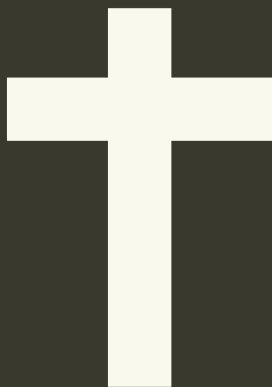


GOD WAA NYAAGIT



The New Testament in the Iatmul Language of Papua New Guinea

**GOD WAA NYAAGIT**  
**The New Testament in the Iatmul Language of Papua**  
**New Guinea**  
**Nupela Testamen long tokples Iatmul long Niugini**

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Ngepma Kwundi (Iatmul)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-12-13

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b9b92e46-2e7b-584e-a145-60c7cfcc1e68

## Contents

Matyu . . . . .	1
Mak . . . . .	87
Luk . . . . .	129
Jon . . . . .	210
Aposel . . . . .	275
Rom . . . . .	350
1 Korin . . . . .	384
2 Korin . . . . .	424
Galesia . . . . .	450
Efesas . . . . .	464
Filipai . . . . .	477
Kolosi . . . . .	487
1 Tesalonaika . . . . .	497
2 Tesalonaika . . . . .	505
1 Timoti . . . . .	510
2 Timoti . . . . .	521
Taitas . . . . .	529
Filimon . . . . .	535
Hibru . . . . .	538
Jems . . . . .	567
1 Pita . . . . .	577
2 Pita . . . . .	589
1 Jon . . . . .	595
2 Jon . . . . .	604
3 Jon . . . . .	606
Jut . . . . .	608
Revelesen . . . . .	611

## MATYU

*JISASNA NGWAK WALANGA TAMBA JISASNA  
YELANGIMBA LA NIMBA*

<sup>1</sup> Jisas Kraistna yelangimba la nimba kindi kiyandi. Jisasna yelangina njambwi nyan Devit. Devitna ngwak tamba la nyan Ebrahim. <sup>2</sup> Ebrahimna nyan Aisak. Aisakna nyan Jekop. Jekopna nyan Judo ndina yakwa nimbonala. <sup>3</sup> Judana nyan Peresogwi Saro. Mbila nyimena si Tema. Peresna nyan Hesron. Hesrona nyan Ram. <sup>4</sup> Ramna nyan Aminadap. Aminadapna nyan Nason. Nasona nyan Salmon. <sup>5</sup> Salmona nyan Boas. Boasna nyimena si Rehap. Boasna nyan Obet. Obetna nyimena si Rut. Obetna nyan Jesi. <sup>6</sup> Jesina nyan Devit. Devitna tamba la nyambwi kinga. Devitna nyan Solomon. Solomona nyime tat nat nyan kla lat taagwat. Li kat tat kla la nyan si Yuraia. <sup>7</sup> Solomona nyan Riaboam. Riaboamna nyan Abaisa. Abaisana nyan Esa. <sup>8</sup> Esana nyan Jihosafat. Jihosafatna nyan Joram. Joramna nyan Asaia. <sup>9</sup> Asaiana nyan Jotam. Jotamna nyan Ehas. Ehasna nyan Hesekaia. <sup>10</sup> Hesekaiana nyan Manasa. Manasana nyan Emos. Emosna nyan Josaia. <sup>11</sup> Josaiana nyan Jekonaio ndina yakwa nimbonala. Josaia ta njimbla Juda walinja nimba kat kandi kwutaa Babilonat kalindi. <sup>12</sup> Kandi kwutaa kalindi maa Jekonaia nyan njandi. Ndina nyana si Sialtiel. Sialtielna nyan Serababel. <sup>13</sup> Serababelna nyan Abaiat. Abaiatna nyan Elaiakim. Elaiakimna nyan Eso. <sup>14</sup> Esona nyan Sedok. Sedokna nyan Ekim. Ekimna nyan Elaiat. <sup>15</sup> Elaiatna nyan Eliesa. Eliesana nyan Matan. Matana nyan Jekop. <sup>16</sup> Jekopna nyan Josep. Josep ndi Mariana lana. Maria li Jisasna nyimeak. Jisas Juda kat kwunapmak kat Juda kawiga linja nyana. Ndi ndina Kraistna.

<sup>17</sup> Devitna yelangimba la nimba ndina ngwak walanga taamba vili kiyeli aynat mbaapmamba la nimba ndi. Taamba vili kiyeli aynat wan nyan Ebrahim. Isrel kat kandi kwutaa Babilonat kalinja njimbla ta nimbana yelangi nimba ndina ngwak walanga taamba vili kiyeli aynat mbaapmamba la nimba ndi. Taamba vili kiyeli aynat wan nyan Devit. Kraistna yelangimba la nimba ndina ngwak walanga taamba vili kiyeli aynat mbaapmamba la nimba ndi. Taamba vili kiyeli anyat wan nyan kandi kwutaa kalinja njimbla ta nyana.

*MARIA JISAS KRAIST KAT KWUTA VAT*

<sup>18</sup> Maria Jisas Kraist kat kwukna vak kingiyan. Josep ngangitnya mina kwutndi, kwo yetili. Lila ngway ana tologa

yetindi. Godna waagqan lila yapmba nondanyan kwutnjan ngwandindi maa nyan tili. <sup>19</sup> Josep li kat klandangat kwusisivanja nyan apma nyan tagula nyana. Nyan tila vak kat vilaa nat nimba kat mbupmak kat kai waa makasigit yetindi. Kat kiya waweyan Maria wutaa wup yigiyali waa yelavika yetindi. Wupma yivak kat kai waa yelavika yetindi. <sup>20</sup> Maawupmba yelavika yetiga sindu kwandi, njambwi nyana ensel simapmba ndi kat yaa wandi. “Josep min Devitna yelangi nayan min. Maria kat klavak kat ke kai waga. Lila yapmba liga nondanyan nat nduna nyan ana ndi. Godna waagan kwutnjangwanda nyana tiga. <sup>21</sup> Nondanyan kwuti maa ndina si Jisas waigamin. Ndina mbaapmamba liga nimba yilinja kavle vak kat silimbwigiyan. Ngi kat tiga ndina si Jisas waigamin” waa wandi Ensel.

<sup>22-23</sup> God tamba la profet kat wandi maa Maria Jisas kat kwuta vak lavu nyingamba piliwutndi.

Mat mwunya wiya nyan ngini nondayan kwukiyalw.

Wan nyana si Emanyuel. Wan sina angwa kingiyan.

God ninogwinala ligandi,

waa tamba piliwutndi. Kan vak Maria Jisas kat kwutaa vak tamba profet piliwukna vak vla tindi. <sup>24</sup> Josep simak valaa laatndi. Simak vilaa laataa Maria kat kai walinda vak kat kwagalalaa li kat klandi. <sup>25</sup> Ana li kat nyway tologa yetindi. Kwo liga nyan tiga nyan kwuti. Kwuti maa Josep ndina si Jisas waa wandi.

## 2

### *NYA WOKE LA KAYAMBA NAMBUO LA NIMBA JISAS KAT VIVAT YANDI*

<sup>1</sup> Maria Betlehem walinja ngepmamba tiga Jisas kat kwuti. Judia walinja kipmamba la ngepma Betlehem. Ndi kat kwuta njimbla ndina King Herot ta njimbla. Samat tiga nya woke la kavamba la nambu la nimba singwut wogwela lindi, vigiva Jerusalem yandi. <sup>2</sup> Yalaa wagalandi. Juda kat kat njuambwi nyan tivat ya mat nyan andamba ligandi. Nya woke liga kavamba la nimba nin. Ndini si kwutaa katsovak yanin waa wandi. <sup>3</sup> King Herot wanja vak kat wutaa ngipaliga ndandi. Jerusalem la nat nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa ngipaliga ndandi. <sup>4</sup> Ngi kat tiga Herot wandi maa God kat kwunata njambwi nimbawwi Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo kita yisolaa lindi maa Herot ndi kat wagalandi. Juda kat kwunapmak yaiga nyan ndina Kraist anda ngepmamba yalaa liga laakiyandi waa ndi kat wagalandi. <sup>5</sup> Wagalandi maa ngepmamba yalaa liga laakiyandi waa tamba la profet waga <sup>6-7</sup> God wandi maa tamba piliwutnda lavu nyinga kwutaa viga mbutndi

Juda walina kipmamba la Betlehem walina ngepma mat sandi ngepma ana ndi. Nat kavamba liga angwa ngepma wan ngepma kat ana kwula kiyandi. Wuna nimba Iarel ndi kat viga ligiyaa nyan ndina njambwi nyan wan ngepmamba yalaa liga laataa ndi kat viga ligiyandi waa wandi God,

waa piliwutndi tamba la profet vilaa kavamba la nimba kat Herot yagwa wandi maa yand. Yandi maa ndi kat wagalandi. Vingwa singwut anda njimbla wogwelaa lindi, vingwuk waa wagalandi ndi kat. <sup>8</sup> Mbutndi maa wutaa ndi kat wandi. Betlehemat ay ngwula. Singwut kat vilaa wutaa yagwa mat nyan kat yiga vilaa wun kat yaa mbupmba ngwuk. Wuno ndi kat yiga vilaa ndina si kwutaa katsovak kat wowun waa ndi kat woseka wandi Herot.

<sup>9</sup> Herotna nyaangit wutaa wogwelaa ngepmamba liga vinja singwut wogwelaa lindi maa vigiva yindi. Singwut yilindi, vigiva singwut yila vla yilindi. Ndi kat vigiva yilindi maa mat nyan ta ngay sisomba yiga tamata lindi. <sup>10</sup> Singwut mat nyan ta ngay sisomba tamata linda vak vilaa apma maawut yelavika solat siga lindi. <sup>11</sup> Ngay wuleilaa wan mat nyan nyime Marionala tindi, vindi. Vilaa kwali mamba sila nambu silandalaa ndina si kwutaa katsondi. Ndina yimbwimba la nda ndi kat kwivat kiyanja nda walinja kapa ndi kat windi. Apma njangu veila mbaw ndi kat kwind. Apma njangu veliga ngwaak ndi kat kwindi. <sup>12</sup> Kwindi maa viga kava ke yiga ndi kat simapmba mbutndi. Herot tiga kava ke yiga ndi kat mbuka waa simapmba ndi kat wandi God. Ngi kat tiga yanja yambi kwagalalaa nat ava yambimba yindi ngepma.

*NYAEK NYIME NYAN KUVUK NIMBA ISIP WALINJA NIMA KIPMAT VAAKA YINDI*

<sup>13</sup> Yindi maa njambwi nyana ensel Josep kat simapmba ngan wandi. Laataa nyan taagwa kwuka. Isipmat vaaka kwiyatapman ay ngwula. Yiga timin mala at min kat ngini waigowun. Herot mina mat nyan kat vatnyavak kwatigandi waa wandi maa <sup>14</sup> Josep ngan laataa nyan nyime kat kwutaa vaaka kwiyatapman Isipmat yindi. <sup>15</sup> Isipmba yiga yetindi, Herot kiyandi. Wan Isipmat yinja vak kwo ana yindi. Tamba God wandi maa profet piliwukna vak vla yindi.

God wandi, wuna nyan Isipmba yiga lindi, ndi kat ngini wowun maa lungwamataa yaigandi waa wandi God

waa tamba la profet piliwutndi. <sup>16</sup> Nya woke la kavamba tiga ya nimba ngini lungwamataa yiga Herot kat ana vindi. Herot ndi yelavitndi. Ndi ana yaigandi. Wun kat woseka wandi waa yelavita nyingi maawut yelavika lindi. Ngi kat

tiga Herot wandi maa ndina soldia Betlehemat mat nondanyangu kat vatnyavat yindi. Tat nya woke la kavamba tiga ya nimba ndi kat wandi. Ndimwe vililik tigiya nondangangu kat aywaa kwutaa vatnyamba ngwuk wandi. Wandi maa wutaa yiga aywaa vatnyandi. <sup>17</sup> Vatnyanja vak kat tamba la proget Jeremaia lava nyingamba tamba piliwutndi.

<sup>18</sup> Rama valinja ngepmamba la nimba nima kindigin wutndi. Nima vak nyangu kat nglalinja kwundi wutndi. Resel lila nyangu kat nglalili. Yelavika nglalila maawut kat ana alipsiga kwunakiyandi. Lila nyangu kat aywaa sindi, kiyandi waa tamba la profet piliwutndi.

### *ISIPMBA LIGA LUNGWAMATAA YANDI*

<sup>19</sup> Herot wundumbu ya vak kat Godna ensel Josep kat simapmba mbutndi. Josep Isipmba lindi, mbutndi. <sup>20</sup> Laataa mina nyan taagwa kat kwutaa lungwamataa Isrelat ay ngwula. Mina mat nyan vatnyavat ta nimba tamba wundumbu yindi waa mbutndi ensel. <sup>21</sup> Mbutndi maa wutaa laataa nyan taagwa kat kwutaa laataa yindi.

<sup>22</sup> Akeleas ndina nyaek Herot ta njivwa klalaa tindi. Ndi Judia walinja kipmamba la kinga. King tinda vak kat Josep wutaa Judiamba yiga yetivak kat vaaka lindi. Vaaka yiga galili walinja kipmamba lindi. <sup>23</sup> Galili yilaa Nasaret walinja ngepma yiga yetindi. Kwo ana yindi. Jisas Nasaretmba yetinda vak kat tamba la profet piliwutndi

Jisas ndi Nasaret nyana waa waigandi waa tamba piliwutndi.

## **3**

### *NGU YAGULA JON MBUTA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Wan njimbla ngu yagula Jon Judiana nat kava ndinyangu lapma kavamba yalaa nyaangit mbutndi. Mbuka wandi. <sup>2</sup> Kavle vat yiga yetilingwa vak ngwuk kwagala ngwula. God nin kat viga ligiya njimbla tamba yaa ngway tolagandi. <sup>3</sup> Tambala profet Aisaia piliwutnda nyaangit Jon kat piliwutndi.

Ndinyangu lapman kavamba liga kita nyan laataa nima kwundimba nyaangit mbutigandi. Njambwi nyan yaiga yambi kat ngwut kwunak ngwula. Nin kat yandeya yambi agwuk ngwula waa mbutigandi waa piliwutndi tamba la profet Aisaia.

<sup>4</sup> Jon kamelna yuwimba kwutnja waavwimba kwusondi. Ndina yipmamba simbimba sitndi. Ndi kwapimba la nda wakalavio wanyanyevina ngumba kiga lwndi. <sup>5</sup> Jerusalemba la nimba Judiana ngepma ngepmamba la niimb ndi kat vivat

yalindi. Jodan walinja ndandangĩ ngwaymba liga negpma ndino ndinai la kavat yalindi. <sup>6</sup> Kavle savle yetilinja vak ndi kat mbuka kavle vat yinin waa wandi maa Jodan walinja ngumba ndi kat ngu yagundi. <sup>7</sup> Ferisi valinja mbaapmamba la nimbo Sadyusi walinja mbaapmamba la nimbo ndinai la kavat yalwandi ngu yagundangat. Ndi Judana njambwi niimba ndi. Jon ndi kat vilaa wandi. Ngwuk kavle vat yiga yetiliga nimba ngwuk. Ngwuk kamboyna nyangu vla ligangwuk. Ngwuk manda kat wuna lak yangwuk. God ngini ndinyangu kat sindeya vak ngwuk ana kwagalagiyangwuk. <sup>8</sup> Wuna lak ke yangwa. Tak yiga apma njivwa kwuka yeti ngwula. Wupma yetingweyan nat niimb vilaa vaigandi. Ndi kavle vak yetilinja vak tamba kwagalandi waa waigandi. <sup>9</sup> Ngwuk kupma waligangwuk. Nin apma nimba nin. Nina ngwak Ebrahim tamba la nyana waa waligangwuk. Walingwa vak ana nglaatndi. Ngwuk kavle nimba ngwuk. Ebrahamna yelangimba la nimba yetilwnja vla ana yetiligangwuk. Kavle savle yetilingwa vak kat vilaa God kan kipmamba liga vilingwa kambak klalaa ndu lagwa kwutaa Ebrahamna yelangimba taagandeyan wovuna. Ngwuk kat kai waw kwagalalaa kambapmba mandit nimba kwutaa ngwulai liga yelangimba taagandeyan nglaatndi. <sup>10</sup> Yaiga nyan kula kwutaa liga nyan vla ligandi. Mi angwamba vikiyandi. Apma mi sik kwalapma yigiya mi vitaa yamba laagagiyandi.

<sup>11</sup> Ngwut kavle maawut kwanalalaa apma maawut yelavika lingwuk maa ngwuk kat kwutaa ngu yaguliowun. Wuna kwupmba yaiga nyan ndi ngwuk kat Godna waagan kwigiyandi. Ngwula kavle vat yiga yetilingwa vak kat yamba laagandi, vikiyandi. Wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana. Ndina man su wun ana alipiiga kwutaa kaligiyowun. Wun mat nyan wun. Ndina njivwa kwupmak kat wup yiga ligowun. <sup>12</sup> Kavle yuwi sik yamba yaagilinja vak vla ndino kavle niimba kat kwutaa ya vitiga kavamba yaagigiyandi. Wan kavamba vitiga ya ana ngiligiyandi. Apma yuwi sik klalaa ngayimba yisoga taaga linja vak vla ndino wupma apma vak tiga nimba kat kwutaa ndina ngayimba laagagiyandi.

### *JISAS YANDI, JON NDI KAT NGU YAGUNDI*

<sup>13</sup> Jisas Galilimba liga Jotan walinja ndandangĩ ngu la kavat yindi. Jon ndi kat ngu yagundangat Jisas yindi. <sup>14</sup> Yalinda vak kat viga wutaa Jon Jisas kat wandi. Manda kat min kat ngu yaguwangat wun kat yamin. Wun kat ngu yagumeya vat wovena wandi Jon. <sup>15</sup> Jisas ndi kat wandi. Kiat walaa wama vapmba wutaa wun kat ngu yagugiyamin. Wupma yimangat God woviyaguga ligandi was wandi maa wutaa Jon kiyak



walaa tiga liga wandi. Kwowa wameya vat tamba wulowun. Min kat ngu yagugiyowun waa wandi Jon.

<sup>16</sup> Ndi kat ngu yagundi maa ngu yagulas nimbak wokendi. Wokendi maa nyinangwuk mbilindi, Godna waagan namiyo vla Jisas ta sisomba ngaga yandi. <sup>17</sup> Ngaga yalaa tindi maa nyinangwupmba liga kwundi wandi. Wan nyan wuna nyana. Ndi kat vilaa woviyaguga solat siligowun waa nyinangwupmba liga kwundi wandi.

## 4

### *SETEN JISAS KAT KAVLE VAT AY WANDI*

<sup>1</sup> Godna waagan wandi maa Jisas ndinyangu lapman kavat yindi. Seten ndi kat kavle vat ay mila wavat yindi. <sup>2</sup> Ngan ndumi vili nandinya ndumi vili kiginda lapman kwo lindi. Ngi kat giga wundi kat tindi. <sup>3</sup> Tindi, Seten ndi kat vilaa yalaa wandi. Min Godna nyanat timeyan wamin maa viga lima kambak bretnat tigiyaandi, waa wandi. <sup>4</sup> Wandi maa wutaa Jisas wandi. God waa nyaangit tamba piliwutndi. Kupma piliwutndi.

Kita nyan bret-nao kivak mina yelavik lindeyan ana nglatndi aywaa wupmak yelavik kindeyan wan apma vala. God waa nyaangit kan nima nda.

waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas.

<sup>5-6</sup> Seten Jisas kat kwutaa Judana angwa ngepma Jerusalemat kalindi. Kaliga yiga God kat kwunatinja ngayna sambangemba taagandi, lindi. Taagalaa Seten ndi kat wandi. Godna nyanat timeyan laataa kipmat vasaseli. God waa nyaangit tamba piliwutndi

God ndi ensel kat wandi maa min kat viga ligiyaandi. Ana kavble yigiyamin. Min kat pwegwukiyandi. Ngi kat tiga mina mbangi ana kavle yigiyandi. Kwo ligiyamin

waa tamba piliwutndi waa wandi Seten. <sup>7</sup> Jisas ndi kat wandi. God wandi, tamba piliwutnja nat nyaangit ngi liga.

God mina njambwi nyana ndi kat kavle vat ay waa ke waa waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas.

<sup>8</sup> Seten Jisas kat kwutaa woke limbwilaa lan nambu nduwiat kalindi. Kalilaa kipmamba la nda kipmana nimba aywaa ndi kat simogwindi. <sup>9</sup> Simogwilaa wandi. Kwali mamba silaa nambu silandalaa wuna si kwutaa katsomeyan wan kipmamba lindi, vilima nda aywaa mina lak kwigiyowun wandi Seten. <sup>10</sup> Wandi maa Jisas wandi. Min Seten wun kat kwagalalaa ay mila. God waa nyaangit tamba kupma piliwutndi.

Njambwi nyan Godna si mina kwutaa katso ngwula.

Nat nyan kai. God kita ligandi

waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas.

<sup>11</sup>Wandi maa Seten tinda kava kwagalalaa yindi. Yindi maa Godna ensel yalaa Jisas kat kwunatndi.

*JISAS GALILI YIGA LIGA TAT NJI VWA KWUTNDI*

<sup>12</sup>Ngu yagu la Jon kat kwutaa kalabusmba laaganja vak kat Jisas wutaa Galili kwagalalaa Kapaneamat yindi. <sup>13</sup>Ndina angwa ngepma Nasaretmba ana lindi. Yinda ngepma Kapaneam Galili walinja sak ngwaymba lindi. Wan kipma Sebyulan waa Naftalai walinja kwpm. <sup>14</sup>Kan kava kwo ana yindi. Tamba la profet Aisaia piliwuta vak vla yindi. Tamba kupma piliwutndi.

<sup>15</sup>Sebyulan walinja kipma, Naftalai walinja kipma, Galili walinja sak waymba liga kipma. Jodan walinja ndandang nat naangimba liga kipma. Juda ana ndi Judagwi ndina wava liga kayana kipma.

<sup>16</sup>Wan kipmamba la nimba tat tingjan kulun wala la kavamba lindi. Mbambala nya vla sindi, kembandi, vindi. Kulun waa kavle kavamba ligiya nimba ndino nya vla sindi, kembandi, vigiyandi

waa tamba piliwutndi. Jisas yalaa ndi kat apma vat kwindeya vak kat tamba la nayan Aisaia piliwutndi.

<sup>17</sup>Tiga liga laataa Jisas ndi kat nyaangit mbutindi. Kavle maawut yelavika lingwa vak kwagala ngwula. God ngwuk kat viga lindeya njimbla tamba ngway tolagandi waa mbutndi Jisas.

*KAMI KWUTA NDI AYNAT NIMBA KAT JISAS WUNA KWUPMBA YAGWA WANDI*

<sup>18</sup>Galili walinja sakna tivagawimba Jisas yiga liga kami njulamba kwuta mbik nyamwun sambu kat vwndi. Mbitna si Saimon waa Pita walinja nyano Endruo. <sup>19</sup>Jisas mbik kat wandi. Laataa wuna kwupmba yagwa mbila. Kami kwutimba vak kwagalalaa ndinyangu kwutimbeya vak kat mbik kat ngini simogwigiyowun waa wandi maa <sup>20</sup>laataa njula kwagalalaa ndina kwupmba yimbit.

<sup>21</sup>Yiga liga nat vili pali nyamwun samb kat nyaekno njaambipmba liga njula kwunatimbik, vindi. Mbitna si Jem-sogwi Jono. Mbitna nyaekna si Sebedi. Jisas mbik kat laataa yagwa wuna kwupmba wandi, <sup>22</sup>laataa nyaeknogwi njaambik kat kwagalalaa ndina kwupmba yimbit.

*JISAS NEMA SAKWAT NDU LAGWA KAT NJI VWA KWUTNDI*

<sup>23</sup>Jisas Galilina ngepma ngepmamba yiga njivwa kwutndi. Juda nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa God ndi kat kwunakiya apma nyaangit mbutindi. Mandip mandip yelogwen

kat ta nimba kat kwunatindi. <sup>24</sup> Yilinda vak kat vilaa wan kavana nimba kat mbuki mbukimba mbutindi. Ngi kat tiga Siria walinja nima kimpamba la nimba aywaa wan nyaangit wutndi. Wutaa ndina mbangi mandip mandip yelogwen vita nimba kat kwutaa Jisas ta kavat kalindi. Kavle waagan tabila la nimbagwi kwutaa kalindi. Ava plaga kimpamba nda la nimbagwi kwutaa kalindi. Man taamba kivi wata la nimbagwi kwutaa kalindi. Jisas ndi kat vilaa aywaa kwunatndi. <sup>25</sup> Galilimba liga yaa nimba, ngepma tamba vilimba liga yaa nimba, Jerusalemba liga yaa nimba, Judiamba liga yaa nimba, Jotana nat naangimba liga yaa nimba nima sakwat yalaa Jisasna kwupmba yisolaa yindi.

## 5

### *JISAS NAMBU NDUWIMBA WOKELAA LIGA NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>1</sup> Jisas wan nima sakwat nimba kat vilaa nduwiat wokendi maa ndi kat vilaa ndina kwupmba wokendi. Nduwi wokelaa kimpamba ndaa lindi. Ndina mbaapmamba la niimba ndaa linda kavamba yiga yisolaa lindi. <sup>2</sup> Jisas wan nima sakwat ya nimba kat vilaa ndi kat nyaangit mbutindi.

### *APMA MAAWUT KLALAA SOLAT SIGA YETINEYA VAK KAT JISAS WANDI*

<sup>3</sup> Kita nyan kupma wandeyan. Wun kavle nyan wun. Wuna maawupmba yelavika apma vak yiga ana yetigiyowun. Kapma liga apma vat ana yiga yetigiyowun. God wun kat ava kwindi maa apma vak yiga yetigiyowun waa wandwyan wan nyan nyinangwupmba liga apma nda klaigandi. Klalaa apma vat tigiyan di wan nyan.

<sup>4</sup> Kavle vat yiga yetiliga nimba nima maawut yelavika kinjeyan apma vala. God ndi kat kwunatndi maa solat siga ligiyandi.

<sup>5</sup> Nat nimba ndina si kwusolapman tiga yigumba linjeyan apma vatna. Ndi Godnanamba nima sakwat nda klaigandi.

<sup>6</sup> Nat nimba Godna nyaangit wupmak kat woviyaguga linjeyan apma vala. Klavak yelavika linja nda God ndi kat kwigiyandi.

<sup>7</sup> Nat nimba kat miwa yiga ligiya nimba apma vatna. God ndi kat miwa yiga ligiyandi.

<sup>8</sup> Apma tagula maawutno ligiya nimba apma vatna. Ngini God kat vigiyandi.

<sup>9</sup> Waleavak kat ndinyangu sivak kat kai waga wupma ke yingwa waa waliga nimba ndi. God ndi kat waigandi. Ngwuk wuna nyangu ngwuk waa waigandi.

<sup>10</sup> Nat nyangu Godna apma njivwa kwutindi, vilaa nat kavle nyangu ndi kat vat yilinjean apma vatna. Nyinangwupmba liga nyan kwigiya apma nda wundi apma nimba klaigandi waa wandi Jisas.

<sup>11-12</sup> Jisas ndi kat nat nyaangit ngambundi. Ngambuga wandi. Wuna kwupmba yalingwa vak kat vilaa ngwuk kat kavle vat yiga njika waga woseka walinjean ngwuk nima vak ke yelavikngwa. Ngwuk apma maawuk sika solat siga yeti ngwula. Ngwuk kat yilinja kavle vak vla tamba la profet kat wupma yilindi.

### *SOLOGWINYA VLA LIGA NYAN KAT JISAS WANDI*

<sup>13</sup> Kilinja sol yuvut kigindamba taagandi, ana njangu veiga kavle yigiyandi. Ngwulo wupma kilinja sol vla liga kipmamba liga nimba kat kwunatigangwuk. Sol nyingi liga vat ngilindyan ngini kwunatndeya vak kai. Tamba kavle yindi. Ava yambimba yaagindi maa yi ya liga nimba mamba veiga yetiligandi.

<sup>14</sup> Ngwuk kipmamba liga kamba liga nda vla ligangwuk. Nambu nduwinmba ngepma kwutaa linjean ana alipiiga pagwugiyandi. Wan ngepma aywaa vigiyandi. <sup>15</sup> Kita nyan lam sagalalaa aw yapmba ana naangagiyandi. Njambimba wokega taagaiyandi. Taagandi mala kembalindi, ngaymba liga nimba aywaa viga ligiyandi. <sup>16</sup> Lam njambimba taaganda vak vla kwutingwa apma njivwa kapmba agwuk ngwula. Ndinyangu aywaa vilaa ngwutna nyinangwupmba liga nyaekna si kwutaa wiyak waa katsogiyandi.

### *MOSES KWIYA LO KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>17</sup> Jisas Moses kwiya lo kat kalipmat yandi waa ke yelavikngwa. Wungi vak kat ana yawun. Ndinai kwuta la lonana angwa nyaangit mbupmat yawun. <sup>18</sup> Maawut ke siliwoka yetingwa. Yelavika yeti ngwula. Moses kwiya lomba tiga nyaangit aywaa ana kwo vatnat tigiyaandi. Nginangwutno kipmo tigiya njimbla wan nyaangit tigiyaandi. Ngingwutno kipmo ngilindi, ndina lo ngiligiyandi. <sup>19</sup> Kita nyan lo kat kai waga nat nimba kat kalitinda vat simogwindeyan ndi nyinangwat wuleilaa mat nyanat tigiyaandi. Kita nyan lona nyaangit wuke kwutaa yetiga nat nimba kat yetinda vak simogwindeyan ndi nyinangwat wuleilaa njambwi nyanat tigiyaandi. <sup>20</sup> Moses kwiya lo visimogwi liga nimbagwi Ferisio maawut sitapman nima njivwa kwuka lo waa nyaangitmba yetiligandi. Wundi nimba nyinangwat ana wuleigiyandi. Wundi nimba yetiga vak kat kwulataa apma maawut yelavika apma vak yetingweyan nyinangwat wuleigiyangwuk. Yetinja vak kat kwulatapman yingweyan ana nyinangwat wuleigiyangwuk.

*KWONDU MAAWUT MINA YELAVITNJA VAK*

<sup>21</sup> Tamba mbutnja nyaangit tamba wutingwuk. Nat nyan kat ke vatnyappa. Vatnyangweyan kotngwangat kaligiyandi waa tamba mbutndi. <sup>22</sup> Mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbutigowun. Kita nyan ndina yakwa nyan kat nyigi maawut tiga walealindeyan ndi kat kotndangat kaligiyandi. Kita nyan ndina yakwa nyan kat min kavle nyan min waa wandeyan ndi kat kaunsilmba kotndangat kaligiyandi. Kita nyan ndina yakwa nyan kat min tungwengan yiga yetiga nyan min waa wandeyan wan nyan ya vitiga kavat yigiyandi.

<sup>23-24</sup> God kat kwunapmak tiga wuna yakwa nyan kat tamba kavle vat yiwun waa yelavipmeyan kwilima nda njambi ngwaymba taagalaa kwagalalaa yakwa nyan kat yiga avi. Ndi kat kavle vat yilima vak kwunataa at yiga God kat kwunapmak agwi.

<sup>25</sup> Kita nyan min kat kotmak kalindeyan ava yambimba yiga liga kavle vak kat kwunap mila. Kwunatapman yimeyan jas wandi, plisman min kat kalambusmba taagagiyandi. <sup>26</sup> Min kat woseka ana wowun. Kalabus ana kwo kwagalagiyamin. Jas min kat wand mbak ngilindi maa wogwegiyamin.

*YAMBISIK YILINJA VAK KAT JISAS KAI WANDI*

<sup>27</sup> Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Nimbana taagwa kat yambisik yilinja vak ke yiga yetilingweya waa mbutindi. <sup>28</sup> Kan mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbutigowun. Kita nyan nat nimbana taagwa kat minimba vilaa yambisik yilinja vak kat maawupmba yelavitndeyan wan kavle vatna. Yambisik yilinja vak vla ligandi. <sup>29</sup> Yaagindan naangi liga mini sikmba kavle vak vilaa kavle vak yelavika kavle vak yilimeyan wan mini sik kuvu ngwula yaagi. Mini sik tapman timeyan nima vak ana ndi. Ya vitiga kavat yimeyan wan nima vatna. <sup>30</sup> Yaagindan taambamba kavle vat yilimeyan wat taamba kalitaa yaagi. Kita naangi taambambaa yetimeyan wan nima vat ana ndi. Ya vitiga kavat yimeyan wan nima vatna.

*NDU TAAGWA KAT KWAGALANDA VAK*

<sup>31</sup> Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Kita nayan ndina taagwa kat kwagalavat yelavitndeyan pas mina piliwutaa li kat kwilaa kwagalagiyandi. Nyaangit kai, waa tamba la nimba mbutindi. <sup>32</sup> Mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbukiyowun. Kita nyana taagwa yambisik yiga ana yetili. Lila lan li kat kwo waga kwo li kat kwagalandi. Wupma yinda vak wan kavle vatna. Wupma kwagalandi maa nat ndu kat

yiga ngway tololeyan yambisik taagwat tigiyaali. Ngini yila nyan ndi yambisik nduat tigiyaandi ndino.

*NIMA SAKWAT NYAANGIT MBUTINJA VAK*

<sup>33</sup> Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Nima njivwa kwukiyanin woseka ana waiganin. God viga ligandi waa nima kwundimba wandweya njivwa agwuk ngwula waa tamba la nimba wandi. Woseka ke wangweya waa wandi. Wan nima kwundimba walinja vak ke walingweya. <sup>34</sup> Kan mbambala ngwuk kat mandit kupi nyaangit mbukiyowun. Nima njivwa kwukiyanin. Woseka ana wanin nyinangwut tiga nimba viga ligandi waa ke waa. Wan nima kwundimba walinja vak ke walingweya. Nyinangwut viga lingwa kava ana ndi. God ndaa liga tigitna nyinangwut. <sup>35</sup> Nima njivwa kwukiyanin. Woseka ana wanin. Kipma liga nimba viga ligandi waa ke waa. Kipma viga lingwa kava ana ndi. God nyinangwupmba ndaa liga lingwa kava ana ndi. God nyinangwupmba ndaa liga man veila linda kava kipma. Nima njivwa kwukiyanin. Woseka ana wanin. God viga liga nima ngepma Jerusalemba liga nimba viga ligandi waa ke waa. Wupma wangweyan wan kavle vatna. <sup>36</sup> Nima njivwa kwukiyanin. Woseka ana wanin. Wundi nima njivwa kwutapman yineyan nina nambumba liga yuwi kavle yigiyandi waa ke waa. Ngwutna nambu tiga vak ana viga ligangwuk. Wangwut maa ngwula nambuna nimba sawun mbangi tiga ngik mbangi tigiyaandi? kai. <sup>37</sup> Ngwuk kat nyaangit waganjeyan awa o kai waa awa ndi kat. Wan nima kwundimba ke wangweya. Nat nima sakwat nyaangit ngwuk ke waga. Nat nima sakwat kavle nyaangit Setenanamba ngwuk klaligangwuk.

*AWAT SOWAT KAVLE VAT YILINJA VAK*

<sup>38</sup> Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Kita nyan mina mini kavle yindeyan awat ndina mini kat kavle vat ay. Kita nyan mina nimbi kavle yindeyan awat ndina nimbi kat kavle vat ay waa tamba la nimba piliwutndi. <sup>39</sup> Kan mbambala ngwuk kat mandip kupi nyaangit mbutigowun. Kita nyan ngwuk kat kavle vat yindyan ndi kat awat kavle vat ke yiga. Ngwula ngangava viyandeyan ndi kat nat naangi liga ngangavamba agwi viyandangat. <sup>40</sup> Kita nyan ngwula waavwi klavat ngwuk kat kotmak kalindeyan ndi kat agwi. Kwilaa alagu kwusolingwa waavwi klalaa agwi. <sup>41</sup> Kita nyan min kat yiweya yambi kita vat yili waa wandeyan yivak kat wanda sivla kwulaka ay mila. Wuna kwanda kwanda nda kwutaa mail kita yiga kali mila waa wandeyan ndina nda kwutaa mail vililik kali mila. <sup>42</sup> Kita nyan ngwuk kat kita nda klavak kat walandeyan

agwi ngwula. Kita nyan wun kat mina nda agwi ngini awat kwigiyowun wandeyan ndi kat agwi.

*MAAMA NIMBA KAT YINGWEYA VAT*

<sup>43</sup> Tamba la nimba tamba mbutinja nyaangit tamba wutingwuk. Ngwutna ali nimba kat woviyaguga liga ndi kat kwunak ngwula. Ngwutna maama nimba kat ndi kat kai awa waa tamba mbutindi. <sup>44</sup> Kan mbambala mandip kupi nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Ngwutna maama nimba kat ndi kat woviyanguga liga ndi kat kwunak ngwula. Ngwuk kat kavle vat yiliga nimba kat ndi kat tiga God kat wagala ngwula. <sup>45</sup> Maama nimba kat apma vat yingweyan ngwutna nyinangwapmba liga nyaekna nyanguat tigiyanngwuk. God wandi maa nya sindi, apma vat tiga nimba kavle vat tiga nimba aywaa ndina ambukatna kiginda waatigandi. God wandi maa meik ndandi, apma vat tiga nimba kavle vat tiga nimba aywaa ndina ambukatna kiginda waatigandi. <sup>46</sup> Takis sanya klaliga kavle nimba ndi kat woviyaguga liga nimba kat mina apma vat yiligandi. Ngwuk kat woviyaguga liga nimba kat mina apma vat yiga yetingweyan God ngwuk kat apma wenga ana kwigiyandi. Ngwuk ndinyangu aywaa ndi kat apma vat ay ngwula. <sup>47</sup> God kat kai waliga nimba ndina ava nimba kat mina apma nandinya waligandi. Ngwula ava nimba kat mina apma nandinya wangweyan wan apma vat ana ndi. Ngwuk ndinyangu aywaa ndi kat apma nandinya awa ngwula. <sup>48</sup> Nyinangwupmba liga ngwula nyaek apma vat yilinda vak mina ngwulo wupma yiga yeti.

## 6

*NAT NIMBA KAT MIWA YIGA KWINGWEYA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTINDI*

<sup>1</sup> Ngwuk viga wuka ligiyangwuk. Nat nimba kat apma vat yingweya vat kapmba ke kwuka. Nat nimba vilandi. Vinjeyan ngini ngwuk kat nyinangwupmba liga nyaek wenga ana kwigiyandi. <sup>2</sup> Sanya lapman kwanda kwanda lapman tigiya nyan kat kwivat tingweyan nyaangit ke tak tapmba mbuka. Nat nimba avla ndina si kwutaa kwusoliga nimba ndi. Ndi Juda nyaangit ngambuliga ngaymba wuleilaa ava yambimba yilaa nyaangit mbutaa mina kwiligandi. Nat nimba kat kwilinja vak vilaa ndina si kwutaa katsonjangat tat tapmba nyaangit mbutigandi. Ndi ndina wenga nda ndinyanganamba tamba klandi. Nyinangwupmba liga nina nyaeknanamba ana klaigandi. <sup>3</sup> Sanya lapman kwanda kwanda lapman nyan kat kwivat tingweya nda pagwuga agwi ngwula. Ngwulogwinala liga nimba vilandi. <sup>4</sup> Pagwuga

kwingweyan nina nyaek viga ligandi. Vilaa apma wenga ngwuk kat kwigiyandi.

**GOD KAT WAGALANGWA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUT-NDI**

<sup>5</sup> God kat wagalangweya njimbla kapmba laataa wagala linja vla ke wagalangwa. Wundi nimba avla ndina si kwutaa kwuso liga nimba ndi. Ndi Judana nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa way ava yambimba liga laataa God kat wagalaligandi. Nat nimba ndi kat vinjangat kapmba laataa wagalaligandi. Ngwuk kat woseka ana wowun. Ndi wenga lamba klandi ndinyangunambamba. <sup>6</sup> God kat wagalangweya njimbla wupma ke wagalangwa. Ngay weleilaa ngay kamanga kwalalaaa pagwula liga kavamba tiga God kat wagala ngwula. Nyinangwupmba liga nina nyaek papwula liga wagalangweya vat viga wutaa apma wenga ngwuk kat kwigiyandi. Ndino pagwula ligandi. Ndina mbangi ana viliganin.

<sup>7</sup> God kat wagalangweya njimbla nima sakwat kwo nyaangit ke ngambuga. Ngepma ngepma la God kat vilapman nimba ndina ngepma waagan kat wupma mandit mandit waligandi. Sivla mbundi nyaangit ngambuneyan nina waagan wukiyandi waa yelavitaa ngambuligandi. <sup>8</sup> Wupma ngambulinja vak vla ngwuk ke ngambuga. Nina nyaek ngini wagalangweya vat ndi mbambala viga ligandi. Manda kat nima sakwat nyaangit ngambuga ndi kat wagalagiyangwuk. Nima sakwat nyaangit ngwuk ke wagalaga. <sup>9</sup> God kat ngambuga wagalangweya njimbla kupma ngambungwula waa wandi Jisas.

Nina nyaek nyinangwupmba ligamin. Mina si waga kwutaa katsonjeyan apma vatna. Min nima nyan min.

<sup>10</sup> Kava kava kat viga limeya njimbla yaandi. Wungi vat yandeyangat woviyanguga liganin. Mbambala nyinangwupmba liga nimba aywaa mina kwundi wuka ligandi. Nino kipmamba liga nimba aywaa mina kwundi wutneya njimbla nin kat yaandi. Wungi vat yandeya njimbla kat woviyaguga liganin.

<sup>11</sup> Mbambala kineya kiginda nin kat agwi mila. <sup>12</sup> Nin nat nimba nin kat kavle vat yinja vak kat vilaa kwagalaiganin. Mino yina kavle vak kat vilaa kwagala mila. <sup>13</sup> Kavle vat nin kat yaa kwutandi. Wamin maa ana nin kat yaa kwukiyandi. Seten nin kat kwutaa lilindi. Wamin maa ndi ana nin kat kwutaa ligiyandi waa God kat wagala ngwula.



<sup>14</sup> Jisas wandi. Ngwuk kat wowun. Nat nimba ngwuk kat kavle vat yinja vak kat viga kwagalangweyan nyinangwupmba liga nini nyaek yingweya kavle vat viga kwagalagiyandi. <sup>15</sup> Viga kwagalalapman yingweyan ndino ana viga kwagalagiyandi waa wandi Jisas.

*KIGINDA KIVAK KAT KAI WALINGWA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>16</sup> Nat njimbla kiginda kivak kat kai walaa God kat mina wagalaligangwuk. Kiginda kivak kat kai waa lingweya vak nat nimba mbak vilandi. Mindama sili lipmwiga ke liga. Nat nimba avla ndina si kwusoliga nimba ndi wupma yiligandi. Wupma mindama sili lipmwiga nat nimba vinjangat tiligandi. Ndina mindama vilaa ndi kiginda kivak kat kai walaa kwo ligandi. Apma nimba ndi waa waigandi. Wan ana nglaatandi. Awuk ngwula. Ndi wenga tamba ndinyandgunanamba klandi. Ngini Godnamba ana klaigandi. <sup>17</sup> Kiginda kivak kat kai waa kwagalalaa mbangi njangulaa sanda nimbi kwuka mbangi kwutaa apma mindama viga lingweyan wovuna. <sup>18</sup> God kat wagalavat kiginda kivak kat kai waa kwagalalaa tingweya vat nat nimba vilandi. Nina nyaek ndi vilaa apma wenga ngwuk kat kwigiyandi. Ndino pogwula liga nyana. Nina mini ndina mbangi ana viga liganin.

*NYINANGWUPMBA APMA NDA YISOGA TAAGANGWEYA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDI*

<sup>19</sup> Kan kipmamba ke nima sakwat kwanda kwanda yisoga taagaga. Ndikna kwutindi, vilingini kalitigandi. Kun kiga ligiyandi. Sikwutiga nimba weleilaa tivwi ngilika sikwukiyandi. <sup>20</sup> Nyinangwupmba nima sakwat kwanda kwanda yisoga taagangweyan wovuna. Ndikna ana kwukiyandi. Vilingini ana kalikiyandi. Kun ana kiga ligiyandi. Sikwutiga nimba ana tivwi ngilika sikwukiyandi. <sup>21</sup> Ngwutna kwand kwanda nda yisoga taagangwa kavakat mina nimamba maawupmba yelavika ligiyangwuk. Kwanda kwand kipmamba yisoga taaga liga nimba kipmana nda kat mina yelavika ligandi. Kwanda kwanda nyinangwupmba yisoga taagaliga nimba nyinangwutna nda kat mina yelavika ligiyandi.

*MINI NGAYNA NDAAMANGE VLA LIGANDI WAA JISAS MBUTNDI*

<sup>22</sup> Ngwutna mini ngay wuleinja ndaamange vla ligandi. Minimba vingwuk, nima sakwat vak ngwula mbangi wuleigiyandi. Apma nda mina viga lingweyan ngwula mbangi ngwula maawut apma vat tigiyan. <sup>23</sup> Kavle nda mina viga lingweyan ngwula mbangi maawut kavle yigiyandi. Apma nda ngwula maawut weleigiya nat yambi

kai. Kavle vat mina wuleindyan wan kavle nglei vatna. Apma vat ana ndi.

*NIMA NYAN VILILIKMBA KITA NYAN ANA ALIPSIGA NJIVWA KWUKIYANDI WAA JISAS MBUTNDI*

<sup>24</sup> Ndu nyan kita nima nyan vililikmba ana njivwa kwukiyandi. Nat nima nyan kat kai walaa nat nima nyan kat mina yelavika ligiyandi. Nat nima nyana kwundi wupmak kat kai walaa nat nima nyana kwundi mina wuka ligiyandi. Ngwutno wungi vat tiga nimba ngwuk. Godna njwvwa kwukawi sanya njivwa kwukawi ana kwukiyangwuk.

*NIMA MAAWUT YELAVIKA LILINJA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDI*

<sup>25</sup> Ngi vak kat ngwuk kat wowun. Kingweya nao kiginda ngu kat nimamba ke yelavitingwa. Kwusongweya waavwi kat ke nimbamba yelavitingwa. Wan kiginda nima vat ana ndi. Waavwi nima vat ana ndi. God waa nyaangit wuka apma vat mina yiga yetineyan wan nima vatna. <sup>26</sup> Wan wiyaka yi yaliga waavi kat avi ngwula. Ndi ambkat njivwa ana kwutigandi. Ndi ambukatna nda ana vaga yiga kiga kwutigandi. Ndi ambukatna nda ana vaga yiga kiga kavamba yisoga taagaligandi. Nyinangwupmba liga nina nyaek ndi kat viga ligandi. Nin nin kat viga ligandi. Waavi mat nda. Nin ndinyangu nima nda nin. <sup>27</sup> Nima vak yelavika yetingwa vak nima njivwa kwutiga vak ana ndi. Kita nyan wundumbu yivak kat vaaka nima maawut yelavika lindeyan ndina livi nimba kat ana kwulakiyandi. Wundumbu yivak kat vaatapman tigiya nyan kat ana kwulala kwo yetigiyandi. Ndi kiyagandi.

<sup>28</sup> Kwusoga yetingweya waavwi kat manda kat nimbamba yelavika ligangwuk. Kipmamba avla waataa lliga mwe ndi kwuso waavwi kat ana yelavika liligandi. Mwe ana njivwa kwuka waavwi klalaa tavaga yelaga ligandi. <sup>29</sup> Tamba la King Solomon ndi apma nglei waavwi kwusoga lindi. Ndina kwuso linda waavwi mwena mbangi kat ana kwulatindi. Mwena mbangi ndina waavwi kat kwulatindi. <sup>30</sup> Avla waatiga nda kat God ndi kat apma yelaga nda kwiligandi. Avla waatiga nda nima nda ana ndi. Sivla mbundi ana liligandi. Ndinyangu kalika kita livwimba yisolaa ya sagalandi, vika ngililigandi. Nin ndinyangu wupma liga nda ana nin. Nin nima nda nin. God nin kat viga liga kwusoneya waavwi kwigiyandi. Ngwuk nima maawut ke yelavika lingweya. Ngwuk God kat wagala ngwula. <sup>31</sup> Kiweya nao kiginda ngu andamba lindi, klaigowun kwusoga yetiweya waavwi andamba lindi, klaigowun waa ke nimamba yelavitingwa. <sup>32</sup> Godna si wu-tapman ta nimba ndino wupma nima maawut yelavika lindi.

Ngwuk Godna nyangu ngwuk. Ndi ngwuk kat viga liga miwa yiga kwigiyandi. <sup>33</sup> Wan nda kat ngwuk nima maawut ke yelavika lingwa. Godna kwundi wupmak kat mina nima maawut yelavika lingweyan ndina apma vak kwilaa kan kipmana nda ngwutna lak kwigiyandi. <sup>34</sup> Ngini yaiga vak kat ke ngwuk nima maawut yelavika lingwa. Yaiga vak ngini yaigandi. Nandinya nandinya nima vat tigiyaandi. Ngwuk mand kat yaiga vak kat nima maawut yelavika ligiyangwuk. Ana nglaatndi.

## 7

### *NAT NIMBA YIGA YETINJA KAVLE VAK KAT VILAA SIGA NAGUNGWEYA VAK*

<sup>1</sup> Nat nimba kat vilaa ngwuk kavle nimba ngwuk waa wangweyan God ngwuk kat vilaa ngwuk kavle nimba ngwuk waa waigandi. <sup>2</sup> Ndi kat vilaa walingwa vak vla God ngwuk kat vilaa waigandi. <sup>3</sup> Nat nyan yiga yetiga kavle mat vat manda kat vilaa siga naguligangwuk. Ngwulai yiga yetiliga kavle nima vak kat ngwuk ana viligangwuk? <sup>4</sup> Nat nyan kat vilaa min samat kavle vat tamba yimin. Yima vak kwunakiyanin waa manda kat waligangwuk. Kavle vat yiga yetingwa vak nima nglei vatna. <sup>5</sup> Ngi kat tiga nat nyan samat kavle vak yinda vak kat vilaa walingweyan ngwuk woseka waliga nimba vla ligiyangwuk. Ngwulai yiga yetiliga nima kavle vak kwagalalaaa yingweyan nat nyan yiga yetigiyaa mat kavle vak kat kwunakiyangwuk. Tat ngwutnai yiga yetiga kavle vak kwagala ngwula. <sup>6</sup> God waa apma nyaangit wupmak kat kai waliga nimba kat ke mbuka. Mbukngweyan kavle waala valinda vak vla ngwuk kat yigiyandi. God waliga apma nyaangit kavle nyaangitna waa waliga nimba kat ke mbuka. Ndi wutaa kai waigandi. Mbak yetiga kavamba yaagingwa apma nda mbak velingwundi, ndailaa liga nda vla ligiyandi ngwutna nyaangit.

### *GOD KAT NIMBAMBA WAGALA NGWULA WAA JISAS WANDI*

<sup>7</sup> God kat wagalangweyan ndi kat wagalangweya nda klaigangwuk. Kwaka lingweya nda vigiyangwuk. God tiga ngayna mbapmo taambamba viyangweyan ndi lavwiyyandi. <sup>8</sup> God kat wagala liga nimba ndi aywaa wagalalinja nda klaigandi. Kwaka yetiliga nimba aywaa kwatinja nda klaigandi. Mbapmo taambamba vialiga nimba aywaa wan ngayna mbapmo God lavwindi maa wuleigiyandi.

<sup>9</sup> Ngwula ngepmana vatnonala kita vatna. Kita mat nyan ndina nyaek kat nao kat wagalandyan ndina nyaek ndi kat kambapmba kwigiyandi? E? Kai la. Wupma ana kwigiyandi.

<sup>10</sup> Kita mat nyan nyaek kat kami kat wagalandeyan ndi kat kamboymba kwigiyandi? E? Kai la. Wupma ana kwigiyandi.  
<sup>11</sup> Ngwuk kavle nimba ngwuk. Ngwutna mat nyangu kat apma nda klalaa kwiligangwuk. Nyinangwupmba liga nina nyaek ndi kavle nyan ana ndi. Ndino wupma nin kat apma nglei nda klalaa ndi kat wagala liga nimba kat kwiligandi.  
<sup>12</sup> Mandana apma vat yinda vak kat vilaa woviyaguga lima nat nyan kat yindangat wan vak woviyaguga lima vak nat nimba kat ay mila. Wan vak Moses kwiya lomba profet piliwutnja nyaangitmba la angwa nyaangitna.

*NIMA AVA YAMBI MAT AVA YAMBI KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>13</sup> Ngwuk mat suwi yambimba wulei ngwula. Kavle kava yilinja ava yambina suwi yambi nima nglei ligandi. Kavle kava yilinja ava yambi savagu ligandi. Nima sakwat nimba wungi ava yambimba yiligandi. <sup>14</sup> Apma kava yilinja ava yambina suwi yambi nima ana li. Matnat. Apma kava yloinja yambi savagu liga yambi ana ndi. Nima sakwat nimba ana yiligandi.

*KAVLE NYAANGIT MBUTIGA NYANGU KAT JISAS MBUT-NDI*

<sup>15</sup> Woseka waa kavle nyaangit mbutiga nyangu kat yiga ngwaymba avi. Nin God waa nyaangit mbutiganin waa woseka waligandi. Ndina mbangi mindama apma vatna. Ndina yelavika yetiga maawut kavle maawutna yelavika yetinja. Ndi kat yiga ngwaymba avi ngwula. <sup>16</sup> Yiga yetinja vak kat vilaa ndina maawupmba yelavika yetinja vak kat viga wukiyangwuk. Ndi kavle mi vla ligandi. Kavle tangu mbundi liga apma mi sik ana kwaligandi. Yilavi mbundi liga kavle yuwi apma vak kilinja yuwi sik ana kwaligandi. <sup>17</sup> Apma mi mina apma sik wogwulaa kwaligandi. Kavle mi ndino kavle mi sik wogwulaa kwaligandi. <sup>18</sup> Apma mi kavle mi sik ana kwaligandi. Kavle mi apma mi sik ana kwaligandi. <sup>19</sup> Apma mi sik kwalapman mi vitaa tamba lamba kalika yisolaa ya sagalandi, vitigandi. <sup>20</sup> Ngi kat tiga God waa nyaangit mbutiganin waga kavle nyaangit mbuka yetiliga nimba kat yiga yetinja vak kat vilaa siga ngugiyangwuk. Yiga yetinja vak mi sik vla ligandi.

*JISAS WANDI. NGWUTNA MINDAMA ANA VIGA LIGOWUN*

<sup>21</sup> Nima sakwat nimba wun kat vilaa njambwi nyan waa woseka waligandi. Ndi aywaa nyinangwut ana alipsiga wuleigiyandi. Nyinangwupmba liga wuna nyaek waliga kwundi wuka yetiliga nimba mina nyinangwuk wuleigiyandi. <sup>22</sup> Ngini yaiga nandinya nima sakwat nimba wun kat yaa vilaa njambwi nyan njambwi nyan waa woseka

waigandi. Mina simba waga God waa nyaangit nat nimba kat yiga mbutinin. Mina simba waga kavle waagan kat savilinin. Mina simba waga nima nima njivwa kwutinin waa woseka waigandi. <sup>23</sup>Wandi maa ndi kat waigowun. Ngwutna mindama ana viga ligowun. Wun kat kwagalalaa ay ngwula. Ngwuk kavle nimba ngwuk waa ndi kat waigowun.

#### *NGAY VILIK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>24</sup>Kita nyan mbutuwa nyaangit wutaa wan nyaangipmba yiga yetindeyan kambapmba ngay tolaa kwutiga apma nyan vla ligandi. <sup>25</sup>Wan nyan kambapmba ngay tolaa kwutndi mala nima meik mwutolo kiyandi. Ndandi mala ngumbi kiyandi, wan ngay kwo lindi. Kambapmba taundi. Ana ndandi. <sup>26</sup>Kita nyan mbutuwa nyaangit wutaa kai wandeyan yaawiamba ngay tolaa kwutiga kavle nyan vla ligandi. <sup>27</sup>Wan nyan yaawiamba tolaa ngay kwutndi mala nima meik mwutolo kiyandi. Ndandi mala ngumbi kiyaga singwamatndi, aywaa ndandi wan ngay waa wandi Jisas.

#### *JISAS KWONDUO LIGA MBUTNDI*

<sup>28</sup>Jisas wandi maa wan nima sakwat nimba ndina kwundi wutaa ngipaliga ndandi. <sup>29</sup>Ndina nat nimba Moses kwiya lo simogwiliga nimba vla liga ana Jisas mbutindi. Ndi kwonduo liga mbutndi.

## 8

#### *KAWILA KIGA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>1</sup>Jisas nduwimba liga ngaga yandi. Ngaga yandi maa tat ndinai mbukna vak wuka la nimba ndina kwupmba yalaa yisolaa lindi ndu lagwa. <sup>2</sup>Tiga liga kawia kiga la nyan yalaa Jisasna mangindamba kwali kwali silaa Jisas kat wandi. Njambwi nyan wun kat kwunapmak wameyan alipsiga kwunakiyamin. <sup>3</sup>Wandi maa Jisas ndina mbangimba taamba taagalaa wandi. Min kat tamba kwunakowun. Apma vat yeti mila waa wandi maa kawia kiga linda vat wan kawia kasendi. <sup>4</sup>Jisas ndi kat wandi. Awup mila. Min kat kwunakwa vak nat nimba kat min ke mbuka. God kat kwunatiga nyan kat mina yiga mina mbangi simogwi mila. Mina mbangi vilaa God Moses waa vapmba kwanda kwanda vatnyalaa God kat kwigiyandi. Kwindeya vak vilaa mina mbangi kwo linda vak kat vigiyandi waa wandi Jisas.

#### *SOLDIANA NJAMBWI NYANA NJIVWA KWUTA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>5</sup>Jisas Kapaneam walinja ngepma yiga wuleindi maa njambwi soldia yalaa Jisas kat wandi. <sup>6</sup>Jambwi nyan wuna njivwa kwuta nyan yelogwen kat tigandi. Ndina ava kiyandi,

njambimba kwandi. Nima kangit yilindi, tigandi waa Jisas kat wandi. <sup>7</sup>Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Yiga kwunakiyowun wandi.

<sup>8</sup>Wan nyan Jisas kat wandi. Wun apma nyan ana wun. Wuna ngay manda kat yaigamin. Kai wowun. Kumba liga nyaangit mina wamin maa wuna njivwa kwutiga nyan kwo ligiyandi. <sup>9</sup>Wuna njambwi soldia wun kat viga ligandi. Ndina kwundi wuka ligowun. Wuno nat nimba kat viga liga nyaangit mbutiga nyan wun. Wuna kwupmba liga soldia kat ay waweyan yigiyandi. Yagwa waweyan yaigandi. Wuna njivwa kwutiga nyan kat njivwa agwut waweyan ndi kwukiyandi waa wandi njambwi soldia. <sup>10</sup>Jisas wutaa ngipaliga ndalaa wandi. Ndina maawupmba yelavika linda vak vla ana Isrelmba liga nimbana maawut yelavika ligandi. Ndi kat aywaa kwulatndi. Ndina maawut apma vat tigandi. Yelogwen kat kwa nimba kat kwunatuwa vak ndi viga ligandi. <sup>11</sup>Yigumba awuk ngwula. Nyinangwut wuleigiyaa wan kava. Wuleilaa Judana njambwi nimba Ebrahim, Aisak, Jekopnogwinala kita vak kiga kita yelangimba yetigiyandi. <sup>12</sup>Judana nat nima sakwat nimba ndi ana wuleigiyandi. Nat nimba wuleigiyandi. Ndi wuleilapman nimba kavle kava yilaa nglaga nimbi ngliaka ligiyandi waa Jisas ndi kat wandi.

<sup>13</sup>Ndi kat walaa njambwi soldia kat wandi. Mina ngay ay mila. Wagalama vat tigiyandi waa wandi maa yilaa ndina njivwa kwuta nyan kwo linda vat vindi. Vilaa yelavitndi. Jisas waa njimblamba ndi kwo lindi waa yelavitndi.

*PITANA NASAKWAT YELOGWEN KAT TILI, JISAS LI KAT VILAA KWUNATNDI*

<sup>14</sup>Jisas Pitana ngay wuleilaa ndina tangwana nyime yelogwen kat tili, vindi. Lila mbangi kangan walindi, njambimba kwali. <sup>15</sup>Jisas lila taamba kwutndi maa lila mbangi kangan yelogwen vitinda vak ngilindi, laataa kiginda kwuti Jisas kat.

*JISAS NIMA SAKWAT NDU LAGWA KAT KWUNATNDI*

<sup>16</sup>Nglaambu kavle waagan tabila la nimba kat kwutaa Jisas ta kavat kiyandi, ngwuk kavle waagan ndi kat kwagalalaa ay ngwula waga ndi kat kwunatndi. Yelogwen kat ta nima sakwat ndu taagwa yandi, vilaa ndino ndi kat kwunatndi. <sup>17</sup>Ndi kat kwo ana kwunatndi. Tamba la profet Aisaia piliwuthnda nyaangit vla kwunatndi. Tamba Jisas kat piliwutndi.

Yelogwen kat tina vak ndina lak klalaa  
kwunatndi  
waa tamba piliwutndi.

*JISASNA KWUPMBA YIVAT WA NIMBA*

<sup>18</sup>Nima sakwat nimba yalaa yisolaa lindi vilaa Jisas tamatndi. Ngi kat tiga Jisas njaambit kulaa wandi maa

ngusamba kaga nat naangat valigendi. <sup>19</sup> Kawindi mala Moses kwiya nyaangit simogwi liga nyan yalaa Jisas kat vilaa wandi. Simogwi liga nyan yimeya kava wuno mina kwupmba yigiyowun waa wandi maa <sup>20</sup> Jisas ndi kat wandi. Kwapimba yetiliga waala sindu kwalinda waangu ngi liga. Waavi sindu kwalinja ngay ngiliga. Wun Godna vak ndinyangu kat simogwi liga nyan wun sindu kwaweya kava kai waa wandi Jisas. <sup>21</sup> Ndina kwupmba yeti liga nyan laataa Jisas kat wandi. Njambwi nyan. Wuna nyaek tamba wundumbu yindi. Ndi kat yiga waangu vala nguvat wowun. Ngini yalaa mina kwupmba yetigiyowun waa wandi maa <sup>22</sup> Jisas ndi kat wandi. Ke yiga ndina mala. Wuna kwupmba yavak kat kai waliga nimba ndi waangu vala waangumba ngugandi. Min wuna kwupmba yagwa mila waa wandi Jisas.

### *JISAS WANDI, MWUK KIYAK WANDI*

<sup>23</sup> Jisas njaambit ndina mbaapma nimbonala kulaa yindi. <sup>24</sup> Yilindi maa nima mwutolo kwutndi, pali laatndi Nima pali laataa ndina njaambit wuleindi. Jisas sindu kwandi. <sup>25</sup> Ndinagwi kita vat ya nimba ndi kat sivilulaa wandi. Njambwi nyan. Nina njaambit tamba kambruka tigandi. Nin ngu kigiyandin waa wandi. <sup>26</sup> Jisas laataa ndi kat wandi. Ngwuk manda kat vaatigangwuk. Njambwi nyanat tuwa vat ana ngwuk nimamba yelavitigangwuk waa walaa mwukagwi pali kat wandi, kiyak wandi. Mwuk kiyak wandi, pali ndino kiyak wandi. Ngu yuvut tapman tindi. <sup>27</sup> Ndina nyan manda nyana. Mwuk pali ndinai waa vapmba wutinda waa wandi.

### *KAVLE WAAGAN TAVILA LA VHLIK PALI KAT JISAS KWU-NATNDI*

<sup>28</sup> Njaambipmba yiga Gadara walinja ngepma kawindi anguveli naangamba. Kawindi maa kiya nimbana waangumba yeti liga mbit nyan laataa Jisas la kavat yambit. Kavle waagan tavila la mbit nyan. Kao mbundi nyan mbit. Nat nimba mbik kat vaaka lindi. Tilimba kavamba ana yi ya yetiliindi. <sup>29</sup> Jisas kat vilaa mbit kiselaa wambit. Min Godna nyan min. An kat angamak yigiyamin. An kat kavle vat yivat yamin? An kat kwulapmeya njimbla na ndi waa kiselaa wambit. <sup>30</sup> Nima sakwat mbak wan kavamba kiga yetindi. <sup>31</sup> Mbik kat tavila la waagan Jisas kat wagalambit. An kat savilivat wameyan savililimin maa mbapmba wuleilaa yigiyaa. Wovuna? waa wagalambit. <sup>32</sup> Wagalambit maa Jisas kwowa ay mbila wandi. Mbik kat kwagalalaa yiga mbapmba wuleimbik maa wan mbak vaaka piliga ndaiga satnat yindi. Yilaa wan mbak aywaa ngu kigiyatndi.

<sup>33</sup> Wan mbak kat viga la nyangu ngepmat piliga yiga ngepmamba la nimba kat nayaangit mbutndi. Kavle waagan

ndu nyan kat kwagalalaa mbapmba wuleilaa pilinja vak kat yiga mbutndi. <sup>34</sup> Ngepmamba la nimba wutaa Jisas la kavat yindi ndi kat vivat. Ndi kat yiga vilaa wandi. Nina kipma kwagalalaa min ay mila wandi.

## 9

### *JISAS MANTAAMBA KIVI WATNA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>1</sup> Jisas kat kai wandi maa njaambit kulaa valigega ndina angwa ngepmamba kawindi. <sup>2</sup> Man taamba kivi watna nyan njambimba ndaa lindi maa nat nimba ndi kat walalaa kiyandi. Jisas ndi kat kwunakiyandi waa maawupmba yelavitnja vak kat vilaa Jisas wandi. Wuna nyan min nima maawut ke yelavika. Kavle vat yiga yetima vak tamba silimbwigowun waa wandi Jisas.

<sup>3</sup> Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba wutaa maawupmba yelavika lindi. Wan nyan God kat kavle vat wandi waa yelavika lindi.

<sup>4</sup> Maawupmba yelavika tinja vak kat Jisas vilaa wandi ndi kat. Ngwutna maawupmba manda kat kavle vak yelavika ligangwuk. <sup>5</sup> Kavle vat yiga yetima vak kat silimbwigiyowun waweyan njambi kwagalalaa laataa yeti waweyan kimbil vililik nyaangit kita vatna. <sup>6</sup> Wun Godna vak ndinyangu kat simogwi liga nyan wun. Kavle vat yetinja vak kat silimbwiweya kwondu ngiliga wunamba. Wuna kwondu ngwuk kat simogwivat wowun. Ndi kat ndina kwondu simogwivat man taamba kivi watna nyan kat vilaa wandi. Min laataa mina njambi walalaa ngay ay wandi. <sup>7</sup> Wandi maa laataa yindi. <sup>8</sup> Nat nimba vilaa ngipali walaa vaaka lindi. Vaaka liga wandi. God wan nyan kat nima kwondu kwindi waa Godna si kwutaa katsondi.

### *JISAS MATYU KAT YAGWA WUNA KWUPMBA WANDI*

<sup>9</sup> Jisas wan ngepma kwagalalaa yiga takis sanya kla liga nyan kat vindi. Ndina si Matyu. Takis sanya klalinda ngaymba lindi. Jisas ndi kat vilaa wuna kwupmba laataa yagwa wandi. Wandi maa laataa yindi ndina kwupmba.

<sup>10</sup> Nat nandinya Jisas ngaymba liga nima sakwat nimbonala nao kiga lindi. Ndinogwinala kila nimba nimbonala nao kiga lindi. Ndinogwinala kila nimba takis sanya klala nimbo kavle vat yiga yeti liga nimbo kita vat yisolaa liga nao kilindi. <sup>11</sup> Ferisi yalaa nao kilinja vak kat vilaa Jisasna kwupmba la nimba kat wandi. Takis sanya klaliga nimbo kavle vat yiga yetiliga nimbo manda kat ngwula njambwi nyan nao kiligandi waa wandi.

<sup>12</sup> Wanja vak Jisas wutaa ndi kat wandi. Apma vat kwo liga nimba dokta kat ana yiligandi. Yelogwen kat ta nimba mina



yiligandi. <sup>13</sup> Ngwuk tamba God wandi, piliwutnja nyaangitna angwa vak ana viga ligangwuk. Kupma piliwutndi.

Kwanda kwanda vatnyalaa wun kat ke kwiga. Nat nimba kat nima vak yelavika ndi kat kwunak ngwula waa wandi God

waa tamba piliwutndi. Wun apma vat yetiliga nimba kat kwunapmak ana yawun. Kavle savle yetiliga nimba kat mina kwunapmak yawun waa wandi Jisas.

### *KIGINDA KIVAK KAT KAI WANJA VAK*

<sup>14</sup> Ngu yagula Jona kwupmba la nimba yalaa Jisas kat wandi. Ninogwi Ferisio nima sakwat njambi kiginda kivak kat kai waliganin. Mina kwupmba la nimba ndi wupma ana yiligandi waa wandi.

<sup>15</sup> Wandi maa Jisas tamba la nyaangitno ndinai kiya kupi nyaangit kat ndi kat mbuka wandi. Kita nyan taagwa klandeya njimbla nima kiginda kwutndi. Ya nimba wan kiginda kivak kat kilip mbangi yiga ana lindi. Wan kapti kwukna nyan yindi maa ndina mbangi kilip mbangi yindi, kiginda kivak kat kai waigandi.

<sup>16</sup> Tamba ngilikna waavwimba kupi waavwi taagalaa tavanjeyan ngini wan waavwi nimamba ngilikiyandi. <sup>17</sup> Tamba simbimba tavanja awmba kupi nima ngu ana salakiyandi. Salatnjeyan nima nguna mbiyak nima yindi maa simbi kikik waa mbiligiyandi. Mbilindi maa nima ngu kipmamba salaka yigiyandi. Nima nguagwi wan simbo kita kita kavle yigiyandi. Kupi nima ngu klalaa kupi simbimba mina kwutaa salatndi maa kwo ligiyandi waa ngambundi Jisas.

<sup>18</sup> Jisas ngambulindi maa Judana njambwi nyan yalaa kwali mamba silaa wandi. <sup>19</sup> Wandi maa Jisas laataa ndina kwupmba yindi. Jisasna mbaapmamba la nimba ndino laataa kita vat yindi.

<sup>20</sup> Yilindi maa yaat tigimbimba yelogwen yilindi, yetila taagwa yali. Naambi tamba vili kiyeli vililik yelogwen yilindi, yetilili. Jisasna kwupmba yalaa ndina njimbwi waavwi sinyiti. <sup>21</sup> Tat yelaviti. Ndina waavwi sinyikweyan wuna mbangi kwo ligiyowun waa yelavita sinyiti. <sup>22</sup> Sinyiti maa Jisas limbalaguga vilaa wandi. Taagwa nyan nimamba ke yelavika. Jisas wun kat kwunakiyowun waa yelavitinya vak vilaa nyina kavle vak kat tamba kwunakowun. Nyin kwo apma vat tigiyanin waa walaa <sup>23</sup> Judana njambwi nyana ngay wuleindi. Ngay wuleilaa waavi wala nimba ngla liga nimba kat vilaa wandi. <sup>24</sup> Ngwuk wun kat tula ngwula. Wat taagwa nyan ana kiyali. Sindu kwali waa wandi maa wutaa ndi kat njitindi. <sup>25</sup> Yindi maa Jisas wat taagwa nyana ngway

yilaa lila taambamba kwutndi, laati. <sup>26</sup> Laataa vak mbutseli mbutsela ngepma ngepma mbuka kalindi, aywaa wutndi.

*JISAS MINI VILAPMAN TA VILILIK PALI KAT KWUNATNDI*

<sup>27</sup> Jisas wan kava kwagalalaa yindi maa mini vilapman ta mbit nyan vililik ndina kwupmba yiga wambit. Min Devitna yelangi nyan min. An kat miwa ay mila waa wambit. <sup>28</sup> Jisas ngay wuleindi maa ndina kwupmba wuleimbit. Wuleilaa an kat kwunap mila wambit. Wambit maa Jisas wandi. Mbik angamak yelavika ligambik. Mbik kat alipsiga mbambala kwunakiyowun? waa wagalandi maa awa njambwi nyan min alipsiga an kat kwunakiyam in waa wambit maa <sup>29</sup> Jisas mbik kat minimba taamba taagalaa wandi. Maawupmba yelavika limba vak kat vilaa kwunakowun waa wandi maa <sup>30</sup> mbila min kembandi, vimbik. Jisas mbik kat nima kwundimba wandi. Mbik kat kwunatuwa vak mbik nat nimba kat ke mbuka waa wandi. <sup>31</sup> Yimbik maa mbutseli mbutsela mbutimbik, wan kavana ngepma aywaa wutndi wan kwunatnda nyaangit.

*KWUNDI NGAMBU LAPMAN NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>32</sup> Yilimbic maa kwundi ngambu lapman nyan kat kwutaa Jisas la kavat kalindi. Kavle waagan ndi kat tavilaa ndina tigat kulumatndi, ana kwundi ngambulindi. <sup>33</sup> Jisas wan ndi kat kwuta la kavle waagan kat savilindi maa wan nyan kwundi ngambundi. Nat nimba vilaa ngipaliga ndalaa wandi. Tak nin Isrel tina kavamba wupma ana vilinin. Apma vatna. <sup>34</sup> Ferisi ndi mandip vak wandi. Kavle waagana savililigandi waa wandi ndi kat.

*JISAS NDINYANGU KAT MIWA YINDI*

<sup>35</sup> Jisas ngepma ngepma yindi. Yiga Juda nyaangit ngambula ngay wuyleilaa wan apma nyaangit ndi kat mbutindi. God yalaa nin kat viga ligiyandi waa wandi. Mandit mandit yelogwen vitindi, ta nimba kat vilaa kwunatndi. <sup>36</sup> Nima sakwat nimba kat vilaa ndi kat miwa yiga lindi ndi. Ndu nyan viga lilapman sip sip ta vak vla lindi. Ngi kat tiga ndi kat miwa yiga lindi. <sup>37</sup> Ndi kat miwa yiga liga ndina kwupmba la nimba kat wandi. Nima sakwat kiginda ambugapmba kwo liga ak wuligandi. Vilaa sigika kiya nimba kai. <sup>38</sup> Ambugat kat viga liga njambwi nyan kat wagala ngwula. Nima sakwat nimba kat ay wamin maa ambugatna kiginda sigika kiyaigandi waa wagala ngwula njambwi nyan kat waa wandi Jisas.

**10**

*TAMBA VILI KIYELI VILILIK JISASNA KWUPMBA LA APOSELNA SI*

<sup>1</sup> Jisas wandi maa ndina kwupmba la tamba vili kiyeli vililik nimba yisolaa lindi. Yisolaa lindi maa kavle waagan savilinjeya kwondu ndi kat kwindi. Yelogwen kat kwaiga nimba kat kwunatnjeja kwondu ndi kat kwindi.

<sup>2</sup> Wan tamba vili kiyeli vililik aposelna si kingiyan. Tat ta nyan Saimon waa Pita walinja nyan. Nat nyan Pitana yakwa nyan Endru. Nat vililik pali Sebedina nyan Jemsagwi Jono. <sup>3</sup> Nat nyan Filip. Nat nyan Batolomyu. Nat nyan Tomas. Nat nyan Matyu. Ndi takis sanya klala nyana. Nat nyan Alfiasna nyan nat Jems. <sup>4</sup> Nat nyan Tadias. Nat nyan nat Saimon. Ndi ngepma ngepma yiga nat nimba nina kipma kat yalaa viga linjangat kai waa ngambulindi. Nat nyan Judas Iskeriot Jisas kat vatnyavat kamwin kwiga ndi kat simogwiya nyana.

### *JISAS WANDI MAA APOSEL NJI VWA KWUPMAK YINDI*

<sup>5</sup> Jisas tamba vili kiyeli vililik nimba kat wandi. Ngwuk ngepma ngepma yiga njivwa kwuk ngwula. Juda ana ndi nat nimbana ngepma ke yingwa. Sameria liga nimbana ngepma ke yingwa. <sup>6</sup> Juda liga ngepma ngepmat ay ngwula. Wundi Juda nima nyan kat pogwula liga sip sip vla ligandi. <sup>7</sup> Yiga ndi katambuk ngwula. Nginangwupmba liga nima nyan nin kat viga lindeya njimbla tamba ngway tologandi waga yiga ndi kat mbuk ngwula. <sup>8</sup> Yelogwen kat tigiya nimba kat vilaa kwunak ngwula. Kiya nimba kat vilaa wangwuk mala laakiyandi. Kawia kiga ligiya nimba kat yiga vilaa kwunakngwuk mala kwo ligiyandi. Kavle waagan tavila ligiyaa nimba kat vilaa savilimba ngwuk. Wunamba la kwondu kwo klangwuk. Wun kat wenga kwilaa ana klangwuk. Ngi kat tiga yiga ndi kat kwo kwunak ngwula. Ndina wenga ke klangweya.

<sup>9</sup> Moni sanya kwuka wana yilingweya. Yimbwi kwuka wana yilingweya. <sup>10</sup> Mandip waavwi mandip man su vasi vasi ke kwutaa yiga. Ngwuk njivwa kwutiga nimba ngwuk. Njivwa kwukngwuk maa ngwuk kat wan da kwigiyan.

<sup>11</sup> Ngepma wuleilaa wuna ngay yagwa waiga nyan kat vilaa ndina ngay wuleigiyangwuk. Ngay ngay ke yilingweya. <sup>12</sup> Ngay wuleilaa apma nandinya waga apma vat tigiyangwuk waa waigangwuk ndi kat. <sup>13</sup> Wuleingwuk maa ngwuk kat yagwa wanjeyan apma nyaangit wangwa nyaangit ndinamba tigiyan. Wuleingwuk mala ngwuk kat kai wanjeyan wangwa apma nyaangit lungwamata ngwula lak yaigandi. Lungwamataa ngwula lak yandi maa ndi kavle savle tigiyan. <sup>14</sup> Wan ngaymba ligiya nyan wan nima ngepma mamba ligiya nyan ngwuk kat kai wandeyan wan ngepma kwagalavat laataa man mbaw vililaa kwagalalaa laataa ayamba ngwuk. Ngwuk viga ligiyangwuk. God ngwuk kat

sigiya ndi kat waga man mbaw vivimba ngwuk. <sup>15</sup> Ngini yaiga nandinya God ndinyangu kat siga naguvat tindeya nandinya Sodom Gomora walinja kavle ngepmamba la nimba ndi nima vat dlaigandi. Ngwuk kat kai waiga ngepma nimba ndi nima nglei vat klaigandi.

*NIMA SAKWAT NIMA VAK YAIGANDI WAA JISAS MBUTNDI*

<sup>16</sup> Awuk ngwula. Ngwuk ngepma ngepma yivat yiligungwuk. Kavle waala sip sip kat valinda vla wundi nimba ngwuk kat kavle vat yigiyandi. Kamboy apma maawut yelavika yigumba yiliga vak vla ngwuk wupma ay ngwula. Namiyo yiliga vak kap ana yaligandi. <sup>17</sup> Ngwuk yigumba viga ligiyangwuk. Nat nimba ngwuk kat kwutaa kotngwangat kaligiyandi. Juda ngaangit ngambulinja ngay ngwuk kat kwutaa kalilaa viyaigandi. <sup>18</sup> Wuna si wangwuk maa ngwuk kat kwutaa kaligiyandi. Njambwi king mat king ngwuk kat viga siga nagunjangat kaligiyandi. Ngwuk kat kalindi maa wan njambwi nimba kat kwutaa lingwa apma nyaangit ndi kat mbukiyangwuk. Juda ana ndi nat nimba ndino ndi kat mbukiyangwuk. <sup>19</sup> Notngwangat kalindi maa kotmak tingweya nyaangit kat nimamba ke vaaka yelavikngweya. Ngwuk kat kwutaa kalindi maa kotngweya nyaangit ngwutna maawupmba mbukiyowun. <sup>20</sup> Mbukngweya nyaangit ngwutna nyaangit ana ndi. Nina nyaek kwigiya waagan ngwutna mbangimba tavindi maa mbukiyangwuk.

<sup>21</sup> Ngini yaiga kavle njimbla kavle vat nima sakwat yaigandi. Kita nyan ndina yakwa nda nyan kat kwutaa kotmak kalindi maa ndi kat kwutaa vatnyangiyandi. Nyaek ndino indina nyangu kat kwutaa kotnjangat kaligiyandi. Nyangu ndina nyaek nyime kat kai walaa nyaek nyime kat kwutaa kotmak kalindi maa vatnyagiyandi. <sup>22</sup> Wuna si ngwuk tamba kwutaa ligangwuk. Ngi kat tiga nima sakwat nimba ngwuk kat kai waigandi. Wan kavle njimbla ngilindi maa kwo liga wuna si kwutaa liga nimba ndi apma vat tiigiyandi. <sup>23</sup> Kita ngepmana nimba ngwuk kat kavle vat yinjevan wan ngepma kwagalalaa vaaka nat ngepmat ay ngwula. Ngwuk kat wowun. Judana ngepma ngepma yiga mbutingweya njivwa kwiyatapman ana ngiligiyandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan yilaa yawun maa wan njivwa ngiligiyandi.

<sup>24</sup> Kwupmba liga nyan ndi kat viga liga simogwi liga nyana njambwi nyan ana ndi. Simogwi liga nyan ndi njambwi nyana. Njivwa kwutiga nyan wan njivwa kat viga ligiya njambwi nyana njambwi ana ndi. Njivwa kat viga ligiya nyan ndi njambwi nyana. <sup>25</sup> Kwupmba liga nyan ndi kat viga

liga simogwi liga nyan linda vla lindeyan wovuna. Njivwa kwutigana nyan wan njivwa kat viga ligiya njambwi nyan linda vla lindeyan wovuna. Wun ngwutna njambwi nyan wun. Nat nimba wun kat wandi. Min waagana njambwi nyan min. Min Bielsebul min waa wun kat wandi. Ngwuk wuna kwupmba liga mbaapma nimba ngwuk. Ngwutno ngwuk kat kavle nglei si waigandi.

*NDINYANGU GOD KAT MINA VAAKA LIGIYANIN*

<sup>26</sup> Ndinyangu ngwuk kat yigiya kavle vak kat nimamba ke vaaka yelavika lingwa. Ngwuk kat pagwuga kavle vat yilinja vak ngini nat nimba aywaa vigiyandi. Pagwulinja kavle nyaangit ngini nat nimba aywaa wukiyandi. <sup>27</sup> Mbambala ngwuk kat pagwuga mbutuwa nyaangit ngepma ngepma yiga kapmba mbukiyangwuk. Kan ngwuk kat mbutuwa nat nima sakwat nimba ana wutigandi. Ngwuk kat mina mbutigowun. Ngwuk wutaa yiga nima sakwat nimba kat kak kiya mbukiyangwuk ngepma ngepmamba. <sup>28</sup> Ngwuk kat vatnyagiya nimba kat ngwuk ke vakngwa. Ndi ngwutna wundumbu kat ana vatnyagiyandi. God kat mina vaaka ali ngwula. Nina mbango wundumbu kat ya vitiga kavamba yiga alipsiga taagagiyandi. <sup>29</sup> Mat waavi kilinja waavi peni kita yaagilaa vililik klaigangwuk. Kan mat waavi kiyalinja vak kat nina nyaek ndi viga ligandi. Mat waavi ana kiyagandi waa wandeyan wan waavi ana kiyagandi. <sup>30</sup> Ngwulo ngwuk kat wupma viga ligandi. Ngwula nambumba liga yuwina sakwat viga siga naguga ligandi. <sup>31</sup> Ngwuk ke vatingwa. Ngwuk kat viga ligandi. Mat waavi kat ngwuk kwulatigangwuk.

*JISAS NINA NJAMBWI NYANA WAA WALINJA VAK*

<sup>32</sup> Kita nyan Jisas wuna njambwi nyana waa nat nimba kat wandeyan nyinangwuk tiga wuna nyaek kat vilaa wan nyana si waa ndi wuna nyana waa waigowun. <sup>33</sup> Kita nyan Jisas wandeyan nyinangwut tiga wuna nyaek kat waigowun. Wan nyan wuna nyan ana ndi waa waigowun.

*JISAS KAO SINJANGAT YANDI*

<sup>34</sup> Kan kipmana nimba kao yilinja vak kat kalipmak ana yawun. Wungi vak kat ana yawun. Awat sowat kao sinjangat yawun. <sup>35</sup> Yawun maa nat nimba wun kat kai wandi maa nat nimba wun kat yagwa wandi, wungi vak kat tiga laataa awat sowat waliandi. Mat nyangu laataa ndina nyaek kat waliagiyandi. Taagwa nyangu ndino laataa ndina nyime kat waliagiyandi. Ndinyanguna taagwa laataa ndina lana nyime kat waliagiyandi. <sup>36</sup> Yawun maa kita ngayamba liliga nimba laataa waliaga kapma kapma nimingi vla ligiyandi.

<sup>37</sup> kita nyan wun kat samat samat yelavita ndina nyaek nyime kat nima nima vat yelavitndeyan ndi ana wuna mbaapma wuleigiyandi. <sup>38</sup> God wandi, ndina njivwa kwupmat yawun. Nat nimba kai waa wun kat sinjeya vak kat ana vaakiyowun. Wun kat kwinda njivwa kwutapman yiga wuna kwupmba yalapman yindeyan wan nyan wuna mbaapma ana wuleigiyandi. <sup>39</sup> Kita nyan avla ndina mbangi kat mina yelavika kwo yetindeya vak kat mina yelavika lindyan ndi kavle yigiyandi. Kita nyan wuna njivwa kwuka ndina mbangi kat yelavitapman yindeyan ndi apma vat tigiyan di.

***GODNANAMBA APMA WENGA KLANJEYA VAK KAT JISAS NDINA APOSEL KAT MBUTNDI***

<sup>40</sup> Kita nyan ngwuk kat apma vat yindeyan wan apma vat yinda vak wuna lak yaigandi. Kita nyan wun kat ay waa nyanat yaigandi. <sup>41</sup> Kita nyan Godna nyaangit mbuka yetiliga nyan kat vilaa yagwa waa ndina ngayat kalindeyan wan apma vatna. Godna nyaangit mbuka yetiliga nyan klaiga wenga ndino ngayat kwutaa kalia nyan klaigandi. Kita nyan apma nyan kat vilaa yagwa waa ndina ngayat kalindyan wan apma vatna. Apma nyan klaiga wenga wan di kat kwutaa ngayat kalia nyan ndino klaigandi. <sup>42</sup> Ngwuk ke maawut tiviga lingwa. Kita nyan wuna mbaapmamba la mat nyan kat vilaa ndi Jisasna mbaapma nyana walaa ndi kat kigin ngu kuvuk kwindeyan ndi apma wenga klaigandi. Wan kwinda mat nda kat vilaa God ndi kat wenga kwigiyandi. Ndina maawut ana tivigiyandi waa wandi Jisas.

## 11

***JON NDINA MBAAPMAMBA LA NIMBA KAT WANDI, JISAS KAT VIVAT YANDI***

<sup>1</sup> Jisas ndina mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimba kat yinjeya vak kat mbuka walaa ndi kat kwagalalaa nyaangit mbupmat laataa ngepma ngepma yindi. <sup>2</sup> Ngu yagula Jon ndi kat kalambusmba taagandi, lindi. Kraist kwuta njivwa kat wutaa Jon ndina mbaapmamba la nimba kat wandi. Kraist kat yiga wagala ngwula. <sup>3</sup> Wandi maa yiga Jisas kat wagalandi. Nin kat ambuk. Tat Jon njivia kwuka liga wandi. Kita nyan wuna kwupmba yaigandi wandi. Min kat wandi? E? Kanda kat wandi waa wagalandi.

<sup>4</sup> Jisas ndi kat kat wandi. Kwutuwa njivwa viga wukngwa vak lungwamataa yiga Jon kat ambuk. <sup>5</sup> Mini kiyala liga nimba kwunakwun mala apma mina viligandi. Man kivi wata la nimba kwunakwun mala laataa apma man veiligandi. Kawia kiga la nimba wowun mala kawia kasiligandi, kwo liligandi. Waan wutapman nimba kat

wowun mala laatigandi. kwondu kapman kwo liga nimba kat wan apma nyaangit mbutigowun. <sup>6</sup> Kita nyan wun kat vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa yelavika lindyan ndi apma maawut sika liga nyana waa wandi Jisas.

<sup>7</sup> Jona mbaapmamba la nimba Jon ta kavat lungwamataa yindi maa Jisas wan nima sakwat nimba kat Jon yeta vak kat ndi kat mbutndi. Jon ndinyangu lapman kavamba lindi, vivat yingwa njimbla ndi kat angamak yelavika yingwuk. Mwuk kwutindi, kipmamba liga yuwi ava yuvut yilinda vak vla liga nyana waa yelavika ndi kat vivat yingwuk? Kai. Jon wupma ana lindi. Ndi tagula nyana. <sup>8</sup> Ndi apma waavwi kwuso liga nyana waa yelavika ndi kat vivat yingwuk? Jon wupma ana lindi. Apma waavwi kwuso liga nimba ndi apma ngaymba yetiliga nimba ndi. Ndi apma ngay kai. <sup>9</sup> Ndi profetna waa yelavika ndi nat profet kat kwulatndi. Ndi ndina njambwi nyana. <sup>10</sup> Tamba God waa nyaangit pilwuta nimba ndi Jon kat piliwutndi.

God wandi. Kan nyan wuna nyaangit mbutiga nyana.

Ndi tatak yiga mbukiyandi. Ngini yimeya yambi

kwukiyandi waa God wandi ndina nyan kat waa tamba la nimba piliwutndi.

<sup>11</sup> Ngwuk wutaa yelavik ngwula. Kan kipmamba la nat nimba kat aywaa Jon ndi kwulatigandi. Nyinangwut wuleila nyan God viga liga mat nyan ndi Jon kat kwulakiyandi.

<sup>12</sup> Tat jon nyaangit mbuka yliindan yiga yaa kan mbambala kavle nimba wuna njivwa kalipmak kat waligandi. Kwutima njivwa nina maawupmba apgwup mila waa wun kat waligandi. ndina kwundi wutapman nyinangwupmba liga njambi nyan kipmamba liga nimba kat viga lindangat kan kwutuwa njivwa kwutigowun. <sup>13</sup> Njambwi nyan kan viga lindeya vat tamba la profet mbutindi. Moses ndino wan nyaangit mbutindi. Jon ndino wan nyaangit mbutindi. <sup>14</sup> Ndina mbuta nyaangit wuka lingweyan apma vatna. Jon tamba la nyan Ilaija mbutnda vak vla mbutindi. Tamba la nimba piliwutndi. ngini Ilaija yaigandi waa piliwutndi Mbambala Ilaija tamba yalaa ligandi, Jona.

<sup>15</sup> Apma maawut yelavika ligiya nimba kan mbutuwa nyaangit kat wutaa yelavika ligiyandi. <sup>16</sup> Mbambala kan kipmamba liga nimba kwuka yetinja vak ngwuk kat mbukiyowun. Ndi mat nyangu vla ligandi. Ngepma nindimba ndaa liga nat nyaangu kat waligandi. <sup>17</sup> Mbangu kwundi waga tamba kwangu viyanin. Mbik ana mbangu veiga ligambik. Nin nglasa kwundi nglasika nglalinin. Mbik ana nglasaka nglaligambik. Yilina vak ana nina kwupmba yina vla yiligambik waa mat nyangu waligandi. <sup>18</sup> Jon yalaa

kiginda kivak kat kai walaa liga nima ngu ana kilindi. Mbambala liga mat nyangu vla liga nimba ndi kat vilaa wandi. manda kat wupma yiligandi. Ndi tungwengwan yiga nyana waa wandi. <sup>19</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan yalaa kiginda kiga nima ngu kiliwun. Mbambala liga mat nyanagu vla liga nimba wun kat vilaa wandi. Ndi kavle nyana. Kiginda kiga nima ngu nima sakwat kiliga nyana. Takis sanya klaliga nimbo kavle vat yetiliga nimbana ali nyana waa walindi. Ndi God wandi, yelavika linja maawupmba ana ligandi. Kavle maawut yelavika ligandi. kwutuwa apma njivwa vilaa Godnonala liga kwutigandi waa waingangwuk waa wandi Jisas.

*KOROSINO BETSAIDO KAPANIAM WALINJA NGEPMMA KUVUKMBA LA NIMBA KAT JISAS KAI WANDI*

<sup>20</sup> Nat ngepma vililik yiga wuleilaa Jisas nima sakwat nima njivwa kwutindi. Wan ngepma nimba kwutinda njivwa vilaa wan yetinja kavle vat ana kwagalandi. Tiga lina ngini wan ngepma wuleilaa wan ngepma nimba kat Jisas njika wandi. <sup>21</sup> Ngwuk Korosin walinja ngepmamba liga nimba ngwuk kat ngini kavle vat yaigandi. Ngwuk Betsaida walinja ngepmamba liga nimbo ngwulo ngwuk kat kavle vat yaigandi. Tamba vingwa kwutuwa nima njivwa tamba la nimba Taia Saidon walinja ngepmamba la nimba viganjan ndina kavle vak kat kai waa kwagalagendi. Kavle vak kwagalalaa kavle waavwi ndina mbangimba sitaa mbaw klalaa ndina mbangimba kwukendi. kwutndi maa vilaa nat nimba ndi kat vilaa wagendi. Ndina kavle vat tamba kwagalandi waa wagendi. <sup>22</sup> Ngwuk kat wowun. Ngwuk awuk ngwula. Ngini yaiga nandinya God ndinyangu kat viga siga nagundeya nandinya Taia Saidon walinja ngepmamba la nimba ndi kat God nima vat yigiyandi. Ngwuk ngwuk kat nima nglei vat yigiyandi. <sup>23</sup> Ngwuk Kapaneam walinja ngepmamba liga nimba nin apma vat tiganin nyinangwupmba liga nimba vla ligandin waa yelavika ligangwuk. Wupma yelavika lingwa vat ana nglaatndi. God ngini ngwuk kat kwutaa ya vitiga kavat yisenda kiyandi. Ngwutna ngepmamba kwutuwa nima njivwa tamba la ngepma Sodomba kwukewan ndi kavle yiga yetinja vak kat kwagalagendi. God ndi kat ana kwutaa vatngagendi. <sup>24</sup> Ngwuk kat wowun. Gini yaiga nandinya God nandinya Sodom walinja ngepmamba la nimba ndi kat God nima vat sigiyandi. Ngwuk ngwuk kat nima nglei vat sigiyandi waa wandi Jisas.

*WUNA LAK YANGWEYAN NGWUK APMA YAT NJAWIYA LIGIYANGWUK*

<sup>25</sup> Wan nandinya Jisas ndina nyaek kat wandi. Wuna nyaek min nyinangwut kipma kat viga njambwi nyan min. Mina



angwa vak apma nambu liga nimba kat ana simogwiwun. Save lapman tiga nimba kat mina simogwiwun. nambu liga nimba kat kai. Ndi kat ana simogwiwun. Wan yima vak apma vakna. <sup>26</sup> Min mina yelavipma maavupmba wupma yimin. <sup>27</sup> Wuna nyaek wun kat mina kwondu minai yelavika liga vat aywaa wuna lak kwimin. Wunai yelavika liga vat nat nimba ana viligandi. Min kita nyan mina viligamin. Minai yelavika liga vat nat nimba ana viligandi. Wun kita nyan viga ligowun. Yagwa walaa wunai simogwia nimba wundi nimba ndino viga ligandi waa nyaek kat wasimblalaa wumba kita vat tinda nimba kat wandi.

<sup>28</sup> Nima vat tiga njivwa kwuka nima maawut yelavika liga nimba ngwut aywaa yagwa ngwuyla. Yalaa yat njawiaga apma maawut yelavika tingweya vat klaigangwuk. <sup>29</sup> Kwutuwa njivwa agwuk ngwula. Wun kao mbundi nyan ana wun. Ngwuk kat ana njika waigowun. Kwutuwa apma nima njivwa kita vat kwukngweyan apma vak yat njawiaga apma maawut yelavika lingweya vat klaigangwuk. <sup>30</sup> Wuna njivwa nima vat tiga njivwa ana ndi. Ngwuk kat kwiweya njivwa kwutingweyan ngwutna mbangi wiyo waavi laagiyandi waa wandi Jisas.

## 12

### *NJIVWA LAPMAN NANDINYA KAT NGAMBULINDI*

<sup>1</sup> Tiga liga ngini njivwa lapman nandinyamba Jisas ndina mbaapmamba la nimbonala yuwi sik watiga ambugava yindi. Yilaa yetiga liga ndina mbaapmamba la nimba wundi kat tindi. Tiga liga ndi yuwi sik pangwutaa kilindi. <sup>2</sup> Kilinja vak kat Ferisi vilaa Jisas kat wandi. Ninai yetiliga vak kat kai valaa mina mbaapmamba liga nimba njivwa lapman nandinyamba yuwi sik pangwutigandi. Wupma yinja vak ana nglaatndi. Kavle vatna waa wandi. <sup>3</sup> Jisas wanja vak wutaa ndi kat wandi. Tamba Devit ndina mbaapma nimbonala wundi kat tiga kilinja vat tamba piliwutndi. Ngwuk ana vingwuk? <sup>4</sup> Ndi wundi kat tiga Godna ngay wuleilaa God kat taaganja bret-nao klalaa kilindi. nina ngepmana vak God kat kwunatiga nimba mina kilindi. <sup>5</sup> Njivwa lapman nandinyamba God kat kwunat tiga nimba Godna ngay wuleilaa God kat kwunapmak njivwa kwutigandi. Wan njivwa kwutinja vak Moses kwiya nyaangipmba ana wukngwuk? Njivwa lapman nandinyamba njivwa ke kwuka waa Moses waa nyaangit kat kai walaa ndi God kat kwunatiga nimba ndi njivwa kwutigandi. Ndi kat nyaangity ana ligandi. <sup>6</sup> Tamba Moses kwila nyaangit kat kwulakiya nat nyaangit

ngiliga. <sup>7</sup> Tamba God wandi, Hosia piliwutnda nyaangitna angwa vat ngwuk ana viga ligangwuk?

God wandi. Kwanda kwanda vatnyalaa wun kat ke kwiga. Nat nimba kat nimamba yelavika kwunak ngwula waa wandi God

waa tamba Hosia piliwutndi. Kan nyaangitna angwa vak vigengwan apma vat yiliga nimba kat vilaa ngwuk kavle vat yiligangwuk waa ana wagengwuk. <sup>8</sup> Wun Godna angwa vat simogwiliga nyan wun. Wun njivwa lapman nandinyana nima nyan wun. Wan nandinya wun kat njambiya ana taagagiyandi.

#### *TAAMBA KIVI WATA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>9</sup> Jisas wan kava kwagalalaa Juda nyaangit ngambula ngay wuleindi. <sup>10</sup> Taamba kivi wata la nyan kita wumba lindi. Jisas kavle vat yindeyan wovuna. Ndi kat kotndangat kaligiyanin waa yelavika liga nimba ndino wumba lindi. Ndi Jisas Kat wagalandi. Njivwa lapman nandinyamba kita nyan kat kwunapmeyan wovuna? waa wagalandi. <sup>11</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwutna kita nyana sip sip nima waangumba ndaindi maa ndi njivwa lapman nandinyamba taambamba kwutaa katsogiyandi. njivwa lapman nandinyamba kwutaa katsondeyan nyaangit kai. Nina ngepmana vat kingiyan. <sup>12</sup> Ndu nyan sip sip kat kwulatigandi. Ngi kat tiga njivwa lapman nandinyamba kita nyan kat kwunakweyan nyaangit kai. nina ngepmana vat kingiyan waa ndi kat walaa <sup>13</sup> taamba kivi wata la nyan kat wandi. Mina taamba agiya wandi maa taamba kwindi. kwindi maa ndina taamba kwo lindi. Ndina nat taamba vla lindi. <sup>14</sup> Ferisi vilaa wan ngay kwagalala Jisas kat vatnyanjeya vak kat yelavika lindi.

#### *JISAS GODNA NJIVWA KWUTIGA NYAN*

<sup>15</sup> Jisas ndi kat vatnyanjeya vak kat wutaa Jisas wan kava kwagalaa nat ngepmat yindi. Nima sakwat nimba ndina kwupmba yindi. ndina nat nimba yelogwen kat ta nimba. Yelogwen kat ta nimba kat aywaa kwunatndi. <sup>16</sup> Kwunataa wandi. Wuna si nat nimba kat ke yiga mbuka wandi. <sup>17</sup> Wupma kwo ana wandi. Tamba profet Aisaia piliwukna nyaangit vla ndi kat wandi.

<sup>18</sup> God wandi. Wan nyan wuna njivwa kwutga nyana.

Kwutndeya njivwa ndi kat kwiwun. Ndi kat viga yelavika solat siligowun. Wuna waagan ndi kat kwiwun ndina mbangimba tavindi maa wuna angwa vat aywaa ndinyangu kat mbukiyandi. <sup>19</sup> Ana nima kwundimba njika waigandi. Nindi ava yambimba laataa ana nima kwundimba waigandi. <sup>20</sup> Vita liga suwa ana nagi vili mbiligiyandi. kwunakiyandi.

Samat samat vigiga lam ana kwutnyagiyandi.  
 Kwunatndi maa nima vak vikiyandi. Njivwa kwuka  
 yiga apma vak kwulakiyandi. <sup>21</sup> Nima sakwat nimba  
 ndi kat vilaa waigandi. Ndi nin kat kwunatiga  
 nyana waa waigandi waa wandi God  
 waa tamba piliwutndi Aisaia.

*JISAS BIELSEBULNOGWINALA KITA VAT NJIVWA  
 KWUTIGANDI WAA JISAS KAT WANDI*

<sup>22</sup> Kita nyan kavle waagan ndi kat tavila lindi maa ndina  
 mini kwita liga ndina tigat kulumatndi, lindi. Wan nyan kat  
 kwutaa Jisas la kavat kalindi. Kalindi maa Jisas kwunatndi  
 maa wan nyan mini viga kwundi ngambundi. <sup>23</sup> Wumba  
 la nima sakwat nimba vilaa ngipaliga ndalaa wandi. Ndi  
 Devitna yelangimba la nyan anaga ndi. Nin Juda nin kat  
 kwunatiga nyan anaga ndi waa wandi. <sup>24</sup> Walinja vak Ferisi  
 ndino tiga wutaa wandi. Wupma wangwa vak ana nglaatndi.  
 Waagana njambwi nyan Bielsebul ndi kat kwondu kwindi  
 maa waagan kat savililigandi waa wandi.

<sup>25</sup> Ndina maawupmba yelavika linja vak kat Jisas vilaa ndi  
 kat wandi. Kita ngepma nimba mbaapma vililipmba liga  
 awat sowat siga viyanjeyan wan ngepmamba liga nimba ay-  
 waa ngiligiyandi. Kita ngaymba liga nimba mbaapma vililik  
 tiga awat sowat siga viyanjeyan wundi nimba ngiligiyandi.  
<sup>26</sup> Setena mbaapmamba liga nimba ndion wungi vat sigit.  
 Mbaapma vililik tiga awat sowat siga viyanjeyan ndina  
 mbaapmamba liga nimba ndiono ngiligiyandi. <sup>27</sup> Beklsebul  
 ndi kat kwondu kwindi maa waagan savililigandi waa wun  
 kat waligangwuk. Ngwutna mbaapma nimba ndino waa-  
 gan kat savililigandi. Ndi kat kand kwondu kwindi maa  
 waagan kat savililigandi. Wun kat walingwa vat ndina lak  
 yigiyandi. <sup>28</sup> Walingwa vak ana nglaatndi. Godna waagan  
 wun kat kwondu kwindi maa kavle waagan kat savililigowun.  
 Savililuwa vak vilaa God nin kat kwutnatndeya njimbla  
 tamba ngway tologandi waa yelavik ngwula.

<sup>29</sup> Tagula ava la kavle nyan ndina man taamba yaawmba  
 sangilapman tiga ana alipsiga ndina ngay wuleilaa ndina  
 kwanda kwanda kwutaa kaligiyandi. Ndi kat man taamba  
 sangilaa mina ndina nda kwutaa kaligiyandi. Seten ndino  
 ndi kat man taamba sangilaa mina ndina kwupmba liga kavle  
 waagan kat saviligiyandi.

<sup>30</sup> Kita nyan wunogwinala njivwa kwutapman yindeyan  
 wan nyan wun kat kai waliga nayna. Wun ndinyangu kat  
 kwutaa kiyaa wuna mbaapmamba taaga ligowun. Kita nyan  
 wunogwinala taagalapman yindeyan wuna mbbapma liga  
 nimba kat savililiga nyana.

<sup>31</sup> Ngi kat tiga ngwuk kat wowun. Yigumba awuk ngwula wowun ngwuk kat. Kita nyan kavle vat yiga yetiga kavle nyaangit ngambundeyan ndinai yiga yetiga kavle vak God alipsiga silimbigiyandi. <sup>32</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Kita nyan wun kat kavle nyaangit ngambundeyan God ndi kat alipsiga silimbigiyandi. Godna waagan kat kavle nyaangit ngambundeyan wupma ana silimbigiyandi. Ngini nimbun ana silimbigiyandi.

### *KAVLE MI KAVLE SIK KWAIGANDI WAA WANDI JISAS*

<sup>33</sup> Apma mi mina apma sik wogwulaa kwaigandi. Kavle mi ndi kavle sik mina wogwulaa kwaigandi. Mina sik vilaa wan mi kat vilaa ndina si yelavika ligiyangwuk. <sup>34</sup> Wan apma mi kavle mi tinda vak vla ngwulo ndinyangu wupma ligangwuk. Ngwuk apma nyaangit ana alipsiga ngambuligangwuk. Ngwuk kavle kamboyna nyangu vla ligangwuk. <sup>35</sup> Apma maawut yelavika yetigiya nyan ndi apma njivwa kwuka apma nyaangit ngambuga yetigiya. Kavle maawut yelavika yetigiya nyan ndi kavle njivwa kwuka kavle nyaangit ngambuga yetigiya.

<sup>36</sup> Ngwuk kat wowun. Awuk ngwula. Ngini yaiga nandinya God ndinyangu kat siga nagundeya nandinya kavle nyaangit ngabungwa nyaangit kat aywaa God ngwuk kat wagalagiyandi. Wagalalaa kavle wenga kwigiyandi. <sup>37</sup> Ngabungwa apma nyaangit kavle nyaangit wuka siga nagulaa ngwuk kat waigandi. Min kavle nyan min. Min apma nyan min waa ndinyangu kita kita kat waigandi God waa wandi Jisas.

### *NIMA NJIVWA AGWUT MHLA WAA JISAS KAT WANDI*

<sup>38</sup> Jisas wandi maa Moses kwiya lo simogwi liga nimbagwi Ferisio ndi kat wandi. Simogwi liga nyan. Apma nima njivwa kwupmin maa vigiyandin waa wandi maa.

<sup>39</sup> Jisas ndi gat wandi. Ngwuk mbambala yetiliga nimba ngwuk kavle nimba ngwuk. Godna vak ana viga ligangwuk. Apma nima njivwa kwukwangat wangwuk. Wangwa vak vla ana kwukiyowun. Tamba la profet Jona kwukna vak vla kwukiyowun. <sup>40</sup> Jona nandinya kuwuk nima kamina yapmba tindi. Tiga liga wogwendi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wuno waangumba nandinya kuvuk ngan kuvuk tiga laakiyowun. <sup>41</sup> Ngini yaiga nandinya God ndinyangu kat viga siga nagundeya nandinya Nineva walinja ngep-mamba ta nimba laataa ngwuk kat vilaa waigandi. Tamba la profet Jona mbukna nyaangit wutaa kavle vat yiga yetina vak kwagalanin waa waigandi. Ngwuk Ferisio Mosesna nyaangit simogwi liga nimbo Jonana njambwi nyan mbukna

nyaangit wupmak kat kai wangwuk. <sup>42</sup> Ngini yaiga nandinya kambangwapmba tiga Solomon kat vivat yat njambwi lagwa kwini laataa ngwuk kat vilaa waigali. Tamba wun Solomona kwundi ngambulinda vat wupmak laataa sivla mbundimba liga yawun. Yalaa ndina ngambulinda apma kwundi wutwun waa waigali wat njambwi lagwa. Ngwuk Solomona njambwi nyana kwundi wupmak kat ngwuk kai wangwuk waa wandi Jisas.

### *KAVLE WAAGAN YILAA LUNGWAMATAA YANDI WAA WANDI JISAS*

<sup>43</sup> Kavle waagan kita nyan kat kwagalalaa kwo kavamba yiga yi ya yetiga liga tindeya ngay kat kwaka yetindi. Wan yetinda kavamba ngay lilapman yindeyan yelavitndi. <sup>44</sup> Tamba luwa ngayat lungwamataa yigiyowun waa yelavita lungwamataa yandi. Yalaa vindi. Wan ngay tamba yaguga kwunaka yelagandi, kwo lindi. <sup>45</sup> Yalaa vilaa kavle waagan sila vili kat yiga walaa kita vat yandi. Yalaa wan ngay wuleindi. Ndi waagan sila vili vili kita la waagan kat kavle vapmba kwulatndi. Ndina ngay vla liga wuleinja nyan tak kavle savle lindi. Wuleindi maa mbambala kavle klei yilaa ligandi. Kavle klei linda vak vla kan mbambala klei liga nimba ndino kita vatna.

### *JISASNA NYIMEO YAKWA NIMBO*

<sup>46</sup> Jisas ngaymba ngambulindi maa ndina nyimeo sambo yandi. Alagumba liga ndi kat wandi. <sup>47</sup> Ngaymba la kita nyan ndi kat vilaa Jisas kat wandi. Mina nyime yakwa nyangu kindi kiyandi yalaa alagumba liga min kat waliga waa wandi. <sup>48</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wuna nyime wuna sambu ngwuk visimogwi kiyowun walaa <sup>49</sup> ndina mbaapmamba la nimba kat ndinogwinala lindi, taamba siga wandi. Avi mila. Wuna nyime wuna yakwa nimba kindi kiyandi liga. <sup>50</sup> Nyinangwupmba liga wuna nyaek wa vapmba yetigiya ningba wuna nyime, wuna sambu, wuna nyange ndi.

## 13

### *KHINJA NDANA SIK YAAGI LIGA NYAN KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>1</sup> Wan nandinya Jisas ngay kwagalalaa sat ta tivagawiat wogwendi. Wogwelaa ndaa liga ndinyangu kat nyaangit mbutindi. <sup>2</sup> Nima sakwat ndu lagwa ndina nyaangit wupmat yalaa tindi, ndi kat vilaa tamataa njaambitnat wuleilaa ndaa lindi. Nima sakwat ndu lagwa tivagawimba yisolaa lindi, ndi kat nyaagit mbutindi. <sup>3</sup> Ndi kat pagwuga mandit mandit nyaangipmba nima sakwat nyaangit ndi kat mbutindi. <sup>4</sup> Mbuka walindi. Tak kita nyan tindi. Ndi yuwi sik ambugapmba yaagivat yindi. Yaagilindi maa nat sik ava

yambimba ndandi, waavi yalaa vilaa kindi. <sup>5</sup> Nat sik kambat tiga kava tagu kipma kuvut ta kavamba ndandi. Ndalaa kwiyatapman kandi waatndi. <sup>6</sup> Njingwut tambilindi maa nya singwalitndi, njingwut law wandi, kiyandi. <sup>7</sup> Nat sik kavle yuwi sik tiga kavamba ndandi. Kavle yuwi wataa tegilindi mala sik ndina sik ana kwandi. <sup>8</sup> Nat sik apma kipmamba ndandi. Ndandi, sik kwandi. Nat avamba sik ndumi tambanat kwandi. Nat avamba sik kita ndumi kuvuk kwandi. Nat avamba sik kita ndumi kiyeli tamba vili kwandi. <sup>9</sup> Apma maawut sika ligiya nyan kan mbutuwa nyaangitna angwa vak kat yelavika ligiyandi waa wandi Jisas.

*PAGWUGA MANDIP MANDIP MBUTINDA NYAANGITNA ANGWA VAK*

<sup>10</sup> Jisas mbutindi, wuka liga yalaa ndina mbaapmamba la nimba ndi kat wagalandi. Manda kat pagwuga mandit mandit nyaangipmba ndi kat mbutimin waa wagalandi. <sup>11</sup> Jisas ndi kat wandi. nyinangwut tiga nima nyan nin kat viga lindeya vatna angwa vak ngwuk kat tamba simogwiwun. Nat nimba kat ana simogwiwun. <sup>12</sup> Apma maawut sika ligiya nyan nima sakwat nyaangit wutaa wan nyaangitna angwa vat wutaa yelavika ligiyandi. Ndi apma vat yelavika lindeyan ndinamba nima sakwat apma nyaangit tigiyan. Apma maawut sitapman tigiya nyan nima sakwat nyaangit wutaa wan nyaangitna angwa vak ana yelavika ligiyandi. Apma nyaangit wuka liga yigumba yelavitapman yilaa waigandi. A. Mbutinja apma vak yigumba ana yelavikowun. Wun tungwengwan yiga ligowun waa waigandi. <sup>13</sup> Ngi vak kat tiga ndi kat pagwuga mandip mandip nyaangitmba mbutiwun. Ndi mini viga apma maawut yelavitapman tigandi. Ndi waan mina wuka apma maawut yelavitapman tigandi. <sup>14</sup> Wupma ana kwo yiligandi. Tamba la profet Aisaia piliwutnda vak vla wupma yiligandi. Tamba kupma piliwutndi.

God wandi. Ngwuk waan mina wuka mini mina viga apma maawut yelavitapman tigangwuk.

<sup>15</sup> Wundi nimba yelavika liga maawut apma maawut ana ndi

yelavika linja. Ndina waan tivilaa ligandi.

Ndina mini kwita ligandi. Mini viga waan wutnjeyan

ndi viga wuka yelavikiyandi wan apma vak kat. Viga

wuka maawupmba yelavita wun kat vivat yandi maa

ndi kat kwunakiyowun waa wandi God

waa tamba piliwutndi Aisaia.

<sup>16</sup> Ngwuk apma vat tigangwuk. Ngwuk mini viga waan wuka apma vat yelavika ligangwuk. <sup>17</sup> Ngwuk yelavik ngwula. Tamba la Godna njivwa kwuta nimbagwi profetno

vilingwa vak ndino vivat walindi. Ana vilindi. Waamba wutingwa vak ndino wupmak walindi. Ana wutindi.

### *NYAANGITNA ANGWA VAT*

<sup>18</sup> Awuk ngwula. Kilinja ndand sik yaagi liga nyana pogwuga liga nyaangitna angwa kingiyan. Ngwuk kat mbukiyowun. <sup>19</sup> Godna nyaangit wutaa maawupmba yelavika yetilapman yiliga nimba ndi ava yambimba nda yuwi sik vla ligandi. nyaangit wuka lindi maa Seten yalaa wan nyaangit klalaa yiga pagwuligandi. <sup>20</sup> Godna nyaangit wutaa ndi kwiyatapman klala nimba kambat ta tagu kipma kuvut ta kavamba nda yuwi sik vla ligandi. <sup>21</sup> Nimamba ana wan nyaangit kwutaa ligandi. manda kat wan nyaangit kwuta ligangwuk waa waliaga liga wanjeyan wan nyaangit kwagalagiyandi. <sup>22</sup> Kavle yuwi liga kavamba nda liga yuwi sik nat nimba vla ligandi. Ndi Godna nyaangit wutaa yigumba ana yelavika ligandi. Kan kipmamba liga kwanda kwanda klavak mina yelavika ligandi. Ndi God waa njivwa ana kwutigandi. <sup>23</sup> Apma kipmamba nda liga yuwi sik nat nimba vla ligandi. nyaangit wutaa maawupmba yelavika God waa njivwa kwutigandi. Nat nyan sik ndumi tambanat kwa vak vla nima nglei sakwat apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik ndumi kuvuk kwa vak vla nima sakwat apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik kita ndumi kiyeli tamba vili kwa vak vla apma njivwa kwukiyandi waa wandi Jisas.

### *KAVLE YUWI WAATIGA NYAANGIT*

<sup>24</sup> Jisas pagwuga nat nyaangitmba mbutindi ndi kat. Nyinangwupmba liga njambwi nyan nin kat viga lindeya vak kupma ligandi. Kita nyan ndina ambugapmba yuwi sik yaagindi, kandi waatndi. <sup>25</sup> Ngan sindu kwandi maa ndina maama nyan yalaa ambugapmba kavle yuwi sik yaagindi. Yaagilaa yindi. <sup>26</sup> Kavle yuwi sikno apma yuwi sikno kita kandi waapik, kavle yuwi waataa linda vak kat vindi. <sup>27</sup> Vilaa njivwa kwuta nimba yiga njambwi nyan kat mbutndi. Njambwi nyan mina ambugapmba kavle yuwina sik kandana yaagia. Ngi kandi waataa lindi vina kavle yuwi waa mbutndi maa njambwi nyan wutaa wandi.

<sup>28</sup> Wuna maama nyan ngan yalaa wan kavle yuwi sik yaagindi. Wandi maa wandi. Wamin maa kavle yuwina kandi pika yaagiygiyanin waa wandi. <sup>29</sup> Njambwi nyan wutaa kai wandi. Kavle yuwina kandi pipmak yingweyan apma yuwina kandio mbak pitangwuk. Ke yiga pika. Tigandi. <sup>30</sup> Nima yilaa sik kwandi maa kilinja yuwina sik sigitiga nyangu kat waigowun. Kavle yuwi tat pitaa saymba sangilaa yamba tulaa apma yuwi sik sigitaa wuna ngaymba yiga taaga waa waigowun waa wandi njambwi nyan waa wandi Jisas.

*MASTET WALINJA SIKNA NYAANGIT*

<sup>31</sup> Jisas ndi kat pagwuga nat nyaangitmba mbutindi. Nyinangwupmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak mastet walinja sik vla ligandi. Wan sik mak nglei nda ndi. <sup>32</sup> Kita nyan wan sik ambugavamba yaagindeyan waakiyandi. Kaawa ava vla waakiyandi. Nima sando ligiyandi. Waavi yalaa ndinamba ngay kwuka ligiyandi waa wandi Jisas.

*YISNA NYAANGIT*

<sup>33</sup> Jisas ndi kat pagwuga nat nyaangitmba mbutindi. Nyinangwupmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak yis vla ligandi. Kita lagwa yis kwutaa wit milmba taagali maa kikik waga nima yigiyandi waa wandi Jisas.

*PAGWUGA NAT NYAANGIT MINA JISAS MBUTINDI*

<sup>34</sup> Jisas wan nima sakwat ndu lagwa kat pagwuga nat nyaangitmba mina mbutindi. Kapmba ana mbutindi. <sup>35</sup> Wupma kwo ana mbutindi. Tamba Jisas kat kupma piliwutndi.

Ndi kat pagwuga mandit mandit nyaangitmba mbukiyowun. Tamba kipma kwutndi mala lindi, vilapman yilinja vak ndi kat visimogwi kiyowun waa tamba piliwutndi tamba la profet.

*KAVLE YUWI WAAT TIGA NYAANGITNA ANGWA*

<sup>36</sup> Wan nima sakwat nimba Jisas kat kwagalalaa ndina ngay wuleindi. Ndina mbaapmamba la nimba mina ndinagwinala lindi. Tiga liga ndi kat wandi. Kavle yuwi waat tiga nyaangitna angwa nin kat ambuk mila waa wandi.

<sup>37</sup> Jisas ndi kat wandi. Apma yuwi sik yaagi liga nyan wunayi God na vak simogwi liga nyan. <sup>38</sup> Ambugat kan tina kipma. Apma yuwi sik God viga liga apma nimba ndi. Kavle yuwi Setena mbaapmamba liga nimba ndi. <sup>39</sup> Kavle yuwi sik yaagiliga wuna maama nyan Setena. Yuwi sik sigitnjeya njimbla ngini yaiga njimbla. Yuwi sik sigitiga nimba ni ensel ndi. <sup>40</sup> Kavle yuwi pitaa saymba sangilaa yamba tunja vak vla ngini yaiga njimbla kavle nimba kat wupma yigiyandi. <sup>41</sup> Ngini wun Godna vak simogwi liga nyan wun ensel kat wowun maa ndi God viga liga kava kava yiga kavle nimba kat kwutaa man taamba sangilaa <sup>42</sup> ya vitiga kavamba yaagigiyandi. Nat nimba kat kavle vat ay waliga nimba kat ndino ndi kat wupma sangilaa yaagigiyandi. Yaagindi maa nglaga nimbi ngliaka kavle savle ligiyandi. <sup>43</sup> Wan njimbla Godna nimba ndi apma vat tigiyanidi. Nat nimba ndi kat vilaa ndi apma nimba ndi waa waigandi. Ndina nyaek viga



liga kava kava ndi viga ligandi. Mbutuwa vak wutaa ngwula maawupmba yelavik ngwula waa wandi Jisas.

*PAGWUNJA NDA KLA NYANA NYAANGIT*

<sup>44</sup> Nyinangwutmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak kupma ligandi. Kita nyan kipmamba vaangunja apma kwanda kwanda yiga waangu viga vindi. Vilaa akwumba yambi kipma tegililaa ndina kwanda kwanda aywaa kwilaa sanya klalaa yiga wan kipma sanya yaagilaa klandi waa wandi Jisas.

*NIMA SAKWAT SANYA KWILAA KLALIBJA BIS WALINJA YELAGA NDANA NYAANGIT*

<sup>45</sup> Nyinangwutmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak kupma lignadi. Kita nyan nima sanyo liga apma bis kat kwatindi. <sup>46</sup> Kwaka yiga apma nglei bis vindi. Vilaa ndina kwanda kwanda aywaa kwilaa sanya klalaa yiga wan bis sanya yaagilaa kalndi waa wandi Jisas.

*NJULANA NYAANGIT*

<sup>47</sup> Nginangwupmba liga nima nyan ndinyangu kat viga lindeya vak njula vla ligandi. Njula yiga ngumba yisendalaa mandit mandit kami wan njulamba ndandi. <sup>48</sup> Ndandi, kwuta nimbak kalindi. kalilaa apma kami mbaymba laagalaa kavle kami klalaa kai waa yaagilindi. <sup>49</sup> Ngini yaiga nandinya wupma njulamba kwutnja kami vla ligiyangwuk. Nima nyana ensel yi ya apma nyangu kavle nyangu kat mbaapma vililikmba viyaseli viyasela taagagiyandi. <sup>50</sup> Kavle nimba kat kwutaa ya vitiga kavamba yaagigiyandi. yaagindi maa nglaga nimbi ngliaka kavle savle lzigiyandi.

*TAMBA NDA KUPI NDAGWI TA NYAN*

<sup>51</sup> Jisas ndi kat wagalandi. Mbutuwa nyaangit wutaa yelavika ligangwuk? Waa wagalandi maa awa wuka ligandin wandi. <sup>52</sup> Jisas ndi kat wandi. Kita nyan Moses kwiya lo simogwiga liga nyan nyinangwut tiga nima nyana mbaapma wuleindyan wan nyan kingi vat tigiyaandi. Kita nyan ndina ngayna kwanda kwanda taagalinda ngay wuleilaa tamba la nda kupi nda klalaa ndina ngay alagu ngemba taagandi waa wandi Jisas.

*NASARETMBA LIGA NIMBA JISAS KAT KAI WANDI*

<sup>53</sup> Jisas pagwuga mandit mandit nyaangit mbuka liga kwagalalaa laataa ndina angwa ngepmat yindi. <sup>54</sup> Angwa ngepma yilaa Juda nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa ndi kat nyaangit mbutindi. Wuka la nimba ngiipali walaa ndi awat sowat ngambulindi. Maawupmba yelavitinda vak ndi kat kandana kwiya. Kwunatinda nima njivwa mandamba

kwutigandi. <sup>55</sup> Ndina nyaek ngay kwuta nyana. Ndi Mariana nyana. Jems, Josis, Saimon, Judas ndina nyamwun ndi. <sup>56</sup> Ndina nyange ndu ninogwinala yetiligandi. An yiga yetilinda vak andamba klandi waa awat sowat ngambulindi. <sup>57</sup> Ngambuga liga ndi kat kai wandi. jisas ndi kat wandi. God waa nyaangit mbutiga nyan kwo ngepmamba lindeyan ndi kat apma maawut yelavika ligiyandi. Ndina angwa ngepmamba lindeyan ndina angwa ngepmana nimba ndi kat kai waigandi waa wandi Jisas. <sup>58</sup> Wungi kat tiga ndina angwa ngepmamba apma nima njivwa ana kwutndi. Mat njivwa mina kwutndi. Ndina mbangi ndi kat vindi mala vali yindangat ana kwutndi.

## 14

### *NGU YAGULA JON KIYANDA VAK*

<sup>1</sup> Wan njimbla Galilina njambwi nyan Herot Jisas kwuta njivwa kat wutndi. Wutaa wandi. <sup>2</sup> Ndi nambu kalikwa ngu yagu la Jon. Kiyalaa liga laatndi. Kiyalaa liga laataa kwondu klalaa wan nima njivwa kwutigandi waa ndina kwupmba la nimba kat wandi.

<sup>3</sup> Tat Herot wandi maa Jon kat kwutaa man taamba sangilaa kalabusmba taagandi, lindi. Herotna yakwa nyan Filipna taagwa Herodias wali maa Jon kat kalabusmba taaga waa wandi Herot. <sup>4</sup> Tak ngu yagula Jon yalaa Herot kat walindi. Mina yakwa nyana taagwa sikwuka klama vat ana nglaatndi. Ndi ana wundumbu yindi. Kwo ligandi waa walindi maa <sup>5</sup> Herot ndi kat vatnyavak kat yelavika lindi. Nima sakwat Juda ndi yelavitndi. Ndi ngu yagu liga Jon God waa nyaangit mbutiga profetna waa yelavika lindi. Herot ndi kat vaaka liga Jon kat ana vatnyandi.

<sup>6</sup> Herot kat kwutnja nandinya nima kiginda kwutndi. Kwutaa wandi, nima sakwat nimba yandi kwutnda kiginda kivak. Yandi maa Herodiasna taagwa nyan laataa mbangu veilili maa viga lindi. Herot viga liga mbangu veila vak kat woviyaguga liga wandi. <sup>7</sup> Klavat wanyeya nda wun kat mbukiyanyin. Nyin kat kwigiyowun. Woseka ana wowun wawa wandi Herot. <sup>8</sup> Li yiga nyime kat wagalalaa yaa Herot kat wali. Ngu yagu la Jona nambu kalitaa wun kat yaanjimba taagalaa agwi wali.

<sup>9</sup> Herot wutaa Jona nambu kalipmak kat ndina mbangi kilip mbangi yindi. Woseka ana wowun waa wanda vat aywaa wumba la nimba wutndi. Ngi kat tiga wandi maa <sup>10</sup> yiga kalabusmba lindi, ndina nambu kalitndi. <sup>11</sup> Nambu kalitaa yaanjimba taagalaa Herodiasna taagwa nyan kat kwindi. Wan yaanjimba taagalaa kwinja nmbu klalaa nyimeat yiga

kwili. <sup>12</sup>Jona mbaapmamba la nimba nambu kalitnda vak kat wutaa yalaa Jona sim klalaa yiga waangumba valaa taagandi. Taagalaa Jisas kat yiga mbutndi.

*JISAS 5,000 TA NIMBA KAT KIGINDA KWINDI*

<sup>13</sup> Mbutndi maa wutaa Jisas wan kava kava kwagalalaa ndinyangu lapman kavat njaambit kulaa yindi. Yinda vat wutaa nima sakwat nimba laataa ndi kat vivat yindi nimbumba. <sup>14</sup> Kawiga liga yanja vak kat vindi. Ndi kat vilaa miwa yiga lindi. Miwa yiga liga ndina yelogwen kat ta nimba kat kwunatndi.

<sup>15</sup> Wan nglambu ndina mbaapmamba la nimba yalaa Jisas kat wandi. Kan kava kwo kava kiginda klaneya kava kai. Ngan lamba ndaiveigandi. Wamin maa ngepmat yilaa kiginda klaandi waa wandi. <sup>16</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ndi ana yigiyandi. Ngwuk ndi kat kiginda agwi ngwula waa wandi maa <sup>17</sup> wandi. Nima kiginda nima sakwat ana ligandi. Nao tambanat kami vililik mina ligandi waa wandi.

<sup>18-19</sup> Wandi maa Jisas wandi. Wan nao kiginda agwi ngwula wuna lak waa walaa nima sakwat nimba kat vilaa ngwuk yuwimba ndaa ali ngwula waa walaa wan nao kiginda klalaa tanambika vilaa God kat sivu kilaa wan nao tamba lamba limbaga ndina mbaapmamba la nimba kat kwindi. Ndi yiga wan nima sakwat nimba kat kwindi. <sup>20</sup> Kilindi, yaat taati. Kilambiga kwagalanja nao kiginda aposel mbanimba tamba vili kiyeli vililikmba naagandi. <sup>21</sup> Ka ndi nimbana sakwat 5,000 nimba. Taagwa nyangu kat ana siga nagundi. Ndu mina siga nagundi.

*JISAS TAGU NGUMBA VEIGA YALINDI*

<sup>22</sup> Jisas ndina kwupmba la nimba kat wandi. Njaambit kulaa yindi maa wan ndinai la kavamba la nima sakwat nimba kat wandi. Ngwuk ngepma ay ngwula wandi, yindi. <sup>23</sup> Yindi maa God kat nyaangit ngambuvat nduwiat wokendi. Wumba kapma lindi, ngan ndandi. <sup>24</sup> Ngan ndandi, kulaa yinja njaambit nindi sapmba lindi maa mwuk ndina ndaama njaambipmba vialindi, nima pali laataa kiyalindi. <sup>25</sup> Ngambi ngan Jisas tagu ngumba veiga ndi kat vivat yalindi. <sup>26</sup> Ndina kwupmba la nimba ndi kat vilaa vaaka kiselaga wundumba yaliga waa walindi. <sup>27</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwula maawut ke nimamba yelavika vakngwa. Wun Jisas wun yaa ngwuk kat vivat waa wandi.

<sup>28</sup> Wandi maa wutaa Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan minayi? Mina lat timeyan wun kat wamin maa ngu tagumba veiga minai liga kavat yalu wandi. <sup>29</sup> Wandi maa Jisas yagwa wandi. Pita njaambit kwagalalaa ngu tagumba veiga yilindi. <sup>30</sup> Yiga liga mwuk pali kat vilaa vaaka yelavita lumaka

ndaivat yindi. Lumaka ndaivat tiga wandi. Njambwi nyan wun kat yaa kwutaa katso wandi.

<sup>31</sup> Jisas yalaa ndi kat taambamba kwutaa katsolaa wandi. Minai yelavika liga vat nima ana ndi. manda kat vapmin. Vapmangat tiga lumaka ndaivat yimin waa wandi maa <sup>32</sup> mbit njaambit yiga kumbit. kumbit maa kwuta mwuk pali kiyak wandi. <sup>33</sup> Kiyak wanda vak kat vilaa ndina mbaapmamba la nimba Jisasna si kwutaa katsoga wandi. min Godna nyan min waa wandi.

### *GENESARETMBA LA YELOGWEN KAT TA NIMBA KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>34</sup> Njaambipmba valigelaa Genesaret walinja ngempamba kawindi. <sup>35</sup> Kawindi maa wan ngepmamba la nimba Jisasna mindama vilaa yanda vak yiga mbutndi. Mbutndi maa ngepma ngepmamba yelogwen kat ta nimba kat aywaa kwutaa kiyandi. <sup>36</sup> Yelogwen kat ta nimba ndina waavwina njimbwi waavwi sinyipmak kat wagalandi. njimbwi waavwi sinyita nimba yelogwen kat ta nimba ndi kwo lindi.

## 15

### *JUDANA NGWAT YETA VAK*

<sup>1</sup> Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimbo Ferisio Jerusalem kwagalalaa yalaa Jisas kat vilaa wagalandi. <sup>2</sup> Manda kat mina mbaapma nimba nina ngwat ndu tamba waa vapmba yetilapman yiligandi. Taamba njangi lapman manda kat kwo kiligandi waa wagalandi maa <sup>3</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk God waa nyaangit kat kwagalalaa ngwula ngwat ndu waa nyaangipmba yetiligangwuk. Ana nglaatndi. <sup>4</sup> Tamba God wandi, “Ngwula nyaek nyime kat apma vat ay ngwula. Kita nyan ndina nyaek nyime kat kavle nyaangit ngambundeyan ndi kat vatnyagiyangwuk” waa wandi God. <sup>5</sup> Ngwuk Gerisi mandip vak yiligangwuk. Kita nyan wuna nyaek nyime kat kwunapmat kwiweya nda tamba God kat kwigiyowun waa wandeyan apma vatna nyaangit kai waa wangwuk. <sup>6</sup> Wun ngwuk kat wowun. God kat kwindeyan ndina nyaek nyime kat ndi kavle vat yigiyandi. God kat kwindeyan mbik kwanda kwanda lapman tiga kavle savle ligiyambik. Wungi vak walingwa vapmba Godna nyaangit kwagalalaa ngwutna kavle maawupmba yelavika yetiligangwuk. <sup>7</sup> Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Tamba la profet Aisaia ngwuk kat piliwutndi. Ndi woseka waga ana piliwutndi. kupma piliwutndi. Ndi woseka waga ana piliwutndi. Kupma piliwutndi.

<sup>8</sup> God wandi. Wundi nimba ndina kwundimba wuna si nima yindangat waligandi. Ndina maawupmba wun

kat ana yelavitigandi. <sup>9</sup> Ndi nambu silandalaa wun kat maawupmba yelavitnja vak kwo vatnat tiligandi. Wunai waa nyaangit kwagalalaa ndinyangu mbukna nyaangit nat nimba kat simogwiga mbutigandi. Kan God waa nyaangitna woseka waa waa piliwutndi Aisaia waa wandi Jisas.

*MAAWUT KAT KAVLE YIGIYA VAT*

<sup>10</sup> Jisas nima sakwat nimba kat wandi maa yandi. Yandi maa ndi kat wandi. Ngwula waan wuka maawut yelavik ngwula. <sup>11</sup> Ndinyangu kigiya kiginda nda nyan kat ana kavle yigiyandi. Ndina kwundimba ngambunjeya kavle nyaangit wan nyaangit ndu nyan kat kavle yigiyandi waa wandi Jisas.

<sup>12</sup> Wandi maa ndina mbaapmamba la nimba yalaa ndi kat wandi. Wama nyaangit kat wupmak kat Ferisi ndi kai wandi waa wandi.

<sup>13</sup> Jisas ndi kat wandi. Nginangwupmba liga wuna nyaek ndi ambukat kwutigandi. Ndina ambukapmba nat nyan tugiya nda God ndi aywaa pika yaagigiyandi. <sup>14</sup> Ferisi kat ngwuk nima vak ke yelavikngwa. nat mini vilapman nyan kat yambi simogwi liga mini vilapman nyan vla ligandi. Mini vilapman tigiya mbit vililik pali yiga liga ava yambi kwa-galalaa waangumba ndaigiyambik waa wandi Jisas.

<sup>15</sup> Pita ndi kat wandi. Ndu nyan kavle vat yigiya vak kat mbutima nyaangitna angwa nin kat simogwi mila. Ana viga yelavika liganin waa wandi Pita. <sup>16</sup> Jisas ndi kat wandi. Nat nimbo ngwutno ana maawut sika ligangwuk. <sup>17</sup> Maawut sitapman nimba vla ligangwuk. Ndinyangu kigiya nda yapmba wuleilaa tiga kwo wogwegiyandi. <sup>18</sup> Ndinyangu kwundimba ngambugiya nyaangit maawupmba yelavita ngambugiyandi. Wan ngambunjeya vak ndinyangu kat kavle yigiyandi. <sup>19</sup> Maawupmba liga kavle vak kingiyan. Ngwuk kat mbukwa. Nat nyan kat vatnya linja vat, yambisik yilinja vat, kavle vat yilinja vak, sikwut tinja vak, woseka walinja vak, njika walinja vak. <sup>20</sup> Wan vak aywaa ndinyangu kat kavle yigiyandi. Ngwuk kat wanja vak taamba njangi lapman kingwa vak ndinyangu kat ana kavle yigiyandi waa wandi Jisas.

*KENENA TAAGWA JISAS KAT NIMA VAK YELAVIKA LILI*

<sup>21</sup> Jisas wan kava kwagalalaa Taiagwi Saidano walinja ngepma vililik ta kavat yindi. <sup>22</sup> Wan ngepmamba yetak Kenemba la taagwa yalaa Jisas kat vilaa wali. Njambwi nyan, Devitna yelangit nyan, wun kat miwa ay mila. Wuna taagwa nyan kavle waagan tavila lindi maa kavle savle tigali waa wali. <sup>23</sup> Wali, Jisas ana awat li kat wandi. Ndina mbaap-mamba la nimba vilaa yaa ndi kat wandi. Nina kwupmba

yalaa nima kwundimba waa yiligali. Li kat wamin yigali waa wandi.

<sup>24</sup> Wandi maa Jisas wandi. Siliwata liga sip sip vla liga Juda kat mina kwunapmak yawun. Nyin Juda ana nyin. Nyin njambwi nyana nyan vla ligat taagwa ana nyin waa wandi Jisas. <sup>25</sup> Wandi maa kwali mamba silaa wali ndi kat. njambwi nyan wun kat kwunap mila waa wali. <sup>26</sup> Jisas li kat wandi. Njambwi nyan ndina nyangu kat kwindeya kiginda ndina waala kat kwindeyan ana nglaatndi waa wandi Jisas. <sup>27</sup> Wandi maa wali. Njambwi nyan ngiyambak wama. Kiginda kilinja njimbla kipmamba nda liga kilambi kiginda waala kilindi waa wali. <sup>28</sup> Jisas li kat wandi. Ninai yelavika liga vat nima ngleia. Kan wun kat wagalanya vat tigiyaandi waa wandi Jisas. Wanda sivamba lila taagwa nyan apma vat kwo lili.

#### *JISAS YELOGWEN KAT TA NIMA SAKWAT NIMBA KAT KWUNATNDI*

<sup>29</sup> Jisas wan kava kwagalalaa yiga Galili walinja sak tivagawi yiga nduwi wokelaa ndaa lindi. <sup>30</sup> Ndaa lindi maa yelogwen kat ta nima sakwat nimba kat kwutaa ndinai la kavat kiyandi. Man kivi wakna nimba, mini vilapman nimba, ava tagwulia nimba, kwundi walapman nimba, mandit mandit yelogwen kat ta nimba ndi kat kwutaa Jisas ta kavat kiyandi. kiyandi, vilaa ndi kat kwunatndi. <sup>31</sup> Kwunatndi maa kwundi walapman ta nimba kwundi ngambundi. Kivi watna man ta nimba laataa veiga yilindi. Ava tagwulia nimba ndino kwo lindi. Mini vilapman ta nimba mini vindi. Kwunatinda vak kat va nimba vilaa ngipali walaa Isrelna njambwi nyan God ndi apma vat nin kat kwunatndi waa wandi.

#### *JISAS 4,000 NIMBA KAT KIGINDA KWINDI*

<sup>32</sup> Tiga liga Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat wandi. Wundi nimba kat miwa yiga ligowun. Nandinya kuvuk wunogwinala tigandi. Kiyanja kiginda tamba aywaa ngilindi. Ndi kat kiginda kwilapman tiga ay ngwula waa wapak kat kai wowun. Ay waweyan ava yambimba yiga liga mini ngangan yindi maa anagandi ndaiga waa wandi. <sup>33</sup> Ndina mbaapmamba la nimba ndi kat wagalandi. Kan kava kwo kava. Ngepma kai. Ndi kat kwineya bret-nao andamba klaiganin. Ndi nima sakwat nimba ndi waa wandi. <sup>34</sup> Wandi maa Jisas wandi. Ngwut taagala lingwa bret-nao angamala tigandi waa wandi maa bret-nao sila vili mat kami kuvut wupma taagani, tigandi waa wandi.

<sup>35</sup> Jisas wandi maa wan nima sakwat nimba kipmamba ndaa lindi. <sup>36</sup> Bret-nao sila vili kami kuvuk klaa kwutaa God kat sivu kilaa wan nao limbaga ndina mbaapmamba la nimba

kat kwindi. Yalaa la nima sakwat nimba kat yiga kwindi. <sup>37</sup> Ndi aywaa kilindi, yaat taati. Kilambinja kiginda Jisasna mbaapmamba la nimba klalaa mbani sila vili naangandi. <sup>38</sup> Ka ndi nimbana sakwat 4,000. Ndu mina nagindi. Taagwa mat nyangu kat ana nagindi. <sup>39</sup> Jisas wan kava kwagalalaa njaambit kulaa Magadan walinja ngepmat yindi.

## 16

<sup>1</sup> Ferisio Sadyusio yalaa Jisas kat vilaa yelavitndi. Ndi nyinangwupmba liga yandi? E? Nyinangwupmba liga ana yandi. Ndi kipmana nyana waa yelavita wandi ndi kat. Nima apma njivwa agwut. Kwupmin maa vilaa nyinangwupmba ya nyana waa yelavikiyanin waa wandi. <sup>2</sup> Jisas ndi kat wandi. Nglambu nya ndaindi, vilaa nyinangwut yelogwen mbangi lindi maa vilaa waligangwuk. nyinangwut yelogwen mbangi ligandi. Kinya meik ana ndaigandi waa waligangwuk. <sup>3</sup> Ngambi nya wokendi, vilaa nyinangwut yelogwen mbangi lindi maa vilaa waligangwuk. Mbambala meik ndaigandi waa waligangwuk. Nyinangwut vilaa ngini yaiga meik mwuk tat viga ligangwuk. Manda kat kwutawa njivwa vilaa yetuwa vak kat ana viga ligangwuk. <sup>4</sup> Kan mbambala liga ndu lagwu Godna vak vilapman kavle vat yiga yetiliga nimba ndi. Nima apma njivwa agwup mila waa wun kat wangwuk. Ana kwukiyowun. Nima nyivwa kita mina kwukiyowun. Tamba la nyan Jona kwukna vak vla mina kwukwun, vigiyangwuk waa wandi Jisas. Wandi maa Jisas kat kwagalalaa yindi.

### *FERISIO SADYUSINA YIS*

<sup>5</sup> Jisas ndina mbaapma nimbagwi njaambit kulaa sak valigendi. Kiginda klalapman maawut tiviga kwagalalaa kwo yindi. <sup>6</sup> Jisas ndi kat wandi. Ferisogwi Sadyusina bretmba taagalinja yis ke klagu. Kavle nda wandi. <sup>7</sup> Wandi maa ndina mbaapmamba la nimba awat sowat yelavika ngambulindi. manda kat kupma wandi. Kiginda klalapman yanangat anagandi waa waa yelavika ngambulindi. <sup>8</sup> Jisas ngambulinja vak kat wutaa wandi. Kiginda klalapman yangwa vak kat manda kat ngambuligangwuk. Kiginda kat manda kat nimamba yelavika ligangwuk. <sup>9</sup> Njambwi nyanat tuwa vat ngwuk ana nimamba yelavika ligangwuk. Tat bret-nao tambanat klalaa 5,000 ta nimba kat kwiwun maa kindi. Kindi mala kilambinja kiginda angamala mbanimba naangangwuk. <sup>10</sup> Nat njambi bret-nao sila vili klalaa 4,000 ta nimba kat kwiwun maa klalaa kindi. Kindi mala kilambinja kiginda mbani angamala naangangwuk. <sup>11</sup> Tat ngwuk kat wowun. Ferisogwi Sadyusina bretmba taagalinja yis ke klagu wowun.

Kilinja bret-nao kat ana wowun waa wandi Jisas. <sup>12</sup> Wandi maa ndina mbaapmamba la nimba maawupmamba yelavika lindi. Bretmamba taagalinja yis kat ana wandi. Ferisio Sadyusio mbutiga nyaangit ngwuk ke wuka waa wandi waa yelavikaw lindi.

*MIN KRAIST MIN WAA JISAS KAT WANDI PITA*

<sup>13</sup> Jisas Sisaria Filipai walinja ngepmana ngwayat yindi. Ndina mbaapmamba la nimbo ndino kita vat yindi. Jisas ndi kat wagalandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun kat ndu lagwa anda simba waligandi waa wagalandi maa wandi. <sup>14</sup> Nat nimba ndi ngu yagu liga Jona waa min kat waligandi. Nat nimba ndi Jeremaia waa min kat waligandi. Nat nimba ndi profetna waa min kat waligandi waa wandi. <sup>15</sup> ma Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk wun kat angamak waligangwuk waa wagalandi.

<sup>16</sup> Pita ndi kat wandi. Min nin kat kwunapmak ya nyan min. Min Godna nyan min waa wandi Pita. <sup>17</sup> Wandi, Jisas ndi kat wandi. Saimon, Jonana nyan min apma maawut yelavika ligamin. Maawupmamba yelavitima vak nat nyanananmamba ana klamin. Nyinangwupmamba liga wuna nyaek min kat mbutndi, wamin. <sup>18</sup> Min kambak vla ligamin. Wuna mbaapmamba tigiya nimba kingi kambapmamba veiga laataa ligiyandi. Wundumbu yinjeyan wuna mbaapmamba veilapman tigiya nimba ngini kavle yigiyandi. <sup>19</sup> Nginangwuk wuleilinja ndaamangemba liga mbapmona ki mina lak taagagiyowun. Kan kipmamba liga nimba kat kemapmeyan ndi ana wuleigiyandi. Kan kipmamba liga wuleigiyangwuk wameya nimba ndi wuleigiyandi waa wandi Jisas Pita kat. <sup>20</sup> Pita kat walaa ndina mbaapmamba la nimba kat aywaa ndi kat wandi. Ndinyangu kat kwunapmat ya nyan Kraistnat tuwa vat nat nimba kat ke mbukngwa wandi.

*KIYALAA LIGA LAAKIYOWUN WAA WANDI JISAS*

<sup>21</sup> Wan njimbla Jisas kita nyaangit ndi kat ngambundi. Ngambuga wandi. Samat tiga Jerusalemat yigiyowun. Yiwun maa Judana njambwi nimbo God kat kwunatiga njambwi nimbo Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimbo wun kat kwutaa kavle vat yigiyandi. Kavle vat yiga wun kat kwutaa vatnyagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi maa wutaa <sup>22</sup> Pita ndi kat kwuknat kalilaa wandi. Njambwi nyan wama vat ana nglaatndi. Manda kat wupma wamin. Wan kavle vat min kat wupma yilandi waa wandi maa <sup>23</sup> Jisas Pita kat wandi. Seten min wun kat kwagalalaa ay. yiweya yambi kat min ke tiviliga. Yelavitima vak Godna vak ana ndi. Ndinyanguna vakna yelavitima waa ndi kat walaa ndina mbaapmamba la nimba kat wandi.



<sup>24</sup> Kita nyan wuna mbaapma wuleivat wandeyan avla ndina mbangi kwunapmak kat kai walaa kwutuwa njivwa ndino kwukiyandi. <sup>25</sup> Kita nyan ndina mbangi kwunapmak mina yelavika lindeyan kavle yigiyandi. Kita nyan wuna njivwa kwuka yetiga kiyandeyan ndi apma vat tigiyandi. <sup>26</sup> Kita nyan kipmana kwanda kwanda nda aywaa klalaa kavle vat yiga yetindeyan wan apma vatna? Kai. Apma vat ana ndi. Kavle vatna. Njimbla njimbla apma vat tinjeya vat kita nyan wenga kwilaa ana klaigandi. <sup>27</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan samat tiga enselonala yaigowun. Wuna nyaek wun kat ndina kwondu kwindi maa yaigowun. Yalaa ndinyangu aywaa kwutinja njivwa kat wenga kwigiyowun. <sup>28</sup> Ngwuk wutaa yelavik ngwula. Ngwutna nat nimba kwo liga njambwi nyanat tiga yaweya vat vigiyangwuk. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun yaweya vak vigiyangwuk waa wandi Jisas.

## 17

### *JISASNA MBANGI MANDIP MBANGI LINDI*

<sup>1</sup> Nandinya sila kita yindi maa Jisas Pita Jems Jon nyamwun sambu ndi kat yagwa waa kwutaa nima nduwiat klo kalindi. <sup>2</sup> Wokelaa liga Jisasna mbangi mandit mbangi ngwandiyandi, viga lindi. Ndina mindama nya vla silindi, vindi. Ndina waavwi sawun glei mina liga kemba kava vla lindi maa vindi. <sup>3</sup> Vilindi maa Mosesogwi Ilaijo yalaa ndinogwinala ngambuga limbit, ndi kuvut nyangu tiga liga vindi. <sup>4</sup> Viga liga Pita Jisas kat wandi. Njambwi nyan kan kava apma kava. Tinan apma vatna. Wamin maa kwapi mbale kuvuk kwukiyandin. min kat kita Moses kat kita Ilaija kat kita kwukiyandin waa walindi maa <sup>5</sup> sawun mbangi timbu ngaga yalaa tinja kava kapmandi. Timbumba liga ndu nyana kwundi ngambulindi maa wutindi. Kwundi kupma ngambundi. Wan nyan wuna nyana. Ndi kat viga waa ngambundi wan kwundi.

<sup>6</sup> Wan kwundi wutaa Jisasna mbaapmamba la ndi nyangu vaaka liga mindama mindama kipmamba ndalaa lindi. <sup>7</sup> Ndalaa lindi, Jisas yalaa taamba laagalaa ndi kat wandi. Ke vaaka lingwa. laak ngwula wandi, laatndi. <sup>8</sup> Laataa ngambuga linda mbit nyan kat ana vindi. Jisas kapma lindi, vindi.

<sup>9</sup> Wan nduwi kwagalalaa ngaga yalindi maa Jisas ndi kat wandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wan. Wun kiyalaa laakwun maa kan vingwa vak ngini nat nimba kat mbukiyangwuk. Kanmbambala ke yiga mbuka waa wandi Jisas.

<sup>10</sup> Ndina mbaapmamba la nimba ngambunda nyaangit wutaa ndi kat wagalandi. Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba kupma waligandi. Kraist tat ana yaigandi. Ilaija tat yandi maa ngini Kraist yaigandi waa waligandi. Wupma manda kat waligandi waa wagalandi Jisas kat.

<sup>11</sup> Jisas wagalanja vak wutaa ndi kat wandi. ngiyambak wanja. ilaija ndi tamba yandi. Yalaa Kraist yaiga yambi kwunatndi. <sup>12</sup> Ilaija yandi, kan kipmamba la ndu lagwa Ilaija njambwi nyanat tinda vak kat ana viga lingi. ndina maawupmamba ndi kat kavle vat yelavika kavle yindi. Ndi kat kavle vat yinja vat vla wuno Godna vak simogwi liga nyan wun kat kavle vat yigiyandi waa wandi Jisas. <sup>13</sup> Jisas wanda nyaangit wutaa maawupmamba yelavitndi. Ndi Ilaija walindan ngu yagu la Jon kat waligandi waa yelavika lindi.

### *JISAS KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>14</sup> Nduwimba liga ngaga yalaa nima sakwat ta nimba la kavat ndi yindi. Yindi maa kita nyan yalaa Jisasna mindama sambimba kwilai mamba silaa ndi kat wandi. <sup>15</sup> Wuna mat nondanyan kat miwa yilaa kwunap mila. Kavle waagan ndi kat tavila liandi. Kavle waagan ndi kat kwutndi maa mini ngangan yindi, kipmamba ndaa ligandi. Nat nima sakwat njambi yamba ndaa ligandi. Nat njambi ngumba yiligandi. <sup>16</sup> Mina mbaapmamba la nimba kat kwutaa kiyowun maa ana alipsiga ndi kat kwunatndi waa wandi maa <sup>17</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat vilaa wandi. Ngwuk nimamba ana yelavitigangwuk. Ngwuk kavle vat yelavitigangwuk. Anda sakwat nandinya tiga ngwuk kat simagaga mbutiwun mala nimamba yelavikiyangwuk. Nimamba yelavitapman yilingwa vak kat wupmak kat kai wowun. Wan nyan kat yiga kwutaa wuna lak agiya ngwula waa wandi Jisas. <sup>18</sup> Wan nyan kat kiyandi maa Jisas vilaa kavle waagan savilindi, yingi. Yindi maa wan nyan apma vat kwo lindi.

<sup>19</sup> Wan nima sakwat ta nimba yindi maa vilaa Jisasna mbaapma nimba ndi kat wagalandi. manda kat kavle waagan alipsiga nin savililapman yinan waa wagalandi.

<sup>20</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. God kat nimamba yelavika kwutaa lilapman yingwan kat tiga wan kavle waagan kat savililapman yingwuk. God kat nimamba yelavika lingja vat samat ngwutanamba tindeyan kan tiga nduwi kat ay wangwuk, yigiyandi. God kat nimamba yelavika lingja vak kat nima sakwat vak kat ana wowun. God kat nimamba yelavika lingja vak samat ngwutnamba lindyan ngwuk nima nima njivwa kwukiyanngwuk. <sup>21</sup> (Kiginda kivak

kat kai walaa God kat wagala lingweyan kingi vat tiga waagan saviligiyangwuk waa wandi Jisas.)

*KIYALAA LAAKIYOWUN WAA JISAS VILLIK WAN NJAMBI WANDI*

<sup>22</sup> Jisasna mbaapmamba la nimba Galilimba yisolaa lindi maa ndi kat wandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun kat ngini kwutaa vatnyagiyandi. <sup>23</sup> Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi maa wutaa ndina mbaapmamba la nimba nima maawut yelavika lindi.

*JISAS TAKIS SANYA YAAGINDI*

<sup>24</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimbo kapaneam walinja ngepmat yindi. Ngepma wuleindi maa Godna ngay kwunatinja takis sanya kla liga nyan yalaa Pita kat wagalandi. Ngwutna njambwi nyan takis sanya yaagiligandi? E? Ana yaagiligandi? Waa wagalandi.

<sup>25-26</sup> Wagalandi maa Pita wutaa awa wandi. Walaa ngay wuleindi mala Jisas ndi kat wandi. Saimon min angamak yelavika ligamin. Kan kipmana njambwi king anda nimbananamba takis sanya klaligandi. Ndina ngepma nimbananamba ana klaligandi. Nat ngepma nimbananamba mina klaligandi waa wandi. Jisas ngiyambak wamin wandi. Nin Godna ngepma nimba nin. Ngi kat tiga nin Godna ngay kwunatinja takis sanya yaagilapman yineyan wan vat kwowa. <sup>27</sup> Yaagilapman yineyan nin kat kai waigandi. Ngi vak kat kai wowun. Ngi kat tiga sak yilaa singwa laagagiyamin. Tat kwupma kami kwutaa ndina ngaangamba sanya vilaa klalaa kwutaa agiya. Mina wugin wuna wugin sanya kwigiyamin waa wandi Jisas.

## 18

*KANDANA NIMA NYAN*

<sup>1</sup> Jisasna mbaapmamba la nimba Jisas kat yalaa wagalandi. Nyinangwut wuleilaa anda nyana kwulaka nima nyanat tigiya waa wagalandi.

<sup>2</sup> Wagalanja vat wutaa Jisas mat nyan kita kat yagwa wandi, yalaa ndina nindimba laataa lindi. <sup>3</sup> Lindi maa jisas ndi kat wandi. Ngwuk yelavik ngwula. Mbambala maawupmba yelavitingwa vak kwagalalaa kan mat nyan tiga vla tilapman yingweyan nyinangwut ana wuleigiyangwuk. <sup>4</sup> Kita nyan wun nima nyan ana wun waa yelavika liga kan mat nyan tiga v a tindeyan wan nyan nyinangwut wuleilaa nima nyanat tigiya.

<sup>5</sup> Kita nyan wuna njivwa kwuka kingi vat mat nyan kat apma vat yilindeyan wan yindeya apma vat wuna lak yaigandi waa wandi Jisas.

*KAVLE VAT NDINYANGUNA MAAWUT KAT KAVLE YILIGANDI*

<sup>6</sup> Jisas ndi kat wandi. Kingi vat mat nyan vla liga nimba wun kat yelavitnja vak kat nat nyan kai wandi maa wun kat kwagalalaa yindeyan wan ana nglaatndi. Wan kai waa nyan kat nima kambak klalaa yaawmba tulaa kwapmba waataa ngumba yaagingweyan apma vatna.

<sup>7</sup> Nat nimba kipmana nda kat vilaa wun kat yelavitinja vak kwagala ligandi. Kan kipmana nda kavle nda. Nat nimba wun kat kwagalagiyandi. Viligowun. Wun kat yelavitiga nimba kat kai waliga nimba ndi wan nimba kavle klei nimba ndi. ndi kavle klei yigiyandi.

<sup>8</sup> Kita nyana taambamba kwutinda kavle njivwa ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan taamba kalika tigandi. Taamba lapman apma kavat tindeyan wovuna. Apma taamba liga kavle kava njimbla njimbla ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. Kita nyan kavle kavat man veiga wan kavamba kavle njivwa kwutinda njivwa ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan man kalikiyandi. Sambin tiga apma kavat yindeyan apma vatna. man apma vat tindi, kavle kava njimbla njimbla ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. <sup>9</sup> Kita nyan minimba vinda kavle vat ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatandeyan mini pinguga yaagigiyandi. Mini lapman kita naangi minimba viga apma kavat yindeyan apma vatna. Mini vili apa apma vat timbik, kavle kava njimbla njimbla ya vitiga kavat yindeyan ana nglaatndi.

*SILIWOKNA SIP SIPNA NYAANGIT*

<sup>10</sup> Ngwuk mat nyangu kat vilaa ndi kwo nda ndi waa ke yelavikngwa. Ndi kat viga liga ensel ngiliga. Ndina ensel nyinangwupmba liga wuna nyaekagwi ligandi. <sup>11</sup> (Wun Godna vak imogwi liga nyan wun. Wun siliwota la nimba kat aywaa kwunapmak kat yawun.)

<sup>12</sup> Kita nyan sip sip 100 ndinamba lindi. Viga lindi. Kita yiga siliwotnda. Siliwotndi maa ndi angamak yigiyandi. Ngwuk angamak yelavikaligangwuk. Ngwuk kat waigowun. Samat tiga 99 kwo liga sip sip kat ana viga ligiyandi. Siliwokna sip sip kat kwaka yigiyandi nat sip sip kat kwagalalaa. Kwagalalaa yinda sip sip kwo liga yuwi kiga ligiyandi. <sup>13</sup> Kwaka yiga vilaa solat singi. <sup>14</sup> Sip sip kat viga la nyan ta vak vla ndino nyinangwupmba liga ngwutna nyaek God wupma viga ligandi. Ndina nyangu mbaak silwatandi waligandi God.

*KAVLE VAT YA NYAN KAT KWUNAKNGWEYA VAK*

<sup>15</sup> Minogwinala kita vat wuna mbaapmamba la nyan min kat kavle vat yindeyan ndi kat vilaa kavle vat yinda vak

kat ngambu mbila. nat nimba kat ke mbuka. Ngambuma nyaangit wutndeyan wovuna. Ndi kat tamba kwunapmin. <sup>16</sup> Wupmak kat kai wandeyan mina mbaapmamba la kita nyan o vililik pali kwutaa yiga ndinogwinala kita vat tiga ndi kat nyaangit ngambu ngwula. Tamba la nimba God waa nyaangit kupma piliwutndi.

Vililik pali o kuvut nimba kita nyaangipmba ngambungweyan wovuna. Ngambungweya

nyaangit kwo valat ana tigiyan

waa tamba piliwutndi. Tamba piliwutnja nyaangit vla ngambu ngwula. <sup>17</sup> Kuvut nimba ngambu nyaangit wupmak kat kai wandeyan kita vat mbaapmamba lingwa nimba kat aywaa mbukiyangwuk. Kavle vat yinda vak kat wukiyandi. Ndina nyaangit wupmak kat kai wandeyan ndi maama nyana waa ndi kat yelavik ngwula. Ndi takis sanya klaliga kavle nyan vla ligandi waa ndi kat yelavik ngwula. <sup>18</sup> Ngwuk kat wowun. Kan kipmamba kita nyan kavle vat yiga yetinda vak kat kwunatapman yingweyan nyinangwupmba liga nyaek God ndino ana kwunakiyan. kipmamba liga yinjeya kavle vak kat kwunakngweyan nyinangwupmba liga nyaek God ndino kwunakiyan.

<sup>19</sup> Ngwuk kat nat samak nyaangit mbukiyowun. Ngwutna vililik pali kita maawupmba yelavika liga God kat kwi nda kwindangat wagalambeyan wuna nyinangwupmba liga nyaek wagalambeya nda mbik kat kwigiyandi. <sup>20</sup> Vililik pali kuvut nimba kita yisolaa liga wuna si waga ngambulingjeyan wuno ndina nindimba kita vat tigiyan waa wandi Jisas.

*NAT NYAN YILINDA KAVLE VAT KWAGALALAPMAN NJIYWA KWUTA NYAN*

<sup>21</sup> Pita yalaa Jisas kat wagalandi. Njambwi nyan wuna mbaapmamba la nyan anda sakwat njambi wun kat kavle vat yindi, vilaa ndinai yindeya kavle vat silimbwigiyowun. Njambi sila vili ndina kavle vat silimbwiweyan wovuna? Waa wagalandi Pita. Wagalandi maa Jisas wandi.

<sup>22</sup> Kai la. Sila vila njambi kai. 490 njambi yindeya kavle vak kat vilaa silimbwimeyan wovuna waa wandi Jisas. Anda sakwat njambi silimbwigiyowun waa wanda nyaangit wutaa Jisas wupuseput mbutindi.

<sup>23</sup> Nyinangwupmba liga njambwi nyan ndinyangu kat viga lindya vat kingi vat tigandi. Tamba njambwi king kita lindi. Ndina njivwa kwuta nimbana dinau aywaa kwunataa kalipmak kat wandi. <sup>24</sup> Dinau kat kwunaka kalika silimbwiga yilindi, kita nyan nima nglei dinau la nyan kat kwutaa kingat kiyandi. <sup>25</sup> Ngi kat tiga njambwi king wandi. Ndina kwanda kwanda aywaa ndina nyan taagwa aywaa kwilaa wenga

klalaa wan dinau kat agwi. Ndino ndi kat kwilaa wenga klalaa wun kat agwi waa wandi maa <sup>26</sup> njivwa kwuta nyan kwali mamba silaa nambu silandalaa king kat wandi. Wun kat miwa ay mila. Ngini yuwa inau aywaa kwigiyowun waa ndi kat wagalandi. <sup>27</sup> King wutaa miwa yilaa ndina dinau kat kai waa kwagalandi.

<sup>28</sup> Kwagalandi mala laataa wogwendi. Wogwelaa ndinogwi kita vat njivwa kwuta nyan kat vindi. Vilaa kwapmba kwutaa ndi kat wandi. Min tamba la wuna mat dinau kat agwi mila wandi.

<sup>29</sup> Wandi maa nat nyan wandi. Samat kawiga ali. Kwigiyowun wandi. <sup>30</sup> Kawiga livak kat kai walaa ndi kat kwutaa yiga kalabusmba taagandi. Dinau kat kwimeyan mina kalabus ngiligiyandi walaa ndi kat kalabusmba taagandi.

<sup>31</sup> Kita vat njivwa kwuta nat nimba yinda vak vilaa kavle vat yindi waa yelavitaa njambwi king kat yiga mbutndi. <sup>32</sup> King wan nyaangit wutaa ndina njivwa kwuta nyan kat yagwa wandi, yandi. Yandi maa king ndi kat wandi. Min kavle klei nyan min. Wun kat yima nima nglei dinau wun kat yaa wagalamin maa kai waa kwagalawun. Minagwi kita vat njivwa kwuta nyan ndi kat ana miwa yigamin. Min kat tamba miwa yiga kai waa nima dinau kwagalawun. Ndi kat wupma ana miwa yiga min kat yinda mat dinau kwagalamin. <sup>33</sup> Min kat miwa yiga luwa vak vla manda kat nat nyan kat miwa yilapman yimin. Min kavle keli nyan min waa wandi njambwi king. <sup>34</sup> Njambwi king nyingi maawut tiga wandi maa ndina njivwa kwuta nyan kat kwutaa yiga kalabusmba taagandi. Dinau kat kwimeyan mina kalabus ngiligiyandi walaa ndi kat kalabusmba taagandi.

<sup>35</sup> Kan ngwuk kat wawa wapuseputna angwa nyaangit yelavik ngwula. Ngwutna mbaapmamba liga nimba ngwuk kat kavle vat yinja vat kat kai waa kwagalalapman yingweyan nyinangwupmba liga wuna nyaek kavle vat yingwa vat kat ana kai waa kwagalagiyandi waa wandi Jisas.

## 19

### TAAGWA KAT KWAGALANJA VAT

<sup>1</sup> Jisas wan nyaangit ngambulaa Galili kwagalalaa Judiat yindi. Jodan walinja ndandangit nat naangat yindi. <sup>2</sup> Nima sakwat nimba ndina kwupmba yindi. Yindi maa ndina yelogwen kat vilaa Jisas kwunatndi. <sup>3</sup> Nat Ferisi ndi kat yalaa wagalangeya vak kat anagandi mandip vapmba ngambugiya waa yelavitaa ndi kat wagalandi. Moses kwiya nyaangit angamak wandi. Kita nyan ndina taagwa kat kwo kwagalandeyan wovuna? waa wagalandi.

<sup>4</sup> Jisas wuta wandi. Tamba God wandi, pilwutnja nyaangit ngwuk ana vingwuk? Tamba God ndu lagwa kat kwutaa kipmamba laagalaa wandi.

<sup>5</sup> Ndu ndina nyaek nyimena ngay kwagalalaa yiga ndina tagwonala yetigiyandi. Ndu taagwa kita vat tigiya waa wandi God

waa tamba pilwutndi. <sup>6</sup> Ndu taagwa klandeyan kapma kapma mbangi ana ndi. Mbik kita mbango ligiyambit. Mbila mbangi kita mbik kita nyan mbik. God mbik kat sangindi, ligambit. Ndu ndina taagwa kat ana kwagalagiyandi waa wandi Jisas. <sup>7</sup> Ferisi wanda nyaangit wutaa ndi kat wagalandi. Wama nyaangit ana nglaatndi. Tamba Moses wandi. Kita nyan pepa pilwutaa taagwa kat kwilaa kwo kwagalagiyandi waa Moses tamba pilwutndi. Manda kat wupma pilwutndi waa wandi. Wandi maa Jisas wandi.

<sup>8</sup> Kavle savle tingwa vak kat vilaa ngwuk taagwa kwagalavak kat pepa taagwa kat kwilaa kwagalagiyangwuk waa wandi Moses. Tamba God ndu lagwa kat kwuta njimbla ndu taagwa kat kwagalanjeya vak wupma ana lindi. <sup>9</sup> Ngwuk kat wowun. Kita nyan ndina taagwa kat vivak kat kai waa kwo kwagalalaa nat taagwa kat klandeyan ndi wan nyan wupma yindeya vak yambisik taagwa kat yinjeya vak vla ligandi. Ndina taagwa simblan wangiga yetili, vilaa kwagalandeyan nyaangit kai waa wandi Jisas.

<sup>10</sup> Jisas wandi maa ndina mbaapmamba la nimba ndi kat wandi. taagwa klaga ligiya nyan ndina taagwa kat kai waa kwagalagiyandi. Nina ngepma vatna. Ngwut taagwa kat ke kwo kwagalaga waa wama nyaangit apma vat tindeyan taagwa klalapman tigiya nyan mina apma vat tigiya waa wandi.

<sup>11</sup> Jisas ndi kat kupma wandi. Taagwa klalapman vat aywaa wupma ana yiligandi. Nat nimba kat mina wan vak God kwiligandi. <sup>12</sup> Taagwa klalapman tinja vatna angwa nima sakwat tigandi. Nat nimba ndina maawupmba yelavita taagwa kla vak kat kai waligandi. nat nimba na alipsiga klaligandi. Nat nimba nin Godna njivwa mwana kwuka yetiga taagwa ana klaiganin waa waligandi. Ndinyangu aywaa wupma ana yiligandi. Taagwa kat klalapman yigiya nimba mina kan nyaangit awuk ngwula waa wandi Jisas.

### *JISAS MAT NYANGU KAT APMA VAT YINDI*

<sup>13</sup> Jisas ndina nambumba taamba laagalaa God kat wagalangat nima sakwat mat nyangu kat nyaek nyime kwutaa kiyandi. Kijanja vak kat vilaa Jisasna mbaapmamba la nimba kai wandi. <sup>14</sup> Kai wanja vak kat wutaa Jisas ndi kat wandi. Ke kai wangwa. Nyinangwupmba liga apma nda

kindigi mat nyangu tiga vla tigiya nimba klaigandi waa walaa  
 15 ndina nambumba taamba taagandi. Taagalaa liga wan  
 kava kwagalalaa yindi.

*NIMA SAKWAT KWANDA KWANDA NDO LA KWANDI  
 NYAN*

16 Kita nyan Jisas la kavat yalaa wagalandi. Simogwi liga  
 nyan, kan kipmogwi njimbla njimbla nyinangwupmba apma  
 vat tiweya vak klavak kat angamak njivwa kwukiyowun waa  
 wagalandi. 17 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Apma nda  
 klavak kat manda kat wun kat wagalamin. Kan kipmamba  
 apma nyan ana ligandi. God ndi kita nyan mina apma nyan  
 tigandi. Tamba God wandi, piliwutnja nyaangipmba wuka  
 yetimeya njimbla njimbla apma vat timeya vat klaigamin waa  
 wandi Jisas.

18 Manda nyaangit kat wamin God waa nyaangit waa Jisas  
 kat wagalandi. Jisas wutaa wandi ndi kat. Nat nyan kat ke  
 vatnyaga, yambisik ke yiga yetimeya, ke sikwuka, nat nyan  
 kat woseka ke waga, 19 nyaek nyime min kat waiga nyaangit  
 awup mila. Avla mina mbangi kwunatima vak vla nat nimba  
 kat kwunap mila waa tamba God wandi, piliwutndi waa  
 wandi Jisas.

20 Wan nyan wutaa wandi. Wama nyaangit aywaa wuka  
 yetiligowun. Nat anda njivwa kwukweya waa wandi maa  
 21 Jisas ndi kat wandi. Kwupmeya nat njivwa kita ligandi.  
 Wan njivwa kwutaa apma vat tigiya min. Mina kwanda  
 kwanda aywaa kwilaa wenga yiga klalaa sanya lapman tiga  
 nimba kat agwi mila. Kwilaa nyinangwut wuleimeyan apma  
 wenga klaigamin. Ndi kat kwilaa wuna kwupmba yagwa  
 mila waa wandi Jisas. 22 Wan kwandi nyan wutaa ndina  
 mbangi vali yilindi maa yindi. Ndina kwanda kwanda nima  
 sakwat nda kat kwagalavak kat kai waa yelavika yindi.

23 Yindi maa Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat wandi.  
 Ngwuk kat wowun. Nima sakwat sanya nima sakwat kwanda  
 kwanda la nyan nyinangwut wuleindeyan nima njivwa.  
 24 Bulmakau vla liga kamel kumbwi mbawna yambi wuleivat  
 tindeyan njivwa ligandi. Nima sakwat kwanda kwanda ndo  
 liga nyan nyinangwut wuleivat tindeyan nima nglei njivwa  
 waa wandi Jisas.

25 Wandi maa wutaa ndina mbaapmamba la nimba  
 ngipaliga ndalaa ndi kat wagalandi. Nyinangwut kandana  
 wuleiya waa wagalandi.

26 Jisas ndi kat vilaa wandi. Ndinyangu nat nimba kat  
 kwutaa nyinangwutnat ana kaligiya ndi. Wan Godna njivwa.  
 Ndi alipsiga kaligiya ndi. Ndi nima nglei njivwa kwukiyandi  
 waa wandi Jisas.



<sup>27</sup> Wandī maa Pita Jisas kat wandī. Awut. Wutaa yelavik. Nīna kwanda kwanda nda aywaa kwagalalaa mīna kwupmba laataa yinīn. Ngini anda wenga klangeya waa wandī Pita.

<sup>28</sup> Jisas wutaa wandī. Ngwuk kat wowun. Ngini yaiga nandinya kupi nda ligiya nandinya wun Godna vak siomgwi liga nyan yalaa wuna njambwi tikitmba ndaa liga ndinyangu kat viga ligiyowun. Njambwi nyanat tigiowun. Ngwutno tamba vili kiyeli vililik yelangī kat viga ligiyangwuk. Ndina njambwi nīmbat tigiyanwuk. <sup>29</sup> Kita nyan wuna njivwa kwupmak ndina ngay nyamwun nyange nyaek nyime nyangu ambukat kwagalandeyan ngini yaiga nandinya mandit nda nīma sakwat klaigandi. Klalaa njimbla njimbla apma vat tindeya vat klaigandi. <sup>30</sup> Mbambala kipmamba liga nīma sakwat ndo liga nīmba ngini yaiga nandinya ndi kwanda kwanda lapman nīmbat tigiyanī. Mbambala kipmamba liga kwanda kwanda lapman nīmba ngini yaiga nandinya ndi nīma sakwat ndo tigiyanī.

## 20

### *AMBUGAT NJIVWA KWUTIGA NIMBANA WAPUSEPUT*

<sup>1</sup> Jisas wandī. Nyinangwupmba liga njambwi nyan ndinyangu kat viga linda vat kingī vat tigandi. Kita nyan nīma ambugavo lindi. Ngambi ambugatna nyan laataa njivwa kwut nīmba kat kwaka yindi. <sup>2</sup> Yiga vilaa ndinyangu kat wandī. Nandinya kita njivwa kwukngweyan ngwuk kat dola kita kwigiyowun wandī. Wutaa wovuna walaa njivwa kwupmat yindi. <sup>3</sup> Ngambi 9 klok laataa ngepma yiga njivwa kwut nīmba kat kwaka wavat nat njambi yindi. <sup>4</sup> Kwaka yiga kwo la nīmba kat vilaa wandī. Wuna ambugapmba yiga njivwa kwukngweyan ngwuk kat wenga kwigiyowun wandī. Wandī maa yindi. <sup>5</sup> Nīma nīndī nandinya ak laataa ngepma yindi. Nglaambu 3 klok at ngepma yindi. <sup>6</sup> Nglaambu 5 klok laataa ngepma yindi. Yilaa kwo la nīmba kat vilaa ndi kat wandī. Ngwuk manda kat njivwa kwutapman kwo laataa ligangwuk waa wagalandī maa wandī. <sup>7</sup> Nīn kat nat nyan njivwa ana kwīndī waa wandī maa wuna ambugapmba yiga njivwa agwut ngwula wandī. Wandī maa yindi.

<sup>8</sup> Nglaambu ndina ambugat viga la nyan kat wandī. Njivwa kwuta nīmba aywaa yandi maa ndi kat sanya agwi mila. Ngini njivwa kwupmat ya nīmba tat ndi kat sanya agwi. Ngambi tata njivwa kwupmat ya nīmba kat ngini sanya agwi waa wandī.

<sup>9</sup> Nglaambu 5 klokmba yiga njivwa kwukna nīmba kat dola kita kita njivwa kwutaa nyangu kat kwīndī. <sup>10</sup> Ngambi

tata yiga njivwa kwukna nimba vilaa nin nima sakwat dola klaiganin waa maawupmba yelavitndi. Wupma ana klandi. Dola kita mina klandi. <sup>11</sup> Dola kita klalaa wan ambugatna nyan kat njika wandi. <sup>12</sup> Kindi nimba nglaambu yalaa wan ana nima njivwa kwutndi. Nima njivwa ana kwutndi. Nin ngambimba yalaa kan njivwa kwutinin nina mbangi nya nimamba silindi nima waangit soga kwutinin. Ninogwi ndi kat manda kat kita wengamba kwimin waa njika wandi ndi kat.

<sup>13</sup> Wanja vak wutaa ndina kita nyan kat wandi. Wuna ava nyan wuna kita nyaangit awup mila. Min kat ana woseka waa kavle wenga kwiwun. Ngambi min kat wowun. Mbambala njivwa kwupmeyan dola kita min kat kwigiyowun waa wowun maa wovuna yiga mina njivwa kwukiyowun wamin. <sup>14</sup> Klama dola kwutaa ngay ay. Ngini njivwa kwupmak ya nyan kat min kat kwiwa wenga vla ndi kat kwiweyan wuna vatna. Mina vak ana ndi. <sup>15</sup> Kwiweya sanya wuna sanya kwiweya. Wuna maawupmba yelavita kwiweyan min nyaangit kai. Ndi kat kwo kwiweya vak kat manda kat min kai wamin. Wuna vatna waa wandi ambugatna nyaek. <sup>16</sup> Nyinangwut wuleigiya nimba ndino wupma klaigandi. Tat mat nyan tiga Godna njivwa kwuka nima sakwat naambi tiga kiyalaa nyinangwut wuleinjevan ngini God ndi kat wenga kwigiyandi. Avit ndu liga Godna njivwa kwuka naambi kuvut tiga kiyalaa nyinangwut wuleinjevan tak God ni kat wenga kwigiyandi waa wandi Jisas.

### *JISAS WANDI KIYALAA LIGA LAAKIYOWUN*

<sup>17</sup> Jisas Jerusalem yiga liga nat nimba kat kwagalalaa ndina mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimba kat wandi. <sup>18</sup> Ngwuk awuk ngwula. Mbambala Jerusalem yigiyandin. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun kat kwutaa God kat kwunatiga njambwi nimbo Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba liga kavat kaligiyandi. Ndi wun kat waigandi. Ndi kat kwutaa yiga vatnya waa wun kat waigandi. <sup>19</sup> Wandi maa Juda ana ndi nat nimba wun kat kwutaa njika waga vyalaa diwai krosmba kaalagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi Jisas.

### *JEMSOGWI JONO NIMA NYAN TVAK KAT WAGALAMBIT*

<sup>20</sup> Sebedina nyan vililikna nyime mbik kat kwutaa Jisas ta kavat kiyalaa nambu silandalaa Jisas kat kita nda kat wagalavat tili. <sup>21</sup> Wagalavat tili maa anda nda wun kat wagalanyin wandi. Wat taagwa wali. Ngini kingat tiga nima tigimbamba ndaa limeya njimbla wuna mbik nyan nat nyan yaagindan naangimba ndaa liga njambwi nyanat tindangat

ndaaliga njambwi nyanat tindangat min kat wagalawun waa wali. Wali maa wutaa Jisas mbik kat wandi.

<sup>22</sup> Wagalamba vat mbitna maawutmba yigumba yelavitapman tiga wun kat wagalambik. Wun kat yinjeya nima vat vla mbik kat wupma yivat tinjeyan yinjeya nima vat vla mbik kat wupma yivat tinjeyan wun kat kwagalagiyambit? waa wagalandi maa wambit. Kai min kat ana kwagalagiya waa wambit. wambit maa wandi.

<sup>23</sup> Awa luwa. Wun kat kavle yinjeya vak vla mbik kat wupma kavle yigiyandi. Yaagindan naangi ambugendan naangimba ndaa ligiya nimba kat wun ana waigowun. Wuna njivwa ana ndi. Wan njivwa wuna nyaek mina kwutinda njivwa waa wandi Jisas.

<sup>24</sup> Jisasna mbaapmamba la tamba vili nimba wutaa nyingi maawut yelavika mbik kat waleavat tindi.

<sup>25</sup> Jisas yagwa ngwula wandi, yalaa yisolaa lindi, ndi kat mbuka wandi. Kan kipmamba la njambi nimba nat nimba kat mandip mandip vapmba viga liga nina njivwa agwuk ngwula waa nima kwundimba waligandi.

<sup>26-27</sup> Ngwuk wungi vat njivwa wana kwutingweya. Ngwutna kita nyan njambwi nyanat tivat wandeyan nat nimbana njivwa kwuka ndina nyaangit wukiyangwuk.

<sup>28</sup> Wuno Godna vak simogwi liga nyan wungi vat njivwa kwutigowun. Wuna njivwa nat nimba kwutnjangat ana yawun. Ndi kat tiga njivwa kwupmat yawun. kwo luwa vat kwagalalaa kiyalaa nat nimba kat wenga kwivat yawun waa wandi Jisas.

### *JISAS MINI KIYALA LA MBIT NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>29</sup> Jeriko kwagalalaa yindi maa Jisasna kwupmba nima sakwat nimba yindi.

<sup>30</sup> Mini kiyandi ta mbit nyan ava yambi waymba ndaa liga Jisas yanda vak kat wutaa nima kwundimba walega wambit. Jisas min Devitna yelangi nyan min.

An kat miwa ay mila waa walega wambit.

<sup>31</sup> Walimbit mala wan nima sakwat ya nimba wutaa mbik kat wandi. Mbik kiyak awa mbila walindi, wuka kwagalalaa nima kwundimba walega walimbik. Jisas min Devitna yelangi nyan min.

An kat miwa ay mila walimbit.

<sup>32</sup> Jisas yiga liga tamataa mbik kat wandi. Mbik kat manda yiwangat waligambik.

<sup>33</sup> Wandi mala wambit. Njambwi nyan. Ana mini kwunap-mangat min kat walega waligali waa wambit.

<sup>34</sup> Jisas wutaa mbik kat miwa yilaa mbitna minimba taamba taagalaa kunatndi mbik kat. Apma mini bilaa laataa Jisasna kwupmba yimbit.

## 21

### *JISAS KING VLA JERUSALEM WULEINDI*

<sup>1</sup> Jerusalem yiga liga Jerusalemna ngwaymamba la ngepma Betfasi yandi. Wan ngepma Oliv walinja nduwi waymamba ligandi. Yalaa liga Jisas ndina mbaapmamba la mbit vililik pali kat wandi. Mbik tata ay mbila. <sup>2</sup> Ngepma wuleilaa donki nyano nyimeo yaawumba tndi, kwambit, yiga vilaa svugiga kwutaa wuna lak agiya. <sup>3</sup> Sivugimbeya vak vilaa mandana yilimba waa kita nyan wandeyan ndi kat awamba mbit. Nima nyan wandi mala yaa kalivat yigali waa awamba mbit. Wupma wambeyan kali waa waigandi waa wandi Jisas.

<sup>4</sup> Jisas wupma kwo ana wandi. Tamba la profet piliwutnda vak vla wandi. <sup>5</sup> Tamba la profet kupma piliwutndi.

Jerusalemna liga nimba kat yiga ambuk ngwula.

Ngwula king kingi tamba yaliga. Ndina si avla ana kwutaa katsogiyandi. Nyan donkina mbunimba ndaa liga yaligandi waa yiga ambuk ngwula waa tamba la profet piliwutndi.

<sup>6</sup> Jisas mbik kat tata ayt mbila wandi maa tata yimbik. Yilaa wanda vapmba yiga kwupmbik. <sup>7</sup> Wutaa doni nyimeo nyano kiyambik. kiyambik maa ndina mbangimba kwusoga yinja waavwi njeguga donkina mbunimba taagandi. Taagandi, Jisas nyan donkina mbunimba ndaa lindi. <sup>8</sup> Nima sakwat nimba Jisas yigiya ava yambi kat alagumba kwusola linja waavwi lapmiga klalaa ava yambimba taagandi. Nat nimba mi sandi kalitaa ava yambimba taagandi. <sup>9</sup> Ndina kwupmba la nimba, ndina mindama sambimba la nimba, nima kwundimba kiselaa walindi. Devitna yelangi nyan nin kat vivat yandan apma vat yandi. God wandi maa yandi. Wan apma vatna yanda. God nin kat apma vat kwiga kwunatigandi waa kiselaa walindi.

<sup>10</sup> Jisas Jerusalem wuleindi maa ngepmamba yisolaa la ndu lagwa ngipaliga walaa laataa nimamba kiselaa wandi ndi kat. Wan anda nyana yaa waa wandi.

<sup>11</sup> Jisasonala yalaa yisola la nimba ndi kat wandi. Ndi Jisas profetna. Ndina ngepma Nasaret. Galilina ngepma waa wandi.

### *JISAS GODNA NGAY WULEINDI*

<sup>12</sup> Jisas Godna ngay wuleilaa wenga kla la nimba kat vilaa savilindi maa laataa yindi. Nat nimba ngepma ngepmana sanya klalaa Judana sanya kwila nimba. Ndina njamba kwutaa kungwamatndi. Namio kat wenga wila nimbana tigit kwutaa kungwamatndi. <sup>13</sup> Kungwamataa ndi kat wandi. Tamba God wandi, piliwutndi.

Wuna ngay ndinyangu wuleilaa wun kat nyaangit ngambulinjeya ngayat tigyandi waa tamba God wandi

waa tamba pilwutndi. Ngwuk wupma ana yiligangwuk. Ngwuk wupma wenga klalingwan sikwutiga nimba pagwula liga ngay vla ligandi waa wandi Jisas.

<sup>14</sup> Mini kiya nimbo man kivi watna nimbo yandi maa Godna ngaymba tiga ndi kat kwunatndi. <sup>15</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbo Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimbo kwunatinda apma njivwa vilaa ndi kat maawupmba kimbuk yiga yelavika lindi. Mat nyangu nima sakwat Godna ngay wuleilaa kiselaga Jisasna si nima wandi. Min Devitna yelangi nyan min. Apma vat tigambin waa wandi. Judna njambwi nimba walinja vat wutaa nat njambi maawupmba kimbuk yiga yelavika lindi ndi kat. <sup>16</sup> Ndi Jisas kat yalaa wuka liga wandi. Kiselaga walinja vat min ana wutigamin? Apma vat ana ndi walinja waa wandi. Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wuka ligowun. Apma vat waligandi. Ngwuk kan nyaangit ana viga ligangwuk? Kupma pilwutndi.

God wandi. Mat nyangu mwunyamba liga nyangu ndina kwundimba wuna si waga kwutaa katsogiyandi waa wandi God

waa tamba pilwutndi waa wandi Jisas. <sup>17</sup> Jisas ndi kat walaa wan ngepma kwagalalaa Betani walinja ngepma wuleilaa ngan wumba kwandi.

### *JISAS WANDI MAA FIK WALINJA MI LIGA WUNDI*

<sup>18</sup> Ngambi Jerusalem yiga liga Jisas wundi kat tiga <sup>19</sup> ava yambimba la fik walinja mi kat vindi. Vilaa ndina sik sigitaa kivak kat yelavitndi. Yelavita laataa yiga wan mi angwa ngway tolalaa tanambika vindi. Vindan sik kwandi, ana vindi. Nganga mina lindi, vilaa wandi. Ngini kan mi sik ana kwaigandi wandi. Walindi mala wan mi njingwut njama nganga aywaa liga wundi. <sup>20</sup> Jisasna mbaapmamba la nimba vilaa ngipali walaa wandi. Kan mi kat wama nyaangit sivla ana wamin. Anda vapmba liga wundi waa wandi maa Jisas ndi kat wandi.

<sup>21</sup> Ngwuk awuk ngwula. Wuka yelavik ngwula. Maawut vililik yelavitapman tiga God kat nimamba apma maawut yelavika lingweyan fik walinja mi kat yuwa vak vla ngwulo wupma yigiyangwuk. Kupma yuwa vak kat kwulakiyangwuk. Kan tiga nduwi kat laataa nguat ay wangeyan yigiyandi. <sup>22</sup> Nimamba apma maawut yelavika lingweyan God kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyandi waa wandi Jisas.

### *MIN KAT KANDA WANDI, NJIVWA KWUPMIN WAA JISAS KAT WAGALANDI*

<sup>23</sup> Jisas Godna ngay wuleilaa ndinyangu kat nyaangit mbutindi. Mbutindi maa wutaa God kat kwunatiga njambwi

nimbo Judana nat njambwi nimbo yalaa ndi kat wagalandi. Min kat kanda wandi, kan njivwa kwutigamin.

<sup>24</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat kita nda wagalagiyowun. Wagalaweya vak ngwuk kat mbukiyowun. <sup>25</sup> Kanda wandi maa ngu yagu la Jon yalaa nima sakwat nimba kat ngu yagulindi. God wandi maa yalaa yagundi? E? Ndu nyan wandi mala yalaa yagundi? Ngwuk ambuk ngwula wun kat waa ndi kat wagalandi. <sup>26</sup> Wagalanda vak wutaa awat sowat ngambulindi. God waqndi maa ngu yagulindi waa waneyan nin kat waigandi. Ndina waa nyaangit manda kat wutapman yingwuk waa nin kat waigandi. Ndu nyan wandi maa yalaa ngu yagulindi waneyan wan nima sakwat nimba wutaa nin kat kai waigandi. Jon di profetna waa yelavita ligandi waa awat sowat ngambulaa <sup>27</sup> Jisas kat wandi. Nin kat wagalama vat ana viga liganin waa wandi. Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wuno wun kat wagalangwa nyaangit ana ngwuk kat mbukiyowun waa wandi Jisas.

#### *KITA NYANANA MBIT NYANA WAPUSEPUT*

<sup>28</sup> Jisas laataa ndi kat pagwuga liga wapuseput mbutndi. Kita nyan nyan vililikno lindi. Nyaek laataa yiga njambwi nyan kat wandi. Njambwi nayan min laataa yiga ambugat njivwa agwut waa wandi maa <sup>29</sup> kai wowun wandi. Kai walaa tiga mandip vak yelavita laataa yiga ambugat njivwa kwutndi. <sup>30</sup> Nyaek at mat nyan kat wandi. Mat nyan min laataa yiga mabugat njivwa agwut wandi maa yigiyowun wandi. Yigiyowun walaa ana yindi. <sup>31</sup> Anda nyan nyaekna kwundi wutaa yiga njivwa kwukiya Ngwuk angamak yelavika ligangwuk waa Jisas wandi maa nyamwun laataa yiga njivwa kwutndi wandi. Jisas ndi kat wandi. God viga liga kava wuleivat tigiya nimba ndino wupma yuigiyandi. Nima sakwat takis sanya klaliga kavle nimbo yambisik yiliga taagwo ndi tat God viga liga kava wuleigiyandi. Ngwuk anaga ngwuk wuleigiya. <sup>32</sup> Ngu yagu la Jon ngwuk kat wuleingweya yambi visimogwindi. Ngwut ndina nyaangit wupmak kat kai wangwuk. Nima sakwat takis sanya klaliga nimbo yambisik yiliga taagwo ndi wutndi. ana kai wandi. Wutnja vak vilaa ngwuk ana mandip maawut yelavika wukngwuk waa wandi Jisas.

#### *DIWAI WAIN WATIGA AMBUGATNA WAPUSEPUT*

<sup>33</sup> Jisas ndi kat wandi. Pagwula liga nat wapuseput ngwuk kat mbukiyowun. Tamba kita nyan ndina kipmamba diwai wain watiga ambugat kwutndi. Waina kandi tulaa wan ambugat tivwi kilindi. Waina ngu klavat veiginyanjeya waangu vandi. Ambugat kat viga linjeya awlapmba la ngay kwutndi. Wan ambugatna njivwa aywaa kwutaa ambugat kat viga

ligiya nimba kat wan ngaymba taagalaa sivla kava yindi. Ndina viga ligiya wain nat waambu klaigandi. Nat waambu kipma liga nyan klaigandi. <sup>34</sup> Wain sigipmak tinja njimbla lindi maa ndina njivwa kwuta nimba kat ambugat ay wandi maa ndina njambwi nyan klaiga wain klavat yindi. <sup>35</sup> Ndina njivwa kwuta nimba ambugat yandi maaambugat viga la nimba ndina nat nyan kat viyalaa nat nyan kat vatnyalaa nat nyan kat vatnyavak ndi kat kambak yaagilindi. <sup>36-37</sup> Kipma liga nyan nat njambi nat njivwa kwuta nimba kat ay wandi maa yindi. Yindi maa ambugapmba la ndinyangu wandi, yindi. Wuna nyan kat vilaa ndina kwundi wukiyandi walaa ndina nyan kat ay wandi, ambugat yindi. <sup>38</sup> Ambugat viga la nimba ndina nyan yandi maa vilaa yelavitndi. Kipma kwukna nyana nyana. Ndi kat vatnyandyan kan kipma nina lak klaiganin waa yelavita <sup>39</sup> ndi kat kwutaa alaguat kalilaa ndi kat vatnyandi. <sup>40</sup> Kipma liga nyan yandeyan wan nimba kat angamak yigiyandi.

<sup>41</sup> Ndi kat wundi kavle nimba kat vatnyagiyandi. Vatnyalaa ndina ambugat kat viga ligiyaa nat nimba kat kwutaa yaa taagagiyandi.

<sup>42</sup> Kan mbutuwa wapuseput tamba God wandi, piliwutnja nyaangit vla ligandi. Ngwuk vilingwuk? E? Ana vilingwuk? Kan nyaangit. Kupma piliwutndi.

Kambapmba ngay kwuta nimba tat yaagibnja kambak ngini kwutaa ngay tagumba taagandi, lindi.

Taagandi tiga wan ngayna njambwi kambanknat tindi.

God simogwindi, wan kambak kwutaa tagumba taagandi. God apma vat ndi kat simogwindi.

waa tamba piliwutndi. <sup>43</sup> Ngwuk Judana njambwi nimba ngwuk kat wowun. God ndinyangu kat kwunatndeya vat ngwuk ana klaigangwuk. Nat nimba Godna njivwa kwuka yetigiya nimba ndi klaigandi. <sup>44</sup> (Wan wawa kambak kita nyan kambak kat kai walaa mamba veindeyan wan nyan kavle yigiyandi. Kambak ana kavle yigiyandi. Tagula kambakna. Wan kambak nat nyamba ndi kat viyandeyan ndi mbaw vla liga kavle yigiyandi waa wandi Jisas.

<sup>45</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbo Ferisio Jisas mbutnda pagwula la wapuseput wutaa yelavitndi. Wanda nyaangit nin kat nima vat wavat wandi waa yelavitndi. <sup>46</sup> Ngi kat ana kwutaa kalindi. Nima sakwat nimba ndi Jisas profetna waa wandi. Wan nima sakwat nimba kat vaaka liga ana ndi kat kwutaa kalindi.

## 22

<sup>1</sup> Jisas pagwula la nat wapuseput ndi kat mbutndi. <sup>2</sup> Nyinangwupmba liga njambwi nyan ndinyangu kat viga ligiya vat kingi vat tigandi. Tamba nima king tindi. Ndina nyan taagwa klavat tindi, king nima kiginda kwutndi. <sup>3</sup> Ndina njivwa kwuta nimba kat wandi maa ngepma ngepma yiga ndinyangu kat wangwuk yaandi wandi ndi kat. Wandu, yindi. Yiga wanja nimba yavak kat kai wandi. <sup>4</sup> Kawiga liga vilevilaa ndina nat njivwa kwuta nimba kat ay wandi maa ngepma ngepma yiga ndinyangu kat wandi. Kiginda lamba kwuka taaganin tiandi. Njambwi nyan ndina kwandi bulmakau vatnyalaa ndina wimbu awmba kwalalaa taagalaa kigiya nimba kat kawiga ligandi. yagwa ngwula waa wandi.

<sup>5</sup> Wanja vak yiga wanja nimba ana wutndi. Ndina njivwa kwagalalaa yavak kat kai walaa njivwa mina kwutindi. Kita nyan ambugat kwupmat yindi. Nat nyan stua viga livat yindi. <sup>6</sup> Nat nimba kingna njivwa kwuta nimba kat kwutaa liga viyalaa vatnyandi. <sup>7</sup> Nima king wutaa ndina maawut nyingi yiga ndina soldia kat ay wandi. Wandu maa yiga wan nimba kat aywaa vatnyalaa ndina ngay aywaa yamba tundi. <sup>8</sup> Ndina njivwa kwuta nimba kat wandi. Kiginda tamba kwuka liganin. Tak wawa nimba apma nimba ana ndi. Kavle nimba ndi. Ndi ana wawa vat wutaa alipsiga yalaa wawa kiginda kigiyandi. <sup>9</sup> Ava yambi ava yambi kava kava aywaa yigiyangwuk. Yilaa vingweya nimba kat aywaa kwutaa kiyangwuk. Kiyangwuk mala ndi kiginda kigiyandi waa wandi maa yindi. <sup>10</sup> Ava yambi ava yambi kava kava aywaa yilaa vinja apma nimba kavle nimba kat aywaa kwutaa kiyandi. Taagwa klalaa linda ngay ndinyangu mina taata lindi.

<sup>11</sup> Kind wan ngay wuleilaa apma waavwi kwusolapman kiginda kivat ya nyan kita kat vindi. <sup>12</sup> Vilaa ndi kat wandi. Min, kiginda kivat yamin. Kupi waavwi kwusolapman manda kat kwo yamin waa wandi maa wan nyan awat ndi kat ana nyaangit wandi. <sup>13</sup> King ndina njivwa kwuta nimba kat wandi. Wan nyan kat kwutaa man taamba sangilaa ndi kat alagumba yiga yaagi. Kulun walaa liga kavamba tigandi. Wan kavamba liga nglaga nimbi ngliaka tigiyandi waa wandi king. <sup>14</sup> Kan wapuseputna angwa kingiyan. God nima sakwat nimba kat yagwa waligandi. Nima sakwat nimba ana wutaa ndina ngway yaligandi. Nat nimba mina yaligandi wandi Jisas.

### *TAKIS SANYA YAAGINJEYA VAK KAT WAGALANDI*

<sup>15</sup> Ndi Ferisi yelavitndi. Jisas kat wagalaneyan anagandi nin kat kavle nyaangit mbukiya waa ndina maawupmba



yelavitndi. <sup>16</sup> Ngi kat tiga ndina nat nimbo Herotna mbaap-mamba la nimba kat ay wandi maa Jisas ta kavat yindi. Yilaa liga Jisas kat wandi. Nyaangit simogwi liga nyan min. Min ana woseka waligamin. Min Godna angwa nyaangit ndinyangu nin kat pagwuga ana mbutigamin. Savagu mbutigambin nin kat. Min mandip mandip vapmba ana yiligamin. Kipmamba liga ndinyangu nin kat aywaa kita vapmba yiligamin. Nat nimbana yelavik vapmba ana yetiligamin. <sup>17</sup> Nin kat awamba min. Romba liga njambwi king Sisa kat takis sanya kwineyan Moses kwiya nyaangit kai waa kalikiyanin? Min angamak yelavika ligamin. Nin kat ambuk waa wagalandi.

<sup>18</sup> Nin kat kavle nyaangit anagandi mbukiya waa maawupmba yelavitnja vak kat vilaa wandi. Ngwuk woseka waa pagwula liga nimba ngwuk. Nin kat kavle nyaangit anagandi mbukiya waa manda kat ngwula maawupmba yelavitngwuk. <sup>19</sup> Takis yaagingweya sanya kita agiya wun kat waa wandi maa kwindi. <sup>20</sup> Jisas sanya kwutaa ndi kat simagaga wandi. Kan kana sa kana mindama kan moni sanyamba liga waa wagalandi ndi kat.

<sup>21</sup> Wagalandi, wandi. Romba liga njambwi king Sisana si mindama wandi. Jisas wutaa wandi. Ngiyambak wangwa. Sanya ndina nda. Ndina nda ndi kat kwigiyangwuk. Godna nda Godnat kwigiyangwuk waa wandi Jisas.

<sup>22</sup> Jisas waa nyaangit wutaa ngipali waa kwundi lapman laataa ndi kat kwagalalaa yindi.

### *KIYAA NIMBA LAATNJEYA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>23</sup> Sadyusi walinja mbaapma nimba kiya liga nimba ngini ana laakiyandi waliga nimba ndi. Ndi yalaa Jisas kat wagalandi. <sup>24</sup> Nyaangit simogwi liga nyan tak Moses kupma piliwutndi.

Nyamwun taagwa klaliga nyan njantapman nyamwun kiyandi, sambu nyamwuna taagwa klaigandi.

Klalaa nyan njangiyandi  
waa piliwutndi Moses.

<sup>25</sup> Tamba kan ngepmamba kita ndu kita lagwana nyangu nondanyangu mina sila vili tindi. Nima nyan taagwa klalaa nyan njantapman tiga kiyandi. Ndina sambu saasi kat klalaa nyan njantapman tiga kiyandi. <sup>26</sup> Ndi sila vili nondanyangu nyan njantapman kita lagwamba klaliga aywaa kiyandi. <sup>27</sup> Tiga liga ngini wat taagwa kiyali. <sup>28</sup> Ngini kiya nimba laatnjeja njimbla wat taagwa kana taagwat tigiyaali waa wagalandi Jisas kat.

<sup>29</sup> Jisas wanja nyaangit wutaa ndi kat wandi. Ngwuk apma vat ana yelavika ligangwuk. God waa nyaangit kat ana apma vak yelavika ligangwuk. Godna kwondu kat ana apma vak

yelavika ligangwuk. <sup>30</sup> Ngini kiya nimba laatnjeya njimbla ndu lagwa ana klaigandi. Taagwa ndu ana klaigali. Ensel liga vla tigiyan.

<sup>31</sup> Kiya liga nimba laatnjeya vak kat ngwuk kat nat nyaangit mbukiyowun. tamba God ngwuk kat yelavika wandi, piliwutnja nyaangit tamba vingwuk? E? Ana vingwuk? Kupma piliwutndi.

<sup>32</sup> God Moses kat wandi. Wun Ebrahimna njambwi, Aisakna njambwi, Jekopna njambwi nyan wun waa wandi God waa tamba piliwutndi. God kiya nimbana njambwi nyan ana ndi. Kwo liga nimbana njambwi nyana God waa wandi Jisas. <sup>33</sup> Wan nima sakwat ta nimba ndina nyaangit kat wutaa ngipaliga ndalaa wandi. Apma nyaangitna mbutinda waa wandi.

#### *GOD KWIYA NIMA NYAANGIT*

<sup>34</sup> Jisas Sadyusi kat wagalanda nyaangit wutaa ndi kat awat mbutnjeya nyaangit kat yelavit sigitaa tagula ngega lindi. Tagula ngega linja vak vilaa Ferisi ndino yisolaa lindi.

<sup>35</sup> Yisolaa liga ndina kita nyan kat wandi. Jisas kat laataa yiga wagala wandi. Wagalameya vak wutaa anagandi awat min kat kavle nyaangit mbukiya waa wandi, laataa yindi. Laataa ya nyan Moses kwiya lo simogwi la nyana. <sup>36</sup> Ndi Jisas kat wagalandi. Nyaangit simogwi liga nyan Moses kwiya nyaangit nima sakwat tigandi. Anda nyaangitna nima tiga nat nyaangit kat kwulataa liga. Wun kat ambuk waa wagalandi.

<sup>37</sup> Jisas wutaa wagalanda nyaangit kat awat ndi kat wandi. Nima nyaangit kingiyan.

Nima nyan God ndi kat ngwula maawupmba yelavika solat siga yeti ngwula. Ndi kat viga ngwula mbangi nolin ngwandiga waavi laagnadi, yeti ngwula waa wandi Moses. <sup>38</sup> Kan nyaangit nat nyaangit kat aywaa kwulatndi. <sup>39</sup> Ndina kwupmba liga nyaangitno kita vatna. Kwupmba liga nyaangit kingiyan.

Mina mbangi kat kwunapmak vla nat nyana mbangi kat vilaa wupma kwunak

waa wandi Moses. <sup>40</sup> Tamba Moses nima sakwat nyaangit mbutindi. Profet ndino nima sakwat mbutindi. Mbambala ngwuk kat mbutuwa nyaangit vililik tamba la nimba mbuta nyaangitna angwa nyaangitna mbik.

#### *JISAS FERISI KAT WAGALANDI*

<sup>41</sup> Ferisi yisolaa lindi maa Jisas yalaa ndi kat wagalandi. <sup>42</sup> Juda kat kwunapmak ya nyan Kraist ndi kat ngwuk angamak yelavita ligangwuk. Anda nyana nyana waa wagalandi maa wutaa wandi. Ndi Devitna nyana waa wandi. <sup>43</sup> Jisas

ndi kat wandi. Devit kat Godna waagan wuleindi maa Kraist wuna njambwi nyana wandi. Tamba la nyan Devit kupma walaa piliwutndi.

<sup>44</sup> God wuna njambwi nyan kat wandi. Wuna yagindan naangimba ndaali. Min kat kao liga nimba kat siwun maa ngini min kat ana kao yigiyandi waa wandi God

waa piliwutndi Devit. <sup>45</sup> Devit Kraist kat ndi wuna njambwi nyana wandi. Kraist kat Devitna mat nyana waa manda kat waligangwuk waa wagalandi Jisas.

<sup>46</sup> Wagalanda vak kat wutaa ana alipsiga ndi kat mbutndi. Ngini Jisas kat wagalanjeya vak kat vaaka lindi. Ngini ndi kat ana wagalandi.

## 23

### *FERISI YETHIGA KAVLE VAT*

<sup>1</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimbagwi nat nima sakwat nimba yalaa lindi, nyaangit ndi kat mbutindi. <sup>2</sup> Mbuka wandi. Ferisio Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba ndinai mbukiya nyaangit awuk ngwula. Ndi Moses kwiya nyaangit simogwi wuka liga nimba ndi. <sup>3</sup> Ndinai mbukiya nyaangit wuka yeti ngwula. Ndinai yiga yetiliga vapmba ke yetingwa. ndi apma vak ngambuga liga kavle vapmba yetiligandi. <sup>4</sup> Ndi nat nimba kat walingandi. Yetilina vak kat vilaa ninai yetiliga vapmba yeti ngwula. Yetilinja vak vla yetivak nima njivwa kwutigandi. Nima njivwa kwutinja njivwa kat vilaa Ferisi ndi kat ana miwa yiga kwunatigandi. <sup>5</sup> Ndina apma njivwa nat nimba vimbandi walaa kapmba kwutigandi. Nat nimba vimbandi walaa God wandi, lavungamba piliwutnja nyaangit kapmba kwutaa kaliligandi. Nat nimba vimbandi walaa sivla mbundi waavwi kwusoligandi. <sup>6</sup> Nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa njambwi nyana tigitmba ndaa livat waligandi. Nima kiginda kwutnja ngaymba wungi vat sigit nda livak kat waligandi. <sup>7</sup> Nindi ngepmamba laataa liga nat nimba ndi kat apma vak tiga nimba ndi waa wanja vak wupmak waligandi. Nat nimba ndi kat nyaangit simogwi liga nimba ngwuk waa wambandi walaa waligandi.

<sup>8</sup> Ngwuk wuna mbaapmamba liga nimba aywaa ngwuk wupma ke yingweya. ngwuk aywaa kita mbaapmamba liga nimba ngwuk. Awat sowat min simogwi liga nyan min waa ke waa. Ngwuk aywaa ngwuk kat nyaangit simogwi liga nyan kita ligandi. <sup>9</sup> Kan kipmamba liga nat nyan kat nina nyaekna waa ke wangweya. Ngwutna nyaek kita. Nyinangwupmba ligandi. <sup>10</sup> Ngwuk awat sowat min njambwi nyan min waa ke wangweya. Ngwutna njambwi nyan kita ligandi. Ndi

Kraistna. <sup>11-12</sup> Ngwutna kita nyan njambwi nyanat tivat tivat wandeyan avla ndina si kwutaa viyesendagiyandi. Avla ndina si kwutaa viyesendandeyan God ndi kat kwutaa katsondi maa njambwi nyanat tigiyan di.

### *FERISI WOSEKA WALINJA VAK*

<sup>13</sup> Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Apma vak ana ligiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ligangwuk. nyinangwut wuleinjeya yambi kat ngwuk tiviligangwuk. Ngwuk wuleivak kat kai waligangwuk. Nat nimba wuleivak kat kai valigangwuk.

<sup>14</sup> (Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ndu kiyandi, yetigat talagwana kwanda kwanda nda sikwuka klaligangwuk. Wupma yilingwan nima vat kavle yigiyangwuk.)

<sup>15</sup> Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Kita nyan kwutaa ngwutna mbaapmamba taagavat sivla mbundi yambi yiligangwuk. njambit kulaa yiga nduwi yiga wokega sivla mbundi yambi yiligangwuk. Ndi kat kwutaa taangwuk maa kavle vat yilinjeya vak yilingweya vak kat kwulatigandi. Ngwutnogwi ndinogwi ya vitiga kavle kavat yigiyangwuk.

<sup>16</sup> Ngwuk nat nimba kat yambi simogwiga mini kiyala liga nimba vla ligangwuk. Ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Nina ngepmana nat nimba Godna ngayna si waga nima njivwa kwukiyanin waa laataa nima kwundimba waligandi. Wanja njivwa kwutapman yinjeyan ngwuk Ferisi ndi kat ana kai waligangwuk. Nina ngepmana nat nimba Godna ngaymba liga golmba kwutnja awna si waga nima njivwa kwukiyanin waa laataa nima kwundimba waligandi. Wanja njivwa kwutapman yinjeyan ngwuk Ferisi ndi kat kai waligangwuk. Ngwuk ferisi Godna ngay makna ngaymba liga golmba kwutnja aw nima nda waa yelavita ndi kat wupma waligangwuk. Ngwuk mandip mandip waligangwuk. <sup>17</sup> Ndi kat mbutingwa nyaangit tungwengwan yiga liga nimba vla liga mbutigangwuk. Ngwuk mini kiya la liga nimba vla ligangwuk. Godna ngay nima nda. Wan ngaymba golmba kwutnja aw mat nda. Ngwuk manda kat nat nimba kat kai walaa at nat nimba kat kai walapman yiligangwuk. <sup>18</sup> Ngwuk Ferisi nat nimba kat kupma mbutigangwuk. Ndi nat nimba God kat kwunapmak kwanda kwanda taaganjeya njambana si waga nima kwundi wanjeyan nyaangit

kai waa mbutigangwuk. Ndi nat nimba God kat kwunapmak kwinja kwanda kwandana si waga nima kwundi wanjeyan nyaangit tigandi waa mbutigangwuk. <sup>19</sup> Ngwuk apma maawut ana yelavika ligangwuk. Kwanda kwanda taanganja njambo njambamba taanganja kwanda kwando mbik kita nda mbik. <sup>20</sup> Jambana si wandeyan njambamba laaganja kwanda kwanda nda kat ndina maawupmba yelavikiyandi. <sup>21</sup> Kita nyan Godna ngayna si wandeyan God kat yelavika liga waigandi. God kan ngaymba tigandi waa yelavika ligiyandi. <sup>22</sup> Kita nyan nyingangwut wandeyan nyinangwupmba liga nyan God kat yelavika liga waigandi. God nyinangwupmba liga ndina nima tigitmba ndaa ligandi waa yelavika ligiyandi.

<sup>23</sup> Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ngwuk klangwa nda aywaa nima nda mat nda kalitaa mbaapma amba vili taagaligangwuk. Mat glei nda kilinja ndana ngaanga kalitaa mbaapma tamba vili taagaligangwuk. Taagalaa nat kita mbaapma God kat kwiligangwuk. Moses kwiya lo tiga apma nima nyaangipmba ana kwutaa yetiligangwuk. Mat nyaangit mina. Moses nima nyaangit kupma wandi. Savagu liga vapmba ngwula maawupmba yelavika yeti ngwula wandi. Ngwuk wupma ana yetiligangwuk. Moses nat nima nyaangit kupma wandi. Woseka waga ke yetilingweya wandi. Ngwuk wupma ana yetiligangwuk. Kan tiga Moses kwiya nima nyaangit kwagalalaa Moses kwiya mat nyaangit mina ngambuga yetiligangwuk. Moses kwiya mat nyaangit nima nyaangit wuka ngambuga yetingweyan wovuna. Apma vat tigiyanwuk. <sup>24</sup> Nat nimba kat yambi simagaga mina kiyala liga nimba vla ligangwuk. Ngwuk mat kavle vak savilivak nima njivwa kwutigangwuk. Nima kavle vak savilivak ngwuk ana yelavika ligangwuk. Nima kavle vak ngwula lak yaligandi.

<sup>25</sup> Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ngwuk ngu tulaa kilinja kap vla ligangwuk. Kan kapmana alagu kap mina njangindi, apma vat tigandi. Yap kap ana njangiligandi. Kigin mbundi ligandi. Ngwuk wupma ligangwuk. Ngwuk kao yiga avla ngwula mbangi kwunapmak kat nima sakwat nda avla ngwula mbangi kwunapmak kat nima sakwat nda klaligangwuk. <sup>26</sup> Kavle vak yiga yetingwa vak ngwuk ana viga ligangwuk. Ngwutna kavle maawut kwunakngweyan apma vat njivwa kwuka ligiyangwuk.

<sup>27</sup> Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk

kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Ngwut kiya nyan kat taagalinja ngay vla ligangwuk. Kan ngay alagu nge sawun mbangi kipma taagaligandi. Awla nge kavle njangu veiliga sim tigandi. <sup>28</sup> Ngwutno wupma ligangwuk. Nat nimba ngwuk kat vilaa ndi apma vat yetiga nimba ndi waligandi. Ngwula maawut wupma ana ligandi. Kavle vat woseka walinja vak ngwula maawupmba tigandi.

#### *FERISI KAVLE WENGA KLAIGANDI*

<sup>29</sup> Ngwuk Moses kwiya lo simogwi liga nimbo Ferisio ngwuk kavle glei yigiyangwuk. Ngwuk woseka waliga nimba ngwuk. Tambana profetna sim tigiya ngay apma vat kwutigangwuk. Tamba la apma vat ta nimbana sim ta ngay apma vat yelaga ligangwuk. <sup>30</sup> Ngwuk kupma waligangwuk. Tamba nina ngwat walanga ta njimblamba tigenin nin profet kat ana vatnyagenin waa waligangwuk. Woseka waligangwuk. <sup>31</sup> Tamba la ndi profet kat vatnya nimba ngwula ngwat walanga ndi vatnya. Nina ngwat walanga ndi wangwuk. Ngwulo ngwula ngwat walanga ta vla ligangwuk. <sup>32</sup> Tamba kwutinja kavle njivwa vla ngwulo wupma kwutigangwuk. <sup>33</sup> Ngwuk kavle kamboyna nyangu vla ligangwuk. God ngwuk kat kwutaa ya vitiga kavat yisendagiyandi. Ndi kat ana kwagalalaa nat yambimba yigiyangwuk.

<sup>34</sup> Ngwuk kat wowun. Samat tiga apma nambu liga nimba, profet, nyaangit simaga liga nimba wowun maa ngwuk kat yigiyandi. ndina nat nimba kat vatnyagiyangwuk. Ndina nat nimba diwai krosmba kaalagiyangwuk. Ndina nat nimba kat kwutaa nyaangit ngambulingwa ngay kalilaa vyalaa savilingwuk maa ngepma ngepmat yigiyandi. <sup>35</sup> Wupma yilingwan apma nimba kat vatnyanja vatna kavle wenga ngwutna lak klaigangwuk. Tat apma vat ta nyan Abel kat tamba vatnyandi. Vatnyalaa tiga Berikaiana nyan Sekaraia kat ngini vatnyandi. Godna ngay wuleindi maa vatnyandi. Ndi aywaa vatnyanja nimbana kavle wenga ngwula lak klaigangwuk. <sup>36</sup> Ngwuk kat wowun. Ndi kan mbambala liga nimba wan kavle wenga klaigandi wowun ngwuk kat waa wandi Jisas.

#### *JISAS JERUSALEM VILAA NGLANDI*

<sup>37</sup> Jisas Jerusalem walinja ngepma vilaa wandi. Jerusalem Jerusalemba liga nimba ngwuk tamba la profet kat vatnyangwuk. God waa nyaangit ngwuk kat mbupmat yala nimba ndi kat kambapmba vatnyavat yaagilingwuk. Nima sakwat njambi ngwuk kat kwutaa wuna mbaapmamba taagavat waliwun. nyaaga nyangu kat lila wiyo pupumba pagwuli la vla ngwuk kat pagwuvat waliwun. Ngwuk wun kat kai waligangwuk. <sup>38</sup> Ngwuk kat wowun. Samat tiga ngwutna ngepma sulindi maa ngini ndu nyan tapman ngepma

tigiyandi wowun ngwuk kat. <sup>39</sup> Mbambala glei wun kat ana nat njambi vigiyangwuk. ngini glei tiga wun kat vilaa waigangwuk. Ngwuk avi ngwula. God wandi, yaa nyan kingiyandi yaa. God ndi kat apma vat yindi, yaandi waa waigangwuk waa wandi Jisas.

## 24

### *GODNA NGAY KAVLE YIGIYANDI WAA WANDI JISAS*

<sup>1</sup> Jisas Godna ngay kwagalalaa wogwendi maa ndina mbaapmamba la nimba yalaa wandi. Ndi kat ngay kat simogwi vat yalaa wandi. Kan ngay apma vat kwutnja ngeya. Godna gaya waa wandi maa wutaa Jisas ndi kat wandi. <sup>2</sup> Awa luwa. Apma ngeya. ngwuk kat wowun. Samat tiga kan ngay sulindi maa nat kambak nat kambakna tagumba ana tigiyandi. Kambak kita kita mina ligiyandi waa wandi Jisas.

### *KAVLE VAT YANDEYA VAK*

<sup>3</sup> Jisas Oliv walinja nduwimba wokela ndaa lindi. Ndaa lindi maa ndina mbaapmamba liga nimba kapma liga ndi kat yalaa wagalandi. Ngini Godna ngay sulinjeya vak kat mbupma vat anda njimbla yaigandi. Anda nda tak vineya. Vilaa liga yelavitneya. Njambwi nyan yaiga ngini la liga nandinya waa yelavika lineya waa ndi kat wagalandi.

<sup>4</sup> Jisas wutaa ndi kat wandi. yigumba viga alimba ngwuk. Ngwuk kat kita nyan woseka walandi. <sup>5</sup> Ngini nima sakwat nimba wuna simba waga ngwuk kat yaigandi. Wun Kraist wun waga waigandi. Wan nimbana woseka wanjeya nyaangit wutaa nima sakwat nimbana maawut kavle yigiyandi. <sup>6</sup> Tat nima sakwat nimba waliagiyandi. waliandi, vigiyangwuk. Ngwutna ngwaymamba liga nimbo ndino waliagiyandi. Sivla kavamba liga nimbo ndino waliagiyandi. walialinjeya vak vilaa nima maawut ke yelavika lingweya. Kan vak tigiyandi ngini. Ngini la liga nandinya asik glei ana yaigali. <sup>7</sup> Nat kipmamba liga nimba nat kipmamba liga nimba kat yiga siga viyaga waliagiyandi. Nat kingna nimba nat kingna nimba kat yiga siga viyaga waliagiyandi. Ngepma ngepmamba liga nima sakwat nimba wundi kat tiga kiyaigandi. Kava kava aywaa yinaw kwukiyandi kan kipma. <sup>8</sup> Wan nima vak taagwa nyan kwupmak yipma sindi tileya vak vla tigiyandi.

<sup>9</sup> Tiga liga nat nimba ngwuk kat kwutaa siga viyaga vatnyanjangat kaligiyandi. Wuna mbaapmamba lingwa vak kat vilaa ngwuk kat aywaa kai waigandi. <sup>10</sup> Wan yaiga njimblamba mbambala wun kat ndina maawupmamba yelavika kwutaa linja vak kwagalagiyandi. Ndi ndina mbaapmamba la nimba kat kai walaa kotnjangat kaligiyandi.

11 Wan yaiga njimbla nin profet nin waa woseka waiga nima sakwat nimba yaigandi. ndina nyaangit wutaa nima sakwat nimba apma vak yelavika linja maawut kavle yigiyandi. 12 Wan yaiga njimbla kavle vat nima sakwat yaigandi. yandi maa wuna nimba nima sakwat wun kat kwagalagiyandi. 13 Wan yaiga kavle vak vilaa wun kat kwagalalapman kwo ligiya nimba ndi apma vat tigiya. 14 Wan yaiga njimbla mbutuwa apma nyaangit ngepma kava kava yiga mbukiyandi. Kava kava ngepma ngepmamba ligiya nimba wutaa kan Godna nyaangitna waigandi. Ndi aywaa wutaa lindi, ngini la liga nandinya yaigandi waa wandi Jisas.

*GODNA NGAYMBA TAAGANJEYA KAVLE NDA KAT JISAS MBUTNDI*

15 Jisas wandi. Tamba God waa nyaangit waliga nyan Danyel kupma piliwutndi. Kita nyan Godna ngaymba kavle glei nda taagaiyandi. taaganda nda wan ngay nglambio ligiyandi waa tamba piliwutndi. Wun Matyu kan vilingwa nyaangit piliwutiga nyan wun. Ngwuk kat wowun. Wan tamba piliwutnda vatna angwa nyaangit kat ngwula maawupmba yelavik ngwula wowun. 16 Jisas ndi kat wandi. Tamba piliwutnda kavle glei nda kat vilaa Judiamba liga nimba vaaka piliga nduwiat ay ngwula. 17 Kita nyan sambangemba liga ndina kwanda kwanda nda klavat ngay wuyleideyan ndi kavle yigiyandi. Kita yi yigiyandi. 18 Kita yi yigiyandi. 19 Nyan tiga taagwogwi nyan kat mwunya kwiligat taagwo ndi kat miwa yigiyangwuk. Kwiyatapman piliga yinjeya yambi kai. 20 Meit mwutolo kiya liga njimbla wungi vat kavle vat nin kat ke kwiga waa God kat wagala ngwula. 21 Wan nima sakwat kavle vat tak wupma ana lindi. Tak God kipma kwuta njimbla tiga wungi vak kavle vak ana lindi. ngini wungi vak kavle vak ana nat njambi ligiyandi. 22 Nima nyan wan nandinyana sakwat kalitapman yindeyan ndinyangu aywaa kiyaigandi. God ndina mbaapmamba ligiya nimba kat yelavita wun nandinyana sakwat kalikiyandi.

23 Kita nyan yalaa ngwuk kat kupma avi ngwula Kraist kingiyan waa woseka wandeyan ngwut maawupmba ke yelavikngweya. 24 Wun Kraist wun. Wun God waa nyaangit mbutiga nyan wun waa nima sakwat nimba yalaa waigandi. Ndi ngwuk kat woseka waigandi. Yalaa simogwi liga nima njivwa kwukyandi. Kwutndi, ngipaliga ndaigandi. Kwutnjeya vak kat vilaa wan nimbana maawupmba yelavitnja vak kavle yigiyandi. Godna nimbana maawupmba yelavika linja vak kat kavle yivat yalaa waigandi. ngwutna maawut ana kavle yigiyandi. 25 Ngwuk kat ngini yaiga vak tamba



mbukwun. ngini wan vak yandi maa ngwutna maawut ana kavle yigiyandi.

<sup>26</sup> Nat nimba ngwuk kat yalaa avimba ngwuk Kraist kan ndinyangu lapman kwo kavamba ligandi waa wanjeyabn ke wuka. Nat nimba waigandi. Kan ngayimba pagwula ligandi waa wanjeyan ke wuka. woseka kwo waigandi. <sup>27</sup> Wun Godna nyaangit kipmat yalaa mbutiga nyan wun. Ngini yaweya vak ngwuk ndinyangu aywaa vigiyangwuk. Vlap vlap wandi, vingwa vak vla yawun, vigiyangwuk.

<sup>28</sup> Ngwut tamba viga ligangwuk. Kiya nyana sim kwo kavamba yiga taangweyan ndina sim ngaawi ambugavi yalaa plaga kigiyandi waa wandi Jisas.

#### *KRAIST YANDEYA VAK*

<sup>29</sup> Jisas ndi kat wandi. Wan kavle njimblana nima vak yiga ngilindi maa nya yiga kulun waigandi. Mbak ana sigiyandi. Singwuk nyinangwupmba liga pika ndaigandi. nyinangwapomba liga nda kat yinaw kwukiyandi. <sup>30</sup> Tiga liga yaweya njimbla ngway tolandi, vigiyangwuk. Nyinangwupmba liga yaigowun. Wun Godna vak kipmana nimba kat simogwi liga nyan wun. Wun timbumba yaigowun. Wun nima avo liga yaigowun. Kava kava ngepma ngepmamba liga nimba yaweya vak kat vilaa nima nyana yaa waa vaaka nglaigandi. <sup>31</sup> Nyinangwupmba liga nima sakwat ensel yigiyandi. Woli agwiat yigiyandi. Yambunat yigiyandi. Malingwatnat yigiyandi. Kambangwatnat yigiyandi. Yiga Godna mbaapmamba ligiya nimba kat kwutaa kaligiyandi waa wandi Jisas.

#### *FIK WALINJA MINA NYAANGIT*

<sup>32</sup> Jisas ndi kat wandi. Fik walinja mi tiga vak kat ngwuk yelavik ngwula. Nguo lindeya njimbla apma kwinklandeya njimbla ngwuk vilaa yelavikiyangwuk. apma nya sigiya njimbla tamba ngway tologandi waa yelavikiyangwuk. <sup>33</sup> Ngwuk kat mbutuwa nyaangitnonala kita vatna. Mbutuwa vak kat wutaa ngwula maawupmba yelavita ngini la liga nandinya tamba ngway tologandi waa yelavikiyangwuk. <sup>34</sup> Ngwuk yelavik ngwula. Ngwula maawut ke tivinda. Ngwuk kan kipmamba vigiyangwuk. <sup>35</sup> Ngwuk kat wowun. Ngini kipma nyinangwut ngiligiyandi. Ngwuk kat mbutuwa nyaangit ana kwo valat tigiyan di waa wandi Jisas.

#### *KRAIST YAIGA NJIMBLA KITA NYAN ANA VIGA WUKA LIGANDI*

<sup>36</sup> Jisas ndi kat wandi. Yaweya njimbla kita nyan ana viga ligandi. Nyinangwupmba liga ensel ndi ana viga ligandi. Nyinangwupmba liga ensel ndi ana viga ligandi. Wun Godna nyan wun ana viga ligowun. Wuna nyaek mina viga ligandi.

<sup>37</sup> Yaweya njimbla kan kipmamba ligiya nimba yetinjeya vak tamba Noa ta njimbla yetinja vak vla ligiyandi. <sup>38</sup> Tamba Noa ta njimbla ta nimba ndi God kat maawut yelavitapman kwo nao mina ngu mina kiga taagwa mina kaga yetindi. Yetindi maa Noa njaambit kwutaa njaambitnat weleindi. <sup>39</sup> Sambiyangu nin kat vatnyavat yaigandi waa wan ngepmana nimba ana yelavika lindi. Sambiyangu yandi, ndi aywaa ngu kiga kiyandi. Wun Godna ngepmamba tiga yaweya njimbla Noa ta njimbla ta vak vla tigiya. <sup>40</sup> Wan njimbla ambugapmba vililik pali kitamba njivwa kwuka limbit. yaweya njimbla kita nyan kat kaligiyowun. Nat nyan tigiya. <sup>41</sup> Taagwa vililik wit mil kwuka limbit, yaigowun. Yalaa taagwa kita kwutaa kaligiyowun. Nat taagwa tigiya. <sup>42</sup> Ngwuk yigumba viga alimba ngwuk. Anda siva ngwula njambwi nyan yaigandi. Ana viga ligangwuk. <sup>43</sup> Ngwuk maawut yelavik ngwula. Ngayamba ligiya nyan sikwutiga nyan yaiga njimbla wukendan ndi ana sindu kwagendi. Viga ligendan sikwutiga nyan ana wuleigiyandi. Ndi kat kai wandi, yigendi. <sup>44</sup> Ngwutno wupma sindu kwalapman viga ligiyangwuk. Wun God tiga kavamba liga yaweya njimbla ngwuk ana viga ligangwuk. Ndi mbambala ana yaigandi waga yelavika lingweya njimbla wun yaigowun waa wandi Jisas.

***NJIVWA KWUTA APMA NYAN NJAMBWI NYAN YAIGA VAK KAT YELAVIKA NJIVWA KWUTNDI***

<sup>45</sup> Jisas ndi kat wandi. njivwa kwuta apma nyan ndina wupma yilindi. Ndina njambwi nyan ndi kat wandi, wan njivwa kwuta nimba kat njambwi nyanat tigas viga lindi. Ndi kat kiginda sanya kwiga ndi kat biga lindi. <sup>46</sup> Njambwi nyan yilaa yalaa viga liga apma njivwa kwutigamin waa wandeyan wan njivwa kwutiga nyan nima vat solat siga ligiyandi. <sup>47</sup> Njambwi nyan ndina apma njivwa vilaa ndi kat waigandi. Min yaweya vak kat apma maawut yelavika apma njivwa kwutimin. Wuna kwanda kwanda nda aywaa minai viga ligiyaa waigandi. <sup>48</sup> Njivwa kwuta kavle nyan ndi kupma yilindi. Wuna njambwi nyan yindan asik glei ana yaigandi waa yelavitndi. <sup>49</sup> Yelavika liga ndinogwinala kita vat njivwa kwutinda nimba kat vyaigandi. Njivwa kwagalalaa nima ngu kiga yetiliga nimbanala yiga nima ngu kiginda kigiyandi. <sup>50</sup> Mbambala wuna njambwi nyan ana yaigandi waa yelavitndi maa ndina njambwi nyan wan nandinya yaigandi. <sup>51</sup> Ndina njambwi nyan yalaa ndi kat viyalaa kavle nimba tiga kavamba taagagiyandi. Wan kavle kavamba liga nglaga nimbi ngliaka ligiyandi waa wandi Jisas.

## 25

### *MWUNYOWIA NYANGUNA WAPUSEPUT*

<sup>1</sup> Jisas wandi. ngini nyinangwupmba liga yaiga nyan yaiga nandinya kingi vat tigandi. Mwunyowia nyangu tamba vili taagwa klavak ya nyan kat vivat lam kwutaa yindi. <sup>2</sup> Nat tambanat mwunyowia nyangu apma vak yelavitapman kwo yindi. Nat tambanat mwunyowia nyangu apma vak yelavika yindi. <sup>3</sup> Apma vak yelavitapman nyangu lam kalitnjeya wel klalapman lammina kwuka kwo yindi. <sup>4</sup> Apma vak yelavika la ndi nyangu lam kalitnjeya wel klalaa lam kwuka yindi. <sup>5</sup> Taagwa klavat ta nyan kiginda kwupmak kat yalapman tindi, kawiga liga sindu yindi, kwandi.

<sup>6</sup> Nima nindi ngan kita nyan walega wandi. Wan taagwa klavat tiga nyan ngi lamba yaa waa walega wandi. <sup>7</sup> Wandi maa laataa lam sagilalaa ndi kat vivat yindi. <sup>8</sup> Apma vat yelavitapman nyangu apma vat yelavitiga nyangu kat wandi. Nina lam wel ngilindi. Nin kat wel kwigiyangwuk wandi. <sup>9</sup> Wandi maa kai wandi. Ngwula lamo nina lamo kalitneya wel sakwat ana ndi. Nin nina lam mina kalikiyanin. ngwuk yiga kla ngwula wandi, klavat yindi. <sup>10</sup> Wel klavat yindi maa taagwa klavat ta nyan yandi. Yalaa ngay wuleindi, ndino tambanat nyangu nima kiginda kivat wuleindi. Wuleindi maa ndaamangena mbapmo kwaalandi.

<sup>11</sup> Mbapmo kwalalaa tindi maa wel klavat ya nyangu yandi. Yalaa wandi. Nima nyan, nima nyan nin kat mbapmo lavwi wandi maa wandi. <sup>12</sup> Ngwuk kanda ngwuk. Ngwuk kat ana viga ligowun. Woseka ana wowun ngwuk kat ana viga ligowun waa wandi taagwa klavat ya njambi nyan. <sup>13</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat vilaa wandi. Ngwuk yigumba viga ligiyangwuk. Njambwi nyan yaiga nandinya ana viga ligangwuk waa wandi Jisas.

### *NJIVWA KWUTA KUVUK NYANGUNA WAPUSEPUT*

<sup>14</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngini nyinangwupmba liga nyan yaiga nandinya kingi vat tigandi. Kita njambwi nyan ngay kwagalalaa nat kavat yivat tindi. Yivat tiga ndina njivwa kwuta nimba kat yagwa walaa ndi kat njivwa kwindi. <sup>15</sup> Ndina maawupmba liga vak kat vilaa siga nagulaa ndi kat wan njivwa kwindi. Nat nyan kat dola 5,000 kwilaa wandi. Kan moni viga ligiyamin wandi. Nat nyan kat dola 2,000 kwilaa wupma ndi kat kwilaa wandi. Nat nyan kat dola 1,000 yindi. <sup>16</sup> 5,000 dola kla nyan wungi monimba bisnis kwuka nat 5,000 kdola kla nyan wungi monimba bisnis kwuka nat 5,000 dola klandi. klandi, ndinamba 10,000 dola tindi. <sup>17</sup> Ndino 2,000 dola kla nyan wungi monimba bisnis kwuka nat 2,000 dola klandi. Klandi, ndinamba 4,000 dola

tindi. <sup>18</sup> Ndino 1,000 dola kla nyan ndi bisnis ana kwutndi. Waangu valaa wan moni waangumba laagandi, tindi. <sup>19</sup> Nima njimbla liga njambwi nyan yalaa njivwa kwilaa yinda ndi kuvut nyanguna njivwa vivat yandi. <sup>20</sup> 5,000 dola kla nyan yalaa nima nyan kat vilaa wandi. tat wun kat 5,000 dola kwimin. Wungi monimba bisnis kwuka nat 5,000 dola klawun. mina 10,000 dola agla waa wandi. <sup>21</sup> Wandi maa njambwi nyan wandi. Min apma njivwa kwutima. min kat njivwa kwiwa moni apma vat viga limin. Ngini min kat nima moni kwiwun, viga ligiyamin. Wuna ngay wuleilaa wunogwinala apma vat yetigiyamin waa wandi. <sup>22</sup> 2,000 dola kla nyan yalaa nima nyan kat vilaa wandi. Tak wun kat 2,000 dola kwimin, wungi monimba bisnis kwuka nat 2,000 dola klawun. Mina 4,000 dola kingiyan. Agla waa wandi maa njambwi nyan ndi kat wandi. <sup>23</sup> Min apma njivwa kwutima. Tak min kat kwiwa mat moni kat apma vak viga ligiyamin. Wuna ngay wuleilaa wunogwinala apma vat yetigiyamin waa wandi njambwi nyan.

<sup>24</sup> 1,000 dola kla nyan wuleilaa wandi. Njambwi nyan. Min kao mbundi nyan min. Ngi kat tiga min kat vaaka ligowun. Nat nyan tuga kandi ndamba klaga kiga yetiligamin. Nat nyan yaagiya mina sipmba sigika kiga yetiligamin. <sup>25</sup> Min kat vaaka liga wun kat kwima moni waangu valaa waangumba taagawun. Mina moni kingiyan. Agla wandi.

<sup>26</sup> Wandi maa njambwi nyan wandi. Min kavle njwvwa kwutiga nyan min. Min mbangi kilipangi namwiya nyan min. Wuna vak tamba viga ligamin. Nat nyan tuga kandi ndamba klalaa kiga yetiligowun. Nat nyan yaagiya mi sipmba sigika kiga yetiligowun. <sup>27-28</sup> Manda kat min kat kwiwa wuna moni bengmba taagalapman yimin. Bengmba taagagemin wan moni samat niman yigendi. Yilaa yawan bengmba taagagemin 1,000 dola nimba kat wandi. Kan kwutaa linda moni klalaa 10,000 dola kwuta liga nyan kat agwi ngwula. <sup>29</sup> Moni kwuta liga nimba ndi nat moni klaigandi. Klalaa ndi nima sakwat monio ligiyandi. Moni kwutapman tiga nimba wan kwutaa linja nda klalaa yaagigiyandi. <sup>30</sup> Wan kavle njivwa kwutiga nyan kat kwutaa alaguat yaagi ngwula. Yaagingwut, yiga kulun waliga kavamba liga nglaga nimbi ngliaka ligiyandi waa wandi njambwi nyan waa wandi Jisas.

### *NGINI LA LIGA NANDINYANA VAT*

<sup>31</sup> Jisas ndi kat wandi. Wun ndinyangu kat Godna nyaangit mbutiganyan wun. Ngini njambwi kingat tiwun, Godna ensel wuna si kwutaa katsolindi, yaigowun. Enselonala yalaa kingna tigitmba ndaa ligiyowun. <sup>32</sup> Ndaa liwun maa kan kipmamba liga nimba aywaa yaa yisolaa ligiyandi. Ndi kat

vilaa siga naguga mbaapma vililikmba taagaiyowun. Sip sip viga la nyan nat mbaapmamba sip sip taagalaa nat mbaapmamba meme taaganda vla taagaiyowun. <sup>33</sup> Sip sip kat yaagindan naangamba taagagiyowun. Meme kat ambugendan naangamba taagagiyowun. <sup>34</sup> Taagalaa yaagindan naangamba liga nimba kat wun njambwi king wun waigowun. Ngwuk apma nimba ngwuk. Wuna nyaek ngwuk kat apma vat yindi. Yagwa ngwula. God ngwuk kat kwindeya nda yaa kla ngwula. Tamba kipma kwuta njimblamba ngwuk kat kwindeya nda kwundaka taagandi. <sup>35</sup> Ngwuk wun kat apma vat yilingwuk. Wundi kat tiwun, wun kat kiginda kwingwuk. Ngu kivat tiwun, wun kat ngu kwingwuk. Nat ngepmamba liga ya nyan vla liwun, wun kat kwutaa ngwula ngayat kalingwuk. <sup>36</sup> Waavwi lapman tiwun, wun kat waavwi kwingwuk. Yelogwen kat tiwun, wun kat yaa kwunakngwuk. Kalambusmba tiwun, wun kat yaa vingwuk waa ndi kat waigowun.

<sup>37</sup> Ndi kat wupma wowun, wan apma nimba awat wun kat waigandi. njambwi nyan anda njimbla wundi kat timin, min kat kiginda kwinin. Anda njimbla ngu kivat timin, min kat kwinin. <sup>38</sup> Anda njimbla kapma ngepma nyan vla limin, vilaa min kat kwutaa nina ngayat kalinan. Anda njimbla waavwi lapma timin, min kat waavwi kwinan. <sup>39</sup> Anda njimbla yelogwen kat kwamin, min kat kwunatnin. Anda njimbla kalabusmba timin, min kat yaa vinin waa wagalagiyandi. <sup>40</sup> Wun njambwi king ndi kat waigowun Ngwuk kat wowun. Mbutuwa apma njivwa ngwuk tamba yilingwuk wuna mbaapmamba la nima nimba mat nyaangu kat. Ndi kat yilingwa vak wuna lak yandi. Ngi kat tiga wun kat yilingwuk wowun waa ndi kat walaa <sup>41</sup> ambugendan naangamba liga nimba kat waigowun. Ngwuk wun kat kwagalalaa ay ngwula. God ngwuk kat kai waligandi. Njimbla njimbla vitiga ya liga kavat ay ngwula. ngwula ngepma. Tamba wan kava God kwutndi. Setan dina enselonala ndi kat kwutaa taagandeya ngepma kat kwutndi. <sup>42</sup> Tak wun wundi kat tiwun, wun kat kiginda kwivak kat kai wangwuk. Ngu kivat tiwun, ngu kwivak kat kai wangwuk. <sup>43</sup> Wun nat ngepmamba liga yalaa la nyan vla liwun, ngwula ngayat kalivak kat kai wangwuk. Wun waavwi lapman tiwun, wun kat waavwi kwivak kat kai wangwuk. Wun yelogwen kat kwowun, wun kat kwunapmak kat kai wangwuk. Wun kalambusmba liwun, wun kat vivak kat kai wangwuk waa wowun maa wun kat waigandi.

<sup>44</sup> Njambwi nyan anda njimbla wundi kat timin, vilaa kiginda ngu kwilapman yinin. anda njimbla kapma nyan vla limin, min kat kwutaa nina ngayat kalilapman yinin.

anda njimbla waavwi lapman timin, kwilapman yinin. anda njimbla yelogwen kat timin, kwunatapman yinin. anda njimbla kalabusmba timin, min kat vilapman yinan waa wandi maa <sup>45-46</sup> wun njambwi king ndi kat waigowun. Wuna mbaapmamba liga mat nyangu ndi kat kwunapmak kat kai wangwuk. Ndi kat tiga kavat kalilaa ndi kat taagagiyandi. Yaagindan naangamba liga apma nimba njimbla njimbla apma vat tinjeya kava wuleigiyandi waa wandi Jisas.

## 26

### *JISAS KAT VATNYAVAK KAT NYAANGIT NGAMBUNDI*

<sup>1</sup> Jisas yisola la nima sakwat nimba kat nyaangit kwilaa ndina mbaapmamba la nimba kat wandi. <sup>2</sup> Nandinya vilik yindi maa Pasova walina pesto tigiyaandi. Wan nandinya wun Godna vak simogwi liga nyan wun kat kwutaa diwai krosmba kaalagiyandi waa wandi Jisas.

<sup>3</sup> Tiga liga God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana njambwi nimbo yisola liga nyaangit ngambulindi. God kat kwunatiga njambwi nyan Kaiafasna ngayamba yisolaa liga nyaangit ngambulindi. <sup>4</sup> Jisas kat pagwuga kwutaa vatnyagiyandin waa ngambulindi. <sup>5</sup> Nima sakwat nimba Pesto tiga njimbla yaligandi. Ndi kat kwutneya vak vilaa nin kat kai walaa walegiyaandi. Ana nglaatndi. Ndina mala waa ngambulindi.

### *TAAKWA JISASNA NAMBUMBA SANDA SALITI*

<sup>6</sup> Jisas Betanimba liga tak kawia kila nyan Saimona ngayamba lindi. <sup>7</sup> Jisas ngayamba lindi, kita lagwa kambapmba kwutnja aw kwutaa yali. Wan awmba apma njangu veiliga sanda lindi. Wan sanda nima sanya kwiga klalinja sanda. Jisas njambamba liga nao kilindi maa wan sanda Jisasna nambumb salati. <sup>8</sup> Ndina mbaapmamba la nimba vilaa walega wandi. Wan sanda manda kat kwo salati. <sup>9</sup> Nima sanyo liga sanda. Wan sanda kwilaa sanya klalaa sanya lapman tiga nimba kat kwigeli waa walega wandi.

<sup>10</sup> Jisas wanja vak wutaa ndi kat kat wandi. Manda kat ngwuk li kat walega njika wangwuk. Wun kat apma vak kwunakali. <sup>11</sup> Sanya lapman nimba ngini ngwulogwinala njimbla njimbla tigiyaandi. Njimbla njimbla ndi kat apma vat yiligiyangwuk. Wun ngwutnogwina njimbla njimbla ana ligiyowun. <sup>12</sup> Kiyawun maa wun kat waangumba taaganjeya vak kat yelavita wan sanda saliti. <sup>13</sup> Ngwuk kat wowun. Yelavik ngwula. Kan apma nyaangit mbutnjeya kava kavamba lilai sanda wun kat salikna vak kat yelavita mbukiyandi waa wandi Jisas.

*JISAS KAT NGWUK KAT SIMOGWIGIYOWUN WANDI JUDAS*

<sup>14</sup> Wan tamba vili kiyeli vililik Jisasna ngwaymba la nimbana kita nyan ndina si Judas Iskeriot. Ndi God kat kwunatiga njambwi nimba kat yiga vilaa ndi kat nyaangit ngambundi. <sup>15</sup> Nyaangit ngambulaa wandi. Jisas kat kwukngweya vat ngwuk kat simogwiweyan wun kat angamala sanya kwigiyangwuk waa wandi maa ndi kat sanya kita ndumi kiyeli tamba vili kwindi. <sup>16</sup> Sanya klalaa ndi kat kwagalalaa yiga Jisas kat kwutnjeya vak kat ndina maawupmba yelavika lindi.

*JISAS PASOVANA KIGINDA NDINA MBAAPMAMBA LA NIMBO KINDI*

<sup>17</sup> Yis taagalapman nao kilinja pestona kita nandinya Jisasna mbaapmamba la nimba yalaa ndi kat wagalandi. Pestona kineya kiginda anda kavamba kwukiyanin waa wagalandi Jisas kat. <sup>18</sup> Jisas ndi kat wandi. nima ngepma wuleilaa tamba wawa nyana ngay kat yiga vi ngwula. Ndi kat vilaa awa ngwula ndi kat. Nyaangit simogwi liga nyan wandi. Nima njivwa kwukweya njimbla tamba ngway tologandi. Mina ngaymba wunogwinala wuna mbaapma liga nimbo pestona kiginda kigiyandin waa simogwi liga nyan wandi waa ndi kat yiga awa ngwula waa wandi Jisas. <sup>19</sup> Wandi maa yindi. yilaa ngay wuleilaa pestona kiginda kwutndi.

<sup>20</sup> Nglambu Jisas yandi maa ndina mbaapmamba liga nimbo njambamba ndaa liga nglambu kiginda kiga lindi. <sup>21</sup> Kiga liga Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat wowun. Wuna mbaapmamba liga ngwutna kita nyan wun kat kwutajangat simogwigiyandi waa wandi maa <sup>22</sup> ndina mbaapmamba la nimba nima vak yelavika liga wunayi? Njambwi nyan wunayi? waa wagalandi. <sup>23</sup> Wagalandi, wandi. Wunogwina kita nombe awmba kiginda klavat taamba kwusendagiya nyan wungian ndinayi wun kat simogwigiya. <sup>24</sup> Wun Godna vat simogwi liga nyan wun. Wun kat vatnyanjeyangat simogwigiya nyan kat ndi kat miwa ay ngwula. Ndi kat nyime kwutapman yigelan ndi apma vat tigendi waa wandi Jisas. <sup>25</sup> Judas Jisas kat vatnyanjeya vak kat simogwigiya nyan wutaa Jisas kat wandi. Nyaangit simogwi liga nyan. Wunayi? wandi. Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Min ngiyambak wama. minayi waa wandi Jisas.

*JISAS NDINA WIMBU NDINA YELOGWEN NDI KAT KWINDI*

<sup>26</sup> Kiga liga Jisas bret-nao klalaa God kat sivu kilaa limba ngiliga ndina mbaapmamba la nimba kat kwilaa wandi. Klalaa agi ngwula. Kan wuna wimba ngwuk kat kwiwa waa walaa. <sup>27</sup> wain ta kap klalaa God kat sivu kilaa ndina mbaapmamba la nimba kat kwilaa wandi. Ngwuk aywaa

kan ngu agi ngwula. <sup>28</sup> Kan ngu wuna yelogwena ngwuk kat kwiwa. kan wuna yelogwen Godna nyingi maawut kat kwunatndi maa ngwuk kat ana sigiyandi. Nima sakwat nimba yiga yetilinja kavle vak kwunapmak kan wuna mbangina yelogwen salakiyandi. <sup>29</sup> Ngwuk kat wowun. Wain walina ngu kipmamba liga ana nat njambi kigiyowun. God viga liga kavat wuleilaa ngini ngwulogwinala kupi apma ngu kigiyowun waa wandi Jisas.

<sup>30</sup> Jisas wandi maa God kat yelavika mbangu kwundi walaa wan ngay kwagalalaa Oliv walinja nduwiat yindi.

### *PITA JISAS KAT KAI WANDEYA VAK*

<sup>31</sup> Jisas ndi kat wandi. Mbambala ngan ngwuk aywaa wun kat kwagalalaa vaaka yigiyangwuk. Tamba la nimba God waa nyaangit kupma piliwutndi.

Sip sip kat biga la nyan kat God vatnyandi maa ndi sip sip kava kavat yigiyandi

waa tamba piliwutndi. <sup>32</sup> Kiyalaa liga laataa tak Galiliat yigiyowun. Ngwuk ngini wuna kwupmba yaigangwuk waa wandi Jisas. <sup>33</sup> Wandi maa wutaa Pita Jisas kat wandi. Njambwi nyan min kat kwagalalaa ana vaaka yigiyowun. mina mbaapmamba liga nimba nat nimba ndi anagandi min kat kwagalagiya. Wun ana min kat kwagalgiyowun waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>34</sup> Pita wawa nyaangit wutaa mina maawut ke silwoka kwagalaga. Mbambala ngan njambi kuvuk waigamin. Jisas kat ana viga ligowun waigamin. Wamin maa ava nyaaga viyaigandi waa wandi Jisas. <sup>35</sup> Pita wutaa wandi. Jisas kat ana viga ligowun waa ana wupma waigowun. minogwinala kiyaweyan apma vatna. Ana vaakiyowun waa wandi maa Jisasna mbaapmamba la nimba aywaa wupma wandi.

### *GETSEMANI WALINJA KAVA YILAA GOD KAT WAGALANDI*

<sup>36</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimbomala Getsemani walinja kavat yindi. yindi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kumba ndaa li ngwula. Wun samat yiga yilaa tiga liga God kat wagalagiyowun, waa walaa <sup>37</sup> ndina mbaapmamba la nimbana nat nimba kat kwagalaa Pita, Jems, Jon kuvut nimba ndi kat mina kwutaa yindi. Tiga liga nima maawut yelavika liga ndi kat wandi. <sup>38</sup> Wun nima maawut yelavika ligowun. Kiyavat tiga nyan vla ligowun. Ngwuk kumba liga sindu ke kwa. Wun kat kawiga ali ngwula waa walaa <sup>39</sup> ndi kat kwagalalaa samat kapma yindi. yilaa mindama mindama kipmamba ndalaa tiga God kat wagalandi. Wuna nyaek min kat wagalavat yigowun. Kan yaiga kavle vat wun kat yalandi. Wuna maawupmba yelavikwa vapmba wun kat ke yiga. Minaj yelavikiya vapmba wun kat ay mila waa walaa



<sup>40</sup> lataa kuvut nyaangu ta kavat ndi kat vivat yindi. Sindu kwanja vak vilaa Pita kat wandi. Ngwuk manda kat sindu kwangwuk. Samat wun kat ana kawiga liligangwuk? <sup>41</sup> Mini viga liga God kat wagala ngwula. God kat wagalangweyan ngwuk kat yaiga kavle vat ana ngwuk kat kwulakiyandi. Kwo ligiyangwuk. Ngwuk kat biga ligowun. Sindu kwavat ana yelavika waa walaa lungwamataa yindi.

<sup>42</sup> Yilaa God kat wagalandi. Kan yaiga kavle vat wun kat yalandi. minai yelavika liga vapmba kan yaiga kavle vat wun kat yandyan wovuna waa walaa laataa <sup>43</sup> kuvut nyangu ta kavat yindi. ndina mini vali kwutndi, sindu kwandi, yiga vindi. Vilaa ana wandi. Lungwamataa yindi. <sup>44</sup> Ndi kat kwagalalaa yiga kuvut wan njambi God kat wagalandi. Tak wagalanda wumba nyaangipmba wagalandi.

<sup>45</sup> Wagalalaa ndina mbaapmamba la kuvut nyaangu kat laataa vivat yindi kuvut wan njambi. Yilaa ndi kat wandi. Ngwuk sindu kwangwuk? Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun kat kwutaa kaligiya kavle nimba tamba yaa ngway tologandi. laataa avi ngwula. <sup>46</sup> Laak ngwula. yigat. Wun kat simogwivat tiga nyan tamba yaa ngway tologandi waa wandi Jisas.

### *JISAS KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>47</sup> Jisas walindi maa ndina mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nyanguna kita nyan Judas yandi. Jisas kat kwutaa kalivat ta nima sakwat nimbana yandi. ndi yak kwuka njay kwuka nimbi nda kwuka yandi. God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana njambwi nimbo ay wandi maa yandi. <sup>48</sup> Tak Judas ndi kat mbuka wandi. Yiga vilaa kipmwimba wusitweya nyan ndi Jisas wungiyani ndi. ndi kat wumba agwukmba ngwuk waa tak Judas ndi kat mbuka wandi. <sup>49</sup> Judas yalaa Jisas kat vilaa nyaangit simogwi liga nyan apma ngan walaa ndi kat yiga kwutaa ndina kiipmwimba wusitndi. <sup>50</sup> Wusitndi maa Jisas ndi kat wandi. Kita mbaapma nyan wun kat kwupmeya njivwa kwiyatapman agwup mila waa wandi maa Judasnogwinala ya nimba Jisas kat taambamba kwutndi.

<sup>51</sup> Jisasna mbaapmamba la nyan kita ndina ngway avamba kwa yak laguga klalaa God kat kwunat njambwi nayana njivwa kwuta nyana waan kalitndi. Kalitndi, kipmamba ndandi. <sup>52</sup> Vilaa Jisas wandi. Mina yak tinda vla sisenda. Kita nyan wan yapmba viyama vak vatnyagiyandi. <sup>53</sup> Wuna nyaek kat wagalaweyan wuna nyaek wandi maa nyingangwutna nima sakwat ensel yaigandi wun kat kwunapmak. Mbaapma tamba vili kiyeli vililik ensel wun kat walaa ndi kat sivat yaigandi. Wun ana wagalgiyowun. <sup>54</sup> Wun kat

kwutaa kalilaa vatnyanjeya vak kat tamb la nimba lavu nyinangmba piliwutndi. Nyaek kat ndinogwi liga ensel kat wagalaweyan tamba piliwutnja vak ana kak kiyaigandi. Wungi kat tiga kai wowun. Ana wagalgiyowun waa walaa <sup>55</sup> ndi kat kwupmat ya nimba kat wandi. ngwuk manda kat nimbi nda njay yak kwutaa wun kat yangwuk. Sikwutiga nyan kat kwupmat tinja vak vla manda kat wun kat yangwuk. nandinya nandiya Godna ngay wuleilaa ngwutnogwinala ndaa liga nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Wun kat wungi nandinyamba kwukengwuk tuwa. <sup>56</sup> Wun kat yilingwa vak kwo ana yiligangwuk. Tamba la profet piliwutnja vak vla wun kat wupma yiligangwuk waa wandi maa ndina mbaapmamba la nimba aywaa ndi kat kwagalalaa vaaka piliga yindi.

### *JISAS KAT KWUTAA NJAMBWI NIMBA YISOLAA LA NGAYAT KALINDI*

<sup>57</sup> Jisas kat kwuka nimba God kat kwunatiga njambwi nyan Kaiafasna ngayat kalindi. Moses kwiya lo simogwi la nimbo Judana njambwi nimbo wan ngaymba yilaa yisolaa lindi. <sup>58</sup> Pita sivlamba liga Jisasna kwupmba yandi. yalaa ngayna ngwutnyala way nge alagumba tindi. Plismanonala kita kavamba lindi. jisas kat yinjeya vakvimbowun walaa yalaa viga lindi.

<sup>59</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbo yisola la nat nimbo Jisas kat woseka wanja vak kat wupmak yalaa lindi. Wutaa ndi kat vatnyagiyannin waa yelavika lindi. <sup>60</sup> Nima sakwat nimba yalaa Jisas kat woseka walindi. Woseka walinja vak kita nyaangit ana walindi ndi kat. Mandip mandip nyaangit walindi. Ngini vililik pali laataa nimba sakwat nimba kat woseka waga mbupmbik. <sup>61</sup> Kupma wambik. Tak Jisas kupma wandi. Godna ngay sulilaa nandinya kuvutmba kwukiyowun waa Jisas wandi waa woseka mbupmbik.

<sup>62</sup> Mbupmbik maa God kat kwunatiga njambwi nyan laataa Jisas kat wandi. Min kat mbupmba nyaangit min an ngambumba nyaangit kat wutaa awat nyaangit mbukiyamin? waa wagalandi maa <sup>63</sup> Jisas kwundi ana wandi. God kat kwunatiga njambwi nyan at nat njambi Jisas kat nima kwundimba wagalandi. Min nin kat ambup mila. Woseka wana walimeya. nyinangwupmba liga God woseka wameya vak vigiyandi. Min Juda kat kwunapmak ya nyan min? Min Godna nyan min? waa ndi kat wagalandi. <sup>64</sup> Jisas ndi kat wandi. Min ngiyambak wupma wama wun kat. Wun Godna vat simogwi liga nyan wun. Ngini kan kipmamba liga yiwun maa wun kat ana vigiyangwuk. Nyinangwut wokelaa Godna

yaagindan naangimba ndaa liga njambwi nyanat tiwun maa vigiyangwuk. Ngini nyinangwupmba liga ngaga yaweya vak vigiyangwuk waa wandi Jisas.

<sup>65</sup> Jisas waa nyaangit wutaa God kat kwunata njambwi nyan nyingi maawut tiga avla ndina waavwi taambamba ngilitaa wandi. Wan nyan God kat kavle nyaangitna wanda. Ngini ndina kavle vat mbukiya nimba ana yalaa mbukiyandi. Kavle vat yinda vak ngiyambak wutna. Kavle vat mbuta nyaangit kan yesolaa liga nimba nin aywaa tamba wutnin. <sup>66</sup> Ngwuk angamak ndi kat yigiyangwuk. Angamak ngwuk yelavika ligangwuk waa ndi kat wandi maa wandi. Ndi kavle nyan. Ndi kat sigiyandin. Kiyagandi waa wandi.

<sup>67</sup> Wupma walaa ndi kat mindamamba sipmiya saga ndi kat taamamba viyalindi. <sup>68</sup> Nat nimba pagwuga yalaa ndi kat viyalaa wandi. Min Kraist profet vla timeyan min kat viyaliga nimbana si ambuk waa kasega wandi.

### *PITA JISAS KAT KAI WAA PAGWUNDI*

<sup>69</sup> Pita alagu ndaamangemba ndaa lindi, God kat kwunata njambwi nyana njivwa kwutat taagwa yalaa Pita kat vilaa wali. Min Galilimba lan Jisasonala timin, viwun wali. <sup>70</sup> Pita wutaa wandi. Wanya vak wun ana viga ligowun waa walaa <sup>71</sup> laataa ngegavamba la tiwina suwi yambat yindi. Yindi maa nat taagwa vilaa wumba yisolaa la nimba kat wali. Kan nyan kat avi ngwula. Kan nyan Nasaretmba la Jisasonala kita vat tindi. <sup>72</sup> Pita wala vak kat wutaa wandi. Nima kwundimba wandi. Wanya nyan wun ana viga ligowun wandi. <sup>73</sup> Tiga liga wumba yisola la nimba Pita kat vilaa wandi. Min min kat vinin. Jisasna mbaapmamba la nyan min. Galilimba liga nimbana kwundimba ngambuligamin waa wandi. <sup>74</sup> Pita wutaa ndi kat nima kwundimba wandi. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Woseka waweya vak God viga wutaa wun kat sigiyandi. Wan wun kat wangwa nyan Jisas kat ana viga ligowun waa walindi maa ava nyaaga viyandi. <sup>75</sup> Viyandi maa wutaa Pita yelavitndi. Tak Jisaswun kat wandi. Wun kat njambi kuvut pagwuga kai walimin, ava nyaaga vyaigandi wanda vak kat ndina maawupmba yelavitaa Pita laataa yiga nimbamba nglalindi.

## **27**

### *JISAS KAT KWUTAA PAILAT TA NGAYAT KALINDI*

<sup>1</sup> Ngambi gleimba God kat kwunata njambwi nimbo Judana nima nimbo Jisas kat vatnyanjeya vak kat yisola liga ngambulindi. <sup>2</sup> Jisas kat kwutaa man taamba sangilaa njambwi nyan pailat ta ngayat kalindi.

*JUDAS KIYANDI*

<sup>3</sup> Jisas kat simogwia nyan Judas Jisas kat kwutaa kotndangat kalindi, wutaa mandip maawut silimaka yelavitndi. Yelavitaaw wan ndi kat kwinja sanya kita ndumi kiyeli tamba vili kwutaa yiga God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana njambwi nimba kat wandi. <sup>4</sup> Wan nyan Jisas kavle vat yiga yetila nyan Simogwiwun mala apma njivwa kwuka yeta nyan kat kwo vatnyagiyangwuk waa wandi. Wandi maa wutaa wandi. Nina njivwa ana ndi. Min mina njivwa waa wandi maa <sup>5</sup> Judas wutaa sanya Godna ngayimba yaagiga kwagalalaa wup yiga yelavika yilaa kwapmba yaaw tulaa mimba tulaa vasak selindi. Vasak selilaa kwapmba tunda yaawmba kiyandi. <sup>6</sup> God kat kwunatiga njambwi nimba ngay yapmba la sanya klalaa wandi. Ndu nyan kat sivak kat kwina sanya. Godna ngayimba bengmba liga sanyogwi ana kita kavamba taagagiyandin. Wupma ana yigiyandin. moses kwiya lo nin kat kai wandi maa ngambundi. <sup>7</sup> Ngambuga liga kita maawupmba yelavika ngambulaa wan sanya kwutaa aw nyaliga nimbana kipma kat wenga kwindi. Kwilaa klandi wan kipmi. Kapma ngepmamba liga yaiga nimba kiyangjeyan waangu valaa ndi kat kumba laagagiyandin waa wandi. <sup>8</sup> Wan kipma kan mbambala tina njimbla kwo ligandi. Yelogwen ndaa la liga kipma walinja kipma. <sup>9-10</sup> Tamba la profet Jeremaia tamba piliwutnda vak kak kiyandi, mbambala viganin. Ndi kipma kwo ana klandi. Jeremaia piliwutnda nyaangitmba klandi. Tamba kupma piliwutndi.

Isrelmba la nimba ndi kat sivak kat wenga kwinja sanya kita ndumi kiyeli tamba vili kwilaa aw nyaliga kipma liga nimba kat kwilaa wan kipma ndina lak klandi. God wun kat wandi maa wupma waa tamba piliwutndi Jeremaia.

*PAILAT JISAS KAT WAGALANDI*

<sup>11</sup> Jisas njambwi nyan Pailat ta kavamba laataa tindi maa ndi kat wagalandi. Min Judana king min? waa wagalandi. Wagalandi maa Jisas wandi. Min ngiyambak wun kat wama. <sup>12</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana nima nimbo yalaa yisolaa liga Jisas kat nima sakwat kavle vak kat ngambuga lindi. Ngambulinja vak kat wutaa Jisas awat ndi kat ana kulumataa wandi. <sup>13</sup> Jisas kwundi walapman tinda vak kat vilaa Pailat ndi kat wandi. Min kat kotinia nyaangit min ana wutigamin? <sup>14</sup> Jisas wutaa ana Pailat kat wandi. Wuka kwagalalaa lindi. Wuka kwagala linda vak kat vilaa Pailat ngipaliga ndalaa lindi.

*JISAS KAT KWUTAA KALILAA VATNYA NGWULA WAA PAILAT WANDI*

15 Pailat wan pesto la nandinyamba kalabusmba la kita nyan kat kwo ay walindi. Juda wan nyan kat simogwindi maa kwo wogwelaa ay walindi Pailat. 16 Wan njimbla kavle glei nyan kalabusmba lindi. Ndina si Barabas. 17 Wan nima sakwat ndu lagwa yisola lindi maa Pailat laataa ndi kat wagalandi. Anda nyan kat kwo ay waigowun. Ngwuk kanda kat yelavika ligangwuk. Wangwuk maa waigowun. Barabas kat kwo ay walu? Jisas waa Kraist walinja nyan kat kwo ay walu? waa ndi kat wagalandi. 18 Pailat Jisas kat kwagalavak kat yelavika liga ndi kat wangalandi. Jisas ndi kavle vat ana yindi. Ndina kumbut maawupmba ndi kat kai walaa kwutaa kiyandi. Ndi mandip maawut anagandi yelavikiya walaa ndi kat wagalandi.

19 Pailat jas tila tigitmba ndaa lindi maa ndina taagwa wali maa kita nyan yalaa Pailat kat mbutndi. Wan yalaa lindi kat wutina nyan ndi kavle vat ana yindi. Nak ngan wun smapmba viwun. Ndi vak kai. Ndi kat kwagala mila. Wan simak vilaa wun kat kavle vat nima vat yandangat nima maawut yelavika ligowun waa wali mina taagwa waa Pailat kat mbutndi.

20 God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana nima nimbo nima sakwat yisola la ndu lagwa kat wutnjangat wandi. Pailat kat awa ngwula. Barabas kat kwagalamin nina lak yaandi. Jisas kat kwutaa vatnya mila waa Pailat kat awa ngwula wandi. 21 Wandi maa Pailat laataa ndi kat wagalandi. Anda nyan kat kwo ay waigowun waa andi maa Barabas kat waigamin wandi. 22 Wandi maa Pailat ndi kat wagalandi. Jisas waa Kraist walinja nyan kat angamak yigiyowun waa wagalandi maa wandi. Ndi kat diwai krosmba kaalaa mila wandi. 23 Pailat ndi kat wandi. Kavle vat yinda vat wun ana viga ligowun. Anda kavle vatna yinda waa wandi maa ndi nima kwundimba kiselaa wandi. Ndi kat dewai krosmba kaala mila waa kiselaa wandi.

24 Pailat yelavitndi. Ndi kat waluwa vak ana wutigandi. yelavika walinja vapmba yilapman yiweyan wun kat waleagiyandi waa yelavitaan ngu awmba kalitaa yisolaa viga lindi maa taamba ngu njangindi. Njangilaa wandi. Wan nyan kat tamba kwagalawun. Ndi kat kwutaa vatnyangweyan wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwutna vatna waa wandi Pailat. 25 Wandi maa ndi aywaa ta nimba wutaa wandi. Wama vak tamba wukanin. Wovuna. Nina vatna. Ndi kat vatnyaneya nglambi nina lak nina nyangu lagwa nina lak yaigandi wandi. 26 Wandi mala Pailat wutaa barabas kat kwo ay walaa wandi maa Jisas kat kwutaa viyalaa diwai krosmba kaalavat kwutaa kalindi.

*KAO YA NIMBA KWUSHLIGA JISAS KATWANDI*

<sup>27</sup> Pailatna mbaapmamba liga soldia Jisas kat kwutaa Pailat wuleilaa njivwa kwuta ofisat kalindi. Wuleindi maa soldia yaa yisolaa ngilitaa ndi kat vindi. <sup>28</sup> Ndina waavwi lapmiga klalaa yelogwen mbangi waavwi kwindi, kwusondi. <sup>29</sup> Mangi nimbibi yamboy klalaa ndina nambumba wegwuga taagalaa kaalandi. Suwa kalitaa ndina yaagindan taambamba taagandi, kwutaa lindi, kwali mamba silaa ndi kat kwusiliga wandi. Min Judana king min. Apma vat tigamin waa ndi kat kwusiliga wandi. <sup>30</sup> Walaa ndina mbangimba ndi kat sipmiya sandi. Taambamba kwutaa linda suwa klalaa ndina nambumba viyandi. <sup>31</sup> Ndi kat kwusiliga kwagalalaa ndi kat kwusonja yelogwen mbangi waavwi lapmiga klalaa ndina waavwi kwindi, kwusondi. Kwusondi maa ndi kat kwutaa diwai krosmba kaalavat kalindi.

### *JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALANDI*

<sup>32</sup> Jisas kat kaliga liga ava yambi yiga liga kita nyan Saimon ndi kat ava yambimba soldia vindi. Sairini walinja ngepmamba ya nyana. yalindi, ndi kat vilaa wandi. Kan kiwai kros klalaa mina lak walalaa kali mila wandi malaa klalaa walalaa kalindi. <sup>33</sup> Yiga liga Golgota walinja nduwiat wokendi. Golgota walinja nduwina angwa si Andagava Nambu. <sup>34</sup> Nima nguo mi mbio kita awmba salitaa Jisas kat kwindi. Njangu wutaa kiyak kat kai wandi. Ana kindi. <sup>35</sup> Soldia ndi kat kwutaa kiwai krosmba taagalaa man taamba kaalandi. Kaalalaa ndina waavwi klavak kat satumba kaselindi. <sup>36</sup> Satumba kasega ngililaa kwo ndaa liga ndi kat viga lindi. <sup>37</sup> Jisas kat kotnja nyaangit lavungamba piliwutaa ndina nambu siso diwai krosmba kaalandi. Kupma piliwutndi. Ndi Jisas. Judana kinga waa piliwutndi.

<sup>38</sup> Sikwuta mbiti nyanogwi Jisaso kaalandi. Nat nyan kat yaagindan naangimba kaalandi. Nat nyan kat ambugendan naangimba kaalandi. <sup>39</sup> Diwai krosmba Jisas tindi maa yi ya la nimba ndi kat biga nambu njingwenga kwusiliga ndi kat waga yilindi. <sup>40</sup> Kupma kwusiliga wandi. Godna ngay sulilaa nandinya kuvupmba kwukiyowun wamin. Min Godna nyanat timeyan mina mbangi kwunap mila. Godna nyanat timeyan diwai kros kwagalalaa ngaga yaa mila waa kwusiliga waga yilindi. <sup>41</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbo Moses kwiya lo simogwi la nimbo Judana nima nimbo ndino wupma kwusiliga walindi. <sup>42</sup> Kupma walindi. Nat nimba kat tak kwunatndi. Ndi avla ndi kat ana alipsiga kwunakiyandi ndina mbangi kat. Ndi Isrelna kingat tindeyan ndi diwai kros kwagalalaa ngaga yaigandi. Diwai kros kwagalaa ngaga yandeyan ndi kat vilaa waiganin. Ndi njambwi nyana waa

waiganin. <sup>43</sup> Wun Godna nyan wun. God wun kat kwunakiyandi waa walindi. God ndi kat anagandi alipsiga kwunakiya. Vigiyandin waa kwusiliga ndi kat walindi. <sup>44</sup> Sikwuta mbiti nyan Jisasonala mbiki kat diwai krosmba kaalandi. Jisas kat kwusililinja vla mbilo kwusiliga walimbit.

<sup>45</sup> Nima nindi nandinya nya kulun wandi. 12 klok kulun walaa tiga yiga 3 lok nglaambu kembandi. <sup>46</sup> 3 klok nglaambu Jisas nima kwundimba kiselaa wandi. Ndina kwundimba wandi. Eli, Eli, lema sabaktani. God wuna nyaek wun kat manda kat kwagalmin waa wandi. <sup>47</sup> Wumba la nimba yigumba ana wutndi. Wutaa wandi. Awuk ngwula. Ndi Ilaija kat waligandi waa wandi. <sup>48</sup> Ndina kita nyan piliga namininga klalaa nima ngumba sivugundi. Sivugulaa njimbwi mbaomba ngilaa kwusoga Jisasna tipmwimba taagalaa agi wandi. Jisas kivak kat kai wandi. <sup>49</sup> Wumba la ndina nat nimba wandi. Kumba kawiga viga ligiyandin. Tiga liga Ilaija ndi kat kwunapmak yandeya vak vigiyandin. Anagandi yaiga waa njika wandi. <sup>50</sup> Jisas nima kwundimba kiselaga waga kiyandi.

<sup>51</sup> Kiyandi maa Godna ngay nindimba la nima waavwi ngilitndi. Angwapmba liga ngilika ngaga yandi. Nima yinaw kwutndi, nduwimba la kambak mbiliga yindi. <sup>52</sup> Godna mbaapmamba la tiga kiya nimba nima sakwat mat matna kipma mbilindi vasagla laatndi. Laataa lindi. <sup>53</sup> Ngini Jisas laatndi maa ndi Jerusalem wuleini, nima sakwat nimba vindi ndi kat. <sup>54</sup> Jisas kat biga la njambwi soldagwi ndina kwupmba la soldio yinaw kwutndi mala kiya nimba laatinja vak vilaa vaaka lindi. Vaaka liga wandi. Ndi Godna nyana luwa waa wandi.

<sup>55</sup> Sivla kavamba la ndi taagwa nima sakwat yitega viga lindi. Tamba Jisas Galilimba liga yandi, ndina kwupmba yandi. Yalaa ndina kiginda kwutndi. <sup>56</sup> Ndina nat kita lagwa Maria. Magdala walinja ngepmana taagwat. Nat Maria tili. Li Jems Josepna nyimeat. Sebedina mbiti nyana nyime lilo tili.

### *JISAS KIYANDI, WAANGUMBA TAAGANDI*

<sup>57</sup> Jisas kiya nandinyana nglaambu arimatia walinja ngepmamba la sanyo la nyan yandi. Ndina si Josep. Ndi Jisasna mbaapmamba ta nyana. <sup>58</sup> Ndi Pailat kat yiga Jisasna sim kwutaa kalivat wagalandi. Kwutaa kali mila waa Pailat wandi maa Josep Jisasna sim kwutaa kalindi. <sup>59</sup> Josep sim klalaa sawun mbangi waavwi lalaa Jisasna sim mbaatndi. <sup>60</sup> Mbaataa kwutaa kaliga yiga kambapmba vanja kupi waangumb taagandi. Wan waangu Josepna waangu. Sim taagalaa nima kambak mbandiga dkliga waangu tegilindi. Tegililaa kwagalalaa ngepma yindi. <sup>61</sup> Magdalamba

la Mariagwi nat Mario waangu la kavamba ndaa liga viga limbít.

### *SOLDIA JISAS TA WAANGU KAT VIGA LINDI*

<sup>62</sup> Jisas kiyandi, vaangulaa tiga nat nandinya God kat kwunatiga njambwi nimbagwi Ferisio laataa yiga Pailat kat wandi. <sup>63</sup> Kupma wandi, njambwi nyan. Wan woseka waliga nyan tamba wandi. Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi. <sup>64</sup> Wamin maa ndina waangu liga kava soldia yiga viga ligiyandi. Soldia yiga vilapman yinjevan ndina mbaapmamba liga nimba ndina sim sikwuta kalilaa Jisas tamba kiyalaa laatndi waa woseka waigandi. Tak Jisaana mbaapma nimba nima sakwat kavle nyaangit woseka wandi. Samat kavle vatna. Ngini Jisas kiyalaa laatndi waa wanjevan nima kavle vatna waa Pailat kat wandi. <sup>65</sup> Wandi maa Pailat wandi. Ngwuk soldia kat kwutaa kaliga yiga waangu liga kavamba taagangwuk, viga ligiyandi wandi. Wandi maa soldia kat kwutaa kalindi. <sup>66</sup> Kaliga yiga waangu taa kavamba taagandi, vikalindi. Waangu silitinja kambapmba njambiya taagandi, tindi. Kan kava ke yangweya waa taagandi. Wungi njambiya kat soldia yiga viga lindi.

## 28

### *JISAS KIYALAA LIGA LAATNDI*

<sup>1</sup> Njivwa lapman nandinya ngilindi maa Sande ngambi Magdalana taagwa Mariagwi nat Mario Jisas taagndi ta waangu vivat ngambi gleimba laataa yimbit. <sup>2</sup> Yilimbít maa yinaw kiyandi, nyinangwupmba liga ensel ngaga yandi. Yalaa waangu tegilinja kambak mbandiga kalilaa wungi kambak tagumba ndaa lindi. <sup>3</sup> Enselna mindama vlap vlap wandi, kembandi vina vla ndina mindama wupma lindi. ndina waavwi sawun mina lindi. <sup>4</sup> Waangu viga la Soldia ensel kat vilaa ava mban plaga vaaka liga yiga kipmamba ndandi. ndalaa kiyalaa la nimba vla lindi.

<sup>5</sup> Taagwa vililik yambit maa ensel mbik kat vilaa wandi. Diwai krosmba kaalanja Jisas kat kwaaka vivat yambit. Viga ligowun mbik kat. <sup>6</sup> Ndi kumba waangumba ana ligandi. Tamba laataa yindi. Tamba Jisas wandi. Kiyalaa liga ngini laakiyowun wandi. Wanda vapmba laatndi. Tinda waangu yaa vi mbila. <sup>7</sup> Mbik kwiyatapman yiga vimba vat ndina mbaapmamba la nimba kat yiga mbuikiyambit. Kiyalaa liga laataa Galiliat yindi. Ngwuk ndina kwupmba aymba ngwuk. yiga mbupmba ngwuk. Mbik kat wawa nyaangit mbitna maawut ke tiviga waa wandi ensel.

<sup>8</sup> Wandi maa waangu kwagalalaa piliga yimbit. Vaaka yelavika solat siga yimbit. Yiga Jisasna mbaapmamba la



nimba kat mbupmat yimbit. <sup>9</sup> Yilimbit maa Jisas ava yambimba mbik kat vilaa wandi. apma vat alimba mbit waa wandi, wutna kwali kwali ndaa silaa ndina mamba kwutaa ndina si kwutaa katsoga wambit. <sup>10</sup> Jisas mbik kat wandi. Mbik ke vapmba. Tak Galiliat yiga tigowun. Wuna mbaapmamba la nimba kat ambukmba mbik. Mpupmbik, wutaa wuna kwupmba yalaa wun kat vigandi waa wandi Jisas.

*SOLDIA WAA NYAANGIT*

<sup>11</sup> Wumbit taagwa yilimbit maa waangu kat viga la nat soldia laataa ngepmat yindi. Yiga God kat kwunatiga njambwi nimba kat Jisas laatnda vak mbutndi. <sup>12</sup> Mbutndi maa God kat kwunatiga njambwi nimbo Judana nima nimbo yisolaa nyaangit ngambundi. Nyaangit ngambulaga soldia kat nima sakwat sanya kwilaa wandi. <sup>13</sup> Ngwuk kupma ambukmba ngwuk. Ngan sindu kwanin maa Jisasna mbaapmamba la nimba yalaa ndina sim sikwuta kalindi waa ambukmba ngwuk nat nimba kat. <sup>14</sup> Ngwuk kat viga la njambwi nayan mbukngweya nyaangit wutaa ngwuk kat kai wandeyan ndi kat yiga waiganin. Wamin maa ngwuk kat ana siga viyaigandi waa wandi Judana njambwi nimba. <sup>15</sup> Soldia wutaa kwinja sanya klalaa wanja nyaangitmba waa ndinyangu kat yiga mbutndi. Soldia waa nyaangit wuka liga apma vala wangwa waa Juda walindi. Mbambala nimbun wupma waligandi.

*JISAS NDINA MBAAPMA NIMBA KAT NJI VWA KWINDI*

<sup>16</sup> Tak Jisas wanda Galilimba liga nduwi Jisasna mbaapmamba la tamba vili kiyeli kita nimba wokendi. <sup>17</sup> Wokelaa Jisas kat vilagala solat siga ngu navin viyaa ndi kat tindi. Ndi kat nat nimba vilaa liga Jisas ana ndi waa maawupmba yelavika lindi. <sup>18</sup> Jisas ndi kat yalaa ngwaymba liga wandi. Nyinangwutna kwondu kipmana kwondu aywaa tamba klalaa ligowun. <sup>19</sup> Kan kwondu ngwuk kat kwiwun mala klalaa ngepma ngepma aywaa yigiyangwuk. Wuna nyaekna si waga wuna si waga wuna nyaekna waagana si waga ndi kat ngu yagugiyangwuk. <sup>20</sup> Ngwuk kat mbutuwun, wutaa yetingwa nyaangit ndi kat mbukngwuk maa kwutaa yetigiyandi. Ngwuk kita nda kat wana yelavitapman yilingweya. Ngwuk kat ana kwagalagiyowun. Ngwutnogwinala njimbla njimbla tigiyowun. Ngwulogwi tiliwun, kipma nyinangwut ngiligiyandi ngini la liga nandinya waa wandi Jisas.

## MAK

### *NGU YAGULA JON NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>1</sup> Godna nyan Jisas Kraistna apma wupuseputna tat ta nyaangit kingiyan. God waa nyaangit wala nyan Aisaia piliwutnda vapmba tindi. Kupma piliwutndi.

<sup>2</sup> God wandi.

Viga awuk. Wunai waa nyaangit kiyaiga nyan kingiyandi. tata yilaa wuna nyan yaiga yambi kwunakiyandi waa wandi God. <sup>3</sup> Kita nyan kwo kavamba liga wan nyaangit walendi. nima nyana yaiga yambi kwuka kwunak waa walendi waa piliwutndi Aisaia.

<sup>4</sup> Jon dinyangugat yaguliga nyana. Kwo kavamba liga wan nyaangit mbutndi. Kupi maawut yelavika lingweyan ngwuk kat yagugigiyowun. Wungi kat tiga kavle vat yetilingwa vak kat God limbwigiyaandi waa mbutndi Jon. <sup>5</sup> Judia walinja kavamba liga nimbagwi Jerusalem walinja ngepmamba liga nimbo ndina lak yindi maa ndi kat Jodan walinja ndandangiimba yagulindi. Ndina kavle savle yetinja vak kat mbutindi.

<sup>6</sup> Jon kamelna yuwimba vitnja waavwimba kwusolaa lindi. Simbimba yipma sitndi. Waakalavali vla liga ndagwi wanyanyevio klalaa kilindi. <sup>7</sup> Mbuka walindi. Wun mat nyan wun. Wuna kwupmba nima nyan yaikandi. Mat nyan vla liwangat ndina man suna yaaw taamba taaga pigiyaweyan kwondu ana ligandi waa wandi Jon. <sup>8</sup> Ngwuk kat ngumba yagugowun. Yaiga nyan ngwuk kat Godna waagan kwindi, tavagiyandi waa wandi Jon.

### *JON JISAS KAT YAGUNDI*

<sup>9</sup> Samat tiga Jisas Galili walinja kavamba nasaret walinja ngepmamba liga yandi. Yandi maa Jon Jisas kat Jodan walinja ndandangiimba yagundi. <sup>10</sup> Jisas ngu kwagalalaa lindi maa nyinangwut mbilinda vat vindi. Vilindi maa Godna waagan namiyo vla liga ndaiga ndi kat tavindi. <sup>11</sup> Nyinangupmba liga kwundi wandi, wutndi. “Min wuna kita nyan min. Min kat nimbamba woviyaguga solat siligowun” waa wandi.

### *SETEN JISAS KAT KAVLE VAT AY WANDI*

<sup>12</sup> Wandi maa Godna waagan ndina maawupmba ngwandindi maa kwo kavat yindi. <sup>13</sup> Seten ndi kat kavle vat ay walaga liga nandinya ndumi vili kwo kavamba yetindi. Kwapiimba yeta ndaonala lindi. God waa nyaangit kiya ensel Jisas kat kwunatndi.

*JISAS GALILIAT YIGA MBUTINDI*

<sup>14</sup> Jon kat kalabusmba taagandi maa Jisas God waa apma nyaangit mbuka Galili wuleindi. <sup>15</sup> Wupma mbuka wandi. yaigandi God wanda siva yandi waa wandi. God nin kat viga ligiyaa siva mbambala wan wandi. Kupi maawut yelavik waa wandi. Apma nyaangit kat ngwula mbangi wiyo waavi taagandi waa wandi Jisas.

*JISAS KAMI KWUTA AYNAT NIMBA KAT YAGWA WANDI*

<sup>16</sup> Jisas Galilina waambu sak yiga Saimonagwi Endru kat nyamwun swambu kat vindi. Mbila njula vla liga nda yaagilimbit, vindi. Kiginda kwutiga nyan mbit. <sup>17</sup> Jisas mbik kat wandi. Wuna kwupmba yagwa mbili wandi. Kiginda kwutimba vak vla ndinyangu kat kwuka wuna mbaap-mamba taagaiyambit waa wandi. <sup>18</sup> Wandi, njula kwagalalaa ndina kwupmba yimbik.

<sup>19</sup> Samat yiga Sebedina nyan Jemsokwi Jon kat nyamwun swambu kat vindi. Vaalamba liga njula yaagilimbat. <sup>20</sup> Mbik kat vilaa yagwa wandi maa mbila nyaek kat ndina njivwa kwuta vaalamba la nimbanala kwagalalaa ndina kwupmba yimbik.

*KAVLE WAAGAN TAVILA NYAN*

<sup>21</sup> Kapaneam walinja ngepma wuleindi maa njivwa lapman nandinyamba nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa Jisas simagaga mbutindi. <sup>22</sup> Mbutndi maa ngipaliga ndandi. Kwondu nyan vla liga simagaga mbutigandi waa wandi. Lo kat simaga liga nimba vla ana simagaligandi. Ndi kwonduo liga simagaligandi waa wandi.

<sup>23</sup> Kavle waagan tavila la nyan nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa walendi. <sup>24</sup> Jisas Nasaretna nyan nin kat mandana yimeya. Nin kat vatnyagiyamin? Min Godna apma vat tiga nyan min viga ligowun waa walendi. <sup>25</sup> Walendi maa Jisas waagan kat nima kwundimba wandi. Kiyak awa. Ndi kat kwagala waa wandi. <sup>26</sup> Wandi, waagan wan nyan kat kwutndi maa man taamba yaagiga kwundi ngu ngaanga ngu ndaga lindi maa nima kwundimba kisalaa ndi kat kwagalandi. <sup>27</sup> Kwagalandi maa wumba la nimba ngipaliga ndandi. Ngipaliga ndalaa awat sowat wagalaga yelavika lindi. Kan mandana waa wandi. Mbutnda kupi nyaangitna? Kwonduo liga Jisas waagan kat wandi maa wutndi waa wandi. <sup>28</sup> Wandi maa Galilina ngepma ngepmamba liga nimba Jisas kat aywaa wutndi.

*JISAS PITANA NASKAWAT KAT KWUNATNDI*

<sup>29</sup> Nyaangit ngambulinja ngay kwagalalaa Saimonagwi Endruna ngay wuleindi. Jemsagwi Jono apma wuleimbit.

<sup>30</sup> Saimona nasakwat kangan yelogwengat njambamba kwalilangat ndi kat mbutndi. <sup>31</sup> Li kat yalaa taambamba kwutaa kwusalatndi. Kwuslatndi maa kangan yelogwen kwiyatapman ngilindi maa ndi kat kiginda kwutaa kwili.

*JISAS NIMA SAKWAT NIMBA KAT NGLAAMBUMBA KWUNATNDI*

<sup>32</sup> Nandinya ngilindi nya yiga ndaindi maa yelogwenga ta nimbagwi waagan tavila la nimba kat ndi kat kiyandi. <sup>33</sup> Kiyandi, ngepma nimba aywaa ngwutnyala wavamba yalaa lindi. <sup>34</sup> mandip mandip yelogwenga ta nima sakwat nimba kat kwunatndi. Waagan nima sakwat savilindi. Waagan ndi kat viga lindi. Wungi kat tiga ndi kat kewa wun kanda wun waa wandi.

*JISAS NYAANGIT MBUPMAK KWAGALALAA YINDI*

<sup>35</sup> Ngamb nya wokelapman tindi, Jisas laataa ngepma kwalalalaa ndinyangu lapman kavat yilaa God kat ngumbulindi. <sup>36</sup> Saimonagwi wumba la nimbanala Jisas kat kwaka yindi. <sup>37</sup> Ndi kat vilaa wandi. aywaa min kat kwaka yaligandi waa wandi. <sup>38</sup> Wandi maa wandi. nat ngepma nimba kat mbupmak kwagalalaa yawun. Yigat? Ngepma ngepma yiga wan apma nyaangit mbupmak yawun waa wandi Jisas. <sup>39</sup> Nayaangit ngambulinja ngayмба mbuka waagan saviliga Galilina ngepma ngepma yindi.

*JISAS KAWIYA KILA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>40</sup> Kawia kila nyan kwalimamba silaa ndi kat yawiga waga-landi. Wun kat kwunapmak wameyan kwunakiyamin waa wandi. <sup>41</sup> Ndi kat miwa yiga taamba taagalaa wandi Jisas. Kwunakiyowun. Kwo ali waa wandi. <sup>42</sup> Wandi maa kawia kasindi. <sup>43-44</sup> Jisas ndi kat nima kwundimba waga ndi kat ay wandi. min kat kwunakwa vak kat nat nyan kat ke mbuka. God kat kwunatiga nyan kat mina mbingi yiga simaga. Mina kawia kasindangat God kat Moses waa nyaangitmba agwi Kwimin maa kawia kasindi lima vak kat aywaa vigiyandi waa wandi Jisas. <sup>45</sup> Wandi, ngepma ngepman nimba kat yiga mbutndi. Wungi kat tiga Jisas ngepma ngepma kapmba ana yi yalindi. Ndinyangu lapman kavamba yetindi maa ngepma ngepma la nimba ndi kat yandi.

## 2

*MAN TAAMBA KIVU WAKNA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>1</sup> Samat tiga Kapanemat Jisas yindi. Ndina ngayмба linda vak kat wutndi. <sup>2</sup> Nima sakwat nimba yisolaa lindi maa ngwutnyala wavamba ndinyangu mina tata lindi maandi kat

wan apma nyaangit mbutindi. <sup>3</sup> Man taamba kivi watna nyan kat aynat nimba kwutaa Jisas ta kavat kiyandi. <sup>4</sup> Nima sakwat nimba lindi. Jisas takava yinjeya yambi kai. Sambange njik plalaa yaawaba tulaa sandandi, sindu kwalinda njambonala ndaindi. <sup>5</sup> Ndina mbangw wiyo waavi taagalinja vak kat Jisas vilaa kivi watna nyan kat wandi. Min minai kavle vat yetilima vat kat limbwigiowun waa wandi Jisas.

<sup>6</sup> Moses kwiya lo simogwiliga nimba maawupmba sika wagalalindi. <sup>7</sup> Jisas manda kat wupma wandi waa maawupmba sika wagalandi. God kat kavle vat wandi waa yelavitndi. God mina kavle vak kat limbwigiyandi waa yelavitndi. <sup>8</sup> Jisas ndina naawupmba sika wagalanja vak maawupmba vilaa wandi. Maawupmba sika manda kat wagalaligangwuk waa wandi. <sup>9</sup> Mandana nima njivwa. manai kavle vat yeta vak kat limbwigiyowun waweyan nima njivwa? Mina njamba kwutaa laataa yeti waweyan nima njivwa? waa wandi. <sup>10</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Kavle vak kat limbwiweya kwondu wunamba ligandi. limbwiweya vak kat ngwuk kat simagavak kat man taamba kibi watna nyan kat ngi vat wowun waa wandi Jisas. <sup>11</sup> Min kat wowun. Laataa njamba kwutaa ngay ay. <sup>12</sup> Wandi, laataa njamba kwutaa yindi maa vindi. Wungi kat tiga ngipaliga ndalaa God kat nima tindangat yelavika wandi. Tak wupma ana vilinin waa wandi.

### *JISAS LIVAI KAT YAGWA WANDI*

<sup>13</sup> Jisas nat samba waambu sapmba yindi maa ndinyangu nima sakwat yisolaa lindi. Ndi kat simogwiga wandi. <sup>14</sup> Samat yiga Alfiasna nyan Livai kat takis sanya yaagilinja gaymba lindi, vilaa wandi. Wuna kwupmba yagwa waa wandi. Wandi, laataa ndina kwupmba yindi.

<sup>15</sup> Jisas Livaina ngaymba njambamba nao kiga lindi. Takis sanya klaliga nima sakwat nimbagwi kavle vat yiliga nimbo Jisasonala lindi. ndina kwupmba la nimba ndinanala lindi. Ndina kwupmba la nimba nima sakwatna. <sup>16</sup> Ferisi walinja kit vapmba yetiga nimbana nyaangit piliwutiga nimba kilindangat vilaa ndina kwupmba la nimba kat wagalandi. Kavle vat yetig nimbagwi takis sanya klaliga nimbana manda kat kiligandi waa wagalandi. <sup>17</sup> Wagalandi, Jisas wutaa wandi. Kwo liga nimba dokta kat ana yiligandi. Yelogwenga tiga nimba mina yiligandi. Apma vat yetiliga nimba kat kwunapmak ana yawun. Kavle vat yetiliga nimba kat kwunapmak yawun waa wandi Jisas.

### *KIGINDA KIVAK KAT KAI WALINJA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>18</sup> Ngu yaguliga Jona kwupmba la nimbagwi Ferisio kivak kak kai waga lindi. Nat nimba Jisas kat yalaa walindi. Jona

kwupmba la nimbagwi Ferisio kivak kak kai waga lindi waa walindi. Mina kwupmba la nimba wupma ana liligandi waa walindi. Wupma manda kat yilapman yilignadi waa wandi. <sup>19</sup> Jisas ndi kat awat wandi. Kupi lagwa klaa nyan tindyan viga liliga nimba kivak kak kai waigandi? waa wagalandi. Kupi lagwa klaa nyan ndinanala lindyan kivak kak kai ana waigandi waa wandi Jisas. <sup>20</sup> Kupi lagwa klaa nyan yindeya siva yaigandi. Yindeyan kivak kak kai wagiyaandi waa wandi.

<sup>21</sup> Tamba ngilikna waavwimba kupi waavwi taagalaa tavanjeyan ngini wan waavwi nimamba gilikiyaandi. <sup>22</sup> Tamba simbimba tavanja awmba kupi nima ngu ana salakyaandi. Salatnjejyan nima nguna mbiyak nima yindi maa simbi kikik waa mbiligiyaandi. Mbilindi maa nima ngu kipmamba salaka yigiyandi. Nima nguagwi wan simbo kavle yigiyandi. Kupi nima ngu kupi simbimba mina salatigandi viligangwuk waa wandi Jisas.

### *NJIVWA LAPMAN NANDINYAMBA JISASNA KWUPMBA YETA NIMBA YUWI SIK SIGITINDI*

<sup>23</sup> Jivwa lapman nandinyamba ambugava yilindi maa Jisasna kwupmba la nimba kilinja yuwi sik sigitindi. <sup>24</sup> Sigitnja vak kat vilaa Ferisi Jisas kat wagalandi. Avi. njivwa lapman nandinya kat yetilina vapmba ana yetiligandi waa wandi.

<sup>25-26</sup> Wandi, Jisas wandi. Tamba la nyan Devit ya vak kat piliwutnja nyaangit vingwuk? waa wandi. Kwo liga wundi kat tiga Devit ndinowinala la nimba Godna gay wuleilaa God kat kelonja naaw kindi. God kwunatiga njambwi nyan Abaita tindi maa kindi. God kat kwunatiga nimba mina kelonja naaw kiligandi. Devit ndi kilaa ndinogwinala la nimba kat kwindi. Wupma wukngwuk? waa wandi Jisas.

<sup>27</sup> Jisas ndi kat wandi. God njivwa lapman nandinya taagandi. ndinyangu yaat njawinjangat taagandi. njivwa lapman nandinyana vapmba yetinjangat God dinyangu kat ana kwutndi. <sup>28</sup> Ngwuk kita vak vingwangat wowun. Wun Godna vaksimogwi liga nyan njivwa lapman nandinya kat viga ligowun waa wandi Jisas.

## 3

### *KFVI WATNA TAAMBA LA NYAN*

<sup>1</sup> Nat njambi nyaangit ngambulinja ngay Jisas wuleindi maa kivi watna taamba la nyan tindi. <sup>2</sup> Jisas kat vilindi. Njivwa lapman nandinyamba ndi kat kwunapmak wandeyan kavle vat yindi wavat wandi. <sup>3</sup> Jisas kivi watna taamba la nyan kat kapmba yagwa wandi. <sup>4</sup> Jisas nat nimba kat wandi. njivwa lapman nandinyamba apma vat yiweyan kwowa?

Vatnyaweyan kwowa? waa wandi. Wandi, kwundi walapman tindi. <sup>5</sup> Jisas ndi kat tatna maawut sitnja vak kat ndi kat waleavat nima mini vindi. Kivi watna taamba la nyan kat taamba agwi wandi. kwindi maa kwunatndi. <sup>6</sup> Kwunatndi Ferisi kwiyatapman yindi. herotna nimbonala Jisas kat vatnyanjeyan vak kat yisolaa ngambuvat tindi.

*NIMA SAKWAT NIMBA WAAMBU SAPMBA YISOLAA LINDI*

<sup>7-8</sup> Jisas ndina kwupmba la nimbonala sak yindi. Galili, Judia, Jerusalem, Idumia, Jodan anguveli naanga, Taia, saidon, ngepma ngepma la nimba ndi kat yandi. <sup>9</sup> Jisas ndina kwupmba la nimba kat wandi. Wun kat vaala taaga ngwula. Nima sakwat nimba ndi yaa liga wun kat kematandi waa wandi. <sup>10</sup> Jisas nima sakwat nimba kat kwunatndi. Wungi kat tiga yelogwenga ta nimba ndi kat sinyipmak kematndi. <sup>11</sup> Kavle waagan tavila la nimba ndi kat vilaa ndalaa walendi. Min Godna nyan min waa walendi. <sup>12</sup> Walendi, ndi vat nima kwundimba wandi. Godna nyanat tiwangat ke walega waa wandi.

*JISAS TAMBA VILI KIYELI VILILIK NIMBA KAT YAGWA WANDI*

<sup>13</sup> Jisas nduwi liga kava yiga ndina maawupmba nat nimba kat yagwa wandi maa yandi. <sup>14-15</sup> Tamba vili kiyeli vililik nimba ndinanala tinjangat, wan apma nyaangit yiga mbutnjangat, waagan savilinja kwondu klanjangat, yagwa ngwula waa wandi. <sup>16</sup> Wundi tamba vili kiyeli vililik nimba visimogwinda nimba kingiyan. Saimon nat si wandi. Min Pita min wandi. <sup>17</sup> Sebedina nyan Jemsagwi yakwa nyan Jon kat nat si wandi. Nyingangwutna kindigin vla liga nyan mbit waa wandi. Ndina kwundimba Boanesis mbit wandi. <sup>18-19</sup> Endru, Filip, Batolomyu, Matyu. Tomas, Alfiasna nyan Jems, Tatiyas, ngepma ngepma nyaangit waga yi ya la Saimon, Judas Iskeriot Jisas kat vatnyavak kamwin kwiya nyan. Aywaa visimogwindi maa ngepma yindi.

*JISASAGWI SETEN WAA BEILSEBUL WALINJA NYANO*

<sup>20</sup> Jisas ngepmat yindi. Nat ngambi nimba yisolaa linjangat naaw ana kilindi. <sup>21</sup> Jisasna ngayimba la nimba ngi vat wutaa ndina maawut yigumba ana sika ligandi walaa ndi kat kwutaa wusovat yindi.

<sup>22</sup> Nyaangit piliwuta nimba Jerusalem kwagalalaa yalaa wandi. Beilsebul ndi kat taviligandi waa walindi. Ndi waagana njambwi nyana waa walindi. Jisasnanagwinala kwaa liga waagangat savililigandi waa walindi. <sup>23</sup> Jisas wundi nimba kat pakwuga la nyaangit wandi. mand vapmba Seten ndina mbaapmamba la waagangat saviligiyandi waa wandi. <sup>24</sup> Kita yelangit nimba avla kao yilinjeyan ndi aywaa

ngiligiyandi waa wandi. <sup>25</sup> Kita ngayimba la nimba avla kao yilinjeyan ndi aywaa ngiligiyandi waa wandi. <sup>26</sup> Seten avla kao yilindeyan kwo vala tigiyan. <sup>27</sup> Tagula ava la kavle nyan ndina man taamba yaaw sangilapman lindeyan ndina ngay wuleilaa ndina kwanda kwanda nda ana awagapma klaigandi. Sangilaa klaigandi. <sup>28-30</sup> Ndi kat tak wandi. Waagan min kat taviligandi. Wungi kat tiga wupma wandi. ngwuk kak wowun. ndinyangu kavle ya vak kat God alipsiga limbwigiyandi. Kita nyan God kat kavle nyangit wandeyan God wan kavle vak kat alipsiga limbwigiyandi. Kita nyan Godna waagan kat kavle nyaangit ngambundeyan God ana alipsiga limbwigiyandi waa wandi Jisas.

### *JISASNA NYIMEO YAKWA DUO*

<sup>31</sup> Jisasna nyimeo swambu yalaa ngegavamba liga kita nyan kat Jisas kat yiga wamin yaandi waa wandi. <sup>32</sup> Nima sakwat nimba Jisasonala ndalindi. Ndi ndi kat wandi. Viga awut. Mina nyimeo swambu tiga min kat yagwa waa wandi. <sup>33</sup> Wandi, Jisas wandi. Wuna nyimeo swambu kanda ndi waa wandi. <sup>34</sup> Jisas ndinyanguna nindimba lindi. Ndina wayмба la nimba kat vilaa wandi. Wuna nyimeo swambu ngwulayi. <sup>35</sup> Godna maawupmba yetiliga nimba wuna swambu, wuna nyange, wuna nyime ndi waa wandi Jisas.

## 4

### *KILINJA NDANA SIK YAAGILIGA NYANA WUPUSEPUT*

<sup>1</sup> Nat njambi waambu sapmba Jisas simagaga walindi. Nima sakwat nimba yisolaa lindi maa sapmba la vaala ndailaa ndalindi. yisolaa la nimba waambu sapmba lindi. <sup>2</sup> Pagwuga la wupuseputmba nima sakwat nyaangit ndi kat simagagawandi. Simagaga kupma wandi.

<sup>3</sup> Awut wandi. Kilinja sik yaagiliga nyan sik yaagivat yandi.

<sup>4</sup> Yaagilindi maa nat sik nima sakwat angwa yambimba ndalindi, waavi yalaa kindi. <sup>5</sup> nat sik nima sakwat kambat tiga tagu kipma kuvut tiga kavamba ndandi. ndandi, kwiyatapman waatndi. <sup>6</sup> Njingwut tamba lindi maa nya singwalitndi, njingwut law wandi, kiyandi. <sup>7</sup> Nat sik nima sakwat kavle yuwi sit tiga kavamba ndandi. Kavle yuwi waataa kematndi maa yaaginda sik tegililaa ndina sik ana kwandi. <sup>8-9</sup> Nat sik nima sakwat apma kipmamba ndandi. ndandi, sik kwandi. nat avamba sik kita ndumi kiyeli tamba vili kwandi. Nat avamba sik ndumi kuvuk kwandi. Nat avamba sik ndumi tambanat kwandi. apma maawut tiga nyan wutaa yelavikyandi waa wandi Jisas.



*PAGWUGA LA WUPUSEPUTNA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>10</sup> Jisas wan nima sakwat nimba kat kwagalandi maa ndinanala liga nimbagwi wan tamba vili kiyeli vililik nimbo ndikat pagwula la wapuseput kat wagalandi. <sup>11</sup> Ndi kat wandi. God viga liga vatna aytesigit ngwuk kat tamba simogwiwun waa wandi. Nat nimba kai waliga nimba pagwuga la wupuseput mina wukiyandi waa wandi. <sup>12</sup> Kai waliga nimba maawut yelavitapman mini mina viga ligandi. Maawut yelavitapman waan mina wuka ligandi. Wungi vak vapmba kupi maawut ana yelavikiyandi. Kupi maawut yelavitnjeyan kavle vak yetinja vak kat God limbwingiyandi waa wandi Jisas.

*KILNJA NDANA SIK YAAGILIG NYANA WUPUSEPUTNA ANGWA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUNDI*

<sup>13</sup> Ndi kat wandi. Wan pagwugala wupuseputna angwa yelavitapman yingweyan pagwuga la angwa vat angamak yelavika ligiyangwuk. <sup>14</sup> Kilinjandana sik yaagilinda vak vla apma nyaangit mbutigandi. <sup>15</sup> Way angwa yambimbalinga kipma ndinyangu vla ligandi. Nyaangit mbutndi maa wutndi. Wutndi, Seten kwiyatapman yalaa mbutnda nyaangit klalaa kaliga yiga pagwundi. <sup>16</sup> Kambat tiga tagu kipma kuvuk tiga kipma ndinyangu vla ligandi. Nyaangit nolin ngwandiga klandi. <sup>17</sup> Ndina maawut njingwut tapman nda vla ligandi. Samat tiga nima vat tindi, wan apma nyaangit kat tiga waleavat waleanjangat kwagalandi. <sup>18</sup> Nat nimba kavle yuwimba la kavamba yaaginda sik vla ligandi. nyaangit wutndi. <sup>19</sup> Kipmana kwanda kwandanda kat yelavitnja vak, mandip mandip nda klavat walinja vat, nima sakwat nimbundawi nolin ngwandiga klalinja vak, nyaangikat kematndi maa sik ana kwandi. <sup>20</sup> Nat 20 nimba apma kipmamba yaaginda sik vla ligandi. nyaangit wutaa maawupmba kwutaa yuwi sik kwa vak vla apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik ndumi vili kiyeli tamba vili kwa vak vla apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik ndumi kuvuk kwa vak vla nima sakwat apma njivwa kwukiyandi. Nat nyan sik ndumi tambanat kwa vak vla nima nglei sakwat apma njivwa kwukiyandi.

*SALINDI, VITIGA YA AW YAPMBA ANA NAAGALIGANDI*

<sup>21</sup> Jisas ndi kat wandi. Salindi, vitiga ya aw yapmba njamba pulumba taagalikandi? Kai. Njambamba taagaligandi waa wandi. <sup>22</sup> Mbambala pagwuga liga nda ngini kapmba ligiyandi. Kapmonja nda vla nda ngini vigiyandi. <sup>23</sup> Maawut yelavita ligiyaa nyan awut. <sup>24</sup> Ndi kat wandi. yigumba awut. nat nimba kat yilingwa vak vla ngwuk kat wupma yigiyandi. Ndi kat nima vat yingweyan ngwuk kat nima anglei vat yigiyandi.

<sup>25</sup> Maawupmba yelavika liga nyan ndi nima sakwat apma vat klaigandi. maawupmba yelavitapman tiga nyan apma vat ana klaigandi. Tat kla la apma vat nat nyan ndinamba klalaa kaligiyandi.

### *WATNA SIKNA WAPUSEPUT*

<sup>26</sup> God nin kat kwiliga vat kipmamba sik yaagiliga nyan vla ligandi. <sup>27</sup> Wan nyan ngan sindu kwalaa nandinya laatndi maa sit kwo waatndi. Waataa vat ana vindi. <sup>28</sup> Kipmamba liga avla waatndi. Tat ava. Ngini mwe tawndi. ngini sik kwandi. <sup>29</sup> Sik ak wulaa lindeyan kalitinda siva yandeyan yapmba kalitigandi waa wandi Jisas.

### *MASTET WALINJA SIKNA WUPUSEPUT*

<sup>30</sup> Jisas wandi. God viga liga vat manda vat vla ligandi. Angamak vilinja wapuseputmba simagagiyowun waa wandi. <sup>31</sup> Mastet walinja sik vla ligandi. Wan sik mak nglei nda. <sup>32</sup> Wan sik yaaginjevan waakiyandi. Kaawa ava vla waakiyandi. Nima sandanala ligiyandi. ndina angimba wiyaka yetiliga waavi ngay kwukiyandi.

<sup>33</sup> Pagwuga liga wapuseput nima sakwat ndi kat ngambundi. Nat nimba wuka yelavitndi. Nat nimba kai. <sup>34</sup> Nat nimba kat pagwuga liga wapuseput mina mbutndi. Kapmba ana ndi kat mbutndi. Ndina mbaapma nimba kat wupma kai. Ndi kat kapmba nyaangitna angwa visimogwindi.

### *JISAS MWUK PALI KAT KAI WANDI MAA KIYAK WANDI*

<sup>35</sup> Nat nandinya ngan ndandi, Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Sak valigegat waa wandi. <sup>36</sup> Nat nimba kat kwagalalaa njaambit kulaa valigendi. Nat njaambit nimbun valigendi. <sup>37</sup> Yilindi maa nima mwutolo kwutndi, pali laatndi. nima pali laataa ndina njaambit wuleindi. <sup>38</sup> Jisas kwengwi njaambitmba liga sindu kwandi. Ndi kat sivilulaa wandi. Simogwi liga nyan nina njaambit tamba kambruka tigandi. Nin kat ana yelavika ligamin? <sup>39</sup> Jisas laataa mwuk pali kat kai wandi maa kiyak wandi. Ngu yuvut tapman tindi. <sup>40</sup> Mwuk kat walaa ndi kat wandi. Ngwuk manda kat vaaka ligangwuk. njambwi nyanat tuwa vak ana yelavika ligangwuk? waa ndi kat wandi. <sup>41</sup> Wandi maa ndi ngipaliga ndalaa awat sowat wandi. Wan nyan anda nyana. mwuk pali ndinai waa vapmba wutinda waa wandi. atwandi. God waa nyaangit mbutiga nyan kwo ngepma lindyan ndi kat apma maawut yelavikiyandi. ndina angwa ngepma lindeyan ndina ngepma nimba ndi kat kai waigandi waa wandi.

## 5

*GERASA WALINJA NGEPMAMBA LA KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN*

<sup>1</sup> Nat naanga sapmba yalaa Gerasa walinja nimba ta kavamba kawindi. <sup>2-3</sup> Jisas vaalamba liga kipma veilindi maa kavle waagan tavila la nyan kiyaa nimba waangumba taagalinja kavamba yetiliga nyan kat windi. Sen walinja yaawmba ndina man taamba sangilavilaa lindi. <sup>4</sup> Nima sakwat njambi sen walinja yaawmba ndina man taamba sangindi maa vititindi. nima ava la nyanat tindangat ndi kat ana kwulatndi. <sup>5</sup> Nandinya ngan nandinya ngan kiyaa nimba waangumba taagalinja kavamba duwi la kavamba avla kaambapmba silimbinda kisala lindi.

<sup>6-8</sup> Sivla mbundimba liga Jisas kat vilaa piliga yalaa Jisasna mangandimba ndandi. jisas ndi kat wandi. kavle waagan ndi kat kwagalalaa ay ngwula. wandi, wan nyan nima kwundimba walega wandi. Wun kat manda kat vat yigamin. Min Godna nima nyan min waa wandi. Godna si waga wun kat ke yiga nima vat waa wandi. Godna si waga wun kat ke yiga nima vat waa wandi. <sup>9</sup> Jisas ndi kat wagalandi. mina si angamak waigowun waa wandi. Wuna si Nima Sakwat. Wupma nima sakwat tiganin waa wandi. <sup>10</sup> Nimbamba yawiga wandi. Waagan kat ke kapma ngepma yinjangat saviliga waa wandi.

<sup>11</sup> Mbak nima sakwat yisolaa ngwaymba liga nduwimba kiga lindi. <sup>12</sup> Waagan jisas kat yawiga wagalandi. Mbatnat nin kat savili. Mbatnamba tavilaa ligiyanin waa wandi. <sup>13</sup> Jisas kwowa wandi maa waagan wan nyan kat kwagalalaa mbatnamba tavilindi. Tavilindi maa wundi mbak nduwimba tilanda ndaindi. Dailaa ngumba yindi. Mbak 2,000 ngu kigiyatndi.

<sup>14</sup> Mbak kak viga la nimba vaaka yindi. Ngepma ta kavamba ngepma lapman kavamba ndinyangu kat yiga mbutndi. ndinyangu wutaa Jisas kwutna vat vivat yindi. <sup>15</sup> Jisas ta kava yalaa waagan tat tavila la nyan kat vindi. Tat nima sakwat waagan tavila nyan waavwi kwusolaa apma maawut sika linda vak kat vindi. Vilaa vaatndi. <sup>16</sup> Wan nimba mbatnagwi waagan tavila la nyan kat Jisas kwutindangat yiga mbutndi.

<sup>17-18</sup> Wan ngepma nimba Jisas kat wandi. Nina ngepma kwagala yawiga wandi. Jisas daa vaala kundi maa tak waagan tavila la nyan ndina kwupmba yivat wandi. <sup>19</sup> Jisas ndi kat kai wandi. Min kat awagapma mina yinda vak kat ayga wamila waa wandi, Jisas. <sup>20</sup> Wandi maa kwagalalaa ngepma tamba vili ta kavamba yiga Jisas ndi kat kwutna vak

kat mbutindi. mbutndi maa wuta nimba ngipaliga ndandi aywaa.

*JAIRASNA TAAGWA NYANAGWI JISASNA WAAVWI SINYITA TAAGWO*

<sup>21</sup> Ak Jisas wumbayambi vaalamba valigendi. Waambu sapmba lilindi maa nima sakwat nimba yaa yisondi. <sup>22</sup> Nyaangit ngambulinja ngayna nima nyan ndina si Jairas, Jisas kat vilaa mangandimba yaak yaak ndandi. <sup>23</sup> Jisas kat wandi. Wuna tagwanyan kiyavat yigali waa wandi. Mina taamba li kat taagameyan ana kiyagali. Kwo ligiyali waqa wandi. <sup>24</sup> Jisas Jairasna kwupmba yalindi maa nima sakwat nimba wupma kwupmba yisolaa kemaka yalindi. <sup>25</sup> Yaat tigtimbimba yelogwen yila taagwa lili. Naambi tamba vili kiyeli vililik yelogwen yiga yilindakat tili. <sup>26</sup> Nima sakwat dokta li kat kwunapmak yilinjan ana apma vat tili. kavle nglei yili. <sup>27</sup> Jisas kat wanja nyaangit wutaa nima sakwat nimbana nindimba liga ndina kwupmba yaga ndina waavwi sinyiti. <sup>28</sup> Wat taagwa yelavitaa wali. ndina waavwi sinyikweyan kwo ligiyowun waa wali. <sup>29</sup> Sinyiti, yelogwen yi la kava tivindi. Lila mbangi kwo linda vatalva yelavitndi. <sup>30</sup> Jisas wuna kwondu samat ngilindi waa yelavitndi. Yelavitaa limbalaguga kwutmini vilaa wandi. Wuna waavwi kanda sinyika waa wagalandi. <sup>31</sup> Ndina kwupmba la nimba wandi. ngwaymba liga kemaka nima sakwat nimba kat viga ligamin. Manda kat kanda sinyika wagalamin waa wandi. <sup>32</sup> Sinyita nyan vivat jisas limbalaguga kwatindi. <sup>33</sup> Wat taagwa li kat kwutaa vak kat yelavitaa vaaka ava plalaa yalaa ndina mangandimba ndalaa ndi kat aywaa mbuti. <sup>34</sup> Jisas li kat wandi. Tagwa nyan nyina mbangi wiyo waavi laaganda vapmba nyina yelogwen ngilindi waa wandi. Apma vat ay. kwo ligiyanyin waa wandi.

<sup>35</sup> Walindi maa nyaangit ngambulinja ngayna nima nyana ngay la nimba yalaa wandi. Mina tagwa nyan tamba kiyali waa wandi. Manda kat simaga liga nyan kat wumba lindi wagalaligamin waa wandi. <sup>36</sup> Jisas wutaa wan nyaangit kat kai walaa nyaangit ngambulinja ngayna nima nyan kat wandi. Ke vaaka. Mina mbangi wiyo waavi taaga waa wandi. <sup>37</sup> Jisas nat nimba ndina kwupmba yavakak kai wandi. Pita, Jems, Jon kat kuvut nimba mina ndi kat kai ana wandi. Jon Jemsna swambu. <sup>38</sup> Naangit ngambulinja ngayna nima kwundimba nglala nimba kat vindi. <sup>39</sup> Jisas wuleiga liga ndi kat wandi. Manda kat mandip mandip yiga nglaligangwuk. Mat nyan ana kiyali. Sindu kwali waa wandi. <sup>40</sup> Wandi maa ndi kat kasendi. Ndi kat savililaa mat nyana nyaet nyime ndina kwupmba la nimba apma mat nyan tiga

kava wuleindi. <sup>41</sup> Taambamba kwutaa li kat ndina ngepma kwundimba wandi. Talita kumi wandi. Wupma wandi. Mat nyan laak waa wandi. <sup>42</sup> Wandi, laataa man veili. Lila naambi tamba vili kiyeli vililik. Veili maa li kat vilaa ngipaliga ndandi. <sup>43</sup> Ndinai kwutna vat simogwivak kak kai wandi. Ndi kat wandi. Li kat kiginda agwi waa wandi.

## 6

### *ANGWA NGEPMANASARETMBA LANIMBA JISASKATKAI WANDI*

<sup>1</sup> Wan ngepma kwagalalaa ndina angwa ngepma yindi. Ndina kwupmba la nimba ndina kwupmba yindi. <sup>2</sup> Njwvwa lapman nandinyamba nyaangit ngambulinja ngaymba mbuka wandi. nima sakwat nimba wutaa ngipaliga ndalaa wandi. Maawupmba yelavitnda vak ndi kat kandana kwiya. mandamba kwunatnda nima njivwa kwutindi waa wandi. <sup>3</sup> Ndina nyaek ngay kwuta nyana. ndi mariana nyana. Jems, Josis, Judas, Saimon ndina nyamwun ndi. Ndina nyange ninanala yetindi. jisas kat ndina maawupmba kavle vat yelavitndi. <sup>4</sup> Jisas di kat wandi. God waa nyaangit mbutiga nyan kwo ngepma lindeyan ndi kat apma maawut yelavikiyandi. ndina angwa ngepma lindeyan ndina ngepma nimba ndi kat kai waigandi waa wandi. <sup>5</sup> Wungi kat tiga wan ngepmamba nima njivwa ana kwutndi. Yelogwenga ta nimba kuvuti mina taamba laakandi, kwo lindi. <sup>6</sup> Ndina mbangi ndi kat vali yindangat Jisas ngipaliga ndalaa ngepma ngepmamba yiga simagaga mbutndi.

### *JISASWAN TAMBAVILIKIYELIVILILIKPALIKATVIGA AMBUKWANDI*

<sup>7</sup> Wundi tamba vili kiyeli vililik nimba kat yagwa walaa ay wandi. Vili vili ay ngwula wandi. Waagan kat savilinjangat ndi kat kwondu kwindi. <sup>8</sup> Ndi kat wandi. Naaw lapman kimbi lapman sanya lapman ay wandi. Vasi vasi mina klalaa ay waa wandi. <sup>9</sup> Man su kwusolaa waavwi kita kwusolaa ay wandi. Waavwi vililik ke kwusoga waa wandi. <sup>10</sup> Ndi kat wandi. Ngepma wuleilaa ngay ngay ke yiga kiga. kita ngaymba kiga ali waa wandi <sup>11</sup> Nat ngepmana nimba ngwuk kak wupmak kat kai wanjeyan wan ngepma kwagala. kwagalalaa man mbaw vivli. ndinai kai waa vak simagavak kak vivli waa wandi. <sup>12</sup> Wupma yiga mbutndi. Kupi maawut yelavik waa mbutndi. Kavle vat yetilingwa vak kat kwagala waa mbutndi. <sup>13</sup> Waagan nima sakwat savilindi. yelogwenga ta nimba kat ngwaat kuvut salika kwunatndi maa kwo lindi.

### *NGUYAGULAJONWUNDUMBUYINDI*

<sup>14</sup> Nima sakwat nimba Jisas kat wutindi. Wan kavana njambwi nyan Herot ndino wutndi. Nat nimba Jisas kat weandi. Ndi ngu yagu la Jona. Kiyalaa laatndi waa wandi. Wupma kwondumba nima njivwa kwutigandi waa wandi. <sup>15</sup> Nat nimba wandi. ndi Ilaija waa wandi. Nat nimba wandi. God waa nyaangit tamba mbuta nyana vla ligandi waa wandi. <sup>16</sup> Herot wutaa wandi. nambu kalikwa Jon kingiyan. Kyalaa laatndi waa wandi.

<sup>17-20</sup> Tat ngu yagu la Jon Herot kat wandi. Mina nyamwuna taagwa kwo klaman ana nglaatndi waa wandi. Kerot klaa taagwa Herodias wan nyaangit wutaa Jon kat waliali. Ndi kat vatnyavat yilavilaa lili. Herotna nyamwun Filipna taagwa Herodias kat tiga Jon kat kwutaa man taamba sangilaa kalabusmba taagandi. Herot Jon kat vaatindi. Savagu maawut tindangat vilaa Jon kat miwa yindi. Wupma Herodias vatnyavat yilavilaa lili. Herot Jon waa nyaangit wutaa yigumba ana maawut sitndi. Ndinai waa nyaangit nolin ngwandiga wutndi Herot.

<sup>21</sup> Herot kwutnja naambina nandinyamba nima kiginda kwutindi. ndina kwupmba la nimbagwi kao liliga njambwi nimbo Galilina njambwi nimbagat kap ti kwutindi. Wan nandinyamba wuna maawupmba kwukiyowun waa yelaviti Herodias. <sup>22</sup> Herodiasna taagwa nyan yalaa mbangu veili. lilai veilaa vak kat Herotagwi ndinanala la nimbo li kat vilaa nolin ngwandindi. Veili maa Herot tagwa nyan kat wandi. Kla nda klavat wanyeyan nyin kat klalaa kwigiyowun waa wandi. <sup>23</sup> Nyaet siga yiga wandi. Anda nda klavat wanyeyan nyingat klalaa kwigiyowun waa wandi.

<sup>24</sup> Wandi, yilaa nyime kat wali. Angamak wagalagiyowun waa wali. Wali, nyime wali. Ngu yagu la Jona nambu kat wagala waa wali. <sup>25</sup> Wali, kwiyatapman Herot kat yiga wagalali. Ngu yagu la Jona nambu kalitaa yaanjimba taagtalaa wun kat kwiyatapman agwi waa wali. <sup>26</sup> Herot Jon kat miwa yilindi. Ndinai li kat nyaek siga yiga wanda vak ndinanala kiliga nimba tamba wutndi. Wungi vat mandip vak ana yigiyowun waa yelavitndi Herot. <sup>27</sup> Herot yelavita ndina kao liliga nyan kat nambu kalitaa agiya wandi. Wandi maa kalabusmba kalitndi. <sup>28</sup> Kalitaa yaanjimba taagalaa tagwa nyan kat kwindi. kwindi, nyime kat kwili.

<sup>29</sup> Jona kwupmba la nimba wutaa yaa ndina sim klalaa waangumba taagandi.

<sup>30</sup> Jisas apma nyaangit yiga ambuk waa wanda nimba yalaa Jisas kat ndinai kwutna vapmba ndinai simagaga waa vapmba aywaa mbutndi. <sup>31</sup> Ndi yilaa yanjan waangit ana pugwalindi. Yilaa yalaa yetilinan naaw ana kilindi. Wungikat tiga Jisas ndi kat wandi. Nat nimba kwagalalaa

kwo kavat yagwa ngwula. Samat waangit pugwaliga yagwa ngwula waa wandi Jisas. <sup>32</sup> Vaalamba kwo kavat avla yindi.

<sup>33</sup> Ndinai ya vak kat vilaa nima sakwat nimba ngepma ngepmamba liga kawinjeya kavat tata yivat angwa yambak pilindi. <sup>34</sup> Kawindi maa nima sakwat nimba kat Jisas vindi. Jisas wan nimba ndunyan vilapman tiga sip sip vla lindi waa yelavita ndi kat miwa yiga di kat nima sakwat vak kat simagaga wandi. <sup>35</sup> Nya ndaivat yilindi maa Jisasna kwupmba la nimba ndi kat wandi. Wan kava kwo kava nya ndaivat yiligandi waa wandi. <sup>36</sup> Ndi kat ay awa waa wandi. Ngwaymamba liga ngepma liga kava kiginda klavak ay waa awa wandi. <sup>37</sup> Wandi, wandi. Mbaolamba tamba vili kiyeli vililik yaagilaa ndi kat naaw kwivak kak klaiganin? waa wagalandi. <sup>38</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwula nao anda sakwat tigandi. Yiga viga avi waa wandi. Vilaa yalaa wandi. Nao tambanat kami vililik tigandi waa wandi.

<sup>39</sup> Kwandi yuwimba yiga mbaapma mbaapmamba yiga ndaali ngwula waa wandi. <sup>40</sup> Wupma ndaalindi. Mbaapma ndumi tambanat tigandi. Mbaapma kitamba ndumi vili kiyeli tamba vili nimba tindi. <sup>41</sup> Jisas nao tambanat kami vililik taambamba kwutaa nyinangwutnat viga God kat kiginda kat sivu kindi. Ngambulaa nao samat samat limbalaa mina ndina kwupmba la nimba kat nima sakwat nimba kat kwivakak kwindi. <sup>42</sup> Aywaa kindi. Yaat taatndi. <sup>43</sup> Klambinjan nao kiginda mbanimba naangandi. Mbani tamba vili kiyeli vililik naangandi. <sup>44</sup> Ka duna sakwat 5,000.

### *JISAS TAGU NGUMBA VEIGA YALINDI*

<sup>45</sup> Jisas ndina kwupmba la nimba kat nat naangamba Bet-saida walinja ngepmat vaalamba ay wandi. Yilindi maa wan nima sakwat nimba kat ngiyambak ay ngwula wandi. <sup>46</sup> Ndi kat kwagalalaa nduwi la kavat God kat ngambuvat yindi. <sup>47</sup> Kulun wandi ma vaala nindi sapmba lindi. Jisas nimbumba kapma lindi. <sup>48</sup> Mwuk ndina pumba vialindi, ngusa nima njivwa kwuka kalinja vat Jisas vindi. mbambala nglei vititindi ndinai la kavat tagu ngumba veiga yindi. Ndi kat kwulaka tata yivat yindi. <sup>49</sup> Tagu ngumba veiga yindangat vilaa wundumbu waa yelavita kisalanti. <sup>50</sup> Vilaa vaaka yindi. Ke vaaka wun Jisas wun waa wandi. <sup>51</sup> Walaa ndina vaalamba kundi maa mwuk kiyak wandi. Mwuk kiyak wandi maa ngiga ndandi. <sup>52</sup> Jisas nao kwutna vak kat ndina maawut ana yelavitndi. Wungi vak kat tiga tagu ngumba yanda vak vila ngiga ndandi.

*GENESARETMBA LA YELOGWENGA TA NIMBA KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>53</sup> Valigelaa Genesaret walinja ngepma kawilaa mbonjwe tawlaa yaaw tundi. <sup>54</sup> Vaala kwagalaa valilaa wokendi maa nimbumba la nimba Jisasna mindama vindi. <sup>55</sup> Ngay ngay yilaa njambamba la nimba yelogwenga ta nimba kat Jisas ta kava kat wutaa ndinai la kavat kiyandi. <sup>56</sup> Nima ngepma mat ngepma ngepma lapman kava apma Jisas yandi maa wenga kavamba yelogwega ta nimba kat kiyalaa taagandi. Jisasna njimbwi waavwi sinyipmak wagalalaa lindi. Sinyita nimba kwo lindi.

## 7

### *JUDANA NGWAT YETA VAK*

<sup>1-2</sup> Jerusalemba la yaa nyaangit piliwutiga nimbagwi Ferisio Jisas ta kava yalaa Jisasna kwupmba la nimba taamba ngu njangilapman kwo kinjangat vindi. <sup>3</sup> Ferisiagwi nat Juda walinja nimbo aywaa taamba ngu njagilapman ana kilindi. ndina ngwat ta vapmba njangilaa kilindi. <sup>4</sup> Wengamba klalinja kiginda njangilapman yinjeyan ana kilindi. Nat vak nima sakwat vat kwunapmak yiligandi. Kap njangilinja vat, aw njangilinja vat, kapamba viyanja aw njangilinja vat, sindu kwaa njamba njangilinja vat, mandip mandip vat yilindi. <sup>5</sup> Ferisiagwi nyaangit piliwutiga nimbo Jisas kat wagalandi. Mina kwupmba la nimba manda kat ngwatna vapmba ana yiligandi. Manda kat tamba ngu njangilapman taambamba kiligandi waa wagalandi. <sup>6</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk mandik ngambuga mandit yetiga nimba ngwuk. Aisaia ngwuk kat mbutndi. Woseka ana wandi. Wupma God waa nyaangit piliwutndi.

Wundi nyangu ndina kwundimba wuna si nima tindangat waligandi. Ndina maawupmba wun kat ana yelavitigandi. <sup>7</sup> Ndinai wun kat nambu silandalaa maawupmba yelavitnja vat kwo vatnat tiligandi. God waa nyaangit kwagalalaa ndinyanguna nyaangit nat nimba kat simagaga mbutndi waa piliwutndi Aisaia. <sup>8</sup> God waa nyaangit kwagalalaa ngwat waa nyaangitmba mina yetiligangwuk.

<sup>9</sup> God waa nyaangik kat kai waligangwuk tuwa. Ngivat ngwutna vapmba yetiligangwuk. <sup>10</sup> Moses ngivak wandi. Nyaek kat nyime kat apma vat ay wandi. Nyaek nyime kat kavle vat waliga nyan kiyaa tigandi waa wandi Moses. <sup>11</sup> Ngwuk kapma vapmba wangwuk. Kita nyan ndina nyaek nyime kat mbik kat kwiweya nda tamba God kat kwiwun waa wandeyan apma vatna waa wangwuk. Wan vak kat “koban” walingwa vatna. <sup>12</sup> Ndina nyaek nyime kat ana viga ligiyandi waa wangwuk. <sup>13</sup> God kwiya apma nyaangit kwagalaa kavle



nyaangitmba kwiligangwuk nat nimba kat. Nima sakwat wungi vat kvale vapmba yetiligangwuk wandi Jisas.

*MAAWUK KAT KAVLE YIGIYAA VAK*

<sup>14</sup> Jisas ta nimba kat nat njambi yagwa wandi. Walaa ndi kat wandi. Ngwuk awuk ngwula. Maawupmba yelavik ngwula waa wandi. <sup>15</sup> Ndinyangu kigiyaa nda ndina maawuk kat ana kavle yigiyandi. Maawupmba liga wogwegiyaa nda ndinyangu kat kavle yigiyandi waa wandi. <sup>16</sup> Waan wuka ligiyaa nimba awut waa wandi. <sup>17</sup> Wan nimba kat kwa-galalaa ngay wuleindi maa ndina kwupmba la nimba ndinai waa nyaangik kat ndi kat wagalandi. <sup>18</sup> Ndi kat wandi. ngwutna maawut yigumba ana sika ligangwuk? Ndunyan kigiyaa nda ndina maawuk kat ana kavle yigiyandi. Ana viligangwuk? waa wandi. <sup>19</sup> Kigiyaa nda ndina maawut ana wuleigiyandi. Yaapmba liga kwo wogwegiyandi. Kiginda aywaa apma mina waa wandi. <sup>20</sup> Maawupmba liga wogwegiyaa nda ndinyangu kat kavle yigiyandi. <sup>21</sup> Ndinyanguna maawupmba liga wogwegiyaa vat kingiyaa. Kavle maawut yelavitnja vak, simblan wangilinja taagwa kat yilinja vak, sikwutnja vak, ndinyangu kat vatnyalinja vak, nat nyana taagwa kat wangilinja vak, <sup>22</sup> nat nyana nda klavat walinja vak, kavle vat yetilinja vak, nyinangat kwutinja vak, yambisik yilinja vak, kavle maawut yelavitnja vak, njika walinja vak, avla nolin ngwandinja vak, kwusiliga kaselinja vak. <sup>23</sup> Wan kavle vak aywaa maawupmba liga wogwelindan ndinyangu kat kavle yigiyandi.

*SIRIA FINISIANA TAAGWA JISAS KAT LILA MBANGI WIYO WAAVI TAAGANDI*

<sup>24</sup> Wan nyaangit walaa Jisas laataa Taiagwi Saidano walinja ngepma vililik ta kavat yindi. Ngay wuleilaa ndinai wuleia vat vivak kat kai waa tindi. Tamba vindi. <sup>25</sup> Ngay wuleindi maa waagan tabila la tagwa nyana nyime Jisas yanda vak wutaa yalaa ndina mangandimba ndalili. <sup>26</sup> Wat taagwa kapma ngepma lagwat. Lila angwa ngepma Siria Finisia. Glik walinja kwundimba wala taagwat. Lila tagwa nyamba tabila waagangat savilindangat Jisas kat wali.

<sup>27</sup> Jisas li kat wandi. Tat mat nyan kigiyandi. Mat nyana nao waala kat yitenjeyan ana nglaatndi waa wandi.

<sup>28</sup> Wandi, njambwi nyan ngiyambak wamin waa wali. Njamba pulumba waala mat nyan kilaa kwat nao ndalindi, kiligandi waa wali.

<sup>29-30</sup> Li kat wandi. Wupma walaa yigiyanyin. nyina taagwa nyan kat waagan taamba kwagalandi waa wandi. Wandi maa yilaa njambamba vili.

*WAAN TIVIGA KWUNDI KILA NYAN KAT JISAS KWUNATINDI*

<sup>31</sup> Taia kwagalalaa Saidon wuleilaa kwagalalaa ngepma tamba vili ta kava yilaa kwagalalaa Galili walinja sak yindi. <sup>32</sup> Waan tiviga kwundi kila la nyan Jisas kat kiyandi. Kiyalaa Jisas taamba ndi kat taagandagat mbutndi. <sup>33</sup> Jisas nima sakwat nimba ta kava kwagalalaa ndi kat kapma kava kalilaa ndina waan vili apa sit taamba sisolalaa sipmiya salaa ndina tigatmba sit taamba laagandi. <sup>34</sup> Jisas nyinangwutnat viga yaat njawiaga wan nyan kat ndina kwudimba “Efata” waa lavwi ke tiviga wandi. <sup>35</sup> Wandi maa ndina waan wuka ndina kwundi apma vat ngambundi. <sup>36</sup> Jisas ndi kat wandi. Nat nimba kat ke mbuka waa wandi. Wupma walindi maa nat nima sakwat nimba kat mbutindi. <sup>37</sup> Ngiga ndalaa wandi. Aywaa yigumba kwunatindi. Waan tivla la nimba kat walindi. Kwundi kilila la nimba kat walindi maa apma vat ngambulindi waa ngipaliga ndalaa walindi.

## 8

*JISAS NIMA SAKWAT 4,000 NIMBA KAT KIGINDA KWINDI*

<sup>1</sup> Samat tiga nat njamba nima sakwat nimba yisolaa lindi. Ndina kiginda ngilindi maa Jisas ndina kwupmba la nimba kat yagwa walaa ndi kat wandi. <sup>2</sup> Nandinya kuvut wunanala tindi maa ndina kiginda ngilindi. Ndi kat miwa yiga loigowun waa wandi Jisas. <sup>3</sup> Nao kilapman tindi ndi kat ngepma ay waweyan nat nimba yiga ava yambimba wundi kat tiga ndaigandi. Nat nimba sivlamba liga yandi. <sup>4</sup> Ndina kwupmba la nimba ndi kat wandi. Kwo kavqamba liganin. Kiginda andambas klalaa kwigiyanin waa wandi. <sup>5</sup> Jisas ndi kat wandi. Naaw anda sakwat tigandi waa wandi. Wandi, naaw sila vili ligandi wandi.

<sup>6</sup> Jisas ndi kat kipmamba ndaali wandi. Nao sila vili klalaa kwutaa God kat apma vat kwimin waa waga samat samat limbaga mina ndina kwupmba la nimba kat kwintangat kwindi. Kwindi maa awat nat nimba kat kwindi. <sup>7</sup> Nat kami kuvut tindi. Jisas God kat wungi vat sigit walaa agwi wandi. <sup>8</sup> Ndi aywaa kindi. Ndi alipsiga wan nao kiginda kindi. Klambinjan nao kiginda mbani silavili naangandi, mbani taatndi. Ka nimba 4,000. <sup>9</sup> Jisasna kwupmba la nimba klambinjan nao naangalindi maa Jisas nima sakwat nimba kat ngepma ay ngwula waa wandi. <sup>10</sup> Jisas ndina kwupmba la nimbanala vaala kundi maa Dalmanuta walinja kavat yindi.

*FERISI SIMOGWILINDA NDA KAT VIVAT WANDI*

<sup>11</sup> Ferisi yalaa Jisas kat kwundimba waliavat tindi. Ndi kat wandi. Kwutima njivwa simogwi lima vak kat vilaa min

Godna nyan min waa yelavikiyanin. <sup>12</sup> Jisasna mbandi ndi kat kilipangi yilaa wandi. Mbambala liga nimba ndi simogwi nda mina vivat waligandi. Ngwuk kak wowun. Simogwi nda ngwuk kat ana simogwigiwowun waa wandi. <sup>13</sup> Ndi kat kwagalalaa nat njambi vallamba kulaa nat naanga valigendi.

*JISAS FERISIAGWI HEROTNA KAVLE VAK KAT NDINA KWUPMBA LA NIMBA KAT MBUTNDI*

<sup>14</sup> Nao klavak kwagalalaa yindi. Vaalamba liga bret-nao kita lindi. <sup>15</sup> Jisas wandi. Ferisiagwi Herotna yis walinja mbiyak vla bret-naomba taakalinja nda kat yigumba vimba ngwuk waa wandi. <sup>16</sup> Ndina ngambula vak kat wutaa avla ndi wagalandi. Nina bret-nao ngilindi maa nin kat kan nyaangit anagandi waa waa avla wagalandi. <sup>17</sup> Jisas ndina waa nyaangit wutaa wandi. Manda kat nao lapman tingwangat ngambuligangwuk. <sup>18</sup> Mini ana viligangwuk? Waan ana wutigangwuk? Ngwula maawut tivindi? Nao kat ana wowun. Ndina kavle vak yetinja vak kat wukwangat wowun. <sup>19</sup> Tat nao tambanat limba mina kwiwun klambinjan nao anda sakwat mbani naangangwuk waa wandi. Wandi, wandi. Tamba vili kiyeli vililik naanganin waa wandi. <sup>20</sup> Ndunyan 4,000 ndi kat nao sila vili kwiwun klambinjan nao anda sakwat mbani naangangwuk waa wandi. Wandi, wandi. Sila vili naanganin waa wandi. <sup>21</sup> Ndi kat wandi. Wupma ngwula maawut yigumba ana sika ligangwuk? Manda kat nao ngilindi maa nimamba yelavitigangwuk waa wandi.

*BETSAIDA WALINJA NGEPMAMBA JISAS MINI KIYAA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>22</sup> Betsaida wuleindi maa mini kiyaa nyan kat Jisas taamba taagavak kak ndi kat kiyandi. <sup>23</sup> Jisas mini kiyaa nyan kat taambamba kwutaa waambu ngepma kalindi. Ndina minimba kwundi ngu laagalaa taamba laagalaa wandi. Viligamin? waa wandi. <sup>24</sup> Wandi maa wan nyan viga wandi. Ndingangu kat viligowun. Mi vla lindi, viligowun waa wandi. <sup>25</sup> Wandi, Jisas nat njambi taamba minimba taagandi maa mini kwitaa yigumba vindi. <sup>26</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngepma wuleilapman ngay ay wandi.

*PITA JISAS KAT MIN KRAIST MIN WAA WANDI*

<sup>27</sup> Jisas ndina kwupmba la nimbanala Sisaria Filipai walinja kavana ngepma ngepmat yindi. Nindi ava yambimba Jisas ndina kwupmba la nimba kat wagalandi. Wunai luwangat angamak waligandi waa wagalandi. <sup>28</sup> Ndi kat wandi. Nat nimba min kan ngu yagula Jon min waligandi. Nat nimba min kan Ilaija min waligandi. Nat nimba min God waa nyaangit

mbuta kita nyan min waligandi waa wandi. <sup>29</sup> Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk wunai luwangat angamak waligangwuk waa wagalandi. Wagalandi, Pita wandi. Min Kraist min waa wandi. <sup>30</sup> Pita wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wungi vak vak kat nat nimba kat ke waga waa wandi.

### *NGINI KIYAIGOWUN WAA JISAS WANDI*

<sup>31</sup> Jisas wandi. Judana ngwatnagwi God kat waliga njambwi nimbo nyaangit piliwutiga nimbo wun kat kai waigandi. nima nima vat wun kat yigiyandi. Wun Godna vat smogwi liga nyan wun kat vatnyagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi. <sup>32</sup> Ndi kat wan nyaangit kapmba mbutndi. Ana pagwundi. Mbutndi maa Pita Jisas kat kwutaa kalilaa Jisas waa nyaangit kat kai walaa vitik walaa wandi. <sup>33</sup> Pita wandi maa Jisas limbalagulaa ndina kwupmba la nimba kat vilaa Pita kat vitik walaa wandi. Seten wun kat kwagala waa wandi. Min Godna maawupmba ana yelavitigamin. Min ndinyanguna maawupmba yelavitigamin.

<sup>34</sup> Nima sakwat nimbagwi ndina kwupmba la nimba kat yagwa walaa ndi kat wandi. Kita nyan wuna kwupmba yavat wandeyan ndina maawuk kat kai waigandi. Ndina mbangi kat kai walaa diwai kros kwutaa nyaambupmba walalaa kaliweya vla ndino kwutuwa njivwa kwukiyandi. Wuna kwupmba yavat wa nimba kwutiwa njivwa ndino kwukiyandi. <sup>35</sup> Kita nyan ndina mbangi mina yelavika kwunatndeyan kavle yigiyandi. Kita nyan ndina mbangi mina yelavitapman wuna njivwa kwuka wan apma nyaangit mbutndeyan wan nyan apma vat tigiyan. <sup>36</sup> Kita nyan kipmana kwanda kwanda nda aywaa klalaa kavle vat yiga yetindeya vak klandeyan apma vatna? Kai. Apma vat ana ndi waa wandi. <sup>37</sup> Apma vak yetindeya vak kak wenga anda sakwat kwilaa klaigandi. Wenga kai. <sup>38</sup> Mbambala liga nimba kavle vat yetiligandi. God kat kai waligandi. Kita nyan wunai waa apma nyaangit wan kavle nimba kat mbupmak kat ndina mbangi wup yindeyan ngini ndi kat wuna mbangi wup yigiyandi. Wuna nyaek wandi mala enselonala yaigowun. Apma vat tiga yaigowun. Yaweya njimblamba wun kat wup yila nimba kat ndi kat wup yigiyowun.

## **9**

<sup>1</sup> Jisas ndi kat wandi. Wumba liga nat nimba God kwondumba viga ligiyaa vak vigiyan gwuk. Ana tat kiyai gwuk. Vilaa tiga liga kiyai gwuk waa wandi.

### *JISASNA MBANGI MANDIP MBANGI LINDI*

<sup>2</sup> Nandinya sila kita yindi maa Jisas Pita Jems Jon kat nduwiat kalindi. Nduwimba kapma lindi maa ndi kat vilindi maa Jisasna mbangi mandik vak tindi. <sup>3</sup> Ndina waavwi nya vla silindi. Njanganjeya waavwi sawun mina ligandi. Jisasna waavwi sawun ava vla lindi. <sup>4</sup> Tiga liga Ilaijagwi moseso Jisas kat ngambulimbik mala vindi. <sup>5</sup> Vindi maa Pita Jisas kat wandi. Simagaga liga nyan, tinan apma vatna. yisombale kuvuk kwutneyan kwowa? Min kat kita Moses kat kita Ilaija kat kita kwukiyaniin waa wandi. <sup>6</sup> Nima vaatinjangat angamak waigowun waa yelavita kwo wandi. <sup>7</sup> Mbaw ndi kat yaa pagwundi. God mbaw nindimba liga ndi kat wandi. Ndi wuna nyana. Ndi kat solat siga ligowun. Ndi kat awut waa wandi God. <sup>8</sup> Wandi maa nat nyan tapman Jisas kapma lindangat kwaka vilindi.

<sup>9</sup> Nduwimba liga ndailindi maa Jisas ndi kat walindi. Vingwa vak kat nat nyan kat wata ke mbuka. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Kiyalaa laakwun maa mbambala vingwa vak kat mbukiyangwuk waa wandi. <sup>10</sup> Wupma ana mbutndi. Avla ngambundi. Kiyalaa laakiyowun wanda nyaangik kat avla wagalaga ngambulindi. <sup>11</sup> Jisas kat wagalaga wandi. Nyaangit piliwutiga nimba Ilaija tat yaigandi ngini Kraist yaigandi waa waligandi waa wandi. Manda kat wupma waligandi waa wandi. <sup>12</sup> Ndi kat wandi. Kwowa Ilaija yambi kwunapmak tata yandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun kat kavle vat yetinjeya vak kat wun kat kai wanjeya vak kat tamba manda kat piliwutndi waa wandi. <sup>13</sup> Ngwuk kak wowun. Ilaija tamba yandi maa ndina maawupmba la vapmba ndi kat yindi. Ndinai ya vak kat tamba piliwutndi.

#### *KAVLE WAAGAN TAVILA LA MAT NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>14</sup> Jisasna kwupmba la nat nimba ta kavat aynat nimba yindi maa nima sakwat nimba Jisasna kwupmba la nat nimba la kavamba lindi. Moses kwiya lo simogwi liga nimba Jisasna kwupmba la nat nimba kat kwundimba waliyavat tindi. <sup>15</sup> Wan nimba sakwat nimba Jisas kat vilaa nolin ngwandiga ndinai liga kava ndi kat ngambuvat yindi. <sup>16</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat wandi. Manda vatna ngambulingwa waa wandi. <sup>17</sup> Kita nyan wandi. Simagaga liga nyan, wuna nondayan min kat kiyawun. Tigat kulumata waagan ndi kat tavilindi. <sup>18</sup> Waagan ndi kat tavilindi maa kipmamba ndalaa man taamba satega kwundi ngu ngaanga ngu ndalaa nimbi ngliaka lindi waa wandi. Mina kwupmba la nimba kat wowun. Savili wowun. Ana alipsiga savilindi waa wandi. Jisas wandi. Ngwuk ngwula mbangi wiyo waavi laagalapman nimba ngwuk. Wungi kat tiga ana savilingwuk.

<sup>19</sup> Anda sakwat nandinya tiga ngwuk kat simagaga mbuti-wun mala ngwula mbangi wiyo waavi taagagiyandi. Angambala nandinya wun tiga ngwula mbangi kilipangi yinda vak kat mbukiyowun. Wan nyan kat kwutaa wun kat agiya wandi. <sup>20</sup> Ndi kat mat nyan kiyandi maa waagan Jisas kat vilaa mat nyan kat kwutndi maa kipmamba ndandi. Kipmamba ndalaa paaka liga kwundi ngu ngaanga ngu ndalindi.

<sup>21</sup> Jisas mat nyana nyaek kat wagalandi. nandinya anda sakwat ngi vat yilindi waa wagalandi. Wagalandi, wandi. Mat nyan tindi ngi vak mina yilindi waa wandi nyaek. <sup>22</sup> Waagan nima sakwat njamba ndi kat kwutaa yamba yaagilindi. Nima sakwat njamba ndi kat kwutaa ngumba yaagilindi. Vatnyavak yaagilindi. An kat miwa ay. Alipsiga kwunapmak timeyan ndi kat kwunak. <sup>23</sup> Jisas ndi kat wandi. Manda kat alipsiga kwunapmeyan waa wamin. Mbangi wiyo waavi taakaliga nyan nima njivwa kwutapman nda? waa waigandi waa wandi Jisas. <sup>24</sup> Nyaek yawiga waga Jisas kat wandi. Min kat wuna mbangi wiyo waavi samat samat taagalingandi. Wuna mbangi kilipangi yilinda vak kat kwunak waa wandi. <sup>25</sup> Nima sakwat nimba yisolaa linjangat Jisas vilaa waagan kat wandi. Min tigat kulumaka waan tivila liga waagan min ndi kat kwagala. Nat njamba ke taviga waa nima kwundimba wandi. <sup>26</sup> Waagan kiselaa ndi kat kwutndi maa man taamba satnedi maa ndi kat kwagalandi vilaa tamba kiyandi waa wandi. <sup>27</sup> Jisas ndi kat taambamba kwutaa katsondi maa laatndi.

<sup>28</sup> Jisas ngay wuleindi maa ndina kwupmba la nimba ndi kat kpma kavamba wagalandi. Manda kat tamba ndi kat savililapman yinin waa wagalandi. <sup>29</sup> Jisas ndi kat wandi. God kat wakalalapman yilingweyan wungi vak waagan kat ana saviligiyangwuk waa wandi.

### *NGINI KIYAIGOWUN WAA NAT NJAMBI JISAS WANDI*

<sup>30</sup> Wan kava kwagalalaa Galili walinja kavamba liga kwagalalaa yinda vak kat nat nimba vivak kat kai wandi. Ndina mbaapmamba la nimba kat kapma liga ndi kat simogwivat wandi. <sup>31</sup> Ndina kwupmba la nimba kat simagaga wandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun kat ngini nima sakwat nimba kwutaa vatnyagiyandi. Vatnyandi maa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi. <sup>32</sup> Ndina waa nyaangik kat Jisas kat wagalvak kat ndina tipmwi wup yindi.

### *ANDA NYAN NJAMBWI NYANAT TIGIYAA*

<sup>33</sup> Kapaneam wuleilaa ngay wuleindi maa Jisas ndi kat wagalandi. Ava yambimba manda vatna ngambulingwa waa wandi. <sup>34</sup> Ngini anda nyana nina nima nyanat tiga nat nimba

kat viga ligiyaa waa ngambulaa ndina nyaangit kat ndina mbangi wup yiga na awat wandi. <sup>35</sup> Jisas ndaaliga tamba vili kiyeli vililik nimba kat yagwa walaa ndi kat wandi. God waa apma nyaangitmba wandi. Kita nyan nindi vaalamba ndaaliga nyan tiga vla lindeyan God ndi kat yelavikiyandi. Ndi njambwi nyan ana ndi waa yelavikiyandi. Kita nyan avla ndina si kwusoga walapman yiga nat nimbana njivwa kwutndeyan God ndi kat yelavikiyandi. Wan nyan njambwi nyana waa yelavikiyandi waa wandi Jisas. <sup>36</sup> Mat nyan kwutaa ndina nindimba valagalaa taambamba kwutaa katsolaa wandi. <sup>37</sup> Kita nyan wungi vat mat nyan kat wuna si waga kwunatndeyan ndina njivwa wuna lak yaigandi. Kapma wuna lak ana yaigandi. Wun kat ay waa nyan kat yaigandi waa wandi Jisas.

*NIN KAT KAI WALAPMAN NIMBA NINA MBAAPMAMBA LI VLA LIGANDI*

<sup>38</sup> Jon Jisas kat wandi. Simaga liga nyan, kita nyan mina si waga waagan saviindi. Savilinda vak kat vilaa ndi kat kai wanin. Nina mbaapma ana yetiligamin walaa kai wanin. <sup>39</sup> Jisas wandi. Kai ke waga. Kita nyan wuna si waga nima njivwa kwutndeyan ngini wun kat kavle nyaangit ana mbukiyandi waa wandi. <sup>40</sup> Min kat kai walapman nimba nina mbaapmamba li vla ligandi. <sup>41</sup> Ngwuk kat wowun. Kraistna mbaapmamba lingwangat ngwuk kat kilinja ngu kwinyeyan awat apma vat wunamba klaigandi.

*MAAWUT KAVLE VAT YA VAT*

<sup>42</sup> Kingi vat mat nyana wun kat yelavitnda vak kat nat nyan kai wandi maa wun kat kwagalalaa yindeyan wan ana nglaatndi. Wan kai waa nyan kat kambak yaawumba ndina kwapmba tulaa ngumba yiga yaaginjeyan apma vatna. <sup>43-44</sup> Kita nyana taambamba kwutaa kavle njivwa ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan taamba kalika tigandi. Taamba lapman apma kavat yindeyan wovuna. Apma tamba liga kavle kava ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. <sup>45-46</sup> Kita nyan kavle kavat mamba yilaa wan kavamba kavle njivwa kwutnda njivwa ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan man kalikiyandi. Sambin tiga apma kavat yindeyan apma vatna. Man apma vat tindi kavle kava ya vitiga kavat yindeyan kavle vatna. <sup>47</sup> Kita nyan minimba vinda kavle vat ndina maawupmba liga apma vak kat kwulatndeyan min pinguka yaagigiyandi. Mini lapman kita naanga minimba viga apma kavat yindeyan apma vatna. Mini vili apa apma vat timbik kavle kava ya vitiga kavat yindeyan ana nglaatndi. <sup>48</sup> Wan kavamba ya vitiga vak ana ngiligiyandi. Wan kavamba ngak kawiya sim kilinda vak ana ngiligiyandi.

49-50 Njangu veivat yiga ndamba sol taakandi, sol kwunakiyandi. Ngini sol taagalinja vak vla God ngwuk kat yamba kwunakiyandi. Sol apma nda. Solna nyingi yiliga vat ngilindi maa ngini mandamba kwunakiyangwuk. Ngwuta lak yigumba ali ngwula. Sol taagalinja wimbu vla apma vat tigiayangwuk. Ngwuk yigumba kitamba ligiyangwuk. Yakwa nimba liga vak vla ali ngwula.

## 10

### *NDU TAAGWA KWAGALANJA VAK KAT JISAS NDI KAT MBUTNDI*

<sup>1</sup> Wan kava kwagalalaa Judia yindi. Jodana nat naangat valigendi. Nima sakwat nimba ndi kat yaa yisolaa lindi. Yisolaa lindi maa ndinai waa vapmba simagaga mbutindi.

<sup>2</sup> Nat Ferisi ndi kat mandip mandip vat wagalavat yandi. Kita nyan ndina taagwa kwagalandeyan kwowa? Waa wagalandi. <sup>3</sup> Jisas ndi kat wandi. Moses angamak ngwuk kat wandi waa wandi. <sup>4</sup> Wandi, wandi. Moses wandi. Kita nyan ndina taagwa kat kwagalavat wandeyan lavunga piliwutaa kwagalagiyandi waa wandi Moses waa wandi. <sup>5</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwulai kai waliga vak kat tiga wupma Moses wan nyaangit piliwutndi waa wandi. <sup>6</sup> Tamba God aywaa kwutndi. Ndu taagwa kwutndi. <sup>7</sup> Wungi kat tiga kita nyan ndina nyaek nyimena ngay kwagalalaa taagwa klaigandi. <sup>8</sup> Nduwo tagwo kita vatna ligiyambik. Ngini kapma vak ana ligiyambik. <sup>9</sup> God kita vak timbeya vak kat kwutndi maa taagwa kwagalalaa mandip mandip kavat ay waa ke waga waa wandi.

<sup>10</sup> Ngay wuleindi maa Jisasna kwupmba la nimba ndi kat ndinai waa nyaangik kat nat njambi wagalandi. <sup>11</sup> Ndi kat wandi. Kita nyan ndina taagwa kwagalalaa ngini nat taagwa klandeyan sikwuka wandgiligandi. Wangilindangat kwagalandanda taagwa kat kavle vat yiligandi waa wandi. <sup>12</sup> Kita lagwa lila lan kat kwagalalaa ngini nat lan klaleyan sikwuka wangiligali. Wangililangat kwagalalaa lan kat kavle vat yiligali waa wandi.

### *JISAS MAT NYANGU KAT APMA NYAANGIT WANDI*

<sup>13</sup> Mat nyangu kat Jisas taamba taagandangat ndi kat kiyandi. Kiyandi maa Jisasna kwupmba la nimba kat nima kwundimba walendi. <sup>14</sup> Jisas walenja vak vilaa ndi kat nima vak walega wandi. Mat nyangu wun kat yaandi. Ndi kat kai waa ke waga. God viga liga vapmba ndi kat viga ligandi waa wandi. <sup>15</sup> Ngwuk kat wowun. Kita nyan mat nyan kwo klanja vak vla God kwigiyaa vat klandeyan God tiga kavat wuleigiyandi. Mat nyan klanja vak vla klavak kat kai wandeyan ana klaigandi. <sup>16</sup> Jisas mat nyan kat kwutaa



ndaawamba laagalaa taamba laagalaa ndi kat apma nyaangit wandi.

*NIMA SAKWAT NDO LIGA KWANDI NYAN*

<sup>17</sup> Wan kava kwagalavat yilindi maa kita nyan ndi kat yalaa kwalimamba vaselaa ndi kat wagalandi. Apma simaga liga nyan, ngililapman apma vat yetiweya vak klavak kak angamak kwuikiyowun waa wagalandi. <sup>18</sup> Jisas ndi kat wandi. Manda kat wun kat apma nyan waa wamin. Apma nyan ana ligandi. God mina apma nyana waa wandi. <sup>19</sup> God tamba waa nyaangit tamba wupmin waa wandi Jisas. Ndinyangu kat ke vatnyaga, nat nyana taagwa kat ke wangiliga, ke sikwuka, woseka ke waga, woseka waga ke kлага, nyaek nyime kat yigumba kwunaka yeti. Aywaa wupmin waa wandi Jisas. <sup>20</sup> Jisas wandi maa kwandi nyan wandi. Simaga liga nyan, mat nyan tiga wupma wama nyaangitmba wuka yetiliwun waa wandi. <sup>21</sup> Jisas ndi kat viga miwa yiga wandi. Kita vak kwagalamin. Mina kwanda kwanda nda yiga wenga klalaa kwo liga nimbogat agwi. kwimeyan nyinangwupmba liga mina kwanda kwanda nda nima sakwat tigiyanidi. Kwilaa wuna kwupmba yagwa waa wandi. <sup>22</sup> Jisas waa nyaangit wutaa ndina kwanda kwanda nda nima sakwat tindangat nambu njinjwenga nolin ngwandilapman yindi.

<sup>23</sup> Jisas limbalaguga ndina kwupmba la nimba kat vilaa wandi. Nima sakwat kwanda kwanda ndo liga nimba God viga liga kavat wuleivat nima njivwa waa wandi. <sup>24</sup> Ndina kwupmba la nimba wutaa ngipaliga ndandi. Jisas ndi kat nat njambi wandi. Ngwuk wuna nyangu ngwuk, God viga liga kavat wuleivat nima njivwa waa wandi. <sup>25</sup> Kamel kumbwi mbawna yambi wleivat yindeyan nima njivwa. Nima sakwat kwanda kwanda ndo liga nyan God viga liga kavat wuleivat yindeyan nima nglei njivwa waa wandi Jisas. <sup>26</sup> Wutaa nima vat ngipaliga ndalaa wandi. Kandana God viga liga kavat wuleigiyaa. God anda nyan kat apma vak kwunakiyanidi waa wandi. <sup>27</sup> Jisas ndi kat vilaa wandi. Ndinyangu nat nimba kat kwutaa God viga liga kavat ana kaligiyandi. Wan Godna njivwa. Ndi alipsiga kaligiyandi. Ndi nima nglei njivwa alipsiga kwukiyandi.

<sup>28</sup> Pita Jisas kat wandi. Nima nda kat kai waga kwagalalaa mina kwupmba yanin waa wandi. <sup>29-30</sup> Jisas wandi. Ngwuk kak wowun. Woseka ana wowun. Kita nyan wunagwi wunai waa apma nyaagik kat tiga ndina ngay, nyamwun, nyange, nyaek, nyime, nyan, ngepma, kwagalandeyan mandik ngay, nyamwun, nyange, nyaek, nyime, nyan, ngepma, ndumi tambanat mbambala kaligandi. Ndi kat nima vat yinjeya vat apma kalaigandi. Yaiga nandinyamba ngililapman apma

vat yetindeya vak klaigandi waa wandi. <sup>31</sup> Wan kipmana yetila nat nima sakwat ndo liga nimba God viga liga yetila nat kwo la nimba God viga liga kavat wuleilaa njambwi nambat tigiyaandi.

*KUVUK WAN NJAMBA KIYAIGOWUN WAA WANDI JISAS*

<sup>32</sup> Jerusalem yilinja ava yambimba liga Jisas tata yindi. Ndina kwupmba la nimba ndinai waa nyaagit kat ngipaliga yalindi. Nat nima sakwat kwupmba yalaa nimba ndinai waa nyaagit kat vaatindi. Wan tamba vili kiyeli vililik kat yagwa walaa wun kat yinjeya vak kat ngwuk kat mbutu wandi. <sup>33</sup> Awut. Nin Jerusalem wokeliganin. God kat waliga njambwi nyanguagwi nyaagit piliwutiga nimbo wun ndinyanguna nyan wun kat kwutaa kiyandi walaa Juda ana ndi nat nimba kat kaligiyandi waa wandi. <sup>34</sup> Wun kat kwusiliga kasega sipmiya saga yaawmba viyalitaa vatnyagiyandi. Vatnyandi maa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa wandi.

*JEMSAGWI JONO JISAS KAT WAGALAMBA NYAANGIT*

<sup>35</sup> Sebidina nyan Jemsagwi Jono Jisas kat yalaa wambit. Simaga liga nyan nin kat kita njivwa kwupmangat walieyan kwukiyamin? E? Kai? waa wambit. <sup>36</sup> Jisas mbik kat wandi. Angamak kwukwangat wambit waa wandi.

<sup>37</sup> Wandi maa wambit. Ndinyangu kat viga livat ndalimeyan ana nat nyan yaagindan naangamba nat nyan ambugendan naangamba ndalivat waga waa wambit.

<sup>38</sup> Jisas mbik kat wandi. Wagalamba vak kat mbitna maawut ana yelavitigambik. Wun kat nima vat yinjeyan wuna lak kwaigambik? Wun kat yinjeya nima vak mbik kat ygiyand? waa wandi.

<sup>39</sup> Wandi, wambik. Awa kwowa wambit. Wambik, Jisas mbik kat wandi. Wun kat nima vat yinjeyan wuna lak kwaigambit. Wun kat yinjeya nima vapmba mbik kat yigiyandi waa wandi. <sup>40</sup> Yaagindan naangamba ambugendan naangamba ndalimbangat mbik kat kwondu ana kwigiyowun. Wuna nda ana ndi. God wungi nyan kat visimogwigiyandi.

<sup>41</sup> Nat tamba vili nimba mbitna nyaagit wutaa Jemsagwi Jon kat walendi. <sup>42</sup> Jisas ndi kat yagwa walaa wandi. Wan kipmamba la njambwi nimba nat nimba kat mandip mandip vapmba viga ligandi. Nima kwonduo liga viga ligandi. Wupma viligangwuk. <sup>43</sup> Ngwuk wungivat wata kwutingweya. Kita nyan nima nyan tivat wandeyan ndina si viyesandalaa nat nimbana njivwa kwukiyandi. <sup>44</sup> Kita nyan njambwi nyana livat wandeyan aywaa nat nimbana njivwa kwutiga nyana tigiyaandi. <sup>45</sup> Wun Godna vak simogwi liga

nyan wuna njivwa nat nimba kwutnjangat ana yawun. Ndi kat tiga njivwa kwupmak yawun. Kwo luwa vat kwagalalaa kiyalaa nat nimba kat tiga wenga kwivat yawun.

*Mini kiyaa nyan Batimias ndi kat Jisas kwundatndi*

<sup>46</sup> Jeriko walinja ngepma wuleilaa kwagalagivaa yindi. Ndina kwupmba la nimbagwi nat nima sakwat nimbo apma yindi. Yindi maa mini kiyaa nyan Timiasna nyan Batimias wagalaga waleliga nyan waambu ava yambimba lindi. <sup>47</sup> Nasaretna nyan Jisas yanda yak kat wutaa walega wandi. Jisas Devitna nyan wun kat miwa ay waa walega wandi. <sup>48</sup> Nima sakwat nimba ndi kat kai waa kiya awa waa wandi. Ndina kwundi wutapman wata nima kwundimba walelindi. Devitna nyan wun kat miwa ay mila walelindi. <sup>49</sup> Walelindi mala Jisas wuka yiga tolaliga wandi. Ndi kat yagwa awa wandi. Wandi, mini kiyaa nyan kat ndi kat ke yelavika min kat yagwa waligandi waa wandi. Laataa yagwa wandi. <sup>50</sup> Ndina kambuga la waavwi lapmega kwagalalaa laataa Jisas kat yandi. <sup>51</sup> Jisas ndi kat wandi. Min kat angamak yiwangat wamin waa wandi. Mini kiyaa nyan ndi kat wandi. Njambwi nyan, wuna mini kwunapmak kak wowun. <sup>52</sup> Jisas ndi kat wandi. Min ay wandi. Mina maawupmba yelavipma vat, mina mbangi wiyo waavi taagaliga vak mina mini tamba kwunatndi waa wandi. Wandi, apma mini vilaa Jisasna kwupmba yindi.

## 11

*Jisas njambwi nyanat tivla liga Jerusalemat wuleindi.*

<sup>1</sup> Jerusalem ngwaymba liga Betfasi Betani walinja ngepma vililikmba lindi. Oliv walinja mi ta duwi lindi maa Jisas ndina kwupmba la vililik pali kat tata ay waa wandi. <sup>2</sup> Nat naangamba liga ngepma yiga valige mbila. Ngepma wuleilaa nyan donki yaawmba tulaa lindi, vigiyambit. Ndalilapman yilinja donki.

Ndi kat yaaw sivugilaa agiya. <sup>3</sup> Kita nyan kat mandana yilimba wandeyan awamba mbit. Nima nyan klavat wandi waa awamba mbit. Ngini awat kwigiyandi waa awamba mbit waa wandi Jisas. <sup>4</sup> Wupma yimbibit. Waambu ava yambimba liga ndaamangemba tunja donki kat vilaa sivugimbibit. <sup>5</sup> Sivugimbibit maa wumba la nimba mbik kat wandi. Mandana donki kat sivugiligambit waa wandi. <sup>6</sup> Jisas klavat wandi waa wambit maa kwowa kali wandi. <sup>7</sup> Jisas kat donki kiyambit maa ndina waavwi donkina mbunimba taagandi, Jisas ndalindi. <sup>8</sup> Nima sakwat nimba ndina alagumba la waavwi ava yambimba taagandi. Nat nimba kwapimba kalitnja ngaangawi la mi sandi taagandi. <sup>9</sup> Tata yiliga

nimbagwi kwupmba yiliga nimbo kiselaga wandi. Wovun nglei yamin. God yaiya vatna wugin yaa nyan min kat nima timangat wanin waa kiselandi. <sup>10</sup> Nina ngwat Devit viga la apma vak yaiqandi. Apma nglei vatna waa kiselandi. <sup>11</sup> Jerusalem wuleilaa Godna ngay wuleindi. Ta nda vilaa ngan ndaivat yindi maa ndina tamba vili kiyeli vililik nimbonala Betaniat yindi.

*Fik walinja mi kat Jisas kavle nyaangit wandi*

<sup>12</sup> Nat nandinya Betanimba liga yandi maa Jisas kat wundi yilindi. <sup>13</sup> Sivlamba liga fik walinja ngaanga la mi vindi. Vilaa sigipmak yindi. Yalaa ngaanga mina vindi. Sit kwala njimbla ana ndi. <sup>14</sup> Mi kat wandi. Nat njambi ngini kita nyan mina sik ana kigiyandi waa wanda vak ndina kwupmba la nimba wutndi.

*Jisas Godna ngay kat kwunatndi*

<sup>15</sup> Jerusalem wuleindi maa Jisas Godna ngay wuleilaa wenga klala la nimba kat savilindi. Nat nimba lavunga klalaa sanya kwila nimba. Ndina njamba kwuselitndi. Namiyo wenga kwila nimbana tigit kwuselitndi. <sup>16</sup> Godna ngayimba liga kita nda kwutaa kiyalinjangat Jisas kai wandi. <sup>17</sup> Ndi kat simagaga mbuka wandi. Tamba God waa nyaangit Piliwutndi.

God wandi. Wuna ngay ngepma ngepmana nimba God kat ngambunjeya ngaya tigiyan di waa wandi God waa tamba piliwutndi. Sikwutiga nimbana ngay vla lindangat yingwuk waa wandi Jisas. <sup>18</sup> Wan nima sakwat nimba Jisas waa nyaangit wutaa ngipaliga ndandi. Wungi kat tiga God kat kwunatiga njambwi nimbagwi nyaangit piliwutiga nimbo Jisas kat vaaka ndi kat vatnyavat yelavitndi. <sup>19</sup> Ngan ndandi maa Jisas ndina kwupmba la nimbana wan ngepma kwagalandi.

*Fik walinja mi nat njambi vindi*

<sup>20</sup> Ngambi fik walinja mi tamba liga wundangat vigiavaa yindi. Sandi, nindi, njingwut aywaa liga wundi. <sup>21</sup> Pita wumbayambi yelavita wandi. Njambwi nyan kavle yigaandi wamin fik walinja mi tamba liga wundi waa wandi. <sup>22</sup> Jisas ndi kat wandi. God kat ngwula mbangi wiyo waavi taaga waa wandi. <sup>23</sup> Ngwuk kat wowun. Kita nyan ndina mbangi God kat wiyo waavi taagandeyan wan nduwi kat nguat wokendangat wandeyan yigiyandi. Ngwula mbangi kilipangi yilapman yindeyan wangweya vat tigiyan di. <sup>24</sup> Wungigat tiga ngwuk kat wowun. God kat wagalangweyan klangwangat ngwula mbangi wiyo waavi taakandeyan klaigangwuk waa wandi.

<sup>25</sup> God kat waga lingweyan nat nyan kat waleya vak kat kai waa ngwaat vla siga kwunak. Ngwaat vla siga kwunakngweyan ngwula nyinangwupmba liga nyaek ngwuk kak ngwaak vla siga kwunakiyandi. <sup>26</sup> Nat nyan min kat kavle vat yinda vak kat ngwaat vla siga kwunatapman yingweyan ngwula nyinangwupmba liga nyaek ngwuk kat ngwaat vla siga ana kwunakiyandi.

### *Jisasna kwondu kat wagalandi*

<sup>27</sup> Nat njambi Jerusalem wuleilaa Godna ngay wuleilaa veiga ngaga yalindi maa God kat kwunatiga njambwi nimbagwi nyaangit piliwutiga nimbo Judana ngwatna Jisas kat yalaa walindi. <sup>28</sup> Mihai kwutiga njivwa anda kwondumba kwutigamin. Kwupmangat kwondu kandana kwiya waa wagalandi. <sup>29</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kak kita nda wagalagiyowun. Awat wangweyan wunai kwutiga kwondu kat ngwuk kak waigowun waa wandi Jisas. <sup>30</sup> Jon ndinyangu kat yagunda kwondu ndinyangunamba klandi? E? Godnamba klandi? Wun kat awa wandi.

<sup>31</sup> Avla ngambundi. Godnamba klandi waa waneyan nin kat wagalagiyahdi. Manda kat ndina maawut klalapan yingwuk waa waigandi waa ngambundi.

<sup>32</sup> Ndinyangunamba klandi waa waneyan wan nima sakwat nimba nin kat kai waigandi. Wan nima sakwat nimba wupma yelavitndi. Jon God waa nyaangit ngambundi waa yelavitndi.

<sup>33</sup> Wupma Jisas kat wandi. Nin ana yelavik liganin waa wandi. Wandi, Jisas wandi

Wupma ngwuk kak wunai kwutiga kwondu kat ana waigowun waa wandi.

## 12

### *Glep watiga ambukavana wapuseput*

<sup>1</sup> Jisas ndi kat pagwuga la wupuseputmba mbutndi. Kita nyan glep watiga ambugava kwutndi. Way ambugava tivwi kaambapmba kwutndi. Glep veinginyanjeyan waangu valaa ambugava kat viga ligiyaa sivla mbundi ngay kwutndi. Ambugava vigak ligiyaa nimba taagandi. Ndinai viga ligiyaa njivwa kat nat glep klaigandi. Ndi kat taagalaa nata ngepmat yindi. <sup>2</sup> Glep sikit njimbla lindi maa ndina njivwa kwutiga nyan kat ambugavat ay wandi. <sup>3</sup> Ambugavamba wata nat glep klavak kak ay wandi. Ambugava yandi maa ndi kat kemaka kwutaa yiyandi. Glep klavat yindi, savilindi. <sup>4</sup> Nat njambi nat njivwa kwutiga nyan kat ay wandi. Yindi maa ndi kat nambumba vivalaa kavle vat yindi. <sup>5</sup> Nat njambi nat kita nyan kat ay wandi maa yindi. Yandi maa ndi kat vatnyandi. Nat nimba nima sakwat ngivat sigit. Nat nimba

viyandi. Nat nimba vatnyandi. <sup>6</sup> Vatnyandi maa nat kita nyan mina lindi. Ndina nyana. Ndina nyan kat ambugavat ay wandi. Wuna nyan kat ana kavle yigiyandi waa maawupmba yelavitaa ay wandi. <sup>7</sup> Ndina nyan ambukava yandi maa viga liga nimba avla wandi. Wan nyan ambugava ngini klaiga nyana. Kan nyan kat vatnyalaa ambugava nina lak klaiganin waa wandi. <sup>8</sup> Ndi kat kwutaa vatnyalaa ndina sim mbuni livwimba yaagindi. <sup>9</sup> Ambugava kwutna nyan vatnya nimba kat angamak yigiyandi waa wandi Jisas. Ndi kat vatnyalaa nat nimba kat ambugava kwigiyandi waa wandi Jisas.

<sup>10</sup> Tamba God waa piliwutnja nyaangit wukngwuk? Wupma piliwutndi.

Ngay kwuta nimba tat yaaginja kaambak ngini tagumba laagandi, lindi. Tiga njambwi kaambaknat tindi.

<sup>11</sup> Wan vak God kwukna vatna.

Kwutndi maa vilaa ngipaliga ndalaa apma vatna waa waliganin waa piliwutndi.

<sup>12</sup> Jisas wan nyaangit wandi maa Judana njambwi nimba yelavitndi. Wanda nyaangit nin kat nima vat wavat wandi waa yelavitndi. Wungi kat tiga Jisas kat kwutaa vatnyavat wandi. Wan nima sakwat nimba kat vaataa Jisas kat ana kwutndi.

*Takis sanya yaagilinja vak kat Jisas mbutndi*

<sup>13</sup> Nat Ferisi walinja nimbagwi Herotna kwupmba la nimba kat ndi kat Jisas ta kavat ay wandi. Wandi, ndinai waa nyaangik kat kavle yigaandi walaa ndi kat yindi. <sup>14</sup> Yalaa Jisas kat wandi. Simogwi liga nyan, min woseka walapman vapmba yetiligamin. Min mandip vapmba ana yiligamin waa wandi. Aywa ndinyangu kat kita vapmba yiligamin. Ndinyangu yetiliga vapmba ana yetiligamin. Godna vak mina simogwiga waligamin. Njambwi nyan, king Sisa kat takis sanya yaagineya vat kwowa? Yaagigiyandin? E? Ana yaagigiyandin? waa Jisas kat wagalandi. <sup>15</sup> Jisas ndi kat mandip mandip vak kat vilaa ndi kat wandi. Wun kat manda kat wupma yiligangwuk. Sanya wun kat agiya vigiyowun waa wandi. <sup>16</sup> Sanya kita kiyandi maa ndi kat wandi. Kandana mindama kandana si kan waa wandi Jisas. Ndi kat wandi. King Sisana mindama ndina so sanyamba kwaa wandi. <sup>17</sup> Jisas ndi kat wandi. King Sisana nda ndi kat kwigiyangwuk. Godna nda ndi kat kwigiyangwuk waa wandi. Wandi, wanda nyaangit wutaa ngiga ndandi.

*Kiyaa nimba laatnjeya vak kat Jisas mbutndi*

<sup>18</sup> Sadyusi walinja nimba kiyaa nyan ngini ana laakiyandi wala nimba ndi. Jisas kat yalaa wagalandi. <sup>19</sup> Simogwi

liga nyan, tak Moses piliwutndi. Nyamwun taagwa klalaa nyan njantapman kiyandi, swambu klaigandi. Klalaa nyan njangiyandi waa piliwutndi Moses waa wandi. <sup>20</sup> Yakwa ndu sila vili tindi waa wandi. Nyamwun nyan taagwa klandi. Kiyandi maa nyan kwutapman kwo lili. <sup>21</sup> Ndina swambu nyan nyamwuna taagwa klandi. Klalaa kiyandi maa nyan kwutapman kwo lili. Ndina swambu ngivat sigit. <sup>22</sup> Nat swambu aywaa ngivat sigit kiyandi maa taagwa nyan kwutapman kwo lili. Ngini taagwa kiyali <sup>23</sup> Ngini kiyaa nimba laatnjeyan at taagwa kana taagwat tigiyaali waa wandi. Wundi sila vili nyangua kita lagwamba klandi waa wandi.

<sup>24</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk apma vak ana yelavitigangwuk. God waa nyaangit kat ana apma vat yelavitigangwuk. Ndina kwondu kat ana apma vat yelavitigangwuk. <sup>25</sup> Ngini kiyaa nimba laatnjeyan ndu ana taagwa klaigandi. Ensel yetiga vak vla yetikiyandi.

<sup>26</sup> Kiyaa nimba laakiyaa vak kat Moses tamba piliwutnda nyaangit ana vingwuk? Moses kaawa ya vla vitindi, vindi. Vilindi maa God ndi kat wandi. Wun Ebrahamna njambwi, Aisakna njambwi, Jekopna njambwi nyan wun waa wandi God. <sup>27</sup> God kiyaa nimbana njambwi nyan ana ndi. Kwo liga nimbana njambwi nyana God. Ngwuk wan hayaangik kat kavle maawut yelavika ligangwuk waa wandi Jisas.

<sup>28</sup> Nyaangit piliwutiga kita nyan yalaa ndina kwundimba kao linja vak kat wutaa Jisas apma vat wanda vak kat wutaa Jisas kat wagalandi. God kwiya njambwi vla liga nyaangit anda nyaangit njambwi liga waa wagalandi. <sup>29</sup> Jisas awat wandi. Njambwi kingiyan. Isrel walinja nimba awuk ngwula. God nina njambwi nyana. Nat nyan ana ligandi. <sup>30</sup> Ngwula njambwi nyan kat God kat maawupmba yelavika solat asi. Ndi kat maawupmba nolin ngwandi. Ndi kat mbangimba nolin ngwandi. Ndi kat mbangi kwondumba solat asi waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas. <sup>31</sup> Kwupmba liga God waa nyaangit kingiyan. Avla nolin ngwandingwa vapmba nat nyan kai nolin ngwandigiyangwuk. Nat nyaangit njambwi kai kimbik kiyaaambit waa wandi Jisas.

<sup>32</sup> Nyaangit piliwutiga nyan Jisas kat wandi. Apma vat wamin simogwi liga nyan waa wandi. God kita liga vak kat ana woseka wamin. Ndiha njambwi ana ligandi. Kapma ligandi waa wandi. <sup>33</sup> God kat maawupmba yelavika solat sinja vak, maawupmba nolin ngwandinja vak, mbangi kwondumba solat sinja vak, avla nolin ngwandiga vapmba nat nyan kat nolin ngwandinja vak, aywaa apma nglei vatna. God kat kwunapmak yamba tuga kelonja vatnagwi God kat

kwunapmak vatnyaga kwinja vak kat wan apma nglei vat kwulataa ligandi waa wandi.

<sup>34</sup> Apma vat wanda vak Jisas wutaa wandi. Minai waa vat God yelavitna vatnonala kita vak vla ligandi waa wandi. Wandi, nat nimba Jisas kat wagalavak kak kai wandi.

*God kwiya nyan Kraist walinja nyan kat Jisas mbutndi*

<sup>35</sup> Jisas Godna ngayмба liga simogwiga wandi. Nyaangit piliwutiga nat nimba wupma waligandi. Kraist Devitna mat nyana waa waligandi. Manda kat wupma waligandi waa wandi Jisas. <sup>36</sup> Godna waagan Devitna maawut ngwandindi maa wupma piliwutndi.

Njambwi nyan God wuna njambwi nyan Kraist kat wandi.

Wuna yaagindan naangamba ndaali. Min kat kao liga nimba kat siwun maa ngini min kat ana kao yigiyandi waa wandi God waa piliwutndi Devit.

<sup>37</sup> Devit Kraist kat njambwi nyan walindi. Manda kat tiga Kraist Devitna mat nyanat tigiyandi waa waligandi. Kraist Devitna njambwi nyana waa wandi Jisas. Wan nima Sakwat nimba ndinai waa nyaangit wutaa nolin ngwandindi.

*Nyaangit piliwutiga nimba yeta kavle vak kat Jisas kai wandi*

<sup>38</sup> Jisas simogwiga wandi. Nyaangit piliwutiga nimbana kavle vak kat yigumba avi ngwula. Livla mbundi waawwimba kwusolaa yetivat waligandi. Wenga klalinja kavamba kwo nimba ndi kat apma vat wanjangat wupmat waligandi.

<sup>39</sup> Nyaangit ngambulinja ngay wuleilaa njambwi nyana tigitmba ndalivat waligandi. Nima kiginda kwutnja kavamba ngivat sigit waligandi. <sup>40</sup> To lagwana kwanda kwanda nda sikwuka klaligandi. God kat sivla nyaangit maawut sitapman kapmba kwo waligandi. Nima nima vat Godnanamba klaigandi.

*To lagwa God kat sanya kwili*

<sup>41</sup> Godna ngayмба liga sanya yaagilinja kavana nat naangamba Jisas ndaalindi. Wan nima sakwat nimba sanya yaagilinja vak kat ndaaliga vindi. Nat nima sakwat kwanda kwanda ndo liga nimba sanya nima sakwat yaagindi. <sup>42</sup> Sanya lapman to lagwa yalaa mat yelogwen mbangi sanya vililik yaagili. Wan sanya vililik peni kita vla ligandi. <sup>43</sup> Jisas ndina kwupmba la nimba kat yagwa walaa ndi kat wandi. Ngwuk kat wowun. Wan sanya lapman to lagwa nat nimba sanya kwinja vak kat kwulati waa wandi. <sup>44</sup> Nat nimba nima sakwat sanyo liga kuvuk klalaa kwindi. Li sanya lapman tiga lila sanya aywaa kwili waa wandi Jisas.



## 13

### *GODNA NGAY KAT SULINJEYA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>1</sup> Jisas Godna ngay kwagalandi maa ndina kwupmba la kita nyan ndi kat wandi. Simogwi liga nyan avimba min. Apma kaambapmba kwutnja ngaya. Apma nglei ngaya waa wandi. <sup>2</sup> Jisas ndi kat wandi. Nima nima Godna ngay vimin? Ngini wan ngay sulindi maa wan kaambak nigliga wuliga ndalaa kita kita yiga tigiyan di waa wandi.

### *NIMA VAT YAIGAA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>3</sup> Jisas Oliv walinja nduwi at yiga ndaa lindi. Wan nduwi nat naangamba Godna ngay lindi. Pita, Jems, Jon, Endru ndi kat kapma liga wagalandi. <sup>4</sup> Nin kat ambuk. Anda siva Godna ngay kat yinjeya vak wama vak tigiyan di waa wagalandi. Anda nda tata liga nda nin kat simogwigiyaa was wagalandi.

<sup>5</sup> Jisas ndi kat wandi. Yigumba awukmba ngwuk. kita nyan ngwula maawut mandip yilandi. <sup>6</sup> Nima sakwat nimba wuna si waga yaigandi. yalaa waigandi. Wun Kraist wun waa waigandi. Wan nimbana nyaangit wutaa nima sakwat nimbana maawut mandip vat yipiyandi waa wandi Jisas.

<sup>7</sup> Kao veilaa yaa snjeya vak kat wutaa ke vaka. kao sigiyaa vat tiigiyan di. Wan vak ngiligiyaa njimbla wata. <sup>8</sup> Kita kwundi nimba nat kwundi nimba kat kao sigiyandi. Ngepma ngepma kat kao sikiyandi. kava kavamba yinaw kwukiyandi. Kiginda lapman njimbla tigiyan di. Wundi nama vat ngiligiyaa njimbla wata. Wan nima vak taagwa nyan kwupmak yipma sindi tiga vak vla ligandi.

<sup>9</sup> Ngwuk yigumba viga alimba ngwuk. Wan apma nyaangit ngambungweyangat ngwuk kak kwutaa kaligiyandi. nyaangit ngambulinja ngayimba ngwuk kak viyaigandi. njambwi nimbagwi nima nimba kat wun kat tiga laataa kwukwa njivwa kat ndi kat mbukiyangwuk. <sup>10</sup> Tat wan apma nyaangit ngepma ngepma nimba kat mbukiyangwuk. <sup>11</sup> Wan apma nyaangit ngambungweyangat ngwuk kat kwutaa kalinjeyan awat wangweyan nyaangik kat nimamba ke yelavika. Godna waagan ngwuk kat waigaa nyaangit waigangwuk. Avla ana waigangwuk. Godna waagan ngwula maawut ngwandindi maa waigangwuk. <sup>12</sup> Wan njimblamba nyamwun swambu kat vatnyavak kak kaligiyandi. Swambu nyamwun kat vatnyavak kak kaligiyandi. Nyan nyaek nyime kat ngivak kaligiyandi. <sup>13</sup> Wuna mbaapmba lingwangat tiga ngwuk kak aywaa kai waigandi. Wan kavle njimbla kat kwulatiga nyan tindeyan kwo ligiyandi.

### *GODNA NGAYMBA LIGIYAA KAVLE VAT*

<sup>14</sup> Tamba God waa nyaangit waliga nyan Danyel wupma piliwutndi.

Kita nyan Godna ngaymba kavle nglei nda taagagiyaandi. Taaganda nda wan ngay nglambi ligiyaandi waa piliwutndi.

Piliwuta nyaangit vigiyaa nimba vilaa maawupmba yelavik. Taaganda kavle nglei vat vilaa Judiamba lingweyan nduwiat kita yi yigiyangwuk. <sup>15</sup> Ngay ngwaymba liga nyan kwanda kwanda nda klavak lungwamata yindeyan kavle yigiyandi. Kita yi yigiyandi. <sup>16</sup> Ambugavamba liga nyan ngaymba liga taaganda waavwi kat lungwamata yindeyan kavle yigiyandi. Kita yi yigiyandi. <sup>17</sup> Nyan tiga taagwa, nyan kat mwunya kwiliga taagwa wan njimbla yandi, ndi kat miwa ay. <sup>18</sup> Meit mwuk kwutiga njimblamba ngivat kavle vat ke kwiga God kat wagala. <sup>19</sup> Wan nima vatna sakwat tat wungivat ana lindi. Tat God kipma kwutna njimbla wungivat ana lindi. Ngini wungivat ana ligiyaandi. <sup>20</sup> Nima nyan wan nandinayana sakwat kalitapman yindeyan ndinyangu aywaa kiyagandi. God ndina nimba kat tiga nandinyana sakwat kalikiyaandi.

<sup>21</sup> Kita nyan yalaa ngwuk kat wandeyan avi Kraist kingiwyan ndi waa woseka wandwyan maawupmba ke yelavik. <sup>22-23</sup> Kraist liwun waa nima sakwat nimba waga God waa nyaangit wowun waa nima sakwat nimba waga yaigandi. Yalaa simogwi liga nima njivwa kwukiyandi. Kwutndi, ngipaliga ndaigandi. kwutnjeya vak kat vilaa wan nimbana maawutmba yelavitnja vak kavle yigiyandi. Godna nimbana maawupmba yelavitnja vak kat kavle yivat waigandi. ndina maawupmba yelavitnja ngwula. Ngwuk kak tak tamba mbukwun.

#### *JISAS NGAGA YANDEYA NJIMBLA KAT MBUTNDI*

<sup>24</sup> Wan kavle njimblana nima vak ngilindi maa nya yiga kulun waigandi. Mbak ana sigiyaandi. <sup>25</sup> Singwuk pika ndaligiyaandi. Nyinangwutmba liga nda kat yinaw kwukiyandi. <sup>26</sup> Kwutndi maa wun ndinyanguna nyan wun nyinangwupmba liga ngaga yaweya vak kat vigiyaandi. Kwondumba yaigowun. Apma vat tiga yaigowun. <sup>27</sup> Godna nimba kat klalaga kiyavak kak ndina ensel kat ay waigandi. Woli agwiat ay Malingwutnat ay. kambangwatnat ay. Kipmagwi nyinangwutnat wupma ay waa waigandi God.

#### *SUWA SIMOGWILIGA VAT*

<sup>28</sup> Suwa simogwi liga vak kat yelavik ngwula. Maambi wagwundeyan nyagangeat waa yelavitigangwuk. <sup>29</sup> Ngwuk kat mbukwa nyaangit tiga vak vilaa yelavikiyangwuk. Wan kavle vat tamba ngway tola ligandi waa yelavikiyangwuk.

<sup>30</sup> ngwuk kat wowun. Mbambala tiga nimba wunai waa vat vigiyangwuk. Tat ana kiyaigangwuk. Vilaa tiga kiyaigangwuk waa wandi. <sup>31</sup> Nyinangwutnagwi kipmo ngini ngiligiyandi. Wunai waa nyaangit ana ngiligiyandi. Njimbala njimbla ligiyandi waa wandi Jisas.

*YAWEYA NJIMBLA KITA NYAN ANA VIGA WUKA LIGANDI*

<sup>32</sup> Yaweya njimbla kita nyan ana viga ligandi. Ensel ana viga ligandi. Godna nyan wun ana viga ligowun. Wuna nyaek mina viga ligandi.

<sup>33</sup> Yigumba avi ngwula. yaweya njimbla ana viga ligangwuk. <sup>34</sup> Yaweya vat kita nyan sivla kavat yindeya vak vla ligandi. Wan nyan ndina njivwa kwuta nimba kat wandi. Ngay viga ali. Ngayna njivwa agwut wandi. Ndaamange kat viga la nyan kat yigumba avi wandi. Walaa kwagalalaa sivla kavat yindi. <sup>35</sup> Wungivat ngwutno avi ngwula. Ngayna njambwi nyan yaiga njimbla ana viga ligangwuk. Nglaambu yaigandi? Nindi yaigandi? <sup>36</sup> Ngwuk sindu kwaliga nimba vla lingwuk mala yandeyan ana nglaatndi. <sup>37</sup> Wupma avimba ngwuk. Ngwuk kak wawa ntyaangit ngwuk kat mina ana waligowun. Ndinyangu kat aywaa waligowun. Avi ngwula wowun waa wandi Jisas.

## 14

*JISAS KAT VATNYAVAK WANJA VAK*

<sup>1</sup> Nandinya vililik yindi mala Judana pesto ligiyandi. Wan pestomba tamba God ndi kat kwunatnda vak kat yelavika tugula nao kiga lindi. God kat waliga njambwi nimbagwi nyaangit piliwutiga nimbo Jisas kat pagwuga kwutaa vatnyavak wandi. <sup>2</sup> Wan pesto la njimblamba kai wata wandi. Ndi kat kapmba kwutaa vatnyaneyan nima sakwat nimba vilaa kai walaa nima vat yigiyandi waa wandi.

*KITA LAGWA APMA NJANGU VEILIGA NGWAAT JISASNA MBANGIMBA SALITI*

<sup>3</sup> Jisas Betanimba liga tat kawiya kila nyan Saimona ngaymba liga njambamba ndaa lindi, kita lagwa kaambapmba kwutnja aw kwutaa yali. Wan awmba nat walinja apma njangu veiliga ngwaat tindi. Wan ngwaat nima sanya kwiga klalinja ngwaakna. Aw tagulaa ngwaat ndina nambumba saliti. <sup>4</sup> Nat nimba kat waleavat wandi. Manda kat ngwaat ndina nambumba kwo salitnyin waa wandi. <sup>5</sup> Wan ngwaak wenga klageli. Klalelaa sanya kwo liga nimba kat kwigeli. Wupma li kat waa waleavat tindi. <sup>6</sup> Jisas ndi kat wandi. Li kat ke yiga wungivat. Manda kat li kat vat yigiyangwuk. Wun kat apma vat yiga kwunati waa wandi. <sup>7</sup> Kwo liga nimba njimbla njimbla ngwutnogwinala ligiyandi.

Njimbala njimbala ndi kat apma vat yigiyangwuk. Wun njimbala njimbala ngwutnogwinala ana ligiyowun. <sup>8</sup> Lila maawupmba yelavita a apma vat yili. Kiyawun maa wun kat waagumba taaganjeya vak kat yelavita a saliti. <sup>9</sup> Ngwuk kak wowun. Wan apma nyaangit mbutnjeya kava kavamba lilai kwutna vak kak li kat yelavita a mbukiyandi.

*JUDAS JISAS KAT VATNYAVAT TA NIMBA KAT KAMWIN KWINDI*

<sup>10</sup> Judas Iskeriot wan tamba vili kiyeli vililitna kita nyan God kat kwunatiga njambwi nimba kat Jisas kat sinjangat kamwin kwivat yindi. <sup>11</sup> Wan njambwi nimba Judas waa nyaangit wutaa nolin ngwandilaa ndi kat sanya kwivat wandi. Judas Iskeriot Jisas kat vatnyanjeya vak kat ndina maawupmba kwaka yelavitndi.

*PESTONA KIGINDA JISAS NDINA KWUPMBA LA NIMBANALA KINDI*

<sup>12</sup> Tagula nao kilinja pestona kita wan nandinyamba God Juda kat tamba kwunatnda pestona sip sip vatnyandi. Vatnyandi maa Jisas ndina kwupmba la nimba kat wandi. Pestona nima kiginda andamba yiga kigiyandin yelavik ngwula waa wandi. <sup>13</sup> Ndina kwupmba la nimbana vililik pali kat wandi. ngepma wulei mbila. Ngepma wuleilaa ava yambimba kita nyan ngu awmba naangalaa kiyaliga nyan mbik kat sila klakivaa yigiyandi. Ndina kwupmba ay mbila. <sup>14</sup> Ngay wuleindi maa wan ngay kwutna nyan kat awa mbila. Simogwi liga nyan wandi waa awa mbila. Wunai wuna kwupmba la nimbana God Juda kat kwunatnda pestona kiginda kineya kava andamapmba ligandi waga awa mbila. <sup>15</sup> Nima timbu vilinge awlak ngemba la kava mbik kat simogwigiyandi. Wan kava kwo kava ana ndi. ngayna nda ngiliga. Wan ngay nin kat tamba kwundatndi waa wandi Jisas. <sup>16</sup> Ndina kwupmba la mbik vililik pali ngepma yimbik. Yilaa Jisas mbik kat waa nyaangitmba tindi, vimbik. Kiginda kwupmbik.

<sup>17</sup> Ngan ndandi maa wan tamba vili kiyeli vililik nimbana Jisas laataa yandi. <sup>18</sup> Njambamba ndaa liga kilindi maa Jisas wandi. Ngwuk kak wowun. Ngwula kita nyan wun kat sinjangat kamwin kwiliga nyana. Wunagwinala kiliga nyan kamwin kwiliga nyana waa wandi. <sup>19</sup> Wutaa ngipaliga ndalaa yelavika lindi. Jisas kat kita nyan kita nyan wagalandi. Wun kat wamin? Waa kita kita wagalandi. <sup>20</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwutna nat nyan kigiyand. Kita nombe awmba kiga lili. <sup>21</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun kat tamba piliwuta nyaangitmba yigiyandi. Wun kat kamwin kwigiya

nyan ndi kat miwa ay. Ndi kat nyime kwutapman yigelan apma vat tigendi waa wandi Jisas.

*JISAS NDI KAT NAO KLALAA KANSAGA KWINDI*

<sup>22</sup> Kilindi maa Jisas nao klandi. Klalaa God kat wagalalaa limba ngililaa kwiga wandi. Agla wuna simna wimba kwiwa. <sup>23</sup> Ngu la andagava klalaa God kat wagalaa tulaa kita kita nyan kat kwindi, kindi. <sup>24</sup> Ndi kat wandi. Wan ngu wuna yelogwena. Paak vla ligandi. Nima sakwat nimba kat kwunapmak wuna yelogwen salikiyandi. <sup>25</sup> Ngwuk kak wowun. Glepna ngu kipmamba liga ana nat njambik kigiyowun. God viga liga kavat wuleilaa kupi apma ngu kigiyowun waa wandi Jisas.

<sup>26</sup> God kat mbangu kwundi walaa wan ngay kwagalalaa Oliv walinja nduwiat yindi.

*PITA KAT JISAS NGINI WUN KAT KAI WAIGAMIN WAA MBUTNDI*

<sup>27</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk aywaa wun kat kwagalagiyangwuk. Tamba la nimba piliwutndi.

Sip sip viga liga nyan kat God vatnyandi mala sip sip kava kava vaka yigiyandi waa piliwutndi waa wandi Jisas.

<sup>28</sup> Kiyalaa laataa tata Galili yigiyowun waa wandi. <sup>29</sup> Pita ndi kat wandi. Nat nimba min kat kwagalanjeyan wun ana kwagalagiyowun waa wandi. <sup>30</sup> Jisas ndi kat wandi. Min kat wowun. Mbambala ngan wun kat njambi kuvuk kai waigamin. Kai wamin maa nyaaga njambi vili vyaigandi. <sup>31</sup> Pita nima kwundimba wandi. Min kat ana kai waigowun. Minai kiyaa vapmba kiyaweyan kiyalapman nda? Waa wandi Pita. Aywaa ngivak wandi.

*GETSEMANI WALINJA KAVAMBA JISAS GOD KAT WAGALANDI*

<sup>32</sup> Getsemani walinja kavat yindi maa Jisas ndina kwupmba la nimba kat wandi. Ngwuk wumba ndaa ali ngwula. Wun God kat yiga wagalagiyowun waa wandi. <sup>33</sup> Nat Nimba kat kwagalalaa Pita, Jems, Jon kat Jisas ndi kat kwutaa samat kalindi. Jisas nima vak kat yelavitndi. <sup>34</sup> Ndi kat wandi. Wuna maawut nima vat yelavitigowun. Kiyalaa lsvla ligowun. Ngwuk ali ngwula waa wandi. <sup>35</sup> Jisas samat yiga kipmamba ndalaa God kat wagalandi. Wungivat vat wun kat yilandi waa wagalandi. <sup>36</sup> Ndina kwundimba aba waa nyaek kat wandi. Min aywaa alipsiga kwutigamin. Wungivat vak wun kat yilandi. Wupma mina maawutmba kwuka yeti. Wuna maawupmba ke kwuka yetiga waa wandi Jisas God kat.

<sup>37</sup> Wagalalaa yalaa kuvut nimba sindu kwalindi, vindi. Pita kat wandi. Saimon sindu kwamin? Laataa liga samat ana wun kat kawiga tigiyaamin? Waa wandi Jisas. <sup>38</sup> Jisas ndi kat wandi. Ke sindu kwaga. God kat wagala ngwula. God kat wagalangweyan ngwutna maawut ana kavle yigiyandi. Ngwutna maawupmba ana sindu kwiganin waa yelavikngwuk. Ngwula mini vali yindi, sindu kwangwuk. Ngwula nini maawupmba yelavikngwa vapmba ana yindi waa wandi Jisas.

<sup>39</sup> Nat njambi yiga God kat wagalandi. Tat wanda wumba nyaangitmba wandi. <sup>40</sup> Nat njambi yalaa ndina mini sindu yilindi, sindu kwandi, vindi. Ndina waa nyaangik kat wutaa ana kwundi wandi.

<sup>41</sup> Njambi kuvuk yilaa yalaa ndi kat wandi. Tamba sindu kwaangwuk? Ngiyambak. Wun kat kwupmak ya nimba tabma ngwaya yanja. Wun Godna vat simogwiliiga nyan wun. Wun kat kavle vat yetiliga nimba wun kat kwupmak yaandi waa wandi. <sup>42</sup> Laak ngwula. Yigat. Wun kat kamwin kwiya nyan ngwayamba ligandi waa wandi Jisas.

#### *JISAS KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>43</sup> Jisas walindi maa wan tamba vili kiyeli vililik nimbana kita nyan Judas yalindi. God kat kwunatiga njambwi nimbagwi nyaangit piliwutiga nimbao Judana ngwatno nima sakwat nimba kat ay wandi maa yak kwutaa njay kwutaa Judasonala yalindi. <sup>44</sup> Kamwin kwiya nyan tat ndi kat simogwivat yandi. Kipmwimba wusitweya nyan kwutaa agiya wandi.

<sup>45</sup> Judas Jisas kat yalaa ndi kat njambwi nyan walaa kipmwimba wusitndi. <sup>46</sup> Wusitndi maa ndi kat kwutndi.

<sup>47</sup> Jisasna ngwayamba la nyan yak kwutaa God kat kwunatiga njambwi nyana njivwa kwutiga nyana waan kalitndi. <sup>48</sup> Jisas ndi kat wandi. Wun sikwutiga nyan ana wun. Manda kat yak kwutaa njay kwutaa wun kat kwupmak yanguwak. <sup>49</sup> Nandinya nandinya ngwulanala Godna ngayamba liwun, ana kwukngwuk. Tamba piliwuta nyaangitmba yingwuk waa wandi Jisas. <sup>50</sup> Wandi, ndina kwupmba la nimba ndi kat kwagalalaa vaaka yindi.

#### *KWANDI NYAN KITA VAAKA PİLINDI*

<sup>51</sup> Kwandi nyan kita Jisasna kwupmba yindi. Waavwi kita kwo kapmalaa yindi. Jisasna kwupmba yindi. Waavwi kita kwo kapmalaa yindi. Jisas kat kwuta nimba ndi kat kwupmat wandi. <sup>52</sup> Ndina waavwi mina klandi. Kwo vaaka sip mina piliga yindi.

#### *JISAS KAT NJAMBWI NIMBA YISOLA LA NGAYAT KALINDI*

<sup>53</sup> God kat kwunatiga njambwi nyana ngayat Jisas kat kalindi. God kat kwunatiga njambwi nimbawgi Judana ngwatno nyaangit piluwutiga nimbo yisolaa lindi wan ngayamba. <sup>54</sup> Pita siwlamba liga kwupmba yandi. Pita God kat waliga njambwi nyana ngekavamba ndalindi. njambwi nyana kao liliga nimbonala ndalindi. Yipma yilindi, ya wayamba yiga ndalindi.

<sup>55</sup> God kat waliga njambwi nimbawgi nat yisolaa la njambwi nimbo Jisas kat njikiya nimbakat kwaka yindi. <sup>56</sup> Nima sakwat nimba ndi kat njika wandi. Kita vapmba ana ngambundi. Mandip mandip nyaangit woseka ngambundi. <sup>57</sup> Nat nimba laataa njika wupma wandi. <sup>58</sup> Godna ngay ndinyangu kwutaa ngay suligiyowun. Nandinya kuvut tiga mandik ngay kwukiyowun. Ndinyangu kwutnjeya ngay vla ana kwukiyowun Jisas wandi wutnin njika walindi.

<sup>59</sup> Kita nyaangitmba ana ngambundi. mandip mandip ngambundi. <sup>60</sup> God kat kwunatiga njambwi nyan nindimba laataa Jisas kat wagalandi. Awat waigamin? Min kat wanjangat angamak awat waigamin waa wagalandi. <sup>61</sup> Jisas awat ana wandi. Nat njambi God kat kwunatiga njambwi nyan ndi kat wagalandi. Min Kraist min? Min Godna nyan min? Waa wagalandi.

<sup>62</sup> Wandi, Jisas awa wandi. Ngingi wun Godna vak simogwi liga nyan wun Godna yaagindan naangamba ndaligiyowun, vigiyangwuk. nyinangwutmba liga yaigowun vigiyangwuk waa wandi Jisas. <sup>63</sup> Wandi maa god kat kwunatiga njambwi nyan kimbuk yiga avla waavwi ngilitaa wandi. Ndi kat njika waiga nat nimba kat yagwa ana waiganin. Ndin ngambu simbla nyaangitmba vatnyagiyanin. <sup>64</sup> Ndinai God kat kavle waa nyaangit tamba wukngwuk waa woseka wandi. Ngwuk angamak yelavikiyangwuk waa wandi. Wandi, wandi. Ndi kiyaigandi waa wandi.

<sup>65</sup> Nat nimba Jisas kat sipmiya sandi. Nat nimba ndina mini waavwimba ngilaa viyaga wandi. Kandana viyaa. Viyaa nyana si ambuk wandi. Kao liliga nimba ndi kat viyalaa kwutndi.

### *PITA JISAS KAT KAI WANDI*

<sup>66</sup> Pita ngekavamba liga God kat waliga njambwi nyana njivwa kwutiga tagwanyan ndi kat wali. <sup>67</sup> Pita ya ngwaymba liga mbangi kulavi lindi maa ndi kat vilaa walili. Min Nasaretmba liga yaa nyan min. Tamba Jisasonala limin waa wali. <sup>68</sup> Pita kai wandi. Nyinai waa nyaangik kat ana wuka yelavitigowun walaa laataa ngegava tivwina suwi yambi yindi. <sup>69</sup> Wat tagwanyan vilaa wumba liga nimba kat wali. Jisasna kwupmba la nyan angwiyan yiga waa wali.

<sup>70</sup> Nat njambi Pita kai wandi. Tiga liga wumba liga nyan Pita kat wandi. Min ndina kwupmba la nyan min. Min Galilimba la nyan min waa wandi. <sup>71</sup> Pita nyaek sige yiga wandi. Wama nyaangit ana viga ligowun waa wandi. <sup>72</sup> Wandi, ava nyaaga viyandi, ngini wumba nyaaga viyandi. Pita Jisas ndi kat waa nyaangik kat yelavitndi. Wun kat njambi kuvuk kai waigamin. Wamin, nyaaga njambi vili vyaigandi wandangat yelavitaalandi.

## 15

### *JISAS KAT PAILATNAT KALINDI*

<sup>1</sup> Ngambi gleimba God kat kwunatiga njambwi nimbagwi Judana ngwatno nyaangit piliwutiga nimbo yisolaa ngambundi. Jisas kat man taamba sagilaa Pailat walinja njambwi nyanat kiyandi. <sup>2</sup> Pailat Jisas kat wagalandi. Min Judana king min? Waa wagalandi. Wagalandi mala Jisas wandi. Ngiyambak wamin waa wandi Jisas. <sup>3</sup> God kat kwunatiga njambwi nimba Jiasa kat nima vat njika wandi. <sup>4</sup> Pailat nat njambi Jisas kat wagalandi. Awat waigamin? Nima sakwat vak wanja vak kat awut waa wandi. <sup>5</sup> Jisas awat ana wandi. Walapman tindangat Pailatna maawut yigumba ana yelavika lindi.

### *PAILAT JISAS KAT KALIGA YIGA VATNYA JUDA KAT WANDI*

<sup>6</sup> Pailat wan pestona njimblamba kalabusmba liga kita nyan kat kwo ay walindi. Juda wan nyan kat simogwindi maa Pailat kwo ay walindi. <sup>7</sup> Kalabusmba la Gavman kat kao la nimbana kita nyan tindi. ndina si Barabas. kao la njimblamba kita nyan kat vatnyandi. <sup>8</sup> Wan nima sakwat nimba Pailat kat wandi. Minai kwo ay waa vapmba agwut waa wandi. <sup>9</sup> Pailat ndi kat wandi. Judana king Jisas kat kwo ay walu? wandi. <sup>10</sup> God kat kwunatiga njambwi nimba Jisas kat waliyavat kiyanja vak kat Pailat maawupmba yelavitndi. <sup>11</sup> God kat kwunatiga njambwi nimba wan nima sakwat nimba kat wandi. Pailat kat awa ngwula wandi. Barabas kat kwo ay waa awa ngwula waa wandi. Wupmba Barabas kat kwo ay waa awa Pailat kat wandi. <sup>12</sup> Pailat ndi kat nat njambi wandi. Judana king walinja nyan kat angamak yigiyowun waa wandi. <sup>13</sup> Ndi kiselaga wandi. Vitagwe mimba kaala waa wandi. <sup>14</sup> Pailat ndi kat wandi. Manda vatna kavle vat yinda waa wandi. Wandi, nima vat kiselandi. Vitagwe mimba kaala waa kiselandi. <sup>15</sup> Pailat wan nima sakwat nimbana maawupmba yivat wandi. Wungi kat tiga Barabas kat kwo ay wandi. jisas kat aviya walaa vitagwe mimba kaala wandi maa ndi kat kwutaa kalindi.



*KAO YILIGA NIMBA JISAS KAT KWUSELIGA WALINDI*

<sup>16</sup> Kao yiliga nimba aywaa yalaa Pailatna ngay Pritorium walinja ngayimba liga Jisas kat kiyandi. <sup>17</sup> Yelogwen mbangi waavwi ndi kat kwusondi. Manginimbi yamboylalaa ngilaa ndina nambumba kilisandandi. <sup>18</sup> Ndi kat kwuselindi. Min Judana king min waa kwuselindi. <sup>19</sup> Ndina nambu maambimba viyalindi ndi kat sipmiya salindi kwusiliga kwaali mamba sindi. <sup>20</sup> Kwusilaa yelogwen mbangi waavwi klalaa ndi kat ndina waavwi kwusolaa vitagwe mbaomba kaalavat kiyandi.

*JISAS KAT KAALANDI*

<sup>21</sup> Samat yiga kita nyan kat vindi. Ndina si Saimon. Wan nyan saimon ngepma wuleivat yandi. Ndi kat kwutaa wandi. Kan vitagwe mbao walalaa kali waa wandi. Wan nyan saimona angwa ngepma Sairiniwalinja ngepma. Ndina mbit nyana si Aleksanda Rufus.

<sup>22</sup> Golgota walinja nduwi andigava nambu vla la nduwi Jisas kat kiyandi. <sup>23</sup> Nima nguo mil walinja sukwinokita salindi. Jisas kat kwivat wandi. Ndi kivak kat kai wandi. Wan ngu kangit yiliga vak kat kwulatiga ngua. <sup>24</sup> Wungi kavamba ndi kat kaalandi. ndina waavwi klavak kak satumba kaselindi.

<sup>25</sup> 9 klok ngambi ndi kat kaalandi. <sup>26</sup> Jisas kat kavle vat wanja nyaangit lavungamba piliwutndi. Judana king waa piliwutndi. <sup>27-28</sup> Jisasonala sikwutiga vililik pali kaalandi. Nat nyan kat yaagindan naangamba nat nyan nat ambugendan naangamba kaalandi.

<sup>29</sup> Vigivaa yiliga nimba ndi kat kwusilindi. Ndaawamba viyaga wandi. Tat Godna ngay sulivat waa wamin. Nat ngay nandinya kuvutmba kwukiyowun waa wamin waa wandi. <sup>30</sup> Ngaga yaga avla mina mbangi kwunak waa kwusiligba wandi. <sup>31</sup> God kat waliga nimbagwi nyaangit piliwutiga nimbo ndino Jisas kat kwusilindi. Nat nimba kat kwunatndi. Avla ana alipsiga kwunakiyandi waa kwusilindi. <sup>32</sup> Ndi Kraist tindeyan ndi Isrelna njambwi nyan tindeyan vitndeyan vitagwe mbaomba ngaga yandeyan vilaa ndi kat nina mbangi wiyo waavi taagandi maa ndina nyaangit wukiyanin waa kwusilindi. Ndinanala vitagwe mbaomba ta mbit nyan mbitno kwusilimbit.

*JISAS KIYANDI*

<sup>33</sup> Nindi nandinya nya kulun wandi. Tiga vasagla ta lindi, kulun wandi. 12 klok lulun wandi, yiga 3 klok nglaambu kembandi. <sup>34</sup> 3 klok nglaambu Jisas nima kwundimba kiselaga wandi. Ndina kwundimba Eloi Eloi lama sabaktani wandi. God wuna nyaek manda kat wun kat kwagalamin waa wandi. <sup>35</sup> Wumba liga nimba yigumba ana wutaa wandi. Awut Ilaija

kat waligandi waa wandi. <sup>36</sup> Kita nyan pililaa naminingimba nyingi liga nima ngu sivugulaa njimbwi mbaomba naminingi taagalaa Jisas kat kwusolaa Jisasna tipmwimba taagalaa agi wandi. Wata kwo ligiyanin. ilaija ndi kat kwunapmak yandeyan vigiyanin waa kasega wandi. <sup>37</sup> Jisas nima kwundimba kiselaa waga kiyandi.

<sup>38</sup> Godna ngaymba nindi ngemba la nima waavwi ngilitndi. Angwapmba liga ngilika ndaindi. <sup>39</sup> Jisas kiyandi maa Jisasna mindama sambimba la njambwi soldia wandi. Ndi Godna nyan waa wandi.

<sup>40</sup> Sivlamba liga nat taagwa viga lindi. Magdala walinja ngepmamba la taagwa lila si maria nat Jemsagwi Josisna nyimeak. Salomi apma viga lili. <sup>41</sup> Tat Jisas Galilimba lindi maa wat taagwa ndina kwupmba yalaa ndina kiginda kwuti Jisasonala nima sakwat taagwa yalaa viga lindi.

### *JISAS KIYANDI, WAANGUMBA TAAGANDI*

<sup>42</sup> Nya ndaindi maa njivwa lapman nandinya kat kwanda kwanda kwutnjigwilinjan nandinya tindi. <sup>43</sup> Arimitiamba la nyan Josep yandi. Ndi yisolaa nyaangit ngambula nimbana kita nyana. God viga liga vak kat viga la kita nyana. Pailat kat yalaa Jisasna sim klavat wandi. <sup>44</sup> Pailat wandi. Tamba kiyandi? E? Ana kiyandi? Walaa njambwi soldia kat yagwa walaa wagalandi. <sup>45</sup> Njambwi soldia waa nyaangit wutaa pailat Josep kat sim agla wandi. <sup>46</sup> Jisasna sim kanda kalilaa waavwimba mbatndi. Kambapmba waangu vala taagandi. Taagalaa kambak mbandigaa ndina waangu tivindi. <sup>47</sup> Magdalamba lak Mariagwi Josisna nyimeo nat maria taaganja kava yigumba viga limbit.

## **16**

### *JISAS KIYALAA LAATNDI*

<sup>1</sup> Jivwa lapman nandinya yindi maa Magdalamba lak Maria Jemsna nyime nat Maria, Salomi, apma njangu veiliga ngwaat Jisasna simba salipmak kwutaa kalindi. <sup>2</sup> Kita wan nandinya ngambi glei laataa waangu la kavat yindi. <sup>3</sup> Avla ngambundi. Nin kat kandana kambat lavwigiyalaa waa ngambundi. <sup>4</sup> Yilaa kambak lavwilaa lindi, vindi. Wan kambak nima kambakna. <sup>5</sup> Waangu wuleilaa kita nyan sawun mbangi waavwi kwusolaa la nyan ndina yaagindan naangamba ndaalindi, vilaa ngipaliga ndandi.

<sup>6</sup> Ndi kat wandi. ke vak. kwaka yangwan Nasaretmba la nyan ana ligandi. Tambu laatndi. Tat ndi kat taaganja kava avi waa wandi. <sup>7</sup> Ndina kwupmba la nimbagwi Pita kat yiga ambuk. Jisas laataa Galili yigiyandi waa ambuk waa wandi. Galilimba ndi kat vigiyangwuk waa ambuk waa wandi.

<sup>8</sup> Waangumba liga vaaka kita yi yindi. Ngipaliga ndalaa avamban plaga yindi. Vaaka liga nat nimba kat ana mbutndi.

*MAGDALAMBA LAK MARIA JISAS KAT VHLI*

<sup>9</sup> Kita wan nandinyamba Jisas laatndi maa Magdalamba lak Maria ndi kat tatak vili. Tat Jisas li kat tavila waagan sila vili savilindi. <sup>10</sup> Jisasonala ta nimba nolin tapman nglalindi maa Maria yaa ndi kat mbutu. <sup>11</sup> Maria ndi kat mbuti. Jisas kiyalaa tamba laatndi waa mbuti. Wala vak wutaa ndina mbangi wup yindi.

*JISASNA MBAAPMAMBA LA MBIT VHLIK PALI JISAS KAT VIMBIK*

<sup>12</sup> Jisas mandit nyan vla lindi, vililik pali ngepma lapman kavamba yetiga liga Jisas kat vimbit. <sup>13</sup> Vilaa nat nimba kat yiga mbupmbik. Wamba nyaangit wutaa ndina mbangi wup yigandi.

*JISASNA MBAAPMAMBA LA TAMBA VHLI KIYELI KITA LA NIMBA NDI KAT VINDI*

<sup>14</sup> Ngini wan tamba vili kiyeli kita nimba njambamba ndaaliga nao kilindi, Jisas ndi kat yandi. Yalaa ndi kat mbangi kilipangi yindi linjangat nima kwundimba wandi. Tat va taagwa yaa mbuta nyaangit ngwula mbangi ana wiyo waavi taagandi. Wungi kat tiga Jisas yiga ndi kat wandi. <sup>15</sup> Ndi kat wupma wandi. Kava kavamba wan apma nyaangit aywaa ndi kat yiga ambuk waa wandi. <sup>16</sup> Kita nyan wan apma nyaangit maawupmba kwutaa lindeyan ndi kat yagunjeyan ndi kat God kwunakiyandi. Maawupma kwupmak kak kai wagiya nimba kat God nima vat yigiyandi. <sup>17</sup> Wan apma nyaangit maawupmba kwukiyaa nimba ndinogwionala simogwiliga nda ligiyandi. Wuna si waga waagan kat tula waa wanjeyan kwagalagiyandi. Mandip mandip kwundimba waigandi. <sup>18</sup> Kamboy kwutaa katsonjeyan ana valigiyandi. Ndaa kwutiga ngu kinjeyan ana kiyagandi. Yelogwen ta nimba kat taamba taaganjeyan kwo ligiyandi.

*JISAS NYINANGWUTNAT WOKENDI*

<sup>19</sup> Njambwi nyan Jisas ndi kat walaa nyinangwut wokelaa Godna yaagindan naangamba ndalindi. <sup>20</sup> Ndi kava kavamba yiga mbutndi. Nima nyan ndina lak kwandi. Simogwi liga nima njivwa kwutndi. Va nimba vilaa yelavitndi. Wanja nyaangit woseka ana walikandi waa yelavitndi. Ngiyambak.

## LUK

### *LUK TIOFILAS KAT PILIWUTNDI*

<sup>1</sup> Njambwi nyan Tiofilas min kat nyaangit piliwupmat yigowun. God ninogwinala kwuta nima njivwa kat nima sakwat nimba piliwupmat tigandi. <sup>2</sup> God kwuta njivwa va nimba wan njivwa vilaa nat nimba kat mbutndi maa piliwutndi. God kwuta njivwa aywaa vilaa mbutndi. Va nimba Godna njivwa kwuta nimba ndi. <sup>3</sup> God kwutinda njivwa kat aywaa wagalalaa wutaa min kat piliwupmat wowun. God kwuta njivwa kat wagalalaa wutaa apma vat piliwukiyowun. Simblan ana piliwukiyowun. <sup>4</sup> Piliwukweya nyaangit vilaa tak wukwa nyaangit woseka ana wandi waa yelavika ligiyamin. Wupma yelavika limangat piliwukowun.

### *ENSEL SEKARAIA KAT JON YAIGANDI WAA MBUTNDI*

<sup>5</sup> Herot Judiana king tinda njimbla kan piliwukweya vak tindi. Kita nyan tindi ndina si Sekaraia. Ndi God kat kwunatiga nimbana kita nyana. Ndi God kat kwunatiga nimba mbaapma mbaapmamba lindi. Wan nyan Abaisana mbaapma nyana. Ndina taagwana si Ilisabet. Lila yelangi ndina yelangi kita. Eron walinja yelangi. <sup>6</sup> Mbik God waa vak apma vapmba yetimbik. God waa nyaangit wuka ndinai taaga njambiyamba yetimbik. <sup>7</sup> Mbit nyan kai. Ilisabet kwandi lagwa tiga nyan ana kwuti. Mbambala avit ndu avit taagwa mbit.

<sup>8</sup> Sekaraina mbaapma nimba njivwa kwupmat yandi. God kat kwunapmat yandi. <sup>9</sup> Ndina vak kingiyana. Mandit mandit njivwa kansaga kwutndi. Apma njangu veiliga ya salilinda njivwa Sekaraia klandi. klalaa ya salivat Godna ngay wuleindi. <sup>10</sup> Ya salivat wuleindi mala nat nima sakwat nimba alagumba liga god kat wagala lindi. <sup>11</sup> Sekaraia godna ngay weleilaa apma njangu veiliga ya salindeya kugimbi wayмба njambwi nyana ensel vindi. Kugimbi yaagindan naangimba lindi, vindi. <sup>12</sup> Sekaraia ensel kat vilaa maawut vialindi, vaaka lindi. <sup>13</sup> Ensel ndi kat wandi. Sekaraia ke vaaka. Wagalalima nyaangit God tamba wutndi. samat tiga mina taagwa Ilisabet nyan kwukiyali. Kwuti maa ndina si Jon waa waigamin. <sup>14</sup> Kwuti maa solat sigiyamin. Nat nima sakwat nimba ndino solat sigiyandi. <sup>15</sup> God wan nyan kat bilaa ndi apma nyana njambwi nyana waa waigandi. Wan nyan ndi nima ngu ana kigiyandi. Wan nyan ndi nyimena yaapmba lindi, Godna waagan ndina mbangi tavigiyandi. <sup>16</sup> Wan nyan ndi Juda nima sakwat ndi kat mbutndi maa ndina njambwi

nyan God waa nyaangit wuka yetigiyandi. <sup>17</sup> Tamba la nyan Ilija nima kwondumba Godna njivwa kwutnda vla wan nyan kwukiyandi. Ndinai waigaa nyaangit wutaa God kat kai waliga nimba God waa nyaangit mbukiya nyan kat kawiga tigiyandi waa wandi ensel.

<sup>18</sup> Ensel wandi maa sekaraia ndi kat wagalandi. Woseka wamin? E? Woseka ana wamin? angamak vigiywowun. Wuna taagwa avit taagwat. Wuno avit ndu wun. Anda vapmba nyan kwukiyali waa wandi maa ensel wandi.

<sup>19</sup> Wun gebriel wun. Wun Godna apma njivwa kwutiga nyan wun. God wandi maa mbukwa apma nyaangit yalaa mbukwun. <sup>20</sup> Tiga liga mina kwundi kwulamakiyandi. Mina taagwa nyan kwuti maa mina kwundi apma vat tindi, kwundi ngambugiyamin. Wawa nyaangit wutaa kavle maawut yelavita woseka wandi? E? Woseka ana wandi? Waa wamangat mina kwundi kwulamakiyandi. Wawa nyaangit kak kiyandi, vigiyamin waa wandi ensel. <sup>21</sup> alagumba la nimba Sekaraia kat kwo kawiga lindi. Godna ngay wuleilaa sivla mbundi linda waa nima vak yelavika liga kawiga lindi. <sup>22</sup> Sakaraia wogwelaa ndi kat nyaangit ana mbutndi. Ndi kat taamba mina yindi. Nyaangit mbutapman ndi kat taamba mina yinda vak vilaa godna ngaymba liga simak vla vindi waa yelavitndi. <sup>23</sup> God kat kwunatinda njivwa ngilindi mala Sakaraia ndina ngayat yindi.

<sup>24</sup> Giga liga ndina taagwa yapmba nyan tindi. Mbat tambanat ngaymba mina tili. kava kava ana wogwelaa yili. Li wali. <sup>25</sup> Njambwi nyan God wun kat apma vat yindi. Tak nyan kwutapman tuwa njimbla nat nimba wun kat vilaa kavle taagwa li waa yelavitndi. Mbambala wupma kai waa wali.

### *JISAS YAIGANDI WAGA ENSEL MARIA KAT MBUTNDI*

<sup>26</sup> Ilisabetna yaapmba nyan mbak sila kita tindi maa God ndina ensel Gabriel kat wandi maa Galili walinja nima kipmana ngepma Nasaret walinja ngepmat yindi. <sup>27</sup> Wan ngepmamba taagwa nyan kita lili. Lila si maria. li kat wandi ndu klavak kat. wan nduna si Josep. Ndi tamba la nyan Devitna yelang nyan Josep. <sup>28</sup> Ensel li kat vilaa wandi. Apma nandinya. God nyin kat apma vak yigiyandi. Nyin kat apma vat yindeya vat nat taagwa kat wupma ana yigiyandi waa wandi maa <sup>29</sup> Maria ndi kat vilaa nima vak yelaviti. Manda kat wandi. Ana yelavikowun waa nima vak yelaviti.

<sup>30</sup> Ensel li kat wandi. Nimamba ke yelavika. Ke vaaka. God nyin kat kavle vat ana wandi. Nyin kat apma vat yivat wandi. <sup>31</sup> Samat tiga nyina yaapmba nyan tigiyandi. Wan nyan kwutaa ndina si Jisas waa waiganyin. <sup>32</sup> Wan nyan njambwi nyanat tigiyandi. Ndi kat vilaa ndi Godna nyana

waa waigandi nat nimba. God wandi maa ndina yelangina najmbwinyan Devit tamba viga linda vla ndino viga ligiyandi. <sup>33</sup> Njimbla njimbla Jekopna yelangi nimba kat viga ligiyandi. Viga lindeya vak ana ngiligiyandi waa wandi ensel.

<sup>34</sup> Ensel wandi maa Maria ndi kat wagalali. Wama nyaangit anda vapmba tigiyan. Wun lan kai waa wali. <sup>35</sup> Wali maa ensel wandi. Godna waagan nyin kat yaa tavigiyan. Godna kwondu nyin kat yaigandi. Wan nyan ndu kita nyina yaapmba ana taagagiyandi. God ndinayi taagagiya. Nyi kat tiga wan nyan Godna nyana waa waigandi.

<sup>36</sup> Awut nyila. Nyina yakwa lagwa Ilisabet nyan tigali. Li tamba avit taagwa li. Tak nyan ana akwuti. Mbak sila kita tigali nyan. <sup>37</sup> God kita nda tigiyan waa wandeyan tigiyan. Ndi kwondu mbundi nyana waa wandi ensel.

<sup>38</sup> Wandi maa Maria wali. Wovuna. Wama nyaangit tigiyan. Wun ana kai waigowun. Godna njivwa kwukiyowun waa wali maa ensel li kat kwagalalaa yindi.

#### *MARIA ILISABET KAT VIVAT YILI*

<sup>39</sup> Tiga liga Maria laataa nduwi la kavat yili. Juda walinja nima kipmana nat ngepmat laataa yili. <sup>40</sup> Ngepma yilaa Sekaraiana ngay wuleilaa Ilisabet kat apma nandinya wali. <sup>41</sup> Apma nandinya waga wali, Ilisabet wuti, lila yaapmba ta nyan yuvut yindi. yuvut yindi mala Ilisabetna mbangi Godna waagan tavindi mala wali. <sup>42</sup> Nima kwundimba walega wali. Apma vat tiga taagwa nyin. God nyin kat apma vat yinda vak vla nat taagwa kat ana yindi. Nyina yaapmba liga nyan ama vat tiga nyana. <sup>43</sup> Wuna njambwi nyana nyime nyin. Wuna ngay wuleinyan apma vakna. Nyin kat viwan apma vakna God kwiya apma vakna. <sup>44</sup> Awut nyila. Wun kat apma nandinya wanyin maa wuna yaapmba tiga nyan solat siga yuvut yindi. Wukwun maa yuvut yindi. <sup>45</sup> God nyin kat waa nyaangit wutaa woseka wandi waa ana wanyin. God waa nyaangit tigiyan waa wanyin. Wanya vat apma vatna waa wali Ilisabet.

#### *MARIA LUNGWAMATAA WALI*

<sup>46</sup> Maia lungwamataa wali. God njambwi nyana waa wuna maawupmba yelavika ligowun. <sup>47</sup> God wun kat kwunatigandi. Wun kat kwunatinda vak kat yelavita solat siligowun. <sup>48</sup> Wun Godna njivwa kwutigat taagwa wun. Wun kwo taagwa wun. God wun kat kwo awagapma apma vat yindi. Ngini yaiga nima sakwat nimba wun kat yelavita apma taagwat waa waigandi. <sup>49</sup> Njambwi nyan wun kat apma vat yindi. Ndina si kwutaa katsogiyowun. <sup>50</sup> Ndinai waa nyaangit wutiga nimba ndi kat kwunakiyan. God

ndina nyangu kat kwunaka ndina ngwak kat kwunaka kwunakiyandi. <sup>51</sup> God ndi kwondu mbundi nyana. nat nimba nin apma nimba nin waa yelavika ligandi. God ndi kat kai waa savililigandi, kava kava vaaka yigiyandi. <sup>52</sup> Njambwi la ndi king kat kai waa ndina si viyesendaligandi. Kwo la ndi nimba ndina si kwutaa katsoligandi. <sup>53</sup> Wundi kat tiga nimba ndi kat apma kiginda kwiligandi. nima sakwat nimbun ndawi liga nimba ndi kat ana kwiligandi. Ndi Godnanamba klalapman kwo yiligandi. <sup>54</sup> God ndina nimba isrel walinja nimba ndi kat kwunatindi. kwunatinda vak yelavika ligiyandi. Ndina maawut ana tivigiyandi. <sup>55</sup> Tamba nina ngwat walanga kat kwunakiyowun waa wandi God. Tamba la nyan ebrahim kat kupma wandi. Mino mina nyangu ngwak walanga kat kwunakiyowun waa God wandi Ebrahim kat waa wali Maria. <sup>56</sup> Maria Ilisabetna ngay mbak kuvut tili. Tiga liga yili lila ngepma.

#### *ILISABET JON KAT KWUTI*

<sup>57</sup> Ilisabet nyan kwup mina lili. Tiga liga nondanyan kwuti. <sup>58</sup> Nyan kwuti mala lila ngepma nimba lila yelangi nimba wutaa solat siga wandi. Njambwi nyan li kat apma vat yindi waa solat siga wandi.

<sup>59</sup> Nandinya sila kuvut yindi maa mat nyana mbangi pitaa si wavat wandi. Ndina nyaekna simba Sekaraia waa wavat wandi. <sup>60</sup> Ndina nyime kai wali. Ndina si Jona waa nyime wali. <sup>61</sup> Wali maa li kat wandi. Nyina yelangina si ana ndi. Manda kat Jon waa waiganyin waa wandi. <sup>62</sup> Nyime kat walaa mat nyana nyaek kat taamba yiga wagalandi maa <sup>63</sup> ndi taamba yiga pensil pepa agwi waa taambamba wandi. kwindi maa piliwutndi, vilaa ngipaliga ndandi. <sup>64</sup> Sekaraia jona si piliwutaa ndina kwundi kwo lindi, ngambundi. Godna si kwutaa katsoga ngambundi. <sup>65</sup> Ngambundi mala ndina ngepma nimba wutaa maawut viyalindi, vaaka lindi. Vaaka liga judia walinja nima kipmana nduwi la kava kavamba mbutseli mbutsela mbutindi. <sup>66</sup> Nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa nima maawut yelavika lindi. yelavika liga wagalandi. Wan mat nyan angamak tigiya nyana waa wagalandi. God wan nyan kat kwondu kwindi, vindi.

#### *SEKARAIA WAA NYAANGIT*

<sup>67</sup> Jona nyaek sekaraia Godna waagan ndina mbangi tavindi mala Godna nyaangit mbutndi. <sup>68</sup> Mbuka wandi. Nin Isrel walina nimba nina njambwi nyan God ndi apma nyana. Ndina nimba kat ngaga yalaa kwunatindi. <sup>69</sup> Nin kat kwunatiga nyan tamba kwindi. Nin kat kwunapmak yaiga nyan tamba la nyan Devitna yelangi nyana. <sup>70</sup> Tamba la profet ndi God waa nyaangit mbutndi. God ngini nin

kat kwunakiyandi waa mbutndi. <sup>71</sup> Nin kat kwunatndi mala nina maama nimba kat kwulakiyanin. Nin kat kai waliga nimba kat kwulakiyanin waa tamba la profet mbutndi. <sup>72</sup> God nina ngwak kat tamba wandi. ngwuk kat awagapma apma vat yigiyowun waa wandi. Wan wanda apma nyaangit Godna maawut ana tivigandi. <sup>73</sup> Tamba God nina walanga Ebrahim kat nima kwundimba wandi. Min kat apma vat kwunakiyowun waa wandi. <sup>74</sup> Wan wanda vak vla nin kat kwunakiyandi. nin kat kwunatndi mala nina maama nimba kat kwulataa nat vak kwagalalaa Godna njivwa mina kwukiyanin. kwuka liga ana vaaka ligiyanin. <sup>75</sup> Apma vat yiga God yeta vla apma vak yetigiyanin njimbla njimbla. <sup>76</sup> Min Jon wuna nyan min njambwi nyan God ndinai waa nyaangit mbutiga nyanat tigiyanin. Min tatak njivwa kwuka yigiyamin. Njambwi nyan ngini njivwa kwuka yaigandi. njambwi nyan yandeya yambi min kwunakiyamin. <sup>77</sup> Njambwi nyan ndina nimba kat kwunatndeya vak min ndi kat mbukiyamin. Ndi kat kwunataa kavle vat yiga yetilinja vak kat njambwi nyan silimbwigiyandi. <sup>78</sup> God nin kat nima maawut yelavika ligandi. Ngi kat tiga nin kat kavle vat awagapma silimbwigiyandi. <sup>79</sup> Mbambala nin kulun waliga kavamba tiga nimba vla liganin. mbambala wundumbu yiliga nimba vla liganin. nin kat kwunatndi maa nina maawut apma vat mina yelavika ligiyanin waa wandi Sekaraia.

<sup>80</sup> Mat nyan Jon tamba nima yindi. Apma maawut sika lindi. Tiga liga ngepma kwagalalaa ndinyangu lapman kwo kava yiga yetindi. Isrel walinja nimba kat nyaangit mbutndeya nandinya kat kwo kavamba liga kawiga lindi.

## 2

### *MARIA JISAS KAT KWUTI*

<sup>1</sup> Ndina kipmana njambwi nyan Sisa Ogastas ngepma ngepmana nimbana si klavat wandi. <sup>2</sup> Tak ndina si ana klalindi. kupi vatna tamba si klavat yigandi. Si klalinja njimbla Siria walinja kipmana nima nyan Sairinias tindi. <sup>3</sup> Si klavat wandi maa ngepma ngepma la nimba ndina ngepma kwagalalaa angwa ngepmat yindi. <sup>4</sup> Josep ndino yindi. Nasaretna nat ngepma Galili kwagalalaa Betlehem walinja ngepmat yindi. Wan ngepma Judiamba lindi. Betlehem Devitna yelangi nimbana angwa ngepma. Josep ndi Devitna yelangi nyana. <sup>5</sup> Kapma ana yindi. Ndina tagwonala yindi. Ndina taagwa nyan tili. <sup>6</sup> Tamba yiga wungi ngepmamba ligandi. Tiga liga nyan kwup mina ligali. <sup>7</sup> Tiga liga ngima nyan kwuti. kwutaa ndi kat waavwimba ngiga kwuti. Ndi kat kwataa yiga naangali. Bulmakau kiginda kila bokisimba naangali, sindu



kwandi. Tak haus pasindia wuleivat wambit. Haus pasindia tamba taati. Nima sakwat nimba.

*SIP SIP VIGA LA NIMBA KAT ENSEL MBUTNDI*

<sup>8</sup> Ngepma ngwaymba nat nimba sip sip kat ngan viga lindi. <sup>9</sup> Tiga liga njambwi nyana ensel ndi kat ngaga yandi. ngaga yandi mala nima vak kemandi vilaa vaaka lindi. <sup>10</sup> Ensel ndi kat wandi. Ke vakngwa. Apma nyaangit mbupmat yawun. Mbukweya nyaangit wukiya nimba aywaa solat sigiyandi. <sup>11</sup> Mbambala Devitna ngepmamba taagwa kita nyan kwuti. Wan nyan ngwuk kat kwunakiya nyana. Wan nyan njambwi nyana. God wandi, yaa nyana. <sup>12</sup> Ngepma yilaa vigiyangwuk wan nyan kat. Ndina nyime ndi kat waavwi ngilaa bulmakau kiginda kiga bokismba naangali, vigiyangwuk. Bulmakau kiginda kila bokismba kwaiga nyan kat vilaa ensel nin kat ana woseka wandi. Kingi mat nyan kat wandi waa yelavikiyangwuk waa wandi ensel.

<sup>13</sup> Ensel wandi mala nima sakwat ensel ngaga yalaa dinogwinala ngambulindi. Godna si kwutaa katsoga ngambulindi. <sup>14</sup> God nyinangwupmba liga apma nima nyana. Ngwuk kipmamba liga nimba ngwuk kat apma vat yindi, apma maawupmba tigiyangwuk waa wandi.

*SIP SIP KAT BIGA LA NIMBA JISAS KAT YIGA VINDI*

<sup>15</sup> Ensel walaa ndi kat kwagalalaa nyinangwutnat wokendi. Wokendi maa viga la nimba awat sowat ngambundi. Betlehem yagwa yigat. Nima nyan nin kat mbutnda vak yiga vigiyandin walaa yindi. <sup>16</sup> Laataakwiyatapman yindi. yilaa yiga vindi. mariagwi Josep kat vindi. wan nyan bulmakau kiginda kila bokismba kwandi, vindi. <sup>17</sup> Vilaa ensel ndi kat mbukna nyaangit nat nimba kat yiga mbutndi. <sup>18</sup> Mbutndi mala wuta nimba mandip mandip yelavika lindi. <sup>19</sup> Maria wutaa ana mandip mandip yelavika lili. Lila maawupmba tindi, yelavika lili. <sup>20</sup> Sip sip kat viga la nimba ndi kat kwagalalaa lungwamataa yindi. Ensel nin kat wanda nyaangit tigandi, vinin. God apma nyana. Njambwi nyana waa wandi.

*JISAS WAA SI WANDI*

<sup>21</sup> Nandinya sila kuvuk yindi maa mat nyana mbangi pitaa ndi kat si wandi. Ndina si jisasa waa wandi. Ndina maawupmba ana wandi. Ensel kan si wandi maa mat nyan nyimena yapmba tindi.

<sup>22</sup> Taagwa nyan kwuta nglambi limbwinjeya njimbla ngwaymba ligandi. Tamba la nyan Moses piliwuta nyaangipmba nglambi silimbwindi. Ngi kat tiga nglambi limbwivat Jerusalem yindi. Mat nyan kwutaa God kat simogwivat kalimbit. <sup>23</sup> Tamba Moses kwiya nyaangit

piliwutndi. Ngima nyan nondanyan aywaa God kat simogwigiyangwuk. Ndi Godna njivwa kwukiyandi waa tamba piliwutndi. <sup>24</sup> Nglambi silimbwivat waavi vatnyalaa kwimbit. Tamba Moses kwiya nyaangipmba kwimbit. nugulivik vililik kwingweyan wovuna. Namio vililik kwingweyan wovuna waa tamba piliwutndi Moses.

<sup>25</sup> Kita nyan Jwerusalembe la nyan ndina si Simion. Ndi apma vat yiga yetiliga nyana. God waa nyaangit wutiga nyana. God Isrel walinja nimba kat kwunatndeya njimbla kat kawiga lilindi wan nyan. Godna waagan ndina mbangi tavilaa lindi. <sup>26</sup> Tak Godna waagan ndi kat mbutndi. Tak ana kiyaigamin. Tak God wandi, yaa nyan Kraist ndi kat vigiyamin. Vilaa ngini kiyaigamin waa mbutndi. <sup>27</sup> Godna waagan ndi kat wandi maa Godna ngay wuleindi. Wuleindi maa Jisasna nyaek nyime ndi kat kwutaa wuleimbit. Tamba Moses mbuta nyaangipmba nglambi silimbwivat wuleimbit. <sup>28</sup> Simion mat nyan kat vilaa yiga ndina taambamba kwutaa Godna si kwutaa katsolaa God kat wandi. <sup>29</sup> Njambwi nyan tak wun kat wama nyaangit mbambala tamba vigowun. Mbambala kiyaweyan wovuna. Ana kai waigowun. <sup>30</sup> Ndinyangu kat kwunapmak kwima nyan mbambala tamba vigowun. <sup>31</sup> Wamin maa wan nyan ndinyangu kat aywaa kwunapmak yandi. <sup>32</sup> Juda ana ndi nat nimba ndi kat apma nyaangit visimogwindi, viga wukiyandi. Nin Isrel waa Juda walinja nimba nina nindimba laatndi. Nina nindimba laatndangat nat nimba nina si kwutaa kat-sogiyandi waa wandi Simion.

<sup>33</sup> Simion wandi mala Jisasna nyaek nyime wutaa mandit mandit yelavipmbik. <sup>34</sup> Simion mbik kat wandi. God mbik kat apma vat yigiyandi waa walaa Jisasna nyime Maria li kat viga wandi. Awut nyila. Wan mat nyan kwutndeya njivwa kwutndi mala Judana nima sakwat njambwi nimba kavle yigiyandi. Nima sakwat nimba kwo nimba apma vat tigiyandi. Nat nima sakwat nimba ndi kat kai waigandi. <sup>35</sup> Ndi kat kai waiga nimba maawupmba yelavitnjeya vak ana pagwugiyandi. Kapmba kai waigandi. Kai wanja njimbla nyin kat nima vat tigiyandi waa wandi Simion.

<sup>36</sup> Profetna njivwa kwutiga taagwa kita lili. Lila si Ana. Lila nyaekna si Panuel. Lila yelangi Asa walinja yelangi. Li avit taagwak. Tak ndu klalaa naambi sila vili tili. <sup>37</sup> Lila lan kiyandi maa to lagwa kwali. Lila naambi ndumi aynat kiyeli aynat. Godna ngayimba mina jnjivwa kwuka yetili. Nat walaa nandinya ngan God kat mina wagalaga yetilili. <sup>38</sup> Jisasna nyaek nyime tilimbik mala Godna ngay wuleilili. Mat nyan kat vilaa God kat sivu lilili. Kumba la nat nimba God ngini Juda

kat kwunatndeya njimbla kat kawiga lindi. Wundi nimba kat vilaa wali. Ndinayi. Nin kat kwunakiya nyana waa wali. Nin kat kwunakiya nyan tamba yalaa ligandi waa Jerusalemba la nimba kat mbutseli mbutsela mbutili.

### *NASARETNAT LUNGWAMATAA YINDI*

<sup>39</sup> God waa nyaangipmba nglambi aywaa limbwiyagilaa ngepmat yimbit. Galili walingja kipmat yiga mbitna angwa ngepma Nasaretnat Jisas kat kwutaa yimbit. <sup>40</sup> Tiga liga mat nyan niman yindi. Ndina maawut apma vat sika lindi. Apma vat ndina nambu ligandi. God ndi kat nima kwondu kwindi.

### *JISAS KWANDI NYAN TIGA GODNA NGAYAT YINDI*

<sup>41</sup> Jisasna nyaek nyime naambi naambi pasova walinja pesto vivat Jerusalemat yilimbit. <sup>42</sup> Jisasna naambi taamba vili kiyeli vililik tindi, yilinja vak vla pesto kat yilindi. <sup>43</sup> Pesto ngilindi mala Jerusalem kwagalalaa ngepma lungwamataa yindi. Jisas ndi ana yindi. Ndi wumba lindi. Mbik Jisas tamba yigandi waa yelavita Jerusalemba kwagalalaa yimbit. <sup>44</sup> Nima sakwat nimba kitamba yilindi. Jisas kita vat yiliganin waa yelavita kita nandinya yiga timbik. Ava yambi yiga liga ngan mbila ngepma nimba ali nimba kat Jisas kat kwaka wagalambit. <sup>45</sup> Wagalambit, kai ana ligandi wandi. Kai wandi mala ndi kat kwapmak Jerusalem lungwamataa yimbit ndi kat vivat. <sup>46</sup> Ndi kat kwaka vilevimbit. Kwaka vilevilaa kuvut wan nandinya Godna ngay wuleilaa ndi kat vimbit. Nat nimba kat simogwi liga njambwi nimbana nindimba ndalindi, vimbit. Ndi kat wagalalaa mbutinja nyaangit wuka lindi. <sup>47</sup> Jisas mbuta nyaangit wuta nimba ngipaliga ndandi. <sup>48</sup> Ndina nyaek nyime ndi kat vilaa mbitno ngipaliga ndambit. Ndina nyime ndi kat wali. Nyan, an kat manda kat wupma yimin. Wuno mina nyaekno min kat kwaka yeta. Nima vak yelavika kwaka yeta waa wali maa wandi. <sup>49</sup> Mand kat wun kat kava kava kwatimbit. Wuna nyaekna ngayimba tuwan apma vatna. Nglaatndi. Tuwa vak wupma mbik ana viga ligambit? Waa wandi. <sup>50</sup> Wanda nyaangit wutaa ana yigumba yelavipmbik.

<sup>51</sup> Bilagwio kita kita yigandi Nasaretnat. Nasaretna yiga tiga mbilai waa vak Jisas wuka lindi. Ndinai ya vak vilaa ndina nyime maawupmba yelavika lili. <sup>52</sup> Jisas nima yilaa ndina nambu apma vat tindi. Godno nat nimbo ndi kat vilaa apma vat tigandi waa Jisas kat wandi.

## **3**

### *JON NYAANGIT MBUTNDI*

<sup>1</sup> Njambwi nyan Tabirias Sisa naambi taamba vili kiyeli tambanat viga lindi. Judia walinja nima kipma kat viga la

njambwi nyan Pontias Pailat. Galili walinja nima kipma kat viga la njambwi nyan Herot. Herotna yakwa nyan Filip kava vililik kat viga lindi. Ndi Ituriagwi Trekonaitis kat viga lindi. Abilini walinja kava kat viga la nyan Laisenias. <sup>2</sup> Judana njambwi nimba God kat kwunatiga nimba vililik pali. Mbila si Anaso Kaiafas. Wan njimbla God Sekaraiana nyan Jon kat wandi. Wandu, Jon ndinyangu lapman kwo kavamba yiga lindi. <sup>3</sup> God wandu maa kwo kava kwagalalaa Jodan walinja ndandangu wayat yindi. Yiga mbutndi. Kavle maawut kwagalalaa mandu kupi maawupmba liga ngu yagungweyan God ngwutna kavle vat silimbwigiyandu waa mbutndi. <sup>4</sup> Jon mbuta nyaangu tamba la profet Aisaia ndi tamba kita vat piluwutndi. Kupma piluwutndi.

Kita nyan kwo kavamba liga laataa nyaangu mbukiyandu.

Njambwi nyan yaiga yambu kwunak ngwula waa bukiyandu.

Ngu liga kava kava ngini tagula kipmat tigiyanu.

<sup>5-6</sup> Nduwi tiga kava nduwi ndandu, apma savagu kipma tigiyanu. Sivi vita liga yambu ngini apma vat tigiyanu.

Nima kambat tiga yambu ngini savagu ligiyanu.

Ngini God ndinyangu kat kwunatndeya vak ndinyangu aywaa vigiyanu

waa tamba piluwutndi Aisaia.

<sup>7</sup> Nima sakwat nimba ngu yaguvat Jon kat yandu. Yandu maa ndi kat mbutndi. Ngwuk apma nimba ana ngwuk. Ngwuk kamboyna nyangu vula ligangwuk. Ngini yaiga kavle vak kat vaaka liga wun kat yangwuk. <sup>8</sup> Kavle maawut kwagalalaa apma kupi maawupmba yelavika lingweyan apma vapmba yiga ali ngwuk. Ngwuk kupma yelavika ligangwuk. Nin Ebrahama nyangu nin. Ngi kat tiga kavle savle yiga yetineyan God nin kat ana kai waigandu waa yelavika ligangwuk. Wupma ke yelavika. Ana nglaatndi. Kavle savle yiga yetingweyan God ngwuk kat kai walaa kan tiga kambak kwutndi mala Ebrahama nyanguat tigiyanu. <sup>9</sup> Kavle mi vitiga nyan vip mina ligandu. Avimba ngwuk. Apma mi sik kwalapma mi aywaa vitaa yamba yaagindi, vikiyandu waa mbutndi Jon.

<sup>10</sup> Mbutndi mala nima sakwat nimba ndi kat wagalandi. Anda apma njivwa kwutaa apma vat kwo ligiyanin waa ndi kat wagalandi. <sup>11</sup> Wagalandi mala ndi kat wandi. Waavwi vililik tiga nyan nat nyan waavi lapman tiga nyan kat agwi. Kiginda liga nyan kiginda lapman tiga nyan kat vilaa agwi waa wandi Jon. <sup>12</sup> Takis sanya klaliga nimba ngu yaguvat Jon kat yalaa wagalandi. Simogwi liga nyan nin angambak yigiyanin waa wagalandi maa Jon ndi kat

wandi. <sup>13</sup> Ngwuk kiap waa sakwapmba mina klaigangwuk takis sanya. Mandip wata kwuleiga sikwupmak klalingweya waa Jon ndi kat wandi. <sup>14</sup> Soldia ndi kat wagalandi. Nin angamak yigiyandin waa wagalandi maa Jon ndi kat wandi. Ngwuk wata woseka waga ndi kat viyaga nat nimbana nda sikwupmak walingweya. Ngwuk kat pe kwindi, ngiyambak waa awa waa wandi Jon.

<sup>15</sup> Nima sakwat nimba Jon kat vilaa mandip mandip yelavika lindi. Ndi nin kat kwunakiya nyan anagandi waa maawupmba yelavika lindi. <sup>16</sup> Yelavika linja vak wutaa Jon ndi kat wandi. Wun nima njivwa ana kwutigowun. Ngwuk kat ngu yagua njivwa mat njivwat. Ngini yaiga nyan wuna njambwi nyanat. Wun apma nyan ana wun. Ndina man suna yaaw ana alipsiga njalakiyowun. Apma nyan mina njalakiyandi. Wuna kwupmba ngini yaiga nyan wandi mala Godna waagan ngwuk kat tavigiyandi. Tayindi mala kisik yamba vika ngilindaya vak ngwutna kavle vat ngiligiyandi. <sup>17</sup> Ngini yaiga nyan yuwi sik kwutiga nyan vla ligandi. Sila silak klalaa yiga yuwi sik sika yiga ngaymba yisoligandi. Ndina ava ndina simbi sika nima vat vitiga yamba yisoligandi.

<sup>18</sup> Ndina kavle maawut kwunapmak Jon nima sakwat nyaangit mbutindi. Ndi kat apma nyaangit mbutindi.

### *HEROT JON KAT KALABUS KWUTNDI*

<sup>19</sup> Wan kipmana njambwi nyan Herot ndina yakwa nyana taagwa Herodias vanyangika klandi maa Jon ndi kat kavle vat yimin, min kavle vat yiliga nyan min waa wandi. <sup>20</sup> Herot ya kavle vat nima sakwatna. Nat kavle vat yiga Jon kat kalabus kwutndi.

### *TAT JON KALABUS YILAPMAN TIGA JISAS KAT NGU YAGUNDI*

<sup>21</sup> Jon nima sakwat nimba kat ngu yagulaa Jisas kat yagundi. Yagundi maa Jisas God kat wagalalindi maa nyinangwut yambi kwandi. <sup>22</sup> Wungi yambimba Godna waagan ngaga yandi. Namiyo saava klalaa yandi, vindi. Vilaa nyinangwupmba liga kwundi wutndi. Min wuna apma nyan mi. Min kat wun solat siligowun waa wandi kwundi.

### *JISASNA YELANGI NIMBANA SI*

<sup>23</sup> Jisasna naambi ndumi vili kiyeli tamba vili tindi, njivwa kwupmat laatndi. Ndi Josepna nyana waa nima sakwat nimba yelavika lindi. Wan nyan Josep ndina nyaek Hilai.

<sup>24</sup> Hilaina nyaek Matat  
Matatna nyaek Livai  
Livaina nyaek Melkai  
Melkaina nyaek Melkai

Jananina nyaek Josep  
 Josepna nyaek Matataias  
<sup>25</sup> Matataiasna nyaek Emos  
 Emosna nyaek Neam  
 Neamna nyaek Eslai  
 Eslaina nyaek Nagai  
 Nagaina nyaek Meat  
<sup>26</sup> Meatna nyaek Matataias  
 Matataiasna nyaek Semem  
 Sememna nyaek Josek  
 Josekna nyaek Joda  
 Jodana nyaek Joanan  
<sup>27</sup> Joanana nyaek Resa  
 Resana nyaek Serababel  
 Serababelna nyaek Sialtiel  
 Sialtielna nyaek Nerai  
 Neraina nyaek Melkai  
<sup>28</sup> Melkaina nyaek Edai  
 Edaina nyaek Kosam  
 Kosamna nyaek Elmedam  
 Elmedamna nyaek Ea  
 Eana nyaek Josua  
<sup>29</sup> Josuana nyaek Eliesa  
 Eliesana nyaek Jorim  
 Jorimna nyaek Matat  
 Matatna nyaek Livai  
 Livaina nyaek Simion  
<sup>30</sup> Simiona nyaek Juda  
 Judana nyaek Josep  
 Josepna nyaek Jonam  
 Jonamna nyaek Eliakim  
 Eliakimna nyaek Melia  
<sup>31</sup> Meliana nyaek Mena  
 Menana nyaek Matata  
 Matatana nyaek Netan  
 Netana nyaek Devit  
 Devitna nyaek Jesi  
<sup>32</sup> Jesina nyaek Obet  
 Obetna nyaek Boas  
 Boasna nyaek Salmon  
 Salmona nyaek Nason  
 Nasona nyaek Aminadap  
<sup>33</sup> Aminadapna nyaek Admin  
 Admina nyaek Anai  
 Anaina nyaek Hesron

Hesrona nyaek Peres  
 Peresna nyaek Juda  
 Judana nyaek Jekop  
<sup>34</sup>Jekopna nyaek Aisak  
 Aisakna nyaek Ebrahim  
 Ebrahimna nyaek Tera  
 Terana nyaek Neho  
 Nehona nyaek Serak  
<sup>35</sup>Serakna nyaek Kiya  
 Kiyana nyaek Pelek  
 Pelekna nyaek Iba  
 Ibana nyaek Sila  
 Silana nyaek Kenan  
<sup>36</sup>Kenana nyaek Afaksat  
 Afaksatna nyaek Sem  
 Semna nyaek Noa  
 Noana nyaek Lemek  
 Lemekna nyaek Metusala  
<sup>37</sup>Metusalana nyaek Inok  
 Inokna nyaek Jeret  
 Jeretna nyaek Mahalalil  
 Mahalalilna nyaek Kenan  
 Kenana nyaek Inos  
<sup>38</sup>Inosna nyaek Set  
 Setna nyaek Adam  
 Adamna nyaek God.

## 4

### *SETEN JISAS KAT KAVLE VAT AY WAA WANDI*

<sup>1</sup> Godna waagan Jisasna mbangi tavindi mala Jisas Jordan walinja ndandangı kwagalalaa kwo kavat yindi. Godna waagan wanda ava yambimba yindi Jisas.

<sup>2</sup> Kwo kavamba nandinya ndumi vililik yetindi. Yetiga liga Seten ndi kat yalaa kavle vat ay waa wandi. Nandinya ndumi vililik kiginda ana kindi Jisas. Kwo yetindi. Wan nandinya ngilindi, wundi kat tindi. <sup>3</sup> Seten ndi kat yalaa wandi. Godna nyanat timeyan kan tiga kambak klalaa bretnao kwupmeyan Godna nyanat tima vak vigiyowun waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>4</sup> Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Kiginda kivak kat mina yelavitigiya nimba ndi apma vat ana tigiyanđi

waa tamba la nyan piliwutndi waa wandi Jisas.

<sup>5</sup> Seten Jisas kat kwutaa nat kavat kalindi. Ndi kat kalilaa kan kipmana njambwi nimba viga la kava aywaa ndi kat kwiyatapman visimogwindi. <sup>6</sup> Visimogwilaa wandi. Vilima

njambwi nimbana ava kwondu wuna kwondua. Wunamba klandi. Wuna maawupmba nat nimba kat kwiligowun. <sup>7</sup> Wun kat vilaa nambu silandalaa min njambwi nyan min waa wameyan min kat wuna kwondu kwigiyowun waa wandi Seten. <sup>8</sup> Jisas ndi kat wandi. Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Ngwutna njambwi nyan kita ligandi. Godna. Nat nyan kat min njambwi nyan min waa ke waa. God kita ligandi njambwi nyan

waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas.

<sup>9</sup> Setan ndi kat nat njambi kwutaa Jerusalemat kalindi. Kalindi maa God kat kwunatinja sivla mbundi ngayna sambi ngeat wokembit. Wokembit maa Setan ndi kat wandi. Godna nyanat timeyan valaseliga kipmamba ndamin, vilu. <sup>10</sup> Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Godna ensel min kat viga ligiyandi. Ana kavle yigiyamin waa piliwutndi. <sup>11</sup> Nat nyan piliwutndi.

Min kat ensel kwutaa taambamba kwutaa katsogiyandi. Nimbumba ana nimamba ndai viyaigamin. Ndi kwutaa katsogiyandi

waa tamba piliwutndi waa wandi Seten. <sup>12</sup> Jisas ndi kat wandi. Nat tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi. Awup mila.

Ngwula njambwi nyan God kat kavle vat ay waa ke waa waa tamba piliwutndi waa Jisas wandi.

<sup>13</sup> Seten Jisas kat kavle vat ay waa wanda nyaangit ngilindi maa Jisas kat kwagalalaa yindi. Yilaa yelavitndi. Ngini ndi kat viga nat njambi waigowun waa yelavitndi.

### *JISAS GALILI YILAA NJIWA LAATAA KWUTNDI*

<sup>14</sup> Godna waagan Jisas kat kwondu kwindi maa Jisas Galili walinja kipmat yindi. Njiwa kwutinda vak kava kava la nimba mbutseli mbutsela mbutindi, wutndi. <sup>15</sup> Juda yisolaa tinja ngay wuleilaa ndi kat nyaangit mbutindi. Wutaa apma nyana waa yelavita wandi.

### *NASARETMBA LA NIMBA JISAS KAT KAI WAA KWUK NGINDI*

<sup>16</sup> Jisas Nasaret walinja ngepma yindi. Tamba mat nyan tiga kan ngepma yetiga niman yindi. Ndina angwa ngepma. Njiwa lapman nandinya aywaa yisolaa linja ngay wuleilindi. Wuleilaa nyinga liga nyaangit vivat laatndi Jisas. <sup>17</sup> Laatndi maa tamba la profet Aisaia piliwuta nyaangit tiga nyinga ndi kat kwindi. Kwindi maa lavwilaa viga kwundimba wandi.

<sup>18-19</sup> Godna waagan wun kat tavilaa mbutndi. Kavle vat tiga nimba ndi kat apma nyaangit ambuk mila waa mbutndi. Ngindi, kalabusmba li vla liga nimba ndi kat yiga njalap



mila waa mbutndi. Vat ta nimba kat ndi kat kwunap mila waa mbutndi. Mbambala God nin kat kwunakiyandi waa ambup mila waa Godna waagan wun kat mbutndi

waa tamba la profet piliwutndi waa Jisas viga kwudimba walaa <sup>20</sup> nyinga wan ngavna nyinga kat viga la nyan kat kwilaa ndaalindi. Ndaa lindi mala wan ngayimba la nimba apma nyaangitna ngambulinda waa yelavika aywaa ndi kat vilindi. <sup>21</sup> Jisas ndi kat wandi. Tamba la nyan piliwutnda nyaangit viga wawa nyaangit mbambala kak kiyagandi waa wandi maa <sup>22</sup> wuta nimba yelavitndi. Wan nyan apma nyaangit ngambuligandi. Apma nyaangit ngambulinda vak andamba klandi. Ndi kwo nyana. Ndi Josepna nyana waa yelavika wandi.

<sup>23</sup> Jisas ndi kat wandi. Kingi ngepmana nyan wun viga ligangwuk. Ngini wun kat anagangwuk waiga. Nat ngepma kapaneam yilaa ndina yelogwen kat ta nimba kat kwunapmin. Angwa ngepma yalaa manda kat kwunatapman yiligamin waa wun kat anagangwuk waiga. <sup>24</sup> Wun kat wagalangweya nyaangit kat awat waigowun. Awuk ngwula. God waa nyaangit butiga nyan profet walina nyan ndina angwa ngepmamba ta nimba ndi kat kai waligandi. <sup>25</sup> Tamba wupma lindi. Tamba Ilaija ta njimbla talagwa nima sakwat tindi nin isrelna kipmamba. Wan tamba la njimbla naambi kuvuk mbak sila kita meik ana ndandi, kiginda ngilindi. <sup>26</sup> Godna njivwa kwutaa tamba la nyan Ilaija kiginda lapman talagwa kat kwunapmak yindi. God wandi, yindi. Nin Isrelna talagwa kat kwunapmak ndi ana yindi. Kapman ngepmamba ta talagwa kat kwunapmak yindi. Lila ngepma Sarefat. Wan ngepma Saidon walinja nima kipmamba la ngepma. <sup>27</sup> Godna njivwa kwuta tamba la nat nyan Ilaisa ndino nimbun. Ndinai la njimbla kawia kila Juda nima sakwat tindi. Ndina kita nyan kat ana kwunatndi. Kawia kila kapma ngepma nyan kat kwunatndi Ilaisa. Wan nyana ngepma Siria walina ngepma. Ndina si Neaman waa wandi Jisas.

<sup>28</sup> Yisolaa linja ngayimba la nimba wutaa Jisas kat walina lindi. <sup>29</sup> Walialiga laataa Jisas kat kwutaa ngepma alagwat kalindi. Wungi ngepma nambu nduwimba ngindi, lindi. Nambu nduwi valagalaa tiga kavamba ndi kat sandavat kalindi. <sup>30</sup> Ndi nima sakwat nimbana mbupmba wuleilaa yindi Jisas.

#### *KAVLE WAAGAN TAVILA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>31</sup> Jisas Galilina nat ngepma kapaneam walinja ngepmat ndaindi. Njivwa lapman nandinya ndi kat nyaangit mbutindi. <sup>32</sup> Ndinai waa nyaangit wuta nimba ngipaliga ndalaa maawupmba yelavitndi. Nat nimba mbutinja vla

ana mbutigandi. Kwondumba mbutigandi. <sup>33</sup> Yisola linja ngaymba Jisas mbutindi mala kavle waagan tavila la nyan laataa Jisas kat nima kwundimba walega wandi. <sup>34</sup> Min Jisas Nasaret nyan manda kat nin kat yamin. Nin kat vatnyavak yamin? Min kat viga ligowun. Min God wandi, yaa apma nyan min waa walega wandi.

<sup>35</sup> Wandi mala Jisas kavle waagan kat kai waga wandi. makayak. Ndi kat kwagala waa wandi maa waagan wan nyan kat kwutaa viyandi mala ndina nindimba kipmamba ndandi. Waagan ndi kat ana kavle vat yindi. Ndi kat vyalaa kwagalalaa yindi. <sup>36</sup> Va nimba ngipaliga ndalaa awat sowat wandi. Ndina mbuta nyaangit kwonduo tagula nyaangitna. Kavle waagan kat wandi maa wutaa kwagalalaa yiligandi. nima tagula vatna waa awat sowat wandi. <sup>37</sup> Yinda vak kat kava kavamba la nimba mbutseli mbutsela mbutindi. Aywaa wutndi.

#### *JISAS PITANA NASAKWAT KAT KWUNATNDI*

<sup>38</sup> Jisas yisolaa tinja ngay kwagalalaa Saimon waa Pita walinja nyana ngay wuleindi. Pitana nasakwatna mbangimba nimamba kangan walindi, kavle vat tili. Li kat kwunapmak Jisas kat wagalandi. <sup>39</sup> Lila ngwaymba laataa liga yelogwen kat kai wandi, kwo lili. Li laataa ndi kat kiginda kwutaa kwili.

#### *JISAS NIMA SAKWAT NIMBA KAT KWUNATNDI*

<sup>40</sup> Nya tamba ndai mina lindi. Nat nima sakwat nimba yelogwen kat ta nimba kat kwutaa Jisas kat kalindi. Ndi kat aywaa taamba taagalaa kwunatni. <sup>41</sup> Kavle waagan tavila la nimba kat ndino ndi kat kwunatndi. Kan waagan ndinyangu kat kwagalalaa walega wandi Jisas kat. Min kat viga liganin. Min Godna nyan min waa walega walaa kwagalalaa yindi. Jisas ndi kat wupma ke waa waa wandi. God wandi, yaa nyan Kraist tinda vak nat nimba kat mbutnjangat kai walaa wupma ke waa waa wandi Jisas.

#### *JISAS NGEPMAN GEPMAMBA YIGA NJIWA KWUTNDI*

<sup>42</sup> Ngambi wan ngepma kwagalalaa ndinyangu lapman kwo kavat yindi. Wan ngepma nimba ndi kat kwaka liga ndina kwupmba yindi. Ndina ngepma kwagalaa yivak kat kai waa wandi Jisas kat. <sup>43</sup> Jisas ndi kat wandi. Wuna njivwa kingiyan. God ndinyangu kat viga liga vat ngepma ngepmamba mbukiyowun. Wuna njivwa. Kita ngepma mina ana mbukiyowun. Ngepma ngepmamba mbukwangat wuna nyaek wandi mala yawun waa wandi Jisas. <sup>44</sup> Ndi kat kwagalalaa Judia walinja nima kipman ngepma ngepmat yindi. Ngepma yilaa yisolaa linja ngay wuleilaa nyaangit mbutindi.

## 5

*JISAS WANDI MALA PITA KAMI NIMA SAKWAT KWUTNDI*

<sup>1</sup> Jisas Genesaret walinja sak waymba lindi. Waymba liga God waa nyaangit ndinyangu kat mbutindi. Wungi nyaangit wupmat ngwaymba yaa ndi kat kematndi. <sup>2</sup> Jisas vindi bot vililik yaawmba tundi, limbik. Kami kwuta nimba bot kwagalalaa ndina njula kisik tindangat njangilindi. <sup>3</sup> Jisas yiga bot kita kundi. Saimon waa Pita walinja nyana botna kunda Jisas. Saimon kat wagalandi mala siwasagundi, Jisas bopmba ndaaliga ndinyangu kat nyaangit mbutindi.

<sup>4</sup> Jisas mbuta nyaangit ngilindi mala Saimon kat wandi. Jula kulaa samat wogwelaa yiga kami kat yaagi waa wandi. <sup>5</sup> Wandi maa Saimon ndi kat wandi. Njambwi nyan kami kai. Nak ngan njula yaagiga vilevinin. Kami kai. Min wameyan mina kwundimba yiga yaagigiyanin njula waa wandi maa njula kulaa yindi. <sup>6</sup> Njula yaagilaa nima sakwat kami njula taata lindi. Njula ngilip mina lindi. <sup>7</sup> Tiga liga nat botna nimba kat yagwa waa wandi maa yandi. Yandi maa bot vililik kami kundi. Bot vililik taata lumaka ndaivat yimbit. <sup>8</sup> Saimon waa Pita walinja nyan vilaa Jisasna man ngandimba ndalaa wandi. Njambwi nyan wun kat kwagala. Wun apma nyan ana wun waa wandi. <sup>9</sup> Pitagwi nat nimbo kami kwutnja sakwat kat vilaa ngipaliga ndandi. <sup>10</sup> Sebedina nyan vililik Jonogwi Jemso vilaa ngipaliga ndambit. Mbit Saimono kita njivwa nyan mbit. Jisas Jaimon kat wandi. Ke vaaka. Mbambala kami kwutigangwuk. Ngini ndinyangu kat kwutaa wuna mbaapmamba taagagiyangwuk waa wandi Jisas. <sup>11</sup> Yiga kawilaa bot njula kwagalalaa Jisasna kwupmba yindi.

*JISAS KAWIA KILA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>12</sup> Jisas ngepmamba lindi, kawiya kila nyan ndi kat yaa vilaa Jisasna man ngandimba ndalaa wandi. Wun kat kwunapmat wameyan kwunakiyamin waa wandi. <sup>13</sup> Wandi maa Jisas ndina mbangi taamba taagalaa wandi. Min kat kwunapmak wowun. Apma vak tigiyanin waa wandi maa kawiya kila vat ngilindi, kwo lindi. <sup>14</sup> Jisas ndi kat wandi. Min kat kwunakwa vat nat nimba kat ke mbuka. Tamba Moses mbutnda nyaangipmba agwup mila. God kat kwunatiga nyan kat yiga mina mbangi ndi kat simogwi. Simogwilaa God kat sivu kivat ndi kat kwanda kwanda vatnyalaa agwi. Kwimeyan ndinyangu kwo limeya vat vigiyandi waa wandi Jisas. <sup>15</sup> Nima sakwat nimba Jisas kwunatnda vak kat mbuseli mbutsela mbutindi. Ngi kat tiga nima sakwat nimba ndina nyaangit wupmat yisolaa lindi. Nima sakwat nimba ndina yelogwen

kwunatndangat yisolaa lindi. <sup>16</sup> Jisas ndi kat kwagalalaa ndinyangu lapman kwo kavat yilaa God kat ngambulindi.

*MAN KIVI WATNA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>17</sup> Nat nandinya Jisas ngayamba liga nyaangit mbutindi. Ferisiagwi tamba Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba nima sakwat ndaa liga wutindi. Ndi Galiliagwi Judiana ngepma ngepmamba liga yandi. Ndina nat nimba Jerusalemba liga yandi. God Jisas kat kwondu kwindi mala nima sakwat yelogwen kat ta nimba kat kwunatindi. <sup>18</sup> Kivi watna nyan kat njambamba taagalaa aynat nimba walalaa Jisas ta ngayat kalindi. <sup>19</sup> Ndi kat kalinjeya yambi vilavindi. Nima sakwat nimba taata lindi. Tiga liga sambange wokelaa njik vla plalaa yaaw tulaa ndi kat sandandi njambonala. Jisasna mindama kava sandandi. <sup>20</sup> Jisas ndi kat vilaa ndi kat kwunakwangat sanda nimba nima njivwa kwuka sandandi waa yelavita njambimba la nyan kat wandi. Min, kavle vat yiga yetima vak tamba silimbwigowun waa wandi Jisas.

<sup>21</sup> Jisas wandi mala Ferisiagwi Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo awat sowat ngambulindi. Wan nyan God kat kavle nyaangit wandi. Kavle vat yiga yetima vak tamba silimbwigowun waa manda kat wandi. Ndi ana alipsiga silimbwigiyandi. God mina alipsiga silimbwigiyandi waa awa saowat ngambulindi. <sup>22</sup> Maawut wumba yelavika awat sowat ngambulinja vat vilaa Jisas ndi kat wandi. Manda kat wupma yelavitigangwuk. Ana nglaatndi. <sup>23</sup> Ndi kat kavle vat yiga yetima vak tamba silimbwigowun waa wowun Laataa kwalima njamba kwutaa kali waa wageman kita nyaangitna. Kapmanyaangit ana ndi. <sup>24</sup> Manda kat kavle vat yiga yetima vak tamba silimbwigowun waa wowun. Kan kipmamba liga nimba kavle vat yiga yetinjeya vak kat silimbwiweya kwondu ngiliga. God wun kat kwindi. Kan kwondu vingwangat ndi kat kwunakiyowun. Godna vak simogwi liga nyan wun waa wandi Jisas. Ndi kat walaa njambamba kwa nyan kat wandi. Laataa kwalima njamba kwutaa kali waa wandi maa <sup>25</sup> wan nyan laataa kwalinda njamba kwutaa klaiga ngayat yindi. God ndi apma nyana nima nyana waga yindi. <sup>26</sup> Va nimba ngipaliga ndalaa Godna si kwutaa katsondi. Ngipaliga ndalaa wandi. Mbambala tamba nima vak viganin waa wandi.

*JISAS LIVAI KAT YAGWA WANDI*

<sup>27</sup> Tiga liga wan ngay wogwelaa takis sanya klaliga nyan kat vindi. Wan nyan takis sanya taagalinja ngayamba ndaa lindi. Ndina si Livai. Jisas ndi kat vilaa wandi. Wuna kwupmba yagwa wandi. <sup>28</sup> Wandi maa Livai ndina nda kwagalalaa Jisasana kwupmba yindi.

<sup>29</sup> Ngini Jisas kat Livai ndina ngayumba nima kiginda kwutndi. Takis sanya klaliga nima sakwat nimbagwi nat nimba kat Livai wandi maa kivat yandi. Ndino Jisas ndina mbaapma nimbo kita vat kilindi. <sup>30</sup> Ngini Ferisio tamba Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo Jisasna mbaapma nimba kat wagalandi. Kavle vat tiga takis sanya klaliga nimbo nat kavle nimbo manda kat kita vat kiligangwuk. Wan apma vat ana ndi. Wan kavle vatna waa wandi. <sup>31</sup> Wandu maa Jisas ndi kat wandi. Kwo liga nimba ndi dokta kat ana yiligandi. Yelogwen kat ta nimba mina dokta kat yiligandi. <sup>32</sup> Mabmbala wungi vat sigit. Apma vat yiga yetiliga nimba kat kwunapmat ana yawun. Kavle vat yiga yetiliga nimba kat kwunapmak yawun. Kavle maawut kwagalalaa mandip kupi maawupmba yetinjangat yawun waa wandi Jisas.

### *KIGINDA KIVAK KAT KAI WALINJA VAK*

<sup>33</sup> Jisas wandi mala wandi. Ngu yagu liga Jona mbaapma liga nimba ndi nima sakwat njambi kiginda kivak kat kai walaa God kat mina ngambuligandi. Ferisi walinja mbaapma nimba ndino wupma yiligandi. Mina mbaapma liga nimba kai. Ndi kiginda ngu njimbla njimbla kiligandi waa wandi mala Jisas ndi kat wandi. <sup>34</sup> Ndu taagwa kat kla njimbla nima kiginda kivak kat kai waigandi? E? Kigiyandi luwa. Nima kiginda. <sup>35</sup> Ngini yaiga njimbla taagwa kla nyan kat kwutaa kalindi mala ndi nima vak yelavika kiginda kivak kat kai waigandi waa Jisas walaa

### *JISAS TAMBA YETINJA VAK KWAGALALAA MANDIT KUPI VAPMBA YETINDA VAK KAT MBUTNDI*

<sup>36</sup> ndi kat pagwula la nyaangitmba wandi. Tamba ngilikna waavwi la nyan mandit kupi waavwi klalaa tamba waavwi kat kwunapmak ana ngilikiyandi kupi waavwi. Ngilitaa tavandeyan mandip mandip vaandi kwaigandi. <sup>37</sup> Tamba simbimba kwutnja awmba kita nyan kupi nima ngu ana kalikiyandi. kalitndeyan nguna mbiyak wokendi mala tamba simbi ngilikiyandi. Ngiliti, ngu kipma yindi, simbi kavle yigiyandi. <sup>38</sup> Kupi nima ngu kupi simbimba mina kalitigandi. Nina ngepmana vatna. <sup>39</sup> Kita nyan tamba nima ngu kilaa kupi nima ngu kivak kat ana waigandi. Kupi nima ngu kivak kat kai waigandi. Tamba nima ngu apma ngua waa waigandi waa wandi Jisas.

## 6

### *NJIVWA LAPMAN NANDINYANA NJAMBIA*

<sup>1</sup> Njivwa lapman nandinya Jisasagwi ndina mbaapma nimbo yuwi sik kwaliga kava yindi. Yiga ndina mbaapma nimba sik klalaa taambamba ligagagiga kwutndi, simbi

ndandi, kindi. <sup>2</sup> Nat Ferisi kilinja vak vilaa wandi. Njivwa lapman nandinyana njambia kat kai walaa manda kat wupma kiligangwuk waa wandi. <sup>3-4</sup> Wandi mala Jisas ndi kat wandi. Nina tamba njambwi la nyan Devit yinda vak ana wuka ligangwuk? Tamba piliwutndi. Ana viga ligangwuk? Ndi wundi kat tiga Godna ngay wuleilaa God kat kwunapmak kat kwilinja bret-nao kindi. Kilaa ndinogwi liga nimba kat kwindi, kindi. God kat kwunatiga nimba mina kilindi. Kwo nimba ana kilindi. Njambia ligandi. ndi njambia kat kai walaa kilindi. Ndi God kat twunata nimba ana ndi. <sup>5</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun njivwa lapman nandinya kat viga ligowun. Wan nandinya wun kat ana viga ligandi waa wandi Jisas.

### *NJIVWA LAPMAN NANDINYAMBA JISAS KITA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>6</sup> Nat njivwa lapman nandinya yisolaa linja ngay wuleilaa Jisas ndi kat nyaangit mbutindi. Wan ngaymba ta nyana taamba mak kaalandi. <sup>7</sup> Ferisiagwi tamba Moses kwiya nyangit simogwi la nimbo Jisas kat viga lindi. Ndi kat kwunakiyandi? E? Ana kwunakiyandi? Waa yelavika lindi. Ndi kat njivwa kwuka kwunaka nina ngepmana njambia kat kai wandeyan ndi kat kotmak kaligiyanin waa yelavika lindi. <sup>8</sup> Ndina maawupmba yelavika linja vak Jisas ndi tamba viga lindi. Viga liga taamba mak kaala nyan kat yagwa kumba yaa ali waa wandi. Wandi mala laataa yandi. <sup>9-10</sup> Jisas Ferisi kat wandi. Mbambala njivwa lapman nandinya apma vat yiweyan wovuna? Kavle vat mina yilu? Kita nyan kat kwunapmat yiweyan wovuna? Ndi kat kavle vat mina yilu? Waa ndi kat wagalalaa wan nyan kat wandi. Mina taamba sate mila waa wandi mala satendi. satendi mala ndina taamba kwo lindi. <sup>11</sup> Ferisi ndi kat vilaa walaa lindi. Jisas kat anda vapmba kavle yigiyanin waa awat sowat ngmambuga lindi.

### *JISAS TAAMBA VILI KIYELI VILILIK NIMBA KAT YAGWA WANDI*

<sup>12</sup> Jisas God kat ngambuvat nduwiat wokendi. Ngan kita God kat ngambuga tindi. <sup>13</sup> Nya wokendi mala ndina mbaapma nimba kat yagwa wandi, yandi. Ndina nat nimba kat mandit si kwindi. Ngwuk aposel ngwuk waa wandi. Wanda nimbana sakwat tamba vili liyeli vililik nimba. <sup>14</sup> Wan nimbana si kingiyan. Nat nyan Saimon. Jisas ndi kat mandit si wandi. Min Pita min waa wandi. Nat nyan Pitana yakwa nyan Endru. Nat vililik pali Jemsogwi Jono. Nat nyan Filip. Nat nyan Batolomyu. <sup>15</sup> Nat nyan Matyu. Nat nyan Tomas. Nat nyan nat kita Jems. Ndi Alfiasna nyan. Nat nyan nat kita Saimon. Ndi ngepma ngepma yiga nat nimba nina kipma kat

yalaa viga linjangat kai waa ngambundi. <sup>16</sup> Nat nyan Judas. Ndina nyaek Jems. Nat nyan Judas Iskeriot. Wan nyan ngini Jisas kat vatnyavat kamwin kwindi.

<sup>17</sup> Jisasagwi ndina mbaapma nimbo nduwimba liga ndaindi. ndailaa savagu kipma la kavamba lindi. Jisasna mbaapma nimba nima sakwat tindi. Kava kavamba liga nimba ndi kat vivat yandi. Nat nimba Judiamba liga yandi. Nat nimba yelogwen kat ta nimba ndi kat kwunatndangat yandi. <sup>18</sup> Kavle waagan tavila la nimba kat Jisas kwunatndi, kwo lindi. <sup>19</sup> Ndi kat nima sakwat nimba ndina mbangi taamba taagavat wandi. Taamba taagandi mala ndina kwondu ndi kat yalaa kwunatindi.

### *JISAS LAATAA NDI KAT NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>20</sup> Jisas laataa ndina mbaapma nimba kat wandi. ngwuk kwanda kwanda lapman tingweyan apma vatna. God kwindeya apma nda aywaa klaigangwuk.

<sup>21</sup> Mbambala wundi kat tingweyan apma vatna. ngini ngwula yaak taakiyandi. Mbambala nima vak yelavika nglangweyan apma vatna. ngini kasegiyangwuk.

<sup>22</sup> Wun God wandi, yaa nyan wun. Wuna nyaangit mbukngwuk mala wukna nimba ngwuk kat kai waalaa njika ngwutna si viyesendalaa kiklinjeyan apma vatna. <sup>23</sup> Ngwuk kat kavle vat yinjeya nandinya ngwuk solat asi ngwula. Solat siga ngini nyinangwutwokelaa apma klaigangwuk waa yelavik ngwula. Ngwuk kat kavle vat yigiya nimbana tamba la walanga ngwak tamba la profet kat wupma kavle vat yindi.

<sup>24</sup> Ngwuk nima sakwat nda liga nimba apma vat ana ndi. Mbambala ngwutna wenga tamba klangwuk. Ngini kai.

<sup>25</sup> Yaataat tiga nimba ngwuk apma vat ana ndi. Ngini wundi kat tigiayangwuk. Mbambala kaseliga nimba ngwuk apma vat ana ndi. Ngini nima vat yelavika nglagiyangwuk.

<sup>26</sup> Nat nimba ngwutna si kwutaa katsonjeyan apma vat ana ndi. Ngwutna si katso liga nimbana tamba la walanga ngwak tamba la kavle profetna si kwutaa katsondi. God waa nyaangit mbutiga profetna si ana katsondi.

<sup>27</sup> Ngwuk wuna mbaapma nimba awuk ngwula. Ngwutna maama nimba kat ndi kat kwunapmak nima maawut yelavika ali ngwula. Ngwuk kat kai waliga nimba ndi kat apma vat ay ngwula. <sup>28</sup> Ngwutna si kwutaa viyesenda liga nimba kat ndina si kwutaa katso ngwula. Ngwuk kat kavle vat yiliga nimba ndi kat tiga God kat wagala ngwula. <sup>29</sup> Kita nyan ngwuk kat kita naangi kipmwimba viyandeyan nat naangi agwi. Kita nyan ngwutna kol siot klavat wandeyan agwi ngwula. Kol siot kwilaa siot nimbun agwi. <sup>30</sup> Ngwuk kat wagala liga nimba ndi kat agwi ngwula. Kita nyan

ngwutnaqmba klandeyan ngini wun kat awat agwi waa ke waa. <sup>31</sup> Nat nimba wun kat kan vat yinjeyan apma vatna waa yelavikngweyan kan yelavitingwa vak nat nimba kat ay ngwula.

<sup>32</sup> Ngwuk kat woviyaguga tiga nimba ndi kat mina nima vak yelavika tingweyan nima vak ana ndi. Kavle nimba ndino wupma yiligandi. <sup>33</sup> Ngwuk kat apma vat yiliga nimba ndi kat mina apma vat yingweyan nima vat ana ndi. Kavle nimba ndino wupma yilingandi. <sup>34</sup> Ngwuk kat ngini awat kwiya nimba ndi kat mina kwingweyan nima vat ana ndi. Kavle nimba ndino wupma yiligandi. Kwilaa ngini awat kwinja sakwat klaligandi. <sup>35</sup> Kavle nimba ya vak vla ngwuk key yiga. Ngwuk mandit apma vak yiga yeti ngwula. Ngwuk ngwula maama nimba kat kwunapmat nima maawut yelavika ali ngwula. Ndi kat apma vat ay ngwula. Ngini awat ana klaiganin waa yelavita agwi ngwula. Wupma yingweyan ngini Godnanamba apma wenga kaligangwuk. God ndi kat sivu kilapman nimba ndi kat apma vat yiligandi. Nin nina mbangi mina kwunakianin waa waliga nimba God ndi kat apma vat yilingandi. Ngwuk wupma kai. Ngwuk njambwi nyan Godna nyangu ngwuk. Ngi kat tiga God ndi kat kai waliga nimba kat kwunatinda vla ngwuk kwunak ngwula. <sup>36</sup> Ngwutna nyaek ya vak vla ngwuk apma vak ay ngwula nat nimba kat. <sup>37</sup> Nat nimba kat vilaa ndi kavle vat yindi waa walapman yingweyan God ngwuk kat vilaa kavle vat yindi waa ana waigandi. Nat nimba kat vilaa ndi kavle nimba ndi waa walapman yingweyan God ngwuk kat vilaa ndi kavle nimba ndi waa ana waigandi. nat nimba kavle vat yiga yetilinja vak kat yelavitapman yingweyan God kavle vat yiga yetilingwa vak kat yelavitapman yigiyandi. <sup>38</sup> Nat nimba kat kwingweyan God ngwuk kat apma wenga kwigiyandi. Kita nyan yuwi sik kwivat yindeyan nima sakwat tulaa yiyalindi, kindiki ndaindi, nat kuvuk kwutaa naangandi maa taataa nat yuwi sik ndalindi, salatndi. God wupma kwiligandi. Ngwuk nat nimba kat nima sakwat kwingweyan God ngini ngwuk kat nima sakwat kwigiyandi.

#### *JISAS PAPWUGA LA NYAANGIT TAMBANAT MBUTINDI*

<sup>39</sup> Nat mini vilapman yila nyan nat mini vilapman yila nyan kat taamba kwutaa yambi ana alipsiga visimogwigiyandi. Visimogwivat kalindeyan vili apa waangumba ndaigiyambit. <sup>40</sup> Skul boi ndina tisa kat ana kwulatigandi. Wan skul boi skul kwulataa ndina nambu tisana nambu liga vla wupma ligiyandi.

<sup>41</sup> Ngwutna kita mbaapma liga kita nyana minimba liga mat kisik viga ligangwuk. Ngwutna minimba liga nima kisik



ana viga ligangwuk. <sup>42</sup> Ngwutna kita mbaapma nyan kat waligangwuk. Mbaapma nyan mina minimba liga kisik klalaa yaagigiowun. Wupma waga ngwutna minimba liga nima kisik ana viga ligangwuk. Wan yingwa vak ana nglaatndi. Ngwutna minimba liga nima kisik klalaa yaagingweyan apma vak viga ngwula kita mbaapma nyana minimba liga mat kisik klalaa yaagigiyangwuk.

<sup>43</sup> Apma mi kavle mi sik ana kwaligandi. Kavle mi apma mi sik ana kwaligandi. <sup>44</sup> Mina sik vilaa kan apma mi? E? Kavle mi? Waa yelavika ligandi. Kavle nimbio liga yamboy apma mi sik ana kwaligandi. Apma lisik yiliga sik kavle mimba ana kwaligandi. <sup>45</sup> Ndinyangu ndino wupma ligandi. Kita nyan apma maawupmba yetigiya nyan apma njivwa kwukiyandi. Nat kita nyan kavle maawupmba yetigiya nyan ndi kavle njivwa kwukiyandi. Nina maawupmba yelavita vak vla nyaangit mbutiganin.

<sup>46</sup> Manda kat wuna kwundi wutapman tiga wun kat njambwi nyan njambwi nyan waa waligangwuk. Kan kavle vatna. <sup>47</sup> Kita nyan wun kat yalaa wuna nyaangit wutndeyan wan nyan apma nyana. Ndi ngay kwuta nyan vla ligandi. <sup>48</sup> Nat kita nyan ngay kwupmat yindi. Nimamba waangu vaa klanda kalilaa kwaalik tawndi. Sambiyangu mbalindi, ana yuvut yindi ngay. Tagula vat tindi. Wuna nyaangit wutiga nyan kingi ngay tagula ngay kwuta nyan vla ligandi. <sup>49</sup> Nat kita nyan kwaalik tawlapman kwo kipmamba ngay kwutndi. Sambiyangu yandi, ngumbi kalindi, pitsondi, wan ngay kavle yindi. Wuna nyaangit wutapman nyan kingi kavle ya ngay kwuta nyan vla ligandi waa wandi Jisas.

## 7

### *AMINA NJAMBWI NYANA NJIVWA KWUTA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>1</sup> Jisas nyaangit ndi kat mbutaa wan kava kwagalalaa Kapaneamat yindi. <sup>2</sup> Wan kavamba soldiana njambwi nyan kita lindi. Ndi soldia ndumi tambanat viga lindi. Ndina njivwa kwuta nyan yelogwen kat tiga kiya mina lindi. Njambwi soldia woviyaguga tinda nyana. <sup>3</sup> Jisas yandi, wutaa Judana njambwi nimba kat wandi mala ndi Jisas kat wagalavat yindi. Njambwi soldiana njivwa kwuta nyan kat kwunap mila waa wavat yindi. <sup>4</sup> Jisas ta kava yiga ndi kat yiga wagalaga wandi. Wan njambwi soldia apma nyana. <sup>5</sup> Nin Juda nina nimba kat kwunatigandi. Kan ngepmamba yisolaa lina ngay ndinai kwukna waa wandi.

<sup>6</sup> Wandi maa Jisas ndina kwupmba yindi. Ngay ngwaymba lindi. Livlamba ana lindi, njambwi soldia ndina ngaymba la

nimba kat wandi maa Jisas kat yindi. Yilaa wandi. Soldiana njambwi nyan min kat kupma wandi. Njambwi nyan nima njivwa ke kwuka. Apma nyan ana wun. Ke yaa wuna kavle ngay. <sup>7</sup> Min kat vivak kat vaaka liwun. Wun mat nyan wun. Nyaangit wamin mala njivwa kwutiga nyan apma vat tigiyanidi. <sup>8</sup> Wuna njambwi nimba waa nyaangit wutigowun. Wuna soldia wuna nyaangit wutigandi. Ndina kita nyan kat ay wowun mala yigiyandi. Ndina nat nyan kat yagwa wowunj mala yigiyandi. Yelogwen kwagalandi kwo ligiyamin waa wameyan ndi kwo ligiyandi. Viligowun waa wandi njambwi soldia waa ndina ngaymba la nimba mbutndi.

<sup>9</sup> Jisas wutaa ngipaliga ndalaa ndina kwupmba la nima sakwat nimba kat lungwamataa wandi. Wan njambwi soldia maawupmba yelavitinda vat apma nglage vatna. Judana ngepma ngepma kingi vat tak ana viliwun waa wandi maa <sup>10</sup> Jisas kat yaa nimba lungwamataa yindi. Yilaa ngay wuleilaa njambwi soldiana njivwa kwuta nyan kat vindi. Kwo lindi, vindi.

#### *JISAS WANDI MAA KIYA NYAN LAATIGANDI*

<sup>11</sup> Ngini Jisas Nen walinja ngepmat yindi. Kapma ana yindi. Ndina mbaapma nimba, nat nima sakwat nimbagwi yindi. <sup>12</sup> Ngepma tivwina suwi ngwaymba tiga kiya nyan kat walalaa kalindi, vindi. Kiya nyana nyime tili. Li talagwa. Lila nyan kita nyana. Kiya nyan. Kan ngepmana nima sakwat nimba ndino lindi. <sup>13</sup> Njambwi nyan li kat vilaa nima maawut yelavika wandi. Ke nglawaa wandi. <sup>14</sup> Li kat walaa yiga njambamba taamba taagandi, waliga nimba tolalindi. Taamba taagalaa kiya nyan kat wandi. Kwandi nyan laap mila waa wandi maa <sup>15</sup> laatndi. Laataa nyaangit ngambundi, ndi kat kwutaa nyimeat kwindi. <sup>16</sup> Va nimba ngipaliga ndalaa vaaka lindi. Ndi Godna si kwutaa katsoga wandi. Nina ngepmamba nima profet laatndi. God nin kat kwunapmak kat wandi maa yandi waa wandi. <sup>17</sup> Jisas ya vak va nimba yiga Judiagwi nat kavamba la nimba kat mbutseli mbutseli mbutndi.

#### *NGU YAGU LA JON VILILIK PALI KAT WANDI MAA JISAS KAT YIMBIT*

<sup>18</sup> Jona kwupmba la nimba ndino mbutndi Jon kat. <sup>19</sup> Wutaa Jon ndina mbaapmamba la vililik pali kat wandi. Jisas kat yiga wagala mbila. Min God wandi, yaa nyan min? E? Kai? Nat nyan kat kawiga viga ligat? E? Kai? Waa wagala mbila waa Jon wandi maa yimbit. <sup>20</sup> Yilaa Jisas kat wagalambit. Ngu yagu liga Jon an kat ay wandi maa min kat yaa. Min God wandi, yaa nyan min? E? Kai? Nat nyan kat kawiga viga ligat E Kai? Waa Jisas kat wagala waa Jon an kat wandi maa yaa waa wambit.

<sup>21</sup> Walaa timbik. Tilimbit mala Jisas nima sakwat yelogwen kat ta nimba kat kwunatind. Mini vilapman nimba kat nima sakwat kwunatindi, vilimbik. <sup>22</sup> Vimbit mala Jisas mbik kat wandi. Ay mbila. Yiga viga wupmba vak Jon kat ambup mbila. Mini vilapman nimba kat kwunatndi mala viligandi. Man kivi wakna nimba kat Jisas kwunatndi mala apma vat veiligandi. Kawia kila nimba kat Jisas kwunatndi mala kwo apma vat yetigandi. Waan wutapman nimba kat Jisas kwunatndi mala waan wutigandi. Kiya nimba kat Jisas kwunatndi mala laatigandi. Kwo nimba kat Jisas wan apma nyaangit mbutigandi waa yiga Jon kat ambup mila. <sup>23</sup> Kita nyan kwutuwa njivwa vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa yelavitndeyan ndi apma maawut tiga nyana. Wan nyan ngini ana kavle yigiyandi waa wandi Jisas.

<sup>24</sup> Jisas wandi mala Jon wandi, yambit vililik pali lungwamataa yimbit. Yimbit maa Jisas wumba liga nima sakwat nimba kat vilaa Jona si katsoga wandi. Tamba ndinyangu lapman kwo kavat Jon kat vivat yingwuk. Tamba wan kava yingwuk, Jon mwuk viyalindi, yuvut yiliga suwa vla liga nyana waa yelavika yingwuk? Ndi wupma ana lindi. <sup>25</sup> Tamba yingwa njimbla Jon ndi nima sakwat ndo liga apma waavwi kwusoliga nyana waa yelavika yingwuk? Ndi wupma ana lindi. Nima sakwat ndo liga apma waavwi kwusoliga nimba ndi njambwi kingna ngaymba yetiligandi. Ndinyangu lapman kwo kavamba ana yetiligandi. <sup>26</sup> Tamba yingwa njimbla Jon ndi God waa nyaangit mbutiga profetna waa yelavika yingwuk? Wupma yelavikngweyan wovuna. Wupma lindi Jon. Ndi nat profetna njambwia Jon. <sup>27</sup> God Jon kat yelavtaa wanda nyaangit tamba la profet piliwutndi.

Awuk ngwula. Wuna nyaangit mbutiga nyan tat yigiyandi. Min ngini yigiyamin. Yimeya yambi ndi kwunakiyandi waa God wandi

waa tamba la profet piliwutndi. <sup>28</sup> Kan kipmamba ngu yagu liga Jon ndi kat kwulaka liga nyan ana ligandi. God viga liga nimba ndi kapma vat tigandi. Ndina mat nyan Jon kat kwalakiyandi. Ndi kapma vat tigandi waa wandi Jisas. <sup>29</sup> Jisas mbuta nyaangit wuta nimba tat Jon ndi kat ngu yagundi. God waa nyaangit mbutigandi waa wandi maa ndi kat ngu yagundi. Ngi kat tiga Jisas mbuta nyaangit wutaa apma nyaangitna ngiyambak wama waa wandi. Ndina nat nimba takis sanya klaliga nimba ndi. <sup>30</sup> Nat nimba Ferisiagwi Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo ndi wutaa kai wandi. Tat Jon mbukna God waa nyaangit wupmak kat kai wandi. Jon ndi kat ana ngu yagundi.

<sup>31</sup> Jisas wundi kavle nimba kat vilaa wandi. Yiga yetilingwa

vak vla yetiliga nimba ndi kat angamak waigowun. Ndi anda nda vla ligandi. Ngwuk kat waigowun. <sup>32</sup> Ndi kwandi nyangu vla ligandi. Wundi kwandi nyangu nindi ngepmamba ndaa liga awat sowat waligandi. Waavi walinin, ndi wan nimba mbangu ana veindi waa awat sowat walindi. Nat njimbla walindi. nglalina vak vla ndi wan nimba ana nglaa lindi. Yetilina vak vla yetilapman manda kat apma yetiligandi waa awat sowat waligandi. Wundi kwandi nyangu vla tigungwuk. <sup>33</sup> Tak ngu yagula Jon yalaa kiginda nima ngu kivak kat kai wandi, ndi kavle waagan tavila la nyana waa ndi kat wangwuk. <sup>34</sup> Wun God wandi, yaa nyan wun. Wun kiginda kiga nima ngu kiliwun. Wun kat vilaa waligungwuk. Ndi nima sanya klaliga nimbagwi kavle nimbbonala yetiligandi. Kavle vatna waa wun kat wangwuk. <sup>35</sup> Nat kuvuk nimba mina Jon yeta vak vilaa yetiluwa vak vilaa apma vatna waa wandi. Wundi nimba apma maawut yelavika yeta nimba ndi.

### *KAVLE VAPMBA YIGA YETA TAAGWA JISASNA MAMBA SANDA TAAGALI*

<sup>36</sup> Ferisina kita nyan Jisasogwio kita vak kiginda kivat Jisas kat ndina ngay wuleilaa kiginda kivat ndaa lindi. <sup>37</sup> Tiga liga kavle vapmba yiga yeta taagwa Jisas Saimon ngaymba linda vat wutaa yali. kambapmba kwutnja awmba liga sanda kwutaa yali. <sup>38</sup> Jisasna man ngandimba kwali mamba silaa nglalili. Nglalili, lila mini ngu ndina mamba ndandi. Lila sivla nimb yuwi kwutaa ndina mamba la ngu nyangati. Nyan-gataa ndina man kwutaa wusitaa sanda mamba taagali.

<sup>39</sup> Jisas kat wuna ngaymba nao yaa agi waa wanda Ferisi vilaa maawupmba yelavitndi. Jisas Godnanamba wutaa mbutiga profet ana ndi. Profet tigendan ndina mamba taagala taagwana kavle vak vigendi. Ana viga ligandi waa maawupmba yelavitndi.

<sup>40</sup> Jisas Saimona maawupmba tiga vak vilaa wandi. Saimon min kat nyaangitno ligowun waa wandi mala Saimon wandi. Njambwi nyan ambuk waa wandi. <sup>41</sup> Jisas ndi kat wapuseput mbutindi. Vililik pali dinau kita nyananamba klambit. Nat nyanadinau 100 dol klandi. Nat nyana dinau 10 dola klandi. <sup>42</sup> Tiga liga awat kwimbeya sanya kat vilevilaa limbit. Dinau kwiya nyan wandi. Wun kai wowun dinau kat. Ke kwimba waa wandi. Saimon min angamak yelavika ligamin. Anda nyan ke kwiga waa nyan kat nimamba woviyagluga ligiyandi waa wandi maa Jisas wandi. Ngiyambak wama waa wandi.

<sup>43</sup> Nima dinau ta nyan ndi nimamba woviyaguga ligiyandi. Mat dinau ta nyan ndi samat woviyaguga ligiyandi waa wandi maa Jisas wandi. Ngiyambak awama waa wandi.

<sup>44</sup> Jisas wat taagwa kat viga Saimon kat wandi. Wat taagwa avi mila. Mina ngay wuleiwun mala nina ngepmana vapmba wuna man njangiweya ngu wun kat ana kwimin. Li wupma kai. Li lila mini ngumba njangilaa lila nimbi yuwimba nyangati. <sup>45</sup> Mina ngay wuleiwun mala wun kat apma nandinya waga wuna taamba ana kwupmin. Li wupma kai. Wuleiwun mala li nima sakwat njambi wuna man kwutaa wusitili. <sup>46</sup> Mina ngay wuleiwun mala nina ngepmana vak kat kai walaa wuna nimbi yuwimba sanda ana taagamin. Li wupma kai. Nima sakwat sanyo liga sanda wuna mamba taagali. <sup>47</sup> Kapma kapma yilimba vatna angwa min kat mbukiyowun. Lila nima sakwat kavle vat silimbwiwun mala wun kat nimamba woviyanguga ligali. Kita nyana kavle vat sakwat ana ndi silimbwiwun mala wun kat samat woviyaguga tigiyan di waa walaa. <sup>48</sup> Jisas wat taagwa kat wandi. Kavle vat yiga yetilinya vak tamba sisimbwigowun waa wandi Jisas. <sup>49</sup> Wand i mala ndinogwinala ka nimba ndina maawupmba yelavitndi. Ndi anda nyana apma waa. Ndi kavle vat silimbwiligandi? Waa maawupmba yelavitndi. <sup>50</sup> Jisas wat taagwa kat wandi. Njambwi nyan tuwa vak yelavitinyangat nyina kavle vat tamba silimbwiwun. Yiga apma vat yetigiyanyin waa wandi Jisas.

## 8

### *JISASNA MBAAPMAMBA LIGA TAAGWA*

<sup>1</sup> Jisas ngepma ngepma yilindi. God ndinyangu kat kwunapmak wanda apma nyaangit yiga mbutindi. Ndina mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimba ndinogwinala yilindi. <sup>2</sup> Nat taagwa ndino yilindi. Nat taagwa tamba yelogwen kat tindi. Nat taagwa tamba kavle waagan tavila la ndi taagwa. Jisas ndi kat tamba kwunatndi. Nat taagwana si maria. Lila angwa ngepma Magdala. Tamb a kavle waagan sila vili mina li kat tavilaa lindi, Jisas tamba ndi kat savilindi. <sup>3</sup> Nat taagwana si Joana. Lila lana si Susa. Ndi njambwi nyan Herotna njivwa kwuta nyana. Nat taagwana si Susana. Nat taagwa ndino lindi. Kindi lagwa Jisas kat sanya kwiga kiginda kwiga kwilindi.

### *JISAS PAGWULA LA NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>4</sup> Ngepma ngepmamba la nimba Jisas kat wupmak yisoolaa lindi maa ndi kat pagwula la nyaangipmba mbutindi. <sup>5</sup> Mbuka wandi. Yuwi sik yaagi liga nyan yuwi sik yaagivat yindi. Yaagiga yiga nat sik ava yambimba ndandi. Ndandi mala waavi yalaa nat sik kindi. <sup>6</sup> Nat sik kambat tiga kava tagu kipma kuvut tiga kavamba ndandi. ndalaa waatndi. Ndina njingwut samat ndailaa kambapmba silaa kiyandi.

Njingwut ngu liga kava ana ndaindi. <sup>7</sup> Nat sik kavle yuwi sik tiga kavamba ndandi. Kavle yuwi siknonala waatndi. Apma yuwi sik kavle yuwinana njingwupmba tamata kiyandi. <sup>8</sup> Nat yuwi sik apma kipmamba ndandi. Ndalaa wataa niman yindi. Nima ava yindi. Yilaa ava kita sik ndumi tambanat kwandi waa pagwula la nyaangit mbutaa wundi nimba kat wandi. Apma maawutno liga nyan ndi kan nyaangitna angwa yelavikiyandi waa wandi mala ndina mbaapma nimba ndi kat wagalandi.

<sup>9</sup> Kan nyaangitna angwa nin kat simaga. Nin ana yelavika liganin waa wandi maa Jisas ndi kat simagaga wandi. <sup>10</sup> God ndinyangu kat kwunatiga vatna angwa ngwuk kat swimagagiyowun. Nat nimba kat ana simagagiyowun. Ndi kat pagwula la nyaangit mina waigowun. Ndi maawut yelavitapman kwo mini mina vigiyandi. Maawut yelavitapman kwo waan mina wukiyandi.

<sup>11</sup> Tak mbukwa nyaangitna angwa kingiyan. Yaagilinda yuwi sik God waa nyaangitna. <sup>12</sup> Ava yambimba liga kipma ndi ndinyangu vla ligandi. Wundi nimba ndi God waa nyaangit wutndi. Wutaa maawupmba yelavitndi. Yelavitndi maa Seten yalaa ndina maawupmba yelavika linja vak kwutaa yaagiligandi. Apma kupi maawupmba yelavika tilandi walaa kwutaa yaagilindi Seten. <sup>13</sup> Tagu kambapmba kuvuk kipma tiga kava ndinyangu vla ligandi. Ndi Godna nyaangit wutaa apma nyaangitna waa yelavika ligandi. Tiga liga nat nimba yaa yelavitingwa vak kavle vatna waa wandi maa kwagalaligandi. Ndi tamba njingwut tiga yuwi vla ligandi. <sup>14</sup> Kavle yuwi sik tiliga kipma ndinyangu vla ligandi. Ndi Godna nyaangit wutigandi. Tiga liga kipmana nda kipmana vak mina yelavika tiga God waa nyaangit kwagala ligandi. Ndi God waa vapmba ana yiga yetiligandi. <sup>15</sup> Apma kipma ndinyangu vla ligandi. Ndi apma maawutno liga nimba. Ndi wutaa maawupmba yelavika liga God waa vapmba njimbla njimbla apma vapmba yiga yetiligandi waa wandi Jisas.

### *JISAS NAT NYAANGIT WANDI*

<sup>16</sup> Kita nyan tuway klalaa ya sagilalaa awmba ana naan-galigandi. Njamba vilumba taagaligandi. Kwutaa katsolaa yindeya yambi kembandi, vigiyandi. <sup>17</sup> Mbambala pagwuga liga nyaangit ngini aywaa wukiyandi. Mbambala pagwuga liga nda ngini aywaa vigiyandi.

<sup>18</sup> Ngwuk mbutuwa nyaangit yigumba wuka yelavik ngwula. Apma maawutno liga nyan ndi yigumba wuka nyaangitna angwa yelavika ligiyandi. Apma maawut tapman tigiya nyan ndi kwo wuka kwagalagiyandi. Ndina maawupmba mandit mandit yelavika ligiyandi. Wun apma

maawupmba yelavika tigowun waa tigiya ndi. Ndi wupma kai waa wandi Jisas.

*JISASNA NYIMEAGWI NDINA YAKWA NIMBA NDI KAT VIVAT YANDI*

<sup>19</sup> Nima sakwat nimba yisolaa lindi maa Jisasna nyimeagwi ndina yakwa nimba ndi kat vivat yandi. Ndi kat vivat wuleinjeya yambi kai. Nima sakwat nimba. <sup>20</sup> Ngi kat tiga Jisasna ngwaymba liga nimba ndi kat mbutndi. Mina nyimeagwi yakwa nimbo alagumba ligandi. Min kat vivat wandi waa mbutndi. <sup>21</sup> Mbutndi mala Jisas ndi kat wandi. Godna nyaangit wutaa God waa vapmba yiga yetiliga nimba wuna nyimeagwi yakwa nimba ndi.

<sup>22</sup> Ngini nat nandinya ndina mbaapma nimbonala bot kundi. Valigegat waa wandi mala bot sivasagulaa valigendi. <sup>23</sup> Valigelaa yiga Jisas bopmba sindu kwandi. Nima mwuk pali kwuti, bot ngu ngwandilindi. Bot lumaka ndaivat yindi. <sup>24</sup> Tiga liga Jisas kat sivulilaa wandi. Njambwi nyan njambwi nyan nin kavle yiveiganin wandi mala Jisas laataa mwuknagwi pali kat kai wandi, kiyak wandi. Ngu savagu lindi. Mwuk kai. <sup>25</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk manda kat vaatigangwuk. Njambwi nyanat tuwa vak ana viga ligangwuk waa wandi Jisas. Ndi vaaka liga mandip mandip yelavika awat sowat walindi. Wan nyan angamat tiga nyana. Mwukno palio ndinai waliga vak wuka ligandi waa awat sowat walindi.

*KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>26</sup> Sak valigelaa Gegesa walinja ngepma kawindi. Gegesa Galili nat naangamba la ngepma. <sup>27</sup> Kawilaa valilaa lindi. Wan ngepmana kita nyan ndi kat yaa vindi. Ndi kavle waagan tavila la nyana. Ndi sip mina lindi. Ngayamba ana tilindi. Kiya nimba waangumba taagalinja kavamba yetilindi. <sup>28</sup> Jisas kat vilii ndina man ngandimba ndalaa walega nima kwundimba wandi. Wun kat angamak yivat yamin. Min njambwi nyan Godna nyan min. Wun kat kavle vat ke yiga waa walega wandi.

<sup>29</sup> Tak Jisas kavle waagan kat savilivat wandi mala wan nyan wupma wandi. Tak kan ngepma nimba nima sakwat njambi ndi kat kwutaa ndina man taamba senmba ngindi. Kavle waagan ndi kat tavindi maa sen titaa ndinyangu lapman kwo kavat yilindi.

<sup>30</sup> Mina si angamak waigowun waa Jisas wandi maa wandi. Wuna si Nima Sakwat Nimba waa wandi. Ndi kat kavle waagan nima sakwat ndi kat tavila lindi. Ngi kat tiga wandi

wuna si Nima Sakwat Nimba. <sup>31</sup> Nina angwa ngepma nin kat ke waga yinangat waa wagalaga wandi waagan Jisas kat.

<sup>32</sup> Angwi liga nduwimba liga mbak ndi kat yiga taavi waa awa waa wagalandi mala ay ngwula wandi Jisas. <sup>33</sup> Wandi mala wan nyan kat kwagalalaa mbapmba yiga tavindi. Tavindi maa mbak piliga ndaiga nguapa yindi. Yilaa ngu kilaa kiyalaa lindi.

<sup>34</sup> Mbak kat biga la nimba vilaa vaaka piliga ngepma apa wuleilaa ngepma la nimba kat mbutndi. Ngepma yilaa kava kava yiga mbutndi. <sup>35</sup> Ngepmamba la nimba wutaa Jisas kwuta vak vivat yandi. Yalaa tak kavle waagan tavila la nyan Jisasna man ngandimba ndaalindi, vindi. Waavwi kwusolaa lindi, vindi. Ndina maawut apma vat sika lindi, vilaa vaaka lindi. <sup>36</sup> Jisas waagan kat savilinda vat va nimba ngepmamba yaa nimba kat mbutindi. <sup>37</sup> Tiga liga Gegesana ngepma ngepmamba la nimba Jisas ndi kat kwagalalaa nat ngepmat yindangat wandi. Ndi vaaka liga nat ngepmat ay waa wandi. Wandi mala Jisas ndi kat kwagalalaa ndina mbaapma nimbonala bot kulaa valigendi. <sup>38</sup> Tak kavle waagan tavila la nyan Jisasonala yivat wandi mala Jisas ndi kat kai wandi. <sup>39</sup> Mina ngepma yiga god min kat apma vat yinda vat mina ngepma nimba kat yiga ambup mila waa wandi Jisas. Jisas wandi mala ngepma yilaa Jisas ndi kat apma vat yila vak ndina ngepma nimba kat aywaa mbutindi.

### *JISAS KIYA KWANDI LAGWA KAT KWUSELATNDI*

<sup>40</sup> Valigelaa kawilaa valindi. valindi maa wumba ngepmamba la nimba Jisas kat vilaa solat isga walindi. Tat ndi kat kwo kawiga lindi. <sup>41</sup> Yisolaa linja ngay viga la nyan Jisas kat yandi. ndina si jairas. ndi yalaa Jisasna man ngandimba ndalaa wandi Jisas kat. Wuna nga y yagwa waa wandi. <sup>42</sup> Ndina kita nyan taagwa nyan yelogwen kat tili. Kiya mina lili. Lila naambi tamba vili kiyeli vililik. Jisas li kat kwunatndangat Jairas wandi. Yilindi maa nima sakwat nimba yaa yisondi. Jisasna ngwaymba yaa yisolaa lindi.

<sup>43</sup> Taagwa kita yali. Li yelogwen kat tili. Naambi taamba ilii kiyeli vililik yelogwen wogwuga yetilili. Ana ngilindi. Dokta nima sakwat kwunaka vilevindi. Lila sanya aywaa ndi kat kwili. <sup>44</sup> Li Jisasna kwupmba yalaa ndina njimbwi waavwi inyiti. Sinyiti mala yelogwen wogwulila vat ngilindi. <sup>45</sup> Sinyiti maa Jisas lungwamaka vilaa wuna waavwi kanda sinyika wandi. Wandi mala kita nyan wunayi waa ana wandi. Pitagwi nat mbaapma nimbo Jisas kat wandi. Njambwi nyan mina ngwaymba nima sakwat nimba yaa yisolaa ligandi. Mina mbangi waavwi sinyika yiligandi. Manda kat kanda wun kat sinyika waa wamin waa wandi. <sup>46</sup> Jisas ndi kat wandi. Kita



nyan wun kat sinyitndi. Wuna kwondu samat ngilindi. Viga ligowun waa wandi. <sup>47</sup> Wat taagwa wun kat vigiyandi waa yelavitaa ava plaga yaa Jisasna man ngandinba ndalaa wali. Wunayi sinyikna. Sinyikwun mala wuna yelogwen ngilindi waa wali mala aywaa wutndi. <sup>48</sup> Jisas li kat wandi. Taagwa ke vaaka. Sinyikweyan kwo ligiyowun waa yelavitaa kwo liganyin. Apma vat tiga yigiyanyin waa wandi Jisas.

<sup>49</sup> Ngambulimbit mala yisola linja ngay kat viga la nyana ngaymba la kita nyan yandi. Yalaa Jairas kat wandi. Mina taagwa nyan tamba wundumbu yili. Njambwi nyan kat wagala lima vak kwagala mila waa wandi. <sup>50</sup> Jisas wutaa wandi. Ke vaaka. Jisas li kat alipsiga kwunakiyandi waa yelavitima vak ke kwagalaga. Apma vat tigvali waa wandi Jisas. <sup>51</sup> Jairasna ngay yandi mala nat nima sakwat nimba ngay wuleilandi walaa Jisas kai wandi. Lila nyaek, nyime, Pita, Jems, Jon, Jisas mina wuleindi. <sup>52</sup> Nima maawut yelavika nglalindi. Jisas ndi kat wandi. Ke nglā. Ana kiyali. Sindu kwaali waa wandi mala <sup>53</sup> ndi ndi kat njitindi. Tamba kiyali waa yelavitaa njitindi. <sup>54</sup> Jisas ndi kat wandi, alaguat wogwendi. Wogwendi mala Jisas li kat taambamba kwutaa wandi. Taagwa nyan laat nyila wandi. <sup>55</sup> Wandi maa lila kait yandi, laati. laati mala li kat kiginda agwi wandi Jisas. <sup>56</sup> Lila nayaek nyime vilaa ngipaliga ndambit. Kan yuwa vat nat nimba kat ke mbuka waa wandi Jisas.

## 9

### *JISAS NDINA MBAAPMA NIMBA KAT NJIWA KWINDI*

<sup>1</sup> Jisas ndina taamba vili kiyeli vililik nimba kat wandi mala yisolaa lindi. Kavle waagan savilinjeja kwondu yelogwen kat ta nimba kat kwunatnjeja kwondu ndi kat kwindi. <sup>2</sup> God ndinyangu kat yilinda apma vat yiga ambuk waa wandi. Yelogwen kat ta nimba kat yiga kwunak ngwula waa wandi. <sup>3</sup> Ndi kat nat nyaangit wandi. Yingweya njimbla vasi vasi ke kwuka. Yimbwi nao sanya ke klaa. Waavwi vililik ke kaliga. Kwo ay. <sup>4</sup> Ngepma yilaa ngay wuleilaa wan ngaymba tiga kwaigangwuk. Njiwva ngilindi maa wan ngay kwagalalaa yigiyangwuk. Ngay ngay ke yiga kwangwa. <sup>5</sup> Kita ngepma nimba ngwuk kat kai wanjejan ndi kat kwagalalaa God ngwuk kat sigiyandi waga mana mbaw vivli waa wandi Jisas. <sup>6</sup> Wandi mala ngepma ngepmat yindi. Yiga wan apma nyaangit mbuka yelogwen kat ta nimba kat kwunatindi.

### *JISAS KAT MBUTNJA NYAANGIT HEROT WUTNDI*

<sup>7</sup> Njambwi nyan herot Jisas kwuta vat mbutindi, wutndi. Wutaa mandip mandip yelavitndi. nat nimba Jisas kat tiga wandi. Jon kiyalaa laatndi. Ndinayi waa wandi. <sup>8</sup> Nat nimba

Jisas kat tiga wandi. Ndi tamba la nyan Ilaija. ndi kiyalaa laatndi. Nat nimba wandi. Ndi kiyalaa laakna tamba la profetna waa wandi. <sup>9</sup> Herot wandi. Jon kat nambu tamb kalikwun, kiyandi. Mbutinja nyan anda nyana waa mandip mandip yelavitndi. Ngi kat tiga Jisas kat vivat wandi.

### *JISAS 5,000 NIMBA KAT KIGINDA KWINDI*

<sup>10</sup> Jisasna mbaapma nimba ngepma ngepmamba yiga yetiga yandi. Yalaa yinja vat Jisas kat yaa mbutndi. Tiga liga Betsaida walinja ngepma ngwaymamba liga kwo kava ndi kat kwutaa kalindi. <sup>11</sup> Wan ngepmamba la nimba yinja vak wutaa ndina kwupmba yindi. Yandi maa Jisas ndi kat yagwa ngwula wandi. God ndinyangu kat yilinda apma vat ndi kat mbutndi. Yelogwen kat ta nimba kat kwunatndi. <sup>12</sup> Nya samat ndaindi kan nglaambu Jisasna mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimba ndi kat yalaa wandi. Ndi kat mbupmin, yigandi. Ngepma ngepmat yiga kwanjeya ngay kiginda vigandi. Tilina kava kwo kava. Ndinyangu kai waa wandi. <sup>13</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wundi nimba kat kiginda agwi ngwula waa wandi. Nin kiginda kai. Nao tambanat kami vililik mina ligandi. Sanya yiga kwiga ndi kat kiginda klagat? Waa Jisas kat wandi. <sup>14-15</sup> Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Ndi kat wangwuk, kava kavamba ndaa ligiyandi. Nat kava ndumi vili kiyeli tamba vili nimba. Wupma ndaa ligiyandi waa wandi Jisas. <sup>16</sup> Jisas nao tambanat kami vililik kwutaa tanambitaa nyinangwutnat viga God kat sivu kindi. Sivukilaa limbaga limbaga ndina mbaapma nimba kat kwilindi. Kwindi maa nat nimba kat kwilindi. <sup>17</sup> Kiga yaat taati, tindi. Kilambinjan nao kami mbanimba naangandi. Mbani tamb vili kiyeli vililik taati.

### *MIN KRAIST MIN WAA PITA WANDI JISAS KAT*

<sup>18</sup> Nat nandinya Jisas God kat ngambulindi. Ndina mbaapma nimba ndinogwinala lindi. Nat nimba kai. God kat ngambulaa ndi kat wagalandi. Wundi nimba wun kat angamak yelavitndi. Wun kanda wun waa wandi Jisas. <sup>19</sup> Wandi maa wandi. Nat nimba Jisas ndi ngu yagula Jona waa wandi. Nat nimba Jisas ndi Ilaija waa wandi. Nat nimba Jisas ndi tamba kiyala laakna profetna waa wandi waa Jisas kat wandi. <sup>20</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk angamak yelavika ligangwuk. Wun kanda wun waa wandi. Wandi maa Pita ndi kat wandi. Min Kraist min. Min god wandi, yaa nyan min waa wandi Pita.

<sup>21</sup> Pita wandi maa Jisas ndi kat wandi. yelavitingwa vak nat nimba kat wana mbutingweya. <sup>22</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini wun kat nima sakwat kavle

vat yigiyandi. Judana njambwi nimba, God kat kwunatiga njambwi nimba, tamba Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba ndi aywaa wun kat kai waigandi. Wun kat vat-nyagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyowun waa Jisas ndi kat wandi.

#### *APMA VAK YIGA YETINEYA VAK*

<sup>23</sup> Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Kita nyan wuna kwupmba yavat wandeyan ndina maawupmba liga vak kat kai walaa wuna njivwa mina kwuka wuna kwupmba yaigandi. Wuna kwupmba yandeyan wun kat yinja kavle vat vla ndi kat yigiyandi. <sup>24</sup> Kita nyan ndina maawupmba liga vat mina yelavika lindeyan ndi kavle yigiyandi. Kita nyan kan kipmana kwanda kwanda nda nima sakwat klalaa kavle yindeyan wan apma vatna? Kai. Apma vat ana ndi. Kavle vatna. <sup>25-26</sup> Kita nyan wuna si waga wuna nyaangit mbupmat tipmwigwula yindeyan ngini ngaga yaweya njimbla ndi kat wuna apma nyana waa ana waigowun. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini wuna nyaek wandi maa enselogwinala ngaga yaigowun. Kipmamba liga nimba njambwi nyanat tuwa vat vigiyandi. <sup>27</sup> Ngwuk kat nyaangit kita mbukiyowun. Woseka ana waigowun. Ngwutna nat nimba tak ana kiyangangwuk. Tak God ndinyangu kat viga lindeya vak vilaa kiyangangwuk.

#### *JISASNA MBANGI MANDIT TINDI*

<sup>28</sup> Nandinya sila kuvut yindi, Jisas nduwiat wokevat wandi. Pita, Jon, Jems ndi kat kwutaa nduwiat kalindi. <sup>29</sup> Nduwi wokendi maa Jisas God kat ngambulindi. Ngambulindi maa ndina mindama kapma vat tindi. Ndina waavwi nimbun. Ndina waavwi sawun mina liga yiga kemba nda vla lindi. <sup>30</sup> Nat vilik pali kak kiyambit. Nat nyan Moses. Nat nyan Ilaija. Mbik Jisasonala ngambulimbbit. <sup>31</sup> Mbitno kemba nda vla limbbit. God wandi maa ngini Jisas Jeruslaemba weleilaa kiyandeya vak kat ngambulimbbit. <sup>32</sup> Pitaogwi nat vililik pali tat ndina mini sindu yilindi. Mini viga kemba nda vat viga Jisasogwinala liga vililik pali kat vindi. <sup>33</sup> Vililik pali Jisas kat kwagala limbbit mala Pita Jisas kat wandi. Njambwi nyan nin aywaa tinan apma vatna. Yisombale kuvuk kwukiyanin. Min kat kita, Moses kat kita, Ilaija kat kita kwukiyanin waa maawupmba yelavitapman kwo wandi <sup>34</sup> Pita walindi maa mbaw ndaiga ndi kat kapmondi. Kapmondi mala Pitagwi nat vililik pali vaaka lindi. <sup>35</sup> Mbaw nindimba kwundi yandi, wutndi. Wan nyan wuna nyana. Ndi kat solat siligowun. Ndina nyaangit. Kapmondi mala Pitagwi nat vililik pali vaaka lindi. <sup>36</sup> Kwundi wandi mala mbaw wokendi, Jisas kapmba

kpma lindi, vindi. Tiga liga vinja vat nat nimba kat ana mbutndi. Ngini glei mbutndi.

*KAVLE WAAGAN TAVILA LA NYAN KAT JISAS KWU-NATNDI*

<sup>37</sup> Nat nandinya nduwimba liga ndailindi, nima sakwat nimba Jisas kat yandi. <sup>38</sup> Ndina kita nyan Jisas kat nima kwundimba wandi. Njambwi nyan min kat wagalavat yawun. Wuna mat nyan avi mila. Wuna kita nyana. Nat nyangu kai. <sup>39</sup> Ndi kat tavila la kavle waagan ndi kat tavindi maa nimamba walega waligandi. Kavle waagan ndi kat viyandi mala kipmamba ndalaa yuvut yiga ndina kwundi sipmia ndaligandi. Kavle waagan njimbla njimbla wupma yiligandi. <sup>40</sup> Mina mbaapmamba la nimba kat wowun mala ndi ana alipsiga savilindi waa wandi Jisas kat.

<sup>41</sup> Wandi mala Jisas wandi. Godna kwondu kat ana yelavika ligangwuk. Godna kwondu alipsiga kwunakiyandi waa maawupmba yelavipmak kat kai wangwuk. Ngwuk kat nima sakwat njimbla simogwivat tiliwun. Simogwiwa vak ana yelavika ligangwuk waa ndi kat walaa wan nyan kat wandi. Mina nyan kwutaa agiya waa wandi Jisas. <sup>42</sup> Jisas wandi, ndina ngayat kwutaa kalindi maa kavle waagan wan mat nyan kat viyandi mala kipmamba ndandi. Jisas kavle waagan kat kai walaa wan mat nyan kat kwunataa ndina nyaek kat kwindi. <sup>43</sup> Va nimba ngipaliga ndalaa God kwondu mbundi nyana waa wandi. Jisas kwuta vak va nimba aywaa wupma mina ylindi. Ndi ngipaliga ndaa lindi mala Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. <sup>44</sup> Ngwuk kat nyaangit kita waigowun. Ngwuk yigumba awuk ngwula. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini kan kipmana nimba wun kat kwutaa kavle vat yivat kaligiyandi waa wandi Jisas. <sup>45</sup> Mbutnda nyaangit ndi kwo wutndi. Nyaangitna angwa maawupmba ana yelavika lindi. Pagwula la nyaangit vla wutndi. Jisas kat nin kat nyaangitna angwa ambuk waa wagalavak kat vaaka lindi.

*ANDA NYANA NIMA NYAN*

<sup>46</sup> Jisasna mbaapma nimba awat sowat walindi. Nina nyan anda nyana nima nyan waa awat sowat walindi. <sup>47</sup> Jisas walinja nyaangit ana wutndi. Ndina maawupmba yelavitnja vak vilaa ngwaymba la mat nyan kwutaa katsolaa ndina ngwaymba taagandi. <sup>48</sup> Taagalaa ndi kat wandi. Kita nyan wun kat tiga kan nyan kat kwunatndeyan wun kat ay waa nyan kat kwunakiya nyan vla ligandi. Ngwula kita nyan wun nima nyan ana wun. Wun nat nimba kat kwunatiga nyan wun waa wandeyan wan nyan ngwula nima nyanat tigiyan.

*JISASNA MBAAPMA NIMBA NAT NYAN KAT KAI WANDI*

<sup>49</sup> Jisas wandi mala Jon ndi kat wandi. Njambwi nyan mina si waga kita nyan kavle waagan savilindi, vinin. Vilaa wupma ke savililiga waa wanin. Nina mbaapma nyan ana ndi. Ngi kat tiga kai wanin waa wandi Jon. <sup>50</sup> Wandi maa Jisas wandi. Ndi kat kai waa manda kat wamin. Ana nglaatndi. Nin kat kai walapman nyan nina kita njivwa nyana.

### *SAMERIANA NIMBA JISAS KAT KAI WANDI*

<sup>51</sup> God eandi mala Jisas nyinangwutnat wokendeya njimbla tamba ngway tologandi. <sup>52</sup> Nat nimba kat wandi mala tata yindi. Ndi yiga Jisas sindu kwandeya ngay vivat Sameriana kita ngepma wuleindi. <sup>53</sup> Jisas yandi mala kan ngepma nimba ngay kiginda kwivak kat kai wandi. Nin kat kwagalalaa nina maama nimbana ngepma Jerusalem yigiyandi waa yelavitaa kai wandi. <sup>54</sup> Jisasna mbaapmamba la vililik pali Jems, Jon kai vanja vak wutaa Jisas kat wambit. Nyinangwupmba liga ya kat wali maa ngaga yaa ndi kat vitndi, ngiligiyandi waa wali waa Jisas kat wagalambit. <sup>55</sup> Wambit mala Jisas mbik kat vilaa kai wandi. <sup>56</sup> God wandi, ndinyangu vatnyavat ana yawun. Ndi kat kwunapmak yawun waa wandi maa wan ngepma kwagalalaa nat ngepmat yindi.

### *KUVUT NYANGU JISASNA KWUPMBA YIVAT WANDI*

<sup>57</sup> Ndi ava yambimba wogwelaa yilindi, nat kita nyan yiga Jisas kat wandi. Yimeya kava kava mina kwupmba yigiyowun waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>58</sup> Kwapimba yetiga nda waangu valaa sindu kwaligandi. Waavi nimbun ndina ngaymba kwaligandi. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun sindu kwaweya ngay kai waa wandi Jisas. <sup>59</sup> Jisas nat nyan kat vilaa wuna kwupmba yagwa waa ndi kat wandi. Wandi maa wan nyan Jisas kat wandi. Njambwi nyan wuna nyaek wundumbu yindi. Ngepma yilaa waangumba taagalaa yaigowun waa wandi mala Jisas ndi kat wandi. <sup>60</sup> Wama vat ana nglaatndi. Mina ngepma tiga kwo nimba ndi waangumba taagagiyandi. Min kai. Min God ndinyangu kat kwunatiga vak kava kava yiga mbukiyamin waa wandi Jisas.

<sup>61</sup> Nat nyan Jisas kat yalaa wandi. Njambwi nyan wuna ngaymba la nimba kat ali ngwula yiga tigowun walaa mina kwupmba yaigowun waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>62</sup> Min maawut vililik yelavika liga nyan vla ligamin. Wan vak ana nglaatndi. Wan yelavitima vak kwagalalapman yimeyan God viga liga kava ana wuleigiyamin.

## **10**

*JISAS 70 NIMBA KAT AY WANDI MAA NYAANGIT MBUPMAT TATA YINDI*

<sup>1</sup> Ngini njambwi nyan 70 nimba kat wandi maa ndi ngepma ngepma vili vili yindi tata. Yingwa ngepma ngini yigiyowun waa wandi Jisas. <sup>2</sup> Jisas ndi kat wandi. yingweya ngepma ambugat vla ligandi. Nima sakwat kilinja nda tamba ak wulaa ligandi. Sigikiya nimba kai. Ambugat viga la njambwi nyan kat wagala ngwula. Sigikiya nimba kat ay wandi, yigiyandi waa wagala ngwula.

<sup>3</sup> Ngwutno ay ngwula. Nima waala mat sip sip kat valinjeya vak vla yingweya ngepma nimba ngwuk kat kavle vat yigiyandi. <sup>4</sup> yimbwi mandit su ke kalingwa. Ava yambi yiga vingweya nimba kat ke ngambuga. Viga kwagalalaa kwiyatapman aymba ngwuk. <sup>5</sup> Wuna ngay yagwa waa kita nyan wandeyan ngwuk apma vak ali ngwula walaa wulei. <sup>6</sup> Wuleingwa ngaymba la nimba ngwuk kat apma vat yinjeyan ndi kat apma vat ali ngwula waa wangwa vak ndinamba tigiyan. Ngwuk kat kavle vat yinjeyan wangwa nyaangit ndinamba ana ligiyandi. Wan nyaangit lungwamataa ngwula lak yaigandi. <sup>7</sup> Wuleingwa ngaymba ali ngwula. Ngay ngay ke yiga. Wuleingwa ngaymba liga ngwuk kat kwilinja kiginda ngu agi ngwula. ngwuk njivwa kwutiga nimba ngwuk. Ngwuk kat kwilinjeya kiginda ngwula wenga vla ligandi.

<sup>8</sup> Ngepma wuleilaa ngwuk kat kwilinja kiginda agi ngwula. <sup>9</sup> Ndina ngepmana yelogwen kat ta nimba kat kwunak ngwula. God ngwuk kat kwunatndeya vak tamba ngway tologandi waa ndi kat ambuk. <sup>10</sup> Kita ngepma wuleingwuk, ngwuk kat kai wanjeyan ndina ngepma kwagala ngwula. <sup>11</sup> Ngepma alagumba tiga ngwutna man mbaw vivililaa ndi kat awamba. ngwuk kavle vat yingwuk. God ngwuk kat kwuntndeya vak ngwuk kat tamba ngway tologandi, kai wangwuk. Ngi kat tiga nina man mbaw vivililiganin waa awa. <sup>12</sup> Ngini God kavle nimba kat sigiya nandinya ngini wan ngepma kavle yigiyandi. Tambala kavle vat ta ngepma Sodom walinja ngepma kavle vat ya vak kat wan ngepma kavle vat yindeya vak kwulakiyan. Ngwuk kat woseka ana wowun.

<sup>13</sup> Nat ngepma vililik kingivat tigandi. Kan ngepma vililik Korasinogwio Betsaido. Kan ngepma nimba nima sakwat nima njivwa kwutuwa njivwa vilaa nyaangit wupmak kat kai wandi. Nat ngepma vililik Taiaogwio Saidona wuleilaa kwukwa nima njivwa kwukewan ndi nyaangit wukendi. Nyaangit wutaa kavle maawut kwagalalaa mandit kupi maawut yelavika ligendi. Nin tak nimamba kavle vat yinin waa yelavika ligendi. <sup>14</sup> Ngini God kavle nimba kat sigiya nandinya Taiaogwio Saidona ngepma nimba kat nimamba ana sigiyandi. Korasinogwio Betsaidana ngepma nimba kat

nimamba sigiyandi. <sup>15</sup> Kapaneam walinja ngepma nimba ndino wupma. Ndi kupma yelavitigandi. Nin apma vat tiga nimba nin. Nin nyinangwut tiga nimba vla liganin God ndi kat vilaa kavle nimba ngwuk waa walaa ndi kat silaa ya vitiga kavamba taagagiyandi waa wandi Jisas. <sup>16</sup> Jisas walaa wundi 70 nimba kat wandi. Ngwutna nyaangit wutiga nimba wuna nyaangit wutiga nimba vla ligandi. Wun kat kai waliga nimba wun kat ay waa nyan kat kai waliga nimba vla ligandi. Aywaa kita vatna.

### *70 NIMBA YILAA YANDI*

<sup>17</sup> 70 nimba yalaa solat siga Jisas kat wandi. Njambwi nyan mina si waga kavle waagan savililinin, yindi. Nina nyaangit wutndi waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>18</sup> Seten kat kwulatingwa vat viga ligowun. Ndi mbambala nyinangwupmba liga njambwi nyan ana ndi. Ndi tamba ndaiga kavle kavamba ligandi, viwun. <sup>19</sup> Ngwuk kat kwondu kwiwun. Kavle kamboy ngwuk kat valileyan ana kavle yigiyangwuk. Ngwuk kat kwiwa kwondu viga ligiyandi. Seten kat kwulakiyangwuk. Nat kavle nda ana ngwuk kat kavle yigiyandi. Ngwuk kat kwiwa kwondu viga ligiyandi. <sup>20</sup> Kavle waagan ngwutna nyaangit wutnja vak kat yelavika ke nimamba solat siga. Wan nima nda ana ndi. nyinangwupmba liga njambwi nyan nina si piliwutaa nyinangwutnat kaligiyandi waa yelavika nimamba solat siga ali ngwula. Wan nima nda.

### *JISAS NDINA NYAEK KAT NGAMBULINDI*

<sup>21</sup> Tiga liga Godna waagan Jisasna maawupmba ngwandilindi maa solat siga nyaek kat wandi. Nyaek wamin maa mbutuwa nyaangit kan kipmana nambu liga nimba wuka kwagala ligandi. Ana yelavitigandi. Wamin mala kwo nimba ndi nambu lapman nimba yelavitigandi. Yima vat apma vatna. <sup>22</sup> Nyaek, kwutuwa njivwaminamba aywaa klawun. Wuna angwa vat kan kipmana nimba ana viga ligandi. Min mina nyana angwa vak viga ligamin. Kan kipmana nimba mina angwa vak ana viga ligandi. Wun kit nyan mina wuna nyaekna angwa vak viga ligowun. Mina angwa vak simogwi luwa nimba ndino viga ligandi waa nyaek kat walaa <sup>23</sup> ndina mbaapma nimba kat wandi. Ndina mbaapma nimba kat ana pagwundi. Nat kwo nimba kat pagwuga wandi. Vilingwa vat apma vatna. Vilaa apma vat tiligangwuk. <sup>24</sup> Tamba la profet tamba la njambwi king vilingwa vat ndi tamba vivat wandi. Ndi ana vindi. Wutingwa nyaangit ndi tamba wupmat wandi. Ana wutndi waa wandi Jisas.

*SAMERIANA NYAN NDINA MAAMA NYAN KAT KWU-NATNDI*

<sup>25</sup> Ndina ngepma vak viga la nyan kita Jisas apma nyaangit mbukiyandi? E? Kavle nyaangit mbukiyandi? Waa yelavitaa Jisas kat kita nyaangit wagalandi. Simogwi liga nyan, anda apma njivwa kwutaa njimbla njimbla apma vak yiga yetiweya vak klaigowun waa wagalandi. <sup>26</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Tamba Moses kwiya nyaangit angamak piliwutndi. Tamba vimin? E? Ana vimin? Waa wandi maa wan nyan wandi. <sup>27</sup> Tamba viwun. Kupma piliwutndi.

Ngwutna njambwi nyan Godna. Ndi kat maawupmba yelavika ali ngwula. Ndi kat solat asi ngwula. Ndi kat woviyaguga ali ngwula. Avla ngwutna mbangi kwunatingwa vak vla nat nimba kat wupma kwunak ngwula waa tamba piliwutndi Moses waa wandi wan nyan. <sup>28</sup> Wandi maa ngiyambak wama. Wupma yimeyan apma vat tigiya min waa wandi Jisas.

<sup>29</sup> Kwo wagalandi waa yelavipmbandi walaa nat nyaangit Jisas kat wagalandi. Kwunakweya nimba anda nimba ndi waa wagalandi. <sup>30</sup> Jisas wutaa ndi kat wapuseput mbutndi. Judana kita nyan Jerusalem kwagalalaa Jerikoat ndaindi. Yilindi mala sikwutiga nimba ndi kat yaa vilaa ndi kat viyaga ndina nda ndina waavwi sikwuka klalaa yindi. Ndi kiya mina lindi. <sup>31</sup> Tiga liga God kat kwuntiga kita nyan wan yambimba yandi. Yalaa ndi kat vilaa yambina nat naangimba yindi. <sup>32</sup> Tiga liga nat nyan Livaina yelangi nyan wan yambimba yandi. Yalaa ndi kat vilaa yambina nat naangimba yindi.

<sup>33</sup> Tiga liga Sameriana kita nyan wan yambimba yandi. Sameriana nimba ndi Judana maama nimba ndi. Vyanja Juda vilaa ndi kat maawut yelavika lindi. <sup>34</sup> Ndi kat yaa vilaa ndi kat vyanja nglaw marasin taagalaa waavwimba ngindi. Ngilaa ndino donkina mbunimba ndi kat kwutaa wokega taagalaa kalindi. Haus pasindia kalindi. Wan ngan ndi kat viga lindi. <sup>35</sup> Nat ngambi haus pasindia viga la nyan kat dola vililik kwilaa wandi. Ndi kat kwunaka viga ligiyamin. Ndi kat kwunapmak nat sanya yaagimeyan yilaa yalaa min kat awat kwigiyowun waa walaa yindi. Waa Jisas wapuseput mbutaa wan nyan kat wandi.

<sup>36</sup> Wan wapuseput mbukwa kuvut nimbana anda nyan ndina nda sikwukna nyan kat apma vat yindi waa Jisas wagalandi maa wan nyan wandi. <sup>37</sup> Ndi kat kunakna nyan apma vat ya nyana waa wandi maa min wupma yiga yeti mila waa wandi Jisas.

### *MATA MARIA YAKWA LAGWA MBIT*

<sup>38</sup> Yiga liga ngepma kita wuleindi. Wan ngepmana kita lagwa Jisas kat lila ngayat yagwa walaa kalili. Lila si Mata. <sup>39</sup> Lila yakwa lagwana si Maria. Jisasngay wuleilaa nyaangit



ngambulindi, Maria ndina man ngandimba ndaa liga wuti.  
<sup>40</sup> Mata ana kwo lili. Li nimba sakwat njivwa kwuka kiginda kwutuli. Kiginda kwuka Jisas kat yalaa wali. Njambwi nyan wun njivwa kapma kwutigowun. Ana viga ligamin? Wuna yakwa lagwa kat wamin mala yalaa wunagwinala njivwa kwukiyali waa wali mata. <sup>41</sup> Wali maa Jisas wandi. Mata nima sakwat mandip mandip nda kat yelavika liganyin. <sup>42</sup> Apma nda kita ana yelavika liganyin. Kan apma nda kat yelavika ligali. Wuna nyaangit wupmak wali. Li kat ke kai waa waa wandi Jisas.

## 11

### *GOD KAT NGAMBUNEYA VAT*

<sup>1</sup> Jisas tiga God kat ngmabundi. Tamba God kat ngambundi, ndina mbaapma nyan ndi kat yalaa wandi. Njambwi nyan tat ngu yagula Jon ndina mbaapma nimba kat God kat ngambunjeya vat simogwindi. Mino nin kat simogwigiyamin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>2</sup> God kat ngambungweya njimbla kupma awa.

“Nyaek, Mina si kwutaa katsoliganin. Ngini kan kipmamba liga nimba

kat viga limin maa mina kwundi wuka linjeyan apma vatna. Wan njimbla kat kawiga liganin.

<sup>3</sup> Nandinya nandinya kineya kiginda agwi mila.

<sup>4</sup> Min kat kavle vat yiga yetilineya vak ke kwuka. Kwagala. Nino nat nimba nin kat kavle vat yiga yetilingjeya vak ana kwutiganin. Kwagala liganin. Kavle vat nin kat yaa kwutnadi walaa wanin.”

Waa wupma god kat ngambu ngwula.

<sup>5-6</sup> Kita nyana ali nyan nindi ngan nima ngan yandi. Yaa nyan kat kwindeya nao kiginda kai. Ngi kat tiga ndina ngay kwagalalaa nat ali nyana ngay kiginda kat yindi. Yilaa alagumba liga laataa wandi. Ali nyan nat nyan wuna ngay yandi. Ndi kat kwiweya nao kiginda kai. Wungi kat yawun. Wun kat agwi wandi. <sup>7</sup> Ngaymba liga nyan wandi. Manda kat wun kat nima njivwa kwimin. Ngayna mbaapmo tamba tiviwun. Wun wuna nyan apma sindu kwaanin. Min kat nao kiginda kwivat ana alipsiga laakiyowun waa wandi. <sup>8</sup> Ngwuk kat wowun wandi Jisas. Ngaymba ta nyan wuna ali nyana yaa waa yelavitaana laakiyandi. Kiginda kat yaa nyan njimbla njimbla wagala lindeyan ngaymba la nyan ndi laakiyandi. Laataa ndi kat nao kiginda kwigiyaandi. <sup>9</sup> Ngwuk kat wowun. God kat wagalangwuk maa kwigiyaandi. Ndi kat kwaka wagalangweyan kwigiyaandi. Ngay mbapmo taamba viyaliga nyan vla ndi kat wagalangweyan kwigiyaandi. <sup>10</sup> Wagagalaliga

nyan ndi klaigandi. Kwuka wagala liga nyan klaigandi. Ngay mbapmo taamba viyaliga nyan vla wagala liga nyan ndi klaigandi.

<sup>11</sup> Ngwutna mat nyan kiginda kat wagalandeyan ndi kat yuvut kamboykwigiyangwuk? Kai. Wupma ana kwigiyangwuk. <sup>12</sup> Nyaaga mbandi kat wagalandeyan ndi kat minji kwagwula kwigiyangwuk? Kai. Wupma ana kwigiyangwuk. <sup>13</sup> Nin kipma liga nimba apma maawut yelavika liga nimba ana nin. Nina nyangu nin kat wagalanjeyan ndi kat simblan ana kwiliganin. Apma vat kwiliganin. Ngwutna nyinangwupmba liga nyaek ndi apma maawut yelavika tiga nyana. Ndi kat wagalangweyan ngwuk kat apma nglei vat kwigiyandi. Ngwuk kat ndina waagan kwigiyandi.

*JISASO BIELEBULO KITA NJIWA KWUTIMBIT WAA WANDI*

<sup>14</sup> Jisas tigat kulumata ta kavle waagan savilindi mala tavila la nyan nyaangit ngambundi. Va nimba mandip mandip yelavitndi. <sup>15</sup> Nat nimba yelavika wandi. Kavle njambwi nyan Seten waa Bielebul walina nyan Jisas kat kwondu kwindi maa kavle waagan kat saviligandi waa wandi. <sup>16</sup> Nat nimba Jisas kat yelavitndi. Ndi God wandi, nyinangwupmba tiga yaa nyana? E? Kai? Waa yelavita ndi kat wandi. Min nima njivwa kwupmin, yama kava yelavika tigiyanin waa wandi. <sup>17</sup> Maawupmba yelavitinja vak Jisas vilaa ndi kat wandi. Kita kavana nimba mbaapma vililik silaa awat sowat siga viyanjeyan ndi kavle yigiyandi. Ngiligiyandi. <sup>18</sup> Setena nimba kita vatna. Mbaapma vililik silaa awat sowat siga viyanjeyan ndi kavle yigiyandi. Bielsebul ndi kat kwondu kwindi maa kavle waagan savililigandi waa wangwa nyaangit ana nglaatndi. <sup>19</sup> Bielsebul ndi kat kwondu kwindi maa kavle waagan kat savilgandi waa wun kat waligangwuk. Ngwutna ngepmana nat nimba ndino svililigandi. Nin God kwiya kwondumba savililinganin waa walingandi. Wuno nimbun. <sup>20</sup> God nin nat kwunakiya vat tamba ngway tologandi. Ngi kat tiga God wun kat kwondu kwindi maa savililigowun.

<sup>21</sup> Kao liga nyan nimba nda kwutaa ndina ngayna kwanda kwanda nda viga lindeyan wan nda kwo ligiyandi. <sup>22</sup> Nat kao mbundi nyan yandeyan ndi kat kwulataa ndina ngayna nda sikwuka kwutaa kalilaa ndina mbaapma nimba kat kansaga kwigiyandi. Ndina nimbi nda aywaa kwutaa kaligiyandi. Tak wan nyan yelavitndi. Kwuta luwa nimbi nda wuna nda kat viga ligandi waa yelavitndi.

<sup>23</sup> Wunogwinala kita njivwa kwutapman nyan wun kat kai waliga nyana. Wunogwinala ndinyangu kat kwutaa wuna

mbaapmamba taagalapman nyan ndi kapma mbaapma nyana. Wuna mbaapmamba la nimba kat kwutaa kapma mbaapmamba taagavat tigandi.

<sup>24</sup> Kavle waagan ndu nyan kat kwagalalaa kavle kava mina yiga yetigiyandi. Sindu kwandeya apma kava kwatevilaa ligiyandi. Tiga liga tak yetiwa nyan kat lungwamataa yigiyowun waa waigandi. <sup>25</sup> Wupma walaa yilaa tavigiyandi. Wan nyan maawut ngay yaguga kwunatnja vla ligandi. <sup>26</sup> Ngi kat tiga nat kavle waagan sila vili kwuti mala ndi aywaa taviga ndina maawupmba wuleigiyandi. Nat silavili kavle waagana kavle vat kat kwulatigandi. Tavinja nyan tat samat kavle vat tindi. Ngini aywaa tavindi mala wan nyan nimamba kavle tigiyandi waa wandi Jisas.

### *SOLAT SINEYA VAT*

<sup>27</sup> Jisas ngambulindi, nima sakwat nimba wuka lindi. Tiga liga taagwa kita nima kwundimba Jisas kat walega wali. Min kat kwukna taagwa min kat mwunya ngu kwiya taagwa apma vat tiga tagwat waa wali maa Jisas wandi. <sup>28</sup> Wupma kai. God waa nyaangit wutaa wan nyaangipmba yiga yetiliga nimba ndi apma ndu apma taagwa ndi waa wandi Jisas.

### *NIMA NJIWA AGWUT WAA JISAS KAT WANDI*

<sup>29</sup> Nima sakwat nimba yisolaa lindi maa Jisas ndi kat wandi. Kan mbambala glei liga nimga ndi kavle nimba ndi. Nima njivwa ana kwukiyowun. Tamba Jona God waa nyaangit mbutnda vla mbukiyowun. <sup>30</sup> Tamba Jona God waa vak Nineva walinja ngepma nimba kat mbutndi. Wuno mbambala nglei liga nimba kat God waa vak mbukiyowun. <sup>31</sup> Tamba kambangwapmba la njambwi kwini nina tamba la kin Solomon ndi kat vivat yali. Ndi apma nambuo liga nyana waa wutaa yali. Mbambala wun yawun. Wun Solomon kat kwulatigowun. Wun njambwi nyan wun. Ndi mat nyan ndi. Mbambala tiga nimba njambwi nyanat tuwa vat ana yelavika viga ligandi. Ngini yaiga nandinya kambangwapmba la njambwi kwini kavle vat yingwuk waa ngwuk kat waigali. <sup>32</sup> Nineva walinja ngepmamba tamba la nimba ndino ngini yaiga njimbla ngwuk kavle vat yingwuk waa ngwuk kat waigandi. Ndi Jona mbuta nyaangit wutaa kavle maawut kwagalalaa mandipkupi maawupmba lindi. Ngwuk lai. Wun Jona kat kwulatigowun. Wun njambwi nyan wun. Ndi mat nyana. Mbutuwa nyaangit ana wukngwuk.

<sup>33</sup> Kita nyan lam sagilalaa ana pagwugiyandi. Awmba ana naangagiyandi. Njambimba taagandi mala ngay wuleigiyaa nimba vigiyaandi. <sup>34</sup> Nino wupma. Nina maawut lam vla ligandi. Nina maawut kavle vat yelavika lineyan kavle vat ligiyanin. Kulun walaliga kavamba man veila liga nyan

vla ligiyanin. <sup>35</sup> Ngutna maawut samat apma vat yelavika tigangwuk. Ke kwagalangwa wan vak. <sup>36</sup> Apma maawut yelavika apma vat mina yiga yetingweyan nimamba kamba liga lam vla yetigiyangwuk.

*FERISI KAVLE VATNA YETHLINJA*

<sup>37</sup> Jisas ngambulindi mala Ferisi kita wandi. Wuna ngaymba nao yaa agi wandi. Wandi maa ngay wuleilaa kindi. <sup>38</sup> Jisas ndina taamba ngu njangi lapman kwo kilindi. Ferisi vilaa ngipaliga ndandi. <sup>39</sup> Maawupmba yelavitinda vak vilaa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk Ferisi alagu mbangi kat mina yelavitigangwuk. Angwula maawut ana yelavitigangwuk. Ngwuk kap plet nima njivwa kwuka ngu njangi ligangwuk. Ngwutna maawut kavle vak nima sakwat tigandi. <sup>40</sup> God mbangi mina ana kwutndi. Maawut nimbun kwutndi. Ngwuk manda kat kavle vat yelavika liga ngwuk. <sup>41</sup> Ngwutna kwanda kwanda nda sanya lapman nimba kat kwingweyan apma vat tigiyangwuk.

<sup>42</sup> Ngwuk Ferisi ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk kavle yigiyangwuk. Ngwutna kamwin, ngwutna lomba, ngwutna nyangwa mbaapma tamba vili taagalaa God kat kita mbaapma kwiligangwuk. Wan nima njivwa kwutingwa. Ngwuk Godna apma vak kwagalalaa ndi kat ana woviyaguga ligangwuk. God kat kwilingwa vat kavle vat ana ndi. God kat yelavitapman yetilingwa vak kavle vatna.

<sup>43</sup> Ngwuk Ferisi ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk kavle yigiyangwuk. Yisolaa linja ngay wuleilaa njambwi nimbana tigipmba ndaa livat waligangwuk. Nat nimba ngwuk kat ngepmamba vilaa njambwi nimba ndi waa wanjangat waligangwuk. Kavle vatna. <sup>44</sup> Ngwuk Ferisi ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk tamba Moses kwiya nyaangit simogwi liga nimba ngwutno ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwuk kavle yigiyangwuk. Ngwuk pagwunja mat mat vla ligangwuk. Mat mat tagumba veiliganin waa ana nat nimba yelavitigandi waa wandi Jisas.

<sup>45</sup> Jisas walindi maa ndina ngepma vat kat viga la kita nyan Jisas kat wandi. Simogwi liga nyan Ferisi kat kai wama nyaangit nino nina lak yalingandi. Wupma ana viga ligamin? Waa wandi mala Jisas ndi kat wandi. <sup>46</sup> Ngwutno ngwuk kat miwa yiligowun. Kavle yigiyangwuk. Ngwuk nat nimba kat nima sakwat njambiya taagangwuk maa ndi nima sakwat njsvwa kwutigandi. Ndi kat anan yelavika ligangwuk. Nima sakwat njivwa kwupandi walaa ndi kat nat njambiya ana taakagiyanin waa ana waligangwuk.

<sup>47</sup> Ngwuk kat miwa yiligowun. Kavle yigiyangwuk. Ngwutna tamba la ngwak walanga God waa nyaangit mbuta

nimba kat vatnyandi. Ngwuk ngwutnayi profetna mat mat yelagaligangwuk. Ngwutna ngwak walagana maawut klalaa ligangwuk. <sup>48</sup>Ngwutna ngwak walanga profet kat vatnyanja vat apma vatna waa yelavitigangwuk. Vatnyandi maa ngwut mat mat yelagaligangwuk. Yelagalingwa vak vilaa vatnyanja vat apma vatna waa yelavitingwa vak viga liganin.

<sup>49</sup>Tamba yinja vak kat God tamba wandi. “Wuna nyaangit waiga profet aposel wowun maa yigiyandi. Profetna aposelna nat nimba kat vatnyagiyandi. Nat nimba kat njika waga waigandi” waa tamba wandi God. <sup>50</sup>Tamba la profet vatnyanja vatna nglambi ngwutnamba tigiyanidi. <sup>51</sup>Njambwi la nyan Ebel ndi kat tat vatnyandi. Vatnyaga yiga ngini Sekaraia kat vatnyandi. Ndi Godna ngay wuleilaa God kat kwunatinja njambimba ngwaymba liga tindi, vatnyandi. Ndi kat vatnyanja vatna nglambi aywaa ngwutnamba tigiyanidi.

<sup>52</sup>Ngwuk njambia taagala liga nimba ngwuk kat miwa yiga ligowun. Kavle yigiyangwuk. Apma vat klanjeya yambi ngwuk tivangwuk. Wan apma vat ngwuk ana klangwuk. Nat nimba klavat yinjangat kai wangwukk.

<sup>53</sup>Jisas walindi maa tamba Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbagwi Ferisio ndi kat nima sakwat nyaangit waga-landi. <sup>54</sup>Kavle nyaangit nin kat wandeyan ndi kat kotmak kaligiyandin waa yelavika nima sakwat nyaangit wagalandi.

## 12

### *FERISINA KAVLE VAK KAT VIGA LIGIYANGWUK*

<sup>1</sup>Nima nglei sakwat nimba kita kavamba yisolaa lindi. Ngway ngwaymba liga ali man veiga lindi. Tiga liga Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Wanda nyaangit nat nimba wutndi. Ferisina kavle vak viga ali ngwula. Ndina maawupmba tiga kavle vat pagwulaa kwo yetiligandi. Ngwuk wupma ke yiga. <sup>2</sup>Mbambala pagwunja nda ngini kapmba ligiyandi. Ngini aywaa vigiyandi. <sup>3</sup>Mbambala pagwuga waigowun waa wangwa nyaangit ngini aywaa wukiyandi. Kita nyan kat mina waigowun waa wangwa nyaangit ngini aywaa wukiyandi.

### *VAKNGWEYA NYAN*

<sup>4</sup>Wuna ali nimba ngwuk yigumba awuk ngwula. Ndu nyan kat kwo vatnya mina tiga nimba kat ke vakngwa. <sup>5</sup>Vakngweya nyan waigowun. Ndu nyan kat vatnyalaa ya vitiga kavamba taagaliga nyan kat vaaka ali ngwula.

### *GOD NIN KAT APMA VAT VIGA LIGANDI*

<sup>6</sup>Kilinja mak waavi tambanat sen moni vililik wenga kwiga klaligandi. God wundi mat waavi kat ana maawut tiviligandi. <sup>7</sup>Ngwutno ngwutna nimbi yuwina sakwat God viga ligandi.

Ngwuk ke nimamba yelavika lingwa. Ngwuk mat waavi kat kwulatigangwuk.

*NAT NIMBA KAT GODNA NYAANGIT MBUTNEYA VAK*

<sup>8</sup> Ngwuk kat wowun. Jisas Godna vak simogwi liga nyana waa nat nimba kat wangweyan ngini God tiga kava wokelaa ensel kat waigowun. Ndi wuna nyangu ndi waa ngwuk kat tiga waigowun. <sup>9</sup> Nat nimba wun kat kai vanja nat nimba kat mbutnjevan ngini God tiga kava wokelaa ensel kat ndina si waga kai waigowun.

<sup>10</sup> Wun Godna vat simogwi liga nyan wun. Kita nyan wun kat kavle nyaangit wandeyan kavle vat yinda vak kat God alipsiga silimbwigiyan. Kita nyan Godna waagan kat kavle nyaangit wandeyan kavle vat yinda vak kat God ana silimbwigiyan.

<sup>11</sup> Ngini ngwuk kat kavle vat yivat Juda yisola linja ngay kaligyan. Ngwuk kat kotmak jas kat kaligyan. Nat njambwi nimba ngwutna nyaangit wutnjangat kaligyan. Anda nyaangit waigowun waa nimamba ke yelavikngwa. <sup>12</sup> Wan njsmba Godna waagan mbukngweya nyaangit ngwuk kat visimogwigyan waa wandi Jisas.

*GOD NIN KAT APMA VAT VIGA LIGIYANDI*

<sup>13</sup> Wan nima sakwat nimbana kita nyan Jisas kat wandi. Simogwi liga nyan wuna yakwa nyan kat ambuk. Ana nyaek wundumbu yindi. Ndi kat kwinda nda wamin mala wun kat samat kwigandi waa wandi maa Jisas wandi. <sup>14</sup> Wuna njivwa ana ndi. Mbitna nyaek kwiya nda kansaga kwiliga nyan ana wun waa ndi kat walaa <sup>15</sup> nima sakwat nimba kat wandi. Nat nyana nda klavat nimamba ke yelavikngwa. Kwanda kwanda klanja nda nima nda ana ndi waa walaa ndi kat wapuseput mbutndi.

<sup>16</sup> Nima sanyo la nyan ndina ambugapmba kiginda nima sakwat kwandi. <sup>17</sup> Ndi ambugat vilaa yelavintndi. Wuna kiginda nima sakwat tigandi. Kiginda yisoga taagaluwa ngay maknat. Anda vapmba yigiyowun waa yelavita wandi. <sup>18</sup> Mbambala liga mak nge sulilaa mandip nima ngay kwukiyowun. Kwutaa wuna kiginda wuna kwanda kwanda yisoga taagagiyowun. <sup>19</sup> Taagalaa apma vat tigiyowun. Njivwa kwutapman tiga njimbla njimbla kwo kiginda ngu kiga solat sigiyowun waa wandi maa God ndi kat wandi. <sup>20</sup> Min tungwengwan yiga ligamin. Wama nyaangit ana nglaatndi. Mbambala ngan kiyaigamin. Kiyamin, yisoga taagalima nda nat nyan klaigandi waa God wandi, kiyandi. <sup>21</sup> God kat yelavitapman kipmana kwanda kwanda mina yisoga taagaliga nimba kingi vat tigandi. Wapuseput mbutuwa nyan vla ligandi waa Jisas mbuka liga <sup>22</sup> ndina mbaapma nimba kat

wandi. Ngwuk kipmana nda kat nimamba ke yelavikngwa. Anda kiginda kigiywoun. Anda waavwi kwusogiyowun waa nimamba ke yelavikngwa. <sup>23</sup> Kiginda waavwi nima nda ana ndi. <sup>24</sup> Waavi yetiga vak kat yelavik ngwula. Ndi kiginda ana naanga pika kiligandi. Ndi kiginda klaga ana yisoga taagaligandi. God ndi kat viga ligandi. God ndi kat viga lindan ngwuk kat apma vak viga ligiyandi. <sup>25</sup> Ngwula kita nyan tamba nyan tiga livla mbundi nyanat tigiyyowun waa wandeyan ndi livla mbundi nyanat tigiyyandi? Kai la. Ngini tiga mandit mbandi klaa ana tigiyanin. Nin wupma ana alipsiga tigiyanin. <sup>26</sup> Ngwuk ana wan vak yigiyangwuk. Manda kat kiginda waavwi kat mina nimamba yelavika ligangwuk.

<sup>27</sup> Mwe liga vak kat yelavik ngwula. Ndi njivwa ana kwutigandi. Ndi waavwi ana tavaligandi. Nian tamba la njambwi king Solomon ndi apma waavwi kwusolaa lindi. Ndina waavwi mwena mbandi kat ana kwulatndi. Mwena mbandi apma nglei mbandi kat ana kwulatndi. Mwena mbandi apma nglei mbandi. <sup>28</sup> Kipmamba avla watiga nda sivla liliga nda ana ndi. Nat nandinya tindi, nat nandinya nat nimba kalitaa ya sagalandi, vika ngilindi. Avla watiga ndana mbandi apma nglei mbandi. God nd kat apma vak viga liga apma mbandi kwindi. Ngwuk kiginda waavwi kat ke nima vak yelavika kwaka lingwa. <sup>29-30</sup> Ngepma ngepmamba la nimba kiginda waavwi kat mina kwatigandi. Wan ndagwinala tilapman yingweyan ngwutna nyinangwupmba liga nyaek vilaa kwigiyandi. <sup>31</sup> Godna nda kat mina nimamba yelavika lingweyan kipmana nda ngwuk kat God kwigiyandi.

### *KWANDA KWANDA NDA NYINANGWUPMBA YISOGA TAAGA NGWULA*

<sup>32</sup> Ngwuk wuna mbaapmamba liga nimba nimba sakwat nimba ana ngwuk. Ngwuk ke vakngwa. ngwutna nyaek ngwuk kat apma nglei vat viga ligandi. <sup>33</sup> Kwanda kwanda nda kwilaa sanya klalaa kwo liga nimba kat agwi ngwula. Wupma yingweyan ngwutna nyinangwupmba liga wenga nda nima yigiyandi. Ngwutna kwanda kwanda nda nyinangwupmba lindeyan wovuna. Sikwukiya nimba ana sikwukiyyandi. Kalala ana kilikiyyandi. <sup>34</sup> Ngwutna kwanda kwanda nda nyinangwupmba lindeyan nyinangwutna vak kat mina yelavika tigiyyangwuk.

### *NJAMBWI NYAN YAIGA NJIMBLA KAT KAWIGA ALI NGWULA*

<sup>35</sup> Godna njivwa kwuka yeti ngwula. Njambwi nyan ngaga yaiga njimbla kat kawiga ali ngwula. <sup>36</sup> Kan kipmana njambwi nimbana njivwa kwuta nimba ndina njambwi nyan kapti kat yindi, yandeya njimbla kat ndi ngayimba liga kwo

kawiga lindi. Yandi mala vilaa ngayna mbapma lavwivat kwo kawiga lindi. Kawiga linja vla ngwutno ngwula njambwi nyan yaiga njimbla kat kawiga ali ngwula. <sup>37</sup> Yandeya njimbla ndina njivwa kwuta nimba ndi kat kawiga linjeyan apma vatna. Kawiga linjeya vak vilaa ndi kat kiginda klalaa ndi kat kapti kwiikiyandi. Ndi ndaa liga kigiyandi. <sup>38</sup> Ndi nindi ngan ngambi ngan yandi, ndina njivwa kwuta nimba sindu kwalapman ndi kat kawiga linjeyan apma nglei vatna.

<sup>39</sup> Nat ngay viga la nyan sikwuta nyan yandeya njimbla vigandan ana sindu kwaindi. Ndi kat kawiga ligendi. Ndina ngayna nda sikwutandi walaa kawiga ligendi. <sup>40</sup> Ngwutno kawiga ali ngwula. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini nat njambi ngaga yaweya njimbla ana viga ligangwuk. Ngi kat tiga njimbla njimbla kawiga ligiyangwuk waa wandi Jisas.

### *GODNA NJIVWA KWUTNEYA VAK*

<sup>41</sup> Jisas wandi mala Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan wama nyaangit mina mbaapma nimba nin kat mina wamin? E? Wundi nat nimba kat wamin? Waa wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>42</sup> Godna njsvwa kwuta nimba kat aywaa wan nyaangit wowun. Njambwi nyan nat nimba kat kwunatnjeya njivwa kwindi. Wan njivwa kwagalalapman apma vapmba kwuka linjeyan wan apma vatna. <sup>43</sup> Njambwi nyan yaiga njimbla ndina njivwa apma vapmba kwuka lindi, vindeyan apma vatna waa waigandi. <sup>44</sup> Njambwi nyan apma njivwa kwuta vak vilaa njivwa kwuta nyan kat waigandi. <sup>45</sup> Wuna njambwi nyan kwiyatapman ana yaigandi waa njivwa kwuta nyan yelavita nat nimba kat kavle vat yiga kigindagwi nima ngu kiga tungwengwan yiga tindeyan apma vak ana ndi. <sup>46</sup> Wuna njambwi nyan mbambala ana yaigandi waa wandi mala yaigandi. Yalaa ndi kat viyaga nat kavle nimba kat yinjeya vla ndi kat yigiyandi.

<sup>47</sup> Njambwi nyana njivwa kwuta nat nimba kupma agwut waa wanda vak wutaa njivwa ana kwutndi. Kavle vat kwutndi. Njambwi nyan yalaa ndi kat nimamba viyaigandi. <sup>48</sup> Njambwi nyan njivwa kwuta nat nimba kupma agwut waa wanda vat ana wutndi. Wutapman tiga ndino kavle vat kwutndi. Njambwi nyan yalaa ndi kat nimamba ana viyaigandi. Samat viyaigandi. God nima sakwat apma nyaangit kwila nimba ndi Godna njivwa apma vat kwutapman yilinjeyan God ndi kat nimamba viyaigandi. God apma nyaangit kuvuk kwila nimba ndi Godna njivwa apma vak kwutapman yilinjeyan God ndi kat ana nimamba viyaigandi. Samat viyaigandi.



*JISAS YANDI, WALEA LINDI*

<sup>49</sup> Kan kipma ngaga yalaa njivwa kwutuwun mala nat nimba walea ligiyandi. Mbambala samat walea ligiyandi. Viligowun. <sup>50</sup> Samat tiga wun kat nima vat yaigandi. Mbambala nimamba yelavika ligowun. Kan vak ngilindi maa ana nimamba yelavika ligiyowun. Kwo ligiyowun. <sup>51</sup> Kan kipmana nimba kat kwutaa kita mbaapmamba taagavat ana yawun. Yawun mala kapma kapma mbaapma siga yetigiyandi. <sup>52</sup> Ngini kita ngayмба la nimba mbaapma vililik sigiyandi. Tambanat nimba linjeyan kuvut nimba nat mbaapma sigiyandi. Vililik pali nat mbaapma sigiyambit. Mbaapma silaa awat sowat walea ligiyandi. <sup>53</sup> Nyaek nat mbaapma nyan nat mbaapma tigiyaambit. Nyime nat mbaapma taagwa nyan nat mbaapma tigiyaambit. Yaw nat mbaapma kangit nat mbaapma tigiyaambit. Mbaapma silaa walea ligiyandi.

*NGINI YAIGA VAK*

<sup>54</sup> Ngwuk yambun agwi viga meik timbu vingweyan samat tiga meik ndaigiyandi waa walingwuk maa ndaligandi. <sup>55</sup> Kangan waliga mwuk kwutndi, nina mbaangi nimamba kangan waigandi waa wangwuk maa ngwutna mbaangi kangan waligandi. <sup>56</sup> Nyinangwuk kipma simogwi liga vak viga ligangwuk. Waluwa ngini yaiga njimbla simogwi liga vat ana viga ligangwuk. Manda kat mandip mandip yiligangwuk.

*NYAANGIT KWUNAKA NGAMBU NGWULA*

<sup>57</sup> Ngwuk manda kat apma vat yelavitapman tigungwuk. Awuk ngwula. <sup>58</sup> Nat nyan min kat kotmak kalingdeyan tak kot tinja ngay ke wuleiga. Ava yambi yiga liga nyaangit kwunaka ngambu mbila. Kwunaka ngambulapman yimbeyan min kat kwo kaligiyandi kotmak. Jas wandi maa plisman min kat kwutaa kalabusmamba taagiyandi. <sup>59</sup> Ngwuk kat wowun. Kalabus kwiyatapman ana kwagalagiyangwuk. Jas wanda mbak ngilindi mala kwagalagiyangwuk.

**13***KAVLE MAAWUT KWAGALALAPMAN NYAN KAVLE YIGIYANDI*

<sup>1</sup> Tiga liga nat nimba yalaa tak njambwi nyan Pailat Galilina nat nimba kat vatnyanda vak Jisas kat mbutndi. Ndi God kat kwanda kwanda nda vatnyalaa God kat kwilindi, vatnyandi waa mbutndi Jisas kat. <sup>2</sup> Mbutndi mala Jisas ndi kat wandi. Ngwuk angamak yelavika ligangwuk. Ndi God kat nima sakwat kavle vat yindi, Pailat ndi kat vatnyandi? E? Ndina kavle vat Galilina nat nimbana kavle vak kat kwulatndi? E? <sup>3</sup> Kai luwa. Wupma kai. Ngwuk kat wowun. Ngwutna kavle

maawut kwagalalapman yingweyan yinja vla yigiyangwuk. <sup>4</sup> Tak Sailoam walinja kavamba la sivla ngay ndalaa tamba vili kiyeli sila kuvuk nimba kat vatnyandi. Ndina kavle vat Jerusalem la nat nimbana kavle vak kat kwulatndi? E? Ana kwulatndi? <sup>5</sup> Kai ana kwulatndi. Ngwuk kat wowun. Kavle maawut kwagalalapman yingweyan yinja vla yigiyangwuk.

*SIK WOGWULAPMAN MINA NYAANGIT*

<sup>6</sup> Jisas ndi kat pagwuga la nyaangit mbutndi. Kita nyan fik walinja mi ndina ambugapmba sik tundi. Tiga liga mi sik sigipmak yandi. Yandi, ana sik wagwundi. <sup>7</sup> Ndina njivwa kwuta nyan kat wandii. Yaa avi. Wan mi naambi kuvuk ana sik wogwuligandi. Vilevigowun. Kwulamba avik kan mi. Manda kat kwo liga kipmana kwiya mina kiga kiyagiga ligiyandi waa wandi maa ndina njivwa kwuta nyan wandi. <sup>8</sup> Njambwi nyan kan naambi mi kwo ligiyandi. Angwamba waangu valaa bulmakauna ndi taagagiyowun. <sup>9</sup> Yaiga naambi sik anagandi kwaiga. Sik kwalapman yindeyan vikiyowun waa wandi.

*NJIVWA LAPMAN NANDINYAMBA JISAS TAAGWA KITA KWUNATNDI*

<sup>10</sup> Njivwa lapman nandinya Jisas Juda yisolaa linja ngay wuleilaa ndi kat nyaangit mbutndi. <sup>11</sup> Kavle waagan tavila la taagwa kita lili. Kavle waagan tavila lila mbuni kavle vat yindi. Silanda silanda yetili. Alipsiga ana savagu yetili. <sup>12</sup> Jisas li kat vilaa yagwa wandi, yali. Yali mala Jisas wandi. Nyina mbangimba liga yelogwen kingiyan kai waa saviluwa waa walaa <sup>13</sup> ndina taamba lila mbunimba taagandi, savagu laati. Savagu laataa Godna si kwutaa katsolili. <sup>14</sup> Yisola linja ngay viga la nyan vilaa kai waa njika lindi. Jisas njivwa lapman nandinyamba njivwa kwutndi waa yelavika njika lindi. Ndi laataa yisolaa la nimba kat wandi. Njivwa kwutneya nandinya sila kita kwo ligandi. Wan yelogwen kat tiga nimba nandinya sila kita yandi maa kwunatndeyan wowuna. Njivwa lapman nandinya kai. Ana nglaatndi waa wandi maa Jisas wandi. <sup>15</sup> Min kavle vat yelavika ligamin. Mina maawut ana nglaatndi. Njivwa lapman nandinya nina ngepma nimba aywaa ndina bulmakau donki tunja yaaw sivugilaa ngu kinjangat kaliligandi. Ngwutno nimbun kaliligangwuk. Wan kavle vat ana ndi waa waligandi. <sup>16</sup> Kat taagwa nina ngepma lagwat. Li Ebrahimna yelang lagwat. Seten wandi maa naambi taamba vili kiyeli sela kuvuk lila mbangimba yelogwern ngila lindi. Mbambala njivwa lapman nandinya wowun maa yelogwen ngilindi. Bulmakau donki kat ndina yaaw sivugingwa vla wuno wupma wupma li kat tula la yelogwen sivugiwun. Kavle vakna yima waa wun kat manda

kat waligangwuk waa wandi Jisas. <sup>17</sup>Wandi mala Jisas kat kai wala njambwi nimba nyaangit kai. Wup yindi. Nat kwo la nimba Jisas ya vat vilaa apma vatna walindi.

*MASTET WALINJA MI SIKNAGWI YISNA PAGWULA LA NYAANGIT*

<sup>18</sup>Jisas wandi. God ndinyangu kat viga la vak anda vak vla ligandi. Anda nda vla ligandi. <sup>19</sup>Ndi mastet walinja sik vla ligandi. Wan sik mak glei nda. Kita nyan wan sik klalaa ndina ambugapmba tundi, nima mi wokendi. Wokendi, waavi nima sakwat ndina sandimba veilaa lindi waa wandi Jisas.

<sup>20</sup>Jisas nat njambi wandi. God ndinyangu kat viga la vak anda nda vla ligandi. <sup>21</sup>Ndi yis vla ligandi. Bret-nao kwutiga taagwa yis kuvuk klalaa wit milmba taagali, bret-nao niman wokendi waa wandi Jisas.

*GOD VIGA LA KAVA WULEINJEYA VAK*

<sup>22</sup>Jisas Jerusalemat yiga ngepma ngepma nyaangit kwiya yilindi. <sup>23</sup>Yiga liga kita nyan ndi kat wandi. Nima sakwat nimba ana ndi nyinangwuk wuleigiyaa. Wovuna? waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>24</sup>Wuleinjeya suwi yambi nima tivwiya ana li. Nima njivwa kwuka wuleigiyangwuk. Nima sakwat nimba wuleivat waigandi. Ana weleigiyandi. <sup>25</sup>Tiga liga wan ngayna nhjambwi nyan laataa mbapmo tivigiyandi. Tivindi maa ngwuk alagumba liga taamba viyaa waigangwuk. Njambwi nyan njambwi nyan nin kat suwi lavwi waa waigangwuk. Wangwuk mala njambwi nyan waigandi. Ngwuk anda nimba ngwuk. Ngwula nindama ana viga ligowun waa waigandi. <sup>26</sup>Wandi maa nin tak minogwinala nao kiga la nimba nin. Nina ngepma yalaa nin kat nyaangit mbutimin waa waigangwuk. <sup>27</sup>Wukngwuk maa njambwi nyan nat njambi waigandi. Ngwuk kat woseka ana wowun. Ngwutna mindama ana viga ligowun. Ngwutna ngepma ana viga ligowun. Ngwuk kavle nimba ngwuk. Ay ngwula waa waigandi ngwuk kat. <sup>28</sup>Ngayimba la nimba vigiyangwuk. Ebrahim, Aisak, Jekop, tamba la profet wuleindi, vigiyangwuk. Ndi God viga la kava tamba wuleindi. Nin alagumba kwo liganin waa yelavitaa nglaga nimbi ngliaka ligiyangwuk. <sup>29</sup>Woli agwi, yambun agwi, kambangwat agwi, malingwat agwi tiga nimba yalaa God viga la kava wuleilaa ndaa liga nao kiginda kiga ligiyandi. <sup>30</sup>Nin nat nimba kat kwulatiganin waa mbambla yelavitigangwuk. Ngini yaiga njimbla ngwuk kat kwulakiyandi.

*JISAS JERUSALEMA LA NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKA LINDI*

<sup>31</sup> Wan nandinya nat Ferisi Jisas kat yalaa wandi. Wan kava kwagala mila. Njambwi nyan Herot min kat vatnyav-  
vat tigandi waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>32</sup> Herot  
ndi woseka waliga nyana. Ndi kat yiga ambuk ngwula.  
Mbambala njivwa kwuka kavle waagan saviliga yelogwen  
kat ta nimba kat kwunakiyowun. Ngini kwutuwa njivwa  
ngilindi, kwo ligiyowun. <sup>33</sup> Wungi kat tiga wan kava  
ana kwagalalaa yigiyowun. Mbambala njivwa kwuka  
kumba ligiyowun. Godna nyaangit mbutiga nimba ndi kat  
kwo kavamba ana vatnyaligandi. Jerusalemba mina vat-  
nyaligandi. Wupma yiga ambuk ngwula ndi kat waa Jisas ndi  
kat walaa Jerusalemba la nimba kat nima maawut yelavika  
wandi.

<sup>34</sup> Ngwuk Jerusalemba la nimba ngwuk tamba la profet kat  
vatnyaligangwuk. God wandi, ngwuk kat yaa nimba kat vat-  
nyalingwuk. Ngan nyaaga lila nyangu kat lila wiyo pulumba  
yapmola kwali. Yapmola vak vla ngwuk kat kwutaa wuna  
mbaapmamba taagavat wowun. Ngwuk kai wangwuk. <sup>35</sup> Kai  
wangwuk, God ngwuk kat kwagalandi mala ngwutna kavle  
vat kwo ligiyandi. Samat tiga wun kat ana vigiyangwuk. Ngini  
ngwutna ngepma wuleiwun maa wun kat vilaa waigangwuk.  
Apra vat yamin. God wandi, yamin waa waigangwuk.

## 14

### *JISAS MBANGI WUTA LA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>1</sup> Njivwa lapman nandinya njambwi la Ferisi Jisas kat  
wandi maa ndina ngay nao kivak wuleindi. Nao kivak yaa  
nat nimba Jisas angamak yigiyandi waa yelavika ndi kat  
viga lindi. <sup>2</sup> Tiga liga mbangi wuta la nyan Jisas kat yandi,  
vindi. <sup>3</sup> Vilaa Ferisiogwi Moses kwiya nyaangit simogwi la  
nimba kat wandi. Njivwa lapman nandinyamba kan nyan  
kat kwunakweyan wovuna? E? Kavlea? Waa wandi. <sup>4</sup> Wandi  
maa awat ana wandi. Jisas ndi kat kwutaa kwunataa ay  
wandi, yindi. <sup>5</sup> Yindi maa Jisas ndi kat wandi. Njivwa lapman  
nandinya ngwula donki bulmakau waangumba ndainjeyan  
yiga klocaligiyangwuk waa wandi maa <sup>6</sup> ndi ana alipsiga  
awat wandi.

### *KITA NYAN AVLA NDINA SI KWUTAA KE KATSOGA*

<sup>7</sup> Jisasogwinala nao kivat yaa nimba njambwi ta nimbana  
tiliga kavamba ndaa livat njivwa kwuka yi ya lindi. Yinja  
vak vilaa Jisas ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. <sup>8</sup> Kita  
nyan kiginda kwutaa wandi, ndina ngayamba kivat yingweyan  
njambwi liga nimba tiliga kavamba ke ndaa liga. Njambwi  
liga nimba tiliga kavamba ke ndaa liga. Njambwi nyan nao  
kivat yandeyan <sup>9</sup> min kat yagwa waa nyan njambwi nyan

kat kwutaa ndaa lima kayamba kaligiyandi. Kalilaa min kat waigandi. Ndaa lima tigit kwagalalaa kumba mat tigitmba yaa ali. Kan njambwi nyan ndaa lima tigitmba ndaa ligiyandi waa wandi maa nimamba wup yiga nat kavamba yiga ndaa ligiyamin. <sup>10</sup> Kita nyan kiginda kwutaa wandi, ndina ngayмба kivat yingweyan mat tiga nimba tiliga kavamba ndaa ali ngwula. Wupma ndaa limeyan min kat yagwa waa nyan min kat waigandi. Ndaa lima tigit kwagalalaa kalat yagwa. Njambwi tigitmba ndaa ligiyamin. Wandi mala yimin, nat nimba vilaa mina si kwutaa katsogiyandi waa pagwula la nyaangit mbutaa nyaangitna angwa ndi kat mbutndi. <sup>11</sup> Avla ngwutna si kwutaa katsongweyan nat nimba vilaa viyesendagiyandi. Avla ngwutna si viyesendangweyan nat nimba vilaa katsogiyandi waa wandi Jisas.

*NIMA KIGINDA KWUKNGWEYA VAT*

<sup>12</sup> Yagwa wuna ngayмба yaa agi waa wanda nyan kat Jisas wandi. Nima kiginda kwupmeya njimbla mina ali nimba kat mina yagwa waa ke waa. Mina yelangi nimba, ngepma nimba, nima sanyo tiga nimba kat mina yagwa waa ke waa. Ndi kat yagwa wameyan ngini min kat yaa agi waa waigandi. <sup>13</sup> Nima kiginda kwupmeya njimbla sanya lapman nimba, man kavle ya nimba, yelogwen kat ta nimba, mini vilapman nimba kat yaa agi ngwula waa awa. <sup>14</sup> Ndi ngini awat yaa agi waa ana waigandi. Wupma yimeyan ngini yaiga nandinya kiya nimba laakiya nandinya God min kat awat apma vat yigiyandi waa wandi Jisas.

*NIMA KIGINDA KAT PAGWULA LA NYAANGIT JISAS MBUT-NDI*

<sup>15</sup> Wundi nimbana kita nyan Jisas waa nyaangit wutaa wandi. God viga la kava wuleilaa ndaa liga kineya njimbla apma vat tigiyanin waa wandi. <sup>16</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Kita nyan nima kiginda kwutaa nima sakwat nimba kat wandi. <sup>17</sup> Kivat tinja njimbla ndina njivwa kwuta nimba kat wandi, yagwa ngwula kiginda tamba kwuka tiganin, tigandi waa yiga wandi. <sup>18</sup> Wandi maa yavak kat aywaa kai wandi. Nat nyan wandi. Wun kupi kipma klawun. Yiga vigiyowun. Wun ana alipsiga yaigowun wandi. <sup>19</sup> Nat nyan wandi. Wun bulmakau tamba vili klawun. Yiga vigiyowun. Wun bulmakau tamba vili klawun. Yiga vigiyowun. Wun ana alipsiga yaigowun waa wandi. <sup>20</sup> Nat nyan wandi. Wun mbambala glei taagwa klawun. Wun ana alipsiga yaigowun waa wandi.

<sup>21</sup> Ana alipsiga yaiganin waa wanja vak njivwa kwuta nyan ndina njambwi nyan kat yiga mbutndi. Mbutndi maa njambwi nyan ndina maawupmba ndi kat njika lindi. Njika

liga ndina njivwa kwuta nyan kat wandi. kwiyatapman yiga kava kava man veilapman nimba, yelogwen kat ta nimba, sanya lapman nimba, mini vilapman nimba ndi kat aywaa wamin, yaandi waa wandi njambwi nyan. <sup>22</sup>Wandi, yiga wandi, yandi. Yandi maa njivwa kwuta nyan njambwi nyan kat wandi. Aywaa yandi. Ngay ana taati waa wandi maa <sup>23</sup>njambwi nyan wandi. kava kava, kwapi, ndinyangu lapman kava, kwo kavamba yiga wamin, kita nyan kita nyan yaandi. Wuna ngay taatangat wowun. <sup>24</sup>Tak yagwa wawa nimba ndi ana kigiyandi luwa waa wandi njambwi nyan waa mbutndi Jisas.

*MAAWUPMBA YELAVITAA JISASNA KWUPMBA AY*

<sup>25</sup>Nima sakwat nimba Jisas la kavamba yaa yisolaa lindi, Jisas ndi kat nyaangit mbutindi. <sup>26</sup>Mbuka wandi. Kita nyan wuna kwupmba yavat yindeyan ndina nyaek nyime, taagwa, nyangu, yakwa nimbana nyaangit wupmak kat kai walaa wuna kwupmba yaigandi. Wuna kwupmba yalaa wunai waa nyaangipmba njivwa kwukiyandi. <sup>27</sup>Vatnyanjeya nimba diwai kros walalaa kalinja vla ngwuk kat vatnyanjeyan ndina mala.

<sup>28</sup>Kita nyan svla nge kwupmat wandeyan ana kwo kwukiyandi. Yigumba yelavitaa ngayna nda aywaa kwunaka taagalaa kwukiyandi. <sup>29</sup>Yelavitapman kwo kwutndeyan apma vak ana kwukiyandi. Kwaalik mina tawga kwagalagiyandi. Nat nimba ndi kat vilaa njikiyandi. <sup>30</sup>Wan nyan kwo yelavitapman simblan kwutndi. Ana alipsiga aywaa kwukiyandi waa njika waigandi.

<sup>31</sup>Kita njambwi king nat king kat waleavat tindeyan tak yelavikiyandi. Wuna soldia 10,000 mina ligandi. Ndina soldia 20,000 nimba ndi. Ndi kat anda vapmba kwulaiyowun waa yelavitaa sivat yigiyandi. <sup>32</sup>Ndi kat ana alipsiga kwulakiyowun waa walaa ndi sivat ana yigiyandi. ndina njivwa kwuta nimba kat wandi maa yiga nat king kat kimbis kwukiyandi. Ana waleagiyandi.

<sup>33</sup>Ngwulo wupma ligangwuk. Wuna kwanda kwanda nda aywaa kwagalagiyowun waa yelavitapman yingweyan wuna kwupmba yaga wuna njivwa ana alipsiga kwukiyangwuk.

*KILINJA SOL NYINGI YILIGA VAT NGLINDI*

<sup>34</sup>Kilinja sol apma nda. Ndina nyingi yilinda vat ngilindeyan apma nda ana ndi. Tamba kavle yindi. Njivwa kai. <sup>35</sup>Nat kavle ya nda ambukapmba yaagineyan ambugatna nda apma vak laakiyandi. Nyingi lapman sol wupma kai. Ambugapmba ana yaagiliganin. nyingi lapman sol nin kwo yaagiliganin. Njivwa kai. Wawa nyaangit

yigumba wuka maawupmba yelavik ngwula waa wandi Jisas.

## 15

### *SHIWOKNA SIP SIP PAGWULA LA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Takis sanya kla la nimbo nat kavle nimbo Jisas mbuta nyaangit wupmat yandi. <sup>2</sup> Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo Ferisio vilaa wandi. Wan kavle nimba kat manda kat kai walapman yiligandi. Wuna nyaangit yaa awut waa manda kat bndi kat waligandi. Ndinogwinala manda kat nao kiligandi. Ana nglaatndi waa wandi.

<sup>3</sup> Wandi maa ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. <sup>4</sup> Ngwula kita nyan sip sip ndumi tambanat tiga sip sip kita kwo kava yiga siliwotndeyan nat sip sip kat kwagalalaa yiga kwakiyandi. kwaka yiga vilaa kwukiyandi. <sup>5</sup> Sip sip kat kwutaa nyaambupmba walalaa solat siga kiyaigandi. <sup>6</sup> Ngepma wuleilaa ndina ali nimba kat waigandi. Wunogwinala solat asi ngwula. Wuna siliwokna sip sip vilaa kwutaa walalaa kiyawun waa waigandi. <sup>7</sup> Ngwuk kat wowun. Kavle vat yiga yetiliga kita nyan kavle maawut kwagalalaa mandip kupi maawupmba yetindeyan nyinangwupmba liga nimba wupma nimamba solat sigiyandi. Nyinangwupmba liga nimba apma maawut sika apma vat yiga yetiliga nima sakwat nimba kat vilaa ana nimamba solat sigiyandi. Samat samat solat sigiyandi waa wandi Jisas.

### *SHIWEOKNA SANYA PAGWULA LA NYAANGIT*

<sup>8</sup> Jisas ndi kat nat pagwula la nyaangit mbutndi. Taagwa kita sanya tamba vili mina taagali, lindi. Kita siliwoti. Li lam sagililaa ngayat yaguga kwakiyali. <sup>9</sup> Vilaa lila ali nimba, ngepma nimba kat waigali. Wunogwinala solat asi ngwula. Siliwokna sanya tamba vilaa klawun waa waigali. <sup>10</sup> Ngwuk kat wowun. Godnonala nyinangwupmba tiga ensel kavle4 vat ta nyan ndina kavle vat kwagalandeyan ndi wupma solat sigiyandi waa wandi Jisas.

### *KWANDI NYAN NYAEK KAT KWAGALALAA YINDI*

<sup>11</sup> Jisas ndi kat wapuseput mbutndi. Kita nyan nondanyan vililik ta nyana. <sup>12</sup> Mat nyan nyaek kat wandi. Ngini kiyamin, kalaweya kwanda kwanda nda mbambala agwi mila waa wandi maa nyaek mbik kat kansaga kwindi. <sup>13</sup> Tiga liga ndina kwanda kwanda nda aywaa kwuka naangalaa sivla kavat yindi. Yilaa tinda kavamba ndina sanya aywaa kwuka yaagiga kavle vat yetindi. <sup>14</sup> Ndina sanya ngilindi maa tinda kipma kiginda lapman tindi. Ndino kiginda kat vilevilaa lindi. <sup>15</sup> Kan kipmana kita nyan kat vilaa njivwa ndinamba klandi.

Ndina mbak kat kiginda kwiga viga lindi. <sup>16</sup> Ndi kiginda kai. Ndi kat ana kwilindi. Mbak kat kwilinda mi sik kivat wandi.

<sup>17</sup> Tiga liga ndina maawupmba yelavitndi. Wun manda kat kumba kavle vat yetigowun. Wuna nyaekna njivwa kwutiga nimba ndi kiginda nima sakwat tigandi. Wun kiginda tapman tiga kiya mina ligowun. <sup>18</sup> Kan kava kwagalalaa wuna nyaek tiga kava yiga ndi kat waigowun. Wun min kat kavle vat yiwun. Wun God kat kavle vat yiwun. <sup>19</sup> Ngi kat tiga mina nyanat ngini ana ligiyowun. Wamin maa mina njivwa kwutiga nyanat tigiowun waa waigowun waa yelavitndi. <sup>20</sup> Yelavita kan kava kwagalalaa nyaek tiga ngepmat yindi. Ngepma ana wuleindi, sivilamba lindi, nyaek ndi kat vindi. Vilaa nima maawut yelavika piliga yiga ndi kat taamba kwutaa nyambupmba viyandi. <sup>21</sup> Kwutndi maa nyan ndi kat wandi. Nyaek min kat kavle vat yiwun. God kat kavle vat yiwun. Ngi kat tiga ngini mina nyanat ana ligiyowun waa wandi maa ndina nyaek wandi. <sup>22</sup> Wupma ke waa waa walaa ndina njivwa kwuta nimba kat wandi. Apma waavwi kwutaa ndi kat agwi ngwula. Apma taamba ring kalalaa ndina taambamba kwuso. Apma man su klalaa ndina mamba kwuso. <sup>23</sup> Apma nyan bulmakau vatnyalaa kiginda agwut ngwula. Nin solat siga kapti kwukiyanin. <sup>24</sup> Wuna nyan tak kiya nyan vla lindi, ndi kat ana viga liwun. Ndi tamba yalaa ligandi. Tat siliwotndi. Mbambala tamba yalaa ligandi waa wandi maa solat siga kiginda kwutndi.

<sup>25</sup> Njambwi nyan ambugapmba njivwa kwuka liga njivwa ngilindi, ngay yandi. Ngay ngwaymba liga mbangu veinja vak wutndi. <sup>26</sup> Wutaa ndina nyaekna njivwa kwuta nyan kat mandana wutuwa waa wandi. <sup>27</sup> Wandi maa wandi. mina sambu tamba yandi. Yandi maa mina nyaek apma nyan bulmakau vatnyandi kiginda kwupmat. Yanda vak kat solat siga vatnyandi waa wandi njivwa kwuta nyan. <sup>28</sup> Nyamwun wutaa tipmwigwula yiga ngay wuleivak kat kai wandi. Ngi kat tiga ndina nyaek wogwendi ndi kat wagalavat. <sup>29</sup> Wagalandi mala nyaek kat wandi. naambi nima sakwat wama njivwa mina kwutiwun. Min kat ana kavle vat yiwun. Min kat ana kai wowun. Wuna ali nimba kat kiginda kwukwangat mat meme ana vatnyalaa wun kat kwimin. <sup>30</sup> Wuna sambu ndi kat kwima sanya sik yambisik yiga yaagindi. yandi maa ndi kat apma nyan bulmakau vatnyamin. Ana nglaatndi waa wandi.

<sup>31</sup> Wandi mala nyaek wandi. Njimbla njimbla wunogwinala tiligamin. Kiyawun maa wuna nda aywaa klaigamin. <sup>32</sup> Mina sambu wupma kai. Ndi tamba kiyandi waa yelavika liwun. Mbambala kwo ligandi. Tat siliwotndi. Mbambala tamba



yalaa ligandi. Ngi kat tiga solat siga kiginda kwutneyan kavle vat ana ndi waa wandi nyaek waa mbutndi Jisas.

## 16

### *KNJVWA KWUTA NYAN KAVLE SAVLE KWUTNDA VAK*

<sup>1</sup> Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Tamba nima sanya la nyan tindi. Wandi mala nat nyan ndina njivwa kat viga lindi. Nat nimba njambwi nyan kat wandi. Mina njivwa viga liga nyan kavle savle kwutigandi waa wandi, njambwi nyan ndina njivwa viga la nyan kat wandi. <sup>2</sup> Kavle savle kwutimin waa wandi, wutwun. Kwutima vak wun kat ambuk. Mbupmin mala siga naguga vigiyowun. Siga naguga vilaa ngini wuna njivwa kwukiyamin? E? Ana kwukiyamin? Waa njambwi nyan wandi.

<sup>3</sup> Wandi maa njivwa kwuta nyan maawupmba yelavitndi. Ndi kat mbukweyan kavle vat kwutuwa vak vilaa wun kat kai waigandi. Wun angamak yigiyowun. Wun ava lapman tiga ambugatna njivwa ana alipsiga kwukiyowun. Wun wup yigiyowun nat nyan kat kiginda kat wagalaweyan waa yelavika liga yindeya vat yelavitndi. <sup>4</sup> Yiweya vak yiwun mala wun kat kai y wandi maa nat nimba wun kat kiginda kwigiyandi waa yelavitndi. <sup>5</sup> Tat sanyo ta nyananamba nat nimba dinau klandi. Njivwa kwuta nyan wundi nimba kat yagwa wandi, yandi. Yandi maa ndi kat kita nyan kita nyan wandi. Tat ta nyan kat mina dinau angamak sakwat tigandi waa wandi. <sup>6</sup> Wandi maa 100 dram wel wandi. Wandi maa ndi kat wandi. Tamba mina dinau kwusenda taagagowun. 50 dram wel mina kwigiyamin waa njivwa viga la nyan wandi. <sup>7</sup> Nat nyan kat mina dinau angamak sakwat tigandi waa wandi maa 100 bek rais wandi. Wandi maa tamba mina dinau kwusenda taagagowun. 80 bek rais mina kwigiyamin waa wandi.

<sup>8</sup> Yinda vak njambwi nyan wutaa wandi. Apma vak kwunapmin. Min kat kai wowun maa nat nimba dinau kusenda taagama nimba ngini min kat ndinai kiginda kat viga ligiya waa wandi njambwi nyan waa wandi Jisas. Jisas ndi kat nat samat nyaangit wandi. Kan kipmana nimba ndi nambu liga nimba ndi. Nat nimba kat kwunatinjan ngwuk wuna mbaapma nimba ngwuk kat kwulatigandi.

<sup>9</sup> Ngwuk wuna mbaapma nimba ngwuk kat wowun. Mbambala kan kipmamba lingwan ngwutna sanya apma njivwamba agwuk ngwula. Simblan ke yaagiga. Kipmana sanya ngwuk kat njimbla njimbla ana ligiyandi. Apma njivwa kwuka lingweyan sanya ngilindi maa ngini nyinangwupmba yiga apma vak njimbla njimbla tigiyanngwuk.

10 Nat nyan mat njivwa apma vat kwutindeyan wan nyan nima njivwa apma vat kwukiyandi. Nat nyan mat njivwa kavle vat kwutindeyan wan nyan nima njivwa kavle vat kwukiyandi. 11 Kan kipmamba lingwan kavle savle njivwa kwukngweyan ngini nyinangwut wokengwuk mala God ngwuk kat apma nima njivwa ana kwigiyandi. 12 Mbambala kipmamba lingwan Godna njivwa kavle savle kwuka lingweyan ngini nyinangwut wokelaa God ngwuk kat kwindeya njivwa apma vat ana kwukiyangwuk.

13 Kita nyan ana vililik palina nyaangit wuka njivwa kwukiyandi. Nat kita nyan kat kai walaa nat nyana nyaangit mina wukiyandi. Ngwut kan kipmana njivwa kwuka Godna njivwa kwuka kita kita ana kwukiyangwuk waa wandi Jisas.

#### *GOD WAA NYAANGITNA VAK*

14 Kumba la Ferisi ndi kipmana nda kat mina yelavika lindi. Jisas waa nyaangit wutaa ndi kat njitindi. 15 Jisas ndi kat wandi. Nat nimba ngwutna si kwutaa katsonjangat woviyaguga ligangwuk. Ngwutna kavle maawut God viga ligandi. Kan kipmana nimba woviyaguga tinja vak kat God ana woviyaguga ligandi. God ndi kai waligangi kan vak kat.

16 Moses kwiya nyaangit profet waa nyaangit God nin kat tak kwindi. Ngini ngu yagula Jon laataa God nin kat kwunataa viga lindeya vak mbutindi. mbutindi mala ngepma ngepmamba la nimba kan vak klavat simblan nima njivwa kwutindi.

17 God tak kwiya nyaangit ana ngiligiyandi. Ana kwo vala tigiyan. Kipma nyinangwut ngini ngiligiyandi. God tak kwiya nyaangit ana ngiligiyandi waa wandi Jisas.

#### *TAAGWA KAT KE KWAGALANGWEYA*

18 Jisas wandi. Kita nyan ndina taagwa kat kwagalalaa nat taagwa klandeyan kavle vatna. Yambisik yilinja vak vla yilindi. Nat nyan ndina taagwa kwagalandi maa wat taagwa nat nyan klandeyan ndino kavle vatna. yambisik yilinja vak vla yilindi ndino waa wandi Jisas.

#### *SANYO LA NYANO LASARASO*

19 Jisas ndi kat nyaangit mbutndi. Nima sakwat sanyo la nyan tindi. Ndi apma nglei waavwi kwuso lindi. Nandinya nandinya nima kiginda apma kiginda mina kilindi. 20 Nat nyan sanya lapman nyan tindi. ndina si Lasaras. Ndi sanya kat nat nimba kat yawiga wandi. Sanya lapman nyan ngwutnyala pulumba ndaa lindi. Ndina mbangi kawia nima sakwat kilindi. 21 Kilambinja nao kivak kwo kawiga lindi. Waala ndi kat yalaa ndina kawiya lik viyenga kilindi.

22 Tiga liga sanya lapman nyan kiyandi. kiyandi, ensel ndi kat kwutaa Ebrahim ta kavat kalindi. Sanya la nyan ndino

kiyandi, waangumba vaangundi. <sup>23</sup> Vaangundi, ndi ya vitiga kavat yindi. Ndina mbangi nimamba kangan wandi, Ebrahamagwi Lasaraso sivlamba limbit, vindi. <sup>24</sup> Ndi Ebrahim kat nima kwundi walega wandi. Ebrahim, wuna ngwak wun kat nima maawut yelavik. Wamin maa Lasaras ndina sit taamba ngumba taagalaa yaa wuna tigatmba taagandi. Wuna mbangi nimamba kangan waligandi waa wandi maa Ebrahim ndi kat wandi.

<sup>25</sup> Walanga, tak kipmamba liman apma nda mina klalimin. lasaras ndi kavle nda mina klalindi. Mbambala ndi apma vat tigandi, min kavle vat tigamin. <sup>26</sup> Ana nindimba nima ndandangi kwaandi. Min kat yindeya yambi kai. Nin kat yameya yambi kai. Ndandangi kwaandi waa wandi Ebrahim. Wandi maa sanyo la nyan wandi.

<sup>27</sup> Ngwak, kita nyaangit min kat wagalagiyowun. Lasaras kat wamin maa wuna nyaekna ngay yigandi. <sup>28</sup> Kan ngayimba wuna yakwa ndu tambanat tigandi. Ndi kat mbutndi maa wutaa tuwa kavle kava ana yaigandi waa wandi maa Ebrahim ndi kat wandi.

<sup>29</sup> Tamba Moses kwiya nyaangit profet waa nyaangit ngiliga. Kan nyaangit wutaa kavle vat kwagalalaa tima kavle kava ana yigiyandi waa wandi, sanya la nyan wandi. <sup>30</sup> Walanga Ebrahim wupma kai. Wuna yakwa ndu tambanat tamba la nyaangit ana wukiyandi. Kita nyan kiyalaa laataa ndi kat mbutndeyan ndi kavle maawut kwagalalaa mandip kupi maawut klalaa apma vat yiga yetigiyandi waa wandi. <sup>31</sup> Wandi mala Ebrahim ndi kat wandi. Wama vak ana nglaatndi. Tamba Moses kwiya nyaangit profet mbuta nyaangit wupmak kat kai wanjeyan kita nyan kiyalaa laataa ndi kat yiga mbutnjeyan ndino ndi kat wupmak kat kai waigandi waa wandi Ebrahim waa mbutndi Jisas.

## 17

### NGINI YAIGA KAVLE VAT

<sup>1</sup> Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Ngini yaiga kavle vat yandi maa nat nima sakwat nimba kavle maawupmba yelavika kavle savle yiga yetigiyandi. Wan kavle vat yaigandi. Wan ngini yaiga kavle vat kwivat yaliga nyan ndi kat miwa yigowun. Ndi kavle nyanat tigiyan. <sup>2</sup> Wan kavle vat kwivat yaiga nyan wandi maa wuna mbaapma nimbana maawut kavle yigiyandi. Tak ndina mbanjige nima kambak yaawmba tulaa nyingi ngumba yaaginjeyan wovuna. Ngumba yaaginjeyan ngini wuna mbaapma nimbana maawut ana kavle yigiyandi.

<sup>3</sup> Ngwuk kavle vat kwivat yaiga nyan yeta vak vla wupma ke yetingwa. Ngwuk apma vak yeti ngwula. Ngwula mbaap-mamba la kita nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan ndi kat awa. Kavle vat yimin waa awa. Wangwuk maa wovun wangwuk. Ngwuk kat kavle vat yuwa vat tamba kwagalawun waa wandeyan ngwuk kat kavle vat yinda vak kat maawut ke yelavika. Kwagala ngwula. <sup>4</sup> Nandinya kita sila vili njambi ngwuk kat kavle vat yilaa kavle vat yuwa vat kwagalagiyowun waa wandeyan kavle vat yilinda vak kat kwagala ngwula. Ke yelavikngwa waa wandi Jisas.

### *JISAS KAT MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTA LINJA VAK*

<sup>5</sup> Jisasna mbaapma nimba ndi kat wandi. Mina nyaangit kat maawupmba yelavika kwuta lina vak matna. Nina maawut kwunapmin mala niman yigiyandi waa wandi maa Jisas wandi. <sup>6</sup> Wuna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lingweya vat tagula vatna. Tagula ava liga vatna. Mastet walinja mi sik mak glei nda. Tundi, nima ava yiligandi. Wuna nyaangit kat kwutaa lingwa vak mastet walinja sik vla tindeyan nima nglei njivwa kwukiyandi. Wangwuk mala kan tiga vilingwa mi avla pitaa nyingi nguat yigiyandi waa wandi Jisas.

### *GODNA NJIVWA KWUTINA VAT*

<sup>7</sup> Jisas wandi. Ngwutna kita nyan kwanda kwanda nda vla liga njivwa kwo kwuta nyan tindeyan wamin maa nandinya ambugatna njivwa kwupmat yigiyandi. Kwutaa bulmakau kat yuwi kalitaa kwigiyandi. Nglaambu njivwa ngililaa kwagalalaa yandi, ndi kat kiginda kwukiyamin? Ndaa liga yaa agi waa waigamin? Kai. Wupma ana waigamin. <sup>8</sup> Kupma waigamin. Min wuna kiginda kwutaa kiyaa taagamin kilu. Kiwun maa ngini kigiyamin waa ndi kat waigamin. <sup>9</sup> Wama njivwa kwutndi maa ndi kat sivu kigiyamin? Kai luwa. Wan njivwa kwuta nyan mina kwanda kwanda nda vla ligandi. <sup>10</sup> Nino nimbun. God wanda njivwa aywaa kwutaa ndi kat waiganin. Nin nima sakwat njivwa ana kwutnin. Apma vak ana kwutnin waa waiganin.

### *KAAWIA KILA TAMBA VILI NIMBA KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>11</sup> Tiga liga Jisas Jerusalem yindi. Yinda ava yambi kipma angangi timbik nindimba yindi. Nat naangi Galili walinja kipma. Nat naangi Sameria walinja kipma. <sup>12</sup> Ngepma wuleilaa ndina mbangi aywaa kaawia kila tamba vili nimba sivlamba lindi, vindi. <sup>13</sup> Ndi ndi kat vilaa nima kwundimba wandi. Jisas, njambwi nyan min, nin kat nima maawut yelavip mila waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>14</sup> Ay ngwula. Ngwutna mbangi kwo ligiyandi. God kat kwunatiga

nyan kat ngwutna mbangi simagangwuk mala apma vat tingwa vak nat nimba kat mbukiyandi waa wandi, yindi. Yilindi maa ndina mbangi apma vat tindi. <sup>15</sup> Ndina kita nyan ndina mbangi kwo linda vak vilaa lungwamataa yiga nima kwundimba Godna si kwutaa katsondi. <sup>16</sup> Wan nyan yalaa Jisas kat sivu kivat kwali man silaa ndi kat sivu kindi. Ndi Sameriana kapma ngepma nyana. <sup>17</sup> Jisas wandi. Kita nyan mina ana kwunakwun. Tamba vili nimbi andamapba lingandi. <sup>18</sup> Ndi Godna si katsovat ana lungwamataa yandi. Kan kapma ngepma nyan mina yandi waa walaa ndi kat wandi. <sup>19</sup> Min laataa ay mila. Wuna nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa lima vak min kat kwunatndi waa wandi Jisas.

*GOD NDINYANGU KAT VIGA LINDEYA VAK YAIGANDI*

<sup>20</sup> God ndinyangu kat viga lindeya vak anda njimbla yaigandi waa Ferisi wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. God ndinyangu kat viga lindeya vat minimba ana vigiyanin. <sup>21</sup> Kita nyan ana yandi vilaa waigandi. Angwiyan yaa vigowun waa ana waigandi. God ndinyangu kat viga lindeya vak ngwutna maawupmba ligandi waa ndi kat walaa ndina mbaapma nimba kat wandi. <sup>22</sup> Ngini yaiga njimbla nima sakwat kavle vat yaigandi. Ngwuk kat kwunapmak Godna vak simogwi liga nyan kwakiyangwuk. Wun ana yaigowun. <sup>23</sup> Nat nimba ndino kwaka waigandi. Ngiya yaa. Anguvelia yaa waa waigandi. ndina nyaangit ke wuka. Ndina kwupmba ke yiga waa ngwuk kat wowun. <sup>24</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan ngwuk kat kwunapmak yaweyan vlap vlap wandi, ya vla yaigowun. Yaweya njimbla kava kava kembagiyandi. <sup>25</sup> Tak wun kat nima vak yaigandi. Mbambala liga nimba tak wun kat kai waigandi.

<sup>26</sup> Ndinyangu kat Godna vak simogwiga kwunapmat yaweya njimbla kan kipmana nimba tamba Noa ta njimblamba kavle vat yiga yetinja vla yiga yetigiyandi. <sup>27</sup> Tamba God kat yelevitapman nao ngu kiga taagwa klagu kwo yetindi. Tiga liga Noa njaambit kundi maa nima sambiyangu yandi, kiyandi. <sup>28</sup> Tamba la nyan Lot ta njimbla wupma lindi. Ndi nao ngu kwo kindi. Wenga kwilaa klandi. Ambugatna njivwa kwo kwutndi. Ngay kwo kwutndi. <sup>29</sup> Tiga liga Lot Sodom walinja ngepma wogwendi mala nyinangwupmba la ya vitiga kambak ngepma ndaindi, ndi kiyandi. <sup>30</sup> Ndinyangu kat Godna vak simogwiga ndi kat kwunapmak yaweya njimbla wan vak tigiyanidi.

<sup>31</sup> Wan yaiga njimbla sambangemba ligiya nyan ana ndaigiyandi ndina ngayamba liga kwanda kwanda klavat. Kwo yigiyandi. Ambugapmba tigiya nyan ndino ndina

kwanda kwanda klavat ana yaigandi. Kwo yigiyandi.  
<sup>32</sup> Tamba la nyan Lot ndina taagwa kavle vat yila vak kat yelavik ngwula. <sup>33</sup> Wan yaiga njimbla kiga nyan ndina mbangi ndina nda kat yelavika lindeyan ndi kavle yigiyandi. Kita nyan ndina mbangi ndina nda kat yelavitapman yindeyan ndi kwo ligiyandi.

<sup>34</sup> Wan yaweya njimbla ngay kita ndu vililik kwaigambit. Yalaa nat nyan kat kwutaa kaligiwoun. Nat nyan tigiyan.

<sup>35</sup> Wan yaweya njimbla taagwa vililik kita kavamba njivwa kwukiyambit. Yalaa nat taagwa kat kwutaa kaligiwoun. Nat taagwa tigiyan. <sup>36</sup> (Ndu vililik ambugapmba ligiyambit. Yalaa nat ndu kat kwutaa kaligiwoun. Nat ndu tigiyan waa wandi Jisas.)

<sup>37</sup> Wandi mala ndina mbaapma nimba ndi kat wagalandi. Wama kavle vak anda kavamba kak kiyaigandi waa walandi, Jisas wandi. Nat tigiya kavamba kita nda wundumbu yilaa njangu veilindi, ambugavi vilaa njingwenga liga ndaiga veilaa kigiyandi waa wandi Jisas.

## 18

### *KAVLE JASNA WAPUSEPUT*

<sup>1</sup> Jisas ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. God kat njimbla njimbla wagala linjangat mbutndi. God kat wagalalinja vak kwagala lapman yinjangat mbutndi. <sup>2</sup> Tamba nat ngepmamba jas kita lindi. Ndi God waa nyaangit ana wuka lindi. Nat nimbana nyaangit ana wutindi. <sup>3</sup> Kan ngepmamba la talagwa ndi kat yalaa wali. Kita nyan wun kat kavle vat yiligandi. Ndi kat kai awa wali. <sup>4</sup> Ndi lila nyaangit ana wutndi. Li njimbla njimbla yiga walili. Tiga liga kavle jas wandi. God waa nyaangit ana wuka ligowun. Nat nimbana nyaangit ana wuka ligowun. <sup>5</sup> Wat talagwa nima sakwat njambi wun kat walili. Lila nyaangit nat njambi wupmak kat wuna mbangi kilipangi yigandi. Ngi kat tiga li kat kavle vat yila nyan kat kai waigowun waa wandi kavle jas waa mbutndi Jisas. <sup>6</sup> Mbutaa Jisas ndi kat wandi. Kavle jas waa nyaangit kat yelavik ngwula. <sup>7-12</sup> God ndi kavle nyan ana ndi. Ndina nimba ndi kat nandinya ngan wagalanjeyan ndi kat kavle vat ya nimba kat God kai waigandi. Ndi ana wutapman kwo kawiga ligiyandi. <sup>13</sup> Nat nyan takis sanya klaliga nyan sivla kavamba liga nambu silandalaa God kat wandi. Avla ndina si liga nambu silandalaa God kat wandi. Avla ndina si viyesendaga mawlava viyaga wandi. Wun kavle nyan wun. Kavle vat yiluwa vak kat ke yelavika waa God kat wandi waa mbutndi Jisas. Mbutaa ndi kat wandi.

<sup>14</sup> Ngwuk kat wowun. God takis sanyo klaliga nyan waa nyaangit wutaa ndi kat wandi. Kavle vat yilima vak kat ana yelavika ligowun. Kwagalagiyowun waa God wandi. Wandi maa ndina ngayat yindi. Ferisi wupma kai. God Ferisina kavle vak ana kwagalandi. Yinja vla nino wupma. Nin avla nina si viyesendaneyan God kwutaa katsogiyandi waa wandi Jisas.

*MAT NYANGU JISAS KAT KIYANJA WUPUSEPUT*

<sup>15</sup> Nat nimba ndina mat nyangu kat Jisas kat kiyalindi. Ndina mbangimba taamba taagandangat kiyalindi. Jisasna mbaapma nimba kiyalinjangat kai wa wandi. Ke kiya waa wandi. <sup>16</sup> Kai wandi mala Jisas wupma ke waa mat nyangu agiya wandi. Mat nyangu wuna lak yaandi. Ndi kat kai ke waa. God viga liga nimba Godna mat nyangu vla ligandi. <sup>17</sup> Ngwuk kat wowun. Mat nyangu nyaangit wutaa maawupmba yelavika nimamba kwutaa ligandi. Kwutaa linja vak vla ngwuk kwutapman yingweyan God viga liga kava ana wuleigiyangwuk waa wandi Jisas.

*APMA VAT KLANEYA YAMBI*

<sup>18</sup> Kan ngepmana njambwi nyan Jisas kat yalaa wandi. Nyaangit simogwi liga nyan min apma nyan min. Anda njivwa kwutaa njimbla njimbla apma vak yetiweya vak klaigowun waa wandi mala Jisas ndi kat wandi. <sup>19</sup> Apma nyan min waa manda kat wun kat wamin. Kipmamba liga nimba apma nyan ana ligandi. Apma nyan kita ligandi. Ndi Godna. <sup>20</sup> Tamba Moses kwiya nyaangit viga ligamin. Yambisik yilinja vak ke yiga. Nat nyan kat ke vatnyaga. Nat nyana nda ke sikwuka. Nyaangit woseka ke waa. Nyaek nyimena nyaangit awuk waa tamba Moses piliwutndi. Min wupma yigiyamin waa wandi Jisas. <sup>21</sup> Mat nyan tiga wupma yiliwun waa Jisas kat wandi. <sup>22</sup> Jisas wanda nyaangit wutaa ndi kat wandi. Apma vat kita ana yimin. Mina kwanda kwanda nda aywaa kwilaa sanya klalaa sanya lapman nimba kat agwi mila. Kwilaa wuna kwupmba yagwa. Wupma yimeyan mina nyinangwupmba liga wenga nda nima sakwat tigiyan. Ngini nyinangwut yilaa klaigamin waa wandi Jisas. <sup>23</sup> Ndi Jisasna nyaangit wutaa ndina mbangi kilipangi yindi. Ndi Jisasna nyaangit wutaa ndina mbangi kilipangi yindi. Ndi nima sakwat kwanda kwanda ta nyana.

<sup>24</sup> Ndina mbangi kilipangi yinda vak Jisas vilaa wandi. Nima sakwat sanya la nyan God viga liga kava wuleivat yindeyan nima njivwa. <sup>25</sup> Nima kamel waavwi tavalinja nilna yambi vla wuleivat yindeyan nima njivwa. Nima sakwat sanya la nyan God viga liga kava wuleivat yindeyan nima nglei njivwa. Kamel wuleigiya njivwa kat kwulatigandi waa wandi Jisas.

<sup>26</sup> Jisas waa nyaangit wuta nimba wandi. God viga liga kava kita nyan anda vapmba wuleigiyandi. Yambi kai kava kita nyan anda vapmba wuleigiyandi. Yambi kai waa wandi mala Jisas wandi. <sup>27</sup> Ndi ndina njivwamba ana wuleigiyandi. God ndi kat kwutaa kaliga taagagiyandi waa wandi Jisas.

<sup>28</sup> Pita laataa wandi. Nin kwanda kwanda nda aywaa kwagalalaa mina kwupmba yinin waa wandi. <sup>29</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Kita nyan wuna kwupmba yavat ndina ngepma, nyaek nyime, nyangu, yakwa nimba kat kwagalandeyan <sup>30</sup> mbambala apma wenga nda klaigandi. Ngini njimbla njimbla apma vat yindeya vat klaigandi waa wandi Jisas.

### *KIYALAA LAAKIYOWUN WAA WANDI JISAS*

<sup>31</sup> Jisas ndina taamba vili kiyeli vililik mbaapma nimba kat wandi. Jerusalem wokegat. Wun Godna vak simogwiya nyan yiweya vak kat tamba la profet piliwutndi. Tamba piliwutnja vak mbambala glei tamba kak kiyaligandi. <sup>32</sup> Wun kat kwutaa Juda ana ndi nat nimba kat kaligiyandi. Wun kat njika waigandi. Wun kat kavle vat yiga sipmiya saga ligiyandi. <sup>33</sup> Wun kat viyaga vatnyagiyandi. Kiyalaa nandinya kuvuk tiga laakiyowun waa wandi Jisas. <sup>34</sup> Ndina mbaapma nimba mbuta nyaangit wutaa nyaangitna angwa ana yelavika lindi. Anda vak kat waligandi waa yelavika lindi.

### *MINI VILAPMAN NYAN KAT JISAS KWUNATNDI*

<sup>35</sup> Wata yilandi. Yiga Jeriko walinja ngepma ngwaymba yilindi. Way ava yambimba mini vilapman nyan ndaa lindi. Ndaa liga sanya kat yawilindi. <sup>36</sup> Nima sakwat nimba yalindi, wutndi. Wutaa nada kakna waa wagalandi, mbutndi. <sup>37</sup> Jisas Nasaret nyan ngi yaa. Ndina kwupmba nima sakwat nimba yalindi, wukamin waa mbutndi. <sup>38</sup> Mini vilapman nyan nima kwundimba walega wandi. Jisas Devitna yelangi nyan min wun kat nima maawut yelavip mila waa walega wandi. <sup>39</sup> Jisasogwinala tata yila nimba ndi kat kai wandi. Makayak ke waa wandi. Ndi ndina nyaangit ana wutndi. Ndi walega wandi. Jisas Devitna yelangi nyan min wun kat maawut yelavip mila waa wandi. <sup>40</sup> Jisas tamata ndi kat kwutaa agiya wandi. Kiyandi maa Jisas ndi kat wandi. <sup>41</sup> Manda yawangat wamin waa wandi, njambwi nyan wuna mini kwunapmang-gat wowun waa wandi. <sup>42</sup> Jisas wandi. Mini vigiyamin. Njambwi nyanat tuwa vat mina maawupmba yelavitima vak min kat kwunatndi waa wandi maa <sup>43</sup> ndina mini vindi. Mini viga Jisasna kwupmba yiga Godna si kwutaa katsondi. Va nimba ndino Godna si kwutaa katsondi.



# 19

## SAKIAS WALINJA NYAN

<sup>1</sup> Yiga liga Jeriko walinja ngepma wuleindi. <sup>2</sup> Kan ngep-mamba Sakias walinja nyan yetindi. Ndi takis sanya klaliga nimbana njambwi nyana. Ndi nima sakwat sanya la nyana. <sup>3</sup> Jisas yandi, ndi kat vivat yindi. Ndi anda vat tiga nyana waa yelavitaa ndi kat vivat yindi. Nima sakwat nimba yisolaa tindi, ana vindi. Ndi tamba nyana. <sup>4</sup> Yindeya yambimba tata piliga yiga Jisas yindeya yambi wayмба la sikamoa walinja mi wokelaa kawiga kwandi. <sup>5</sup> Jisas wan angwa mimba yaga yisoga vindi. Vilaa wandi. Sakias kwiyatapman ndai mila. Mbambala ngan mina ngayмба kwaigowun waa wandi maa <sup>6</sup> Sakias kwiyatapman ndailaa solat siga Jisas ndina ngayat kalindi. <sup>7</sup> Nat nimba vilaa walindi. Jisas kavle vat yindi. Sakias kavle nyana. Manda kat ndina ngayмба kwavat yigandi waa walindi. <sup>8</sup> Ngayмба liga Sakias Jisas kat wandi. Njambwi nyan kavle yetuwa vak kwagalagiywoun. Wuna kwanda kwanda nda mbaapma vililik taagalaa nat mbaapma sanya lapman nimba kat kwigiyowun. Woseka waa klawa sanya awat ndi kat aynat njambi kwigiyowun waa wandi mala Jisas ndi kat wandi. <sup>9</sup> Mbambala kavle vat kwagalalaa apma vat klamin. Tamba la nyan Ebrahim apma vat yinda vla yiligamin. <sup>10</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Wun kavle nimba kat kwaka kwunapmak ngaga yawun kan kipma. Apma nimba kai waa wandi Jisas.

## YILAA YA KINGNA PAGWULA LA NYAANGIT

<sup>11</sup> Jisas waa nyaangit wutndi maa ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. Ndi Jerusalem ngwayмба tiga, ndinogwi liga nimba yelavitndi. Samat tiga Jisas laataa njambwi nyana njivwa kwuka ngepma ngepmana nimba kat viga ligiyandi waa yelavitndi. Yelavitnja vak wutaa Jisas yelavitndi. Yelavitnja vak ana nglaatndi. Samat tiga njambwi nyana njivwa ana kwukiyowun. Ngini kwukiyowun waa yelavitaa Jisas ndi kat pagwula la nyaangit mbutndi. Mbuka wandi. <sup>12</sup> Tamba sivla kavamba la sanyo la nyan ndina angwa ngepma kwagalalaa nat kavat yivat wandi. Yindfa ngepmana njambwi nyan wandi maa ndina angwa ngepmana njambwi nyanat tigiyandi. Ngi kat tiga ndi kat wagalavat yindi. <sup>13</sup> Ndina kat kita nyan kita nyan 20 dola 20 dola kwigiyowun. Ngwuk sanyamba njivwa kwukiyangwuk. Ngini ngwuk kat vivat yaigowun waa walaa yindi.

<sup>14</sup> Yindi mala ndina nagwa ngepmamba la nimba wandi. Wan nyan nina njambwi nyanat tindangat njika kai wanin. Nat nimba kat wandi maa sanyo la nyana kwupmba yilaa

ndi kat vilaa mbutndi. Mina angwa ngepma ndina njambwi nyanat timangat njika kai wandi waa mbutndi.

<sup>15</sup> Tiga liga sanyo la nyan yandi. Nat ngepmana njambwi nyan wandi maa njambwi nyanat tindi. Yalaa ndina njivwa kwuta nimba kat yagwa wandi. Ngwuk kat kwiwa sanya angamak sakwat tigandi waa wagalandi, <sup>16</sup> tat ta nyan laataa wandi. Kwima 20 dola njivwa kwukwun, tamba niman yindi. 200 dola ngi liga waa wandi. Njambwi nyan wandi. <sup>17</sup> Apma vak njivwa kwupmin. Min kat mat njivwa apma vat kwutimin. Ngi kat tiga ngepma tamba vili viga ligiyamin waa wandi.

<sup>18</sup> Nat nyan laataa wandi. Njambwi nyan wun kat kwima 20 dola njivwa kwukwun tamba niman yindi. Mbambala 100 dola tigandi waa wandi, <sup>19</sup> njambwi nyan wandi. min ngepma tambanat viga ligiyamin waa wandi. <sup>20</sup> Nat nyan laataa wandi. Wun kat kwima 20 dola ngiyan tiga. Waavwimba ngilaa pagwuwun. <sup>21</sup> Min kat vaaka liwun. Min kao mbundi nyan min. Nat nyan yisoga taaganda nda mina kao sigitigamin. Ngi kat tiga kwo pagwuwun, tigandi waa wandi maa <sup>22</sup> njambwi nyan wandi. Min kavle vat yimin. Kao mbundi tuwa vak viga ligamin. Nat nyan yisoga taaganda nda kwo klaluwa vak viga ligamin. Nat nyan ambugapmba tunda nda kwo sigituwa vak viga ligamin. <sup>23</sup> Sanya manda kat kwo kwuta limin. Bengmba taagageman samat niman yigendi. Kavle vat yimin waa walaa <sup>24</sup> kumba la nat nyan kat wandi. Ndina 20 dola kwutaa 200 dola liga nyanat agwi waa wandi, <sup>25</sup> nat nimba wandi. Wama vak ana nglaatndi. 200 dola tamba kwutaa ligandi. Manda kat nat 20 dola ndi kat agwi wamin waa wandi.

<sup>26</sup> Njambwi nyan wandi. Kavle vat ana ndi. Yiluwa vat kingiyandi. Kwutaa la nyan ndi kat kwigiyowun. Kwutapman nyan ndina mat nda ndinamba klalaa nima sakwat kwuta la nyan kat kwiligowun. <sup>27</sup> Wun kat tak kai waa nimba nina njambwi nyanat ana ligiyandi waa wun kat waa nimba kat kwutaa agiya. Kiyalaa ndi kat viga liwun, vatnyagiyangwuk waa wandi njambwi nyan waa mbutndi Jisas.

### *JISAS JERUSALEM WULEINDI*

<sup>28</sup> Wapuseput mbutaa Jisas Jerusalem wokendi. Ndina mbaapma nimba ndina kwupmba wokendi. <sup>29</sup> Yiga liga Betfasi walinja ngepma Betani walinja ngepma ngwaymba lindi. Oliv walinja nduwi ngwaymba liga Jisas ndina mbaapmamba la vililik pali kat tata ay wandi maa tata yimbit. <sup>30</sup> Jisas mbik kat wandi. Ngwaymba liga ngepma wulei mbila. Wuleilaa yaawmba nginja donki vigiyambik. Ndi nyan donkia. Ndina mbunimba ndu nyan ana ndaa lindi. Ndi kat yaaw njalataa

agiya. <sup>31</sup> Kita nyan mbik kat manda kat yaaw njalatigambit waa wandeyan ndi kat awamba mbik. Njambwi nyan wandi maa njalatigaa waa awa waa Jisas wandi maa yimbik.

<sup>32-33</sup> Ngepma wuleilaa Jisas waa kwanda kwanda vimbit. Vilaa donkina yaaw njalatimbit maa donki viga la nyan yalaa wandi. Manda kat yaaw njalatigambik waa wandi maa <sup>34</sup> njambwi nyan wandi, njalatigaa wambik. <sup>35</sup> Ndi kat walaa Jisas kat kalimbit. Donkina mbunimba ndina alagu waavwi taagalindi, Jisas donkina mbunimba ndaa lindi. Ndaa liga Jerusalem yindi. <sup>36</sup> Yilinja ava yambi nat nimba ndina alagu waavwi taagalindi donki veindangat. <sup>37</sup> Oliv walinja nambu nduwimba liga ngepma ndaivat yilindi, ndina mbaapma nimba nima sakwat yalaa nima kwundimba solat siga Godna si kwutaa katsolindi. Tak Jisas nima njivwa kwunata njivwa kwutndi, vilaa solat silindi. <sup>38</sup> Kupma walindi. God wandi maa Jisas nina kingat tivat yandi. Apma vatna. Nyinangwupmba liga njambwi nyan nin kat apma vat yindi. Ndina si kwutaa katsoliganin waa walindi.

<sup>39</sup> Walinja nyaangit wumba la Ferisi wutaa Jisas kat wandi. Simogwi liga nyan mina mbaapma nimba kat makayak waa awamba min waa wandi. <sup>40</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ndi kat wupma makayak waga waweyan kan tiga kambak wuna mbaapma nimba waliga vak waigandi waa Jisas ndi kat wandi.

<sup>41</sup> Ngepma ngwaymba liga ngepma vilaa ngepma nimba kat nima maawut yelavika nglaga wandi. <sup>42</sup> Tak apma vat yiga yetinjeya vak ana viga lingwuk. Mbambala ngepma wuleiwun, viga lingweya wovuna. Ana viga ligiyangwuk. Viligowun. Ngwuk mini vilapman nimba vla ligangwuk. <sup>43</sup> Ngini yaiga njimbla ngwuk kat sivat yiliga nimba yaigandi. Yalaa ngepma wegwuga waangu vigiyandi. Vandii maa ana ngepma wogwegiyangwuk. <sup>44</sup> Ngwuk kat aywaa sigiyandi. Nima nimba mat nyangu taagwa aywaa sigiyandi. Ngepma suligiyandi. Sulindi maa ngay kambak nat kambatna tagumba ana ligiyandi. Kapma kapma ligiyandi. God wandi maa ngwuk kat kwunapmat ywwa vak vilapman tiligangwuk. Ngi kat tiga kavle vat ngwuk kat yagandi waa wandi Jisas.

<sup>45</sup> Ngepma yilaa Godna ngay wuleindi. Kan ngaymba nat nimba wenga kwiiga klalindi. Jisas wuleilaa ndi kat kwutaa kikliga wandi. <sup>46</sup> Tamba wan ngay kat God wandi maa piliwutndi.

Wuna ngay wuleia nimba wun kat ngambuvat wuleigiyandi waa wandi God

waa tamba piliwutndi. Ngwuk wupma kai. Nat nimbana nda sikwuka wenga kwiga klaligangwuk waa ndi kat wandi.

<sup>47</sup> Jisas nandinya nandinya Godna ngay wuleilaa nyaangit mbutindi. God kat kwunatiga njambwi nimba, Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba, nat njambwi nimba ndi Jisas kat vatnyavak yelavika lindi. <sup>48</sup> Vatnyanjeya vak ana yelavika lindi. Nat nima sakwat nimba Jisas waa nyaangit wupmat woviyaguga lindi. Njambwi nimba wundi nimba kat vaaka liga Jisas kat vatnyanjeya vat ana yelavika lindi.

## 20

### *KANDA WANDI MALA NJIWA KWUTIGAMIN WAA JISAS KAT WAGALANDI*

<sup>1</sup> Nat nandinya Jisas Godna ngay wuleilaa ndinyangu kat wan apma nyaangit mbutindi. Mbutindi mala God kat kwunatiga njambwi nimba, Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba, nat njambwi nimba ndi kat yalaa wandi. <sup>2</sup> Kanda wandi maa njiwa kwuka nyaangit mbutigamin waa wandi maa wandi. <sup>3</sup> Wun kat tamba wagalangwuk. Ngwuk kat kita nyaangit wagalagiyowun. Awat wangwuk maa ngwuk maa ngwuk kat awat waigowun. <sup>4</sup> Ngu yagula Jon kanda wandi maa ndinyangu kat ngu yagulindi. God wandi? E? Kipmana nyan wandi? Waa ndi kat wagalandi. <sup>5</sup> Wagalandi maa ndi awat sowat ngambulindi. God wandi, Jon ndinyangu kat yagulindi waa waneyan ndi nin kat waigandi. Ngwuk manda kat yagulapman tigangwuk waa waigandi. <sup>6</sup> Kipmana nyan wandi maa Jon dinyangu kat yagulindi waa waneyan kan nima sakwat nimba kambak yaagiga nin kat vatnyagiyandi. Wundi nima sakwat nimba yelavitigandi. Jon God waa nyaangit mbutindi waa yelavika ligandi waa awat sowat ngambulaa Jisas kat wandi. <sup>7</sup> Ana viga liganin waa wandi. <sup>8</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat wagalawa nyaangit ana awat wangwuk. Wuno wun kat wagalangwa nyaangit ana awat waigowun. Wandi, njiwa kwutuwa nyana si ana mbukiyowun waa wandi Jisas.

### *AMBUGAT KAT VIGA LA KAVLE NIMBA*

<sup>9</sup> Jisas kumba la nimba kat pagwula la nyaangit mbutindi. Tamba la kita nyan ambugat kwutndi. Kwutaa nat nimba kat viga linjangat walaa sivla kavat yindi. <sup>10</sup> Kwanda kwanda pilinja njimbla ndina njiwa kwuta nyan kat wandi, ambugatna nat nda klavat yindi. Ambugat yandi, viga la nimba ndi kat viyaga savlindi. Ambugatna nda ana klandi. <sup>11</sup> Tiga liga ambugatna njambwi nyan ndina njiwa kwuta nat nyan kat wandi, yindi. Yindi, ndi kat njika waga viyaga savlindi, yindi. Ambugatna nda ana klandi. <sup>12</sup> Tiga liga ambugatna

njambwi nyan ndina njivwa kwuta nat nyan kat wandi, yindi. Ndino ndi kat viyaga savilindi. <sup>13</sup> Tiga liga njambwi nyan yelavitndi. Wun angamak yigiyowun. Wuna nyan kita ligandi. Ndi kat wowun maa yigiyandi. Wuna nyanat tinda vak vilaa ndina nyaangit wukiyandi waa yelavitaay wandi. <sup>14</sup> Ambugat viga la nimba nyan vilaa wandi. Ambugatna njambwi nyan kiyandi, wan nyan ambugat kaligandi. Ndi kat vatnyaneyan nina lak klaiganin waa walaa ndi kat savlilaa vatnyandi. <sup>15</sup> Ambugatna njambwi nyan wutaa ndi kat yalaa vatnyagiyandi. Ndi ngini ambugatna njivwa ana kwukiyandi. Njambwi nyan wandi maa nat nimba kwukiyandi waa wandi maa wuta nimba wandi. God nin kat nima vat yilandi waa wandi.

<sup>16-17</sup> Wandi maa Jisas wandi. Nima vak yigiyandi luwa. God ngini ndinyangu kat yigiya nima vak tamba la nimba piliwutndi. Kupma piliwutndi.

Kambapmba ngay kwuta nimba nat kambak ngaymba taagavak kat kai walaa yaagindi. God yalaa yaaginja kambak kwutaa mindama ngemba taagandi.

<sup>18</sup> Kita nyan kan kambak kat kai walaa man veindeyan ndi ndaiga kavle yigiyandi. Kambak ana kavle yigiyandi. Tagula kambakna. Kan kambak ndaiga kita nyan kat viyandeyan ndi mbaw vla liga nimamba ndi kavle yigiyandi waa tamba pili wutndi waa wandi Jisas.

<sup>19</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbo Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbo wutaa Jisas kat walealindi. Ndi wutaa yelavitndi. God ngini ngwuk kat nima vak yigiyandi waa nin kat wupuseput mbuka wandi walaa yelavitaay Jisas kat walealindi. Walea liga ndi kat vaaka liga ndi kat ana kwutaa kalindi.

### *TAKIS SANYA AGWINGWULA WAA WANDI JISAS*

<sup>20</sup> Njambwi nimba Jisas yiga mbutinda vak yiga wuka viga lindi. Wandi mala ndina mbaapma nimba Jisas kat wagalvat yindi. Wagalangwuk mala ndi kavle nyaangit awat wandeyan ndi kat kwutaa kotmak kali ngwula waa wandi, yindi. Jisas kat yilaa mina mbaapma sivat yanin waa ndi kat woseka wandi. <sup>21</sup> Ndi kat woseka waga walindi. Njambwi nyan mbutima nyaangit apma nyaangitna. Viliganin. Kan kipma nimbana nyaangit ana wutaa ndina kwupmba yiligamin. Min God waa nyaangit mina savagu butigamin. Min God waa nyaangit mina savagu mbutigamin. Viliganin. <sup>22</sup> Min kat kita nyaangit wagalagiyanin. Gavmana njambwi nyan Sisa ndi kat takis sanya kwineyan wovuna? E? Kai? Waa woseka wandi. <sup>23</sup> Woseka waganja vak viga

ndina maawupmba yelavita wandi. Manda kat wun kat wagalangwuk. <sup>24</sup> Wun kat sanya agwi wandi, kwindi. Jisas sanya kwutaa liga ndi kwa waa wandi maa Sisanana wandi. <sup>25</sup> Jisas ndi kat wandi. Kat sanya Sisana nda. Takis sanya kat wagalandeyan ndina nda ndi kat agwi ngwula. Godna nda God kat kwigiyangwuk waa wandi Jisas. <sup>26</sup> Wanda nyaangit wutaa kavle vat vilapman tiga ngipaliga ndalaa kwundi awat ana wandi.

### *SADYUSI JISAS KAT WAGALANDI*

<sup>27</sup> Sadyusi walinja mbaapmana nat nimba Jisas kat wagalavat yandi. Kiya nimba ngini ana laakiyandi waa ndina mbbapma nimba yelavika lindi. <sup>28</sup> Yalaa wandi. Njambwi nyan, tamba Moses nin kat piliwutndi. Nyamwun wat taagwa kat klalaa nyan tapman tiga liga kiyandeyan ndina sambu wat taagwa klalaa nyan njaangi waa piliwutndi Moses. <sup>29</sup> Tamba yakwa ndu sila vili tindi. Ndina njambwi nyan taagwa klalaa nyan tapman tiga liga kiyandi. <sup>30</sup> Kiyandi, ndina kwupmba la nyan klandi. Tiga liga ndino nyan tapman tiga kiyandi. <sup>31</sup> Kiyandi maa ndina kwupmba la nyan kuvuk wan nyan wat taagwa kat klandi. Tiga liga nyan tapman tiga kiyandi. <sup>32</sup> Ndi aywaa kiyandi mala wat taagwa kiyali. <sup>33</sup> Wundumbu ya nimba laatnjeya njimbla kana taawat tigiya. Tat ndu sila vili li kat kalandi waa Jisas kat wagalandi.

<sup>34</sup> Jisas ndi kat wandi. Kan kipmamba tiga nimba ndi taagwa klaligandi. <sup>35</sup> God woviyaguga tinda nimba ndi nyinangwut wokegiyandi. Ngini kiya nimba laakiyandi. Ndi nyinangwupmba liga taagwa ana klaligandi. <sup>36</sup> Ndi ana wundumba yigiyandi. Ensel yetinja vla yetigiyandi. Ndi kiyalaa laataa Godna nyanguat tigiya. <sup>37</sup> Kiya nimba ngini laaiyandi. Moses wupma mbuka piliwutndi. Tamba Moses ya vitiga mi vilaa God kat wandi. Ebrahim Aisak Jekop mina kwundi wuka ligandi. Min ndina njambwia waa tamba wandi Moses. <sup>38</sup> God kiya liga nimbana njambwi nyan ana ndi. Ndi kwo liga nimbana njambwi nyana. Ngi kat tiga Ebrahim Aisak Jekop ana kiyalaa ligandi. Kiyalaa laatndi. Viliganin waa wandi Jisas.

<sup>39</sup> Moses kwiya nyaangit simogwi la nat nimba wutaa wandi. Njambwi nyan ngiyambak wama waa wandi. <sup>40</sup> Wandi maa nat nimba ndi kat wagalavak kat vaaka lindi.

### *KRAIST DEVITNA NJAMBWIA*

<sup>41</sup> Tiga liga Jisas ndi kat wagalandi. Kraist walina nyan God wandi, ndinyangu kat kwunapmak yaa nyan ndi Devitna mat nyana waa manda kat waligandi. Ana nglaatndi walinja

vak. <sup>42</sup> Devit ndino Sam walinja nyaangipmba God Kraist kat wanda nyaangit piliwutndi.

God wuna njambwi kat wandi. Njivwa kwagalalaa wuna yaagindan naangimba kwo ndaa ali mila.

<sup>43</sup> ndaa limin maa min kat kao yiliga nimba min kat tiga kwulakiyowun waa God wandi

waa piliwutndi Devit. <sup>44</sup> Devit Kraist kat waga wuna njambwi waa piliwutndi. Kraist Devitna mat nyana waa manda kat waligandi waa wandi Jisas.

*MOSES KWIYA NYAANGIT SIMOGWI LA NIMBANA KAVLE VAK*

<sup>45</sup> Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Nat nimba ndino wutndi. <sup>46</sup> Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba yetinja vla ke yetingwa. Kavle vatna yetinja. Ndi apma nglei waavwi kwusoga nima sakwat nimba tiga kava yiligandi. Nima sakwat nimba ndi kat ngwuk apma nimba waa wanjangat yiligandi. Yisolaa linja ngay wuleilaa nujambwi nimba ndaa lila kavamba ndaa ligandi. Nima kiginda ta ngay wuleilaa njambwi nimba ndaa lila kavamba ndaa ligandi. <sup>47</sup> Ndi talagwana kwanda kwanda nda sikwutigandi. Kapmba laataa God kat sivla nyaangit ngambuligandi nat nimba vinjangat. Ngini yaiga njimbla God ndi kat nima vat yigiyandi.

## 21

*SANYA LAPMAN TALAGWA GOD KAT SANYA KWILI*

<sup>1</sup> Jisas Godna ngaymba liga God kat sanya kwiliga nimba kat vindi. Nat nima sanya la nimba nima sakwat sanya kwindi, vindi. <sup>2</sup> Tiga liga sanya lapman talagwa yalaa mat sanya vililik kwili. <sup>3</sup> Jisas li kat vilaa wandi. Kat sanya lapman talagwa nat nimba kat kwulaka kwili. <sup>4</sup> Nat nimba nima sanyo liga sakwat kwindi. Li sanya lapman tiga lila sanya aywaa kwili. Kiginda klaleyana nat sanya kai waa wandi Jisas.

*GODNA NGAY NGINI SULIGIYANDI*

<sup>5</sup> Godna ngaymba liga nat nimba wandi. Kan ngay apma ngaya. Apma kambapmba kwutndi. Nat nimba apma yelaga nda kwilindi, taagandi ngaymba waa wandi maa Jisas wandi. <sup>6</sup> Vilingwa ngay ngini yaiga njimbla suligiyandi. Sulindi maa nat kambak nat kambakna tagumba ana ligiyandi. Aywaa suligiyandi waa Jisas wandi.

*NGINI NIMA SAKWAT KAVLE VAT THIGIYANDI*

<sup>7</sup> Wandi maa ndi kat wandi. Njambwi nyan wama vak anda njimbla yaigandi. Anda nda tak vineya. Vilaa wanda vak kingiyan tamba ngway tologa waiganin waa wagalandi maa Jisas wandi. <sup>8</sup> Ngini nima sakwat nimba yalaa wun Kraist wun waa woseka waigandi. Ndi kat ke wukngwa.

Nima sakwat nimba yalaa ngini liga vat tamba ngway tola-gandi waa woseka waigandi. Ndi kat ke wukngwa. Ndina kwupmba ke yiga. <sup>9</sup> Ngini nima sakwat nimba kao yilinja vak wukiyangwuk. Nat ngepma nimba kat silinja vak wukiyang-wuk. Wutaa mandip mandip ke yelavikngwa. Kan vak tak yaigandi. Ngini liga nandinya wata.

<sup>10</sup> Nat ngepma nat ngepma kat sivat laakiyandi. Nat kava nat kava kat sivat laakiyandi. <sup>11</sup> Kava kava nima yinau kwukiyandi. Nat nimba kiginda lapman tiga kiyaigandi. Nat ngepma ndina nimba aywaa yelogwen kat tigiyaandi. Nyinangwupmba liga nda vilaa nat nima sakwat nimba vaakiyandi.

<sup>12</sup> Wan wawa vak yalapman tindi, tat ngwuk kat kwutaa viyaigandi. Ngwuk kat kavle vat yigiyandi. Ngwuk kat kotmak yisolaa linja ngay kaligiyandi. Ngwuk kat kalabusmba taagagiyandi. Wuna njivwa kwukngwuk maa ngwuk kat kwutaa kotmak njambwi nimba kat kaligiyandi. <sup>13</sup> Ngwuk kat kwutaa kalinja vak vilaa nat nimba waigandi. Ndi kwutaa kalia nimba Godna njivwa kwutigandi waa waigandi. <sup>14</sup> Ngwuk kat kotmak kalinjeya njimbla ndi kat awat wangweya vak nimamba ke yelavikngwa.

<sup>15</sup> Awat wangweya nyaangit wuna lak kwigiyowun. Ngwuk kat mbukweya nyaangit waigangwuk. Wangwuk, wutaa ngwuk kat kai waliga nimba ana ngwuk kat kwulakiyandi. <sup>16</sup> Ngwutna nyaek nyime, yakwa nimba, ngepma nimba, ali nimba ngwuk kat kai walaa kotmak kaligiyandi. Ngwutna nat nimba kat kalilaa vatnyagiyandi. <sup>17</sup> Wuna njivwa kwutingwangat nat nima sakwat nimba ngwuk kat kai waigandi. <sup>18</sup> Ngwuk kat kavle yindi maa ngwuk kavle kavat ana yigiyangwuk. Apma kavat yilaa apma vat tigiyaangwuk. <sup>19</sup> Ngini yaiga njimbla wun kat kwagalalapman yingweyan njimbla njimbla apma vat yetingweya vat klaigangwuk waa wandi Jisas.

### *JERUSALEM WALINJA NGEPMAN KAVLE YIGIYANDI*

<sup>20</sup> Jisas wandi. Nat ngepmana kao yiliga nimba Jerusalem yalaa ngepma wegwundi, vilaa Jerusalem kavle yi mina ligandi waa yelavik ngwula. <sup>21</sup> Judia walinja nima kipmamba ligiya nimba aywaa nduwiat ay ngwula. Ngwuk aywaa Judia kwagala ngwula. Wan yaiga njimbla nat ngepma nimba Judia mbaa yalandi. <sup>22</sup> Ngin kavle nimba kat sigiyowun waa God wandi, tamba la nimba piliwutndi. Yaiga njimbla ndi sigiyandi. <sup>23</sup> Wan njimbla nyan tiga ndi taagwa kat nima miwa yiga tigowun. Wan njimbla nyan mbambala glei kwukna ndi taagwa mwunya kiliga ndi nyangu kat miwa yiga ligowun. Kan kava nima sakwat nima vat tigiyaandi.



God ndinyangu kat nimamba sigiyandi. <sup>24</sup> Nat nimba kat yapmba kalika vatnyagiyandi. Nat nimba kat kandi kwutaa kaligiyandi. Kalindi maa kava kavamba yetigiyandi. Juda ana ndi nat nimba Jerusalem kat viga ligiyandi. Viga linjeya siva ngilindi, Juda lungwamataa yaa viga ligiyandi.

### *GODNA NYAN YAIGA NJIMBLA*

<sup>25</sup> Nya, mbak, singwut mandip mandip mbangi nyinangwupmba tindi, vigiyandi. Vilaa ngipaliga ndaigandi. Kipmamba ligiya nda nimbun vilaa ngipaliga ndaigandi. Kava kavamba nima sakwat nima vak tigiyanidi. Mandip mandip maawut yelavika ligiyandi. <sup>26</sup> Nima sakwat wan vak vilaa vaaka ligiyandi. Nyinangwupmba liga nda, nya, mbak, singwut yilinja yambi kwagalalaa mandip mandip yigiyandi. <sup>27</sup> Tiga liga wun Godna vak simogwi liga nyan timbumba ngaga yawun, vigiyangwuk. Wun nima kwonduo tiga nyan vla yaigowun. Wun kat vilaa ndi nima nyana waa waigandi. <sup>28</sup> Wan nda kak kiyandi, ngwuk wuna mbaapma nimba solat asi ngwula. Wan nda kak kiyandi, ndi apma vat tigiyanidi waa ndi kat walaa <sup>29</sup> simogwi liga wapuseput mbutndi. Fik walinja mio nat mi kat yelavik ngwula. <sup>30</sup> Ndina kupi kwini wogwendeyan nya nimamba sigiyandi waa yelavika ligangwuk. Ngwutna ngepma vatna. <sup>31</sup> Wawa nyaangit kita vatna. Wawa vat vilaa God ngaga yalaa nin kat viga lindeya njimbla tamba ngway tologandi waa yelavik ngwula.

<sup>32</sup> Ngwuk kat wowun. Tak mbambala kan kipmamba liga nimba ndi ana ngiligiyandi. Tak wawa vak tindi, vilaa ngiligiyandi. <sup>33</sup> Ngini nyinangwuk kipma ngiligiyandi. Wawa nyaangit ana ngiligiyandi. Kwo ligiyandi. Vigiyandi.

### *YIGUMBA AVI NGWULA*

<sup>34</sup> Ngwuk avla ngwula maawut kat yigumba avi ngwula. Wawa nyaangit kat maawut ke tiviga. Nimamba nima ngu kiga tungwengwan yiga ke lingwa. Wan kipmana nda kat mina ke yelavikngwa. Wan kipmana nda kat mina yelavika lingweyan wan yaiga nda pagwuga yaigandi. Ana vigiyangwuk. <sup>35</sup> Kan kipmamba tigiya kwo nimba ndi kat pagwuga yaigandi. Ndi ana tak vigiyandi. <sup>36</sup> Ngwuk wan yaiga vak kat kawiga ali ngwula. Kawiga liga God kat wagala ngwula. Nin kat ava kwimin maa wan kavle vat ana nin kat kavle yigiyandi waa God kat wagala ngwula. Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini wun yaweya njimbla God ngwuk kat vilaa apma nimba ngwuk waa wambandi walaa God kat wagala ngwula waa wandi Jisas.

<sup>37</sup> Nandinya nandinya Jisas Godna ngay wuleilaa ndi kat nyaangit mbutindi. Ngan wogwelaa Oliv walinja nduwi

wokelaa sindu kwandi. <sup>38</sup> Ngambi glei nima sakwat nimba Godna ngay wuleindi Jisas waiga nyaangit wupmat wuleindi.

## 22

### *JISAS KAT SINJANGAT JUDAS KAMWIN KWINDI*

<sup>1</sup> Yis tapman bret-nao kilinja pesto pasova walinja pesto tamba ngway tologandi. <sup>2</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbagwi Moses kwiya nyaangit simogwi la nimbogwi Jisas kat vatnyavat tindi. Jisas kat woviyaguga la nima sakwat nimba kat vaaka liga anda vapmba ndi kat vatnyagiyandin waa yelavika lindi.

<sup>3</sup> Jisasna mbaapmamba la tamba vili kiyeli vililik nimbana kita nyan Judas Iskeriot Seten ndi kat tavindi mala kamwin kwivat yindi. <sup>4</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbagwi soldiana njambwi nimba kat yindi. Yilaa Jisas kat vatnyangweya vat visimogwigiyowun waa wandi. <sup>5</sup> Wandi, wutaa solat silindi. Ndi kat sanya kwindi, vatnyangieya vak kat ngambulindi. <sup>6</sup> Jisas kapma lindi, ndi kat kwutaa kalingweya vat visimogwigiyowun waa wandi Judas.

### *PASOVANA KIGINDA KWUPMAK KAT YIMBIT*

<sup>7</sup> Yis tapman bret-nao kilinja nandinya yandi. Wan naninya nyan sip sip kat vatnyandi kivat. <sup>8</sup> Jisas Pitogwi Jon kat wandi. Yiga kiginda agwup mbila. Kwupmbik, kimbanin waa wandi, wambit. <sup>9</sup> Anda kavamba kwukiyaa waa wambit, Jisas wandi. <sup>10</sup> Ngepma wuleilaa ngu awmba tulaa kwutaa yila nyan kat vigiyambit. Ndina kwupmba ay mbila. Wuleindeya ngaymba vilaa wuleimba mbit. <sup>11</sup> Wan ngayna njambwi nyan kat awa mbila. Njambwi nyan wandi. Wunogwi wuna mbaapma nimbo pestona kiginda kineya kava andamba ligandi waa wandi waa awamba mbit. <sup>12</sup> Wambit maa awlak ngemba liga kava visimogwigiyandi. Wan kava tigit njamba tigiandi. Wan kava wuleilaa kiginda agwup mbila waa wandi Jisas. <sup>13</sup> Wandi maa yimbit. Jisas waa nyaangit vla tindi, vimbbit. Wanda kava wuleilaa kiginda kwupmbik.

### *JISAS NDINA MBAAPMA NIMBA KAT KIGINDA KWINDI*

<sup>14</sup> Pasovana kiginda kilinja njimbla tamba yandi. Yandi, Jisasna tamb vili kiyeli vililik nimba Jisasogwio kita vat ndaa limbit kiginda kivat. <sup>15</sup> Ndaa lindi, Jisas ndi kat wandi. Kan pestona kiginda tak ngwutnogwinala kuwa vak apma vatna. Wun woviyaguga ligowun. Ngini nima sakwat nima vak wuna lak yaigandi. <sup>16</sup> Kan pestona kiginda nat njambi ana kigiywoun. Kiyalaa God viga liga kava wuleilaa nat njambi pestona kiginda kigiyowun waa walaa <sup>17</sup> wain walinja nima ngu liga aw kwutaa God kat sivu kiga ndi kat kwiga wandi.

Kanjaga agi ngwula. <sup>18</sup> Wun ngini nima ngu ana kigiyowun. Kiyalaa God viga liga kava wuleilaa nat njambi kigiyowun waa wandi. <sup>19</sup> Bret-nao kwutaa God kat sivu kiga limbalaguga ndi kat kwiga wandi. Kan wuna mbanga kwiwa. Ngwuk kat kwunapmak wuna mbangi kwigiyowun. Kan bret-nao kiga ngwuk kat kwunakweya vak kat yelavik ngwula waa wandi. <sup>20</sup> Kiginda kindi maa nat njambi wain walinja nima ngu liga aw kwutaa wandi. Kan ngu God ndinyangu kat kwiliga kupi nyaangitna. Wuna yelogwen ngwuk kat tiga ndaindi, wan kupi nyaangit tigiyaandi.

<sup>21</sup> Ngwuk awuk ngwula. Wun kat sinjangat kamwin kwiya nyan kumba ninogwinala kita vat tigandi. <sup>22</sup> Wun ndinyangu kat Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini yiweya vak tamba God vindi. Pagwula la vat ana ndi. Wun kat sinjangat kamwin kwiya nyan ndi kat nimamba miwa ay ngwula waa wandi mala <sup>23</sup> ndi awat sowat ngambulindi. Ndi kat sinjangat kamwin kwiya nyan anda nyana waa sowat ngambulindi.

#### *JISASNA MBAAPMA NIMBA NJAMBWI NIMBAT TIVAT WANDI*

<sup>24</sup> Jisasna mbaapma nimba walega ngambulindi. Nina anda nyan nina mbaapmana njambwi nyanat tigiyaandi waa walega ngambulindi. <sup>25</sup> Jisas ndi kat wandi. Juda ana ndi nat nimba ndina njambwi nimba tigandi. Ndina njambwi nimba nat nimba kat nimamba njika viyaga viiga liga nina njivwa agwuk ngwula waa walingandi. Wundi mat nimba kat kwunapmak viga liganin waa woseka walingandi njambwi nimba. <sup>26</sup> Ndina njambwi nimba viga linja vak ngwuk wupma nat nimba kat ke viga lingwa. Ngwutna kita nyan njambwi nyanat tivat wandeyan mat nyan yetiliga vak vla yetigiyaandi. Nat nimbana kwundi wuka ndina njivwa kwutiga nyan ndi njambwi nyanat tigiyaandi. <sup>27</sup> Kan kipmana nimba wawa vak vla ana yelavitigandi. Ndi kupma yelavitigandi. Kiginda kwutaa kansaga kwila nyan kwo ndaa liga kiginda ka nyana kwupmba ligandi waa yelavitigandi. Ngwuk yelavitnja vak wupma ke yelavikngwa. Wuno wupma ana yelavigowun. Wuna njivwa kwukngwangat ana yawun. Ngwutna njivwa kwupmat yawun.

<sup>28</sup> Wun kat kavle vat yindi, ngwuk wun kat ana kwagalangwuk. Wunogwinala kita vat yetingwuk. <sup>29</sup> Ngi kat tiga nat nimba kat viga lingweya kwondu ngwuk kat kwigiyowun. Wuna nyaek wun kat kwinda kwondu ngwuk kat kwigiyowun. <sup>30</sup> Ngini God viga liga kava wuleilaa ndinyangu kat viga ligiyowun. Kan kava kwukweya nima kiginda wunogwinala kigiyangwuk. Ngwuk Judana taamba vili kiyeli vililik yelangi nimba kat viga ligiyangwuk waa wandi Jisas.

*PITA, WUN KAT KAI WAIGAMIN WAA WANDI JISAS*

<sup>31</sup> Jisas Pita kat wandi. Saimon, mino nat mbaapma nimbo Seten ngwuk kat kavle maawut kwivat wandi. Ngwuk kat nima vat yivat wandi. <sup>32</sup> Wun God kat min kat tiga wagalagiyowun. Mina maawupmba kwutaa lima vak mbaa kwagalalamin waa God kat wagalawun. Yimeya kavle vat yilaa wan kavle vat kwagalalaa mina mbaapma nimbana maawut kat kwunakiyamin waa wandi Jisas.

<sup>33</sup> Wandi maa Pita wandi. Nima nyan, yimeya kavle vat manda kat wamin. Min kat kwutaa kalabusmba taagandeyan minogwinala yigiyowun. Min kat vatnyanjeyan wuno wun kat vatnyagiyandi. Ana vaaka ligowun waa wandi Pita <sup>34</sup> Jisas ndi kat wandi. Pita min kat nyaangit kita waigowun. Awup mila. Jisas kat ana wigowun waa woseka waigamin. Njambi kuvuk waigamin. Wamin mala tak nyaaga vyaigandi waa wandi Jisas.

*YIMBWI SANYA YAK KAT JISAS WANDI*

<sup>35</sup> Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Tak ngwuk kat wowun mala yimbwi sanya man su kalilapman kwo yingwut. Yingwa njimbla kita nda kat kwaka yingwuk? Wagalandi maa kai waa wandi. <sup>36</sup> Wandi maa wandi. Ngini wupma kai. Kita nyan yimbwi tindeyan kwutaa kaligiyandi. Sanya lindeyan kwutaa kaligiyandi. Yak tapman tindeyan alagu waavwi kwilaa sanya klalaa yak kita kaligandi. <sup>37</sup> Tamba la nimba God waa nyaangit piliwutnja vak wuna lak yaigandi. Kavle nimba kat yilinja vak vla Kraist kat yilindi waa tamba piliwutndi. Wan piliwutnja vak vak wuna lak yaigandi waa wandi Jisas. <sup>38</sup> Wandi maa ndina mbaapma nimba wandi. Njambwi nyan nin yak vililik kwutaa liganin waa wandi, wan ngiyambak wandi.

*OLIV WALINJA NDUWI WOKELAA GOD KAT WALINDI*

<sup>39</sup> Ngepma wogwelaa Oliv walinja nduwi wokendi. Ndina mbaapma nimba ndina kwupmba wokendi. <sup>40</sup> Nduwi woke-laa ndina mbaapma nimba kat wandi. Ngwutna maawut kavle vat mbaa yilandi waa God kat wagala ngwula waa walaa <sup>41</sup> ndi kat kwagalalaa samat yindi. Sivla ana li. Yilaa kwali mamba silaa God kat walindi. <sup>42</sup> Nayaek, wamin maa wuna lak yaiga kavle vat ana yaigandi. Wawa vapmba ke yiga. Mina maawupmba ay. Walapman yimeyan mina sipana waa wandi Jisas.

<sup>43</sup> (Jisas walindi maa nyinangwupmba liga ensel ngaga yalaa Jisas kat kwondu ava kwindi. <sup>44</sup> Jisas nima vak yelavika liga God kat nimamba wagalalindi. Wagalaliga ndina mbangi kangan wandi, nima waangit sawndi.)

<sup>45</sup> Wagalalaa laataa ndina mbaapma nimba ta kavat yindi. Sindu kwandi, vindi. <sup>46</sup> Vilaa ndi kat wandi. Manda kat sindu kwaligangwuk. Laataa God kat wagala ngwula. Ngwutna maawut kavle vat mbaa yiland waa wagala ngwula waa Jisas ndi kat sivululaa wandi.

### *JISAS KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>47</sup> Jisas walindi maa nima sakwat nimba yandi. Jisasna mbaapmamba la nyan Judas ndi tata yandi. Nat nimba ndina kwupmba yandi. Jisas kat ndina kipmwi wusipmak yandi. <sup>48</sup> Jisas ndi kat wandi. Judas wun Godna vat simogwi liga nyan wun. Wun kat kwutaa kalinjangat wusikamin? Waa Jisas wandi maa <sup>49</sup> ndina mbaapma nimba Jisas kat yinjeya vak vilaa wandi. Njambwi nyan yak kwutaa ndi kat viyagat? Waa wandi, ndina <sup>50</sup> kita nyan yak kwutaa laataa God kat kwunatiga njambwi nyana njivwa kwutiga nyana waan kalitndi. Yaagindan naangimba tiga waan kalitndi. <sup>51</sup> Jisas wupma ke yiga waa walaa waan ta kava taamba taaga kwunatndi.

<sup>52</sup> Kwunataa God kat kwunatiga njambwi nimbagwi, Godna ngay viga liga nimbo, Judana njambwi nimba kat Jisas wandi. Yak mi kwutaa waleavat yaligangwuk. Sikwutiga nyan kat kwutinja vla wun kat kwupmak yaligangwuk. Manda kat wupma yaligangwuk. <sup>53</sup> Tak nandinya nandinya ngwutnogwinala Godna ngaymba liliwun. Tak wun kat kalivat ana yalingwuk. Ngwuk kavle nimba wun kat kwulakngweya njimbla mbambala waa wandi Jisas.

### *PITA JISAS KAT KAI WANDI*

<sup>54</sup> Jisas kat kwutaa God kat kwunatiga njambwi nyana ngayat kalindi. Tata yindi, Pita ngini la yilindi. Ndina ngwaymba ana yilindi. <sup>55</sup> Kwo alagumba liga nimba mbangi ya tolapmak ya salindi. Salilaa kita vat ndaa lindi. <sup>56</sup> Ndaa lindi maa kan ngayna njivwa kwuta taagwa nyan kita ndina mindama viga wali. Kan nyan tak Jisasogwio tindi waa wali. <sup>57</sup> Wali maa Pita wandi. Taagwa nyan kai. Jisas kat ana viga ligowun waa wandi. <sup>58</sup> Tiga liga nat nyan Pita kat vilaa wandi. Min Jisasna mbbapma nyan min? Waa wagalandi maa Pita kai wandi. <sup>59</sup> Samat tiga nat nyan Pita kat vilaa wandi. Wan nyan tak Jisasogwionala tindi. Viwun. Mbit kita ngepma nyan mbit. Galili nyan mbit waa wandi maa Pita ndi kat wandi. <sup>60</sup> Wan angamak waamin. Ndi kat ana viga ligowun waa wandi maa tak nyaaga viyandi. <sup>61</sup> Viyandi maa Jisas Pita kat lungwamaka vindi. Vindi, tak Jisas Pita kat wanda nyaangit kat Pita yelavitndi. Tak wun kat kuvut njambi kai waigamin. Wamin maa tak nyaaga vyaigandi waa wanda vak Pita yelavika lindi. <sup>62</sup> Yelavika liga Pita nimamba nglaga wogwendi.

*JISAS KAT NJIKA WAGA VIYALINDI*

<sup>63</sup> Jisas kat kwuta la nimba ndi kat njika waga taambamba viyalindi. <sup>64</sup> Ndina mini waavwi ngilaa mindamamba viyaga walindi. Tamba la profet mbutnja vla min kat viyaliga nyana si ambuk waa kasega walindi. <sup>65</sup> Nat nima sakwat kavle vat ndi kat yilindi.

*JUDANA NJAMBWI NIMBA KOT WUTINDI*

<sup>66</sup> Ngambi ndandi, Judana njambwi nimba yisolaa lindi. God kat kwunatiga njambwi nimba, Moses kwiya nyaangit simogwi la nimba aywaa yisolaa liga Jisas nin kat agiya wandi. <sup>67</sup> Jisas wuleindi maa ndi kat wagalandi. Min God wandi, yaa nyan min? Kraist min? Waa wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Wun Kraist wun waa wageman ngwuk ana wukengwuk. <sup>68</sup> Ngwuk kat nyaangit kita wagalagewan ngwuk ana awat wagemwuk. Wun kat ana kwagalangwuk, kwo yigiyowun. Manda kat wagalangweya vat awat waigowun. Kai wowun. <sup>69</sup> Wun Godna vak simogwi liga nyan wun. Ngini God tiga kava yilaa ndina yaagindan naangimba ndaa liwun, wun kat ndina kwondu kwigiyandi waa wandi Jisas. <sup>70</sup> Wandi maa wandi. Min Godna nyan min? Wandi 70 maa ngiyambak wangwa waa wandi Jisas. <sup>71</sup> Wandi maa wandi. Nat nimba nyaangit mbutnjangat ana waiganin. Wun Godna nyan wun waa ngiyambak kavle vat mbuta waa wandi.

**23***JISAS KAT PAILATNA NGAYAT KALINDI KOTMAK KAT*

<sup>1</sup> Yisola la nimba laataa Jisas kat kwutaa Pailat walinja njambwi nyana ngayat kalindi. <sup>2</sup> Kalilaa Pailat kat wandi. Ndi Juda kat kavle maawut kwiligandi. Njambwi nyan Sisa kat takis sanya ke kwiga waa walingandi. Sisa njambwi king ana ndi. Wun njambwi king, Kraist wun waa waligandi waa Pailat kat woseka wandi. <sup>3</sup> Wandi mala Pailat Jisas kat wagalandi. Min Judana njambwi king min waa wagalandi, Jisas wandi. Min minayi wupma waa. <sup>4</sup> Pailat God kat kwunatiga njambwi nimbogwi nat nimba kat wandi. Jisas ndi kavle vat ana yindi. Viga ligowun waa wandi Pailat. <sup>5</sup> Wandi maa ndi nima kwundimba walega wandi. Kai Judana ngepma ngepma yiga kavle maawut ksiligandi. Galili laataa yiga kavle maawut kwiga kumba tina kavat yandi waa Pailat kat walega wandi.

*JISAS KAT HEROTNA NGAYAT KALINDI KOTMAK KAT*

<sup>6</sup> Galili laataa waa walinja nyaangit wutaa Pailat ndi kat wagalandi. Ndi Galili nyana waa wagalandi, awa wandi. <sup>7</sup> Njambwi nyan Herot Galili nimba kat viga ligandi waa

yelavita a Jisas kat kwutaa Herotna ngayat kali ngwula waa wandi. Wan njimbla Herot Jerusalem tindi. Sivla kavat ana kalindi.

<sup>8</sup> Kalindi, Herot Jisas kat vilaa solat silindi. Tak Jisas kwuta nima njivwa wutndi. Ndi kat vivat woviyaguga lindi. Jisas kwuta nima njivwa kita Herot vivat woviyaguga tindi. <sup>9</sup> Ndi Jisas kat nima sakwat nyaangit wagalandi. Jisas ndi kat ana awat wandi. <sup>10</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbogwi Moses kwiya nyaanit simogwi la nimbo laataa nima kwundimba Jisas kat kavle nyaangit ngambundi. <sup>11</sup> Herotnogwi ndina soldia dino Jisas kat njitindi. Njambwi nimba kwusolinja apma waavwi ndi kat kasega kwusondi. Kwusolaa Pailatnat kalindi. <sup>12</sup> Tamba Pailatnogwio Herotnogwi walaa limbik. Wan nandinya kimbik kwupmbik.

### *JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALAGIYANGWUK WAA WANDI PAILAT*

<sup>13</sup> Pailat wandi maa God kat kwunatiga njambwi nimba, Judana nat njambwi nimba, nat nimba yaa yisolaa lindi. <sup>14</sup> Yandi maa Pailat ndi kat wandi. Wan nyan Juda kat kavle maawut kwiligandi waa walaa wun kat kiyangwuk. Ndi kat wagalalaa wangwa vat kavle yinda vat ana viga ligowun. Ndi kavle vat ana yindi. <sup>15</sup> Wowun maa Herotnat kalingwuk Herot ndino kavle vat yinda vat ana viga lindi. Ndi kavle vat and yindi. Ndi kat manda kat vatnyavat wangwuk. Ana nglaatndi. <sup>16</sup> Ngi kat tiga ndi kat viyalaa kwagalgiyowun waa wandi Pailat. <sup>17</sup> Kan Pailatna vatna naambi naambi pestona njimbla kalabusmba la kita nyan kat kwagalalindi.

<sup>18</sup> Kwagalgiyowun waa wandi maa ndi wandi. Kai ndi kat ke kwagalaga. Nat nyan Barabas ndi kat kwagala mila waa wandi. <sup>19</sup> Wan nyan Barabas tamba gavman kat kao yilindi. Kao yiga liga kita nyan kat vatnyandi, kalabusmba ndi kat taagandi. <sup>20</sup> Wandi maa Pailat Jisas kat kwagalavat ndi kat nat njambi wandi. <sup>21</sup> Ndi walega wandi. Diwai krosmba ndi kat kaala. Diwai krosmba ndi kat kaala waa walega wandi. <sup>22</sup> Pailat laataa ndi kat kuvut wan njambi wandi. Kavle vat yinda vat anda vatna. Kavle vat yinda vat ana viga ligowun. Ndi kavle vat ana yindi. Ndi kat manda kat vatnyagiyowun. Ndi kat viyalaa kwagalagiyowun waa wandi maa <sup>23</sup> ndi nima kwundimba walega walindi. Ndi kat diwai krosmba kaala waa walindi. God kat kwunata njambwi nimbogwi nat nimba walega walinja vat Pailat kat kwulatndi. <sup>24</sup> Ndi kat kalilaa ngwutna maawupmba vatnyagiyangwuk waa Pailat wandi. <sup>25</sup> Tamba gavman kat kao liga nat nyan kat vatnya la nyan kalabusmba tiga nyan Pailat wandi maa ndi kat kwagalandi. Juda wandi maa ndi kat kwagalandi. Jisas ndi kat kwindi.

## JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALANDI

<sup>26</sup> Jisas kat kwutaa kaliga nat kita nyan kat vindi. Ndina si Saimon. Ndina ngepmamba liga Jerusalemat yalindi, vindi. Ndi kat kwutaa kiwai kros ndina nyambupmba taagandi, walalaa kalindi. Ndi Jisasna kwupmba yiga walalaa kalindi.

<sup>27</sup> Nima sakwat nimba ndu lagwa ndina kwupmba yiga nglalindi. <sup>28</sup> Jisas lungwamaka taagwa kat viga wandi. Judana taagwa ngwuk wun kat ke ngla lingwa. Ngwuk avla angla ngwula. Ngwutna nyangu kat angla ngwula. <sup>29</sup> Ngini yaiga kavle njimbla kupma waigandi. Nyan kwutapman taagwa, nyan mwunya kwilapman taagwa apma vat tigandi waa ngini waigandi. <sup>30</sup> Ngini yaiga kavle njimbla njduwi kat waigandi. Nin kat ndaiga tegilindi, wundumba yigiyani. Mat nduwi kat waigandi. Nin kat kapmandi, pakwulaa apma vat tigiyani waa waigandi. <sup>31</sup> Wun kavle vat ana yiwun. Mbambala wun kat nima vat yiligandi. Ngwuk kavle vat yilingangwuk Ngini ngwuk kat nima vat yigiyandi. Ngwuk kat yinjeya nima vat nimana. Mbambala wun kat yilinja nima vak matna waa wandi Jisas.

<sup>32</sup> Jisasogwinala kavle vat ykla mbit nyan kalindi. Mbik kat vatnyavat kalindi. <sup>33</sup> Nambu ava walinja kava yalaa Jisas kat diwai krosmba kaalandi. Kavle vat yila mbit nyan mbik kat angangimba kaalandi, limbik. <sup>34</sup> Kaalandi maa Jisas God kat wandi. Nyaek wun kat kavle vat yilinja vak kwagala mila. Ndina maawut ana yelavika ligandi waa wandi. Nat nimba satu kasega kwulata nyan Jisasna waavwi klandi. <sup>35</sup> Nima sakwat nimba yisoga vilindi. Judana njambwi nimba ndino vilindi. Viga kasega walindi. Jisas nat nimba kat kwunapmat tindi. Mbambala manda kat avla ndina mbingi ana kwunatigandi. Ndi God wandi, yaa nyan ana ndi. Ndi Kraist ana ndi waa kasega walindi. <sup>36</sup> Soldia ndino kasendi. Kavle njangu veiliga ngu Jisas kinda kat kwilindi. <sup>37</sup> Kwiga walindi. Min Judana king ana min waa kasega wandi. <sup>38</sup> Diwai krosmba nyaangit piliwutaa taagandi. Ndi Judana kinga waa piliwutaa taagandi.

<sup>39</sup> Kavle vat yila mbit nyana kita nyan diwai krosmba liga Jisas kat kasega wandi. Min Kraist tigemana avla mina mbingi kwunataa an kat kwunakemin waa kasega wandi. <sup>40</sup> Nat naangimba la nyan ndi kat kai walaa wandi. Manda kat wupma waligamin God kat ana vaaka ligamin? Min ana kiyagamin? <sup>41</sup> Kavle vat yiliangat vatnyagiyandi. Ndi wupma kai. Ndi kavle vat ana yindi waa nat nyan kat walaa Jisas kat wandi. <sup>42</sup> Njambwi nyan kingat timeya njimbla wunkat maawut ke tiviga waa wandi maa Jisas ndi kat wandi.



43 Min kat woseka ana wowun. Mbambala wunogwinala nyinangwupmba tigiya min waa wandi.

#### *JISAS LAMBA WUNDUMBU YINDI*

44 Nya nindi nambiti, kulun wandi. Kulun walaa tiga liga 3 klok nglaambu ngilindi, nya sindi. 45 Kulun wandi, Godna ngay njambia la kava tivinda nima waavwi avla ngilitndi.

46 Jisas nima kwundimba walega wandi. Nyaek wowun mala wuna wundumbu minai liga kavat yigandi waa walaa wundumbu yindi.

47 Viga la njambwi soldia kiyanda vak vilaa Godna si kwutaa katsolaa wandi. Wan nyan kavle nyan ana ndi. Apma vat yeta nyana waa wandi.

48 Yalaa va nimba vilaa kavle vat yindi wandi. Ndina maawut viyalindi, yindi.

49 Jisasna ali nimbogwi Galilimba liga ndina kwupmba ya tagwo sivlamba laataa liga vilindi.

#### *JISASNA SIM WAANGUMBA TAAGANDI*

50 Judana njambwi nyan kita lindi. Ndina si Josep. Ndi apma nyana. Ndi God waa nyaangipmba yetiliga nyana.

51 Tat Judana njambwi nimba yisolaa Jisas kat vatnyagiyamin waa wanja njimbla ndi kat kai wandi. Ndina ngepma Arimatia. Ndi God ndinyangu kat viga lindeya njimbla kat kawiga lindi. 52 Wan nyan Pailat ta ngay wuleilaa Jisasna sim kat wagalandi. 53 Ndi wokelaa kwutaa klanda kalindi kipmat. Klanda kalilaa waavwimba mbaataa kaliga kambapmba vanja waangumba taagandi. Kan waangumba tak ndu nyana sim ana taagandi. Kupi waangua. 54 Ndina sim waangumba taaganda nandinya njivwa lapman nandinya kat kwanda kwanda kwunatinja nandinya.

55 Galilimba liga Jisasna kwupmba yaa taagwa Josepna kwupmba yiga taaganda waangu vindi. 56 Vilaa lungwamataa yindi. Ndina simba salapmat apma njangu weiliga ngwaat klavat yindi. Yilaa nat nandinya ana yandi. Njivwa lapman nandinya. Ndi kwo lindi. Tamba Moses kwiya nyaangipmba kwo lindi.

## 24

#### *JISAS KIYALAA LIGA LAATNDI*

1 Sande ngambi ngan wat taagwa laataa tak yisoga taaganja apma njangu veiliga ngwaat kwutaa waanguat yindi. Nat taagwa ndino yindi. 2 Tak waangu tivinja kambak kwo kavamba tindi, vindi. Waangu ana tivindi. 3 Waangu wuleilaa njambwi nyan Jisasna sim ana vindi. 4 Mandip mandip yelavitaa sawun mbangi waavwi kwusolaa la mbit vililik

pali kat vindi. Mbitna waavwi kembandi. <sup>5</sup> Vilaa vaaka liga nambu silandalaa lindi. Vililik pali ndi kat wambit. Kan kava kiyala nimbana kava. Kumba kwo liga nyan kat manda kat kwatigangwuk. <sup>6</sup> Ndi kumba ana ligandi. Tamba laataa yindi. Tak Galilimba tiga ngwuk kat mbutinda nyaangit ana yelavika ligangwuk? <sup>7</sup> Tak Jisas ngwuk kat wandi. Wun ndinyangu kat kwunatiga nyan. Wun kat kavle nimba kwutaa diwai krosmba kaalagiyandi. Kiyalaa liga kuvuk wan nandinya laakiyowun waa tamba ngwuk kat wandi waa wambit. <sup>8</sup> Wambit maa tak Jisas wanda nyaangit kat yelavitndi. <sup>9</sup> Waangu kwagalalaa lungwamataa yiga Jisasna mbaapmamba la tamba vili kiyeli kita nimba kat mbutndi. Nat nimba nimbun kat mbutndi. <sup>10</sup> Vilaa mbuta taagwa kikiyak Magdala walinja ngepmamba lat Maria, Joana, Jemisna nyime nat Maria, nat taagwa. Ndi vilaa Jisasna mbaapma nimba kat mbutndi. <sup>11</sup> Mbutndi, wutaa woseka wandi waa yelavitndi. <sup>12</sup> (Pita wutaa laataa waanguat piliga yindi. Yilaa tambilalaa yisolaa vindi. Sim ana vindi. Tat mbaatnja waavwi mina tindi, vindi. Vilaa mandip mandip yelavita yindi.)

### *EMEAS YILINJA YAMBIMBA JISAS KAT VIMBIT*

<sup>13</sup> Jisasna mbaapma nyan vililik Jerusalem kwagalaa Emeas walinja ngepmat yimbit. Wan ngepmana yambi sivla ana ndi. Mail sila vili mina lindi. <sup>14</sup> Yiga liga Jerusalemba ta vak kat ngambuga yilimbik. <sup>15</sup> Ngambuga yilimbik, Jisas mbila ngwaymamba mbilogwio kita vat yalindi. <sup>16</sup> Jisas kat mini mina vimbit. Ana yelavipmbik. God mbik kat mandip maawut kwindi.

<sup>17</sup> Jisas mbik kat wandi. Yiga liga manda vak kat mbangi kilipangi yiga ngambuligambit waa wandi, <sup>18</sup> vililik palina kita nyan wandi. Ndina si Kliopas. Jerusalemba tiga mbambala nglei yamin? Jerusalemba ta vak ana wupmin? Waa wandi maa Jisas wandi. <sup>19</sup> Anda vatna. Ana wukwun waa wandi, wambit. Jisas ndi Nasaret nyan ndi God waa nyaangit mbuta nyan. Ndi profetna. Ndi apma nyaangit ndinyangu kat mbutindi. Ndi kat nima njivwa kwuka ndi kat kwunatindi. <sup>20</sup> God kat kwuntiga njambwi nimbo nina ngepmana nat njambwi nimbo ndi kat kwutaa vatnyavak kalindi. Kalilaa ndi kat kiwai krosmba kaalandi. <sup>21</sup> Tak yelavitnin. Nin Juda kat kwunapmak yandi waa yelavika tinin. Wupma kai. Ndi kat vatnyandi. Nangaytmba vatnyandi. <sup>22</sup> Nina mbaapmana taagwa mbambala ngambi ngan waangu la kava yilaa yalaa nin kat mbunja nyaangit wutaa ngipaliga nda nin. <sup>23</sup> Ndina sim waangumba ana ligandi. Kwo waangua. Ensel vililik nin kat tamba laataa yindi waa wambit maa wundi lagwa

yaa nin kat mbutndi. <sup>24</sup> Mbutndi maa nina mbaapmana nat nimba waangu yilaa vindi. Taagwa woseka ana wandi. Kwo waangua. Jisas kat kwatevila lindi waa Jisas kat wambit.

<sup>25</sup> Wambit maa Jisas mbik kat wandi. Mbila maawut yigumba ana yelavika ligambit. Tamba la profet piliwutnja nyaangit maawupmba ana kwutaa ligambit. Maawupmba ana yelavik ligambit. <sup>26</sup> Tamba piliwutndi. Kraist ndi tat kiyaigandi. Kiyalaa apma kava tindeya kava yigiyandi waa tamba piliwutndi waa mbik kat walaa <sup>27</sup> tamba Moseso profetno nat nimbo Kraist kat piliwutnja nyaangit aywaa mbik kat mbutndi.

<sup>28</sup> Yiga liga Emeas walinja ngepmat yandi. Jisas mbik kat kwagalalaa yivat wandi. <sup>29</sup> Mbik kai wambit. Tamba ngana. Anogwinala sindu kwalinjeya ngaymba kwaigamin waa wambit maa ngay wuleindi. <sup>30</sup> Kiginda kivat yindi. Yiga Jisas bret-nao klalaa God kat sivu kilaa mbik kat limbala kwindi. <sup>31</sup> Kwindi maa ndina mindama viga maawut yelavipmbik. Ndi Jisas waa yelavipmbik maa mbik kat kwagalalaa kwo silawota yindi. Ana vimbik. <sup>32</sup> Yindi maa awat sowat ngambuga timbit. Tak yambimba an kat tamba la nimba piliwutnja nyaangit mbutindi maa ana maawut viyalindi. Apma nyaangitna waa yelavita waa walaa <sup>33</sup> laataa Jerusalem lungwamataa yimbit. Yimbit, Jisasna mbaapmamba la tamba vili kiyeli kita nimba yisolaa lindi, vimbit. <sup>34</sup> Jisas tamba laataa kwo ligandi. Saimon ndino ndi kat vindi waa ndi kat wambit. <sup>35</sup> Jisas mbik kat yambimba mbutnda nyaangit, bret-nao kwutaa limbala mbik kat kwindi wat aywaa mbupmbik.

### *JISASNA MBAAPMA NIMBA NDI KAT VINDI*

<sup>36</sup> Mbutimbik mala Jisas silawota yandi. Yanda wat ana vindi. Ndina nindimba tindi, vindi. Laataa ndi kat apma wat ali ngwula wandi. <sup>37</sup> Ndi Jisas kat vilaa kan wundumbua waa vaaka lindi. <sup>38</sup> Jisas ndi kat wandi. Manda kat vaaka ligangwuk. <sup>39</sup> Wun wundumbu ana wun. Wuna man taamba avi. Wuna mbangi agwuk. Mbangi ava tuwa wat wundumbu wupma ana ligandi waa walaa <sup>40</sup> (ndina man taambana lumwin ndi kat simogwindi.) <sup>41</sup> Ndi nimamba solat siga mandip mandip velavika lindi. Jisas ndi kat wandi. Kiginda ngiliga waa wandi maa <sup>42</sup> ndi kat kami kita kwindi. <sup>43</sup> Klalaa kindi, vindi.

<sup>44</sup> Jisas ndi kat wandi. Tamba la nimba, Moses, profet, Sam walina nyaangit piliwutnja nimba tamba wun kat nyaangit piliwutndi. Tak ngwutnogwinala tiwan piliwutnja nyaangitmba yetigiyowun waa wowun. Mbambala tamba wan nyaangipmba ngiyambak yetiwun waa walaa <sup>45</sup> tamba piliwutnja nimbana angwa nyaangit ndi kat visimogwindi.

Visimogwiga wandi. <sup>46</sup> Kraist kiyalaa nandinya kuvut tiga laakiyandi waa tamba piliwutndi. Piliwutnja vla yiwun. <sup>47</sup> Yiwun maa ngwuk kava kava yilaa nyaangit mbukiyangwuk. Kavle maawut kwagalangweyan God ngwutna kavle vat silimbwigiyandi waa mbukiyangwuk. Tak Jerusalemba liga nimba kat mbukiyangwuk. <sup>48</sup> Kiyalaa laakwa vat ngwut minimba tamba vingwuk. <sup>49</sup> Samat tiga wowun maa wuna nyaek ngwuk kat ndina waagan kwigiyandi. Ngwuk Jerusalemba tiga kwo kawiga ali ngwula. Nyinangwupmba liga yaiga kwondu ngwuk kat yaigandi.

*GOD WANDI MAA JISAS NYINANGWUTNAT WOKENDI*

<sup>50</sup> Jerusalem kwagalalaa Betani walinja ngepmat yindi. Yindi maa Jisas taamba katsondi. Katsolaa apma vat ali ngwula wandi. <sup>51</sup> Waliga ndi kat kwagalalaa nyinangwutnat wokendi. <sup>52</sup> Ndi solat siga ndina si kwutaa katsolaa Jerusalemat lungwamataa yindi. <sup>53</sup> Nandinya nandinya Godna ngay wuleilaa solat siga Godna si kwutaa katsolindi. Ngiyambak.

# JON

## TA NYAN

<sup>1-2</sup> Tamba nglei ta nyan tindi. Ta nyan Godnonala tindi. Ta nyan Godna. Ta nyan Godna vak simogwi liga nyana. <sup>3</sup> Ta nyan nyinangwut kipma aywaa kwutndi. Nat kita nyan ana kita nda kwutndi. Ndi aywaa kapma kwutndi. <sup>4</sup> Apma vak yetinda vak ndinyangu kat visimogwindi, vindi. Apma vak yetinda vak ya vitiga tuway vla ligandi. Va nimba apma vak yiga yetindi. <sup>5</sup> Ndi kavle nimba kavle vat mina yiga yetindi. Kavle vat yiga yetilinja vak ya apma vak kat ana kwulaka viyesandandi.

<sup>6</sup> Kita nyan Jon God wandi, yalaa laataa njivwa kwutndi. <sup>7</sup> Wan nyan Jon apma vat simogwi liga nyan kat mbupmat laataa yandi. Mbutnda nyaangit wutaa ndinyangu maawupmba yelavita kwutaa yetinjangat mbutndi. <sup>8</sup> Jon ndi apma vat yetiliga ta nyan ana ndi. Ndi kat tiga nat nimba kat mbutiga nyana Jon.

<sup>9</sup> Ta nyan apma nglei vak yeta nyan ndinyangu kat simagavak kat kan kipma ngaga yandi. Yalaa ndinai yeta apma vat simogwi lindi. <sup>10</sup> Ndi kimpamba liga nda kat wutndi. Kipma gaga yalaa ndinyanguanala yetindi. Njambwi nyanat tinda vat kimpamba la nimba viga lindi. <sup>11</sup> Kapma ngepma nyan vla ana yandi. Ndina ngepma nimba njambwi nyanat tinda vat ana viga lindi. <sup>12</sup> Kita nyan njambwi nyanat tinda vak kat vilaa min wuna njambwi nyan min waa wandeyan ndi Godna mbaapma wuleilaa Godna nyanat tigiya. Gondna nyanat tinjeya kwondu ndinai kwiya. <sup>13</sup> Wan ndina nyanat tigiya nimba ndinyangu yelavika yetiga maawupmba ligiyaa nimba ana Godna nyanat tigiya. God wandi maa tigiya.

<sup>14</sup> Ta nyan Godna vak simogwi liga nyan ndinyanguna mbangi ilalaa ninogwinala yetindi. Apma vat yetilinda vat nin vilinin. Vilaa walinin. God wandi maa ndi njivwa klalaa yandi. Ndi Godna nyana waa walinin. Ndi apma vat mina yiga yetiga nyana. <sup>15</sup> Jon ndi kat tiga ndinyangu kat waga mbutndi. Wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana. Tak wun kat name kwutapman tili ndi tamba tindi waa walindi Jon. <sup>16</sup> Ndi nima sakwat apma vat tiga nyana. Nin kat awagapma nima sakwat apma vat kwindi. Kwindi, vilaa klanin.

<sup>17</sup> Tamba la nyan Moses Juda kat njambiya taagandi. Ngini ya nyan Jisas Kraist wupma ana yilidi. Ndi apma vat nin

kat awagapma kwo kwilindi. Ndi njambiya ana taagandi. <sup>18</sup> Godna mbangi viga la nyan kai. Ndina nyan ndinogwionala kita vat viga lindi. Vilaa nin kat ngaga yalaa Godna vak nin kat mbutindi.

*NGU YAGULIGA JON NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>19</sup> Jon mbutindi wutinja nyaangit kingiyan. Jerusalemba njambwi Juda God kat kwunatiga nimbo Livai walinja mbaapmamba la nimba kat ay wandi maa Jon kat wagalavat yindi. Yilaa wagalandi. Min anda nyan min waa wagalandi. <sup>20</sup> Wandi maa wandi. Ngwuk kat tiwa vak ana pagwugiyowun. Wun Kraist ana wun. <sup>21</sup> Wandi ma nat njamba at ndi kat wagalandi. Min Ilaija min? Waa wagalandi maa ndi kai wandi. Min kawiga lina profet min? Waa wagalandi maa ndi kai wandi. <sup>22</sup> Kai wandi maa ndi kat wagalandi. Min kat wagalavak kat ay waa nimba kat lungwamataa yilaa angamak waiganin. Nin kat ambuk waa wandi. <sup>23</sup> Ndi kat wandi. Tamba la profet Aisaia piliwutnda vak kwutigowun. Ndi tamba piliwutndi.

Wun kwo kavamba liga kwundimba nyaangit mbutiga nyan wun.

Waa piliwutndi. Kupma butigowun njambwi nyan yaiga yambi kwuka kwunak ngwula waa mbutigowun. Tamba la profet Aisaia mbutnda vla mbutigowun.

<sup>24</sup> Ay wandi mala yaa nimba ndi Ferisina mbaapmamba la nimba ndi. <sup>25</sup> Ndi kat wagalandi. Min Kraist ana min. Min Ilaija ana min. Min kawiga lina profet ana min. Ngi vat tiga manda kat ndinyangu kat min ngu yaguligamin. <sup>26</sup> Wun kwo ngumba njangi ligowun. Wan vak nima vat ana ndi. Ngwutnogwinala tiga njambwi nyan ngiliga. Njamwi nyanat tinda vat ngwuk ana viga ligangwuk. <sup>27</sup> Wan nyan wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana. Tat wun kat name kwutapman tili, ndi tamba tindi. Ndi njambwi nyana. Wun mat nyan wun. Ndina njivwa kwuta nyanat ana alipsiga tigiowun. Wun vaatigowun waa wandi Jon. <sup>28</sup> Kan vak Betani walinja kipmamba kak kiyandi. Wan kipma Jodan walinja ndandang nat naangimba liga kipma. Wan kavamba Jon ndinyangu kat ngu yagulindi.

*GOD KAT KWUNATIGA NYAN*

<sup>29</sup> Nat nandinya Jisas yalindi maa vilii Jon ndinyangu kat wandi. Ndi kat avi ngwula. God kat kwunapmat kwilinja sip sip tiga vla tigandi. God wandi maa yalaa ligandi. Ndinyangu aywaa ndinai yiliga kavle vak kat God nyingi maawut tinda vak kwunakiyandi. <sup>30</sup> Wan nyan tak mbutiwa nyan. Tak wowun. Wuna kwupmba yaiga nyan wuna njambwi nyana. Tak wun kat name kwutapman tili, ndi tamba tindi waa tak

mbutiwun. <sup>31</sup> Tak Jisas njambwi nyanat tinda vat wun ana viga liwun. Ngwuk Isrelna nimba njambwi nyan yaigandi waa simogwivat ndinyangu kat ngu yaguligowun waa wandi Jon.

<sup>32</sup> Jon mbutnda nat nyaangit kingwiyan. Godna waagan namiyo ngaga ya vla yandi. Yalaa Jisas la sisomba tindi, viwun. <sup>33</sup> Tak njambwi nyanat tinda vat wun ana viga liwun. Tak ndinyangu kat ngu yagu mila waa wun kat waa nyan God tak wun kat wandi. Wuna waagan ngaga yalaa kita nyan ta sisomba tigiyan. Vigiyamin. Vilaa ndi Godna waagan nat nimba kat kwiliga nyana waa yelavikiyamin ngini waa wandi God wun kat. <sup>34</sup> Wanda nyaangit wutaa liga ngini wan vak viwun. Vilaa ndi Godna nyana waa ngwuk kat wowun.

*JISAS NDINA MBAAPMAMBA LIGIYAA AYNAT NIMBA KAT VILAA YAGWA WANDI*

<sup>35</sup> Nat nandinya Jonogwi ndina kwupmba la mbit nyan vililik tindi. <sup>36</sup> Jisas yilindi maa Jon ndi kat vilaa wandi. God kat kwunapmat kwilinja sip sip tiga vla tiga nyan kingiyandi yaa. God wandi maa yalaa ligandi waa wandi Jon. <sup>37</sup> Jonogwinala kita ta mbit nyan ndinai waa nyaangit wutaa ndi kat kwagalalaa Jisasna kwupmba yimbit. <sup>38</sup> Jisas lungwamataa mbik kat vilaa wandi. Mbik manda kat kwaka yambit waa wandi mbik kat. Wandi maa ndi kat wambit. Rabai wambit. Ndina kwundimba simokwi liga nimba kat Rabai walindi. <sup>39</sup> Jisas mbik kat wandi. Wuna kwupmba yalaa wuna ngay vigiyambit waa wandi. Wandi maa ndina kwupmba yilaa vimbit. Ngi kat tiga wan ngan ndina ngaymba sindu kwambit.

<sup>40</sup> Jon kwundi wutaa mbit vililik nyana kita nyana si Endru. Wutaa Jisasna kwupmba yindi. Ndi Saimon waa Pita walinja nyana yaakwanda nyana. <sup>41</sup> Ndi Endru yiga ndina yakwa nyan kat vilaa wandi. Min yagwa mila. Mesaia walina nyan kingiyan yaa viwun. Yaa avi ndi kat waa wandi Endru. Ndinyangu kat kwunapmak God kwiya nyan kat ndina kwundimba Mesaia wandi. <sup>42</sup> Ndi kat Jisas ta kavat kwutaa kalindi. Yambit maa Jisas Saimon kat ndina maawut tiga vak vilaa wandi. Min Saimon. Jon nyan min. Min kat mandit kupi si waigowun. Ngini min kat Sifas waa Pita waigandi min kat. Wan si angwa ngiliga. Kambat tiga vla ligamin.

*JISAS FILIPO NATANIEL KAT WUNA KWUPMBA YAGWA WANDI*

<sup>43</sup> Nat nan dinya Jisas Galili walinja nima kipma kat yivat tindi. Yiga Filip kat vilaa wuna kwupmba yagwa wandi. <sup>44</sup> Filipna angwa ngepma Betsaida. Endruo Pitana kita ngepma nyana. <sup>45</sup> Filip Jisas kat vilaa nat nyan Nataniel kat

yiga kwatindi. Ndi kat vilaa wandi. Min yagwa mila. Tamba la nyan Moses tamba la profet wan yaigandi waa God waa nyaangit wutaa piliwutinja nyan tamba yandi, vinin. Ndina si jisas. Josepna nyana. Ndina ngepma Nasaret waa wandi Filip. <sup>46</sup> Wandi maa Nataniel ndi kat wandi. Nasaret apma ngepma ana ndi. Anda vapmba apma nyan tiga kan kavle ngepma laakiyandi waa wandi.

Wandi maa Filip wandi. Yaa ndi kat vilaa siga nagugiyamin. <sup>47</sup> Nataniel yalindi mala Jisas ndi kat vilaa nat nimba kat walindi. Kan yaliga nyan kat avi ngwula. Ndi apma maawutno la Juda ndi. Kita vat ndi ana pagwuligandi waa wandi Jisas. <sup>48</sup> Jisas wandi maa Nataniel wandi. Wun kat tak ana viga limin. Kanda mbutndi, wutaa wuna maawupmba liga vak kat nat nimba kat mbutigamin waa wandi. Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wun kat tak ana viga limin waa manda kat wamin. Sivla kavamba limin min kat viga liwun. Tak fik walinja mi angimba timin maa Filip min kat yaa vilaa yagwa wandi maa wiwun min kat waa wandi Jisas. <sup>49</sup> Nataniel awat ndi kat wandi. Njambwi nyan min Godna nyan min. Min nin Isrelmba liga nimba nina king min waa wandi Nataniel. <sup>50</sup> Jisas ndi kat wandi. Tak mi angimba limin maa vilaa min kat wowun maa ngipaliga dala wun kat njambwi nyan min waa yelavika wamin. Wan min kat sivla kavamba tiga viwa vat nima vak ana ndi. Ngini nima nglei vat kwutiweya vak vigiyamin. <sup>51</sup> Min kat ana woseka wigowun. Ngini nyinangwut mbilindi maa Godna ensel wokelinjeya vak vilaa wun kat ngaga yanjeya vat vigiyamin. Wokelaa yalaa Godna vat wun kat mbutndi maa ngwuk kat mbutigowun. Wun ndinyangu kat nyinangwutna vat mbutiga nyan wun. Wan wawa vat nima vatna waa wandi Jisas.

## 2

### *JISAS NIMA NGU KWUTNDI*

<sup>1</sup> Nandinya kuvuk yindi mala taagwa klalaa kapti kwutndi. Wan kapti Kena walinja ngepmamba lindi. Kena Galili walinja kipmamba liga ngepma. Jisasna nyime lilo kapti kat yiga lili. <sup>2</sup> Jisaso ndina mbaapmamba la nimba kat yagwa wandi maa wan kapti kat yindi. <sup>3</sup> Wan kaptimba la nimba nima ngu kilindi maa ngilindi. Ngilindi maa Jisasna nyime ndi kat wali. Nima ngu tamba ngilindi waa wali. <sup>4</sup> Wali maa Jisas li kat wandi. Taagwa kwutiwa njivwa viligat taagwa ana nyin. Wata wupma ali nyila. Wuna kwondu wuna ava visimogwiweya njimbla ana yaligandi waa wandi Jisas. <sup>5</sup> Wandi maa ngu kiginda kwuka kansaga kwiliga nimba kat



wali. Kita nyaangit ngwuk kat wandeyan wandeya nyaangit wana wuka kwagalangweya. Agwupmba ngwuk waa wali.

<sup>6</sup> Kaambapmba kwutja ngu yagulinja aw sila kita kwo lindi. Wan awba la ngu klalaa Juda ngu yagula vla mbangina nglambi njangivat ngu yagulindi. Wan awna kila kingiyan. Aw kita 20 galen o 30 galen ngu tulaa kalitindi. <sup>7</sup> Jisas ndi kat wandi. Aw kwutaa ngu kalik ngwula waa wandi. Wandi maa ngu klalaa kalindi, aywaa aw taatndi. <sup>8</sup> Kalitndi maa Jisas ndi kat wandi. Awmba liga ngu kuvuk kalika klalaa yiga kigindagwi ngu kat viga liga nyan kat yiga agwi wandi maa yiga kwindi. <sup>9</sup> Kwindi maa kikindagwi ngu kat viga liga nyan njangu wutaa samat kindi. Jisas wandi maa kwutnja vak ana viga lindi. Nguagwi kiginda kat kansaga kwiliga nimba ndi viga lindi. Wan nyan kiga vilaa taagwa kla nyan kat yagwa wandi maa yandi. <sup>10</sup> Yandi, ndi kat wandi. Nat kapti kwutiga nimba tak apma nima ngu kwiligandi. Ndinyangu nima sakwat tiga kindi maa kavle nima ngu kwiligandi. Min wupma kai. Min apma nima ngu ndi kat ngini kwimin waa wandi.

<sup>11</sup> Jisas kwo liga tak kwutaa njambwi nyanat tiga nima tagula avo linda vat simogwivat tiga nima njivwa kan. Wan tak kwutaa njivwa Kena Galilimba kwutndi. Kwutnda vak vilaa ndina mbaapmamba la nimba ndi kat njambwi nyana waa lindi.

### *JISAS KAVLE NIMBA KAT KIKLINDI*

<sup>12</sup> Tiga liga Kapaneam walinja ngepmat ndaindi. Ndina nyime, ndina yakwa nimba, ndina mbaapma nimba, ndi aywaa ndaindi. Ndailaa wan ngepmamba samat nandinya kuvuk yetindi.

<sup>13</sup> Tindi maa Juda walinja nimbana pasova walinja pesto ngway tolondi. Tiga liga wan pesto vivat Jisas Jerusalem yindi. <sup>14</sup> Ngepma wokelaa God kat kwunatinja ngay wuleindi. Wuleilaa yilinja vak vindi. God kat kwinjeya bulmakau sip sip namiyo wenga kalindi maa vindi. Romna sanya klalaa Judana sanya ndi kat kwilindi, vindi. <sup>15</sup> Vilaa mat yaaw kwutaa ndi kat viyandeya nda klalaa sangindi. Ndi kat viyaga kiklindi. Dinyangu, bulmakau, sip sip ndi kat aywaa savulindi maa wogwendi. Sanya kwiliga nimbana njamba kwutaa kaselitndi. <sup>16</sup> Namiyo kat wenga klalija nimba kat wandi. Wan nda kwutaa kali ngwula. Kan ngay wuna nyaekna गया. Stua ana ndi wenga klangweya waa wandi Jisas. <sup>17</sup> Wupma yindi mala vilaa ndina mbaapmamba la nimba tamba la nyan piliwukna vak kat yelavitndi.

Godna ngay kwunapmak nima jivwa kwukiyowun. Waa piliwutndi tamba la nyan.

18 Wupma yilindi maa Juda ndi kat yalaa wandi. Kanda wandi maa wupma yiligamin. Wupma yilima kwondu nin kat simogwi mili waa wandi. 19 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wovuna nguk kat visimogwigiyowun. Kan ngay sulingwuk maa nandinya kuvut kwukiyowun waa wandi. 20 Wandi maa Juda ndi kat njika wandi. Nin naambi ndumi vili kiyeli sila vili wan Godna ngayna njivwa kwutinin. Min anda vapmba nandinya kuvut kan ngayna njivwa kwukiyamin waa ndi kat njika walindi.

21 Wan God kat kwutnja ngay kat ana wandi. Ndi ndina mbangi kat pagwuga wandi. 22 Wan ndina mbaapmamba la nimba wan tak pagwuga wanda nyaangik kat kiyalaa nandinya kuvut tiga laatndi maa wan vak kat yelavitndi. Wan nyaangik kat yelavita wandi. Wan tamba la God waa nyaangit piliwuta nimba ana woseka waa piliwutndi. Jisas nin kat mbutinda nyaangit ndi woseka waa ana mbutindi. Wan nyaangit tamba aywaa kak kiyandi, vinin waa wandi.

23 Jisas pasova walinja pestona nandinya Jerusalemba liga ndina kwondu visimogwiga nima sakwat nima njivwa kwutindi. Kwutinda vak kat vilaa nima sakwat nimba ndi njambwi nyana waa yelavitindi. 24 Yetilinda ndina vak aywaa ana visimogwilindi. Visimogwiweyan apma vat ana yelavika ligiyandi waa yelavitndi. Ngi kat tiga nat samat vat mina simogwindi ndi kat. 25 Ndinyanguna maawupmba la vak kat nat nyan kat ana wagalalindi. Ndi ndinyanguna maawupmba la vak kat aywaa viga lindi.

### 3

#### *JISAS NIKODIMAS KAT NYAANGIT MBUTNDI*

1 Kita nyan Kikodimas tindi. Ndi Ferisi walinja nimbana mbaapmamba liga kita nyana. Ndi Judana njambwi nyana. 2 Wan nyan Jisas kat ngambuvat ngan yandi. Yalaa Jisas kat wandi. Njambwi nyan God wandi maa nin kat simogwivat yamin. Viliganin. God kwondu kwiya nyan mina alipsiga kwutima njivwa kwukiyandi waa wandi.

3 Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Min kat wowun. Min kat ana woseka waigowun. Kita nyan mandit kupi nyanat tilapman yindeyan God viga liga kava ndi ana vigiyandi waa wandi Jisas.

4 Nikodimas ndi kat wandi. Wun tamba avit ndu wun. Ngini angamak yigiyowun. Nyimena yaatnat wuleiwun maa nat samba wun kat kwuti maa mandit nyanat tigiowun? Waa wagalandi Nikodimas.

5 Jisas ndi kat wandi. Min kat wowun. Ana woseka waigowun. Kita nyan ngu yagulapman tiga Godna waagan

klalapman yindeyan God viga liga kava ndi ana wuleigiyandi. <sup>6</sup> Mbutuwa nyaangit kapma vatna. Godna waagano ligiyaa nyan mandit maawut klalaa ligiyaa nyana. Wan kapma vatna. <sup>7</sup> Mandit kupi nyanat tigiyaamin waa waweya vak wutaa ke ngipaliga ndaga. <sup>8</sup> Mwuk kwutiga vatnogwi kita vatna. Mwut ndina yelavik vapmba njivwa kwuka yi ya ligandi. Ndina mbangi ana viliganin. Ndina kak mina wutiganin. Godna waagano ligiyaa nyan mandit maawut klaiga nyan ndino wungivatna. Ndina maawupmba liga vat Godna waagan kwutinda njivwa nina minimba ana viliganin waa wandi Jisas.

<sup>9</sup> Jisas wandi maa Nikodimas wandi. Wan wama vat anda yambimba yalaa kak kiyalaa tigiyaandi waa wandi.

<sup>10</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Min Isrel waa Juda walinja nimbana njambwi nyan min. Min agamak kan vak vilapman yiligamin. Min ana nglaapmin. <sup>11</sup> Min kat woseka ana waigowun. Wunogwi wuna mbaapma nimba kwo ana mbutiganin. Viga wuka lina vak mina mbutiganin. Mbutina vak wupmak kat ngwuk Juda kai waligangwuk. <sup>12</sup> Kipmamba kapmba liga nda kat min kat mbukwun maa mina maawut ana yelavika ligamin. Nyinangwupmba liga nda kat min kat mbukweyan mina maawut ana alipsiga yelavika ligiyamin. <sup>13</sup> Kan kipmamba la kita nyan nyinangwutna vat ana wokelaa vindi. Nyinangwupmba liga kan kipma ngaga yaa kita nyan mina viga ligandi. Wan nyan wun wunayi. Wun ndinyangu kat nyinangwutna vat simogwiliga nyan wun. <sup>14</sup> Tamba la nyan Moses kapamba kwutnja kamboy kwutaa kwo nindi kava ndinyangu kat kwunapmak katsondi. Katsonda vak ngini wuno wun kat kwutaa katsogiyandi. Wun ndinyangu kat kwunapmak ya nyan wun. <sup>15</sup> Wun kat katsondi maa kita nyan vilaa wun kat tiga katsondi waa yelavitndeyan wan nyan ana kavle yigiyandi. Ndi njimbla njimbla apma vat tigiyaandi.

<sup>16</sup> God kipmamba liga nimba kat nima maawut yelavika lindi. Ngi kat tiga ndina nyan wun kat ay wandi maa laataa yawun. Nat nyan kat wupma ana wandi. Kita nyan wun kat vilaa wun kat kwunapmat yandi waa yelavitndeyan wan nyan ana kavle yigiyandi. <sup>17</sup> Kan kipmamba yeta kavle vat yiga yeta nimba kat siwangat ana God wun kat ay wandi, yawun. Ndina kavle vak kat kwunapmak kat yawun. <sup>18</sup> Kita nyan wun kat vilaa wun kat kwunapmat yandi waa yelavitndeyan God ndi kat ana sigiyandi. Kita nyan wun kat kai wandeyan wan nyan kat God sigiyowun waa tamba wandi. God kwiya nyan kita. Nima sakwat ana ligandi. Wun kat kai wanjeyan ndi kat kwunakiya nat nyan kai. Kavle

vat mina yiga yetiligiyandi. <sup>19</sup> Kan kipmamba liga nimba ndi kavle vat mina yiga yetiligandi. Kavle vat yiga yetilinja vak kulun walaa liga ngan vla ligandi. Wan nandinya siliga nya vla ligowun. Ndi kavle vat yiga yetivak kat mina woviyaguga ligandi. Ndi kat simogwi vat yiliwa apma vak kat vilaa ndi kai waligandi. Ngi kat tiga ndi kat sigiyowun waa God wandi. <sup>20</sup> Kavle vat yiga yetiliga nimba apma vat yiga yetiliga nimba kat waigandi. Apma vat kat vilaa yetilina vak kavle vatna waa yelavikiyandi. Ngi kat tiga wan apma vak kat kai walingandi. <sup>21</sup> Apma vat yetiliga nyan ndi wan apma vak kat ana vaatigandi. Nat nimba wan yiga yetinda apma vak kat vilaa waigandi. Ndi God waa vapmba yetiligandi waa waigandi waa wandi Jisas.

### *JISAS JUDIAT YALAA NAT NIMBA KAT NGU YAGUNDI*

<sup>22</sup> Tiga liga Jisasagwi ndina mbaapma nimbo Judia walinja nima kipmat yindi. Yila yetiga wan kipmana nimba kat ngu yagulindi. <sup>23</sup> Jon ndino nat ngepmamba nat nimba kat ngu yagulindi. Ndi Inon walinja ngepmamba liga nat nimba kat ngu yagulindi. Wan ngepma Selim walinja ngepma ngwaymamba liga ngepma. Wan kavamba ngu nima sakwat tindi. Kava kavamba la nimba wan kavamba ngu yaguvat yalindi.

<sup>24</sup> Wan njimbla Jon kwo lindi. Ana ndi kat kwutaa kalabusmba taagandi. <sup>25</sup> Tiga liga Jona kwupmba la nimbo nat Judo laataa awat sowat walealindi. Mbangina nglambi silimbwilinja vak kat tiga walealindi. <sup>26</sup> Walealindi maa Jona mbaapmamba la nimba Jon kat yala wandi. Njambwi nyan, tak Jodan walinja ndandangı nat naangimba minogwinala ta nyan ndino ngu yagulingandi. Tamba nyaangit mbutima nyan ndino ngu yagulindi maa nima sakwat nimba ndina kwupmba yiligandi. Ndi nina kwupmba ana yaligandi waa wandi. <sup>27</sup> Wandi mala Jon ndi kat wandi. Nimamba ke yelavikngwa. God ndi kat apma vak kwondu kwindi maa nima sakwat nsmba ndina kwupmba yiligandi. Kwo nyanat tigendan ana ndina kwupmba yigenja. <sup>28</sup> Tak ngwuk kat mbukwa nyaangit tamba wukngwuk. Wun Kraist ana wun. Wun ndinyangu kat kwunatiga nyan ana wun. Wun tat ya nyan wun waa tak ngwuk kat mbukwun. <sup>29-30</sup> Taagwa klalina vak kita vatna. Taagwa klaiga nyan ndi kita nyan mina taagwo woviyaguli, klaigandi. Ndina nat nimba ana kaligandi. Ndi kwo liga klandeya vak mina viga ligiyandi. Viga solat sigiyandi. Ndi Jisas taagwa klaliga nyan vla ligandi. Ndina kwupmba nima sakwat nsmba yindi maa vilaa wun kwo liga vilaa ndi kat solat siligowun.

<sup>31</sup> Ndi nyinangwupmba liga yaa nyana. Wun kipmamba liga nyan wun. Wun kipmana vak kat mina viga ligowun.

Ndi nyinangwupmba liga vak kat mina viga ligandi. Ngi kat tiga wun kat kwulataa njambwi nyanat tigiyan. <sup>32</sup> Ndi viga wutnda vak nat nimba kat mbutigandi. Ndi wupmak kat kai waligandi. <sup>33</sup> Kita nyan ndi kat vilaa ndi nin kat God wandi, yaa nyana waa yelavitndeyan wan nyan God waa nayaangit wukiyandi. God woseka ana waligandi waa waliga nyan vla ligandi. <sup>34</sup> God ndi kat ay wandi mala yalaa God waa nyaangit nin kat mbutigandi. God ndina waagan ana samat ndi kat kwindi. Nimamba aywaa kwindi, ndinamba taqvindi. <sup>35</sup> God ndina nyan kat vilaa woviyaguga ligandi. God ndina vak ndina nyan kat aywaa kwindi, ligandi. <sup>36</sup> Kita nyan Godna nyan kat vilaa wun kat kwunapmak yandi waa wandeyan ndi njimbla njimbla apma vat tindeya vak klaigandi. Kita nyan Godna nyan kat kai wandeyan ndi wan apma vak ana klaigandi. God wan nyan kat tamba wandi. Ndi kat sigiyowun waa tamba wandi waa wandi Jon.

## 4

### *KIGIN NGU VLA LIGOWUN WAA WANDI JISAS*

<sup>1-2</sup> Nima sakwat nimba ngu yagulaa Jisasna kwupmba yindi. Ndina kwupmba ya nimbana sakwat Jona kwupmba ya nimba kat kwulatndi. Jisas ana ndi kat ngu yagundi. Ndina kwupmba la nimba ndi ndi kat ngu yagua. Wan kavamba la ndi Ferisi ngu yagulinja vat wutaa ndi kai wandi. <sup>3</sup> Ngi kat tiga Jisas wan kava Judia kwagalalaa Galiliat yindi. <sup>4</sup> Judiagwi Galilina nindimba la kipma Sameria. Galili yivat Sameriamba ta ava yambimba yindi.

<sup>5</sup> Yiga Sameriamba tiga ngepma Saika walinja ngepma wuleindi. Tamba Jekop ndina nyan Josep kat kwiya kip ma wan ngepma ngwaymba lindi. <sup>6</sup> Wan ngepmamba tamba Jekop ngu kiga livak kat wanda waangu tindi. Nima nandinya yiga liga Jisasna mbangi kilipangi yindi, ngu kilinja kavamba ndaalindi.

<sup>7-8</sup> Jisasna kwupmba ya la nimba ndi kiginda klavat ngepma wuleindi. Jisas wumba kapma lindi maa wan ngnepmamba la taagwa kita ngu tuvak yali. Yali maa Jisas li kat viga wandi. Wun kat ngu tulaa agwi waa wandi. <sup>9</sup> Wandi maa wat taagwa ngipaliga ndalaa wuli. Min Judana nyan min. Wun Sameriana taagwa wun. An kapma kapma mbaapmamba ligali waa wali. Kan mbaapmamba liga nimba kita kavamba liga ana ngu nao kiligandi. Wan vak kat Jisas ana wuka viga ligandi waa ngipaliga ndalaa wali ndi kat. <sup>10</sup> Wali maa Jisas li kat wandi. God ndinyangu kat kwigiyaa vat nyin ana viga liganyin? Wun anda nyan wun tiga wun kat ana nyin viga liganyin? Viga ligenyan njimbla njimbla tigiyaan ngu kat wun

kat wagalagenyin. Wagalagenyan nyin kat kwigewun waa wandi Jisas. <sup>11</sup> Wandɪ maa ndi kat wali. Anda vapmba wan ngu tulaa wun kat kwigiyamin. Kan waangumba liga anginda sivlamba ligandi. Yisenda tumeya nda ana ligandi. Wan njsmbla njimbla tigiyaan ngu andamba klalaa wun kat kwigiyamin. <sup>12</sup> Nina walanga Jekop tamba vanda waangua. Vandi maa ndina nyangu, ndina kwanda kwanda nda, ndi, aywaa kingi waangumba ngu kiga lindi. Ndi nima njivwa kwuka waangu vaga ngu klandi. Min ndi kat kwulapmin? Njivwa kwutapman kwo liga ngu mina kwigiyamin? Waa wali. <sup>13</sup> Jisas at nat njambi li kat wandi. Kita nyan kan waangumba liga ngu kindeyan ngini ndina mbanjige pugiyandi. <sup>14</sup> Kwiweya ngu kapma ngua. Kwiweya ngu kigiyaan nyan ngini ngu kivak kat ana yelavika ligiyandi. Wan kwiweya ngu kilindi, ana ngiligiyandi. Kilindi, nima ykligiyandi. kilaa njimbla njimbla apma vak tigiyaan waa wandi Jisas. <sup>15</sup> Wandɪ mala taagwa ndi kat wali. Wama ngu wuno wun kat agwi. Ngini kan kava ngu tuvak ana yaigowun. Kwo ligiyowun waa wali.

<sup>16</sup> Jisas li kat wandi. Nyina lan kat yiga walaa kiya waa wandi. <sup>17</sup> Wandɪ maa wali. Wun ndu kai wali. Wali maa Jisas wandi. ngiyambak wanya wun ndu kai waa. <sup>18</sup> Nyina lan tambanat nimba ndi. Mbambala ngyinogwinala liga nyina ndu ana ndi. Kwo nyana. Ngi kat tiga ngiyambak wanya waa wandi. <sup>19</sup> Wandɪ maa wali. Pagwuga yetiluwa vak min viga ligamin. Min profet min. Viga ligowun. <sup>20</sup> Nina valanga kan nduwimba God kat kwunaka walindi. Ngwuk Juda yetilinja vak kat kai waligangwuk. Nina angwa ngepma Jerusalem mina wuleilaa God kat kwunaka waigangwuk waa waligangwuk waa wali.

<sup>21</sup> Wali maa Jisas li kat wandi. Nyin taagwa awut nyila. Wanya nda nima nda angwa nda ana ndi. Ngini kava kava God kat kwunatnjeya kava kai. Wan wanya nduwimba ana kwunakiyangwuk. Jerusalemba ana kwunakiyandi. Kava kavamba liga God kat maawupmba yelavika ligiyanguwk. <sup>22</sup> God nin kat kwunapmak kat kwigiya nyan kat yelavitapman kwo kwunatigangwuk. Nin Juda wan yaiga nyan kat yelavika kwunatiganin. <sup>23</sup> Wan wawa njimbla yaiga njimbla tamba yalaa ligandi. Mbambala kipmana kava kat yelavitapman nima maawupmba mina God kat yelavika ligiyandin. Tamba la nimba kita kavamba mina God kat kwunatindi. Mbambala wupma ana yigiyandin. Tamba la nimba God ta vak ana viga lindi. Mbambala nin alipsiga viga ligiyandin. Ngi kat tiga simblan ana ndi kat yelavika ligiyandin. Savagu liga vak mina yelavika ligiyandin. Givak vapmba ndi kat yelavikiya nimba kat God kwatigandi.

Wan maawupmba yelavika linjeya vak kat vilaa ndi kat woviyaguga ligiyanin. <sup>24</sup> God kipmamba liga nda kat ana nimamba yelavika ligandi. Ndi God ndinyanguna kait vla ligandi. Ngi kat tiga kipmana nda kat yelavitapman ndi kat savagu vapmba yelavika ligiyanin waa wandi Jisas. <sup>25</sup> Jisas wandi mala wali. Mbambala nima sakwat pagwula liga nda ngiliga. God kwigiya nyan Mesaia walina nyan yalaa nin kat aywaa simogwigiyandi waa wali. <sup>26</sup> Wali maa Jisas wandi. Wun Mesaia wun wandi.

<sup>27</sup> Ngambulimbait maa ndina mbaapmamba la nimba ngepmamba liga yalaa mbik kat vilaa ngipaliga ndalaa yilimba waa li kat manda kat ngambuligamin waa ana wandi. <sup>28</sup> Yandi mala wat taagwa ngu tuvut kiyalaa nda taagalaa ngepmat ndu kat mbupmat wuleili. <sup>29</sup> Ngepma weleilaa ndu kat vilaa wali. Yagwa ngwula. Pagwuga yiga yetuwa vak vilaa waa nyan ngiliga. yagwa yigat. Ndi kat yiga avi ngwula. Ndi Kraist anagandi waa wali wat taagwa. <sup>30</sup> Wali maa wan ngepma nimba nima sakwat Jisas kat vivat yindi.

<sup>31</sup> Yalindi maa Jisasna kwupmba liga yaa nimba ndi kat walindi. Njambwi nyan kiginda tamba kiyandin. Wgi mila walindi. <sup>32</sup> Walindi maa ndi kat wandi. Kiluwa kiginda ngwuk ana vilingwuk waa wandi. <sup>33</sup> Wandi maa awat sowat wandi. Ndi kat kiginda kandana kwiya waa awat sowat wandi. <sup>34</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wun kat ay waa nyana njivwa kwuka yiliweya vak wuna kiginda vla ligandi.

<sup>35</sup> Kan kipmamba liga nimba ambugat kat vilaa waligandi. Mbak aynat yindi maa kiginda vagiyanin waa waligandi. Ngwuk wupma ke yelavika wangwa. ngwuk tanambika yite yite avi ngwula abugat kat. Vanjeya njimbla mbambala waligowun. <sup>36</sup> Ambugapmba kiginda valiga nyan valinda njivwa kat wenga klaigandi. Ngwutno nimbun. Wawa njivwa kwukngweyan nat nimba kat njimbla njimbla apma vat tingweya vak ndi kat kwigiyangwuk. Ndi klangwuk maa vilaa apma wenga klanin waa waigangwuk. Ambugat kwutinja vak kingiyan. Nat nyan sindi, nat nyan vaigandi. Vandi maa vililik pali kita vak solat sigiyambit. <sup>37</sup> Nat nyan ambugapmba sik yaagiligandi. Wan mi sik kwandi, nat nyan sigitigandi waa waligandi. Wan kwukngweya njivwa kita vakna. <sup>38</sup> Ay wowun maa nat nimba njivwa kwutaa kavat wuleilaa njivwa kwutingwuk. Nat nimba tua mina sik sigitiga nimba vla ligangwuk waa wandi Jisas.

<sup>39</sup> Kan ngepmamba Saikamba la nima sakwat nimba ndi Sameria ndi wat taagwa mbuta nyaangit wutaa Jisas God wandi, yaa nyana waa yelavitndi. Wat taagwa walili. Pagwuga yiga yetuwa nat nima sakwat vak kat vilaa mbutndi

waa walili. <sup>40</sup> Sameriamba la nimba ndinai la kava yalaa nina ngepmamba kawiga ali mila waa wagalaga ndi kat wandi maa nandinya vililik wumba ndinogwia yetindi. <sup>41</sup> Nat nima sakwat nimba Jisas waa nyaangit wutaa ndi God wandi, yaa nyana waa yelavitndi. <sup>42</sup> Yelavita waa taagwa kat wandi. Mbutnya nyaangit wutaa Jisas God wandi yaa nyan waa ana yelavitinin. Ndina kwundi wutaa wupma yelavitnin. Ndi Kraistna. Ndi ndinyangu kat kwunapmak yaliga nyana waa yelavitiganin waa wandi.

### *JISAS NGEPMMA NGEPMMA YILAA KITA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>43</sup> Nandinya vililik yindi maa ndi kat kwagalalaa Galiliat yindi. <sup>44</sup> Ndina angwa ngepmat ana yindi. Jisas tak walindi. God waa nyaangit mbutiga nyan nsina angwa ngepmamba liga nimba kat mbutndeyan ndi ana wukiyandi. Kai waigandi waa Jisas wandi. <sup>45</sup> Galili wuleilaa wan kavamba la nimba ndi kat vilaa wovun yamin waa wandi. Tak Jerusalemba la nima pesto kat yinda njimbla Jisas kwunatinda nima njivwa kat vindi. Ndino yindi wan pesto kat. Ngi kat tiga ndi kat wovun yamin waa wandi.

<sup>46</sup> Galili wuleilaa Kena walinja ngepmat wuleindi. Wan ngepma tak kwo ngu klalaa nima ngu kwutaa ndinyangu kat kwindi, kindi. Wan ngepmamba lindi maa Kapaneam walinja ngepmana njambwi nyan ndi kat vivat yindi. Ndina nyan yelogwen kat tindi maa ndi kat kwagalalaa yandi. <sup>47</sup> Jisas Judia kwagalalaa Galiliat tamba yindi waa walinja nyaangit wutaa yandi. Yalaa wandi. Nima nyan wuna nyan kiya mina ligandi. Ndi kat yaa vilaa kwunapmba min waa wandi. <sup>48</sup> Wandi maa Jisas wumba la nimba kat wandi. Nima njivwa kwunatiga njivwa kwutapman yiweyan wun kat vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa ana yelavikiyangwuk waa wandi. <sup>49</sup> Wandi maa Kapaneamna njambwi nyan wandi ndi kat. Kwiyatapman yagwa. Yalapman yimeyan wuna nyan wundumbu yigiyandi waa wandi. <sup>50</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Min ay mila. Mina nyan ana kiyalgandi. Kwo ligiyandi waa wandi. Jisas wandi maa wutaa ngiyambak wanda woseka ana wandi waa yelavita yindi. <sup>51</sup> Ava yambi yilindi maa ndina njivwa kwutaa nimba yaa aya yambimba vindi. Vilaa mbutndi. Mina nyan kwo apma vat tigandi waa mbutndi. <sup>52</sup> Mbutndi maa ndi kat wagalandi. Nya angamak tindi maa ndina yelogwen ngilindi waa wagalandi. Wagalandi maa mbutndi. Napmba belo bek ngilindi waa mbutndi. Mbutndi mala wutaa yelavitndi. <sup>53</sup> Napmba belo bek Jisas wandi. Mina nyan ana kiyagandi Kwo ligiyandi waa wandi wun kat waa yelavitndi. Yelavita ndi God wandi,



yaa nyana waa yelavitndi. Ngepma yilaa ndina ngayimba la nimba kat mbutndi maa ndino yelavitndi. <sup>54</sup> Jisas Judia kwagalalaa Galiliat wuleilaa wan vililik wan nima njivwa kwunatiga njivwa kwutindi.

## 5

### *JISAS MAN KIVI WATNA NYAN KAT KWUNATNDI*

<sup>1</sup> Tiga liga Judana pesto vivat Jisas Jerusalem yindi. <sup>2</sup> Jerusalem tiga sip sip kalinja kava ngwayimba waangu ngu ligandi. Wan waangu la kavamba wegwuga mbale tambanat kwutndi, lindi. Wan nguna si Hibruna kwundimba Betesda wandi. <sup>3</sup> Wan mbalemba yelogwen kat ta nimba nima sakwat yiga tilindi. Nat nimba mini kiyaa nimba. Nat nimba kaawiya kila nimba. Yilaa ngu biyaiga vak kat kwaiga mbalemba lindi. <sup>4</sup> Nat njimbla God wandi maa ensel ngumba ndandi maa ngu biyalindi, vilaa tak wan ngu wuleigiyaa nyan kwo ligiyandi. Yelogwen ngiligiyandi. <sup>5</sup> Wumba la kita nyan naambi 38 yelogwen kat tilindi. Ndi nguat kawiga lindi. <sup>6</sup> Jisas ndi kat vilaa maawupmba yelavitndi. Wan nyan naambi nima sakwat yelogwen kat tilindi waa yelavita ndi kat wagalandi. Yelavika liman mina mbangi kwo lindangat yelavika ligamin? Waa wagalandi.

<sup>7</sup> Wandi maa yelogwen kat ta nyan Jisas kat wandi. Ngu biyalindi maa wun kat kwutaa ngumba laagagiyaa nyan kai. Ngu kat yiliwun maa nat nyan taka yiligandi waa wandi.

<sup>8</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Laap mila. Sindu kwaalima nda laataa mbaka kwutaa kali waa wandi. <sup>9</sup> Jisas wandi maa wan nyana yelogwen ngilindi maa sindu kwalinda nda mbaka kwutaa kalindi. Wan Jisas ndi kat kwunatnda nandinya Judana nima nandinya. Njivwa lapman nandinya.

<sup>10</sup> Yelogwen kat kwa nyan sindu kwalinda nda kwutaa kalindi maa Juda ndi kat vilaa walindi. Wan mandana yilima. Mbambala kan nandinya njivwa lapman nandinya. Manda kat nina njambiya kat kai walaa sindu kwalima nda kwutaa kaliligamin waa ndi kat walindi. <sup>11</sup> Wandi maa wandi. Wun kat kwunata nyan sindu kwalima nda kali waa wun kat wandi maa kaliligowun waa wandi. <sup>12</sup> Wandi maa ndi kat wagalandi. Sindu kwalima nda kwutaa kali waa kandana min kat waa waa wagalandi. <sup>13</sup> Yelogwen kat kwa nyan Jisasna si ana viga wuka lindi. Jisas ndi kat kwunataa kwagalalaa yindi. Wan ndi kat kwunatnda kavamba nima sakwat nimba yisolaa lindi.

<sup>14</sup> Nginini wan nyan God kat kwunatinja ngay wuleindi maa Jisas ndi kat vilaa wandi. Min tamba apma vat kwo

ligamin. Kavle vat yiga yetilima vak kwagalalaa apma vapmba yetigiyamin. Kavle vat yiga yetimeyan ngini mina mbangi nimamba kavle yigiyandi waa wandi Jisas. <sup>15</sup> Wandi maa wan nyan yilaa Juda kat wandi. <sup>16</sup> Jisas ndi kat njivwa lapman nandinyamba yinda vak kat vilaa Juda Jisas kat kai walaa ndi nima kavle vat yilindi. Ndi kat vatnyavat yelavika lindi. <sup>17</sup> Yelavika lindi maa Jisas ndi kat vilaa wandi. Wuna nyaek God ndi mbambala njiviwa lwitigamdi. Wuno njivwa kwutigowun. Kita kita kwutigali waa ndi kat wandi. <sup>18</sup> Wanda nyaangit wutaa Juda ndi kat vatnyavat nimamba yelavika lindi. Tak njivwa lapman nandinyamba njivwa kwuta vak vilaa ndi kat vatnyavak tindi. Mbambala God wuna nyaekna, kita kita njivwa kwutigali wanda vak kat wutaa ndi kat vatnyavak nimamba yelavika lindi. Wun Godno kita njambwi li waa walinda nyaangit kat wutaa aki wandi.

*JISAS NDINA KWONDU NDI KAT SIMOGWINDI*

<sup>19</sup> Jisas wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Wun Godna nyan avla wuna yelavik vapmba ana njivwa kwutigowun. Wuna nyaek kwutiga njivwa vilaa kwutinda njivwa vla kwutigowun. Kwutinda njivwa mina wun ndina nyan kwutigowun. Kapma njivwa ana kwutigowun. <sup>20</sup> Wuna nyaek viga liga kwutinda vak aywaa wun kat visimogwi ligandi. Ngini wun kat nima vilaa ngipaliga ndaigangwuk. <sup>21</sup> God kiyalaa ligiyaa nimba kat wandi maa laakiyandi. Wuno ndina nyan kavle vat ya nimba kat wuna maawupmba yelavitaawowun mala ndi laataa apma vak yetigiyandi. <sup>22</sup> God ndinyangu kat ligiyaa vak kat vilaa ana siga nagugiyandi. Siga nagulindeya njivwa wuna lak kwindi, siga nagugiyowun. <sup>23</sup> Mbambala ngwuk Godna si kwutaa katsoligangwuk. Wun Godna nyan wun wuna si kwutaa katsongwangat God wun kat siga naguweya njivwa kwindi. God wandi maa yawun. Wuna si kwutaa katsolapman yingweyan Godna si ana kwutaa katsoligangwuk.

<sup>24</sup> Ngwuk kat woseka ana waigowun. Kita nyan wuna nyaangit wutaa God wandi maa yandi waa yelavitndeyan wan nyan njimbla njimbla apma vat tigiyan. Ngini God ndi kat ana sigiyandi. Wan nyan kiyaa liga laakna nyan vla ligiyandi.

<sup>25</sup> Ngwuk kat woseka ana waigowun. Wan yaiga njimbla mbambala tamba yandi. Mbambala kavle vak ya nimba kat wun Godna nyan waa nyaangit wutaa ndi kwo apma vak tigiyan. Kiyalaa liga laakna nimba ligiyandi. <sup>26</sup> God kavle vat ya nimba kat apma vak ndi kat kwindeya vla wuno Godna nyan wupma kwiligowun. God wandi maa kwiligowun. <sup>27</sup> Wun kat ndinyangu yiga yetiliga vak siga

naguweya kwondu kwindi God. Wun God yiliga vapmba ndinyangu kat yiliga nyan wun. <sup>28</sup> Wan waluwa nyaangit wutaa ke ngipaliga ndangweya ngini kiyalaa waangumba liga nimba God waiga nyaangit wukiyandi. <sup>29</sup> Wutaa laakiyandi. Apma vat yeta nimba njimbla njimbla apma vat tinjeya vak klavak laakiyandi. Kavle vak yeta nimba njimbla njimbla kavle vat tinjeya vak klavak laakiyandi.

*TAK JON MBUTNDA VAK KAT JISAS MBUTNDI*

<sup>30</sup> Wunai yelavika liga vapmba ana njivwa kwutigowun. Wuna nyaek waiga nyaangit wutaa ndinyangu kat vilaa siga naguligowun. Ana simblan siga naguligowun. Wuna maawupmba ana siga naguligowun. Wuna nyaek yelavika liga maawupmba siga naguligowun. Ndi wandi maa yawun.

<sup>31</sup> Wun njambwi nyan wun wuna si avla waweyan wan ana nglaatndi. <sup>32</sup> Njambwi nyan tuwa vat nat nyan mbutigandi. Ndi wan nyan woseka waliga nyan ana ndi.

<sup>33</sup> Viligowun. Njambwi nyanat tuwa vat nat nyan tamba mbutndi. Ndina si Jon. Tak wangwuk maa nat nimba Jon kat wagalavat yindi. Wagalandi maa njambwi nyanat tuwa vak Jon mbutndi ndi kat. <sup>34</sup> Kan kipmana nimba njambwi nyanat tuwa vat wanjeyan wan nima vat ana ndi. Jon ndi apma nyana waa ngwuk yelavika ligangwuk. Ngi kat tiga Jon njambwi nyanat tuwa vak tamba mbutndi waa ngwuk kat mbukwun. Mbambala mandit maawut sikngwangat ngwuk kat wowun. <sup>35</sup> Jon ya sagalanja lam vla lindi. Ndina waa nyaangit kat wutaa samat woviyaguga lingwuk.

<sup>36</sup> Njambwi nyanat tuwangat Jon waliga nyaangit kat kwulakiya nyaangit ngiliga. Wuna nyaek kwindi, kwutuwa njivwa kat vilaa njambwi nyanat tuwa vak viligangwuk. God wandi, yaa nyan wun tuwa vak kat viligangwuk. <sup>37</sup> Wuna nyaek wun kat ay waa nyan ndino njambwi nyanat tuwa vak ngwuk kat mbutndi. Ngwuk ndina kwundi ana wuka ligangwuk. Kavle maawut yelavika ndina si wuka ndina mindama ana viga ligangwuk. <sup>38</sup> Ndina waa nyaangit kat ngwutna maawupmba ana yelavika ligangwuk. Ndi ay wandi, yaa nyan kat ndi kat kai wangwuk. <sup>39</sup> God wandi, tawmba la nimba piliwukna nyaangit viga njimbla njimbla apma vak tingweya vak kat kwatigangwuk. Wan tamba piliwukna nimba wun kat piliwutndi. Ngwuk ana viga wuka ligangwuk? <sup>40</sup> Njimbla njimbla apma vat yetingweya vak wunamba klavak kat kai wangwuk.

<sup>41</sup> Wuna si kwutaa katsongwangat kan nyaangit ngwuk kat ana mbutigowun. <sup>42</sup> Ngwuk kat viga ligowun. God ndinyangu kat woviyaguga ligangwuk. Viligowun. Nat nimba kat woviyaguga lingwangat ngwuk kat kan nyaangit

mbutigowun. <sup>43</sup> Wun nyaekna simba yalaa liwun maa wun kat kai waligangwuk. Ngini nat nyan ndina simba avla yalaa lindeyan ana ndi kat kai waigangwuk. <sup>44</sup> God kita nyana si kwutaa katsondeya vak ngwuk ana viga ligangwuk. Ngwuk awat sowat ngwutna si mina kwutaa katsoligangwuk. Ngi kat tiga God kita nyana si kwutaa katsolinda vak ngwuk ana viga ligangwuk. Wan vak nima vakna. Wan nima vak kat kai walaa njambwi nyanat tuwa vak ana viga ligangwuk. <sup>45</sup> God kat yiga vilaa ndi kavle vat yindi waa ngwuk kat ana waigowun. Nina njambwi nyana waa walingwa nyan Moses ndi God kat vilaa ndi kavle ak yindi waa ngwuk kat mbutindi. <sup>46</sup> Moses waa la kwundi wukengwan wunai waliga kwundi wukengwuk. Ndi tamba la nyan Moses wuna si waa piliwutndi. <sup>47</sup> Piliwutnda nyaangit vilaa wupmak kat kai wangweyan wunai waliga nyaangit ana wukiyangwuk. Kapma kapma nyaangit ana ndi.

## 6

### *JISAS 5,000 NIMBA KAT AO KWINDI*

<sup>1</sup> Tiga liga Jisas Galili waa Taibirias walinja sak nat naangi satnat yindi. <sup>2</sup> Yindi maa nima sakwat nimba ndina kwupmba yindi. Yelogwen kat ta nimba kat kwunatinda nima njivwa kat vilaa yingi. <sup>3</sup> Yindi maa ndina mbaapma nimbona nduwiat wokendi. Wokelaa ndaa kwo lindi. <sup>4</sup> Pasova walinja Judana pesto ngway tolandi. <sup>5</sup> Ndaa liga nima sakwat nimba ndi kat yalinja vak kat vilindi. Vilaa Filip wandi. Kan yalaa liga nimba kat ndinai kigiyaa nao andamba klaiganin waa wandi. <sup>6</sup> Jisas Filip ngambugiyaa vak kat wupmat wandi. kiginda kat ana nimamba yelavitidni. Ngini yindeya vak tamba ndi yelavika lindi.

<sup>7</sup> Wandi maa Filip wandi. 200 dola yaagilaa klaneya bret-nao ana alipsigiyandi. Nima sakwat nimba ana alipsiga kigiyandi waa wandi. <sup>8</sup> Wandi maa Jisasna mbaapmamba la nat nyan Pitana yakwa nyan Endru wutaa wandi. <sup>9</sup> Mat kwandi nyan kiyaa bret-nao tambanat kami vililik ngiliga. Wan nima sakwat nimba kingi kigindamba ana alipsigiyandi waa wandi Endru. <sup>10</sup> Wandi maa Jisas ndina mbaapma nimba kat wandi. Kwandi yuwimba nda ali ngwula waa ndi kat awa ngwula waa wandi maa yiga wandi, ndaa lindi. Ndaa la nduna sakwat 5,000.

<sup>11</sup> Jisas bret-naogwi kamio klaa kwutaa God kat sivu kilaa limbaga ndina mbaapma nimba kat kwindi, ndi yiga wan yalaa la nimba kat kansaga kwindi. Nima sakwat kivak yelavika la nyana nima sakwat kilindi. Samat ka nyan wun ngiyambak kuwa wandi, ana ndi kat nima sakwat kwindi.

<sup>12</sup> Alipsiga kiganin wandi maa Jisas ndina mbaapma nimba kat kilambinja nao kami klalaa mbanimba naanga ngwula. Kkilambi kiginda kwo lindeya vak ana nglaatndi waa wandi. <sup>13</sup> Wandi waa yiga naangandi. Mbani tamba vili kiyeli vililik naangandi wan kilambi kiginda.

<sup>14</sup> Nao kilaa kwo liga Jisas kwukna njivwa kat va nimba yelavika ngambundi. God nin kat kwiya profet, kawiga lina nyan kingiyan waa yelavika ngambulindi. <sup>15</sup> Ndi Jisas kat kwutaa nima kingat taagagiyanin waa yelavitnja vak Jisas vilaa ndi kat kwagalalaa nat nduwiat kapma yindi.

### *JISAS NGU TAGUMBA VEIGA YINDI*

<sup>16</sup> Ngan yandi mala Jisasna mbaapma nimba tivagawiat ndaindi. <sup>17-18</sup> Ndailaa njaambit kulaa Kakpaneam walinja ngepmat yindi. Yiga liga Jisas kat kuvat kawilaa Jisas kat samat kawiga liga tamba ngana walaa Jisas ta kava kwagalalaa valigendi. <sup>19</sup> Ngusa kaga 3 mail o 4 mail yiga liga Jisas ngu tagumba veiga yalindi, vindi. Jisas yilinja njaambitna ngway yandi, vilaa vaatndi. <sup>20</sup> Ndi kat wandi. Wunayi. Ngwuk ke vaaka wandi. <sup>21</sup> Wandi maa vilaa vaaka linja vak kwagalalaa ndi kat kwutaa njaambipmba kundi. Kundi maa njaambit kwiyatapman avla yindi, yinja ngepmamba kawindi.

### *JISAS KAT KWATINDI*

<sup>22</sup> Yindi maa nat nandinya kwagalalaa yinja kavamba la nimba Jisas kat kwatindi. Ndina mbaapma nimba vaala kulaa valigenja vak tamba vindi. Jisas ndinogwinala ana yindi, vindi. Jisas ndinogwinala ana yindi, vindi. <sup>23</sup> Taibirias walinja ngepmamba liga ya njaambit anagandi kulaa kalia waa yelavika lindi. Jisas God kat sivu kilaa ndi kat nao kami kwinda kava kat Taibiriasmba yaa la njaambit vigiva yilindi. <sup>24</sup> Jisasogwi ndina mbaapmamba la nimbo ana ligandi waa walaa njaambit kulaa Kapaneasm Jisas kat kwaka valigendi.

### *JISAS BRET-NAO VLA LIGA VAK*

<sup>25</sup> Yiga liga sak tivagawimba lindi, vilaa wagalandi. Njambwi nyan anda siva kupma yamin waa wagalandi. <sup>26</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Njambwi nyanat tuwa vak nima njivwa kwuka simagawun, vilaa ana kupma yangwuk. Ngwuk kat kwiwa nao kami kiga yaat tata vak kat tiga yelavita a yangwuk. <sup>27</sup> Kan kipmana kiginda klavak kat ke nimamba yelavika nima njivwa kwuka. njimbla njimbla apma vat tingweya vak klavak kat mina yelavika nima njivwa kwuka yeti ngwula. Wun Godna vak ndinyangu kat kwiliga nyan wun. Wan apma vak ngwuk kat kwigiyowun. Tak God

wun kat wandi. Wan nyan wuna nyana waa wandi. ngi kat tiga Godna apma vat kwiligowun waa wandi Jisas.

<sup>28</sup> Jisas wandi maa ndi kat wagalandi. God nin kat kwiya njivwa anda njivwa. Anda vapmba wan njivwa kwukiyanin waa wagalandi. <sup>29</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. God kwiya njivwa kingiyan. God wandi, yawun. Yaa nyan wun. Wupma ngwula maawupmba yelavikngweyan God waa njivwa kwukiyangwuk waa wandi.

<sup>30</sup> Wandi maa ndi kat wandi. God wandi, yaa nyan tima vak anda nima njivwa kwutima njivwa vilaa God wandi yaa nyan min waa maawupmba yelavika ligiyanin. <sup>31</sup> Tak bret-nao taamba kwutaa limbaga kwilima vak kupi vak ana ndi. Tamba nina ngwat walanga kwo kavamba liga mana walinja nao ndino kilindi. Ndina yaat taatndi. Moses nyinangwupmba liga ndailaa nao ndi kat kwindi, klalaa kilindi waa wandi.

<sup>32</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat ana woseka waigowun. Moses nyinangwutna nao ana ndi ndi kat kwindi. Kwilinda nao ana ndi ndi kat kwindi. Kwilinda nao kipmamba vla liga nda. Wuna nyaek God nyinangwupmba la nao ndinayi kwiya. <sup>33</sup> God kwiya nao ndu nyana. Kipmamba liga nimba kat apma vat tinjeya vak kwivak nyinangwupmba liga ngaga yaa nyana. Ndi God kwiya nao vla liga nyana waa wandi Jisas. <sup>34</sup> Wandi maa wandi. Njambwi nyan nin kat kwivat wama nao njimbla njimbla nin kat agwi mila waa wandi. <sup>35</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ndinyangu kat apma vak kwiliga nao vla liga nyan wunayi. Kita nyan kwiluwa apma vak klandeyan ngini nat vak klavak kat ana yelavikiyandi. Kita nyan wun kat vilaa God wandi, yaa nyana waa yelavitndeyan ngini nat njambwi nyan kat ana kwaka yiga vigiyandi.

<sup>36</sup> Ngwuk kat wowun. Ngwuk wupma kai. Kwutuwa nima njivwa viga ligangwuk. Ngwuk wupma kai. Kwutuwa nima njivwa viga ligangwuk. God wandi, yaa nyana waa ana wun kat yelavika ligangwuk. <sup>37</sup> Wuna nyaek wun kat kwiya nimba aywaa wuna kwupmba yaigandi. Wun kat yandi maa ndi kat ana kai waigowun. <sup>38</sup> Nyinangwupmba liga ngaga wawan wuna maawupmba yelavika njivwa kwupmak ana yawun. Wun kat ay waa nyan yelavika liga vapmba njivwa kwupmak yawun. <sup>39</sup> Wuna nyaek yelavika liga vak kingiyan. Wun kat kwinda nimba aywaa ndi kat kwutaa ligiyowun. Kita nyan ana siliwokiyandi wun kat. Ngini yaiga nandinya wowun maa ndi kiyalaa laakiyandi. <sup>40</sup> Wuna nyaek yelavika liga nat vak kingiyan. Kita nyan wun Godna nyan wun kat vilaa God wandi, yaa nyana waa yelavitndeyan ndi njimbla njimbla

apma vat tindeya vak klandi, ngini yaiga njimbla wowun maa kiyalaa laakiyandi waa wandi Jisas.

<sup>41</sup> Jisas wandi maa Juda awat sowat waleaga wandi. Wun nyinangwupmba liga God kwiya nao vla liga nyan wun waa manda kat waligandi waa waleaga liga wandi. <sup>42</sup> Wan nyan Jisas. Ndina nyaek Josep. Ndina nyaek nyime kat viga ligandin. Ndi manda kat nyinangwupmba yawun waligandi waa waleaga liga wandi.

<sup>43</sup> Waleaga liga walindi maa Jisas ndi kat wandi. Awat sowat ke walea lingwa. <sup>44</sup> Kwo nyan wuna kwupmba ana yaigandi. Wuna nyaek yagwa waa wanda nyan wuna kwupmba yaigandi. Yandi maa ngini yaiga njimbla wowun ma kiyalaa laakiyandi. <sup>45</sup> Tamba la profet God waa nyaangit tamba piliwutndi.

God ndinyangu kat apma vat yelavika linjeya vat simogwigiyandi

waa piliwutndi tamba. Ngi kat tiga wuna nyaeknanamba apma vak yelavika linjeya vat klaliga nimba wuna kwupmba yaigandi.

<sup>46</sup> Ngwut ngwutna kita nyan wuna nyaek tiga vat ndina mindama ana viga ligangwuk. God tiga kavamba liga yaa nyan wun. Wun viga ligowun. <sup>47-48</sup> Ngwuk kat ana woseka waigowun. Kita nyan wun kat vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa yelavitndeyan ndi njimbla njimbla apma vat kwiliga nyan wun. <sup>49</sup> Ngwutna ngwat walanga kwo nindi kavamba liga mana walinja nao kiga liga kiyalindi. <sup>50</sup> Nyinangwupmba liga yandi, mbutiwa nao kita nyan kindeyan ndi ana kiyagandi. <sup>51</sup> Nyinangwupmba liga yaa apma vat kwiliga nao vla ligowun. Kita nyan wunamba wan nao klalaa kindeyan ndi apma vat njimbla njimbla tindeya vat klaigandi. Ndinyangu kat kwiliwa wuna mbangi nao vla ligandi. Ndinyangu apma vat tinjangat kwiligowun waa wandi Jisas.

<sup>52</sup> Jisas wandi maa Juda awat sowat waleaga liga walindi. Anda vapmba indina mbangina wimbu nao vla lindi, kigiyandin waa walindi.

<sup>53</sup> Walindi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat ana woseka waigowun. Wun Godna vak klalaa nginyangu kat kwiliga nyan wun. Wuna mbangina wimbogwi yelogweno klalapan yigiyaa nimba njimbla njimbla apma vat tinjeya vat ana klaigandi. <sup>54</sup> Kita nyan wuna mbangina wimbogwi yelogweno klandeyan ndi njimbla njimbla apma vat tindeya vat klaigandi. Ngini yaiga njimbla wowun maa kiyalaa laakiyandi. <sup>55</sup> Wuna mbangina wimbu kiginda vla ligandi. Wuna yelogwen kilingwa ngu vla ligandi. <sup>56</sup> Wuna mbangina

wimbogwi yelogweno klaliga nyan wuna mbaapmamba ligiyandi. Ndina maawupmba tigiyouwun. <sup>57</sup> Wuna nyaek nyinangwupmba liga wun kat wandi maa ngaga yawun. Kan kipma yalaa yetinda vla yetigiyandi. <sup>58</sup> Nyinangwupmba liga yaa bret-nao wunayi. Ngwutna ngwat walanga tamba mana walinja nao kiga liga kiyalina vla wuna wimbu kigiya nimba wupma ana kiyaigandi. Njimbla njimbla apma vattiligiyandi waa wandi Jisas. <sup>59</sup> Wan nyaangit Kapaneamba liga Juda yisola linja ngaymba liga mbutindi Jisas.

*APMA VAK KWILIGA NYAANGIT JISAS MBUTNDI*

<sup>60</sup> Ndina mbuta nyaangit wutaa ndina mbaapma nimba wutaa wandi. Mbutinda nyaangit wupmak kat nin nimamba ana woviyaguga liganin. Wan nyaangit wupmak kat anaganin kai waiga waa wandi. <sup>61</sup> Kai walinja vak kat Jisas ndina maawupmba yelavita wandi. Mbutiwa nyaangit kat wupmak kat ngwuk kai wangwuk? <sup>62</sup> Wun God kwiya vat klalaa ndinyangu kat mbutiga nyan wun. Kipma kwagalalaa nyinangwut wokewun mala kan wokeweya vat kat kai waigangwuk? <sup>63</sup> Maawupmba yelavitingwa vak wan apma vat nima vatna. Minimba vilingwa vat wan nima vat ana ndi. Mat vatna. Ngwuk kat mbutiwa nyaangit wutaa klangweyan apma maawut yetilingweya vat klaigangwuk. <sup>64</sup> Ngwula nat nimba wun kat vilaa kai waligandi waa wandi Jisas. Jisas kat kai wala nimbawi kamwin kwiya nyano Jisas tamba viga lindi. <sup>65</sup> Wan vak viga ligandi kat wandi. Kita 65 nyan wuna kwupmba kwo ana yaigandi. Wuna nyaek wandi maa yaigandi waa wandi Jisas.

<sup>66</sup> Wandi maa ndina kwupmba la nima sakwat nimba ndi kat kai waa kwagalalaa yindi. Ndinogwinala ana kita vat yetindi.

*JISAS NJAMBWI NYANAT TINDA VAK PITA MBUTNDI*

<sup>67</sup> Yindi maa wan tamba vili kiyeli vililik nimba kat walandi. Ngwutno ndinogwinala wun kat kai waa kwagalalaa ygiyangwuk waa walandi ndi kat.

<sup>68</sup> Wagalandi maa Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan min kat kwagalalaa anda nat nyan kat yigiyandin. Yineya nat nyan ana ligandi. Mutima nyaangit njimbla njimbla apma vat tineya vat nin kat visimogwiligandi. <sup>69</sup> Min Kraist min. Min Godna nyan min. Min God yetiliga vak vla yetiligamin waa maawupmba yelavika liganin waa wandi Pita.

<sup>70</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk tamba vili kiyeli vililk pali ngwuk kat wowun maa wuna kwupmba yangwuk. Ngwut aywaa apma maawut tiga nimba mina ana ligangwuk. Ngwutna kita nyan Seten kwiya maawupmba yelavika liga



nyana waa wandi Jisas. <sup>71</sup> Judas Iskeriot Saimona nyan kat wupma wandi. Ndi tamba vili kiyeli vililik ta nimbana kita nyana. Ndi ngini Jisas kat sigiyaa nimba kat kamwin kwivat ta nyana.

## 7

### *JISASNA YAKWA NIMBA PESTO KAT YINDI*

<sup>1</sup> Tiga liga Jisas Galilimba yi ya yetindi. Judiamba liga njambwi Juda ndi kat vatnyavat tindi. Ngi kat tiga judia kwagalalaa Galilimba yiga yetindi. <sup>2</sup> Judana pesto tamba ndina ngwat ndu haus sel kwutna yetila njimbla kat yelavitinja pesto tamba ngway tolandi. <sup>3</sup> Ngi kat tiga ndina yakwa nimba ndi kat wandi. Wan kava kwagalalaa judiat ay mila. Judiamba liga mina mbaapmamba la nimba nima njivwa kwutima njivwa vigiyandi. <sup>4</sup> Kwutima njivwa pagwumeyan ana nglaatndi. Kapmba kwupmeyan apma vala. Nima sakwat nimba vigiyandi. Njambwi nyan tima vak vilaa yelavika ligiyandi waa wandi. <sup>5</sup> Ndi kwo wandi. Njambwi nyanat tidna vat ana viga lindi ndina yakwa nimba. <sup>6</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Njambwi nyanat tiwa vat ndi kat simogwiweya njimbla wata ana ngway tolaga ligandi. Pesto kat yilaa ngwutna mindama ndi kat visimogwingweya vat nima vat ana ndi. <sup>7</sup> Wundi Juda ngwuk kat ana kai waligandi. Wun kat kai waligandi. Ndi kat vilaa ngwuk kavle nimba ngwuk waa wowun maa wun kat kai waligandi. <sup>8</sup> Ngwuk kapma ay ngwula. Wan pesto liga njimbla wun ana yigiyowun. Njambwi nyanat tiwa vat ndi kat visimogwiweya njimbla ana ngway tolaga ligandi waa wandi Jisas. <sup>9</sup> Jisas ndi kat wandi maa yindi maa Jisas kapma Galilimba lindi.

### *JISAS PESTO KAT PAGWUGA YILAA NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>10</sup> Ndina yakwa nimba pesto kat yindi maa ndi kapma pagwuga ndina kwupmba yindi. <sup>11</sup> Pestomba la ndi Juda Jisas kat kwaka ndi andamba ligandi waa walindi. <sup>12</sup> Nima sakwat nimba ndina si waga awat sowat walealindi. Nat nimba ndi woseka waliga nyana. Kavle nyana waa walindi. <sup>13</sup> Walea liga walinja vak kapmba mina ana walindi. pagwuga mina walindi. Juda kat vaaka pagwuga mina walindi.

<sup>14</sup> Pesto la nindi nandinya Jisas God kat kwunatinja ngay wuleilaa nyaangit mbutindi. <sup>15</sup> Mbutinda nyaangit wutaa Juda ngipali walaa wandi. Manda kat vilinja vat kaawa viyaga ngambu linja vak wutindi. Ndi skul ya nyan ana ndi waa ngipali walaa walindi. <sup>16</sup> Jisas ndi kat wandi. Mbutiwa nyaangit wuna nyaangit ana ndi. Wun kat ay waa nyana nyaangitna. <sup>17</sup> Kita nyan wun kat ay waa nyan yelavika la maawut vla yelavika lindeyan mbutiwa nyaangit wutaa God

kwiya nyaangitna? E. Kipmamba liga nyana nyaangitna waa siga naguga yelavikiyandi. <sup>18</sup> Wuna nyaangit mbukewan. Wupma ana mbutigowun. Wun kat ay waa nyana si kwutaa katsongwangat mbutigowun. Simblan ana mutigowun. Kavle vat ana yiga yetiligowun.

<sup>19</sup> Ngwula tamba la nyan Moses ngwuk kat nyaangit mbuka njambiya taagandi. Ndinai kwiya njambiyana vapmba ana yiga yetiligangwuk. Ndi Moses kwiya njaambiyamba ana yetiligandi. Ndi kat vatnyagiyanin waa manda kat wun kat waligangwuk waa wagalandi. <sup>20</sup> Wagalandi maa ndi wandi. Kavle waagan min kat tavindi maa min apma maawut ana yelavika ligamin. Min kat ana vatnyavat tiganin waa wandi. <sup>21</sup> Wandi maa Jisas wandi. Njivwa lapman nandinyamba nima njivwa kita kwukwun maa vilaa manda kat wupma yindi waa wangwuk wun kat. <sup>22</sup> Mbangi pitingwa vak Mosesnanamba klangwuk. Tamba la nimba Mosesna ngwak walanga ndino mbangi pitindi. Njivwa lapman nandinyamba mbangi pitingwuk. <sup>23</sup> Njivwa lapman nandinyamba kita nyan kat samat kwunapmak ndina mbangi pitaa nin Moses waa njivwa lapman nandinyana njambiya kat ana kai wanin waa waligangwuk. Wun njivwa lapman nandinyamba yelogwengat ta nyan kat aywaa kwunakwun maa vilaa wun kat kai wangwuk. Manda kat. <sup>24</sup> Minimba vingwa vak kat mina yelavita siga nagungweyan ana simblan siga nagugiyangwuk waa wandi Jisas.

### *JISAS NDI KRAISTNA ANAGANDI WAA WALINDI*

<sup>25</sup> Nat nimba Jerusalemna nimba Jisas kat vilaa walindi. Wan vatnyavat tinja nyan kingiyan? E? Kai. <sup>26</sup> Ndi ana pagwuga mbutigandi. Kapmba mbutigandi Judana njambwi nimba ndi kat vilaa ndi nin kat kwunapmak God wandi, yaa nyana waa anagandi yelavikna. <sup>27</sup> Ndi wan nyan Kraist ana ndi. Wan nyana angwa ngepma viga liganin. Kraistna angwa ngepma ana viga ligiyanin waa nat nimba walindi.

<sup>28</sup> Wandi maa Jisas God kat kwunatinja ngay wuleilaa laataa ndi kat nyaangit mbutindi. Wuna mindama viga ligangwuk. Wuna angwa ngepma wuka ligangwuk. Wun kat ay waa wan nyan kat ana viga ligangwuk. Wun kat ay waa wan nyan kat ana viga ligangwuk. Avla ana yawun. Ndi wandi maa yawun. <sup>29</sup> Ndina mindama viga ligowun. Ndinai liga kavamba liga yawun. Ay wandi maa yawun waa wandi Jisas.

<sup>30</sup> Wandi maa nat nimba ndi kat kwutaa kalilaa kavle vat yivat wandi. Ndi kat ana kwutndi. Ndi kat kwutnjeya njimbla ana ngway toлага lindi. <sup>31</sup> Nat nimba ndi kat vilaa ndi Kraistna. Ndi God wandi maa yaa nyana waa yelavita

wandi. Ngini nat nyan yalaa kwutinda nima njivwa kat ana kwulakiyandi. Ngi kat tiga wan nyan God kwiya nyana waa wandi.

### *WANDI MAA PLISMAN JISAS KAT KWUPMAT YINDI*

<sup>32</sup> Wundi nimbandi awat sowat waleaga walinja vak Ferisi wutaa Ferisio God kat kwunatiga njambwi nimbo wandi maa plisman Jisas kat kwupmat yindi. <sup>33</sup> Ndi kat kwupmat yandi maa Jisas ndi kat wandi. Nima njimbla ana ngwutnogwinala ligiyowun. samat tiga ngwuk kat kwagalalaa wun kat ay waa wan nyan tiga kavat yigiyowun. <sup>34</sup> Yiwun maa wun kat kwaka vilevilaa ligiyangwuk. Yiwa kava ngwut ana yaigangwuk waa wandi Jisas. <sup>35</sup> Wandi maa Juda ndi awat sowat walindi. Anda kaya yinda ndi kat kwaka vilevilaa ligiyandin. Kava kavamba liga Juda kat ndi kat vivat anagandi yiga. Juda ana ndi nat nimba liga kava kavat anagandi yiga. Yilaa ndi kat nyaangit simogwigiyaa. <sup>36</sup> Wun kat kwaka vilevilaa ligiyangwuk waa manda kat wandi. Yiwa kava ana yaigangwuk waa manda kat wandi waa awat sowat walindi.

### *JISAS KWINDEYA APMA KIGIN NGU*

<sup>37</sup> Wan Judana pesto ngini la la nandinya Jisas laataa nima kwundimba walaga wandi. Kita nyan ndina mbanjinge pundeyan wuna lak yaigandi. Ndi kat apma lisik ngu kwigiyowun. <sup>38</sup> Kita nyan wun kat vilaa ndi God wandi maa yaa nyana waa yelavitndeyan tamba piliwutnja vak ndinamba tigiyaandi.

Waangumba wogweliga ngu nat nimba kat kwinja vla wan nyan wupma nat nimba kat kwunatndi maa njimbla njimbla apma vat tigiyaandi

waa tamba piliwutndi waa wandi Jisas. <sup>39</sup> Jisas kigin ngu kat ana wandi. Godna waagan kat wandi. ndi kat vilaa ndi God wandi maa yaa nyana waa yelavika ligiyaa nimba God wandi maa yaa nyana waa yelavika ligiyaa nimba God kwiya waagan klaigandi waa Jisas wandi. Wan njimbla Jisas mbukna njimbla God ndina waagan ana kwiga lindi. Jisas nyinangwut wokendi maa kwindi.

### *MBAAPMA VILLIK SINDI*

<sup>40</sup> Jisas mbuta nyaangit nima sakwat nimba wutaa wandi. Ndi kawiga lina profetna waa wandi. <sup>41</sup> Nat nimba wandi. Ndi God kwiya nyana. Ndi Kraistna waa wandi. Nat nimba wandi. Ndi Kraist ana ndi. Kraist Galilimba liga nyanat ana ligiyaandi. <sup>42</sup> Tamba la nimba God waa nyaangit piliwutndi. Kraist Devitna yelangit nyanat tigiyaandi. Devitna angwa ngepma Betlehem walinja ngepmamba liga yaigandi waa tamba piliwutndi waa wandi. <sup>43-44</sup> Ngi kat tiga awat sowat

waleaga walindi. Ndina nat nimba ndi kat kwutaa kalilaa kavle vat yivat wandi. Ndi kat ana kwutndi.

### *NJAMBWI NIMBA JISAS KAT WANDI*

<sup>45</sup> Ndi kat kwupmat ya plisman ndi kwo liga lungwamataa yindi. Yindi maa God kat kwunata njambwi nimbo Ferisio ndi kat vilaa wagalandi. Manda kat ndi kat kwutapman kwo yangwuk waa wagalandi. <sup>46</sup> Wagalandi maa plisman wandi. Tat ta kita nyan ndinai ngambula vla ana ngambulindi. Ndinai waa nyaangit wutaa ana alipsiga ndi kat kwukiyanin waa wandi plisman. <sup>47</sup> Wandi maa Ferisi ndi kat njika wagalandi. Woseka walinda nyaangit nima sakwat nimba wutaa yelavika ndina maawupmba kwutaa lindi. Ngwutno kwutaa ligangwuk? Waa njika wagalandi. <sup>48</sup> Nin Ferisio Judana nat njambwi nimbo ndinai ngambulaa nyaangit wutaa yelavika nina maawupmba ana kwutaa liganin. Ngwuk manda kat mandit vat yelavika ligangwuk. <sup>49</sup> Wundi nimba wan tamba la nyaangit ana wuka ligandi. Ngi kat tiga kavle maawut yelavika liga Jisas waa nyaangit wuka ligandi waa Ferisi njika wandi.

<sup>50</sup> Wandi maa ndina kita nyan laataa wandi. Ndina si Nikodimas. Tak wan nyan nganat Jisas kat wagalavat yindi. <sup>51</sup> Ndi wandi. Nina ngepma yelina vak vla ana yiligangwuk. Nin kita nyan kat ana kwo kai waliganin. Ndina kwundi wutaa siga nagugiyandin. Nina ngepma vat kingiyan waa wandi.

<sup>52</sup> Wandi maa ndi kat njika wandi. Mino Galilina nyan min. Tamba piliwutnja nyaangit min avi mila. Wan kawiga lina profet Galilimba ana laapkiyandi waa vigiyamin waa ndi kat njika wandi. <sup>53</sup> Wandi maa yisolaa linja kava kwagalalaa kita nyan kita nyen laaptaa mina ngegavat yindi.

## 8

### *YAMBISIK YILA TAAGWAT*

<sup>1</sup> Ndina ngegavat yindi maa Jisas Oliv walinja nduwiat wokendi. <sup>2</sup> Nat nandinya ngambi nglei dailaa God kat kwunatinja ngay wuleindi maa nima sakwat nimba ndi kat yandi maa ndi ndaa liga ndi kat visimogwindi. <sup>3</sup> Visimogwi lindi maa Judana lo kat simogwi la nimbo Ferisio taagwa kwutaa ndina lak kalindi. Wat taagwa yambisik yilinja vak kwutaa lila vak vilaa li kat kwutaa kalindi. <sup>4</sup> Kalilaa Jisas kat wagalandi. Njambwi nyan wat taagwa yambisik yilinja vak kwutaa lili, vinin. <sup>5</sup> Moses nin kat tamba kwiya lomba wandi. Yambisik yiliga nimba kat tamba kwiya lomba wandi. Yambisik yiliga nimba kat vatnya ngwula waa wandi. Min angamak waligamin waa Jisas kat wagalandi. <sup>6</sup> Kavle nyaangit mbutndeyan ndi kat

nima vat yigiyandin waa yelavita wagalandi. Wagalandi maa Jisas ndi kat ana awat wandi. Valolaa liga sit taambamba kipmamba piliwutndi. Nin kat ana wutigandi waa yelavika lindi.

<sup>7</sup> Ngi kat tiga ndi kat wagala wagala lindi. Jisas laaptaa ndi kat wandi. Ngwutna kita nyan kavle vat yilapman yiligiya nyan ndi kambak kwutaa wat taagwa kat vatnyvat tat yaagigiyandi <sup>8</sup> waa walaa valolaa nat njambi kipmamba piliwutndi. <sup>9</sup> Ndinai waa nyaangit wuta nimba ndina maawupmba yelavitndi. Nin kavle vak yiga yetilapman nimba ana nin waa yelavita wup yilaa kwagalalaa wogwendi. Njambwi nimba tak wogwendi. Nat nimba ndina kwupmba wogwendi. Wogwendi maa Jisaso wat taagwo mbik kapma limbit.

<sup>10</sup> Jisas laaptaa taagwa kapma lilangat vilaa li kat wandi. Nyin kat vatnyavat yalaa la nimba andambpa ligandi. Nyin kat kai waliga nimba andamapa ligandi waa wandi. <sup>11</sup> Wandi maa wali. njambwi nyan ndi tamba yindi. Wali maa wandi. Nyin kat wuno kai ana waigowun. Ngini kavle vat wata yinyeya. Kwo ay nyila waa wandi Jisas.

### *WUN GODNA NYAN WUN WAA WANDI JISAS*

<sup>12</sup> Jisas nat njambi ndi kat wandi. Wun kipma liga nimba kat apma vat kwiliga nyan wun. Vikemba ya vla ligowun. Kita nyan wuna kwupmba yandeyan kulun wala kavle vat kwagalalaa ya vitigiya kavamba yetivla apma vat yetigiyandi waa wandi Jisas. <sup>13</sup> Wandi mala Ferisi Jisas kat wandi. Wun njambwi nyan wun avla walima vat ana nglaatndi. <sup>14</sup> Wandi maa Jisas awat ndi kat wandi. Wuna lak waweyan nglaatndi. Yawa kava viga ligowun. Ngini yiweya kava viga ligowun. Yalaa yiweya kava ngwut ana viga ligangwuk. <sup>15</sup> Ngwuk kipmana vapmba nat nimba kat vilaa siga naguligangwuk. <sup>16</sup> Ndi kat vilaa siga naguweyan ndina maawupmba liga vak kat vilaa apma vat savagu siga nagugiyowun. Wun kapma liga ana siga nagugiyowun. Wun kat ay waa nyan wuna nyaek wunamba lindi, siga nagugiyowun. <sup>17</sup> Ngwutna ngepmana vak kingiyani piowutnja. Vililik pali laataa kita vak kita nyaangit mbupmbeyan wan nyaangit ana ndaigiyandi waa waligangwuk. <sup>18</sup> Wun kita nyan njambwi nyanat tiwa vat wun avla waligowun. Wun kat ay waa nyan wuna nyaek ndino njambwi nyanat tiwa vat di waligandi waa wandi Jisas.

<sup>19</sup> Wandi mala ndi wandi. Mina nyaek andamapmba ligandi waa wandi maa Jisas wandi. Wun kat ana viga ligangwuk. Wun kat viga ligengwan wuna nyaek kat viga ligangwuk waa Jisas wandi.

20 Wan nyaangit God kat kwunatinja ngay ndi kat simogwivat wuleilaa sanya nagilinja kavamba mbutindi. Mbutindi mala ndi kat kavle vat yivat ana kwutaa kalindi. Ndi kat kwutaa kalinjeya njimbla wata ana ngway tolaa ligandi.

*YIWEYA KAVA ANA YIGIYANGWUK WAA JISAS WANDI*

21 Jisas ndi kat nat njambi wandi. Yiwun maa wun kat kwaka vileviga kavle vat tiga kiyai gangwuk. Yiweya kava ana yaigangwuk waa wandi. 22 Wandi maa Juda wagalandi. Avla anagandi vatnyagiya. Yiweya kava ana yaigangwuk waa manda kat wandi waa wagalandi. 23 wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwut kipmana nimba ngwuk. Wun nyinangwutna nyan wun. An kapma kapma nda li. 24 Ngi kat tiga ngwuk kat wowun. Kavle vat tiga liyai gangwuk waa wowun. Wun kat vilaa ndi God wandi yaa nyana waa yelavitapman yingweyan ngwut kavle savle liga kiyai gangwuk waa wandi Jisas.

25 Wandi maa wandi. Min anda nyan min waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. Tat ngwuk kat tiwa vat tamba mbukwun. Mandit vak ana mbukiyowun. 26 Ngwuk kat mbukweya nyaangit nima sakwat tindi maa vilaa siga nagugiyowun. Wun kat ay waa nyan savagu vapmba viga siga naguligandi. 27 Wanda nyaangit wutaa wuna ngaek waa God kat wanda vak ana wuka viga lindi. 28 Jisas ndi kat nat njambi wandi. Wun Godna vat ndinyangu kat mbutiga nyan wun. Ngini wun kat kwutaa katsolaa wun kat diwai krosmba kaalandi maa ndi wun kat vilaa di God wandi, yaa nyana waa waigandi. Ndi ndinai yelavitiga vapmba ana njivwa kwutigandi. Ndina nyaek wandi maa nyaek waa vapmba njivwa kwuka nyaangit mbutigandi waa waigandi. 29 Wun kat ay waa wan nyan wun kat ana kwagalaa ligandi. Kapma ana tiligowun. Ndinai maawupmba yelavika wanda vapmba mina njivwa kwutigowun waa wandi Jisas. 30 Wan nyaangit wandi maa nima sakwat nimba wutaa ndi ndina maawupmba yelavika kwutaa lindi. Jisas God wandi, yaa nyana waa yelavika lindi.

*JISAS WAA NYAANGIT NDI KAT KWUNAKIYANDI*

31 Ndi kat wuka kwutaa lingwa vak ke kwagalangwa. Kwagalapman yingweyan wuna mbaapma nimba tigi yangwuk. 32 Wun kat kwagalalapman yingweyan wunai waa nyaangit wuka kwutaa lingweyan mbambala ngwuk kat ngila la viga la kavle vat ngiligiyandi waa wandi Jisas.

33 Jisas wandi maa Juda ndi kat wandi. Nin Ebrahamna nyangu nin. Nat nimba nin kat ana kandi kwutaa kalilaa

nin kat viga lindi. Manda kat ngwuk kat kwutaa viga la vak ngiligiyandi waa wamin waa wandi.

<sup>34</sup> Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Awuk ngwula. Kavle vat yiga yetiliga nyan wan kavle vat ndi kat ngilaa ligandi. <sup>35</sup> Kita nyan ngayna njivwa kwupmak kat ndi kat kematndi maa tindeyan ndi wan ngaymba njimbla njimbla ana ligiyandi. Wan ngayna apma nda ngini ndi ana klaigandi. Ndi njivwa kwuta nyan mina ligandi. Wan ngay viga la nyana nyan ndi wan ngaymba njimbla njimbla tiga ngayna apma nda klaigandi. <sup>36</sup> Wun Godna nyan wun. Ngwuk kat ngilaa liga nda njalakweyan apma nglei vat tiga Godnana apma nglei nda klaigangwuk.

<sup>37</sup> Nin Ebrahanna nyangu nin waa waligangwuk. Viga ligowun. Mbutiwa nyaangit wupmak kat kai waa wun kat vatnyavat tigangwuk. <sup>38</sup> Wuna nyaek tiga kavamba tiga viwa vat ngwuk kat mbutigowun. Ngwutno ngwutna nyaek yeta vla yetigangwuk waa wandi Jisas.

#### *NGWUTNA NYAEK SETEN WAA WANDI JISAS*

<sup>39</sup> Wandi maa Juda wandi. Nina nyaek Ebrahim waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ebrahim ngwutna nyaek ana ndi. Ebrahim ngwutna nyaekna tigendan ndinai yeta vla yetigengwuk. Wupma kai. <sup>40</sup> Wun Godnanamba wutuwa nyaangit ngwuk kat mbutigowun. Woseka waluwa vat ana ndi. Wan nyaangit wutaa wun kat vatnyavat tigangwuk. Mbambala God kwiya nyan kat kai walingwa vla tamba la nyan Ebrahim wupma God kwiya nyan kat ana kai walindi.

<sup>41</sup> Ngwutna nyaek nat nyana. Ngwutna nyaek yeta vla yetiligangwuk waa Jisas wandi maa Juda ndi kat wandi. Nin avla ana laataa liganin. God wandi mala laataa liganin. God nina nyaekna. Ndina kwundi mina wuka liganin waa wandi maa Jisas wandi. <sup>42</sup> God ngwutna nyaeknat tigendan gwuk wun kat vilaa woviyaguga ligengwuk. Ndinai liga kavamba tiwun maa wun kat wandi maa yawun. Wunai yelavikna vapmba ana yawun. Ndi wandi maa yawun. <sup>43</sup> Ngwuk kat mbutiwa nyaangit ngwutna maawut ana yelavika ligandi. Mbutiwa nyaangit ana alipsiga wuka ligangwuk. <sup>44</sup> Ngwutna nyaek yelavika vapmba yelavika ligangwuk. Ngwutna nyaek Seten. Ngwutna nyaek kavle vak yilinda vla wupma yiligangwuk. Tamba nat nimba kat vatnyalaa nyana. Ndi woseka waliga nyana. Ndina maawupmba yelavika kwovak kwovak woseka mina waligandi. Ndi woseka waliga nimbana njambwi nyana. <sup>45</sup> Wun ana ngwuk kat woseka waliwun maa ndi woseka waligandi waa waligangwuk wun kat. <sup>46</sup> Wun kavle vat ana yiligowun. Wan yiwa kavle vat wun kat simaga ngwula. Vilu. Ana alipsiga simagaiyangwuk. Ngi kat tiga

ndi woseka waligandi waa manda kat waligangwuk wun kat.  
<sup>47</sup> Godna nyangu ndina nyaek waa vak wuka ligandi. Ngwuk Godna nyangu ana ngwuk. Ngi kat tiga God waa vak ana wuka ligangwuk waa wandi Jisas.

<sup>48</sup> Wandi maa Juda wandi. Tak ndi kat Sameriana nyana tungwengwan yiga liga nyana waa walinin. Tak ndinamba kavle waagan tavindi mala kavle vat yilindi waa walinin. Ngiyambak walinin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi.  
<sup>49</sup> Wun kavle waagan tavi liga nyan ana wun. Wuna nyaekna si mina kwutaa katsoligowun. Ngwuk wuna si kwutaa viyasanda ligangwuk. <sup>50</sup> Wuna si avla kwutaa katsovak kat ana kan njivwa kwutigowun. Nat nyan wuna si kwutaa katsovak waligandi. Wuna si kwutaa viyesanda liga nimba kat ndi kat nima vat yigiyandi. <sup>51</sup> Ngwuk kat woseka ana waigowun. Awuk ngwula. Kita nyan mbutiwa nyaangit wuka yetindeyan ndi ana kiyagandi waa wandi Jisas.

<sup>52</sup> Jisas wandi maa Juda wandi. Wama vak wutaa kavle waagan minamba tavilaa linda vak viga liganin. Tak min wamin. Kita nyan mbutiwa nyaangit wuka yetindeyan ndi ana kiyagandi waa wamin. Ebrahamo tamba la profetno tamba kiyandi luwa. <sup>53</sup> Nina walanga Ebrahim ndi tamba kiyandi. Min ndi kat kwulatigamin? E? Ndi mat nyana? Min ndina njambwi min? Tamba la profet ndino tamba kiyandi. Min ndi kat kwulatigamin? Waa njika wagalandi.

<sup>54</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Avla wuna si kwutaa katsoweyan nima nda ana ndi. Wuna nyaek God ndi wuna si kwutaa katsoligandi. <sup>55</sup> Ngwuk ndina mindama ana viga ligangwuk. Wun wuka viga ligowun. Ana viga ligowun waa waweyan woseka walingwa vak vla wupma wigowun. Woseka ana waigowun. Ndina mindama viga ligowun. Ndinai waa vapmba yetiligowun.

<sup>56</sup> Ngwula walanga Ebrahim tiwa vat vilaa solat silindi waa wandi Jisas. <sup>57</sup> Wandi maa Juda wandi. Mina ndimwe ndumi vili kiyeli tamba vili ana ndi. Ebrahim kat angamak yila vimin waa njika wagalandi.

<sup>58</sup> Wagalandi mala Jisas ndi kat wandi. ngwuk kat ana woseka wowun. Tamba wunai ta njimbla Ebrahim wata ana lindi waa wandi Jisas. <sup>59</sup> Jisas wandi maa ndi kat vatnyavak kambak klaa kwutaa lindi. Jisas pagwuga yiga God kat kwunatinja ngayimba liga wogwendi. Ndi nima sakwat nimba yisolaa lindi, ndi pagwuga yiga yisolaa la nimba kat kwagalalaa yindi.

## 9



<sup>1</sup> Jisas ava yambimba yiga liga way ava yambimba la mini vilapman nyan kat vindi. Nyime ndi kat kwukna njimbla mini kwitaa lindi. <sup>2</sup> Vindi maa Jisasna kwupmba la nimba ndi kat wagalandi. Njambwi nyan, kanda ya kavle vatna ndina mini tivilaa lindi maa vilapman yilinda. Ndinai ya vatna? E? Nyaek nyime ya vatna? Waa wagalandi.

<sup>3</sup> Wagalandi maa wandi. Kai nyaek nyime ya kavle vat ana ndina mini kavle yindi. Avla yinda kavle vat ana ndina mini kavle yindi. Avla yinda kavle vat ana ndina mini kavle yindi. God ndi kat kwunatndeya vat nat nimba kat visimogiwangat ndina mini kavle yilaa lindi. <sup>4</sup> Mbambala God waa njivwa kwukiyowun. Mbambala nya siliga nandinya vla ligandi. ngini yaiga nandinya ngan vla ligiyandi. Wan ngini yaiga njimbla Godna njivwa ana alipsiga kwuka ligiyanin. <sup>5</sup> Mbambala wun kipmamba liwan ndinyangu kat apma vat yelavitinja vak kwiliwa njivwa kwukiyowun nimamba waa wandi maa <sup>6</sup> kipmamba sipmiya sandi. Sipmiya salaa kipmamba ligangindi. ligagilaa wan kipma klalaa kavle mini la nyana minimba taagalaa <sup>7</sup> Siloam walinja nguwat yilaa yagu mila waa wandi Jisas. Wan ngunana si dina kwundimba Siloam walindi. Siloamna angwa nyaangit Ay Mila. Jisas ay wandi maa yilaa ngu yagundi maa ndina mini vindi apma vat. <sup>8</sup> Ndina mini vilindi maa ndina ngepma nimba ndi kat vilaa wagalandi. Wan nyan tat mini vilapman tiga sanya kat yawila nyana? Kai? nat nyana? Waa wagalandi. <sup>9</sup> Nat nimba wandi. Awa luwa kingiya ndi. Nat nimba wandi. Kai. Nat nyana. Ndina mindama vla ligandi waa wandi. Ndi wandi. Kai. Wunayi. Tat mini vilapman yeta nyan wun.

<sup>10</sup> Wandi maa ndi kat wagalandi. Anda vapmba yilaa mbambala wan mina mini viligamin waa wagalandi maa wandi. <sup>11</sup> Jisas walinja nyan kipma kwutaa wuna minimba taagalaa Siloam walinja ngu yiga yagu mila waa wandi maa yiga yaguwun maa wuna mini kembandi maa vigowun waa wandi maa ndi kat wagalandi. <sup>12</sup> Wan nyan Jisas andambapmba ligandi waa wagalandi maa ana vigowun wandi.

<sup>13</sup> Ndina ngepma nimba mini vilapman ta nyan kat kwutaa Ferisi yisolaa la kavat kalindi. <sup>14</sup> Jisas kipma kwutaa ndina mini kwunatnda nandinya ndina njivwa lapman tilinja nandinya. <sup>15</sup> Ferisi ta kava yandi maa ndi kat wagalandi. angamak yilaa min mini vimin waa wagandi maa wandi. Wan nyan kipma kwutaa wuna minimba taagandi maa ngu yagulaa mini apma vat vigowun waa wandi. <sup>16</sup> Wandi maa nat Ferisi wandi. Ndi kat kwunata nyan God wandi maa yaa nyan ana ndi. Njivwa lapman nandinya kwo tilina vla ndi wupma ana njivwa kwagalalaa kwo liligandi waa wandi.

Ndina nat nimba mandip vak mandip vak wandi. Kavle vat yiga yetiliga nyan kan njivwa ana alipsiga kwukiyandi. Ndi apma nyana waa wandi. Wungi vapmba waga mbaapma vililik sindi.

<sup>17</sup> Tat min kiyala la nyan kat nat njambi wagalandi. Min angamak yelavika ligamin. Ndi apma nyana? E? Kavle nyana? Waa wagalangi maa ndi profetna waa wandi. <sup>18</sup> Wundi Juda ndinai waa nyangit wutaa yelavtndi. ndina mini tak kavle yindi maa yetindi? E? Woseka waligandi waa yelavika ndina nyaek nyime kat yagwa wandi. <sup>19</sup> Wandi maa yambik maa mbik kat wagalandi. Kan mbila nyana? Mini kavle ya nyana? Angamak yilaa kan mini vindi waa wagalandi maa wambik. <sup>20</sup> Awa luwa kan nyan ana nyana. Nyime ndi kat kwutaa njimbla ndina mini kavlea. <sup>21</sup> Angamak yilaa mbambala vinda vak ana yelavika liga. Ndina mini anda nyana kwunakna. Ana viga liga. Ndi kat wagala ngwula. Ndi tamba nima ndua. Ndi avla mbukiyandi waa wambik ndina nyaek nyimeo.

<sup>22</sup> Ndina nyaek nyimeo kapmba ana mbupmbik. Pagwuga mbupmbik. Juda kat vaaka liga pagwuga mbupmbik. Tak Juda walindi. Kita nyan Jisas God wandi, yaa nyana Kraistna waa waiga nyan kat wungi nyan kat kiklinin maa yisolaa lilina ngay ana wuleigiyandi waa tak walindi. Ngi kat tiga ndina nyaek nyimeo vaaka lilimbit. <sup>23</sup> Ngi kat tiga wambik. Ngwuk ndi kat avla wagala ngwula. Ndi ngwuk kat mbukiyandi waa walimbit nyaek nyime.

<sup>24</sup> Wambit maa nat njambi mini kavle yila la nyan kat yagwa mila walaa nat njambi wandi. Mina mini apma vat tinda vak kat God kat sivu agi mila. Wun kat kwunatndi waa wama nyan kavle vat yilaa nyana. Ndi ana min kat kwunatndi waa wandi.

<sup>25</sup> Wandi ma wan nyan wandi. Wun ana viga ligowun. Kavle vat yiga yetiliga nyana? E? Apma vat mina yiliga nyana? Ana viga ligowun. Kita vak mina viga ligowun. Tak wuna mini ana viluwun. Mbambala tamba apma vat viga yetigowun. Ngi vat mina viga ligowun wun kat yinda vat mina waa wandi maa <sup>26</sup> ndi wandi. Wan vak anda vapmba mina mini kwunatndi maa viga ligamin waa wandi waa Juda.

<sup>27</sup> Wandi maa wandi. Manda kat njimbla njimbla wagalaligangwuk. Wun kat ya vat tamba mbukwun maa wuka ligangwuk. Ndina kwupmba yivak kat nat njambi wupmak wunkat wagalaligangwuk? Waa wandi maa <sup>28</sup> ndi kat njika wandi. nin ndina kwupmba la nimba ana nin. Min ndina kwupmba la nyan min. Nin Mosesna kwupmba liganin. Ndi nina njambwi nyana. <sup>29</sup> Tamba God ndinai waa nyaangit Moses kat mbutindi. Viga liganin. Wan nyan Jisas wupma

kai. Ndi andamba la nyana. Ana viga ligandin waa ndi kat njika wandi.

<sup>30</sup> Wandi maa ndi kat wandi. Wan vak nima vatna. Ngwuk ana vingwuk Jisas andamapmba yandi. Ndi nima njsvwa kwuka wuna mini kwunatndi. Wan vat nima vatna. <sup>31</sup> Kavle at yiga yetiliga nimba God kat wagalalinja vak ana wutigandi. Viliganin. Kita nyan God kat yelavika ndinai waliga vapmba yetindeyan wagalandeya vak God wukiyandi. <sup>32</sup> Tamba nlei mbambala vina vat ana lindi. Nyime kwuti maa kavle minio la nyan kat nat nyan kwunatnda vat tak ana lindi kan kipmamba. <sup>33</sup> Jisas God wandi, yaa nyanat tilapman yigenda wan nima njivwa kwunatnda njivwa ana kwukendi waa wandi.

<sup>34</sup> Wandi maa ndi kat kimbut yiga wandi. Mina nyime min kat kwuti maa min kavle vat yiga yetiga nyan min. Manda kat nin kat visimogwi vat yelavika ligamin waa kimbut yiga walaa ndi kat kilindi.

#### *NDINA MAAWUT KAVLE VAK YELAVIKA LINDI*

<sup>35</sup> Ndi kat kikinja vat Jisas wutaa ndi kat kwaka yiga vindi. Vilaa wandi. Godna vak ndinyangu kat visimogwi liga nyan kan kipma ngaga yandi waa yelavika ligamin? Waa walandi Jisas. <sup>36</sup> Jisas wandi maa wan nyan wandi. Godna vak ndinyangu kat visimogwi liga nyan anda nyana? Wun ana viwun ndi kat waa wandi maa Jisas ndi kat vilaa wandi. <sup>37</sup> Ndi kat tamba vimin. Wunayi waa Jisas wandi maa wan nyan wandi. <sup>38</sup> Ngiyambak wama. God wandi maa yaa nyan min. Njambwi nyan min waa walaa kwali kwali silaa ndi kat sivu kilindi.

<sup>39</sup> Jisas wandi. Ndinyangu kat mbaapmba vililipmba taagavat yawunkan kipma. Nat mbaapma nimba nin nabuo liga nimba nin waa waligandi. Ndi butiwa nyaangit wutaa ndina maawupmba ana yelavitigandi. Nat mbaapma nimba nin nima sakwat vak kat ana yelavika ligandin waa waligandi. Ndi mbutiwa nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavika ligandi waa wandi Jisas. <sup>40</sup> Wandi maa wumba la ndi Ferisi ndi kat walandi. Min nin kat wamin? Ngwuk mbutiwa nyaangit ngwutna maawupmba ana yelavika ligangwuk wamin nin kat? Waa walandi. <sup>41</sup> Walandi maa Jisas ndi kat wandi. Awa luwa. Ana yelavika ligangwut tuwa. Nin nima sakwat vak kat ana yelavika ligandin wangweyan God ngwutna kavle vak kat silsmbwigiyandi. Wupma ana waligangwuk. Aywaa yelavika ligandin. Apma vat tiga nimba nin waligangwuk. Ngi kat tiga ngwutna kavle vak kat God ana alipsiga silimbwigiyandi waa wandi Jisas.

## 10

*JISAS PAGWULAA LIGA WAPUSEPUT SIP SIP KAT MBUTINDI*

<sup>1</sup> Jisas laataa ndi kat wandi. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Awuk ngwula. Kita nyan sip sip kwaa liga tivwina suwi yambimba wuleivak kat kai walaa tivwi saka yiga wuleindeyan wan nyan sikwutiga nyana. Kavle vat yiga yetiliga nyana. <sup>2</sup> Suwi yambi savagu wuleiliga nyan ndi wan tivwina sip sip kat viga liga nyana. <sup>3</sup> Ndi kat viga liga nyan yandi maa suwi yambi kat viga liga nyan lavwigiyandi. Sip sip ndina kwundi wuka ligandi. Sip sip kita kita ndina si viga wuka ligandi. Ndi yagwa wandi maa ndina kwundi wutaa ndina kwupmba yiligandi. <sup>4</sup> Ndina sip sip tivwimba liga wogwenjeyan ndi avla ana wogweligandi. Ndi tak suwi yambi wogweligandi. Ndi ndina kwundi wutaa ndina kwupmba wogweligandi. <sup>5</sup> Kwo nyan kat vilaa vaka piligiyandi. Kwo nyana kwundi ana wuka ligandi waa wandi Jisas.

*PAGWULAA LIGA WAPUSEPUTNA ANGWA NYAANGIT*

<sup>6</sup> Wan pagwulaa liga wapuseput Jisas mbutndi maa wan wapusepuk kat wutaa ana ndi yelavika ligandi.

<sup>7</sup> Jisas ndi kat wandi. Nyaangit mbupmat yigowun. Awuk ngwula. Wan sip sipna tivwina suwi yambi wunayi. <sup>8</sup> Wun tiwun mala tata ya nimba ndi sikwuka kavle vat tigiyan. Sip sip ndina kwundi ana wuka lindi. <sup>9</sup> Suwi yambi wunayi. Ndi kat viga liliwun maa ndi apma vat tigiyan. Sip sip apma yuwi kat vlaa kilinja vla apma vat tigiyan.

<sup>10</sup> Sikwutiga nimba apma vat kwutaa yetivak kat ana yaligandi.

Sikwupmat, vatnyavat, kavle vat yivat mina yelavika yaligandi. Wun ndinyangu kat njimbla njimbla apma vat yetijeya vak kat kwivat yawun. <sup>11</sup> Apma vapmba sip sip kat viga liga nyan vla ligowun. Sip sip kat viga liga nyan vla ligowun. Sip sip kat viga la nyan sip sip kat tiga kiyalinda vla wuno ndinyangu kat viga liga kiyagowun. <sup>12</sup> Nat kita nyan sanya klavat sip sip kat viga ligiyandi. Viga linda sip sip kat valivat yandeyan ndi vaakaa pilindi maa sip si pkat vatnyandi maa vilaa nat sip sip kava kavat vaaka piligiyandi. <sup>13</sup> Sanya klavat sip sip kat viga liga nyan ndi sip sip kat ana nimamba yelavika ligandi. Ng'i kat tiga ndi kat kwagalalaa pilindi.

<sup>14</sup> Wun wupma ana kwagalalaa vaaka piligiyowun. Sip sip kat ama vat viga liga nyan vla ligowun. Wuna nimbana si kita kita viga wuka ligowun. Dino wun kat viga wuka ligandi. <sup>15</sup> Wuno wuna nyaek Godno awat sowat viga ligali. Wuna sip sip kat tiga wun kiyagowun. <sup>16</sup> Nat mbaapmamba liga sip sip ndino wuna sip sip ndi. Ndi kat yiwun wuna

kwundi wutaa wuna lak yaigandi. Yandi ma aywaa wuna sip sip kita tivwimba taagawun maa tigiyan di. Ndi kat aywaa wuna lak viga ligiyowun. <sup>17</sup> Kiyalaa liga laakiyowun waa yelavita kiyai gowun. Kiyaweya vak kat vilaa wuna nyaek wun kat woviyaguga ligandi. <sup>18</sup> Kita nyan ndina maawupmba yelavita wun kat ana alipsiga vatnyagiyandi. Wun wowun maa wun kat vatnygiyan di. Kiyalaa liga laakiyowun. Viga ligowun. Kiyalaa liga avla laakweya kwondu ngiliga. Viga ligowun. Wuna nyaek wunkat wupma wandi maa viga ligowun waa wandi Jisas. <sup>19</sup> Ndinai waa nyaangik kat wutaa Juda ngambuga liga mbaapma vililik sindi. <sup>20</sup> Nat mbaapmamba la nimba wandi. Kavle waagan tavindi maa ndi tungwengwan yiga ligandi. Ndina kwundi wupmak kat nin kai wanin waa wandi. <sup>21</sup> Nat mbaapmamba la nimba wandi. Kavle waagan tavilaa liliga nyan wupma wanda vla ana waigandi. Kavle waagan tavilaa liliga nyan mini kiya nyana mini ana kwunakiyan di waa wandi.

#### *JUDA JISAS KAT KWUNDIMBA NDI KAT WALEALINDI*

<sup>22</sup> Judana nima nandinya yandi. Wan tamba Godna ngay kwunataa wuleilaa linja njimbla yelavika linja nima nandinya. Yipma yila njimbla yelavika linja nima nandinya. Yipma yila njimbla. <sup>23</sup> Wan njimbla Jisas Godna gay wuleilaa tamba la nyan Solomon kwutaw kavamba liga yi yalindi. <sup>24</sup> Tindi maa Juda ndi kat ya wegwulaa wagalandi. Manda kat nin kat kapmba yigumba walapman yimin maa nina maawut kavle vat yelavika liganin. Mbambala nin kat kapmba mbukiyamin. Min God wandi, yaa nyan min? Min Kraist min? Nin kat ambup mila waa wandi.

<sup>25</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kat Kraistnat tiwa vak tamba mbukwun maa wun kat woseka wandi waa wangwuk. Wuna nyaek wun kat kwiya njivwa kwutiwun. Wan kwutiwa njivwa Kraistnat tiwa vat ndinyangu kat visimogwiligandi. <sup>26</sup> Ngwuk Kraistnat tiwa vat ana viga ligangwuk. Ngwuk wuna sip sip ana ngwuk. Ngwuk kat tamba wowun. <sup>27</sup> Wuna sip sip wuna kwundi wuka ligandi. Ndina si kita kita wuka ligowun. Wuna kwundi wutaa wuna kwupmba yaligandi. <sup>28</sup> Ndi kat njimbla njimbla apma vat tinjeya vat kwiligowun. Ndi ana kavle yigiyandi. Kita nyan ana ndi kat kwutaga alaguat kloga kaligiyandi. Wun ndi kat kwutaa ligowun. <sup>29</sup> Wuna nyaek ndi kat kwutaa liwangat wandi. Ndi njambwi nyana. Nat nyan ndi kat ana kwulakiyan di. Kita nyan ana alipsiga ndi kat kwutaga alaguat kloga kaligiyandi. God ndino ndi kat kwutaa ligandi. <sup>30</sup> Wuna nyaeknonala an kita lulu tigali. An kita vat tigali waa wandi Jisas.

<sup>31</sup> Jisas wandi maa ndi kat vatnyavat Juda kambak klalaa yaagi mina lindi. <sup>32</sup> Jisas ndi kat wandi. Wuna nyaek wun kat kwiya apma nima njivwa nima sakwat kwutiwun. Anda apma njivwa kwutiwa njivwa kat vilaa wun kat vatnya mina ligangwuk waa wagalandi Jisas.

<sup>33</sup> Wagalandi maa Juda ndi kat wandi. Kwutima apma njivwa kat vilaa min kat ana vatnya mina liganin. God kat kavle vat wamin. Ngwuk ndu ngwuk. Wun God wun waa manda kat apma wamin. Wamangat min kat vatnya mina liganin waa wandi.

<sup>34</sup> Jisas ndi kat wandi. ngwutna tamba la nyan God waa nyaangit wutaa piliwutndi.

Ngwuk Godno kitamba kita lulu ligangwuk waa tamba piliwutndi. <sup>35</sup> Wan tamba la nyan piliwukna nyan ndinyangu kat ndi God ndi waa piliwutndi. Wan piliwukna nyan Godna nyaangit wutaa God kwiya njivwa kwuta nyan ndi. Wan piliwuknda nyaangit woseka waa ana piliwutndi. <sup>36</sup> Wungi kat tiga wun Godna nyan wun waa wawa vat wutaa ngwut manda kat ndi kavle vat wandi waa waligangwuk. God wun kat ay wandi ndina vat ndinyangu kat simagavat kan kipmat ngaga yawun.

<sup>37</sup> Wuna nyaek God wun kat kwinda njivwa kwutapman yiweyan wuna kwundi ana wukiyangwuk. <sup>38</sup> God kwinda njivwa kwutigowun. Waliwa kwundi wupmak kat kai wangweyan kwutiwa njivwa vilaa ndi God kwiya nyana waa wun kat yelavikiyangwuk. Ndi Godna kwondumba njivwa kwutigandi maa wun kat yelavikiyangwuk. Ndinogwi Godno kita lulu ligambit waa yelavikiyangwuk. Waa wandi Jisas.

<sup>39</sup> Wandi maa ndi kat vatnyavat kwupmat wandi. Ndi kat kwagalalaa pagwuga yindi.

<sup>40</sup> Ndi kat kwagalalaa Jordan walinja ndandangin nat naangin valigendi. Wan yinda kava tat Jon ndinyangu kat ngu yagula kava. Wumba yilaa yetindi. <sup>41</sup> Wumba lindi, ndi kat nima sakwat nimba yalindi. Yalaa ndi kat walindi. Jisas kwunatinda nima njivwa Jon wupma ana kwutindi. Jon ndi kat wanda nyangin woseka ana walindi waa walindi. <sup>42</sup> Wan kava la nima sakwat nimba Jisas kat vilaa God wandi maa yaa nyana waa walindi.

## 11

### *LASARAS KIYANDI*

<sup>1</sup> Kita nyan ndina si Lasaras ndi yelogwen kat tindi. Dina ngepma Betani. Ndina mbit yakwa lagwa vililik Mario Mato ndi kita ngepma nimba ndi. <sup>2</sup> Ndina yakwa lagwa Maria apma njangu veila ngu klalaa Jisasna mamba taagalaa salataa lila sivla nimbi yuwimba nyangata taagwat. <sup>3</sup> Lasaras yelogwen

kat tindi maa ndina yakwa lagwa nyaangit wambit, wan nyaangit kwutaa Jisas kat yiga mbutndi. Njambwi nyan woviyaguga lima nyan yelogwen kat tigandi waa wamba nyaangit yiga mbutndi. <sup>4</sup> Mbutja nyaangit wutaa Jisas wandi. Kiyangeya yelogwen ana ndi. Godna si kwutaa katsogiyaa yelogwena liga. Godna nyana si kwutaa katsogiyaa yelogwena liga waa wandi Jisas.

<sup>5</sup> Mato, lila yakwa lagwo, Lasaras kat Jisas woviyaguga lindi. <sup>6</sup> Lasaras yelogwen kat tigandi waa wandi wutaa Jisas ana yindi. Tinda kavamba nandinya vililik tiga kwo yetindi. <sup>7</sup> Nandinya vililik tiga ndina mbaapma nimba kat wandi. Laap ngwula. Judia nat njambi yigat waa wandi.

<sup>8</sup> Wandi maa ndina mbaapma nimba ndi kat wandi. Njambwi nyan Judiamba liga njambwi Juda tak min kat vatnyavat kambak kwutaa lindi min kat yaagivat. At nat njambi ndina ngepma yigiyamin? Waa wandi.

<sup>9</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Nya siliga nandinya kita tamba vili kiyeli vililik aua tigandi. nya siliga njimbla ndu nyan man veiga yindeyan kambapmba man silaa ana ndaigandi. Nya sindi, mini viga yigumba veiga yigiyandi. <sup>10</sup> Kita nyan ngan man veiga yindeyan wan nyan kambapmba silaa ndaigandi. Mini vilapman ndaigandi. Ngi kat tiga Judia yigiyamin njivwa kwupmat.

<sup>11</sup> Wan nyaangit walaa at nat njambi wandi. Nina ali nyan Lasaras sindu kwandi. Yilaa ndi kat siviliwun, laakiyandi waa wandi Jisas. <sup>12</sup> Wandi maa ndina mbaapma nimba wandi. Njambwi nyan yelogwen kat tiga nimba sindu kwanjeyan apma vatna. Manda kat siviligiyamin waa wandi. <sup>13</sup> Lasaras kiyanda vat kat pagwuvat ndi sindu kwaandi waa wandi Jisas. Ndina mbaapma nimba wutaa ndi sindu kwaandi waa yelavika lindi.

<sup>14</sup> Ngi kat tiga Jisas ndi kat kapmba wandi. Lasaras kiyandi waa wandi. <sup>15</sup> Kiyanda njimbla wun ana wumba liwun. Apma vatna. Wumba ligewan ngini kwukweya nima njivwa vilaa ndi njambwi nyana waa ana waingwuk. Mbambala yigiyamin wandi Jisas.

<sup>16</sup> Jisas wandi maa Tomas waa Didimas walinja viligu nyan wandi. Wovun yigiyamin. Ndinogwinana kiyaganin waa njambwi Juda kat vaaka wandi Tomas.

### *KIYA NIMBA KAT LAAK NGWULA WAA WAIGA NYAN JISAS*

<sup>17</sup> Jisas yanda njimbla Lasaras nandinya aynat tamba waangumba lindi. <sup>18</sup> Lasaras ta ngepma Betani Jerusalemna ngwaymba lindi. Ndina sivla mail vililik. <sup>19</sup> Nima sakwat Jerusalemna liga Juda ndu lagwa yalaa Mato Maria kat tangatindi. Mbila yakwa nyan kat lasaras kat nima nima vat

yelavika timbit maa tangatindi. <sup>20</sup> Jisas tamba yaandi waa wandi maa wutaa Mato Jisas kat yiga ava yambimba vili. Maria ana yili. Ngaymba ndaalili.

<sup>21</sup> Mata Jisas kat yalaa wali. Njambwi nyan kumba tigeman wuna yakwa ndu ana kiyaindi. <sup>22</sup> Mbambala God kat wagalameyan wagalameya vat wutaa God apma vat yigiyandi. Viga ligowun waa wali Mata.

<sup>23</sup> Wali maa Jisas li kat wandi. Nyina yakwa ndu kiyalaa laakyandi waa wandi maa Mata wali. <sup>24</sup> Ngiyambak wamin. Ngini yaiga nandinya kiya nimba aywaa laatjeya nandinya ndino laaptaa tigiyanidi. Viga ligowun waa wali Mata. <sup>25</sup> Wali maa Jisas wandi. Kiya nimba kat laak ngwula waa waiga nyan wunayi. Apma vat yiga yetinjeya vak kwiliga nyan wunayi. Kita nyan njambwi nyanat tiwa vat yelavitndeyan kiyalaa liga lalapkiyanidi. Kita nyan njambwi nyanat tuwa vat yelavitndeyan apma vat yiga yetinjeya vak ndi kat kwigiyowun. <sup>26</sup> Kwo liga nimba njambwi nyanat tiwa vat wun kat yelavitnjeyan ndi ana kavle yigiyandi. Kan waliwa nyaangit yelavika liganyin? Waa wagalandi Jisas.

<sup>27</sup> Wagalandi maa Mata ndi kat wali. Njambwi nyan. Min Kraist min. Min kat viga ligowun. Min Godna nyan min. Min God kwiya nyan min. Kawiga lina nyan min. Tamba viga ligowun waa wali.

### *JISAS NGLANDI*

<sup>28</sup> Mata walaa lungwamataa yiga lila yakwa lagwa Maria kat pagwuga mbuti. Njambwi nyan wungi ya. Nyin kat waligandi. Maria yaali waa wandi waa Mata mbuti. <sup>29</sup> Maria wutaa kwiyatapman laaptaa Jisas kat yili. <sup>30</sup> Jisas ngepma ana wuleindi. Tat Mata ndi kat va kava ava yambimba lindi. <sup>31</sup> Maria Jisas kat vivat kwiyatapman laataa ngay kwagalalaa yili maa vilaa ngaymba liga li kat tangata nimba lila kwupmba yiga wandi. Ndi kat taaganja waangu kavat nglavat yiligali. Li kat kwupmba yiga tangakaiyanin waa waga yindi.

<sup>32</sup> Jisas ta kavat Maria yalaa ndi kat vilaa ndina mangandimba kwali mamba silaa ndi kat wali. Njambwi nyan kumba tigeman wuna yakwa ndu ana kiyaindi waa nglaga wali Maria.

<sup>33</sup> Nglalila vakat lilogwinala la ndi Juda nglalinja vak kat vilaa Jisas ndi kat nima maawut yelavika liga ndi kat wagalandi. <sup>34</sup> Ndi kat taaganja waangu andamapmba ligandi waa wandi maa yaa avi waa wandi.

<sup>35</sup> yilindi maa Jisas nglalindi. <sup>36</sup> Nglalinda vak kat vilaa Juda wandi. Kiya nyan kat Jisas nimamba woviyaguga lindi waa wandi. <sup>37</sup> Ndina nimba wandi. Wan nyan tak mini kiya



nyana mini kwunatndi, vindi. Wan nyan kat kwaglalandi maa kiyandi. Manda kat wupma yindi waa wandi.

### *JISAS WANDI MAA LASARAS LAATNDI*

<sup>38</sup> Ndina nyaangit wutaa Jisas nima vat yelavika liga waangu la kavat yandi. Wan waangu kambak mina la waangua. Wan waangu tak waangu nima kambapmba kuviyalagulaa tivindi. <sup>39</sup> Wan kavat yalaa Jisas wandi. Tivinja kambak kumba ngwula waa wandi maa kiya nyana yakwa lagwa Mata Jisas kat wali. njambwi nyan nandinya aynat waangumba lindi. Ndina sim kavle njangu veiligandi. Kambak kumba ngwula waa ke waa waa wali Mata. <sup>40</sup> Jisas li kat wandi. Tak nyin kat tamba wowun. Kai walapman yinyeyan God kwutndeya apma njivwa vigiyanyin waa tak nyin kat wowun waa Jisas wandi maa <sup>41</sup> kambak kwutaa kumbandi. Kumbandi maa kiya nyan ta waangu kwo lindi. Jisas nyinangwutnat tanambitaa wandi. Nyaek, wagalawa vat tamba wupmin. Min kat sivu kiligowun.

<sup>42</sup> njimbla njimbla wagaliwa vak wuka ligamin. Wunogwina liga nimba wutnjangat min kat kwundimba wowun. Wagalaliwa vak wuka ligamin waa kwundimba wowun. Wutaa God wandi maa yaa nyana waa wun kat yelavika ligiyandi waa God kat wandi.

<sup>43</sup> God kat walaa nima kwundimba Lasaras laataa ngaga yaa mila waa walendi maa <sup>44</sup> kiyaa nyan laaptaa yandi. kiyandi maa waangumba taagavat tinja njimbla sivla waavwimba ndina mbangi mbaataa taagandi. Ndina man taamba wan waavwi ngilaa lindi maa wogwendi. Ndina mindama waavwimba kapmandi maa wogwendi. Wogwendi maa Jisas ndi kat wandi. Ndina waavwi njalak ngwula. Kwo ligiyandi waa wandi Jisas.

### *JUDANA NJAMBWI NIMBA JISAS KAT VATNYAVAK YELAVITNDI*

<sup>45</sup> Maria kat tangapmat ta Juda Jisas yalaa kwuta njivwa vilaa ndi God wandi, yaa nyana waa yelavika lindi. <sup>46</sup> Ndina nat nimba wupma ana yelavitndi. Jisas kwutaa vak kat vilaa yiga Ferisi kat mbutndi.

<sup>47</sup> Mbutndi maa Ferisio God kat kwunatiga njambwi nimbo wandi maa ndino nat nima sakwat njambwi nimbo ngambuvat yisolaa lindi. yisolaa liga wandi. Nin angamak yigiyandin ndi kat. Nima sakwat apma nima njivwa kwutigandi. <sup>48</sup> Ndi kat kai walapman yineyan nina ngepmana nimba aywaa ndina kwupmba yigiyandi. Yindi maa nin kat viga Romba liga nimba yalaa nin kat sigiyandi. Wan vak kat kai waigandi waa wandi.

<sup>49</sup> Ndina kita nyan Kaiafas kat naambi God kat kwunatiga nimbana njambwi nyanat tindi. Ndi laataa ndi kat wandi. Ngwuk apma maawut ana yelavika ligangwuk. <sup>50</sup> Wan nyan Jisas kat vatnyaneyan nin aywaa ana kavle yigiyani. Romba liga nimba nin Juda kat ana yaa sigiyandi. Nin kat tiga ndi Jisas kiyandeyan wovuna waa wandi.

<sup>51</sup> Wanda nyaangit ndina maawupmba yelavitaana wandi. Kat naambi ndina njambwi nyanat tindangat God ndina maawupmba ngambundi maa wandi. Jisas ndinyangu kat tiga kiyagandi waa wandi Kaifas. Wanda nyaangitna angwa kat ana yelavika lindi. Ndi kwo wandi. <sup>52</sup> Wanda nyaangitna angwa kingiyan. Jisas Juda kat mina kwunapmat ana kiyandi. Kava kavamba liga nimba kat aywaa kwunapmak kiyandi. Ndi kat aywaa kwutaa kaliga Godna mbaapmamba tangavak kat kiyandi. Taagandi maa Godna nyaanguat tigiyandi.

<sup>53</sup> Wungi nandinyamba yisolaa liga nyaangit ngambulaa Jisas kat sivak kat. <sup>54</sup> Wungi kat tiga Juda la ngepma ngepma Jisas ana yi ya yetilindi. Kwo kavamba liga ngepmat yindi. Efraim walinja ngepmat yindi. Wan ngepma yilaa ndinogwi ndina mbaapma nimbo kita vat yetindi.

### *JISAS KAT KWATINDI*

<sup>55</sup> Judana pesto pasova walinja pesto tamba ngway tolandi. Kava kavamba la Juda laataa Jerusalemat yindi. Tat nina nglambi njangigiyanin ngini pesto kat wuleigiyanin waa yelavitaana Jerusalemat yindi. <sup>56</sup> Jerusalemat yilaa Jisas kat kwatindi. God kat kwunatinja ngayat wuleilaa awat sowat ngambulindi. Pesto kat anagandi yaiga waa awat sowat ngambulindi. <sup>57</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbogwi Ferisio nyaangit tamba kwindi. Kita nyan Jisas kat viga limeyan nin kat mbuiyamini waa wandi. Ndi kat kwupmat wanin waa wandi.

## 12

### *MARIA APMA NJANGU VEILIGA NGU JISASNA MAMBA KALFI*

<sup>1</sup> Nandinya sila kita liga pasova walinja pesto tigiyandi. Jisas Betaniat yindi. Wan ngepma Lasaras ta ngepma. Tat wan nyan Lasaras kiyandi maa Jisas laap mila wandi mala laatndi. <sup>2</sup> Ndina ngay wuleindi maa ndi kat kiginda kwutndi. Lasarasna nyange Mata kiginda wan nimba kat kansaga kwilili. Lasaras ndi njabimba nat nibagwinala ndalindi. <sup>3</sup> Tiga liga Maria apma njangu veila ngu klalaa Jisasna taga mamba salati. Wan ngu nima sanyamba wan gu kat nyangati. Wan nguna njangu wan ngaymba la nimba aywaa wutndi. Apma

njangu veilindi. <sup>4</sup> Kaliti maa Jisasna mbaapmamba la kita nyan Judas Iskeriot, ngini tiga Jisas kat kamwin kwigiyaan nyan li kat wandi. <sup>5</sup> Wan njangu veila ngu manda kat kwo kaliti. Wan ngu kwilaa sanya klalaa sanya lapman nimba kat kwigelan wovuna. 300 dola anagali klaiga waa wandi Judas. <sup>6</sup> Sanya lapman ta nimba kat ana nima vat yelavitaan wandi. Jisasna mbaapmamba la nimba kita yisoga taagalinja mani ndinai viga la. Viga liga nat njimbla sikwutindi. Wan ngu kilaa klaleya sanya ndi viga liga sikwupmat yelavitaan wandi. <sup>7</sup> Wandii maa Jisas ndi kat wandi. Li kat wupma ke waa. Kiyawun maa wun kat waangumba taaganjeya njimbla kat yelavitaan wan njangu veila ngu kaliti wun kat. <sup>8</sup> Sanya lapman tiga nimba ngwulogwinala njimbla njimbla tilindi maa ndi kat kwigiyangwuk. Wun ngini ngwulogwina njimbla njimbla ana ligiyowun waa wandi Jisas.

#### *LASARAS KAT VATNYVAT WANDI*

<sup>9</sup> Jisas betanimba tinda vak kat wutaa Juda nima sakwat laataa yandi ndi kat vivat. Jisas kat mina vivak kat ana yandi. Ndino Lasaras kat vivak kat yandi. Tat Jisas wandi maa Lasaras kiyalaa liga laatndi. Ngi kat tiga ndi kat vivak kat yandi. <sup>10</sup> God kat kwunatiga njambwi nimba Lasaras kat vatnyavak kat yelavika lindi. <sup>11</sup> Lasaras kat Juda nima sakwat vilaa nin kat kwagalalaa Jisasna mbaapmamba nima sakwat nimba yiligandi waa yelavitaan Lasaras kat vatnyavat wandi.

#### *JISAS KING TIGA VLA JERUSALEM WULEINDI*

<sup>12</sup> Nat nandinya pesto kat yilaga nima sakwat nimba mbambala Jisas Jerusalemat yaigandi waa wandi maa wutaa njambwi nyanat tinda vak kat yelavitaan <sup>13</sup> tipma ngla kalika kwutaa ndi kat vivat yandi. Ndi kat vilaa wandi. Wovun yamin. Min nin Isrel walina nimbana king min. God wandi maa yamin. Min apma njambwi nyan min waa nima kwundimba walega walindi.

<sup>14</sup> Jisas kwandi donki kita kwutaa lila mbunimba ndaaliga yandi. Ndi tamba la nyan piliwuta vak vla ndaaliga yandi.

<sup>15</sup> Tamba piliwutndi.

saionmba liga nimba ngwuk ke nimamba yelavika lingwa. Ngwutna njambwi nyan yaigandi. Donkina mbunimba ndaaliga yaigandi waa tamba piliwutndi.

<sup>16</sup> Wan tamba piliwutnda nyaangit Jisasna mbaapma nimba di ana yelavika lindi. Tamba la nyan piliwutnda vak vla ndi kat yindi waa ngini yelavika lindi.

<sup>17</sup> Tak Lasaras kiyandi maa waangumba taagandi, lindi. Lindi maa Jisas ndi kat wandi maa laatndi. Laatnda vak va nimba ngepma ngepma yi ya mbutindii. <sup>18</sup> Lasaras kat wandi,

laatnda vak kat wutaa nima sakwat nimba Jisas kat vivat yandi. <sup>19</sup> Nima sakwat nimba Jisas kat ya vak vilaa Ferisi awat sowat wandi. Ndi kat kwulapmat tina vat tamba kwo vatnat tigandi. ndinyangu aywaa ndina kwupmba yilindi.

### *GRIK WALINJA NIMBA JISAS VIVAT WANDI*

<sup>20</sup> Wan pesto kat ya nimbana nat nimba Juda ana ndi Di Grik ndi. God kat yelavipmak Jerusalem yindi. <sup>21</sup> Wundi Grik Filip kat yandi. Filipna ngepma Betsaida. Galilimba la ngepma. Ndi kat yalaa wandi. Min, Jisas kat vilaa ngambuvat yalaa liganin waa wandi. <sup>22</sup> Wandi maa wutaa Filip yiga Endru kat mbutndi. Mbutndi maa mbik Jisas kat yiga mbupmbik. <sup>23</sup> Mbupmbik maa Jisas wandi. Wan nyinangwutna vak ndinyangu kat simogwiliga nyan wun. Wun kat kwutaa vatnyanjeya njimbla tamba ngway tolagandi. Wun kat vatnyandi maa God wuna si kwutaa katsogiyandi. <sup>24</sup> Mbutiwa nyaangit awuk ngwula. Kilinja mina sik kipmamba dalaa ningindeyan nima sakwat mi sik wataa tigiyandi. Kipmamba ndalapman yindeyan ndi sik kita tigiyandi. <sup>25</sup> Nino ndinyangu wungi vat sigit. Kita nyan ndina mbagina njivwa mina kwuka ndina mbangi mina kwunaka yetilindeyan wan nyan ndi kavle yigiyandi. Kita nyan ndina mbangi kwunapmak kat ndina mbagina njivwa kwupmak kat kai wandeyan ndi njimbla njimbla apma vat tindeya vat kaligandi. <sup>26</sup> Kita nyan wunogwinala njivwa kwupmat wandeyan wunai yetiga vak vla yetigiyandi. Kita nyan wunogwinala njivwa kwutndeyan wuna nyaek ndina si kwutaa katsogiyandi.

### *WUN KAT KWUTAA KATSOGIYANDI WAA WANDI JISAS*

<sup>27</sup> Wun mbambala maawut nima vat yelavika ligowun. Wuna nyaek wagalagiyowun. Manda vatna wagalaweyan. Wun kat yavat tiga kavle vak kat kai awa waa walu? Kai. Wupma ana wagalgiyowun. Wun kat yavat tiga kavle vat klavat kan kipmat ngaga yawun. <sup>28</sup> Kupma waigowun wuna nyaekat. Avla mina si kwutaa katso mila waa waigowun waa wandi Jisas. Jisas wandi maa nyinangwupmba liga ngaga yaa kwundi wutaa wandi. Tak avla wuna si kwutaa kat-sowun. Ngini nat njambi kwutaa katsogiyowun waa wandi. <sup>29</sup> Wumba la nimba nyinangwupmba ligi ngaga yaa kwundi wutaa wandi. Vlap mlak wandi waa wandi. Nat nimba wutaa wandi. Ensel Jisas kat wandi waa wandi.

<sup>30</sup> Jisas ndi kat wandi. Wan nyinangwupmba liga yandi, wukngwa kwundi wukwangat ana wandi. Wukngwangat wandi. Ngwutna maawut kwunapmak wandi. <sup>31</sup> Kan kipmana kavle vat aywaa vigiyandi. Vinjeya njimbla tamba

ngway tolagandi. Kan kipmana nimba kat kavle maawut kwiliga nyan kat kwulakiyaa vat tamba ngway tolagandi. <sup>32</sup> Wun kat kwutaa katsondi maa kipmamba liga nimba kat yagwa waigowun. Wuna mbaapma yaa wulei ngwula waa waigowun waa wandi Jisas. <sup>33</sup> Ndi kat ngini vatnyanjeya vak kat yelavitaa wandi. Wun kat kwutaa katsogiyandi waa wandi.

<sup>34</sup> Jisas wandi maa wumba la nimba ndi kat wandi. Tamba la nimba God waa nyaangit piliwutnja vak vinin. God kwiya nyan Kraist njimbla njimbla tigiya nyana waa piliwutnja vak vinin. Min wamin. Wun Godna vak kipmamba liga nimba kat visimogwiliga nyan wun. Wun kat ngini vatnyagiyandi waa wamin. Min kanda min. Min wan nyan min? Waa wagalandi. <sup>35</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Mbambala ngwutnogwinala liwan kamba liga ya vla ligowun. Mbambala wun kat vilii Godna apma vat visimogwi liga nyana waa yelavik ngwula. Samat tiga ngwuk kat kwagalalaa yigiyowun. Yiwun maa ngwuk ngan vla ligiyangwuk. Wuna apma vat ana viga ligiyangwuk. Wun kat vilapma Godna apma vat visimogwi liga nyana waa ana yelavikiyangwuk. <sup>36</sup> Mbambala ngwutnogwinana tiwa vak vilaa yelavik ngwula. Wun kat vilaa Godna apma vat visimogwi liga nyana waa yelavikngweyan ngwuk apma vat tigiyanwuk waa wandi Jisas. Jisas walaa ndi kat kwagalalaa yindi. Yiga wun kat vilandi waa ndina mbangi yiga pagwulaa lindi.

### *JUDA NIMA SAKWAT JISAS KAT KAI WANDI*

<sup>37</sup> Nima sakwat nima njivwa kwutinda vak ndi vilindi. Vilaa God wandi maa yaa nyana waa ana yelavitndi. <sup>38</sup> Yelavitapman yilinja vak kat tamba la nyan Aisaia tamba piliwutndi. Piliwutnda nyaangipmba ngini wan vak yilindi.

Njambwi nyan, butina nyaangit ana wuka viga lindi. Godna kwondu vilaa ndi nima nyana waa ana yelavika lindi

waa tamba piliwutndi Aisaia. <sup>39</sup> Wan Jisasogwinala ta Juda angamak Jisas njambwi nyanat tinda vak vilapman yindi. Ndi tamba la nyan Aisaia piliwutnda nyaangipmba yilindi. <sup>40</sup> Ndi tamba piliwutndi.

God wandi maa ndina mini ana vilindi. Ndina maawut ana yelavitndi. Ngi kat tiga God ndi kat yilinda vat ndina mini ana viga lindi. Ndina maawut ana yelavika lindi. Ngi kat tiga God ndi kat ana kwunakiyandi

waa piliwutndi Aisaia. <sup>41</sup> Tamba Aisaia piliwukna nyaangit Jisas njambwi nyanat tinda vak vilaa piliwutndi.

<sup>42</sup> Ferisi Juda kat walindi. Kita nyan Jisas njambwi nyana waa wandeyan ndi kat kai waiganin. God kat yelavipmak yisolaa lineya ngay ana wuleigiyandi wan nyan waa walindi Ferisi. Judana nat njambwi nimba Jisas kat vilaa ndi njambwi nyana waa yelavitindi. Kwundimba ana walindi. Ferisi kat vaaka lindi. <sup>43</sup> Yelavita vak kat pagwua nimba nat nimba dina si kwutaa katsonjangat nimamba yelavika lindi. God ndina si kwutaa katsondangat ana nimamba yelavika lindi.

*MBUTUWA NYAANGIT NIMBI NDA VLA LIGANDI*

<sup>44</sup> Jisas laataa nima kwundimba walega wandi. Kita nyan wun kat vilaa njambwi nyanat tiwa vak kat yelavitndeyan wun kat ay waa nyan God ndino ndi kat njambwi nyanat tinda vak kat yelavikiyandi. <sup>45</sup> Kita nyan wun kat vndan wun kat ay waa nyan God kat ndi viligandi. <sup>46</sup> Kemba liga ya vla viga kan kipma ngaga yawun. Njambwi nyanat tiwa vak kat kita nyan yelavitndeyan kulun walaa la kavle vat kwagalalaa apma vat kemba liga vak vla yetigiyandi. <sup>47</sup> Kita nyan mbukwa nyaangit wutaa njambwi nyanat tiwa vak kat yelavitapman yindeyan ndi kat ana sigiyowun. Kan kipmamba liga nimba kat sivat ana yawun. <sup>48</sup> Mbukwa nyaangit wupmak kat kai waga wun kat kai waliga nyan ndi kavle vat klaigandi. Ngini yaiga nandinya mbambala mbutiwa nyaangit wan nyan kat nimbi nda vla sindi maa kavle yigiyandi. <sup>49</sup> Mbutiwa nyaangit wuna yelavika vapmba ana mbutiwun. Nyaek wunkat wandi maa yaa mbutiwun. <sup>50</sup> Wuna nyaek mbuta nyaangit wutaa njimbla njimbla apma vak mina yetigiyandi. Viligowun. Ngi kat tiga kwo ana mbutigowun. Wuna nyaek wun kat waa nyaangit mina mbutigowun waa wandi Jisas.

## 13

*JISAS NDINA MBAAPMA NIMBANA MAN NJANGINDI*

<sup>1</sup> Pasova walinja pesto tamba ngway tolondi. Jisas tamba yelavitndi. Kan kipma kwagalalaa wuna nyaek tiga kavat yiweya njimbla tamba ngway tolondi waa yelavika lindi. Jisas kan kipmamba liga ndina mbaapmamba la nimba kat njimbla njimbla nima maawut yelavika lilindi.

<sup>2</sup> Ndi kat nima maawut yelavika liga ndinogwina nao kindi. Wan nglambu nao kiga kiyagindi maa Seten yaa Judas iskeriot Saimona nyan ndina maawupmba ngwandindi maa Judas kamwin kwindeya vak kat yelavika lindi. <sup>3</sup> Jisas viga lindi. Ndina nyaek God ndi kat kwanda kwanda aywaa viga lindangat kwindi. God wandi maa valaa ligowun waa viga lindi Jisas. Ngini God tiga kavat lungwamataa yigiyowun waa viga lindi Jisas. <sup>4</sup> Jisasna mbaapma nimba awat sowat kwulaka njambwi nimbat tivak valinja nyaangit wutaa Jisas

kiginda kilinja njambimba ndaa liga laataa ndina kumbula linda waavwi sivenga taagalaa taul klalaa ndina yipma sitndi.  
<sup>5</sup> Sitaa nima awmba ngu kendolaa ndina mbaapmamba la nimbaba man ngu klalaa njangilaa yipma sitnda taulmba lapmiga klalaa ndina man wungi taulmba nyangatndi.

<sup>6</sup> Njangilaa yiga Saimon Pitana man njangivat tindi. Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan manda kat wuna man njangigiyamin. Ana nglaatndi waa wandi Pita.

<sup>7</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Kwutuwa njivwana angwa ngwuk ana viga ligangwuk. Ngini viga ligiyangwuk waa wandi Jisas.

<sup>8</sup> Pita ndi kat wandi. Wuna man njangivak kat kai wowun waa Pita wandi maa jisas ndi kat wandi. Min kat ngu njangilapman yiweyan wuna mbaapmamba ana ligiyamin waa wandi maa Pita wandi. <sup>9</sup> Njambwi nyan wuna man mina ke njangiga. Wuna nambu wuna taamba aywaa njangi mila waa wandi maa Jisas wandi.

<sup>10</sup> Mina man mina njangiweyan kwo ligiyamin. Ngwuk kat ngumba njangiweyan minamba kavle vak ana ligiyandi. Ngwut apma vat tigiayangwuk. Ngwuk kat aywaa ana wupma wowun waa wandi Jisas. <sup>11</sup> Wan taamba vili kiyeli vililik nimbana kita nyan wun kat kamwin kwigiyandi waa yelavita ngwuk aywaa ana apma vat tigungwuk waa ndi kat wandi. <sup>12</sup> Ndina man aywaa njangilaa ndina kumbula linda waavwi klalaa kwusolaa nda liga wandi ndi kat. Ngwuk kat yuwa vatna angwa yelavika ligangwuk? wandi. <sup>13</sup> Wun kat simogwi liga nyan njambwi nyan min waa waligungwuk. Wovun wupma waligungwuk. Wun simogwi liga njambwi nyan wun. <sup>14</sup> Wun ngwutna njambwi wun. Mat nyan vla liga ngwula man njangiligowun. Ngwuk wupma awat sowat njangi ngwula. <sup>15</sup> Kan ngwuk kat njivwa kwuta nyan vla yuwa vat vilaa ngwulo wupma yiga yetimba ngwuk. <sup>16</sup> Ngwuk kat kita nyaangit waigowun. Ngwuk awuk ngwula. Njivwa kwutiga nyan ndi kat njivwa kwiliga nyana njambwi nyan ana ndi. Ya nyan ndi kat ay waa nyana njambwi nyan ana ndi. <sup>17</sup> Wawa nyaangit ngwuk yelavik ngwula. Wutaa wan nyaangitmba yiga yetingweyan ngwutna maawut apma vat tigiyanidi.

<sup>18</sup> Ngwuk kat aywaa ana wowun. Wuna mbaapmamba taagaweya nimba viga ligowun. Ngwula kita nyan God waa tamba piliwutnja nyaangipmba yigiyandi.

Kita nyan wunogwinala kiginda kiliga nyan wun kat kavle yindi

waa tamba la nyan piliwutndi.

<sup>19</sup> Ngini ngwula kita nyan wun kat kavle yigiyandi. Tak ngwuk kat mbukowun. Wan yindeya kavle vak vilaa Jisas ndi God wandi, yaa nyana waa yelavikiyangwuk. <sup>20</sup> Ngwuk kat kita nyaangit waigowun. Ngwuk awuk ngwula. Wuna njivwa yiga agwut wowun ma kwukiya nimba kat apma vat yinjeyan wunkat apma vat yi vla ligiyandi. Kita nyan wun kat apma vat yivat wandeyan wuna njivwa yiga agwut wowun maa kwukiya nyan kat apma vat yigiyandi waa wandi Jisas.

### *JUDAS JISAS KAT SINJANGAT KAMWIN KWIGA LINDI*

<sup>21</sup> Jisas wan nyaangit ngambulindi, ndina maawut viyalindi, wandi. Ngwuk awuk ngwula. Ngwutna kita nyan wun kat sinjangat kamwin kwigiyandi waa wandi maa <sup>22</sup> ndina mbaapmamba la nimba awat sowat viga anda nyana waa wagalandi. <sup>23</sup> Ndina mbaapmamba la nat nyan Jisasna ngwaymamba lindi. Jisas ndi kat woviyaguga lindi. <sup>24</sup> Pita ndi kat vilaa Jisas kat wagala mila waa wandi. <sup>25</sup> Pita wandi maa Jisasna ngwaymamba la nyan wagalandi Jisas kat. Njambwi nyan anda nyan kat wamin waa wandi. <sup>26</sup> Jisas ndi kat wandi. Kiginda kwutaa njangwimba salataa kwiweya nyan kat wowun waa walaa kiginda kwutaa njangwimba taagalaa Judas Iskeriot Saimona nyan ndi kat jisas kwindi.

<sup>27</sup> Kwindi maa kindi. Kindi maa Seten ndina maawut wuleindi maa Jisas Judas kat vilaa wandi. yimeya vak kwiyatapman ay mila waa wandi Jisas. <sup>28</sup> Jisas waa nyaangitna angwa njambimba ndaa liga kiginda kila nimba ana yelavika lindi. <sup>29</sup> Ndina nat nimba yelavitndi. Judas yisoga laagalina sanya ndi viga ligandi. Pesto yaiga nandinya nin alipsiga kiginda klaiganin. Ndi klavat anagandi ya. Sanya lapman nimba kat sanya kwivat anagandi ya waa nat nimba yelavitandi. <sup>30</sup> Judas kiginda kilaa laataa wogwendi. Tamba ngan ndandi, wogwendi.

### *KUPI NYAANGIT*

<sup>31</sup> Yindi maa Jisas ndi kat wandi. Wun Godna vat ndinyangu kat visimogwiliga nyan wun. Njambwi nyanat tuwa vak samat tiga vigiyanidi. Vilaa yelavika God njambwi nyana waingangwuk. <sup>32</sup> Wun kat vilaa Godna si kwutaa katsongweyan God wuna si kwutaa katsogiyandi. Samat tiga katsogiyandi. <sup>33</sup> Wuna nyangu ngwutnogwinala sivla ana ligiyowun. Samat tiga yiwun maa wun kat kwakiyangwuk. Tak Juda kat wowun. Yiweya kava ngwuk ana alipsiga yaingangwuk. Ngwutno ngwuk kat waigowun. Yiweya kava ana wuna kwupmamba yaingangwuk. <sup>34</sup> Ngwuk kat mandip kupi vat yiga yetingweya vat mbukiyowun. Awat sowat ngwuk ngwula maawupmamba nima vak yelavik ngwula. Ngwuk kat nima vak yelavika luwa vak vla awat sowat nima vak yelavika



ali ngwula. <sup>35</sup> Awat sowat nima maawut yelavika tingweya vak vilaa nat nimba waigandi ngwuk kat. Ndi Jisasna mbaap-mamba la nimba ndi waa waigandi waa wandi Jisas.

### *PITA JISAS KAT KAI WAIGANDI*

<sup>36</sup> Jisas wandi maa Pita ndi kat wandi. Njambwi nyan min andamala yimeya waa wandi maa Jisas wandi. Yiweya kava mbambala ana alipsiga yigiyamin. Samat tiga ngini yigiyamin waa wandi Jisas.

<sup>37</sup> Pita ndi kat wandi. njambwi nyan manda kat ana alipsiga yigiyamin waa wun kat wamin. Mina si kwunapmak kat tiga kiyaweyan wovuna. Ana vaakiyowun waa wandi Pita.

<sup>38</sup> Jisas ndi kat wandi. Mina si kwunapmak kat tiga kiyameyan wamin? Wun kat. Wupma kwo wamin. Waweya nyaangit min awup mila. Ngambi ngan wun kat njambi kuvut kai wamin maa ava nyaaga viyagandi waa wandi Jisas.

## **14**

### *GOD KAT YINEYA YAMBI JISAS*

<sup>1</sup> Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat wandi. Ngwuk nima maawut ke yelavika lingwa. God njambwi nyana nin kat viga ligiyandi waa yelavika ligangwuk. Wuno wun kat wupma yelavia ali ngwula. <sup>2</sup> Wuna nyaek tiga kava nima sakwat tili kava ligandi. Tili kava tilapman tigendan ngwuk kat mbukewun. Tingweya kava yiga kwunakiyowun. <sup>3</sup> Yiga tingweya kava kwunataa ngwuk kat kalivat at yaigowun. Ngwuk kat kaliwun mala wunai tiga kavamba kita vat yetigiyanin. <sup>4</sup> Yiweya kava ngwuk viga ligangwuk. Yiweya ava yambi ngwuk viga ligangwuk waa wandi Jisas.

<sup>5</sup> Wandi maa Tomas ndi kat wandi. Njambwi nyan yimeya kava nin ana viga liganin. yimeya ava yambi nin anda vapmba vigiyanin waa wandi maa Jisas wandi.

<sup>6</sup> Wun wunayi ava yambi. Wun savagu liga nyaangit angwa nyaangit mbutiga nyan wun. Wun ndinyangu kat apma vat yiga yetinjeya vak kwiliga nyan wun. Wuna nyaek tiga kava wuleinjeya nat yambi kai. Wun wunayi ava yambi. Nat ava yambi kai. Ava yambi kitak. <sup>7</sup> Wuna angwa vak kat viga ligengwan wuna nyaek kat viga ligengwuk. Samat tiga wuna angwa vak vilaa ndi kat viga liligiyangwuk waa wandi Jisas.

<sup>8</sup> Jisas wandi maa Filip ndi kat wandi. Njambwi nyan mina nyaek kat nin kat visimogwi mila. Vivat wanin. Ndi kat vilaa nat nda kat ana wagalagiyandin waa wandi Filip.

<sup>9</sup> Jisas ndi kat wandi. Tamba ngwutnogwinala njimbla njimbla tiligowun. Filip tuwa vak ana viga ligamin? Wun kat va nyan wuna nyaek kat tamba vindi. Mina nyaek kat nin kat

visimogwi mila waa manda kat wamin. <sup>10</sup> Wun wuna nyaeknonala kita lulu tigali. Ngwuk wupma ana viga ligangwuk? Ngwuk kat mbutuwa nyaangit wunai yelavika liga vapmba ana mbutigowun. Wuna nyaek wuna maawupmba tindi, mbutigowun. Kwutuwa njivwana angwa ndinamba ligandi. <sup>11</sup> Jisas ndina nyaeknonala kita lulu tigambit waa yelavik ngwula. Wupma yelavitapman yingweyan kwutuwa nima njivwa vilaa Jisas ndi njambwi nyana waa yelavika ali ngwula.

<sup>12</sup> Ngwuk kat nyaangit kita waigowun. Ngwuk awuk ngwula. Kita nyan njambwi nyanat tuwa vak kat yelavika lindeyan kwutuwa njivwa vla ndino kwukiyandi. Kan kipma kwagalalaa wuna nyaek tiga kavat yiwun maa wunai kwutiga njivwa ndi kwulaka kwukiyandi. <sup>13</sup> Ngwuk kat kwagalalaa nyinangwut yiwun mala wuna si waga wuna nyaek kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyowun. Wunamba klalaa wuna nyaekna si kwutaa katsogiyangwuk. <sup>14</sup> Wuna si waga wuna nyaek kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyowun.

#### GODNA WAAGAN YAIGA VAK

<sup>15</sup> w Wun kat woviyaguga lingweyan wunai waa nyaangipmba yiga yeti ngwula. <sup>16</sup> Nyaek kat wagalawun mala ngwuk kat kwunatigiya nyan kwigiyandi. Wan nyan ngwutnogwinala njimbla njimbla kwunaka tigiya. <sup>17</sup> Wan nyan Godna waagana. Ndi apma maawut kwiliga nyana. Ndinamba klalaa apma vak yelavika ligiyangwuk. Kan kipmamba liga kwo nimba kat ana yaigandi. Kwo nimba ndi kat ana vigiyandi. Ndina si wuka ndina mindama viga ana ligandi. Ngwuk viga ligangwuk. Ngwutnogwinala tigandi. Ngini ngwutna maawupmba tigiya.

<sup>18</sup> Ngwusi nyangu vla lingwangat ana ngwuk kat kwagalagiyowun. yilaa smat tiga lungwamataa yaigowun. <sup>19</sup> Samat tiga kipmamba liga ndu lagwa wun kat ana vigiyandi. Ngwuk apma maawupmba yelavika wun kat vigiyangwuk. Wun apma vat yiga yetiligowun. Ngwuk wunai yetiga vla yetigiyangwuk. <sup>20</sup> Yaweya nandinyamba vigiyangwuk. Wun God vla tuwa vak kat vigiyangwuk. Wuna yelangimba lingwangat vigiyangwuk. Ngwutna maawupmna luwa vak vla wuna yelangimba ligangwuk. <sup>21</sup> Kita nyan wunai waa nyaangit wutaa kwutaa lindeyan wan nyan woviyaguga linda vak viligowun. Kita nyan wunkat woviyaguga lindeyan wuna nyaek ndi kat woviyaguga ligiyandi. Wuno ndi kat woviyaguga ligiyowun. Wan nyan kat yetuwa vak visimogwi kiyowun. Visimogwiwun maa wuna angwa vak vigiyandi.

<sup>22</sup> Judas Jisas kat wandi. (Jisas kat kwutnjangat kamwin kwiya Judas Iskeriot ana ndi. Nat Judas.) Ndi wandi. Njambwi nyan. Ngini ngwuk kat yetuwa vak visimogwiweyan kwo liga nimba ana vigiyandi waa wamin. Anda vatna vilapman yinjeya waa wandi Judas. <sup>23</sup> Jisas ndi kat wandi. Kita nyan wun kat woviyaguga lindeyan wunai waa nyaangipmba yetigiyandi. Wan nyan kat wuna nyaek woviyaguga ligiyandi. Wunagwio wuna nyaekno yalaa ndina maawupmba tigiyaali. Kwo liga nimba ana vigiyandi. <sup>24</sup> Kita nyan wun kat kai wandeyan wunai waa nyaangipmba ana yetigiyandi. Ngini kat tiga ana vigiyandi. Wawa nyaangit wuna maawupmba ana wowun. Wun kat nyaek ay mila wandi maa yawawun. Wawa nyaangit ndinamba klawun.

<sup>25</sup> Mbambala ngwulogwinala yetuwa njimbla wan nyaangit mbutigowun. <sup>26</sup> Ngini wuna nyaek ndina waagan ndi kat ay waigandi. Wuna wugin tivak yaigandi. Ngwula lak kwaigandi. Ngwuk kat apma vak aywaa visimogwi kiyandi. Ngwutna maawut kwunatndi maa ngwuk kat wawa nyaangit kat ngwutna maawut ana tivigiyandi.

<sup>27</sup> Ngwuk kat apma maawut kwilaa kwagalalaa yigiyowun. Kipmamba liga kwo nimba apma maawut kwilinja vla ana kwigiyowun ngwuk kat. Yelavituwa apma maawut ngwula lak kwagalalaa yigiyowun. Ngini kat tiga ngwuk nima maawut ke yelavikngwa. Ke vaaka lingwa. <sup>28</sup> Ngwuk kat kwagalalaa yilaa ak llungwamataa ngwuk kat yaigowun. Tamba wowun ngwuk kat. Ngwuk wuka ligangwuk. Wutaa manda kat nima maawut yelavika ligangwuk. Wunkat woviyaguga ligengwan wuna njambwi nyan kat wuna nyaek kat yiga yigiyowun waa wowun maa wutaa solat siga ligangwuk. Yiwun maa wuna nyaek ngwuk kat apma nglei vat yigiyandi waa wowun maa solat siga ligiyangwuk. <sup>29</sup> Yiweya vak kat tak ngwuk kat mbukwun. Ngini yigiyowun. Yiwun maa yelavikiyangwuk. Tak nin kat mbutndi yindeya vak. Ndi njambwi nyana waa yelavikiyangwuk.

<sup>30</sup> At nat njamba ngwutnogwinala nima sakwat nyaangit ana ngambugiyowun. Kan kipmamba liga kwo nimbana njambwi nyan Seten nat nyamba wuleilaa yaigandi. Wan yaiga nyan wun kat ana alipsiga kwulakiyandi. Yalaa wun kat kwutndi maa vilaa nima maawut wana yelavikngweya. Ndi ana kwulakiyandi. <sup>31</sup> Wun wuna nyaek kat woviyaguga ligowun. Ndina kwundi wuka ligowun. Ndi kat woviyaguga luwa vak ndina kwundi wuka luwa vak kat kipmamba la nimba vinjangat wowun. Laataa yigiyandin waa wandi Jisas.

*JISAS ANGWA MI VLA LIGANDI*

<sup>1</sup> Jisas wandi. Wun apma kilinja sitna mina angwa vla ligowun. Nat nyan wupma kai. Wun wunayi kita. Wuna nyaek mi kat viga liga nyan vla ligandi. <sup>2</sup> Wunamba liga nyan mi sandi vla ligandi. Sik kwalapman yiliga sandi wuna nyaek yalaa kalitaa yaagiligandi. Sik kwaliga sandi samat kalitaa kwunatigandi. Kwunatndi maa sik nima sakwat kwaigandi. <sup>3</sup> Ngwuk kat mbutuwa nyaangit ngwutna maawut tamba kwunatndi maa kwo liga ngwuk. <sup>4</sup> Wuna mbaapmamba liga wun kat ke kwagalangwa. Wun ngwutna maawupmba yetigiyowun. Mi sandi kapma lindeyan sik ana kwaigandi. Mi sandi angwo lindeyan sik kwaigandi. Ngwutno wungivat sigit. Wuna mbaapmamba tilapman yingweyan apma njivwa ana kwukiyangwuk.

<sup>5</sup> Wun angwa mi vla ligowun. Ngwuk sandi mi vla ligangwuk. Kita nyan wuna mbaapmamba lindeyan ndina maawupmba liweyan ndi nima sakwat apma njivwa kwukiyandi. Wun kat kwagalalaa kapma lingweyan apma njivwa ana kwukiyangwuk. <sup>6</sup> Ndi kita nyan wun kat kwagalalaa yindeyan kalitndi maa liga wula liga sandi vla ligiyandi. Ndi kat kita livwimba yisolaa yamba tugiyandi.

<sup>7</sup> Wuna mbaapmamba liga mbutuwa nyaangit maawupmba yelavika wun kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyowun. <sup>8</sup> Ngwuk kat kwiwun maa nima sakwat apma njivwa kwukngweyan nat nimba vilaa Godna si kwutaa katsogiyandi. Nima sakwat apma njivwa kwukngweyan wuna mbaapma nimba vla ligiyangwuk. <sup>9</sup> Wuna nyaek wun kat nima maawut yelavika linda vla ngwuk kat wuno nima maawut yelavika tigowun. Ngwuk kat yelavika tuwa vak ngwula maawut ke tivinda. Njimbla njimbla yelavika ali ngwula. <sup>10</sup> Mbutuwa nyaangipmba yiga yetingweyan ngwuk kat nima maawut yelavika luwa vak ngwutna maawut ana tivigiyandi. Wuno wuna nyaek mbutinda nyaangipmba yiga yetigowun. Yetiga liga wun kat nima maawut yelavika linda wuna maawut ana tiviligandi. <sup>11</sup> Ngwuk kat mbutuwa nyaangit wutaa solat siga yetilimbangwuk walaa mbutigowun. Nimamba solat siga yetilimbangwuk walaa mbutigowun.

<sup>12</sup> Ngwuk kat kit nyaangit mbupmat yigowun. Kingi nyaangipmba yiga yetilimbangwuk. Ngwuk kat nima maawut yelavika ali njwula. <sup>13</sup> Kita nyan ndina ali nimba kat nima maawut yelavika liga ndi kat tiga kiyandeyan wan nima vatna. Nat vak wan vak kat ana kwulakiyandi. <sup>14</sup> Mbutuwa nyaangipmba yiga yetingweyan ngwuk wuna ali nimba tigiyangwuk. <sup>15</sup> Ndi wuna njivwa kwutiga nimba

ndi waa ana ngwuk kat ngini waigowun. Njivwa kwutiga nimba njambwi nyana maawupmba liga vak ana viga yelavika ligandi. Ngwuk wupma kai. Ndi wuna ali nimba ndi waa ngwuk kat waligowun. Wuna nyaeknanamba wukwa nyaangit ngwuk kat aywaa visimogwiwun, viga wuka yelavika ligangwuk.

<sup>16</sup> Ngwutna maawupmba wuna mbaapma ana wuleingwuk. Ygwa wowun, wuleingwuk. Yiga apma njivwa kwupangwuk walaa ngwuk kat wowun. Kwukngweya njivwa ana kwo vatnat tigiyaandi. Wuna si waga wuna nyaek kat wagalangweya nda ngwuk kat kwigiyandi. <sup>17</sup> Awat sowat nima maawut yelavika ali ngwula waga wowun ngwuk kat. Wan ngwuk kat wawa nyaangitna angwa nyaangit.

*KAN KIPMANA NIMBA NGWUK KAT KAI WAIGANDI*

<sup>18</sup> Kipmamba liga kwo yetiga nimba ngwuk kat kai wan-jeyan ngwuk yelavik ngwula. Tak Jisas kat kai wandi waa yelavik ngwula. <sup>19</sup> Ndina mbaapma nimba tigengwan ngwuk kat ana kai waigandi. Ngwuk kapma mbaapmamba liga nimba ngwuk. Ngwuk kat wowun mala ndi kat kwagalalaa kapma mbaapma wuleingwuk. Ngi kat tiga ngwuk kat kai waigandi. <sup>20</sup> Tak ngwuk kat mbutuwa nyaangit yelavik ngwula. Tak wowun ngwuk kat. Njivwa kwutiga nyan ndina njambwi nyan kat ana kwulatigandi waa tak ngwuk kat wowun. Wun kat nima vat kavle vat yiligandi. Ngwulo ngwuk kat wupma nima vat kavle vat yigiyandi. Wuna nyaangit wupmak kat ndi kai wandi. Ngwulo ngutnai mbutigiya nyaangit wupmak kat ndi kai waigandi. <sup>21</sup> Wun kat ay waa nyan kat ndi ana viga ligandi. Ngi kat tiga wuna si waga yiga yetingweyan ngwuk kat nima vat kavle vat yigiyandi.

<sup>22</sup> Ndi kat yalaa wan apma nyaangit mbutapman yingweyan kavle vat yiga yetilinja vak ana vigendi. Tamba yalaa mbukwun maa viga ligandi. Kavle vat yiga yetilina vak ana maawupmba yelavitnin waa ana alipsiga waigandi. <sup>23</sup> Wun kat kai waliga nyan wuna nyaangik kat kai waigandi. <sup>24</sup> Ndi kat yalaa kwutuwa njivwa tak yaa nyan wupma ana kwutndi. Wupma kwutapman yigewan kavle vak yiga yetilinja vak ana vigendi. Mbambala ndina kavle vat tamba viga ligandi. Vilaa wunogwi wuna nyaek kat kai waligandi. <sup>25</sup> Ndina tamba la nyan God wandi, piliwutnda nyaangipmba ndi wungi vapmba yiga yetindi.

Wun kat kwo kai wandi. Angwa kai waa tamba piliwutndi.

<sup>26</sup> Ngini nyaek kat wagalawun maa ngwuk kat kwunatiga nyan kat ay wandi maa ngwuk kat yaigandi. Ndi Godna waagana. Ndi Godno kita vat tiga nyana. Ndi savagu liga apma nyaangit mbutiga nyana. Ngwuk kat yalaa wunai

mbutigava vak vla ngwuk kat mbukiyandi. Mbutndi maa wuna vak viga ligiyangwuk. <sup>27</sup> Ngwutno nat nimba kat wunai mbutiga vak vla mbukiyangwuk. Tak wunogwinala tingwuk. Wuna njivwa lakna njimbla wunogwinala tingwuk. Mbambala wunogwinala tiga wuna njivwa kwuselakwun maa viga ligangwuk. Vilingwa vak mbukiyangwuk.

## 16

<sup>1</sup> Maawupmba yelavika lingwa vak wata kwagala lingweya. Ngivak kat tiga kan nyaangit ngwuk kat wowun. <sup>2</sup> Ngini God kat yelavipmak yisolaa linja ngay ngwuk ana wuleigiyangwuk. Juda ngwuk kat kai walaa kiklindi maa ngini ana wuleigiyangwuk. Godna njivwa kwupmak ndi kat vatnyagiyanin waa ngwuk kat waigandi. <sup>3</sup> Wuna nyaek at ana viga ligandi. Wuno wun kat ana viga ligandi. Ngi kat tiga kavle vat nima vat ngwuk kat yigiyandi. <sup>4</sup> Ngini yaiga vak kat mbambala ngwuk kat mbukowun. Ngini wan vak yandi maa yelavikiyangwuk. Nin kat mbutnda vak tamba yaandi waa yelavikiyangwuk. Tak ngwuk kat ana mbukwun. Ngwuk kat kwagala mina liga kan mbukowun.

### *GODNA WAAGAN KWUTA NJIVWA*

<sup>5</sup> Wun kat ay waa nyan tiga kavat yi mina ligowun. Andamala yimeya waa ngwutna kita nyan ana wun kat wagaligandi. Yiweya vak kat ana yelavika ligangwuk. Kwagalalaa yiwun mala kapma lingweya vak kat mina yelavika ligangwuk. <sup>6</sup> Yigiyowun wowun maa nima vat yelavika ligangwuk. <sup>7</sup> Nima maawut ke yelavika lingwa. Ngwuk kat woseka ana waigowun. Ngwuk kat kwagalalaa yiweyan apma vatna. Ngwuk kat kwagalalaa yilapman yiweyan ngwutna maawuk kat kwunakiyaa nyan ana yaigandi. Yilaa wowun maa ngwuk kat yaigandi. <sup>8</sup> Yalaa njivwa kuvuk kwukiyandi. Kipmamba la kwo nimba kavle vak yiga yetilinja vak yalaa ndi kat visimogwindi maa vigiyandi. Apma vat ndi kat visimogwi kiyandi. Maawupmba liga vak vilaa siga nagugiyandi. <sup>9</sup> Ndina kavle vat anda vatna. Njambwi nyanat tuwa vak ana yelavika lindi. Kan kavle vatna. <sup>10</sup> Ngwuk kat kwagalalaa wuna nyaek tiga kava yigiyowun. Yiwun maa kipmamba liga nimba kat apma vat simogwigiyaa nyan kai. Ngi kat tiga yaiga nyan ndi kat apma vat simogwi kiyandi. <sup>11</sup> Wan nyan yalaa kipmamba liga nimba siga nagulinja vak kat kai walaa kavle vak apma vak simagalaa savagu vapmba siga nagugiyandi. Siga nagundi maa kipmamba liga nimba vilaa yelavikiyandi. Nina njambwi nyan kavle maawut yelavika ligandi waa yelavikiyandi.

<sup>12</sup> Ngwuk kat mbukweya nima sakwat nyaangit kingi liga. Ngwuk kat mbukweya mbambala ana yelavikiyangwuk. <sup>13</sup> Ngini apma maawut kwiliga nyan Godna waagan yalaa ngwuk kat apma maawut kwindi maa yelavika ligiyangwuk. Avla ndinai yelavikiyaa vapmba ana ngwuk kat mbukiyandi. Wunamba wutnda nyaangit yiga ngwutnamba mbukiyandi. Ngini yaiga vak ngwuk kat visimogwi kiyandi. <sup>14</sup> Wuna si kwutaa katsogiyandi. Wunamba wutnda nyaangit yiga ngini ngwutnamba mbutndi maa wutaa yelavika ligiyangwuk. <sup>15</sup> Wuna nyaek ta vak aywaa viga kwutaa ligowun. Ngivak kat yelavitaawowun. Wunamba wutnda nyaangit yiga ngwutnamba mbutindi maa wutaa yelavika ligiyangwuk waa wowun.

### *NGLALAA LIGA NGINI SOLAT SIGIYANGWUK*

<sup>16</sup> Samat tiga wun kat ana vigiyangwuk. Tiga liga ngini nat njambi vigiyangwuk. Wuna nyaek tiga kava yivat tigowun waa wandi Jisas. <sup>17</sup> Jisas wandi maa ndina mbaapmamba la nat nimba wandi. Samat tiga wun kat ana vigiyangwuk. Tiga liga ngini wun kat nat njambi vigiyangwuk. Wuna nyaek tiga kava yivat tigowun waa manda kat wandi waa wandi. <sup>18</sup> Samat tiga vigiyangwuk waa wanda nyaangit manda kat wandi. Nin ana yelavika liganin waa wandi.

<sup>19</sup> Jisas kat wagalavat yelavika linja vak vilaa ndi kat Jisas wandi. Awat sowat ngambuga manda kat wagala ligangwuk. Samat tiga wun kat ana vigiyangwuk. Tiga liga ngini wun kat nat njambi vigiyangwuk waa wawa vak kat manda kat yelavitigangwuk. <sup>20</sup> Ngwuk kat woseka ana wawun. Yiwun maa nima vak yelavika nglaiangwuk. Yiwun ma kipmamba la kwo nimba ndi solat sigiyandi. Nima vak yelavika nglangwa vak ngini ngiligiyandi. Ngini solat sigiyangwuk. <sup>21</sup> Kan vak taagwa nyan kwupmat tiga tila vak kita vatna. Nyan kwupmak tila njimbla ana solat siligali. Kavle vat tiligali. Ngini nyan kwutaa nima vak solat siga tak tila kavle vak maawut tivigiyali. Wun nyan tamba kwukwun, kwo ligandi waa yelavika solat siga ligiyali. <sup>22</sup> Mbambala nima vak yelavika ligangwuk. Ngini ngwuk kat yaa viwun ma solat sigiyangwuk. Solat singweya vak kita nyan ana viyehendagiyandi. <sup>23</sup> Wan yaiga nandinya nimamba solat siga kita nda kat wun kat ana wagalgiyangwuk. Ngwuk kat nyaangit kita waigowun. Awuk ngwula. Mbambala wuna si waga wuna nyaek kat wagalangweya nda ndi kwigiyandi. <sup>24</sup> Tak wupma ana wagalangwuk. Wagala ngwula. Wagalangweya vapmba klaigangwuk. Klalaa nimamba solat sigiyangwuk.

### *JISAS KIPMANA VAK KAT KWULATIGANDI*

<sup>25</sup> Mbambala ngwuk kat pagwuga nyaangit nandinya nandinya mbutigowun. Ngini yaiga njimbla pagwuga mbukwa nyaangit kwagalalaa kapmba wuna nyaekna vak kat mbukiyowun ngwuk kat. <sup>26</sup> Wan yaiga nandinya wuna si waga wuna nyaek kat avla wagalagiyangwuk. Ngwutna nindimba liga ngwuk kat tiga ana wagalagiyowun. Ngwuk avla wagalgiyangwuk. Ndi wukiyandi. <sup>27</sup> Ndi ngwuk kat woviyaguga ligandi. Wukiyandi. Wunkat woviyaguga yelavika lingwa vak kat wuna nyaek vilaa ngwuk kat woviyaguga ligandi. <sup>28</sup> Tak wuna nyaek tiga kavamba tiwun. kwagalalaa wuna nyaek tiga kavat lungwamataa yigiyowun waa wandi Jisas.

<sup>29</sup> Jisas wandi maa ndina mbaapma nimba ndi kat wandi. Pagwula liga nyaangit ana mbutigambin. Kapmba liga nyaangit mina mbutiganin. <sup>30</sup> Nin viga liganin. Nima nambu liga nyan min. Nambu klavat nat nimba kat ana wagalgiyamın. Apma nambu lima vak vilaa yelavitiganin. Godno tiga yamin waa viliganin waa wandi maa Jisas ndi kat walandi.

<sup>31-32</sup> Njambwi nyanat tuwa vak ngwuk wun kat viga ligangwuk? Kai? Ngini yaiga njimbla tamba ngway tologandi. Ngwuk kat nima vat yindi ma ngwuk kava kava vaaka yigiyangwuk. Wun kat kwagalangwuk maa kapma tigiyowun. Kapma ana ligiyowun. Wuna nyaek wunogwinala tigiyanđi. <sup>33</sup> Apma vat yelavika limbangwuk waa wan nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Kipmamba liga nimba ngwuk kat nima vat yigiyandi. Ngwuk wata yelavika lingweya. Ndi kat tamba kwulakwun waa wandi Jisas. Walaa God kat wandi.

## 17

### *JISAS NDINA MBAAPMA NIMBA KAT TIGA GOD KAT WAGALANDI*

<sup>1</sup> Jisas tanambika nyinangwutnat vilaa ndina nyaek kat wagalandi. Wuna nyaek, yaiga njimbla tamba yalaa ligandi. Ndi kat njambwi nyanat tuwa vak visimogwimba min. Ndi kat visimogwimin, wun mina nyan mina si kwutaa katsowun maa viga wukiyandi. <sup>2</sup> Kipmamba liga nimbana njambwi nyanat tuwangat wun kat kwondu kwimin. Wun kat kwima nimba kat njimbla njimbla apma vat yiga yetinjeya vak kwiwangat wun kat kwondu kwimin. Ngi kat tiga wun kat kwima kwondu ndi kat simogwi mila. <sup>3</sup> Njimbla njimbla apma vak yiga yetinjeya vak kingiyan. Min God apma nyan min. Minai liga vla liga nyan ana ligandi. Min njambwi nyan kita ligamin. Mina si wuka mina mindama viga wuno wun kat



Jisas Kraist ay wama nyan wun wuna si wuka wuna mindama viga lalinjeyan apma vak yetigiyandi.

<sup>4</sup> Kan kipmamba yalaa wunkat wama njivwa tamba kwutnyagiwun. Wama njivwa kwutaa mina si kwutaa kwosowun. <sup>5</sup> Tamba kan kipma ana lindi, wun tamba nima nyanat tiwun. Nyaek, tamba njambwi nyanat tuwa vak wun kat nat njambi agwi mila.

<sup>6</sup> Kan kipmamba liga wamin maa wun kat yaa nimba ndi kat minai liga vat simogwiwun. Tak ndi mina nyanguat tindi. Ndi kat wuna lak kwimin. Minai kwiya nyaangit maawupmba yelavika kwutaa yi ya yetiligandi. <sup>7</sup> Kwutuwa njivwa minai yelavika liga vapmba kwutigowun. Ndi tamba viga wuka ligandi. <sup>8</sup> Wun kat mbupma nyaangit ndi kat tamba mbukwun maa tamba wuka ligandi. Minai liga kavamba liga wamin maa yaa nyan wun. Wuka ligandi.

<sup>9</sup> Ndi kat tiga min kat wagalaligowun. Kan kipmamba liga kwo nimba kat tiga ana wagalaligowun. Wun kat kwima nimba kat tiga min kat wagalaligowun. Wun kat kwima nimba kat tiga min kat wagalaligowun. Mina nimba ndi. <sup>10</sup> Mina nimba wuna nimba ndi. Njambwi nyanat tuwa vak viga liga wuna si kwutaa katsoligandi.

<sup>11</sup> Mina lak yavat kan kipma tamba kwagala mina ligowun. Ndi kan kipmamba kwagalalaa yawun, kapma ligiyandi. Wuna apma nyaek mina kwondumba wun kat kwima nimba kat awup mila. Wamin maa ndi kita vat yetigiyandi. Min wun kita vat yetilia vla yetigiyandi. Wun ndi kat kwagalalaa mina lak yaigowun. <sup>12</sup> Ndinogwinala kan kipmamba tuwa njimbla ndi kat mina kwondumba kwutaa liwun. Wun kat kwima nimba ndi kat apma vak viga liwun. Ndi aywaa apma vat tigandi. Ndinagwi liga kita nyan mina kavle yindi. Ndi kavle nyana. Tamba la nyan piliwukna vapmba ndi kavle vat yindi. <sup>13</sup> Mbambala ndi kat kwagalalaa mina lak ya mina ligowun. Min kat wagalaluwa nyaangit wutnjangat min kat kwundimba wagalaligowun. Wutaa nima maawut yelavika linja vak kwagalalaa apma vat tiga solat sigiyandi. Solat siwa vla solat sigiyandi.

<sup>14</sup> Mina nyaangit ndi kat mbukwun. Ndi kipmamba la kwo nimbagwi kita vat ta nimba ana ndi. Kapma nyan tuwa vla ndino wuna mbaapmamba la nimba kapma nimba ndi. Kan kipmamba liga kwo nimba ndi kat kai waligandi. <sup>15</sup> Ndi kat kwutaa nat kavat kali waa min kat ana wagalawun. Kan kipmamba tigiyandi. Ndi kat Seten yaa kavle vat yilandi walaa min kat wagalaligowun. <sup>16</sup> Ndi kan kipmana nimba ana ndi. Ndi kapma ngepma nimba ndi. Kapma ngepmana nyanat tuwa vla ndino kapma ngepmana nimba ndi. <sup>17</sup> Minai

yelavika liga apma nyaangit ndi kat simogwi. Simogwimin maa wutaa nat vat kwagalalaa mina njivwa mina kwuka yetigiyandi. <sup>18</sup> Wun kat ay wamin yawa vla ndi kat ay wowun, ngepma ngepma yigiyandi. <sup>19</sup> Ndi kat kwunapmak nat vak kwagalalaa wama njivwa mina kwuka yetigiyowun. Ndino mina apma nyaangit wutaa nat vak kwagalalaa mina njivwa mina kwuka yetigiyandi.

<sup>20</sup> Min kat kindigi nimba kat tiga mina ana wagalaligowun. Yiga wuna si mbutndi maa wutaa maawupmba yelavika ligiyaa nimba kat tiga min kat wagalaligowun. <sup>21</sup> Ndi aywaa kita mbaapmamba timbandi walaa min kat wagalaligowun. Nyaek minagwi wunogwi kita lulu tilia vla ndino wupma anogwi kita lulu timbandi walaa min kat wagalaligowun. Wupma kita lulu linjeyan kwo liga nimba tinja vak kat vilaa yelavikiyandi. Jisas God wandi, yaa nyana waa yelavikiyangi. <sup>22</sup> Wun kat kwima apma vak ndi kat tamba kwiwun. Klalaa minogwi wunogwi kita lulu tilia vak vla ndino anogwi kita lulu tigiyandi. <sup>23</sup> Min minai waa vak wuna maawupmba tigandi. Wun wunai waa vak ndina maawupmba tigandi. Ngi kat tiga kita vapmba apma vak yetigiyandi. Nat nimba yetnjeya apma vak kat vilaa yelavikiyandi. Jisas God wandi, yaa nyana. God ndina nyan kat woviyaguga linda vla ndino ndi kat woviyaguga ligandi waa yelavikiyandi.

<sup>24</sup> Nyaek wun kat kwima nimba wunai yetigiya kava yetimbandi walaa min kat wagalaligowun. Tamba kipma ana lindi, wun kat woviyaguga liga wun kat nima kwondu kwimin. Wunai ligiya kava yalaa kwima kwondu vilaa yelavitimbandi walaa min kat wagalaligowun. <sup>25</sup> Apma vat tiga wuna nyaek, kan kipmamba liga kwo nimba min kat ana viga ligandi. Wun min kat viga ligowun. Kindi wunogwi liga nimba ndi viga ligandi min kat. Ay wamin, yaa nyan wun ndi tamba viga ligandi. <sup>26</sup> Mina vat ndi kat tamba visimogwiwun. Visimogwiluwa vat ana ngilindi. Nat njambi visimogwigiyowun. Wun kat woviyaguga lima vla ndino ndi kat woviyaguga lima vak vimbandi walaa min kat wagalaligowun. Wun ndina maawupmba timbawun walaa min kat wagalaligowun waa wagalandi Jisas.

## 18

### *JISAS KAT SINJANGAT KAMWIN KWINDI JUDAS*

<sup>1</sup> Jisas wagalandi maa ndina mbaapma nimbonala wan kava kwagalalaa Kidron walinja ndandang siwuka valigendi. Valigelaa apma mi wata la kavat wuleindi. <sup>2</sup> Wuleinja kava Jisas kat kamwin kwiya nyan Judas ndino viga lindi. Jisas ndina mbaapma nimbonala wan kava nima

sakwat njambi yilindi. <sup>3</sup> God kat kwunatiga njambwi nimba Ferisio wandi maa njambwi la soldia kwo soldia kat wandi maa Judasonala kita vat yindi. Lam tuway nimbi nda kwutaa yindi Jisas kat kwupmat. <sup>4</sup> Jisas ndi kat kavle vat yinjeya vak tak viga lindi. Ngì kat tiga yiga wogwega ndi kat vindi. Vilaa wandi. Anda nyan kat kwatigangwuk waa wandi maa wandi.

<sup>5</sup> Jisas Nasaretna nyan kat kwatiganin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wunayi waa wandi. Kamwin kwiya Judas yaa soldiana nindimba lindi. <sup>6</sup> Wunayi waa wandi maa ndi kwup man veilaa vaaka kipmamba ndandi. <sup>7</sup> Ndandi maa Jisas ndi kat wagalandi. Ngwuk kanda kat kwaka yangwuk waa wagalandi ma ndi wandi. Jisas Nasaretna nyan kat kwaka nyanin waa wandi. <sup>8</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wunayi. Tamba ngwuk kat wowun. Wun kat kwatigangwuk. Wunogwinala liga nimba kat ke kwukngweya. kwatingwa nyan wunayi waa wandi Jisas. <sup>9</sup> Tak Jisas ndina nyaek kat wandi. Wun kat kwima nimba kat apma vak viga liwun. ndina kita nyan ana kavle vat yindi. Jisas tak wanda nyaangit kat yelavita wandi. Ndi kat ke kwukngweya wandi.

<sup>10</sup> Saimon Pita ndi yaak ngway avamba sandalaa yindi. Yaak kwutaa God kat kwunatiga njambwi nyana njivwa kwutiga nyana waan kalitndi. Yaagindan naangimba la waan kalitndi. Waan kalitnda nyana si Malkus. <sup>11</sup> Pita kalitndi maa Jisas ndi kat wandi. Wa yaak mina ngway avamba sanda. Wuna nyaek kwiya kavle vak kwindeyan wan kavle vak klaigowun. Ke kavle vak kwindeyan wan kavle vak klaigowun. Ke yelavika waa wandi Jisas.

### *JISASANAS KAT KALINDI*

<sup>12</sup> Judana njambwi soldia nat kwo soldia Jisas kat twutaa taamba ngilaa kwutaa kalindi. <sup>13</sup> Anas walinja njambwi nyan kat vivat kalindi. Wan njimbla Kaiafas God kat kwunatiga nimbana njambwi nyana. Anas Kaiafasna nasakwatna. <sup>14</sup> Kaiafas tak Juda kat mbutndi. Kita nyan nin kat tiga kiyandi maa kwo lineyan apma vatna waa tak wandi Kaiafas.

### *JISAS KAT ANA VIGA LIGOWUN WAA WANDI PITA*

<sup>15</sup> Jisas kat kwutaa kalindi maa Pita ndina kwupmba yindi. Jisasna mbaapmamba la nat kita nyan ndino wupma yindi. Wan nat kwupmba ya nyan kat God kat kwunatiga njambwi nyan viga lindi. Ndi Anasna ngay Jisasonala wuleindi. <sup>16</sup> Pita ndi ana wuleindi. Ndina mindama ana viga lindi. Ndaamangemba lindi. God kat kwunatiga njambwi nyan viga la Jisasna mbaapmamba la kita nyan wogwelaa ndaamange kat viga la taagwa nyan kat walaa Pita kat nyagat kalindi. <sup>17</sup> Kalindi maa ndaamange kat viga la taagwat Pita kat wali.

Min ndina mbaapmamba la nyan min? Waa wagalali maa Pita wandi. Wun kai waa wandi.

<sup>18</sup> Wan ngayna njivwa kwuta nimbo soldiana njambwi nimbo ya salilaa mbangi tulindi. Yipma yila njimbla. Pita ndino mbangi ya tulindi.

### *NJAMBWI NYAN JISAS KAT WAGALANDI*

<sup>19</sup> Ngaymba liga God kat kwunatiga njambwi nyan Jisas kat wagalandi. Ndina mbaapmamba la nimba kat wagalandi. Tak mbutnda nyaangit kat wagalandi. <sup>20</sup> Wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Ndinyangu kat pagwuga ana wowun. Kapmba mina wowun. Juda yisolaa linja ngay wuleilaa mbutiwun. God kat kwunatinja ngay wuleilaa mbutiwun. Juda njimbla njimbla wan ngay yisolaa lilindi. <sup>21</sup> Manda kat wun kat wagala ligamin. Mbutuwa nyaangit wuta nimba ndi kat wagala. Ndi tamba wutaa yelavika ligandi. Wagalamn maa min kat mbukiyandi waa wandi Jisas.

<sup>22</sup> Jisas wandi ma njambwi soldia laataa Jisasna mindamamba taamamba viyandi. Viyaga wandi. Ke wupma waa God kat kwunatiga njambwi nyan kat waa waga viyandi.

<sup>23</sup> Viyandi maa Jisas ndi kat wandi. Kavle vat yiweyan min mbukiyamin. Kavle vat yilapman yiweyan wun kat manda kat viyamin waa wandi Jisas.

<sup>24</sup> Tiga liga Anas wandi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Kaiafas kat kalindi.

### *JISAS KAT ANA VIGA LIGOWUN WAA PITA NAT NJAMBI WANDI*

<sup>25</sup> Pita ndina mbangi ya tulindi maa nat nimba ndi kat wagalandi. Min ndina mbaapmamba la nyan min? Waa wagalandi maa Pita wandi. Kai ndina mbaapma nyan ana wun waa wandi Pita. <sup>26</sup> God kat kwunatiga njambwi nyana njivwa kwuta nyan tak waan kalitnda nyana yakwa nyan Pita kat vilaa wagalandi. Tak apma mi wata la kavamba yiga wuleilaa Jisasonala tiga min kat wiwun? E? Waa wagalandi maa Pita wandi. <sup>27</sup> Kai. Wunai ana ndi. Nat nyana vima waa wandi maa ava nyaaga viyandi.

### *PAILAT KAT JISAS KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>28</sup> Kaiafasna ngay kwagalalaa Romba la nyan nima jas ndaa liga ngayat kalindi Jisas kat. Tamba ngambi ngana. Ndi Juda wan ngay ana wuleindi. Pesto kat ndina nglambi tamba njangindi. Nat nglambi klavak kat kai wandi. Ana wuleindi. Nglambi klainjan wan pasova walinja pestona kiginda ana kigendi. <sup>29</sup> Ngi kat tiga Pailat walinja nima jas wan ngaymba liga wogwendi. Wogwelaa Juda kat wandi. Ndi kat manda kat kotmak kat kiyangwuk. Manda vatna yinda waa wandi maa

ndi kat Juda wandi. <sup>30</sup> Kavle vat yiga yetila nyanat tilapman tigendan ana ndi kat kwutaa mina lak kiyainin waa wandi maa Pailat ndi kat wandi.

<sup>31</sup> Ngwuk avla kwutaa kalilaa ngwutna ngepmana vapmba nagilaa ay ngwula waa wandi maa Juda wandi. Kita nyan kat silandi walaa nin kat tamba wamin. Nina ngepmana vapmba nagineyan ndi kat vatnyavat tigiyanin. <sup>32</sup> Tak Jisas ndi kat vatnyanjeya vak tamba ndina mbaapma nimba kat mbutndi. Rom vatnyala vatna wun kat vatnyagiyandi wandi. Jisas waa nyaangit tamba kak kiyandi.

<sup>33</sup> Pailat wan kotinja ngay wuleilaa Jisas kat wandi. yagwa mila waa wandi. Wandi maa Jisas wuleindi. Wuleindi, maa ndi gat wagalandi. Min Judana king min? E? Waa wandi maa Jisas ndi kat wandi.

<sup>34</sup> Min yelavika avla wagalagamin? Nat nimba min kat wandi maa wagalagamin? Waa wandi Jisas.

<sup>35</sup> Wandi maa Pailat wandi. Wun Juda ana wun. Mina ngepma nimba mina ngepmana njambwi nimba min kat kwutaa wuna lak kalindi. Anda kavle vatna yima waa wagalandi maa Jisas wandi.

<sup>36</sup> Viga luwa kava kan kipma ana ndi. Viga luwa kava kan kipma ligendan wuna mbaapma nimba kao yiga waleagendi. Kao yiga waleandi maa Juda wun kat ana kwukendi. Viga luwa kava kan kipma ana ndi waa wandi Jisas.

<sup>37</sup> Jisas wandi maa Pailat ndi kat wagalandi. Min king min? E? Waa wagalandi maa Jisas ndi kat wandi. Min king min waa ngiyambak wama. Wun njivwa kwukwangat kan kipmamba wuna nyime wun kat kwuti. Wan njivwa kwupmak kan kipma ngaga yawun. Savagu liga apma vat tiga nyaangit mbupmat yawun. Savagu maawut tiga nimba wuna nyaangit wuka ligandi waa wandi Jisas. <sup>38</sup> Jisas wandi maa Pailat wandi. Manda kat wupma wamin. Savagu liga nyaangit ana viga ligowun waa walaa Juda kat mbupmat wogwendi. Wogwelaa ndi kat wandi. Ndina kavle vat yinda vak ana wuka viwun. <sup>39</sup> Ngwutna ngepmana vak kingiyan. Pasova walinja pesto yalinja njimbla naambi naambi kalabuma liliga kita nyan kat kwagalaligowun. Ngwut Judana kingat kwaglalu? Ngula lak yigandi? Waa wagalandi maa walega wandi.

<sup>40</sup> Ndi kai. Ndi kat ke kwagalaga. Barabas kat kwagalamin maa nina lak yaandi waa walega wandi. Barabas nat nimba kat siga vatnyaga sikwutiga nyana. Kavle nyana.

## 19

<sup>1</sup> Pailat wandi maa Jisas kat kwutaa viyandi. <sup>2</sup> Soldia nimbio liga yamboylalaa ndina nambumba king kwusoa

hat vla kavle hat kwutaa kaalandi. King kwusoa vla yelogwen mbangi waavwi klalaa ndina mbangimba kwusondi. <sup>3</sup> Kwusolaa ndi kat njika waga viyalindi. Njambwi nyan min. Min Judana king min njika waga ndi kat taambamba viyalindi.

<sup>4</sup> Pailat ngaymba liga wogwelaa ndi kat wandi. Kavle vat vinda vat wun ana viga ligowun. Ngwuk kat kwo kiyawun waa wandi maa Jisas alaguat wogwendi. <sup>5</sup> Nimbio la yamboya ndina nambumba lindi, yelogwen mbangi waavwi kwusoga alaguat wogwendi maa Pailat ndi kat vilaa Juda kat wandi. Wan nyan kat avi ngwula waa wandi Pailat.

<sup>6</sup> Pailat wandi maa wutaa God kat kwunatiga njambwi nimbogwi njambwi soldio Jisas kat vilaa nima kwundimba walega wandi. Ndi kat diwai krosmba kaala mila. Diwai krosmba kaala mila wandi. Wandi maa Pailat ndi kat wandi. Kavle vat yilinda vak wun ana viga ligowun. Wun diwai krosmba ana kaalagiywoun. Ngwut avla ngwula lak ndi kat kwutaa kaliga yiga diwai krosmba kaalagiyangwuk waa wandi Pailat. <sup>7</sup> Pailat wandi maa Juda ndi kat wandi. Wan nyan wun Godna nyan wun waa wandi. Nina ngepma vapmba wan wanda vak kat kai wandi. Nina ngepma vapmba wan nyaangit waliga nyan kat siliganin waa wandi.

<sup>8</sup> Wanja nyaangit kat wutaa Pailat maawut viyalindi yelavika liga <sup>9</sup> kot tinja ngay wuleilaa Jisas kat wagalandi. Andamba liga yaa nyan min waa Jisas kat wagalandi maa Jisas ndi kat ana wandi. <sup>10</sup> Jisas ndi kat kwundi walapman yindi maa Pailat at ndi kat wandi. Manda kat waliwa nyaangit kat kulumaka walapman yiligamin. Wowun maa kwagalagiyandi. Wowun maa min kat diwai krosmba kaalagiyandi. Njambwi nyanat tuwa vak ana wuka ligamin? Waa wandi Pailat.

<sup>11</sup> Pailat wandi maa Jisas ndi kat wandi. Wun kat kavle vat yivat tima kwondu Godnanamba klamin. Avla mina kwondumba ana alipsiga wun kat kavle yigiyamin. Wun kat kwutaa min kat kalia nyan kavle vat yinda vat kavle yilima vak kat kwulatigandi waa wandi Jisas.

<sup>12</sup> Pailat wutaa Jisas kat kwagalandi, yindeya vak kat yelavitndi. Pailat yelavika linda vak kat wutaa Juda ndi kat wandi. Ndi kat kwagalameyan njambwi nyan Sisana ali nyanat ana ligiyamin. Wan nyan wun king wun wandan Sisa kat kai waligandi waa Juda wandi.

<sup>13</sup> Wanja vak Pailat wutaa Jisas kat kwutaa alaguat kawa kalindi. Alagumba liga kotinja kavamba yiga ndaa lindi Pailat. Kambapmba saginja njambi la kavamba ndaa lindi. Juda ndina kwundi wan kavana si Gabata wandi. <sup>14</sup> Tamba nima nandinya. Juda pasova walinja pesto kat kwanda

kwanda nda kwunatindi. Pailat Jisas kat alaguat kalilaa Juda kat wandi. Kan nyan ngwutna kinga. Ndi kat avi ngwula waa wandi maa Juda nima kwundimba walega wandi.

<sup>15</sup> Ndi kat kwutaa kali. Ndi kat kwutaa kaliga yiga diwai krosmba kaala mila waa walega wandi maa Pailat ndi kat wagalandi. Ngutna kingat kwutaa diwai krosmba kaalalu waa wagalandi ndi kat. Wagalandi maa God kat kwunatiga njambwi nimba ndi kat wandi. Ndi nina king ana ndi. Nina king Sisa. Nat nyan kai waa wandi. <sup>16</sup> Wandi maa Pailat Jisas kat ndina lak kwindi, ndi kat diwai krosmba kaalanjangat. Ndina lak kwindi maa Jisas kat kwutaa ndina lak kalindi.

### *JISAS KAT DIWAI KROSMBA KAALANDI*

<sup>17</sup> Jisas kiwai kros kwutaa ndina nyaambupmba walalaa kalindi. Kaliga yiga nambu ava vla liga nduwiat yindi. Wan nduwina si Judana kwundimba Golgota waa wandi. <sup>18</sup> Wan nduwimba ndi kat kwutaa diwai krosmba kaalandi. Vililik pali kat kwutaa ndinai la kavamba angangi mbik kat diwai krosmba kaalandi. Jisas ndi nindimba lindi.

<sup>19</sup> Pailat nyaangit piliwutaa Jisasna diwai krosmba taagandi. Jisas nasaret nyan. Judana kinga waa piliwutaa taagandi. <sup>20</sup> Jisas kat kaalanja kava ngepma ngwaya. Sivla ana ndi. Ngi kat tiga wan ngepmana Juda nima sakwat yalaa piliwutnda nyaangit kat vindi. Pailat kwundi kuvuk piliwutndi. Judana kwundi piliwutaa Grikna kwundi piliwutaa Romna kwundi piliwutndi. <sup>21</sup> Piliwutinda nyaangik kat vilaa God kat kwunatiga njambwi nimba pailat kat wandi. Judana kinga waa piliwupma nyaangit vinin ana nglaatndi. Judana king wun waa wandi waa piliwupmeyan wovuna waa wandi maa Pailat ndi kat wandi.

<sup>22</sup> Piliwukwa nyaangit wupma ligiyandi. Ana mandik piliwukiyowun waa wandi Pailat.

<sup>23</sup> Soldia Jisas kat kaalalaa ndina waavwi nat nda klalaa ligalaa anga aynat taagandi. Nat soldia nat kita anga waavwi klandi. Ndina alagumba kwusonda waavwi vilaa klalaa tavanja kava kat vilevilaa lindi. Tavanja kava kai. <sup>24</sup> Ngi kat tiga awat sowat ngambuga ligavak kat kai wandi. Satumba kasaga kita nyanat klaigandi waa ngambulaa satumba kasendi. Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Wuna waavwi tangaka klalindi. Wuna nat waavwi

klavat satumba kaselindi

waa tamba la nyan piliwutndi. Tamba piliwutnda nyaangipmba soldia yindi.

<sup>25</sup> Jisas kat kaalanja diwai krosna nagwamba ndina nyime laataa lili. lila yakwa lagwo lilo wumba kita vak timbik. klpasna taagwa nat Maria lilo tili. Magdala walinja ngepmana

nat Maria tili. <sup>26</sup> Jisas ndina nyimeagwi ndina mbaapmamba la kita nyan kat vilaa mbik kat wandi. Wan ndina mbaapmamba la nyan kita nyan kat Jisa woviyaguga lindi. Mbik kat vilaa wandi. Nyime kat wandi. Taagwa, wan nyan nyina nyan vla ligiyandi. <sup>27</sup> Ndina mbaapmamba la nyan kat vilaa wandi. Min, wat taagwa mina nyimeat tigiyaali waa mbik kat wanda maa wutaa ngini wan nyan Jisasna nyime kat kwutaa ndina ngayat kalindi. Ndina ngayamba tilili.

### *JISAS KIYANDI*

<sup>28</sup> Tiga liga Jisas yelavitndi. Wuna njivwa tamba ngiligandi waa yelavitndi. Tamba la nimba God waa nyaangipmba piliwutndi. Kraist ngu kat wagalagiyandi waa tamba piliwutndi. Jisas wan piliwutnja nyaangit kat yelavita wuna mbanjige tamba ngu kat tiga pundi waa wandi Jisas. <sup>29</sup> Jisas wandi maa wutaa awmba liga nyingi liga ngu naminingi klalaa taagalaa njimbwi mbaomba silaa Jisas kat kwusoga ndina tipmwimba taagandi. <sup>30</sup> Taagandi maa Jisas kilaa wandi. Kwutuwa njivwa tamba ngilindi waa walaa nambu silandalaa wundumbu yindi.

### *SOLDIA NIMBI NDA KLALAA JISASNA MALAVAMBA SINDI*

<sup>31</sup> Wan nandinya pasova walinja pesto kat kwanda kwanda kwunatinja nandinya. kinya nandinya njivwa lapman tinjeya nandinya. Nima njambiya liga nandinya. Juda wan diwai krosmba la kuvut nimba kinya njivwa lapman nandinya tivak kat kai wandi. Kwiyatapman vaangugiyangwuk walaa Pailat kat wandi. Wamin maa ndina man ava pangwutndi maa kiyandi vaangumbandi. Kwo mbaa tilandi. Vaangumbandi wandi. <sup>32</sup> Wandi maa Pailat wandi maa soldia yiga Jisasna angangimba la mbit nyana man ava pangwutndi, kiyambit. <sup>33</sup> Jisasna man ava pangwupmak yiga ndi kat vindi. Tamba kiyandi. Kwo ana lindi. Ngi kat tiga ndina man ava ana pangwutndi. <sup>34</sup> Soldia kita nimbi nda klalaa ndina malava sindi maa nguogwi yelogweno salaka ndaindi. <sup>35</sup> Wun wan vak tamba viwun. Ana woseka wowun. Vilaa wukngwangat kan nyaangit piliwutigowun. Jisas God wandi, yaa nyana waa yelavikngwangat wan nyaangit piliwutigowun. <sup>36</sup> Wan viwa vak tamba la profet piliwukna vak vla ligandi. Tamba piliwutndi.

Ndina ava ana pangwukiyandi. Waa tamba piliwutndi. <sup>37</sup> Nat nyan ndinogwi piliwutndi tamba.

Nimbi ndamba sinjeya nyan vigiyandi. Waa tamba piliwutndi.

*JISASNA SIM KWUTAA YIGA KAMBAK TA WAANGUMBA TAAGANDI*



<sup>38</sup> Tiga liga Arimatia walinja ngepmamba la nyan Josep Pailat kat yandi. Ndi tamba Jisasna mbaapmamba la nyana. Judana njambwi nimba kat tiga vaaka liga Jisasna mbaapmamba linda vak kat pagwundi. Pailat kat yalaa Jisasna sim kwutaa kaliga vaanguvak kat wagalandi. Pailat ndi kat kali wandi maa ndina sim kwutaa kalindi. <sup>39</sup> Josep ndi kapma ana yandi. Nat nyan Nikodimasonala yandi. Nikodimas tak ngamba Jisas kat vivat yaa nyana. Apma njangu veila ngwak kwutaa yandi. Ngwat nima sakwat kwutaa kiyandi. Wan ngwak sanya nima sakwat kwilaa klandi. <sup>40</sup> Jisasna sim kwutaa Judana vapmba njangu veiliga ngwak ndina mbangi kulaviga kwutaa waavwimba mbaaka ngimbik. <sup>41</sup> Jisas kat kaalanja kava ngwaymba apma mi watiga kipma lindi. Wan kavamba kaambapmba vanja waangu tindi. Tak kiya nyan kat wan waangumba ana taagandi. Kwo ta waangua. <sup>42</sup> Sivla kavamba yiga vaanguvak kat ndina sim kat kai wambit. Judana pesto tamba ngway tolondi. Ngi kat tiga wan ngwaymba la waangumba ndina sim vaangumbit.

## 20

### *JISAS KIYALAA LAATNDI*

<sup>1</sup> Sande ngambi gleimba Magdalana taagwa Maria Jisas kat vaangunja kava vivat laataa yili. Ndina waangu tegilinja kambak ana lindi, vilevilaa yili. <sup>2</sup> Piliga yiga Pitogwi Jisasonala kita vak ta nyan kat wali. Nat nyan ndi kat Jisas woviyaguga linda nyana. Nina njambwi nyan waangumba taagandi, lindi, ndi kat tamba kwutaa sikwutaa kalindi. Kalinja kava ana viga ligowun waa mbik kat mbuti.

<sup>3</sup> Mbuti maa Pitagwi Jisasonala kita vak ta nyan laataa waangu la kavat piliga yimbit. <sup>4</sup> Piliga yiga nat nyan Pita kat kwulaka pilindi. Ndi tatak waangu la kava wuleindi. <sup>5</sup> Tamblalaa yisolaa vindi. Ana wuleindi. Jisas kat mbatinja kwo waavwi mina tindi, vindi. <sup>6</sup> Ndina kwupmba piliga Saimon Pita yalaa wan waangu wuleilaa kwo waavwi mina tindi maa vindi. <sup>7</sup> Ndina nambu kamonja waavwi nat waavwi ta kavamba ana lindi. Ndi mbandiga laagandi, kapma kavamba lindi. <sup>8</sup> Pita wuleindi maa nat nyan ndina kwupmba wuleindi. Wuleilaa vilaa Jisas kiyalaa tamba laatndi waa yelavitndi. Jisas kiyalaa laakiyandi waa tak ana yelavika lindi. <sup>9</sup> Tamba la profet piliwukna nyaangit kwo mini viga limbit.

Kraist kiyalaa liga laakiyandi. Waa tamba piliwutndi. <sup>10</sup> Vilaa wumbit nyan kwagalalaa ngegat yimbit.

### *MAGDALANA MARIA JISAS KAT LAATAA LINDI, VILI*

<sup>11</sup> Yimbit maa Maria mbitna kwupmba ana yili. Waangu la kavamba tiga li nglaga lili. Lilo nglaa liga tamblalaa waangu

kat yisolaa vili. <sup>12</sup> Sawun mbangi waavwi kwusola la ensel vililik timbik, vili. Nat ensel Jisasna simna nambu la kavamba ndaa lindi. Nat ensel Jisasna simna man ta kavamba ndaa lindi. <sup>13</sup> Li kat vilaa wambit. Taagwa, nyin manda kat nglaa liganyin waa wambit maa wali. Wuna njambwi nyana sim kwutaa kalinja kava ana viga ligowun. Ngi kat tiga nglaligowun waa walaa. <sup>14</sup> Limbada Jisas kat vili. Vilaa Jisas waa ana yelaviti.

<sup>15</sup> Jisas li kat wandi. Taagwa, nyin manda kat nglaa liganyin. Kanda kat kwaka viliganyin waa wandi. Maria ndi kat vilaa kan kipma kat viga liga nyana waa yelavitaa wali. Min, ndina sim kwutaa kaliga taagameyan wun kat ambuk. Wamin maa ndina sim kwutaa kaligiyowun waa wali.

<sup>16</sup> Wali maa Jisas li kat lila si wandi. Maria wandi. Wandi maa limbanga Jisas kat vilaa wali. Judana kwundimba Rabonai wali. Rabonai waa simaga liga nyan waa wali.

<sup>17</sup> Wali maa Jisas li kat wandi. Wun kat ke kwuka. Wuna nyaek kat vivak wata ana wokewun. Wuna mbaapmamba liga nimba kat yiga ambuk. Wun nyaek vivak wokevat tigowun. Ndi ngwutna nyaek nimbun. Wuna njambwi nyan kat vivak wokevat tigowun. Ndi ngwutna njambwi nyan nimbun waa ndi kat abuk nyila waa wandi Jisas.

<sup>18</sup> Jisas wandi maa Magdalana Maria Jisasna mbaapmamba la nimba kat yiga mbuti. Njambwi nyan kat tamba viwun waa mbuti. Jisas ndi kat yigaambut nyila waa wanda nyaangit ndi kat mbuti.

#### *JISASNA MBAAPMAMBA LA NIMBA NDI KAT VINDI*

<sup>19</sup> Wan Sande nglaambu Jisasna mbaapmamba la nimba ngaymba wuleiga yisolaa lindi. Judana njambwi nimba kat vaaka liga mbapmo kwalalaa tindi. Yisolaa lindi maa Jisas ndinai la kavamba kak kiyalaa ndi kat wandi. Ngwula maawut nimamba viyalindi ke tingwa waa waga <sup>20</sup> ndina taambamba la paw ndina malavamba la paw ndi kat simogwindi. Ndi kat vilaa kan nina njambwi nyana yaa walaa ndi kat solat silindi. <sup>21</sup> Jisas ndi kat wandi. Apma maawut yelavika ali ngwula. Wuna nyaek wun kat ay wandi, yiwa vak vla ngwuk kat ay wagowun waa walaa <sup>22</sup> ndi kat mwuk vilitaa wandi. Godna waagan ngwuk klaigangwuk. <sup>23</sup> Nat nimba yiga yetigiya kavle vak kat vilaa ndi kat miwa yilaa silimbwingweyan wan kavle vak ngiligiyandi. Ana ndinamba tigiyandi. Nat nimba yiga yetigiya kavle vak kat vilaa silimbwilapman yingweyan ndinamba kwo ligiyandi waa wandi Jisas.

#### *TOMAS JISAS KAT VINDI*

<sup>24</sup> Tak Jisas ndina mbaapma nimba kat kak kiyanda njimbla Tomas Didimas viligu nyan ndi ana lindi. <sup>25</sup> Nat nimba ndi

kat wandi. Njambwi nyan tamba laataa yandi, vinin. Kwo ligandi wandi. Wandi maa wandi. Ngwuk wun kat woseka wangwuk. Ndina taambamba liga paw vilaa wuna taamba siga vilaa ndina malava liga paw wuna taamba siga viweyan woseka wangwuk waa ana waigowun. Vilapman yiweyan woseka wangwuk waigowun waa wandi Tomas.

<sup>26</sup> Nandinya sila kuvuk yindi maa Jisasna mbaapmamba la nimba ngayat wuleiga yisolaa lindi. Wan tinja njimbla Tomas ndinogwinala lindi. Mbapmo kwalalaa tindi maa Jisas at nat njambi yaa ndi kat kak kiyalaa ndi kat wandi. Apma maawut yelavika ali ngwula waa walaa. <sup>27</sup> Tomas kat wandi. Min laataa yagwa mila. Wuna taambamba liga paw mina taamba siga avi. Kiyalaa liga ana laatndi waa yelavika lima vak min kwagala. Kiyalaa laatndi waa yelavika ali mila waa wandi Jisas.

<sup>28</sup> Jisas wandi maa Tomas wandi. Tamba yelavika ligowun. Min wuna njambwi nyan min. Min God min wandi. <sup>29</sup> Jisas ndi kat wandi. Tomas wun kat minimba vilaa njambwi nyanat tuwa vak yelavika ligamin. Nat nimba wuna mbandi minimba vilapman tiga njambwi nyanat tuwa vak yelavika linjeyan wundi nimba ndi apma nglei vat tigiyandi waa wandi Jisas.

### *JON PILIWUKNA NYAANGITNA ANGWA*

<sup>30</sup> Jisas nat nima sakwat nima njivwa kwutindi, ndina mbaapmamba la nimba vilindi. Wan nat nima sakwat njivwa kat ana piliwukwun. <sup>31</sup> Wan piliwukwa nyaangit nat nimba vilaa ndi Jisas God wandi, ndinyangu kat kwunapmak yaa nyana, ndi Godna nyana waa yelavipmbandi walaa piliwukwun. Wupma Jisas kat yelavika yetilinjeyan njimbla njimbla apma vat yiga yetilinjeya vak klaigandi.

## 21

### *JISASNA MBAAPMAMBA LA SILA VILI NIMBA JISAS KAT VINDI*

<sup>1</sup> Tiga liga Jisas ndina mbaapmamba la nimba kat nat njambi yandi maa vindi. Taibirias walinja sapmba tiga liga ndi kat vindi. Vinja vak kingiyan. <sup>2</sup> Jisasna mbaapmamba la ndi sila vili nyangu kita mbupmba yisolaa lindi. Pita, Tomas waa Didimas walinja nyan, Nataniel Kena walinja ngepmamba la nyan Galili nyana, Sebidina nyan vililik, nat vililik pali kita mbupmba yisolaa lindi. <sup>3</sup> Yisolaa lindi maa Pita ndi kat wandi. Kami kwupmak yigiyowun waa wandi maa nino yigiyandin waa wandi. Njambit kulaa yindi. Ngan ngan kami kwupmak kat yetilindi. <sup>4</sup> Nya wokelindi maa Jisas tivagawimba ngaga yalaa lindi. Ndina mbaapma nimba

njaambipmba liga ndi kat vilaa kwo nyana waa yelavika lindi. <sup>5</sup> Jisas ndi kat wandi. Nyangu kami kwukngwuk? Waa wandi maa wandi. Kami kat kwatevilaa liganin waa wandi. <sup>6</sup> Wandi maa wandi. Njambitna yaagindan naangimba njula ana tawngwuk. Yaagindan naangimba tawngweyan kwukiyangwuk waa wandi maa wupma tawlaa nima sakwat kami nju-lamba ndandi, kwutndi. Katsovak yilavindi wan njula.

<sup>7</sup> Jisas woviuaguga linda nyan Pita kat wandi. Angwi nina njambwi nyana waa wandi Pita kat. Wandi maa wutaa tak sivenda waavwi kwutaa kwusolaa ngumba ndaiga nimbu veindi. <sup>8</sup> Nat nimba njambipmba weleindi nimbak. Jisas kat vinja sivla 300 fit vla lindi maa mindi. Sivla ana li. Wan njula njaambipmba ngilaa laaka klokalindi nimbak.

<sup>9</sup> Klokaliga kawilaa vindi. Jisas ya laagalaa kami yamba tuga bret-nao nimbun yamba tundi, vindi. <sup>10</sup> Jisas ndi kat wandi. Wan kwukngwa kami njulonala laaka agiya ngwula waa wandi maa <sup>11</sup> Pita laataa laaka kiyandi nimbak. Kwutnja kami nima sakwatna. 153 tindi. Wan njula ana ngilitndi.

<sup>12</sup> Jisas ndi kat wandi. Yaa agi ngwula waa wandi. Ndina mbaapma nimba ngipaliga ndalaa anda nyan min waa ana wagalandi. Ndi aywaa ndi kat tamba viga lindi. Njambwi nyanat tindi. <sup>13</sup> Jisas yalaa bret-nao kamio kwutaa ndi kat aywaa kwindi. <sup>14</sup> Jisas kiyalaa liga laataa yandi maa ndina mbaapma nimba ndi kat vindi kuvuk wan njambi.

### *JISAS PITA KAT NJSVWA KWINDI*

<sup>15</sup> Kindi maa Jisas Pita kat wandi. Saimon Jonana nyan wundi nimba wun kat woviyaguga linja vak kat min kwulatigamin wun kat woviyaguga lima vak? Waa wagalandi maa Pita ndi kat wandi. Awa luwa. Min kat niman woviyaguga ligowun. Viga ligamin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. Sip sip kat kiginda kwinja vla wuna nyangu kat kwunaka viga ali mila waa wandi Jisas.

<sup>16</sup> Vililik wan njambi Jisas Pita kat wagalandi. Saimon Jonana nyan wun kat woviyaguga ligamin? E? Kai? Waa wagalandi maa Pita wandi. Njambwi nyan min kat woviyaguga ligowun. Viga ligamin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. Sip sip kat viga linja vla wuna nyangu kat kwunaka ali mila.

<sup>17</sup> Kuvuk wan njambi Jisas Pita kat wagalandi. Saimon Jonana nyan wun kat woviyaguga ligamin? E? Kai? Waa wagalandi maa Pita samat kilipangi yindi. Yilaa yelavitndi. Wun kat manda kat njambi kuvuk wagalandi waa yelavitndi. Yelavita wandi. Njambwi nyan maawupmba liga vak aywaa viga ligamin. Min kat woviyaguga luwa vak viga ligamin waa wandi maa Jisas ndi kat wandi. Sip sip kat kiginda kwinja vla wuna nyangu kat kwunaka viga ali mila.

<sup>18</sup> Min kat kita nyaangit mbutu. Awup mila. Tak kwandi nyanat tima njimbla yipma yaaw sitaa mina maawupmba yi ya yetimin. Ngini avit ndu timeya njimbla taamba kwiyalalaa limin maa nat nimba min kat ngilaa kaligiyandi nat kavat. Min kat ana wagalgiyandi. Ndina waawupmba mina yelavika kaligiyandi waa wandi Jisas. <sup>19</sup> Ngini Pita kiyandeya vak kat Jisas ndi kat smogwivat wupma mbutndi. Kiyandeya njimbla Pita Godna si kwutaa katsogiyandi. Jisas wan vak walaa Pita kat wandi. Min wuna kwupmba yagwa waa wandi Jisas.

### *JISAS JON KAT MBUTA NYAANGIT*

<sup>20</sup> Jisasna kwupmba yiga Pita limbanga Jisas woviyaguga la nyan kat vindi. Ndi mbitna kwupmba yindi. Wan nyan tat kiginda kilinja njimbla Jisasna ngwaymba liga Jisas kat wagalandi. Njambwi nyan kandana kamwin min kat kwigiya waa wagalandi. <sup>21</sup> Pita ndi kat vilaa Jisas kat wandi. Njambwi nyan an nyan ngini manda vala yindeya waa wandi Pita. <sup>22</sup> Pita wandi maa Jisas ndi kat wandi. Yaweya njimbla kat kawiga kwo lindeyan mina vak ana ndi. Min wuna nyaangit wuka wawa njivwa agwup mila waa wandi Jisas.

<sup>23</sup> Nat nimba wutaa mbutseli mbutsela mbuka kalindi. Jon ana kiyagandi waa Jisas wandi waa mbutseli mbutsela mbuka kalindi. Jisas wupma ana wandi. Yaweya njimbla kat kawiga kwo lindeyan mina vak ana ndi waa wandi Jisas.

<sup>24</sup> Wan nyan wunayi. Wunayi wan nyaangit piliwukna. Woseka waga ana piliwukwun. Nin Jisasna mbaapma nimba viga liganin.

<sup>25</sup> Jisas yila nima sakwat vak wan vak kat ana piliwukwun. Wan vak nat nimba piliwutnjeyan nima nglei sakwat lavu nyinga piliwukiyandi. Kava kava taakiyandi.

## APOSEL

### *GOD NDINA WAAGAN KWIGIYANDI WAA WANDI JISAS*

<sup>1-5</sup> Apma nandinya Tiofilas. Tat min kat nyaangit kita piliwutaa kwiwun. Kingi nyaangitna piliwukwun. Jisas mbuka kwutaa njivwa kwutnjangat ndina aposel kat wandi. Godna waagan Jisasna maawut ngwandindi maa Jisas ndina mbaapmamba liga nimba kat wuna njivwa agwut wandi. Kiyalaa liga laatndi. Laataa yalindi, ndina mbaapma nimba ndi kat vilindi. Laataa yalindi, ndina mbaapma nimba ndi kat vilindi. Laataa ndu nyan vla lindi, vilindi. Vila wandi. Ana kiyalaa ligandi. Kwo ligandi waa wandi. Ndi kat viga lindi nandinya ndumi vili. Wan njimbla God ndina lak kwandeya vak kat ndi kat ngambundi. Nat njimbla kita vat ndaliga kiginda kiga liga Jisas ndi kat wandi. Ngwuk kumba Jerusalemba tigiyan gwuk. Nat ngepma wana yelingweya. Wuna nyaek nyinangwupmamba liga ndina waagan ngwuk kat kwindi maa ngwutna mbangi tavigiyan di. God tamba wanda nyaangitna. Ngwuk kat tamba wowun wungi nda kat. Jon ngwuk kat ngumba yagundi. Jon yagua vak vla God ndina waagan kwindi, ngwula mbangimba tavigiyan di waa wandi Jisas. Jisas wandi maa God ndi kat kwutaa nyinangwut kalindi. Tiofilas kan nyaangit tat min kat piliwukwun, vimin.

<sup>6</sup> Nat njimbla yisolaa lindi. Tiga liga ndina mbaapma nimba Jisas kat wagalandi. Njambwi nyan anda njimbla min Isrel nina kipma kat nin nat njambi avla viga ligiyanin. E? Mbambala viga ligiyanin? <sup>7</sup> Wandi maa Jisas ndi kat wandi. Vingweya njimbla kat God mina viga ligiyan gwuk. Godna sipana. Wan nyaangit nima nda ana ndi. Nima nyaangit kingiyan. <sup>8</sup> Godna waagan ngwutna mbangimba tavindi maa God ava kwigiyan di. nywuk kat. Jerusalem, Judia, sameria, ngepma ngepma yiga yetiwa vak kat mbuka wunai waa nyaangit mbukiyangwuk wandi Jisas.

### *JISAS NYINANGWUTNAT WOKENDI*

<sup>9</sup> Walindi maa ndi kat vilindi, God wandi, nyinangwutnat wokendi. Nyinangwut wokelindi mala timbun tiga pagwundi maa ana vindi. <sup>10</sup> Jisas wokeya kava vilindi maa ndu vlik yalaa ndinonala limbik. Mbila waavwi sawun mina lindi, yambik. <sup>11</sup> Ndina ngwaymamba liga ndi kat walimbit. Ngwut Galilina nimba ngwuk, nyinangwut manda kat viligangwuk. Jisas ngwutnanala liga God wandi, nyinangwut wokendi, vilingwa vla ngini ngwuk kat ngaga yaigandi waa wambit.

### *JUDASNA NJIVWA KLA NYAN KAT KWUTNDI*

<sup>12</sup> Wambit maa Jisasna mbaapma nimba wan nduwi Oliv walinja nduwi kwagalalaa Jerusalem yindi. Oliv Jerusalem kita ngwaymba ligambit. Sivla kai. Wan ava yambina sivla kingiyan. Njivwa lapman nandinyamba yinjeyan ndina ngepma vak kai ana wandi. <sup>13</sup> Ngepmat wuleiga ngayat wuleindi. Wan ngaymba Pita, Jon, Jems, Endru, Filip, Tomas, batolomyu, Matyu, alfiyasna nyan nat Jems, Juda ndina kipma avla viga ligiyandi waa yiga ngambula nyan saimon, Jemsna nyan nat Judas aywaa wan ngaymba yetindi. <sup>14</sup> Wundi nimba God kat kitamba ngambulindi kita vapmba. Nat taagwa ndinagwinala lindi. Jisasna nyime Maria ndina yakwa ndu wupma lindi wan ngaymba.

<sup>15</sup> Samat tigawan vak yandi. Ndumu sila kita Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi maa Pita ndina nindimba laataa wandi.

<sup>16-20</sup> Jisasna mbaapma nimba ngwuk, tak Judas Jisas kat kwupmak ta nimba kat ndinai la kava yiga simogwindi. Tak Judas kita vat tina nyana. God wandi, kitamba Godna njivwa kwutina nyana. Tamba Godna waagan Devitna maawut ngwandindi maa Devit Sam walinja kwundi piliwutndi.

Ndina ngay kwo ligiyandi. Nat nyan ana ligiyandi.

Ndina njivwa klalaa nat nyan kwukiyandi

waa piliwutndi Devit. Devit piliwutna vapmba tindi. Judas ndi avla vatnyandi ndina mbangi. Wan njimbla avla vasaselilaa ndaiga kipmamba viyandi maa ndina yaap mbilindi. Mbilindi maa ndina tigimbi kipmamba yindi. Jerusalem liga nimba aywaa viga lindi. Ndina kwundimba wan kipmana si Akeldama wandi. Yelogwen nda kipma.

<sup>21-22</sup> Wungi kat tiga ninonala tigiya kita nyan vigiyanin. Wan nyan ninagwinala liga mbukiyandi. Njambwi nyan Jisas kiyalaa laatndi waa mbukiyandi. Jisas kipmamba ta njimbla ninagwinala ta nyan kat vigiyanin. Jon ngu yagulaa vat va nyan kat vigiyanin. Jisas nyinangwut wokea va nyan kat vigiyanin waa wandi Pita.

<sup>23</sup> Pita wandi maa vililik pali kat vindi. Josep Basabas ndina nat si Jastas nat nyan Mataias. <sup>24-25</sup> Mbik laataa limbik maa God kat wagalandi. Njambwi nyan min ndinyanguna maawut aywaa viligamin. Mbitna kita nyan kat vigiyamin. Judasna njivwa kwukiyandi. ninogwinala kita vat aposel tigiyanidi. Judas kavle njivwa kwutndangat kavle kavat tamba yindi. Anda nyamba kwukiyamin waa nin kat simaga waa wagalandi God kat. <sup>26</sup> Wagalandi maa Mataias kat ndina ngepma vapmba vilaa kwutndi. Kwutndi maa tamba vili kiyeli kita la nimbonala kita vat yetindi.

## 2

### *GODNA WAAGAN YA VAT*

<sup>1</sup> Pentikos walinja nandinya yandi maa Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi. <sup>2</sup> Tiga liga nima mwuk vla nyinangwupmba liga yaa kiyandi, wutndi. Wan mwuk ndalinja ngay wuleindi. <sup>3</sup> Nimbi ya vla vitindi, kita kita ndi kat yalindi, vilindi. <sup>4</sup> Godna waagan yaa ndinamba tavindi maa ndi kapma kwundi ngambundi. Godna waagan ndina maawut ngwandindi maa ndinai waa nyaangit kapma kapma kwundimba ngambundi.

<sup>5</sup> Wan njimbla nima sakwat Juda ngepma ngepmamba liga Juda yaa lindi. Wan Juda God kat yelavika lindi. Ndina angwa ngepma kwagalalaa Jerusalemat yiga tindi. <sup>6</sup> Wundi nimba nima kak wutaa yaa yisondi. Yisolaa liga ngipaliga ndandi. Jisasna mbaapma nimba kapma kwundi ngambulindi maa wutndi. Ndi aywaa ndina angwa kwundimba ngambulindi maa wutndi. <sup>7</sup> Wutaa ngipaliga ndaga wandi. Wan nimba Galilina nimba ndi. <sup>8</sup> Manda vapmba nina kapma kapma angwa kwundimba wutiganin waa wagalandi. <sup>9-11</sup> Patiamba la nimba, Midiamba la nimba, Ilamba la nimba wutindi. Mesopotemia, pontas, Esia, Frisia, pamfilia, Isip, Libiana nat ngepma Sairinimba la Juda ndi, ndina nat nimba Juda ana ndi. Juda yeta vapmba yetindi. Ndi wutindi. Kritmba la nimba, Arebiamba la nimba aywaa ndina angwa kwundimba God nima njivwa kwutnda njivwa kat wutindi. <sup>12</sup> Ndi ngipaliga walaa tungwengwan yiga nat nimba awat sowat wagalandi. Kan mandana waa wagalandi. <sup>13</sup> Nat nimba njika wandi. Wan nimba nima ngu kilaa tungwengwan yiga ngambulindi maa njika wandi nat nimba.

### *PITA WAA NYAANGIT*

<sup>14</sup> Njika wandi maa Pita nat tambavili kiyeli kita nimbonala tiga laatndi. Laataa wandi. Ngwuk Judana nimba ngwuk Jerusalemba liga nimba ngwuk. Ngwuk kat kita nyaangit mbupmat tigowun. <sup>15</sup> wan nimba nima ngu kilaa ana tungwengwan yindi. Kan ngambi. Nina ngepmana vak nima ngu ana kiliganin ngambimba. Viligangwuk. <sup>16-17</sup> Wan vilaa wukngwa vak tamba la profet Joel wan vak kat piliwutndi.

God wandi. Yaiga njimbla wuna waagan kwigiyawun ndinyangu kat. kwiwun maa ngwula nondanyan taagwanyan wunai waa nyaangit mbukiyandi. Ngwula kwandi ndu mandit mandit nyaangit simogwiweya vak vigiyandi. Ngwula avit ndu simogwiweya simak vigiyandi.

<sup>18</sup> Wuna njivwa kwutiga nimba ndu lagwa ndi kat tavigiyaa waagan ndi kat kwigiyowun.



Tavindi maa wunai waa nyaangit mbukiyandi.

<sup>19</sup> Nyinangwupmba kwukweya nda kat vilaa ngipaliiga ndaigandi. Kipmamba kwukweya nda kat vilaa ngipaliga walaa wan nda God kwutndi waa waigandi. wan kwukweya njimbla yelogwen, ya, yagimbi vigiyandi.

<sup>20</sup> Tat nya kat wowun maa kulun

waigandi. Mbak kat wowun maa yelogwen mbangi ligiyali. ngini njambwi nyan yaiga nandinya vigiyandi. Yandeya nandinya nima nandinya. Yandeya nandinya vaakiyandi.

<sup>21</sup> Wan nandinya kita nyan

wun njambwi nyan kat wagalandeyan ndi kat kwunakiyowun waa wandi God waa piliwutndi Joel.

<sup>22-24</sup> Ngwuk Isrelna nimba ngwuk. Ngambuweya nyaangit awuk ngwula. Ngwuk kat Nasaretmba la Jisas kat wowun. God wandi maa Jisas nima njivwa kwuka simogwiliga njivwa kwutndi. Ngwuk viga ligangwuk. Vilaa ndi Godna nyana waa yelavikngwuk. Kavle nimba Jisas kat vatnyanjangat kwutaa kalindi. yinjeya vak Jisas kat vatnyanjangat kwutaa kalindi. yinjeya vak kat tamba God viga lindi. God ndi kat viga ke siga waa ana wandi. Ngwuk kavle nimbat ndi kat vatnya wangwuk maa ndi kat kaalandi diwai krosmba. Jisas kiyandi, God wandi maa laatndi. Kiyalinja vat ndi kat ana kematndi. Ndi kiyalinja vak kat kwulatndi. <sup>25</sup> Devit ndino Jisas waa nyaangit piliwutndi.

Njambwi nyan kat viligowun. Njimbla njimbla wuna

ngwaymba ligandi. Wun kat kwunapmak wuna yaagindan naangamba laataa ligandi. Tindangat ana nimamba yelavikiyowun. <sup>26</sup> Wungi kat tiga solat siligowun. Apma mbangu kwundi waga solat siligowun. Kiyaga wundumbu yiweyan ana yelavikiywoun. Ngini kwo ligiyowun. Viligowun.

<sup>27</sup> God wuna wundumbu kat ana kwagala ligiyandi wundumbuna ngepmamba linda kat. God ana kwagala ligiyandi wuna sim waangumba njangu veindagat.

Wun ndina apma nyan wun. <sup>28</sup> Apma vat yetiweya vak wun kat simagamin. Min kat viwangat solat sigiyowun waa Jisas wandi.

waa piliwutndi Devit.

<sup>29</sup> Yakwa nimba, ngwuk kat kita nda kat mbupmat tigowun. Ana pagwugiyowun. Ndi profetna Devit. Ndi avla ana piliwutndi. Ndi wundumbu yindi, waangumba taagandi, ligandi. Ndi kat taaganja kava viliganin. <sup>30</sup> Devit yaiga nat nyan kat piliwutndi. Tamba God Devit kat wandi. Mina

yelangi nyan tima tikipmba ndaa mina njivwa kwupma njivwa kwukiyandi. Ana woseka wowun maa God wandi Devit kat. Devit wuka vindi. <sup>31</sup> Wungi kat tiga Kraist kiyalaa laandeya vak kat Devit piliwutndi. God Kraistna wundumbu ana kwagalandi wundumbuna ngepmamba tindangat. Ndina sim ana njangu veindi waangumba. <sup>32</sup> God wandi maa Jisas laatndi. Nina mbaapma nimba Jisas laatnda vat vinin. <sup>33</sup> God wandi, Jisas nyinangwut wokelaa Godna yaaagindan naangamba ndaligandi. God Jisana si kwusondi, yaagindan naangamba ligandi. Tak God Jisas kat wandi. Ndi kat wuna waagan kwigiyowun waa wandi God. Mbambala tamba kwindi. Vingwa vak wuka lingwa vat kingiyan. <sup>34-35</sup> God Jisas kat waa nyaangit Devit tamba piliwutndi.

Wuna yaagindan naangamba ndali. Ndalimin maa min kat sivat tiga nimba ndi kat kwulakiyowun min kat tiga. Kwulakwun maa ndi kat viga ligiyamin waa wandi God waa piliwutndi Devit. Ndi avla ana piliwutndi. Ndi nyinangwut ana wokendi. God ndinamba ana wandi.

<sup>36</sup> Wugi kat tiga ngwuk Isrelna nimba kita nyaangit wutaayelavikiyangwuk. Ngwuk Jisas kat vatnyavat diwai krosmba kaalangwuk. God ndina si kwusondi. God ndi kat wandi. Min nima nyan min. Min wunai waa nyan min Kraist min waa wandi God waa wandi Pita.

#### *NIMA SAKWAT NIMBA NDINA MBAAPMA WULEINDI*

<sup>37</sup> Pita waa nyaangit kat wutaa ndina maawut viyalindi, pitaogwi nat aposel kat wagalandi. Yakwa nimba, nin angamak yigiyamin waa wagalandi.

<sup>38</sup> Pita ndi kat wandi. Kupi maawut asik ngwula. Kupi maawut sitaa Jisas God waa nyana waa yelavitaan ngu yagu ngwula. God ngwutna kavle vat silimbwigiyandi. God kwiya waagan klaingwuk. <sup>39</sup> Tamba God ngwuk kat kwivat wandi. Ngwutna nyangu kat kwivat wandi. njambwi nyan God yagwa waiga nimba kat kwivat wandi waa wandi Pita.

<sup>40</sup> Pita nat nima sakwat nyaangit mbutndi. Ndi kat wandi. Wan ngepmamba liga nimba apma maawut ana sika ligandi. Ndina sika liga maawupmba ke sika liga. Kupi maawut asik waa wandi Pita. <sup>41</sup> Pita waa nyaangit kwutaa la nimba aywaa ngu yagundi. Wan nandinya 3,000 nimba wan nyaangit kwutaa wungi mbaapmak wuleindi.

#### *JISASNA MBAAPMA NIMBA YETINJA APMA VAT*

<sup>42</sup> Kwutaa la nimba wumba lindi. Aposel ndi kat nima sakwat nyaangit mbutindi. Wan nimba yisolaa liga God kat apma nyan min waa wandi. God kat kitamba yisolaa liga ngumbulindi, Jisas kiyanda vak kat yelavitaan yisolaa

nao kalitaa kitamba kilindi. <sup>43</sup> God ndi kat kwondu kwindi, aposel kwunatinja njivwa kwuka simogwinja njivwa nima vat kwutindi. Nat nimba kwunatinja vak vilaa ngipaliga ndandi. <sup>44</sup> Wan nyaangit wutaa kwutaa liga nimba kita vat yetindi. ndina nimbundawi kita vat aywaa kwutaa lindi. <sup>45</sup> Ndina kipma ndina nimbundawi nat nimba kat kwilaa sanya wenga klandi. Sanya awat sowat kwiga klandi. Kita nyan sanya lapman tindi mala ndi kat kwindi. <sup>46</sup> Nandinya nandinya Godna ngayмба yisolaa lindi. Ngay ngay yiga nao kitamba kilindi. Kiga solat siga lindi. Waavi namwiya ndi. <sup>47</sup> God kat walindi. God min nima nyanmin. Nat nimba ndi kat walindi. Wan nimba apma vat yetiligandi waa walindi. Nat nimba wan nyangit wutndi maa njambwi nyan ndi kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi maa mbaapmat wuleindi.

### 3

#### *MAN KAVLE YILAA LIGA NYAN KAT KWUNAPMBIK*

<sup>1-2</sup> Man kavle yilaa liga nyan tindi. Nyime kwuti mala man kavle yilaa lindi. Nandinya nandinya ndi kat kwutaa mina yiga Godna ngay ndaamangemba taagalindi. Wan ndaamange ndina so ligandi. Apmana waa wandi. Wungi ndaamangemba liga yaliga nimba kat sanyakat yawilindi. <sup>3</sup> Kawilimbik maa yawi la nyan pitagwi Jon kat vilaa sanya kat yawindi. <sup>4</sup> Pitagwi Jono ndi kat viga wambit. Angat avi wambit. <sup>5</sup> Wambit maa mbik kat viga yelavitndi. Wun kat nima sanya kwigiyambit waa yelavitndi. <sup>6</sup> Pita ndi kat wandi. Wun sanya kai. Mandip ndamba kwigiyowun. Laataa ali mila wowun waa wandi Pita. <sup>7</sup> Pita walaga ndina yaagindan taambamba kwutaa katsondi. Katsondi maa ndina man tagula ngendi. <sup>8</sup> Kwiyatapman laataa man veindi. Mbitnonala Godna ngay wuleindi. Veiga pulaka wandi. God min nima nyan min waa Godna ngay wuleindi. <sup>9</sup> Veiga pulaka wanda vat nima sakwat nimba vindi. <sup>10</sup> Ndi kat viga yelavitndi. An nyan ndaamangemba kwutaa kalindi, ndalindi. Ndi kat viga ngipaliga ndandi.

#### *GODNA NGAY WULEILAA PITA NYAANGIT MBUTNDI*

<sup>11</sup> Pitaagwi Jon kat mbik kat kwagala vak kat kai walaa kwutaa lindi. Nat nima sakwat nimba piliga yaga yisolaa lindi wan kavamba. Godna ngayna nat waambu Solomona waambumba yisolaa lindi. Yisolaa liga yelavitndi. Kan mandana waa yelavitndi. <sup>12</sup> Ndinyangu yandi, Pita ndi kat vilaa wandi. Ngwuk Isrel ngwuk. Manda kat ngipaliga ndangwuk. Ngwuk angat viligangwuk. Ana maawupmba ana wali ndi kat laataa vei waa. Ana kwondumba ana wali laataa vei waa. <sup>13-14</sup> Jisasna kwondumba wali maa laataa

veindi. Tamba Ebrahim, Aisak, Jekop God kat yelavitndi. Mbambala God Jisasna si kwusondi. Ngwuk Jisas kwutaa kwingwuk mala Pailat kat Jisas kat ke kwagalaga. Barabas kat kwagalagiyamin waa wangwuk. Barabas nat nimba kat silaa nyana. <sup>15</sup> Ngwuk apma vat yetilinja vat kwiliga nyan kat vatnyangwuk. God wandi, laatndi. Nina mbaapma nimba viga linin. <sup>16</sup> Jisasna kwondumba wan nyan kat an kwunakna. An nyan kwunatiya nyan Jisas kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi. Wungi kat tiga kwo ligandi. Ngwuk viga ligangwuk wan nyan kat. Jisas kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa kwo linda vak kat viga ligangwuk.

<sup>17</sup> Yakwa nimba Jisas kat vatnyangwa njimblambla Jisas God waa nyan tinda vat ana vingwuk. Ngwula njambwi nimba ndino ana viga lindi. Viligowun. <sup>18</sup> Kraist God waa nyan kiyagiyandi. Nat nima sakwat njivwa kwukiyandi waa tamba piliwutndi profet. God wandi maa piliwutndi. Piliwutnja nyaangitmba God wandi, Kraist njivwa kwutndi.

<sup>19</sup> Wungi kat tiga kupi maawut yelavik. God ngwutna kavle vat limbwilaa ngwuk kat kwunaka apma vat yigiyandi. Ngwutnanala liga ngwuk kat kwunaka apma vat yigiyandi. <sup>20</sup> Ngini God wandi, ndinai waa nyan Jisas ngwuk kat ngaga yaigandi. <sup>21</sup> God mbambala nyinangwupmba liga kawiga ligandi. Tamba Godna profetna maawut Godna waagan ngwandindi maa profet wandi. Wanja nyaangit tindi mala God ngaga yaigandi.

<sup>22</sup> Moses kupma wandi. Ngwutna kita nyan God wun kat waa vak vla ndi kat waigandi. Ngwuk kat mbutndeya nyaangit wuka kwutaa ligiyangwuk waa wandi Moses. <sup>23</sup> Kita nyan ndinai waa nyaangit wutapman yindeyan ndi kat God sigiyandi. Godna nat nimbagwinala ana yetigiyandi. God ndi kat saviugiyandi waa wandi Moses. <sup>24</sup> Tamba nat profet Samyuel kan nyaangit piliwutndi. Ndina kwupmba la profet nimbun kan nyaangit tigiya njimbla kat piliwutndi. <sup>25-26</sup> Ngwutna walanga Ebrahim kat God wandi. Mina yelangina kita nyan ngepma ngepmamba ligiyaa nimba kat kwunakiyandi waa wandi God. Ngwuk tamba la profetna walanga. Wungi kat tiga wan apma vat ngwutno klaigangwuk yandi. God wandi, Jisas yalaa ngwuk kat kwunapmat tigandi. Ngwuk kat kwunatndi maa kavle vak yilingwa vak kwagalagiyangwuk.

## 4

### *PITAGWIJON KAT KWUTAA KALABUSMBA TAAGANDI*

<sup>1</sup> Ndi kat walimbis maa God kat kwunatiga nimba Godna ngay viga liga nyan, Sadyusi walinja nimba mbik kat yalindi.

<sup>2</sup> Ndi yalaa waliavat walindi. Ndinyangu kat Jisas kiyalaa laatndi wambangati waliavat walindi. <sup>3</sup> Wungi kat tiga ndi kat kai walaa kwutaa kita kavamba pagwundi. Tamba ngana. Kinya ngambi kat kawiga linjangati pagwundi. <sup>4</sup> Nat nima sakwat nimba wamba nyaangiti wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. Wan nyaangiti wutna nimba wan mbaapma yiga wuleindi maa wan mbaapma nimbana sakwat 5,000 tindi.

### *NJAMBWI NIMBA KAT MBIK KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>5</sup> Nat nandinya lindi maa ndina njambwi nimba ndina nima nimba, ndina nima saveo liga nimba Jerusalemba yisolaa lindi mbila nyaangiti wupmak. <sup>6</sup> God kat kwunatiga njambwi nyan Anas tindi. Kaifas, Jon, Aleksanda wupma lindi. Anasna yelangi nimba kita ka Wan nyan mbik kwunapmbik kwo lindi mala ndi ana wandi. <sup>7</sup> Mbik kat wandi. Wandi maa yaa ndinai la kavamba tolai limbit. Mbik kat wagalandi. Kana simba kana kwonduba wan njivwa kwupmbik waa wagalandi. <sup>8-10</sup> Wagalandi maa Godna waagan Pitana mbangi tavindi maa Pita wandi ndi kat. Njambwi nimba, nima nimba, wawa vak awuk ngwula. Ngwuk nimba, nima nimba, wawa vak awuk ngwula. Ngwuk wan man kavle ya nyan kat kwunatiya vak kat angati wagalaligangwuk? Wan vak kat ngwuk kat mbukiyowun. Jisas Kraist Nasaretmba la nyana simba ndi kat kwunati maa apma vat tigandi. Ndi kat vingwuk. Ngwut Jisas kat diwai krosmba kaalangwuk. God wandi maa kiyalaa laatndi. <sup>11</sup> Kraist kita kambak vla lindi waa tamba God waa nyaangiti piliwutndi. Ngay kwutinja kambak vla lindi. Ngwut ngay kwutiga nimba vla ligangwuk. Ndi kat ngwula kwukwa ngaymba mindama vla linda kat taagandi waa tamba piliwutndi. <sup>12</sup> Nin kat kwunakiya nat nyan kai. Jisas mina kwunakiyandi. Wan kipamba liga nat nyan kai. Jisasna simba mina nin kipmamba liga nimba kwo ligiyanin. God Jisas kat kwondu kwindi, kwunatigandi. Nat si kai waa wandi Pita.

<sup>13</sup> Pita wandi, wan njambwi nimba wutaa yelavitndi. Mbik wan mbik vililik pali wan nyaangiti mbupmak kat ana mbila mbangi wup yindi. Mbit skul ana yimbit. Mbit nina mbaama nyan ana mbit taa. Wungi kat tiga mbik mbupmak kat mbila wup yilapman yindangati ngipaliga ndandi. Ngipali walaa tiga yelavitndi. Mbik vililik pali Jisasnonala yetimbik. Wungi kat tiga mbila mbangi ana wup yigandi waa yelavitndi. <sup>14</sup> Mbik kat ana wandi kavle vatna yimba waa.

<sup>15-18</sup> Mbik kat wandi. Alaguati ay mbila waa wandi. Yimbit maa ndi kapma ngambuga lindi. Mbik kat angamak yigiyanin. Apma vat kwunatinja njivwa kwupmbik.

Jerusalembe liga nĩmba aywaa vĩa wutndi. Mbik ndi kat ana kwunapmbik waa ana inaka waiganin. Nat nĩmba mbilat kwukwa njivwa wupmak kat kai wanin. Wundi kat tiga mbik kat waiganin. Jisas waa nyaangit ke waa waigambit mbik kat waiganin waa ngambundi. Ngambuga liga wandi mbik kat. Yagwa waa wandi. Wuelimbit maa mbik kat wandi. Jisas waa nyaangit ke mbuka ke simogwiga waa wandi mbik kat.

<sup>19</sup> Wandi maa Pitagwi Jono wambik. Ngwuk kat kita nyaangik kat wagalvat wali. Anda vatna apma vat. Ngwutnai waiga nyaangipmba yetiliiyeyan apma vatna? God waiga nyaangipmba yetiliiyeyan apma vatna? God waiga nyaangipmba yetiliiyeyan apma vatna? Yelavik ngwula.<sup>20</sup> Kwo ana waliga. Vilia vat wutiya vak kat mina ndinyangu kat waligali waa wambit.

<sup>21</sup> Wambit ay mbila wandi. Mbik kat viyavat walindi. Ndi ana inaka vĩaigandi. Nima sakwat nĩmba kavle man nyan kat kwunapmba vak kat vindi. Wungi kat tiga viyavak kat vaatndi. Kwunapmba vak kat va nĩmba walindi. God nima nyana waa walindi. <sup>22</sup> Kwunapmba nyan mat nyan ana ndi. Tamba nima nyana. Ndina naambi ndumi vili ligandi.

### *GOD WAA NYAANGIT MBUTNJEYA KWONDU KAT WAGALANDI*

<sup>23</sup> Mbik kat kwagalandi maa mbitna mbaapma nĩmba kat yiga vimbit. God kat kwunatiga njambwi nĩmba, ngepmana nima nĩmba, mbik kat waga nyaangit yiga ndina mbaapma nĩmba kat mbupmbik. <sup>24-30</sup> Mbila mbaapma nĩmba wutaa God kat kitamba wandi. Njambwi nyan. Nyinangwut, kipma, nyingi ngu kwupmin. Yuvut yiliga nda aywaa kwupmin. Tamba mina njivwa kwutiga nyan nina walanga tindi. Tiga Godna waagan ndina maawut ngwandindi mala wandi. Juda ana ndi nat nĩmba manda kat kao ligandi. Juda God kat kavle vat yigiyenin waa manda kat yelavitndi. God kat kavle vat yinjeya kwondu kai. Ngepma ngepmana njambwi nĩmba, nima nĩmba aywaa yisolaa God kat waliavak kat ngambulindi waa tamba wandi Devit. Woseka ana wandi. Wan ngepmamba Jerusalembe minai wala nyan kat Jisas kat waliavat ngambulindi. Jisas mina njivwa kwutaa apma nyana. Pontias Pailat, Herot, Juda ana ndi nat nĩmba, Isrelna nĩmba aywaa Jisas kat vatnyavat yisolaa ngambulindi. Jisas kat yinja vak tamba vimin. Tak vimin. Ngini yindi. Mina maawupmba yindi. Njambwi nyan mbambala nin kat nima vat yivak yisolaa ngambuligandi. Nin kat wameyan mina nyaangit mbupmak kat ana wup yigiyenin. Nin kat kwondu kwimeyan nima sakwat njivwa kwunatna njivwa kwuta apma nyan Jisasna

kwondumba kwukiyani. Simogwiya vat kwukiyani waa wandi God kat.

<sup>31</sup>Wandi maa ndinai la ngay yinaw vla kwutndi. Godna waagan yala ndina mbangimba tavindi. Tavindi maa God waa nyaangit ndina kwundi ana wup yindi. Mbutndi wan nyaangit.

#### *KITA VAT YETINDI*

<sup>32</sup>Wan apma nyaangit wutaa kwutaa la nimba kita maawupmba yelavika yetindi. Ndina nimba nat nimba wan nda wuna nda ke kwuka waa ana walindi. Ndina kwanda kwanda kitamba aywaa kwutaa lindi. <sup>33</sup>Njambwi nyan Jisas Kraist kiyalaa laatnda vat aposel nimamba mbutndi. God ndi kat apma vat yindi. <sup>34-35</sup>Ndina nat nimba kwanda kwanda lapman nimba ana lindi. Ngayo la nimba kipmao la nimba aywaa kwagalalaa sanya klandi. Klanja sanya aposelna mangandamba taagaga ndi kat kwindi. Aposel klalaga sanya lapman ta nimba kat kansaga kwilindi.

<sup>36-37</sup>Ndi wan nyan Josep ndina angwa ngepma Saipras ndina yelangi Livai ndi wumba lindi. Ndina kipma kwagalalaa klanda sanya aposel kat kwindi. Aposel ndi kat mandit si kwindi. Ndina kwundimba Banabas wandi. kwinja sinana angwa Nat nimba kat kwunata nyan.

## 5

#### *ANANIASAGWISAPAIRAO*

<sup>1-2</sup>Nat kita nyan ndina si Ananias. Ndina taagwana si Sapaira. Mbila kipma kat wenga klambit. Kan klalia wenga ana aywaa kwigiya. Nat kuvuk an klaigali waa yelavipmbik. Yelavipmbik maa nat kuvuk mina yiga aposelna mangandamba taagaga ndi kat kwindi. <sup>3</sup>Kwindi maa Pita ndi kat wagalandi. Seten mina maawut ngwandindi maa kipma kat klama wenga nat kuvuk klamin. Klamangat Godna waagan kat woseka wamin. Manda kat waa wagalandi Pita. <sup>4</sup>Pita Ananias kat wandi. Tak wenga ana klamin mina kipma kan tiga. Wenga klalaa kwimeyan mina sipana. Manda kat yelavita waa wak mina maawutmba yimin. Ndinyangu kat mina ana woseka wamin. God kat woseka wamin waa wandi Pita. <sup>5</sup>Pita waa nyaangit wutaa Ananias ngayapmba ndalaa kiyandi. Kiyanda vat va nimba vaaka lindi. <sup>6</sup>Kwandi nimba yalaa waavwi mbataa kwutaa walalaa kaliga yiga waangumba taagandi.

<sup>7</sup>Samat tiga ndina taagwa yali. Lila lan kat ana vili waangumba taaganja vat. <sup>8</sup>Yali maa Pita li kat wagalandi. Kipma kat klamba wenga nyina lan aywaa nin kat kwindi? Waa wagalandi Pita. Wagalandi, awa waa woseka wali. <sup>9</sup>Pita li kat wagalandi. Manda kat njambwi nyana waagan

kat yelavipmbik. Yiliya vat vigiyandi? E? Ana vigiyandi? Waa yelavipmbik waa wandi Pita. Awut nyila. Nyina lan kat waangumba taaga nimba ndaamangemba yalaa nyin kat kwutaa kalivat yalaa ligandi waa wandi Pita. <sup>10</sup> Wandi ma ndina mangangimba ndalaa kiyali. kwandi nimba yalaa kiyalangat vlilaa li kat kwutaa kalindi. Yiga lila lan tiga waangu waymba taagandi. <sup>11</sup> Godna yelagimba liga nimba wan vak wutaa ngipaliiga ndalaa vaaka lindi. Nat nimba nimbun. Ngipaliga ndalaa vaaka lindi.

*NIMA SAKWAT KWUNATINJA NJIVWA KWUTNDI*

<sup>12</sup> Wundi aposel nima sakwat nimba kat kwunaka nima njivwa kwutiga nimba ndi. Kwutinja njivwa nima sakwat nimba vindi. Jisasna mbaapma nimba Godna ngay kita nandinya nandinya yisolaa lindi. Solomona kavamba. <sup>13</sup> Nat nimba ndinogwinala ana yisolaa lindi. Nat nimba kapma kavamba liga walindi. Wan nimba apma vat yetiligandi waa walindi. <sup>14</sup> Nima sakwat nimba ndu lagwa wan nyaangit wutaa maawupmba yelavika njambwi nyana mbaapma wuleindi. <sup>15</sup> Wungi kat tiga yelogwenga ta nimba kat kwutaa ava yambi waymba taagandi. Nat nimba kat njambamba taagandi. Nat nimba kat matmba taagandi, lindi. Wupma yelavitndi. Pita yandi, ndina kait ndi kat kapmandeyan kwo ligiyandi waa yelavika lindi. <sup>16</sup> Jerusalem ngwaymba liga ngepmana nima sakwat nimba yelogwenga tiga nimba kat kwutaa kiyandi. Nat kavle nimba kavle waagan wuleiga la nimba kat kiyandi. Kiyandi maa ndi kat aposel aywa kwunatndi.

*JISASNA MBAAPMA NIMBA KAT KAVLE VAT YINDI*

<sup>17</sup> Wungi kat tiga God kat kwunatiga njambwi nimba laataa yandi. ndinagwinala sadyusi walinja mbaapma nimba laataa yandi. Aposel kwutaa njivwa wuka yilavitndi. Aposel waa nyaangit wuka lindi. Ngini ninai waiga nyaangit ana wukiyandi waa yelvitndi. <sup>18</sup> Laataa yalaa aposel kat kwutaa kavle kalambusmba taagandi. <sup>19-20</sup> Kalambusmba taagandi mala Godna ensel yalaa kalabusna ndaamangena ndua lavwindi, wogwendi. Wogwendi mala ndi kat ensel wandi. Ngwut Godna ngayat ay. Apma vat kwo yetinjeya vak kat ndi kat ambuk ngwula waa wandi ensel. <sup>21</sup> Ensel waa nyaangit wutaa ngambi ngleimba Godna ngay wuleilaa mbutndi wan nyaangit. Mbutndi maa God kat kwunatiga njambwi nimbo ndinagwinana liga nimbo Isrelna nima nimba njambwi nimba kat yagwa wandi. Yagwa yisolaa likat waa walindi. yisolaa lindi maa plisman kat wandi mala yindi aposel kat kwutaa kiyavat. <sup>22</sup> Plisman kalabus yilaa ndi kat viga vilevilaa yandi. yalaa njambwi nimba kat mbutndi.



<sup>23</sup> Mbuka wandi, kalabus yiga vinin wovun tindi. Ndua kwo lindi. kalabus kat viga la nyan nduamba laataa lindi. Wan ngaymba ndinyangu ana lindi waa mbutndi.

<sup>24</sup> Godna ngay viga liga nyan God kat kwunatiga njambwi nimba mbutnja nyaangit wutaa gipaliga ndalaa vaaka lindi. Vaaka liga yelavtndi. Mandana yilimba waa yelavtndi.

<sup>25</sup> Tiga liga kita nyan ndi kat yalaa wandi. Kalabusmba taangwa nimba Godna ngamba tiga ndinyangu kat mbutigandi waa wandi. <sup>26</sup> Plisna njambwinimbawgi nat plismano yiga ndi kat kwutaa kiyandi. Ndi kat ana viyaga kiyandi. Yigumba kiyandi. Plisman yelavtndi. Viyaga kiyaneyan ndinyangu nin kat waliaga kambak klalaa yaagiga nin kat vatnyagiyandi waa yelavtndi.

<sup>27</sup> Ndi kat kiyandi maa njambwi nimbana mindama sambimba laataa lindi. God kat kwunatiga njambwi nyan ndi kat wagalandi. <sup>28</sup> Tak jisas waa nyaangit ke mbuka waa ngwuk kat wanin. Ninai waa nyaangik kat walaa Jerusalemba la nyangu kat aywa mbukngwuk waa wandi njambwi nyan.

<sup>29</sup> Wandi maa Pitagwi nat aposel ndi kat wandi. God waa nyaangit wuka liganin. Ndinyangu waa nyaangit kapma vat tindeyan ana wuka liganin. <sup>30</sup> Nina walangana njambwi nyan God wandi mala Jisas kiyalaa laatndi. ngwuk ndi kat vatnyangwuk. Ngwuk diwai krosmba kaalangwuk. <sup>31</sup> God ndina si kwusondi. God Jisas kat wandi. Min wuna nyan min. God Jisasna si kwusondi, yaagindan naangamba ligandi. Kiyangat tiga nat nimba kat kwunakiyamin waa wandi God Isrelna nimba kat kupi maawut siknjangat God Jisas kat wandi. Ngwula kavle vat limbwivat tigandi waa Jisas kat wandi. <sup>32</sup> Nin wan vak vinin. Godna waagan nimbun vindi. God waa nyaangipmba yetiliga nimba kat God ndina waagan kwindi waa wandi Pita.

### *GAMELIEL WAA NYAANGIT*

<sup>33</sup> Ndina waa nyaangit wutaa ndina maawut kimbuk yiga lindi. Aposel kat vatnyavat wandi. <sup>34</sup> Tiga liga njambwi nimbana kita nyan ndina si Gameliel laatndi. Ndi Ferisi walinja mbaapma nyana. Ndi nambuo liga nyana. Nima sakwat nimba ndi kat waligandi. Ndi apma nyana. Ndi laataa wandi. Wangwuk mala alaguat wogwegandi. <sup>35</sup> Wogwendi maa wandi. Ksrelna nimba ngwuk. Ndi kat yigweya vak kat yelavik. <sup>36</sup> Tak samat kita nyan laatndi waa wandi. 400nimba ndina mbaapma wuleindi. Tiga liga nat nimba ndi kat vatnyandi maa ndina mbaapma nimba ndi kat vatnyandi maa ndina mbaapma nimba pili waa vaaka yindi. Ndina vak kwo vala tindi. <sup>37</sup> Ndina kwupmba nat nyan laatndi. Ndina si Judas. Ndina ngepma Galili. Takis klalinja njimblamba

laatndi. Ndi nima sakwat nimba kwutndi, ndina kwupmba yindi. Ndi kiyandi maa ndina mbaapma nimba pili waa yindi.<sup>38-39</sup> Mbamala ngwuk kat waigowun. Wan nimba ke siga. Ndi kat kwagala. Ndi ndu waa nyaangipmba yetinjeyan ndina vat kwo vatnat tigiyan. God waa nvaangipmba yetinjeyan ndi kat ana kwulakiyangwuk. Ndi kat kwulapmat yingweyan God kat waliagiyangwuk waa wandi Gameliel.

#### *APOSEL SOLAT SIGA LINDI*

<sup>40</sup> Wandi maa wandi. Wovun wamin. Apma nyaangitna wama waa wandi. Wungi kat tiga aposel kat kiyalaa viyaga ndi kat wandi. Jisasna simba ke mbuka waa wandi. Ay ngwula wandi. <sup>41</sup> Yisolaa la njambwi nimba kat kwagalalaa yindi. Ndi solat siga wandi. Jisas waa nyaangit wanangat nin kat viyanja vat kavle vat ana ndi. <sup>42</sup> Nandinya nandinya Godna ngaymba ndinyanguna ngaymba yiga mbuka visinogwindi. Ndi mbutndi. Jisas God waa nyana waa mbutndi.

## 6

#### *SILA VLI NIMBA KAT NJIVWA KWINDI*

<sup>1</sup> Kan njimbla Jisasna mbaapma nima sakwat yindi. Grik walinja kwundi ngambuliga Juda Hibru walinja kwundi ngambuliga Juda kat waliaat tindi. Waliaga liga wandi. Nina ngepmana tolagwa kat kiginda ana yigumba kansaga kwiligandi waa wandi. <sup>2</sup> Wungi kat tiga wan tamba vili kiyeli vililik nimba wandi, mbaapma nimba aywaa yisolaa lindi. Wan tamba vili kiyeli vililik nimba ndi kat wandi. God waa nyaangik kat mbutina njivwa kwagalalaa kiginda mina nyaangik kat mbutina njivwa kwagalalaa kiginda mina kansaga kwineyan ana nglaatndi. <sup>3</sup> Yakwa nimba ngwuk ngwulayi silavili nyangu Godna waagan ndina maawupmba lindi. Wundi nyangu pavu wuka liga nyanguvla ligandi. Ngwuk tamba wundi nyangu kat wangwuk ndinayi kiginda kwigiya. <sup>4</sup> Nin nina njivwamba ligiyanin. God kat ngambuga ndinyangu kat God waa nyaangit mbuka ligiyanin wa wandi wundi tambavili kiyeli vililik nyangu.

<sup>5</sup> Wanja nyaangik kat wutaa wandi. Apma nyaangitna wandi. Ndinyangu sila vlii kat vilaa kwutndi. Nat nyan Stiven kat vilaa kwutndi. Ndi God waa nyaangit nimamba kwutaa lindi. Godna waagan ndina maawupmba ngwandilaa lindi. Nat nimba Filip, Prokoras, Naikena, Taimon, Pamenas, Nikolas. Nikolasna angwa ngepma Antiok. Tak Juda ana lindi. Judana mbaapmamba yaa lindi Nikolas. <sup>6</sup> Silavili nyangu kat kwutaa aposel kat simagwindi. Aposel God kat ngambulaa ndina taamba silavili nganguna naambumba taagandi.

<sup>7</sup> God waa nyaangit nimamba mbutindi. Jisasna mbaapma nimba Jerusalema ta nimba nima sakwat yindi. God kat kwunatiga nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa maawupmba kwutaa ndina mbaapma wuleindi.

### *JUDA STIVEN KAT KOTMAK KALINDI*

<sup>8</sup> God Stiven kat apma vat yindi, kwondu mbundi ligandi. Ndinyangu kat nima vat kwunatnda vat kwutaa lindi. Simogwinda vat aywaa vindi. <sup>9</sup> Nat Juda Stiven kat vilaa waliavat laatndi. Wan Judana walanga nat ngepma nimba yalaa ndi kat kandi kwutaa kalindi. Ndina angwa ngepma kingiyan. Sairini, Aleksandria, Silisia, Esia. Wan nimba kita Judana ngayмба yisolaa lilindi. Ndi Stiven kat waliavat tindi. <sup>10</sup> Stiven kat yisolaa liga kaawa viyaa ngambulindi. Godna waagan Stivena maawut ngwandindi maa ndi apma nyaangit ngambulindi mala ndi kat ana inaka kwulakiyandi. <sup>11</sup> Wungi kat tiga woseka waa nimba kat yiga kwutaa mina kiyalindi. Woseka waa nimba wandi. Stiven Mosesna si kat viyesanda ligandi. Godna si kat viyesanda liga waa woseka wandi. <sup>12</sup> Woseka wanja nyaangit njambwi nimba kat Judana lo viga liga nambuo liga nimba kat yiga mbutndi. Mbutndi mala ndi kat kwutaa kiyandi. Ndi kat kotndangat kwutaa kiyandi. <sup>13</sup> Stiven kat waliavat nimba nat nimba kat wandi. Ndi kat woseka waingangwut wandi, woseka wandi. Ndi kat woseka waingangwut wandi, woseka wandi. Wan ngay Godna ngay kavle गया. God kwiya lo kavle loa waa wandi Stiven waa wosek wandi. <sup>14</sup> Jisas Nasaretna nyan wan ngay wuligiyan. Moses nina walanga kat kwiya ngepma vat wokwigiyandi waa Stiven wandi waa woseka wandi. Nin wunin waa woseka wandi. <sup>15</sup> Wan ngepmana njambwi nimba ndaa liga Stiven kat viga lindi. Ndina mindama apma mindama enselna mindama vla ligandi waa viga yelavitndi.

## 7

### *STIVEN NDI KAT NYAANGIT MBUTNDI*

<sup>1</sup> God kat kwunatiga njambwi nyan laataa Stiven kat walandi. Waa nimba woseka wandi? E? Waa walandi. <sup>2</sup> Wandi maa stiven wandi. yakwa nimba njambwi nimba awuk ngbwual. God ndina kwondu simagaga nina walanga Ebrahim kat ngambuvat yandi. Ebrahim Mosespotemi-amba yetindi. Angwa ngepma kwagalalaa Heran walinja ngepmat yetilapman linda njimbla God ndi kat ngambuvat yandi. <sup>3</sup> God ndi kat yalaa wandi. Mina angwa ngepma mina yelangi nimba kat kwagalalaa nat ngepmat ay. Yiga timeya kava simagagiyowun waa wandi God. <sup>4</sup> Ebrahim Kaldia ta

ngepma kwagalalaa Heran walinja ngepmat yindi. Ngi ngepmamba yiga yetindi maa ndina nyaek kiyandi. God wandi, Heran kwagalalaa mbambala yeltilina kavat Ebrahim yindi. <sup>5</sup> God kan kipma Ebrahim kat ana kwindi. Ana samat kipma kwindi. God kipma kat wupma wandi. mina nyangu wan kipma kat viga ligiyandi waa God wandi. Wan njimbla Ebrahim nyangu njan tapman tindi. <sup>6-7</sup> Samat tiga God Ebrahim kat wandi. Mina nyangu sivla mbundi kavat yigyandi. Wan sivla ngepmamba liga nimba ndi kat viga ligiyandi mina nyangu kat. Mina nyangu wan ngepma nimbana njivwa kwo kwukiyandi. Wan ngepma nimba mina nyangu kat kavle vat yigyandi. Wan kavle ngepma naambi 400 yetigyandi. Wan ngepmana nimba kat sigiywoun. Ndi kat siwun maa mina nyangu wan ngepma kwagalalaa wuna njivwa kwuka wun kat yelavipmak yigyandi waa wandi God. Nina walanga wan kava kwagalalaa tina ngepmat yindi, tiganin. <sup>8</sup> Mbangi pitna vak God Ebrahim kat simagandi. Mbangi pitnja vak nat nimba vilaa yelavikiyandi. Ndi Godna nimba ndi waa yealvikiyandi. Tiga liga Aisak Jekop kat njandi. Jekop wan tamba vili kiyeli vililik njanda nimba kapma kapma yelangi nimba ndi.

<sup>9</sup> Wan tamba vili kiyeli vililik ta nimba Josep kat tipmwigwula yiga kimbut yiga maawupmba yelavika lindi. Isipmba liga nimba kat kwilaa wenga klandi Josep kat. God ndinagwinala kita vat tindi. <sup>10</sup> Nima sakwat nglambi yiga Josep kat ngivat vilindi. God kwutaa liga ndina lak kwandi. Wungi kat tiga wan nglambi ana ndi kat ngindi. God ndina lak kwandangat Isipna njambwi nyan Fero Josep kat wandi. Min apma nyan min. Nambu liga nyan min waa wandi Fero. Wungi kat tiga fero wandi maa Josep njambwi nyanat tindi. Isip kat viga Feron ngayna nda kat viga lindi.

<sup>11-12</sup> Isipagwi Kenano ndina ambugavana nda yigumba ana waatndi. Nima vat yandi. Nina walanga kiginda sakwat kiginda ligandi waa wutaa wandi. Nina walanga kat wandi. Ay ngwula. Isipmba kiginda yiga kla ngwula. <sup>13</sup> Nat njambi Isip yindi kiginda klavat. Vililik wan njambi Josep ndi kat avla visimogwindi tiga vak. Wunai ya waa wandi Josep ndina yakwa nimba kat. Vililik wan njambi Fero Josepna yakwa nimba kat vindi. <sup>14</sup> Josep kita nyan kat ay wandi maa yiga Jekop kat mbutndi. Yagwa waa mbutndi. Josepna yelangi nimba kat ngwutno yagwa ngwula waa mbutndi. Isip ya nimbana sakwat kingiyan. Ndumi kuvuk kiyeli tamba vili manjela tambanat nimba yindi. <sup>15</sup> Jekop Isip yilaa tiga wumba liga ndino kiyandi. <sup>16</sup> Kiyandi maa ndina sim kwutaa Sikem walinja kipmat kalilaa waangumba vaangundi. Wan

kipma tamba Ebrahim Hemo kat wenga kwilaa ndina lak klandi.

<sup>17</sup> Tamba God Ebrahim kat wandi. Mina nyangu Isipmba liga naambi 400 tiga liga kwagalalaa nat ngepmat yigiyandi waa wandi God. Yinjeya njimbla tamba ngwaymba lindi. Wan njimbla nima sakwat nimba lindi. <sup>18</sup> Wan njimbla mandit king lipmba tindi. Apma vat Josep ya vat wan king ana wutndi. <sup>19</sup> Wungi kat tiga nina walanga kat kavle vat yindi. Ndi kat wandi. Ngwutna nyangu vatnyanjangat wuna lak simaga waa wandi. Vatnyanjeyan ndi nima sakwat ana yigiyandi waa yelavitaa wandi. <sup>20</sup> Wan njimbla Moses kat nyime kwuti. Kan apma mat nyana. Nyaetna ngaymba tiga liga mbak kuvuk mwunya kiga lindi nyimeanala. <sup>21</sup> Ndina nyaek nyime ndi kat yiga simagambit maa Feronaa taagwa nyan ndi kat yiga simagambit maa ferona taagwa nyan ndi kat vilaa kwutaa kalili. Lila nyan vla lindi. Ndi kat viga kwunaka lili. <sup>22</sup> Moses Isipna nimba viga la apma vak aywaa viga kindi. Apma tagula nyana. Apma vat ngambuliga nyana. Apma vat njivwa kwutiga nyana. <sup>23</sup> Mosesna naambi ndumi vlii liga yelavitndi. Wuna yakwa nimba Isrel walinja nimba kat yiga vigiyowun waa yelavitndi. <sup>24</sup> Isipna kita nyan ndina yakwa nyan kat kavle vat yelindi yiga vindi. Ndina yakwa nyan kat vilaa miwa yilaa Isipa kita nyan kat viyaga vatnyandi. <sup>25</sup> Moses yelavitndi. Wuna yakwa nimba yuwa vak vilaa waigandi. God wandi, Moses nin kat kunapmat yandi. Nina lak kwandi maa Isip kat kwulakiyanin waa waigandi waa yelavitndi Moses. Wupma yelavitnda vapmba ndi ana wandi. <sup>26</sup> Nat nandiya ndina yakwa nyan vililik walea limbik. Mbik kat yalaa vilaa wandi. Mbik kat kimbik kwupmat. Mbik yakwa nyan mbit. Manda kat walea ligambit waa wandi Moses. <sup>27</sup> Wandi, walea la kita nyan Moses kat kwutaa kumbanjaguga wandi. Kanda wandi maa min nina njambwi nyanat tigamin. Min kat kanda wandi maa waigamin. Wan kavle vatna. Nat vat apma vatna waa waigamin. <sup>28</sup> Napmba Isipna kita nyan kat vatnyama vla an kat vatnyagiyamin? Waa Moses kat wandi. <sup>29</sup> Wandi maa Moses vaaka piliga yiga Midian walinja ngepmamba yetindi. Tiga liga nondanyan vililik njandi.

<sup>30</sup> Wumba naambi ndumi vlii mina lindi. Tiga liga ensel vindi. Moses kwo nindi kavamba liga vindi. Wan kava Sainai walinja nduwi waymba lindi. Mat mbangu mingemba ya vitidndi, Moses vindi. Wan yamba ensel tindi maa vindi. <sup>31</sup> Moses viga ngipali waa vatndi. Vivat way yilindi. Yiga liga Godna kwundi wutndi. <sup>32</sup> God ndi kat wandi. Wan nina walanga wun kat nina njambwi nyan min waa walindi

Ebrahma, Aisak, Jekop wun kat nina njambwi nyan min waa walindi waa God ngambulindi maa Moses ava plaa lindi. Moses vilaa vaaka silandalaa tindi. Ana taambika vindi. <sup>33</sup> God ndi kat wandi. Mina man su pigiyaka laaga. Wan tima kava wunai liga apma kava. <sup>34</sup> Wan Isipmba liga nimba wuna nyangyu kat kavle vat yilinja vat viwun. Isrel walindi. Isip nin kat kavle vat yiligandi waa walindi wutwun. Wungi kat tiga ndi kat kwunapmak ngaga yawun waa wandi God. God Moses kat wandi. Yagwamba min. Min kat wowun. Isip yigiyamin waa wandi God.

<sup>35</sup> Tak Moses yakwa nimba ndi kat wandi. Kanda wandi maa min nina njambwi nyanat tigamin. Min kat kanda wandi maa wagamin. Wan vat kavle vatna. Nat vak apma vatna waa waigamin God ndi kat wandi. Ay yiga ndi kat viga ligiyamin. Yiga ndina lak kwamın, Isip kat kwulaiyandi waa wandi God. Ensel kat ya vitiga mimba vinda njimbla God ndi kat wupma wandi. <sup>36</sup> Moses ndi kat kwutaa Isip kwagalalaa walindi. Isipmba Moses nima sakwat nima njivwa God waa vapmba kwutndi, ndina ngepma kavle yindi. Yelogwen walinja sak Mosesna vasi vasimba viyandi vlii yi ya yetilindi. <sup>37</sup> Wan nyan Moses Isrel kat wandi. Ngini God ngwutna kita nyan kat wandi, profet tigiyanı. Wunai liga vla ligiyandi waa wandi. <sup>38</sup> Wan nyan Moses Godna nımbanala kwo nındi kavamba yetındi. Nina walanganala yetındi. God waa nyaangit mbutıga ensel Sainai walinja nduwimba Moses kat mbutndi. Ngi nduwimba wan ensel God waa nyaangit Moses kat kwindi maa ndi nin kat kwindi.

<sup>39</sup> Nina walanga Moses waa nyaangit ana wuka lindi. Ndina kwundi kat wupmakat kai walaa Isipmba yetivak kat mina yelavitndi. <sup>40</sup> Tak yetinja vak kat yelavıtaa Eron kat wandi. Nin kat waagan kait nima sakwat agwut waa wandi. Ndinai waiga nyaangit wukiyanın. Wan nyan Moses nin kat kwutaa nyan nduwi tamba wokendi. Anagandi yaiga waa wandi. <sup>41</sup> Wungi kat tiga nyan bulmakauna kait Eron ndi kat kwutndi. Kita nda vatnyalaa kaik kat kwunapmak kwindi. Yilinja vak vıga nolin ngwandıga solat sıga mbangu veıındi. <sup>42-43</sup> Ndina kavle vat God vilaa wandi. Ndi kat kwagalawun maa kavle maawut yelavıkiyanı. ndina kavle vapmba yetıgiyanı waa wandi God. Wungi kat tiga nyınangwupmba liga nda kat kwunatndi. Nya, mbak sıngwut kwunatndi. Tamba yetinja vak kat profet pııııwıtndi.

God wandi. Ngwuk Isrel wun kat yelavıtaa kita nda vatnyalaa ana wun kat kwııııgwuk. Naambi ndumi vililık kwo kavamba tıngwa njımbıla wun kat ana kwııııgwuk. Molok walinja waagana kait kwutaa kalıga ndi kat mina kwunatingwuk. Refan walinja

singwut mina kwunakngwuk. Wungi kat tiga wowun mala nat ngepma nimba ngwuk kat kandi kwutaa kaligiyandi ndina ngepmat. Babilon walinja ngepmat kaligiyandi waa wandi God waa tamba piliwutndi profet.

<sup>44</sup> Kwo nindi kavamba nina walanga tinja njimblamba selmba kwutnja ngaymba Godnonala yisola lindi. Moses kat God wandi wan ngay kupma agwut. God waa vapmba wan ngay Moses kwuka taandi. <sup>45</sup> Nina walanga wan selmba kwutnja ngay kwutaa ninai ta kavat kiyandi. Josua ndina njambwi nyanat tiga yandi. Wan kava ninai la kava God ndi kat kwindi. Wan kavamba tamba la nimba kat God kai waa savilindi, yindi. Devit ta njimbla selmba kwutnja ngay tindi. <sup>46</sup> God Devit kat yelavitndi. Min apma nyan min waa yelavitndi. Devit God kat wagalandi. Min nina njambwi nyan min. Timeya ngay kwukiyowun? Waa wagalandi, God kai wandi. <sup>47</sup> Devitna nyan Solomon wan ngay kwutndi.

<sup>48</sup> Ndinyangu kwutna ngaymba God njambwi nyan ana tiligandi. Tamba profet wan vak piliwutndi.

<sup>49</sup> God nyinangwutnagwi kipma kat viga linda vak kat wandi. nyinangwut wuna tigit vla tigandi. Ndaa liligowun. Kipmamba man veilaa tiligowun. Wun kat anda ngaya kwukngweya. Wun anda ngaymba tigiowun. <sup>50</sup> Kipmana nda aywaa kwukwun waa wandi God waa tamba piliwutndi profet.

<sup>51</sup> Ngwuk kavle vapmba yetiligangwuk. God waa nyaangit ngwutna maawutmba ana yelavitigangwuk. Ngwutna waan God waa nyaangit ana wutigangwuk. Godna waagan kat kai waligangwuk. Ngwutna walanga kavle vat yiga yetinja vapmba ngwula yetigangwuk. <sup>52</sup> Ngwutna walanga profet kat kavle vat mina yindi. Tamba la nimba God waa apma nyan yaigandi waa la nimba kat ngwutna walanga vatnya lindi. Mbambala ngwuk Jisas kat kamwin kwingwut maa vatnyandi. <sup>53</sup> God ndina lo ensel kat kwindi maa ensel Moses kat kwindi. Moses ngwutnalak kwindi maa ngwuk wungi lomba ana yetingwuk waa wandi Stiven.

*STIVEN KAT KAMBAPMBA KLALAA VATNYAVAK VIYALINDI*

<sup>54</sup> Wan nyaangit wutaga nambu mbiliga ndaiga ndina maawut kwutndi maa nimbi ngliaka kimbut yiga lindi Stiven kat. <sup>55</sup> Stiven kat Godna waagan tavindi maa ndi nyinangwut kembandi, viga God kat vindi. God nima nyan tindangat nima ya vla lindi, vindi. Stiven Jisas Godna yaagidan naangamba laataa lindi, vindi. <sup>56</sup> Vilaa wandi ndi kat. Avi ngwula. Nyinangwut kembandi, Jisas Godna vaksimobwi ligan nyan

ndi kat viwun. Godna yaagindan naangamba laataa lindi, vigowun waa wandi Stiven.

<sup>57</sup> Wan maa nima kwundimba ndi kat kwuseset yiga wandi. Waan silitaa aywaa laataa ndi kat kwupmak yindi. <sup>58</sup> Ndi kat kwutaa kaliga yiga ngepma maapomba taagalaa ndi kat kaambapmba kalalaa vatnyavak viyalindi. Stiven waa nyaangik kat wuka kai waa la nimba tat kambak klalaa yaagindi ndi kat viyavat. Kambak viya la nimba ndina alagumba kwusonja waavwi lapmiga taagandi. Kwandi nyan kita ngwaymba liga viga la nyan Sol ndina mangandamba taagandi. Taagalaa kambak ndi kat viyavat kambak kalalaa yaagindi. <sup>59</sup> Yaagilindi maa Stiven njambwi nyangat wandi. Wuna wundumbu kat kwutaa kali waa wandi Stiven. <sup>60</sup> Kwali mamba vilaa liga God kat nima kwundimba wandi. Wun kat kavle vak yinja vak kat tiga ndi kat ke siga waa wandi.

## 8

<sup>1</sup> Stiven kat vatnyanja njimbla Sol tiga yelavitndi. Ndi apma vat yindi ndi kat waa yelavitndi. Wungi kat tiga Jisasna yelangimba yisola la nimba Jerusalem kwagalalaa ngepma ngepmat yindi. Judiamba liga Samariamba liga ngepma ngepma lapta yindi. Aposel Jerusalem ana kwagalandi. Wata lindi. <sup>2</sup> God kat maawupmba yelavika la nimba Stivena sim kwutaa waangumba vaangundi. Ndi kat miwa yiga nglaga yiga waangumba vaangundi. <sup>3</sup> Wan nyan Sol Jisasna yelangi nimba kat kavle vat yindi. Ndina ngayмба wuleiga ndu taagwa kat kwutaa yiga kalabusmba naangandi.

<sup>4</sup> Jisasna mbaapma nimba Jerusalem kwagalalaa kava kava yilindi. Yiga wan apma nyaangit mbutindi. <sup>5</sup> Filip waa nyaangit nima sakwat nimba wutaa ndina maawutmba God waa nyan Kraist kat mbutndi. <sup>6</sup> Filip waa nyaangit nima sakwat nimba wutaa ndina maawutmba yelavika kwutaa lindi. Filip kwukaa nima njivwa ndinyangu kat kwunatnda vat vindi. <sup>7</sup> Ndina nimbana nat nimba kavle waagan tavilindi maa lindi. Filip kai waa savilindi, yindi. Nima kwundimba kiselaga waga yindi. Wupma ava kavle lila nimba kat Filip kwunatindi. <sup>8</sup> Wungi kat tiga wan ngepmana nimba nimamba solat siga woviyaguga lindi.

<sup>9</sup> Wan kavamba la nyan ndina si Saimon. Tak kan ngepmamba yeno kwutindi. Saimon yeno kwutnda vak wan ngepma nimba viga ngipaliga ndandi. Saimon walindi. Wun nima nyan wun waa walindi. <sup>10</sup> Wan ngepmanana nat nyangu nima nyangu Saimon waa nyaangit wutaa wandi. wan nyan God ndi kat inam kwondu kwindi waa wandi. <sup>11</sup> Wungi kat tiga wan ngepma nimba aywaa Saimon waa nyaangit wutaa lindi. Tamba wan yeno walinda vat viga



lindi. <sup>12</sup> Wan ngepma nimba Filip waa nyaangit wutndi. Ndi apma nyaangit mbutindi. God ndinyangu kat viga la vak kat mbutindi. Jisas Kraist kat ndi kat mbutindi. Wan nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi, lindi. Wungi kat tiga ndi kat ngumba njangindi. Ndu taagwa njangindi. <sup>13</sup> Saimon wan nyaangit wutaa ndino maawut yelavika kwutaa lindi. Filip Saimon ndino ngu njangindi. Filipmonala lindi. Filip kwunata njivwa simolgiliga njivwa kat viga Saimon ngipaliga ndandi.

<sup>14</sup> Sameriamba la nimba God waa nyaangit wutnjangat Jerusalemba la aposel wutndi. Wutaa Pitawi Jon kat mbutndi. Ay mbila. Yiga vigiyaambit waa mbutndi. <sup>15</sup> Sameriat yimbbit. Wan ngepma wuleilaa God kat wagalambit. Ndi kat mina waagan agwi waa wagalambit. <sup>16</sup> Pitawi Jono yamba njimbla Godna waagan wan ngepma nimba kat ana taviga lindi. Filip njambwi nyan Jisas kat mina ndi kat mbutaa ndina simba njangindi. Godna waagan kat ana wutndi. <sup>17</sup> Tiga liga mbitna taamba ndi kat taagambit maa Godna waagan ndi kat tavindi. <sup>18-19</sup> Aposel taamba taagambit mala Godna waagan tavinda vat Saimon vindi. Vila Pita kat wandi. Mbitna kwondu wuno wun kat agwi. Wuna taambamba Godna waagan kwiweya kwondu wun kat kwimbeyan mbik kat wenga kwigiowun waa wandi Saimon.

<sup>20</sup> Pita ndi kat wandi. Minagwi mina wenga ndo kavle kavat ay mbila. Kavle vat maawupba yelaika ligamin. God ndina waagan awagapma mina kwiligandi. Wenga klalaa awat ana kwiligandi. <sup>21</sup> Mina maawut kavle savle linda kat wan kwondu ana klaigamin. Yelavipma vak kat god kai waligandi. <sup>22</sup> Wungi kat tiga apma maawut asik. Kavle maawut kwagala. Njambwi nyan kat wagala. wuna kavle vak yiwa vak kat limbwi mila waa wagala. <sup>23</sup> Maawupmba yelaviipma vak wan kavle vatna. Wan kavle vak min kat tamba ngilaa ligandi. viligowun waa wandi Pita.

<sup>24</sup> Saimon awat ndi kat kulumataa wandi. Wun kat nima nyan kat wagala mila. ndina kavle vak kat yinda vak kat vila ndi kat ke siga waa wagala waa wandi Saimon.

<sup>25</sup> God waa nyaangit mbuka liga Jerusalemat yindi. God waa apma nyaangit Jerusalem yivat tiga ava yambimba la Sameriana ngepma ngepmamba mbukiva yilimbbit.

### *ITIOPIAMBA YAA NJAMBWI NYAN KAT FILIP WAA APMA NYAANGIT MBUTNDI*

<sup>26</sup> Wan njimbla Godna ensel kita Filip kat yalaa wandi. Kambangwat naangat ay mila. Nima ava yambi Jerusalemba laapta gesat yilaa liga avayambat ay mila. Wan kava kwo nindi kava waa wandi ensel. <sup>27</sup> Filip wutaa laataa wanda

kavat yindi. Itiopiamba yaa nyan Filip vindi. Ndi wan nyan Itiopianana kwina njivwa kwutiga nimbana njambwi nyanat tindi. Wan kwina si Kandesi. Kwina kwanda kwanda nimbundawi kat viga lindi. Ndi ngepma kwagalalaa Jerusalem God kat kwunapmak yilaa tindi. <sup>28</sup> Wan nyan Jerusalem liga ndina ngepma lungwamataa yindi. Ndina karisamba ndalindi. Hos ndina kairis kat laagaa kalilindi ngepma. Tamba la profet aisaia piliwuta nyaangit viga lindi. <sup>29</sup> Godna waagan Filip kat wandi. Ndina karis ngwaymba ay waa wandi. <sup>30</sup> Filip ndina karis ngwaymba piliga yindi. Yilaa aisaia piliwuta nyaangit winda vat wutndi. Filip ndi kat wandi. Vilima nyaangit mina maawut yelavitigamin? waa wagalandi Filip.

<sup>31</sup> Wan nyan Filip kat wandi. Kai. Kita nyan wan nyaangitna angwa vat wun kat mbutndeyan wuna maawutmba yelavikiyowun waa kat mbutndeyan wuna maawutmba yelavikiyowun waa wandi. Karisat wokelaa wuna ngwaymba ndali wandi.

<sup>32-33</sup> God waa piliwutaa nyaangit vinda nyaangit kingivak. Wan nyan kat kwutaa kalindaa sip sip vla vatnyandi. Ndi kwundi ana ngambundi. Yuwi kalipmak kalinja sip sip vla tindi kwundi lapman tindi. Ndina si viyesandalaa ndi kat savagu ana yindi. Ndi kat vatnyandi maa anda vapmba nyangu njangiyandi waa pilwutndi Aisaia.

<sup>34</sup> Wan nyaangit vilaa lungwamaka Filip kat vilaa ngambundi. Piliwuta nyan avla piliwutndi? E? Nat nyan kat piliwutndi? Waa wagalandi.

<sup>35</sup> Wagalandi maa Filip ndi kat wandi. Jisas kat wan apma nyaangit piliwutndi waa wandi. <sup>36-37</sup> Samat yiga ngu la kavamba wogwelaa limbit. Wan nyan Filip kat wandi. Ngu kingiya tiga. Wun kat yagugiyandin wan ngumba? Waa wandi.

<sup>38</sup> Wan nyan wandi mala karis kematndi. Kematndi mala ndalaa nguat yiga ndaimbit. Ndaimbit mala Filip ndi kat yagundi. <sup>39</sup> Ngu kwagalalaa nimbak wokembiti mala Godna waagan Filip kat kwutaa nat kava kalindi. Viga la nyan Filip kat ana viga lindi. Ndi nolin ngwandiga yindi. <sup>40</sup> Filip asdotmba yiga lindi. Ngepmamba wan nyaangit mbukiva yindi. Mbuka yiga Sisariamba wogwelaa lindi.

## 9

### *SOL MANDIP KUPI MAAWUPMBA YELAVITNDI*

<sup>1</sup> Jisasna mbaapma nimba kat vatnyagiyowun waa yelavitndi Sol. Yelavita God kat kwunatiga njambwi nyan kat yindi. <sup>2</sup> Sol ndi kat wandi. Damaskamba liga Juda yisolaa

linja ngay viga liga nyan kat pas piliwutaa wun kat agwi. Wan ngepmamba liga Jisas waa vapmba apma vapmba yetiga nimba kat kwaka yivat wowun. Ndi kat vilaa ndina taamba ngilaa Jerusalem kaligiyowun waa wandi Sol.  
<sup>3</sup> Yiga Damaskas walinja ngepma ngway tolondi. Nima nya vla liga nda nyinangwupmba nganga yalaa ndi kat kembandi.  
<sup>4</sup> Kembandi mala Sol kipmamba ndalaa kwundi wutndi. Sol Sol wun kat manda kat kavle vat yivat yiligamin, waa wandi wan kwundi.  
<sup>5</sup> Sol wandi. Min njambwi nyan. Min anda nyan min. Sol wandi maa wan kwundi wandi. Wun Jisas wun. Wunayi kavle vat yima nyan waa.  
<sup>6</sup> Min laak. Ngepma wulei. Yimeya vak min kat vilimogwigiyowun waa wandi wan kwundi.

<sup>7</sup> Solonala ta nimba ngepaliga ndalaa nyaangit ana ngambundi. Kwundi wutndi. Ndunyan kat ana vindi.  
<sup>8</sup> Sol laataa mini ana vindi. Ndi kat taamba kwutaa ngepmat kalindi.  
<sup>9</sup> Sol Damaskasmba nandinya kuvut tindan ndina mini ana vindi. Wan nandiya kuvut nao kiginda ngu ana kindi.

<sup>10</sup> Damaskasmba Jisasna mbaapmamba la nyan kita lindi. Ndina si Ananias. Njambwi nyan ndi kat simapmba ngambundi. Ananias waa wandi njambwi nyan. Wandi maa Ananias wandi. Njambwi nyan kumba ligowun. Manda kat wagalamin waa wandi Ananias.  
<sup>11-12</sup> Njambwi nyan ndi kat wandi. Min laataa ay. Savagu walinja ava yambat ay. Wan ava yambi Jutasna ngay ngiliga. Ndina ngay wuleilaa Sol kat wagala. Solna ngepma Tasas walinja ngepma. Wan nyan Sol wun kat mbambala ngambuligandi. Ndi kat simagawun min kat Ananias yaigandi. Min kat ndina taamba taagandi ma mini vigiyandi waa simagawun ndi kat waa wandi God Ananias kat.

<sup>13</sup> Ananias awat wandi. Njambwi nyan wan nyan kat nimba sakwat nyaangit wutwun. Jerusalem liga mina yelangi nimba kat kavle vat yinda vat wutwun.  
<sup>14</sup> Jerusalem liga god kat kwunatiga njambwi nyan ndi kat paak kwindi. Wan paak kwutaa nina ngepmat yandi. Min kat njambwi nyan waliga nimba kat taamba ngilaa kalivat yandi waa wandi Ananias.  
<sup>15</sup> Njambwi nyan ndi kat wandi. Ay. Yiga agwut. Wun Sol kat kwukwun. Juda ana ndi nat nimba kat Sol wuna si wun kat waga mbukiyandi. Nima sakwat kingat mbukiyandi. Juda kat mbukiyandi.  
<sup>16</sup> Wunai waa nyaangit mbutnda kat nima sakwat nimba ndi kat kavle vat yigiyandi. Vigiyandi waa wandi God.

<sup>17</sup> God wandi maa Ananias yiga Jutasna ngay wuleindi. Solmba ndina taamba taagalaa wandi. Wuna yakwa nyan Sol. Njambwi nyan Jisas wan yambimba vima nyan Jisas

wandi, yawun. Mina mini kwunapmat yawun. Godna waagan klambangat yawun waa wandi Ananaias. <sup>18</sup> Ananaias wandi maa ndina minimba la nda kisik vla lavwi yaga ndali. Ndali maa ndina mini kwo vindi. Sol laatndi mala ndi kat ngu yagundi. <sup>19</sup> Sol nao kilaa ava mban walaa tindi. Sol Jisasna mbaapma nimbonala damaskasmba nandiya nandinya yetindi.

<sup>20</sup> Sol Juda yisolaa linja ngay wuleilaa ndi kat mbutndi Jisas kat. Ndi Godna waa mbutndi. <sup>21</sup> Ndinai wala nyaangit wuta nimba ngipaliga ndalaa wandi. Jeruslemba la Jisasna mbaapmamba liga nimba kat kavle vat yiliga nyan anagandi ya.

<sup>22</sup> Sol ngambula vat apma vat ngambulindi. Damaskasmba liga Juda ndinai waa nyaangit wutaa kavle vak ngambuligandi ana wandi. Jisas ndi God waa nyana waa Sol wandi.

#### *JUDA SOL KAT KWAKA VILEVILAA LINDI*

<sup>23</sup> Tiga liga nat njimbla nat Juda yisolaa liga Sol kat sivat kwanda kwanda kwunaka ngambulindi. <sup>24</sup> Ngambulinja vak Sol wutndi. Sol wogwendeya ava yambi kat ngan nandinya viga lindi ndi kat vatnyavat. <sup>25</sup> Solna mbaapma nimba ndi kat kwutaa nima mbanimba naangangi. Ngepma tivwimba liga yaawmba tulaa ndi kat kwusenda lindi.

<sup>26</sup> Sol Jerusalemba yiga Jisasna mbaapma nimbonala tivat wandi. Ndi kat vaaka kai wandi. Ndi nina mbaapma nyan ana ndi waa yelavitndi. <sup>27</sup> Sol kat Banabas kwutaa Aposel ta kavat kalindi. Kaliga wandi. Sol njambwi nyan kat ava yambimba liga vindi. Njambwi nyan ndi kat wandi. Ndi Damaskasmba Jisas waa nyaangit nimbamba mbutndi waa wandi Banabas. <sup>28</sup> Wungi kat tiga Sol ndinogwinala Jerusalemba yetindi. Ndinogwinala yi ya yetindi. <sup>29</sup> Yi ya yetiga njambwi nyan waa nyaangit mbutndi. Vaaka ana ndi kat mbutndi. Grik walinja kwundi ngambuliga Juda kat kaawa viyaa mbutndi. Ndi kat vatnyavat wandi. <sup>30</sup> Juda ndi kat vatnyanjeya vak kat ndina yakwa nimba wutaa Sol kat kat kwutaa seseria walinja ngepmat kalindi. Ndi kat wandi. Tarsis walinja ngepmat ay waa wandi.

<sup>31</sup> Yindi maa Judagwi Samerimba liga Jisasna yelangi nimba kat nat nimba ndi kat ana kavle vat yindi. God waa nyaangit ndinamba lindi. God kat yelavika yetilindi. Godna waagan ndi kat tavilindi. Ndi nima sakwat yindi.

#### *PITA INIAS KAT KWUNATNDI*

<sup>32</sup> Tiga liga nat njimbla Pita ngepma ngepmat yindi. Lidamba tiga Godna yelangi nimba kat vivat yindi. <sup>33</sup> Wan ngepmamba kita nyan tindi. Ndina si Inias. Njamimba naambi selakuvuk tindi. Ava plalinja yelongwengat tiga lindi

njambimba. <sup>34</sup> Pita ndi kat wandi. Inias Jisas Kraist min kat kwunakiyandi. Laap mila. Mina njambi kwutaa kali mila waa wandi maa kwiyatapman laatndi. <sup>35</sup> Lidawi seronba liga nimba wan nyan kat vilaa God waa nyaangik kat wutaa maawupmba yelavika woviyaguga lindi.

### *DOKAS KIYALAA LAATNDI*

<sup>36</sup> Jopa walinja ngepmamba Jisasna yelangimba liga taagwa kita lili. Lila si Tabita. Grikna kwundimba li kat Dokas walindi. Li apma njivwa nima sakwat kwutuli. Sanya lapman nimba kat lila sanya klalaa kwilili. <sup>37</sup> Wan njimbla yelogwenga tiga kiyali. Lila sim njangilaa awlak ngemba taagandi. <sup>38</sup> Lida walinja ngepma Jopa walinja ngepma sivla ana ndi. Ngwaya. Lidamba liga Jisasna mbaapma nimba Pita Jopamba lindangat wutaa vililik pali kat wandi maa Pita kat yimbik. Yiga Pita kat wambik. Kwiyatapman yagwa wambit. <sup>39</sup> Pita mbilagwina yindi. Yandi maa ndi kat kwutaa awlak ngeyat kalindi. Wan kavamba nima sakwat tolagwa lindi. Ndi nglala liga wan waavwi Dokas tat tava waavwi klalaa Pita kat simogwinda. <sup>40</sup> Pita ndi kat wandi. Wogwega ay ngwula waa walaa ndi kwalimamba silaa God kat wagalandi. Sim kat vilaa wandi. Tabita laak waa wandi maa lila mini vili. Mini vilaa laati. <sup>41</sup> Pita li kat taambamba kwutaa kwuselatndi. Godna yelangi nimba kat yagwa walaa ndi kat smagandi. Kwo lila vak kat simagandi. <sup>42</sup> Jopamba liga nima sakwat nimba Pita kwuta vak kat wutndi. Wutaa wan apma nyaangit maawupmba yelavita Jisasna mbaapma wuleindi. <sup>43</sup> Pita Jopamba nima sakwat nandinya yetindi. Saimana ngayimba yetindi. (v 44) Saimana njivwa bulmakawna simbi kwiya wutaa sol taagalindi.

## 10

### *PITAGWI KONILIASO*

<sup>1</sup> Kita nyan seseliamba la nyan ndina si Konilias. Ndi Juda ana ndi. Ndi soldiana njambwi nyanat tindi. Ndi soldia ndumi tambanak kat viga lindi. Ndina soldia Itali walinja soldia. <sup>2</sup> Wan nyan God kat ndina maawupmba yelavika lindi. Kapma ana yelavika lindi. Ndina ngayimba liga nibonala kita vak yelavika lindi. Ndina ngayimba liga nibonala kita vak yelavika lindi. Sanya lapma Juda kat sanya kwilindi. Njimbla njimbla God kat ngambulindi. <sup>3</sup> Kita nglambu Godna ensel simap vla ndi kat yalaa wandi. Konilias waa wandi.

<sup>4</sup> Konilias vaka liga ensel kat vilaa wandi Konilias. Wan ensel ndi kat wandi. God kat ngambuligamin. Kwo liga nimba kat mina sanya kwiligamin. God yilima vat viga ligandi. Wungi kat tiga min kat ngambuvat yawun. <sup>5</sup> Nat nimba Jopat yigaandi wamin maa ndi yiga Saimon waa walinja

nyan kat kwutaa kumba kiyaigandi. <sup>6</sup> Pita Saimona ngayмба yetilindi. Saimona njivwa bulambakawna simbi kwiya wutaa sol taagalindi. Ndina ngay nyingi nguna tivagawimba lindi waa wandi ensel.

<sup>7</sup> Ensels wala yindi maa Konilias ndina mbit nivwa kwutaa mbit nyan kat yagwa wandi. Soldia kita kat yagwa wandi, yandi. Wan soldia God kat ndina maawupmba yelavika lindi. Ndina njivwa Konilias kat viga livak kat tindi. <sup>8</sup> Yandi maa ensel waa nyaangit ndi kat mbutndi. Ndi kat ay ngwula Jopat wandi maa yindi.

<sup>9</sup> Nat nandinya yiga Jopa walinja ngepma ngwayмба lilindi maa Pita God kat ngambuvat awlak ngeyat wokendi. Nima nandinya wokendi. <sup>10</sup> Pita wumba liga wundi kat tindi. Kivat walindi. Pita ndaivat tiga simat vla vindi. <sup>11</sup> Nyinangwut kembandi maa nima sel ndailindi, vindi. Wan sel waambu waambu kuvusi kat kwutndi, lindi. Angi naynat vla lindi. Ndaiga ndalaa viyanjalindi. <sup>12</sup> Wungi selmba la nda kwapimba yeta nda mandip nda lindi wungiselmba. Kipmamba yetiga nda, waavi, kamboy, waak, viyu, mbolu, tindi. <sup>13</sup> Pita wan nda kat viga liga kwundi wutndi. Pita laak. Laataga vatnyalaa ngi wan nda kat waa wandi waa kwundi. <sup>14</sup> Pita wandi. Njambwi nyan kai. Wan ana kiligowun. Nin Juda wupma waliganin. Wan nda ke kiga kavle da waa waliganin waa wandi Pita. <sup>15</sup> Pita wandi maa waa kwundi ndi kat nat njamba wandi. God wandi. Wan nda kavle nda ana ndi. Kavle nda waa ke waa waa wandi God. <sup>16</sup> Wan kwundi njamba kuvut wambit maa wan sel wumba yambi wokendi nyinangwutnat.

<sup>17</sup> Wokendi maa Pita yelavitndi. Viwa vatna angwa angamat tigandi. Wan vat manda kat God wun kat visimogwindi waa yelavitndi Pita. Yelavika liga Konilias ay wandi maa kuvuk nyangu ndinai liga kava yandi. Ndi wundi nimba Saimona ngay kat kwaka yalaa ndaamangemba lindi. <sup>18</sup> Saimon Pita wan ngayмба ligandi? Waa wagalandi. <sup>19</sup> Pita vinda nda kat yelavika lindi maa Godna waagan ndi kat wandi. Kuvut nyangu min kwaka yalaa tima ngay ndaamangemba ligandi. <sup>20</sup> Min ndailaa ndinogwinala ay. Ke nimamba yelavika. Kwo ay. wowun mala min kat vivat yandi waa wandi Godna waagan.

<sup>21</sup> Pita ndailaa ndi kat wandi. Wun kwaka lingwa nyan wun. Manda kat yangwuk waa wandi Pita. <sup>22</sup> Ndi wandi. Nina njambwi nyan wandi maa yanin. Ndi ndumi tambanat ta soldia kat viga lindi. God kat ndina maawupmba yelavika apma vat tilindi. Juda walinja nimba ndi kat walindi. Apma vat yetiligandi waa walindi. Godna ensel ndi kat wandi maa nin kat wandi, yanin. Min kat vivat wan ngay yanin.

Minai waiga nyaangit wupmat yanin waa wandi. <sup>23</sup> Pita ndi kat ngay yagwa wandi maa ndina ngaymba kwandi. Nat nandinya laataa Pita ndinogwionala yindi. Jopamba liga Jisana mbaapmamba liga nat nimba ndinogwinala yindi. <sup>24</sup> Nat nandinya Seteria walinja ngepma wuleindi. Konilias ndi kat kawiga lindi. Ndina yelangit nimba ndina ava nimba kat yagwa wandi mala yisolaa liga Pita kat kawiga lindi. <sup>25</sup> Pita yandi maa vilaa Konilias maat silandalaa liga Pita kat wandi. Min njambwi nyan min. <sup>26</sup> Pita ndi kat kwutaa kwuselataa wandi. Laak. Wun ndu nyan wun. Minai liga vla ligowun. <sup>27</sup> Konilias kat ngambuga ngay wuleilaa nima sakwat nimba yisolaa lindi maa vindi.

<sup>28</sup> Pita ndi kat wandi. Nina ngepmana vat kingiyan. Nin Juda Juda ana ndi nat nimbana ngay ana wuleiliganin. Ndinogwinala ana kitamba yetiliganin. Ngwuk viligangwuk. God wun kat visimogwindi kapma yiweya vat. God wun kat wandi. Wan vat apma vatna. Kavle vatna waa ke waa waa wandi God. Wungi kat tiga yiweya vak kat God ana kai waligandi viligowun. <sup>29</sup> Wungi kat tiga Konilias wun kat yagwa wandi maa ana kai wowun. Yawun. Kita vat ngwuk kat wagavat tigowun. Manda kat wun kat yagwa wangwuk waa wandi Pita.

<sup>30</sup> Konilias awat wandi. Nandinya aynat tamba yindi, nindi nandinya wuna ngaymba liga God kat ngambuliwun. Ngambuliwun maa Kita nyan wuna mindama sambimba yalaa lindi. Ndina waavwi ya vla vitindi. <sup>31</sup> Wun kat wandi. Konilias ngambuliwa nyaangit God wutndi. Sanya lapman nimba kat sanya kwima vak vindi. <sup>32</sup> Nat nimba kat ay awa Jopat yigandi. Jopat yilaa Saimon waa Pita walinja nyan kat kwutaa kiyagiyandi. Ndi Saimona ngaymba yetiligandi. Wan nyan Saimon bulmakawna simbi kwiya wutiga nyana. Ndina ngay nyingi ngumba ligandi waa wandi wan nyan. <sup>33</sup> Wungi kat tiga ay wowun maa yindi, yamin. Wovun yamin. God waa nyaangit minai waiga nyaangit wupmak yisolaa liganin waa wandi Konilias.

<sup>34</sup> Pita wandi. God ngepma ngepmana nimba kat kita vat mina yiligandi. Mandip mandip ana yiligandi. Viligowun. <sup>35</sup> Ngepma ngepmana nimba God kat ndina maawupmba yelavika apma vat yetinjeyan God ndi kat kwunakiyandi. <sup>36</sup> God tamba wandi Jekop waa Isrel walinja nyana yelangit nimba kat. God waa nyaangit mbutndi. Apma vat yetimbandi walaa waa mbutndi. Jisas Kraist ngepma ngepmamba liga nimbana njambwi nyana. <sup>37</sup> Wan nyaangit Judiamba liga ngepma ngepmamba yiga mbutndi. Tat Galili walinja ngepmamba mbutndi. Jon ndinyangu kat ngu yaguga mbutndi. Ngwuk wan nyaangit tamba wuka ligangwuk. <sup>38</sup> Nasaretmba

la nyan Jisas kat God ndina waagan kwindi. Kwondu wagwundi. Jisas yiga apma vat yindi. Nima sakwat nimba Seten ndi kat kavle vat yilindi, Jisas yalaa ndi kat kwunatndi. God ndinagwinala lindi. <sup>39</sup> Jerusalemba nat Judanangepmamba liga kwutinda vak vinin. Ndi ndi kat vatnyandi diwai krosmba. <sup>40</sup> Jisas kiyalaa nandinya kuvut tiga God wandi maa laatndi. Lataa ndinyangu kat avla visimogwindi. <sup>41</sup> Ndinyangu aywaa ndi kat ana vindi. Nin vinin. God wandi maa vinin. <sup>42</sup> Nin kat wandi nat nimba kat yiga ambuk wandi. Wun Godna nyan wun ndi kat yiga ambuk wandi Jisas. God wun kat wandi. Min Jas min. Kiyaa laa nimba kwo liga nimba kat kansagiyaa Jasa tigiyaamin waa God wun kat wandi waa ambuk waa Jisas wandi nin kat. <sup>43</sup> Tamba profet Jisas kat piliwutndi. Jisas kiyaa vak kat apma maawut yelavika woviyaguga yetinjeyan God ndina kavle vak kat tiga ana sigiyandi wandi Pita.

#### *JUDA ANA NDI NAT NIMBA GODNA WAAGAN KLANDI*

<sup>44</sup> Pita walindi mala Godna waagan yalaa ndinai waa ngambulaa nyaangit wutiga nimba kat Godna waagan tavindi. <sup>45</sup> Godna waagan ndi kat tavindi maa Pitonala ya Juda ngipaliga ndandi. Wan Juda tat Jisasna mbaapma silindi. Juda ana ndi nat nimba kat Godna waagan tavindangat vliaa ngipali ndandi. <sup>46</sup> Godna waagan taviyaa nimba kapma kapma kwundi ngambundi, Juda wutndi. Ngambuga wandi. God nima nyana waa wandi. Pita laataa wandi. <sup>47</sup> Godna waagan ndi kat tavinda vla nin kat wupma tavindi. Wungi kat tiga ndi kat ngumba yagugiyandin. Ngwuk kai wangwuk? Waa Pita wagalandi. <sup>48</sup> Pita wandi mala Jisasna simba waga ngumba njangindi. Wan nimba wandi. Pita samat ninogwinala yeti waa wandi.

## 11

#### *PITA JERUSALEMAT VILAA MBUTNDI*

<sup>1</sup> Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit maawupmba yelavika klanja vak kat Judiamba liga Jisasna yelangi nimbawi Aposelo wutndi. <sup>2</sup> Pita Jerusalem yandi mala wumba la Juda ndi kat kaawa viyaa nyaangit ngambundi. Wundi Juda wupma yelavitndi. Juda yeta vapmba yetilapman yinjeyan Jisasna mbaapma ana wuleigiyandi waa yelavita Pita kat ngambundi. <sup>3</sup> Ndi Juda Pita kat wagalandi. Juda ana ndi ndina ngayimba min ndinogwinala tiga nao kimin. Manda kat wupma yimin waa wandi Pita kat.

<sup>4</sup> Pita ndinai kwutaa njivwa kat ndi kat mbutndi. <sup>5</sup> Jopamba liga god kat wagalaga tiga simat vla viwun. Kita nda sel vla nyinangwupmba liga ngaga yandi maa viwun. Waambu



waambu kuvusitndi maa nagi aynat vla lindi. <sup>6</sup>Wungi selmba lindi maa viwun. Kwapimba yetiliga nda, waavi, kamboy, waak, mbolu, viyu, lindi, viwun. <sup>7</sup>Viga liga kita nyana kwundi wutwun. Wan nyan wandi. Pita laak. Vatnyaga agi. <sup>8</sup>Wun wowun. Njambwi nyan kai. Kingi vat kavle nda ana kiligowun. Judana vatmba ana kiligowun wowun. <sup>9</sup>Wowun maa god wandi. Wan nda kiginda kilinja nda. Nglambi liga nda waa ke waa. <sup>10</sup>Wan vak njamba kuvuk ndailaa wokendi. <sup>11</sup>Wokendi maa kuvut nyangu yalaa tuwa ngayna ndaamangena nduamba tindi. Seserimba la nyan Konilias wandi mala wun kat yandi. <sup>12</sup>Godna waagan wun kat wandi. Ndinogwinala yiwangat wandi. Ke nimamba yelavika ay wandi. Kindi silakita mina yakwa nimba wunagwinala yalaa ndina ngay wuleinin. <sup>13-14</sup>Ngay wuleinin maa Konilias nin kat wandi. Wun ensel kat viwun. Wuna ngaymba laataga wun kat wandi. Ensel wandi. Min ndinvangu kat wamin, yigandi Jopat. Saimon waa Pita walinja nyan ndi kat kwutaa kumba kiyaigandi. Wan nyan ngwuk kat nyaangit mbukiyandi. Ndina waiga nyaangit wukngwuk maa God ngwutna kavle vat limbwigiyaandi. Mina ngaymba yetiga nimba aywa ndina kavle vat aywa limbwigiyaandi waa wandi ensel waa wandi Konilias. <sup>15</sup>Nyaangit ndi kat ngambuliwun maa Godna waagan nin kat tavinda vap vla ndi kat tavindi. <sup>16</sup>Godna waagan ndi kat tavindi maa yelavikwun. Tat Jisas waa nyaangit kat yelavikwun. Tat wandi. Jon ngwuk kat ngumba yagundi. Wun Godna waagan ngwuk kat kwiwun tavigiyaandi waa wandi Jisas. <sup>17</sup>Nina njambwi nyan Jisas Kraist kat woviyaguga nina mbangi wiyo waavi taagandi maa God nin kat ndina waagan kwindi. Juda kwindi. Kwinda vak kat God kat ana kai wowun waa wandi Pita.

<sup>18</sup>Wanda nyaangit wutaa awat ndi kat ana wandi. Ndi wandi. God njambwi nyana. Juda ana ndi nat nimba God kat kupi maawutmba yelavita aapma vat tigiyaandi. Viliganin waa wandi.

### *ANTIOKMBA LIGA JISASNA MBAAPMA NIMBA*

<sup>19</sup>Tamba Stiven kat vatnyanja njimbla Jisasna mbaapma nimba kat kavle vat yindi. Wundi kat tiga ngepma ngepma lapta yindi. Wan ngepmana si finisia, ngepma ngepma lapta yindi. Wan ngepmana si finisia, Saipras, Antiok. Yiga God waa nyaangit Juda kat mina mbutndi. <sup>20</sup>Ndina nat nimba ngepma vililik Saipras. Sairinimba liga Antiok yandi. Wundi nat nimba God waa nyaangit Juda ana ndi Grik walinja nimba kat mbutndi. Jisas Kraist njambwi nyana waa mbutndi. <sup>21</sup>Wan nyaangit mbutinja njimbla God ndina lak kwandi maa

mbutindi. Nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavika Jisasna mbaapma wuleindi.

<sup>22</sup> Antiokmba la nimba Godna yelangit wuleinja vak kat Jerusalemba la Godna yelandi nimba wutndi. Wutaa Banabas kat wandi. Wandi maa Antioknat yindi. <sup>23</sup> Banasba yiga Antiok wulielaa ndi kat vindi. Viga yelavitndi. God ndi kat apma vat yindi waa yelavitndi. Banabas solat siga lindi. Antiokmba liga nimba kat wandi. Njambwi nyan Jisas ngwutna maawupmba yelavika ndi kat nimamba agwut waa wandi. <sup>24</sup> Banabas apma nyana. Godna waagan ndi kat nimamba tivilindi. God waa nyaangit nimamba kwutaa lindi. Ndina waa nyaangit wutaa nima sakwat nimba njambwi nyana mbaapma wuleindi. <sup>25</sup> Banabas Tarsis kwaka yindi Sol kat vivat. <sup>26</sup> Ndi kat vilaa kwutaa Antioknat kalindi. Naambi kita lindi, Antiokmba Godna yelangit nimbonala yisolaa kita vat timbik God waa nyaangit ndi kat mbutimbik. Jisasna mbaapma nimba kat mandit si wandi. Ngwuk Kristen ngwuk waa wandi. Tamba wungi vat si kai.

<sup>27</sup> Wan njimbla Jerusalemba la profet Antiok yandi. <sup>28</sup> Ndina nat nyana si Agabas. Godna waagan ndina maawut ngwandindi maa laataa wandi. Ngini ngepma ngepma kiginda ana ligiyandi waa mbutindi. Wan wanda vat kiginda lapman naambi tindi. Klodias King ta njimbla tindi. <sup>29</sup> Wandi mala Antiokmba la yakwa nimba kat yelavitndi. Yelavika liga kiginda klanjeya sanya kwivat wandi. Ndinamba la sanya kita nyan kita nyan nima sakwat ta nimba klamba kwindi. Sanya kuvut ta nimba ndino wupma klamba kwindi. <sup>30</sup> Solagwi Banabas kat kwindi. Jerusalema la Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kat yiga kwimbit.

## 12

### *JEMS KAT VATNYALAA PITA KAT KWUTAA KALABUSMBA TAAGANDI*

<sup>1</sup> Wan njimbla King Herot Agripa laataa Godna yelangit nimba kat kavle vat yivat wandi. <sup>2</sup> Herot wandi maa Jona yakwa ndu Jems kat yapmba vatnyandi. <sup>3</sup> Jems kat vatnyanda vak kat vilaa Juda solat siga nolin ngwandilindi. Nolin ngwandilinja vak kat vilaa Herot Pita kat kwutndi. Pasova walinja pesto la njimblamba kwutndi. <sup>4</sup> Pita kat kwutaa kalabusmba taagandi. Herot wandi maa tambavili kiyeli silakita soldia Pita kat kalabusmba lindi, yiga viga lilindi. Nat aynat ngambi viga lilindi. Nat aynat nima nandinya viga lilindi. Nat aynat nglaambu viga lilindi. Nat aynat nindi ngan viga lilindi. Herot wupma yelavitndi. Pasova walinja pesto ngilindi maa ndi kat kwutaa kaligiyowun kotmak waa

yelavika lindi. Pita kat kotndangat kaliweyan Juda wun kat woviyaguga ligiyandi waa yelavitndi Herot. <sup>5</sup> Wungi kat tiga Pita kalabusmba liga kawiga lindi. Godna mbaapma nimba Pita kat God kat wagalalindi. Nimamba wagalalindi.

*GOD WANDI MAA PITA KALABUSMBA WOGWENDI*

<sup>6</sup> Herot Pita kat kotmat kalindeya njimbla tamba ngway tologandi. Wan ngan Pita sindu kwandi kalabusmba. Pitana yaagindan taambamba sen tula nat soldiana taamba tundi. Ambugendan taambamba sen tula nat kita soldiana taambamba tundi. Tula wupma viga limbit, nindimba sindu kwandi. Nat nimba wan kalabus ngena ndaamange kat viga lindi. <sup>7</sup> Tiga liga Godna ensel yalaa Pitana ngwaymba laataa lindi. Wan kava ya vla vitindi. Wan ensel Pitana malava avamba ndina taambamba viyalaa wandi. Kwiyatapman laap mila. Wandi mala Pita laatndi maa wan taambamba la sen pigiyaga ndandi. <sup>8</sup> Wan ensel ndi kat wandi. Waavwi kwuso. Man su kwuso wandi. Wupma Pita kwusondi. Ensel wandi. Tagumba liliga waavwi klalaa kwuso. Wuna kwupmba yagwa waa wandi ensel. <sup>9</sup> Pita ndina kwupmba yindi. Pita kalabus kwagalaa wogwenda vak ana yelavitndi. Wan simakna viliwa waa yelavitndi. <sup>10</sup> Tata la wasman kat vigiva yimbit. Ngini laa lan wasman kat vigiva yimbit. Vigiva yiga kapamba kwutnja ndaamange yimbit maa avla lavwindi. Lavwindi, wogwembit. Nat ava yambit vilaa yiga ensel Pita kat kwagalandi. <sup>11</sup> Pita liga yelavitndi. Njambwi nyan ensel kat wandi mala wun kat yandi. Wun kat kwutaa alaguat kloga kalindan Herot wun kat ana sigiyandi. Simat ana ndi minimba vigowun waa yelavitndi Pita. <sup>12</sup> Pita ndinai ya vak kat yelavika Mariana ngayat yindi. Wat Maria Jon waa Mak walinja nyana nyimeat. Wan lila ngaymba nima sakwat nimba yisolaa God kat wagalandi. <sup>13</sup> Pita ndaamangena mbapma taamba viyandi. Viyandi mwunya wiya nyan kita laataa ya vili Pita kat. Lila si Roda. <sup>14</sup> Pita waa wukwa waa yelavita mbapmo ana lavwili. Solat siga wuleilaa ndi kat mbuti. Pita kingiyan yalaa ndaama ngena mbapmomba liga waa wali. <sup>15</sup> Ndi wandi. Nyin tungwengwan yiga kwo wanyin. Li wali. Kai woseka ana wowun. Wungi liga waa wali. Ndi wandi ndi kat viga la ensel yaa waa wandi.

<sup>16</sup> Wan nimba yisolaa Pita kat ngambulindi maa mbapmomba Pita taambamba viyalindi. Yalaa mbapma lavwilaa vindi Pita kat. Vilaa ngipali wandi. <sup>17-18</sup> Pita taamba taagalaa wandi. Kwundi ke wangweya. makayak. Kalabusmba lindi mala God ndi kat kwutaa kalia vak kat ndi kat mbutndi. Pita wandi. Mbutna nyaangit Jemsawi nat yakwa nimba kat yiga ambuk waa wandi. Nyangit ngambulaa ndi kat kwagalalaa

nat ngepmat yindi. Ngambi Pita kat viga la soldia nima vak yelavitndi. Pita andambala yinda waa yelavitndi. <sup>19</sup> Herot ndi kat kwaka vilevilaa tindi. Tiga liga Pita kat viga la soldia kat wagalandi. Herot wandi maa wan soldia kat vatnyandi. Herot Judia kwagalalaa Seseria walinja ngepmamba yiga lindi.

### *NJAMBWI NYAN HEROT KIYANDI*

<sup>20</sup> Herot wan ngepma vililik ta nimba kat kimbut yiga lindi. Wan ngepmana si Taia Saidon. Wan ngepmana nimbana ava nyan Herotna ngayamba njivwa kwutindi. Herotna sindu kwalinda kava kat viga lindi. Ndina si Blastas. Blastas yambi kwutndi maa kimbik kwupmak yisolaa lindi. Wan ngepma vililik ta nimba Herotna nimbamba kiginda klalindi.

<sup>21</sup> Wungi kat tiga yisolaa linjeya nandinya kat Herot tamba wandi. Herot apma nglei waavi kwusolaa yalaa Kingna tikitmba ndalindi. Ndaa liga ndi kat nimamba nyaangit ngambulindi. <sup>22</sup> Herot ngambundi maa wutiga nimba nimamba walega ngambulindi. Herot ndu nyan vla ana ngambuligandi. God ngambuliga vla ngambulindi waa walega wandi. <sup>23</sup> Ndinai waa kavle nyaangik kat wutaa ana kai wandi. Wun God ana wun waa ana wandi. Wungi kat tiga wan kavle nyaangit ngambundi maa Godna ensel Herot kat sindi. Sindi, Herotna yaat tigimbimba ngwaambi ngwaambi kilindi maa kiyandi.

### *BANABASAGWI SOLO*

<sup>24</sup> God waa nyaangit wuka ndina mbaapma wuleila nimba nima sakwat yindi.

<sup>25</sup> Banabasawi Solo Jerusalemba liga Angiokat yimbik. Kiginda klanjeya sanya kwilaa yimbat. Jon waa Mak walinja nyan kat kwutaa kalimbit Banasawi Solo.

## **13**

<sup>1</sup> Antiokmba liga Godna yelangina nat nimba God waa nyaangit mbutindi. Ndina nat nimba visimogwindi Godna vat. Ndi kat viga ligiyaa njambwi nimbana si kingiyan. Banabas, Saimon waa Naija walinja nyan. Lusias Sairinina nyan, Manaen, Herot antipasna kita livi nyan, Sol. <sup>2</sup> Nao kilapman tilinja Godna si kwusolindi maa Godna waagan ndi kat wandi. Ngwut aywaa Banabasawi Sol kat ambuk. Wan njivwa kwukambik mbik kat waigowun waa ambuk waa wandi. <sup>3</sup> Wandi maa nao kilapman tiga God kat ngambulaa mbik kat taamba taagalaa mbik kat wandi. Ay mbila waa wandi.

<sup>4</sup> Godna waagan mbik kat ay wandi maa wan ngepma Selusiat ndaimbit. ndailaa njaambit kulaa Saiaras walinja nimbuk nat yimbit. <sup>5</sup> Yilaa nat ngepma yigaa kawindi. Wan ngepma Salamis walinja ngepma. Salamisna Juda yisolaa linja ngaymba God waa nyaangit mbupmbik. Wan kwandi nyan Jon mbitnanala njivwa kwutndi.

<sup>6</sup> Saipris walinja mat nimbuk kawilaa palingweya yiga ngepma ngepma yiga waambumba la ngepma Pafos walinja ngepma wuleindi. Wan ngepmamba la nyan yeno kwutiga nyan kat yiga vindi. Ndi Juda. Woseka waa nyaangit mbutindi. Ndina si Bar Jisas. <sup>7</sup> Wan yeno kwuta nyan wan ngepmana njambwi nyanonala tindi. Njambwi nyana si Sesas Polas. Sesas Polas nima nambu liga nyana. Banabasagwi Sol kat wandi. Yalaa wun kat God waa nyaangit ambuk. <sup>8</sup> Yeno kwutiga nyan ndina nat si Elimas wupmak kat kai wandi. Njambwi nyan Jisasna kwundi wupmak kat Elimas kai wandi ndi kat. <sup>9</sup> Solna nat si Pol. Godna waagan ndi kat tavindi maa limbaga yeno kwuta nyanat vindi. <sup>10</sup> Vilaa Pol wandi. Woseka waligamin wan nyaangit. Kavle nyaangila mandip mandip walima. Min Setena nyan min. Apma vat yetilinja vak kat kai waa walea ligamin. God waa apma nyaangit kai waa kwagalalaa kavle vatmba kwutaa livat yelavipmin. Manda kat wupma ligamin. <sup>11</sup> Wungi kat tiga God min kat kavle vat yigyandi. Mina mini kavle yigiyandi. Apma mini ana viligiyamin. Samat tiga nya ana vigiyamin waa wandi Pol. Pol wandi maa Elimasna mini mbaw kwuti, ana vindi. Ndina taambamba kwutaa ava yambi simogwigiyaa nimba kat kwaka lindi. <sup>12</sup> Wan ngepmana njambwi nyan Pol kwuta njivwa kat vilaa yelavitndi. Pol kwoduo liga nyana waa yelavitndi. Jisas waa nyaangit Pol mbuta nyaangit ndina nambu mbilindi.

*POLOGWI BANABASO ANTIOK PISIDIAMBA LIGAMBIT*

<sup>13</sup> Pol ndinanala liga yeta nimba njambit kulaa Pafos walinja ngepma kwagalalaa Pega walinja ngepma valingendi. Pega Pamfilia walinja nima kipmamba liga ngepmat. Wan ngepmamba Jon waa Mak walinja nyan mbik kat kwagalaa Jerusalemat yindi. <sup>14</sup> Mbik Pega kwagalalaa Antiok walinja ngepmat wuleimbit. Wan wuleimba ngepma Antiok Pisidia walinja nima kipmamba liga ngepma. Njivwa lapman nandinyamba Juda yisola linja ngay wuleilaa ndalimbit. <sup>15</sup> Wan ngay kat viga la nyan lataa tamba Moses piliwuta nyaangit vilaa mbutindi. Tamba la God waa nyaangit mbuta nimba piliwuta nyaangit vilaa mbutindi. Mbutaa mbik kat wandi. Wuna yakwa nyan mbit. Nina maawut kwunakiya nyaangit tindeyan ambuk waa wandi. <sup>16</sup> Wandi

mala Pol laatndi. Laata taamba taagalaa awuk waa wandi. Wuna kita yelangî nimba Isrel wuna nyaangit awut. Juda ana ngwuk nat nimba. God kat yelavipmak yisolaa liga nimba ngwulo awut. <sup>17</sup> Tamba God Isrel walinja nimba kat viga lindi. Nina ngwak walanga kat God yagwa wandi. Juda angwa ngepma kwagalalaa Isipmba yiga Lilindi maa God ndi kat apma vat yilindangat nima sakwat yindi. God ndina kwondumba ndi kat kwutaa nat ngepmat kalindi. <sup>18</sup> naambi ndumi vili kwo nindi kavamba yetindi. Wan yetilinja njimbla ndi God kat kai walindi. God kat kai walindi maa God ndi kat ana kai walindi. Ndina lak kwaalindi. <sup>19</sup> Wan Kenen walinja kipmamba ngepma nimba ndina kwundi silavili mina lindi. Ndi kat aywaa God sindi. Sindi maa nina ngwat walanga wan kipma klalaa lindi. <sup>20</sup> Wan kipmamba naambi 450 tindi. Tiga liga ndi kat viga ligiyaa nimbo God ndi kat taagandi. Viga la nimbana kwupmba la nyana si Samyuel.

<sup>21</sup> Tiga liga wan nimba God kat wagala lindi. King nin kat agwi. Nin kat viga ligiyandi waa wandi. Wandi maa God ndi kat Sol kwindi ndina Kingnat tindangat. Sol Kisna nyana. Ndina yelangî Bensamin. Sol Kingnat tiga liga naambi ndumi vililik ndi kat viga lindi. <sup>22</sup> Sol kat kai walaa God Devit ndina Kingnat tindangat wandi. God Devit kat kupma wandi. Devit Jisina nyan wuna mawupmba yetiligandi. Ndi kat woviyaguga ligowun waa wandi God Devit kat. <sup>23</sup> Tamba God wandi. Isrel walinja nimba kat ngini kwunakiya nyan kwigiyowun ngwuk kat waa wandi God. Wanda vapmba God Jisas Devitna yelangî nyan kwindi. <sup>24</sup> Tat Jisas yalapman ta njimbla Jon Isrel kat mbutndi. Kupi maawut sikngweyan ngwuk kat ngumba yagugiyowun waa mbutndi. <sup>25</sup> Jona njivwa tamba ngili mina ligandi ndinyangu kat wandi. Wun kat anda nyana waa yelavitigangwuk. Samat tiga kawiga lingwa nyan yaigandi. Ndi njambwi nyana. Wun mat nyan wun. Wun mat nyana tiwangat ndina njivwa ana yigumba kwugiyowun. Ndina man suna yaaw ana yigumba njalakiyowun waa wandi Jon.

<sup>26</sup> Ngwuk wuna yakwa nimba, Ebrahimna yelangî nimbawi Juda ana ngwuk God kat yelavipmak yisola liga nimbo ngwuk kat God apma vat tamba yindi. Ngwuk kat kwunakiyaa nyaangit God nin kat kwindi. <sup>27</sup> Jerusalemba liga nimba, njambwi nimba Jisas ndi kat kwunapmak yanda vat ana viga lindi. Njivwa lapma nandinyamba aywaa God waa nyaangit mbutiga nimba piliwuta nyaangit viligandi. Maawupmba ana yelavikandi. Tamba God waa nyaangit mbutiga nimba piliwutndi. Ngini Jisas kat ndi kat vatnya waa waigandi. Piliwutnja nyaangitmba wan vak yindi.

<sup>28</sup> Jisas kavle vak ana yilindi. Juda Pailat kat vatnya waa kwo wandi. <sup>29</sup> Tamba la God waa nyaangit mbutiga nimba piliwuta nyaangitmba Jisas kat yindi. Jisas kiwai krosmba tindi maa ndi kat kwutaa vaangundi. <sup>30</sup> God wandi maa Jisas kiyalaa laatndi. <sup>31</sup> Jisas laatndi maa ndinanala ngepma ngepma yi ya yetila nimba ndi kat vilindi. Galili kwagalalaa yiga Jerusalem wokendi. Mbambala wan nimba waligandi. Jisas kiyala laatndi. Vinin wa waligandi. Isrel ta nimba kat waligandi.

<sup>32-33</sup> Anogwi wungivat sigit. Ngwuk kat wan apma nyaangit mbupmat tiga. Tamba God nina ngwat walanga kat wandi. Ngini ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. Mbambala ndina walanga nin kat God apma vat tamba yindi. Tamba la nyan vililik wan Sam walinja mbangu kwundi God Jisas kat waa nyaangit piliwutndi.

Min wuna nyan min. Mbambala wuna njivwa kwupmak kat min kat kwondu kwilaa taagawun waa wandi God waa piliwutndi. <sup>34</sup> God tamba la nyan kat wandi. Godna nyan Jisas kiyalaa laatndangat wandi. Kiyalaa ndina sim ana njangu veilaa ngiligiyandi wandi. Wandi ma piliwutndi. Devit kat apma vat kwigiyowun wanda vat kwigiyowun. Ana woseka waigowun waa wandi God waa piliwutndi. <sup>35</sup> Nat naangamba piliwutndi.

God wamin mala mina njivwa kwutiga apma nyan kiyalaa ana njangu veiga ngiligiyandi.

waa piliwutndi. <sup>36</sup> Devit ta njimbla Godna njivwa kwutindi. Piliwuta nyan Devit ta njimbla Godna njivwa kwutindi. Piliwuta nyan Devit kat ana piliwutndi. Devit kiyandi mala ndina ngwak walanga kwo kavamba vaangundi. Ndina sim njangu veiga ngilindi. <sup>37</sup> Piliwuta nyan mandit nyan kat piliwutndi. Kiyalaa sim njangu veilapman nyan kat piliwutndi. Wan nyan kiyalaa God wandi, laatndi. <sup>38-39</sup> Ngwuk yakwa nimba wan Jisas kat vingwangat wowun. Jisas kwuta njivwa vilaga ngwuna kavle vat yiga yetingwa vat God ngwuk kat kwuakiyandi. Ngini nyaangitna ngwuk kat mbutiwa. Wan kavle vat ngwuk kat ngilaa ligandi. Moses kwiya nyangitmba yetingweyan wan kavle vak ana ngiligiyandi. Jisas kwutaa njivwa kat wuna lak yaandi waa wangweyan wan kavle vak ngiligiyandi. Ana ngilaa ligiyandi. <sup>40</sup> Yigumba viga alimba ngwuk. God waa nyaangit mbuta nimba tamba la nimba piliwuta nyaangit ngwuk kat yilandi.

<sup>41</sup> Ndi God waa nyaangit piliwutndi. Yigumba viga alimba ngwuk. Ngwula mbangi manda kat kilipangi yigandi. Waluwa vat maawupmba yelavitapman yingweyan

kiyaigangwuk. mbambala nima njivwa kwutigowun ngwuk kat. Kwutuwa njivwa vilaa ngwula mbangi kilipangi yigiyandi. Nat nyan kwututwa njivwa kat ngwuk kat visimogwindeyan ngwula mbangi kilipangi yigiyandi waa wandi God waa tamba piliwutndi waa wandi Pol. <sup>42</sup> Pol wandi mala Polawi Banabaso yisola linja ngayмба tiga liga wogwelimbít, mbik kat vilaa wandi. Njivwa lapman tineya nandinya yandi maa yagwamba mbít nin kat mbupmat waa wandi. <sup>43</sup> Nat nimba mbíla kwupmba wogwelaa lindi. Judagwi Juda ana ndi nat nimba wogwelaa lindi. Juda ana ndi nat nimba wogwelaa lindi. Juda ana ndinat nimba Juda yeta vapmba yetíndi. Ndi kat ngambuliya nyaangit ngwula maawut ke tivíndi. Ndi kat ngambuliya nyaangit ngwula maawut ke tivínda. Kwutaaa alimba ngwuk. God ngwuk kat awagapma apma vat yíndi waa mbutili. Wan nyaangik kat ngwuk yelavipmba ngwuk waa wambik. <sup>44</sup> Nat njivwa lapman nandinya yandi maa wan ngepmana nimba aywaa yisola lindi. God waa nyaangit mbupmbik, wupmak yisola lindi. <sup>45</sup> Nima sakwat nimba Pol kat yíndi. Nat Juda yinjangat vilaa yelavítndi. Wan nimba tat ninagwinala lindi. mbambala Polna kwupmba yigandi. Kavle vatna yinja wa yelavítndi. Wan vak yelavíttaa Pola waa nyaangik kat kai wandi. Ndi kat njika wandi. <sup>46</sup> Njika wanja vak kat Apolagwi Banabaso ana vaaka limbít. Nima kwundimba wambít. God waa nyaangit Juda ngwuk kat mbupmat tat yali. Apma vatna tat ngwuk kat mbupmat yalia. Ngwuk kai wangwuk. Wungi kat tiga Juda ana ndi nat imba kat yiga mbukiyaa. Apma vat njimbla njimbla tingweya vak kat ngwuk kai wangwuk. <sup>47</sup> Ana mawupmba yelavíttaa ana yiga mbupmak yali Juda ana ndi nat nimba kat.

Juda ana ndi ndi kat mbupmat tiganngwuk. Ngwuk nya vla ligangwuk. God ndi kat kwunakndeya vak kat simogwivat tiganngwuk waa wandi God waa tamba piliwutndi waa wandi Pol.

<sup>48</sup> Mbutiya nyaangit Juda ana ndi nat nimba wutaa solat siga nolin ngwandiga wandi. God waa nyaangit apma nyaangla waa wandi. God nat nimbana maawutmba wandi mala wan nyaangik kat yelavíttaa kwutaa lindi. Maawupmba kwutaa liga apma vat njimbla njimbla yetilinjeya vak kat klandi.

<sup>49</sup> Wan nima kipmana ngerpma ngepma kat yiga God waa nyaangit mbuk kiva mbutndi. <sup>50</sup> Nat Juda Polagwi Banabasna si kat viyesandavat wandi. Wan ngepmanana nima nimba kat yiga wandi wan kavle nyaangit. Juda ana ndi nat nimbana njambwi lagwa kat yiga wandi wan kavle nyaangit. Juda ana ndi nat nimba God kat ndina maawupmba yelavíka lindi.



Wungi kat tiga wan ngepmana nat nimba Polagwi Banabas kat nima vapmba yiga mbik kat kiklindi maa ngepma kwagalalaa yimbit. <sup>51</sup> God waa nyaangit mbuta mbit nyan wan ngepmamba liga man su ligiyataa viyalimbit tipmwigwula yiga. Ngwuk wupma ligiyangwuk. Tiga kiyalaa kavle savle yigiyangwuk waa yelavitaa su viyalimbit. Wan ngepma kwagalalaa Aikoniamat yimbit. <sup>52</sup> Wan ngepma Antiokmba Jisasna mbaapmamba liga nimba solat siga nolin ngwandiga lindi. Godna waagan ndinamba tavilaa lindi.

## 14

### *POLAGWI BANABASO AIKONIAMBA LIGAMBIT*

<sup>1</sup> Antiok kwagalaa Aikoniam yimbit. Antokmba mbupmba nyaangit mbupmbik. Pologwi Banabaso Juda yisolaa linja ngay wuleilaa mbupmbik. Wan ngaymba yisolaa liga mbutimba nyaangit wuti. Juda nima sakwat Juda ana ndi nat nimba nima sakwat wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. <sup>2</sup> Nat Juda maawupmba yelavika wan nyaangit kwupmak kat kai waliga Juda mbik kat kai walindi. Wundi Juda Juda ana ndi nat nimba kat wandi. Mbitnai mbutiga nyaangit apma nayaangit ana ndi. Ke wukngwa. Mbik kat kai wangwuk yigaambit waa wandi. Wandii maa Juda ana ndi nat nbimba nima sakwat mbik kat kai waa walindi. Jisasna yelangimba liga vililik pali kat kai waa walindi. <sup>3</sup> Wungi kat tiga God waa nyaangit mbutiga mbit nyan wan ngepmamba nima sakwat ngan nandinya tiga mbutimbit. God waa nyaangit mbutiga mbit nyan wan ngepmamba nima sakwat ngan nandinya tiga mbutimbit. God kwiya kwondumba nima njivwa kwuka yelogwen kat ta nimba kat kwunatimbit. Kwunapmba vat vilaa wan ngepmamba liga nimba yelavitndi. Mbutimba nyaangit ana woseka walimbit. God min kat awagapma kwunatndangat mbutimba nyaangit ana woseka walimbit waa yelavitndi. <sup>4</sup> Wan ngepma mbaapma vililik kalitaa tindi. Nat mbaapma nimba Judanala kwaga God waa nyaangit mbutiga mbit nyan kat kai walindi. Nat mbaapma nimba mbilinala tiga mbutimba nyaangit wutndi. <sup>5</sup> Wan ngepmana kaiwaliga Juda, kai waliga Juda ana ndi nat nimba, ngepmana nat njambwi nimba yelavitndi. Mbik kat nima vat yigiyaniin. Mbik kat kaambapmba yaagiga viyaga vatnyagiyanin waa yelavitndi. <sup>6</sup> God waa nyaangit mbutiga mbit nyan kavle yivat tinja vak kat wutaa wan ngepma kwagalalaa yimbit. Kwagalalaa ngepma vililik ta kavat yimbit. Wan ngepma vililikna si Devi, Listra. Wan ngepma vililik Laikonia walinja nima kipmamba limbit. <sup>7</sup> Wan ngepma vililipmba wan apma nyaangit mbutimbit.

*LSITRAMBA POL KAT KAMBAK KLALAA VATNYAVAT YAAGINDI*

<sup>8</sup> Lистра walinja ngepmamba man kivi watna nyan ndaalindi. Nyime kwutna njimblamba kivi wata lindi. Mamba veiga ana yi ya lindi. Kwo lindi. <sup>9-10</sup> Wan nyan Pol mbuta nyaangit wutindi. Pol waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandangat Pol vindi. God wan nyan kat alipsiga kwunakiyandi waa Pol vindi. Wungi kat tiga ndi kat vilaa nima kwundimba wandi. Laataa man vei wandi. Pol wandi mala kwiyatapman laatsaa man veiga yi yalindi.

<sup>11</sup> Wan ngepmana nimba Pol wan nyan kat kwunatnda vak kat vilaa ndina angwa kwundimba waga ngambulindi. Waagan ndinyanguna mbangi klalaa yaa ngambuligambit waa ndina angwa kwundimba ngambulindi. <sup>12</sup> Banabas kat wandi. Min Sus walina waagan min waa wandi. Pol kat wandi. Min Hemis walina waagan min waa wandi. Pol tata liga nyan tiga nyaangit ngambulindangat Hemis waa si kwindi. <sup>13</sup> Sus kat kwunatinja ngay ngepma tivwi nat naangamba lindi. Wan ngay kat viga la nyan bula-makau klalaa mina mwe pangwugaa klalaa kwutaa iwina suwimba kiyandi. ndinagwinala yetiga nimbagwinala mbik kat kwunapmak kwivat wandi.

<sup>14</sup> Polagwi Banabaso yilinja vat vilaa wan vak kat kai walaa mbitna waavwi ngilipik. Waavi ngilitaa ndina nindimba yiga liga walimbik. <sup>15</sup> Wan vak manda kat yigiyangwuk. An ndu nyan li. Ngwutnai liga vla tigali. Ngwuk kat apma nyaangit mbupmak yali. Wan apma nyaangit wutaa kavle vat yeltilingwa kwo vak kwagalalaa God kat ngwula maawupmba yelaika kwutaa yetigiyangwuk. Mbutiliya God kwo ligandi. Ana kiyandi. Nyinangwut, kipma, ngu aywaa kwutndi. Nyinangwut kipma, ngumba yetiliga nda aywaa kwutndi. Tamba ndinyangu kat wandi. Ngwutna maawupmba yeti waa wandi. <sup>16-17</sup> God kwo liga ngwuk kat visimogwiligandi. Ngwuk kat apma vat yiligandi. Meik kwiligandi. Abugava apma vat kiginda watndangat kwiligandi. Ngwutna maawupmba nolin ngwandingwa vak kwiligandi. Apma vat ngwuk kat yelinda vat vilaa yelavitigangwuk. God tigandi waa yelavitigangwuk.

<sup>18</sup> God mbutigaa nyaangit mbutiga mbik nyan wan nyaangit mbutimbik. Angat kwunapmak ke kwiga waa wambik. Nima njivwa kwuka kwunapmak tinja vak kat viyesandaga ndi kat kwulapmbik. Wan vak ana yindi.

<sup>19</sup> Pisiidamba liga Antiok walinja ngepmamba la ndi nat Juda lataa Aikoniamba la ndi nat Juda laataa mbila kwupmba Listra yindi. Pol kat yiga kavle nyaangit ngambundi. Ngumbundi maa ndinai waa nyaangit wutndi. Wutaa kwutaa lindi.

Tiga liga Pol kat vatnyavat kambak klalaa viyavat yaagindi. Yaagigaa ndi kat viyalaa yelavitndi. Tamba wundumbu yindi waa yelavita ndi kat kwutaa mbundi livwat kalindi, tindi. <sup>20</sup> Pol mbuta nyaangit wutaa kwutaa la nimba ndina sim kwutaa kalivat yandi. Tinda kava yiga wogwendi, Pol laatndi. Laatndi maa ngepma wuleindi. Nat nandinya wan ngepma kwagalalaa Debi walinja ngepmat yimbit.

<sup>21</sup> Debimba Pologwi Banabaso wan apma nyaangit mbutimbik. Nima sakwat nimba kat kwutaa Jisasna mbaapmamba taagambit. Wan ngepma kwagalalaa Listra lungwamataa yimbit. Listra kwagalalaa Pisidiamba liga Antiok walinja ngepmat lungwamataa yimbit. <sup>22</sup> Ngepma ngepmamba God waa nyaangit kwutaa liga nimbana maawut kwunapmak ngambumbik. Ndi kat wambik. Wan apma nyaangit ke kwagalalaga. Nima vat nima sakwat ngwuk kat yaigandi. Nimamba ke yelavika. God ngwuk kat apma vat kwindeya vat ngini yaigandi waa wambik. <sup>23</sup> Ngepma ngepma Jisasna yelang nimba kat viga ligiyaa nyaan kat kita kita taagambit. kiginda kwagalalaa God kat ngambuga ndi kat wambit. Njambwi nyan waa nyaangik kat nimamba kwutaa ali. Ke twagalalaga waa wambit.

### *ANTIOK SIRIAT LUNGWAMATAA YIMBIT*

<sup>24</sup> Pisidia walinja nima kipmana nat naangimba liga nat naangat valigembit. Valigelaa pamfilia walinja nima kipma yambit. <sup>25</sup> Pega walinja ngepmamba Godna apma nyaangit mbutaa Atila walinja ngepmat ndaimbit. <sup>26</sup> Atilamba liga njaambit kulaa Antiokat yimbit. Tat wan ngepmamba la Kraistna mbaapmamba la njambwi nimba mbik kat wandi. God waa apma nyaangit yiga mbukiyambit. Mbupmbeya kwondu God mbak kat kwigiyandi waa wandi. Wanja nyaangitmba tamba yimbit. <sup>27</sup> Antiok wuleilaa Jisasna yelang nimba kat wambik. yagwa. Kumba yaa yisolaa li ngwula. Yisolaa lindi maa ngepmamba God apma vat yinda vak kat mbutimbik. Ngepma ngepma yimbangat God mbik kat yambi kwutndi. Juda ana ndi nat nimba wan apma nyaangit wutaa nimamba kwutaa linjangat mbutimbik. <sup>28</sup> Antiokmba nima njimbla tilimbik Jisasna mbaapma nimbanala.

## 15

### *NJAMBWI NIMBA JERUSALEMBA YISOLAA LINDI*

<sup>1</sup> Jerusalemba la nat nimba Antiok yala Jisasna yelang nimba kat wandi. Moses kwiya lomba ngwutna mbangi pitapman yingweyan God ngwuk kat ana kwunakiyandi waa wandi. <sup>2</sup> pologwi banabaso laataa ndi kat kai walaa nima nyaangit ngambumbit. Tiga liga ngambulimbik maa

yelavitndi. Pol, Banabas, Antiokmba la nat nimba Jerusalem yigiyandi waa yelavitndi. Jerusalemba liga Aposel nat Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kat yiga wagalavat tindi waa yelavitndi.

<sup>3</sup> Wan ngepmamba la Jisasna yelangimba la nimba ndi kat sanya kwindi maa kwutaa yindi. Ngepma ngepma yiga Juda and ndi nat nimba God waa nyaangit kat nimamba kwutaa linjangat mbutindi. Jisasna mbaapma nimba wutaa liga apma nyaangala waa woviyaguga lindi.

<sup>4</sup> Jerusalem wuleindi maa Jisasna yelangi nimba apma nandinya waa nima sakwat kiginda kwiga woviyaguga lindi. Wan aposel wan mbaapmana nima nimba ndino wupma yilindi. Ngepma ngepma yiga God ya vak kat mbutindi. <sup>5</sup> Jisasna mbaapmamba la nat nimba Ferisi yetila vapmba yetigaa nimba laataa wandi. Ndina mbangi pitapman Moses kwiya lomba yetilapman yinjeyan God ndi kat ana kwunakiyandi waa wandi.

<sup>6</sup> Wandi maa Aposelo nat nima nimbo wan nyaangit ngambuvat yisolaa lindi. <sup>7</sup> Sivla mbundi ngambulindi maa Pita laataa wandi. Mbaapma nimba. Tamba ngwutna kita nyanat tiwun, God wun kat wandi. Juda ana ndi nat nimba kat wuna apma nyaangit kwutaa yiga ambuk waa wandi God. Viligangwuk. Wutaa nimamba kwutaa linjangat yiga wan apma nyaangit mbutiwun. <sup>8</sup> God ndu taagwana maawut viligandi. Juda ana ndi nat nimbana maawut vilaa ndina waagan ndi kat kwindi. God ndi kat waagan kwinda vat vilaa yelavitnin. God ndi kat ana kai wandi waa yelavitnin. God nin kat waagan kwiya vat vla ndi kat kwindi. Viliganin. <sup>9</sup> God kapma kapma vapmba ana yindi. Juda kat Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa God ndina kavle vat silimbwindi. <sup>10</sup> God waa vak kwagalaaa ngwuk manda kat mandik vapmba yivat wangwuk. Juda ana ndi nat nimba kat manda kat nima njivwa kwivat wangwuk. God wupma ana wandi. Nina ngwak ndu wan nima njivwa ana kwutindi. Moses waa vapmba ana alipsiga yetindi. Nino wupma ana alipsiga yetigiyandin. <sup>11</sup> Kai luwa. Wan vak kavle vat. Jisas nin kat waa kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi laagandeyan God awagapma nin kat kwunatigandi. Ndino wupma waa wandi Pita.

<sup>12</sup> Polagwi Banabaso mbilo ndi kat nyaangit mbutimbit. Polagwi Banabaso mbutnda nyaangit kwo wuka kwagalandi. Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbutimba vak kat mbutimbik. God mbik kat kwondu kwindi maaa nima yelogwengat ta nimba kat kwunatimba vak kat mbutimbit.

<sup>13</sup> Mbupmbit mala Jems laataa wandi. Mbaapma nimba wunai waigaa vak awuk. <sup>14</sup> Pita waa Saimon walinja nyan laataa mbutndi, wukngwuk. God Juda ana ndi nat nimba kat kwutaa ndina yelagimba taaganda vat mbutindi, wukngwuk. <sup>15</sup> Tamba God waa nyaangit mbuta nyan wan nyaangit piliwutndi. Kapma nyaangit ana ndi. Kita nyaangitna. <sup>16-18</sup> Tamba piliwutndi.

Samat tiga yilaa lungwamataa yaigowun waa God wandi. Kavle vat yiga yetaa ndi Juda kwunakiyowun. Ndi Juda ngay vla ligandi. Wan ngay tamba kavle yindi. Wun kwunakiyowun. Kwunakwun maa wan nimba Juda ana ndi wun kat kwaka kawiga ligiyandi. Wun God wun. Ngepma ngepmamba liga nima sakwat nimba kwutaa kiyaa wuna yelangimba taagagiyowun waa wandi God waa tamba piliwutndi.

<sup>19</sup> Wuno wupma yelavika ligowun. Juda ana ndi nat nimba God kat yaliga nimba ndi kat nima njivwa waa kwigiyanin. Juda yeta vapmba yeti ana ndi kat waiganin. <sup>20</sup> Ndi kat pas piliwukiyanin. Wan pasmba ndi kat waiganin. Waagan kat kelonja wimbu nda ke kiga waiganin. Yambisik kwuka ke yetiga waiganin. Yelogwen ke kiga waiganin. Nambu kwunjingwendi kiyaa ndana wimbu ke kiga waiganin. <sup>21</sup> Wan wawa vak yinjeyan Moses kwiya nyaangit kwagalagiyandi waa ke yelavika. Njivwa lapman tigiya nandinya aywaa Juda yisola tinjeya ngaymba la nimba laataa Moses kwiya nyaangit mbutigandi. Ngepma ngepmana nimba kat wan nyaangit mbutigandi. Ana ngiligiyandi.

<sup>22</sup> Aposelo Jisasna mbaapmamba la njambwi nimbo nat nimba kat simogwindi. Polagwi Banabasanala Antioknat yinjangat simogwindi. Jutas waa Basabbas walinja nyan, Sailas, nat vlililik pali kat simogwindi. Wumbit vililik pali kat wandi. Apma nyan mbit waa wandi. <sup>23</sup> Simogila nimba kat wan pas kalinjangat kwindi. Wan pasmba liga nyaangit kingiyan. Nin Aposel, njambwi nimba, ngwutna mbaapma nimba nin wan pas ngwuk kat piliwutiganin. Ngwuk Juda ana ngwuk nat nimba Antiokmba, Siriamba, Silisiamba liga nimba ngwuk ngwuk kat wan pas piliwutiganin. Ngwuk nina mbaapma nimba ngwuk. <sup>24</sup> Nina ngepmamba la nimba yilaa ngwuk kat nyaangit mbutndi. Mbutnja nyaangit wutaa ngwula maawut nima vak yelavikngwuk. Wanin maa ana yindi. Ndi kwo yindi. <sup>25</sup> Wungikat tiga mbutnja nyaangik kat kawiga yisolaa liganin. Yisolaa liga ngwuk kat mbukiya nimba kat visimogwinin. Nina ava nimba Pologwi Banabasagwinala yigiyandi. Pologwi Banabso Jisas Kraistna njivwa kwutiga

nyan mbit. <sup>26</sup> Wan njivwa kwuka yiga tiga kiya mina limbbit. <sup>27</sup> Wungi kat tiga wanin maa Jutasagwi Sailaso ngwuk kat yigiyambit. Wan pasmba piliwutna nyaangit ngwuk kat yigiyambit. <sup>28</sup> Godna waagan nina maawut ngwandindi maa yelavitnin. Ndi kat nima njivwa ana kwigiyandin. Kai walina nyaangit aynat ngwuk kat kwigiyandin. <sup>29</sup> Waagan kat kelonja wimbu ke kiga. Yelogwen ke kiga. Yambisik kwuka ke yetiga. Wan vak kwagalaa yetingweyan apma vak yetigiyangwuk. Yigumba ali ngwula waa pasmba piliwutndi.

<sup>30</sup> Simogwinja nimba Antioknat yindi. Ngepmat yilaa wandi. Yagwa yisolaa ligat. Jisasna mbaapma nimba yisolaa lindi maa ndi kat pas kwindi. <sup>31</sup> Pasmba la nyaangit vilaa apma nyaangla waa solat siga wogiyagua lindi. Wan pasmba la nyaangit ndina maawut kwunatndi. <sup>32</sup> Jutasagwi Sailaso God waa nyaangit mbutigaa nyan mbit. Wungi kat tiga njimbla njimbla Jisasna mbaapma nimba kat mbutimbbit. Mbutimbbit maa ndina maawut apma vat tindi. Kwutinjeya, ndina maawuk kat kwunapmbik. <sup>33-34</sup> Simogwila nimba wan ngepmamba samat tiga Jerusalemat lungwamata yindi. Wan ngepmamba la Jisasna mbaapma nimba ndi kat yigumba aymba ngwuk waa wandi. <sup>35</sup> Pologwi Banabaso Antiokamba nima sakwat nandinya kawiga limbbit. God waa nyaangit, ndi kat simogwiga mbutimbbit.

### *POL BANABAS KAT KWAGALANDI*

<sup>36</sup> Tiga liga Pol banabas kat wandi. Ngepma ngepma yiga Jisasna mbaapma wuleila nimba kat yiga vili. Tat God waa nyaangit yiga kwiliya ngepma ngepma yiga vili. Wan nimba tinja vat yiga vili waa wandi Pol. <sup>37</sup> Wandi maa banabas wandi. Jon waa Mak walinja nyan anogwionala yaigandi waa wandi banabas. <sup>38</sup> Jon waa Mak walinja nyan mbilogwionala yivat yindangat Pol kai wandi. Tamba wan nyan mbik kat nindi ava yambimba kwalalaa lungwamataa yindi. Mbik kat Pampiliamba liga kwagalaa Jerusalemat yindangat Pol kai wandi. <sup>39</sup> Wungi kat tiga kimbut yiga nima nyaangit ngambuga liga kapma kapma yambi yimbbit. Kimbut yimba vat kwiya tapman yandi. Banabas Mak kat kwutaa njaambit kulaa kita vat Saipras yimbbit. <sup>40</sup> Pol Silas kat kwutaa kita vat yimbbit. Jisasna mbaapma nimba mbik kat wandi. Aymba mbit. God mbik kat kwondu kwigiyandi. God mbila lak kwaigandi waa wandi. <sup>41</sup> Wandi maa Siriagwi Silisiana ngepma ngepma yimbik. Ngepma ngepmamba liga Jisasna mbaapma nimbana maawut kwunatimbik.

## 16

*TIMOTI POLAGWI SAILASONALA YINDI*

<sup>1</sup> Pol Debi walinja ngepmat yiga Lистра walinja ngepmat yindi. Lистра walinja ngepmamba Jisasna mbaapmamba la nyan kita lindi. Ndina si Timoti. Ndina nyime Jisasna mbaapmamba la taagwak. Li Judat. Ndina nyaek Juda ana ndi. Ndi Grikna. <sup>2</sup> Listramba liga Aikoniamba liga nimba Timoti kat apma nyana waa wandi. <sup>3</sup> Pol Timoti kat wandi. Yagwa. Kita vat yili waa wandi. Wungi kat tiga Judana vapmba ndina mbangi pitndi. Wan ngepma ngepmamba la ndi Juda Timotina nyaek Juda ana ndi, waa vilindi. Wungi kat tiga ndina mbangi pitnjeyan Juda ndi kat kai ana waigandi waa yelavitndi Pol. <sup>4</sup> Ngepma ngepma yiga Jisasna mbaapma nimba kat mbutindi. Jerusalemba la aposelagwi njambwi nimbo kai wanja nyaangit mbutindi. Wan kavle vat kwagalalaa wan apma vapmba yeti waa wandi. <sup>5</sup> Wungi kat tiga Jisasna mbaapmamba la nimbana maawut apma vat tindi. Ndi nima sakwat yilindi.

*MASEDONIANA NYAN KAT POL SIMAPMBA VINDI*

<sup>6</sup> Frisia walinja nima kipmana nat naangi kwagalalaa nat naangat yindi. Galesia walinja nima kipmana nat naangi kwalalalaa nat naangat yindi. Godna waagan ndi kat wandi. Wan nima kipmamba Esia walinja nima kipmamba wan apma nyaangit ke mbuka waa wandi. <sup>7</sup> Yiga liga Misia walinja nima kipmana nat naangi yandi. Yiga liga nat yambi yivat yelavitndi. Mbitinia yilinja yambi yivat yelavitndi. Jisas wandi maa, Godna waagan ndi kat wandi. Wan yambi ke yiga waa wandi. <sup>8</sup> Tiga liga Misia wuleilaa Troas walinja ngepma yandi. <sup>9</sup> Wan ngan Pol simat vindi. masadoniamba la nyan vindi. Wan nyan laataa liga Pol kat walega wandi. Nina ngepma vala ya wandi. Nin kat yaa kwunap mila waa wandi. <sup>10</sup> Pol simat vilaa Masadonia yi mina lindi. Ndi kat wan apma nyaangit mbupmak yi mina lindi.

*LIDIA KUPI MAAWUT YELAVIKA LIGALI*

<sup>11</sup> Troas yilaa njambit kulaa Samotres walina ngepma valigenin. Kawilaa nat nandinya Neapolis walinja ngepma njaambitmba yiini. <sup>12</sup> Neapolismba njaambit kwagalalaa nimbumba valilaa Filipai walinja ngepma yinin. Filipai wan kipmanana angwa ngepma. Filipaimba Romba yaa nima sakwat nimba yetindi. Wan ngepma kat viga lindi. Wan ngepma nandinya kuvut tinin. <sup>13</sup> Njivwa lapman nandinyamba wan ngepma kwagalalaa way ndandang yinin. Way ndandangimba Juda anagandi yisolaa God kat ngambugiyaa waa yelavitnin. Ndalilaa wan ndandangimba ta taagwa kat vilaa wan apma nyaangit mbutnin. <sup>14</sup> Wutigat nat taagwana si Lidia. lila ngepma Taiataira. Lila njivwa yelogwen mbangi waavi sanya klalaa kwiligali. Tat God waa nyaangit wutaa

nimamba kwutaa lili. God lila maawut ngwandindi maa Pol waa nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa yetili. <sup>15</sup> Liagwi lila ngayмба la nimbo ngu yagundi. Kita vat ngu yagundi. Nin kat wali. njambwi nyana nyaangit wutaa nimamba kwutaa ligowun. Woseka ana waligali waa yelavikngweyan wuna ngayat yaigangwuk waa yawiga wali. Wali maa lila ngayмба yiga linin.

*FILIPAIMBA MBİK KAT KALABUSMBA TAAGANDI*

<sup>16</sup> Kita nandinya yisolaa liga God kat ngambulinja kavat yinin. Wan kavamba sanya klalapman nat nimbana njivwa kwo kwutigaa taagwa vinin. Li kat kavle waagan tavilaa tindi. Wan waagana kwundimba pogwula la nda kat viga mina mbutili. Li kat viga la nimba lilai kwuta njivwamba nima sakwat sanya klandi. <sup>17</sup> Polagwi ninagwi yelinin. Nina kwupmba yalaa nin kat walega walili. Wan nimba njambwi nyan Godna njivwa kwutigaa nimba ndi. Apma vat yetingweya vat ndinamba klaiyangwuk waa walega wali. <sup>18</sup> Nima sakwat nandinya angivat mina waagan kat wandi. Jisas Kraistna simba min kat wowun. Li kat kwagala wowun. Wandi maa waagan li kat kwagalandi.

<sup>19</sup> Li kat viga la nimba vilaa yelavitndi. Lila njivwamba ngini sanya ana klaiganin waa yelavitndi. Yelvitaa Polagwi Sailas kat kwutaa nindi ngepma kotmat kalindi. Ngepmana njambwi nimba nindi ngepmamba lindi. <sup>20</sup> Wan ngepmana njambwi nimba Romba tiga yaa nimba ndi. Njambwi nimba kat wandi. Wumbit nyan Juda mbit. Nina ngepmamba liga kavle vat kwupmbik. Nina ngepmana vapmba ana yetiligambit. <sup>21</sup> Nina ngepma vat tigandi. Mbit nina ngepma nimba kat kapma vat simogwiligambit. Romba liga yaa nimba nin kat kwingwa vapmba yetiliganin. Nin kat simogwilimba vapmba ana yetigiyanin. Nin kat simogwilimba vapmba ana yetigiyanin waa wandi. <sup>22</sup> Nat nimbagwi wupma waligandi. Mbik kat kai waligandi. Wan ngepmana njambwi nimba Pologwi Sailasna waavwi ngilitaa aviya wandi. <sup>23</sup> Mbik kat nimamba viyalaa kalabusmba laagandi. Kalabus viga la nyan kat wandi. Ndaamange nimamba asi. Mbit kat yigumba vi waa wandi. <sup>24</sup> Wandi ma kalabusma viga la nyan mbik kat kwutaa nindi ngayмба taagandi. Mbitna man nima mimba tagu aita taagalaa ngindi. <sup>25</sup> Nindi ngan Pologwi Sailaso mbangu kwundi God kat walimbit. God apma nyana waa walimbit. God kat ngambulimbit. Kalabusmba la nat nimba ngambulimba. Kalabusmba la nat nimba ngambulimba vat wutaa lindi. <sup>26</sup> Tiga liga nima yinaw kwutndi. Kalabua aywaa nimamba yuvut yindi. Ngay ngayna ndaamange avla lavwindi. Man taambamba nginja yaaw



avla njalatndi. <sup>27</sup> Kalabus kat viga la nyan sindu kwaga liga laatndi. Laataa ndaamange lavwiya vat vindi. kalabusmba la nimba aywaa tamba wogwendi waa yelavitndi. Yelavika liga ndina yak kwutaa liga avla vatnya mina lindi. <sup>28</sup> Pol ndi kat nimamba walendi. Avla ke vatnyaga. Kumba liganin waa walendi. <sup>29</sup> Kalabus kat viga la nyan tuwai sagalalaa agiya wandi. Tuwai kiyandi maa Polagwi Sailasna mangandamba ndandi. Ndina ava plalindi. <sup>30</sup> Mbik kat kwutaa alaguat kalindi. Kalilaa mbik kat wagalandi. Anda vat yilaga apma vat yetimba vat klaigowun waa wagalandi.

<sup>31</sup> Ndi kat wambit njambwi nyan Jisas kat maawupmba yelavika yetimeyan apma vat yetima vak klaigamin. Kapma ana klaigamin. Mina ngaymba liga nimbo klaigandi. <sup>32</sup> Njambwi nyan waa apma nyaangit ndinagwi ndina ngaymba liga nimba kat mbutimbit. <sup>33</sup> Kalabus kat viga la nyan mbitna mbangimba viyanja nglaw njangindi. Njangilaa kwiya tapman ndinagwi ndina ngaymba liga nimbo ngu yagundi. <sup>34</sup> Polagwi Silas kat ndina ngay kaligaa mbik kat nao kwindi. Godna yelangi wuleinjangat wan nyanagwi ndina ngaymba la nimbogwi solat silindi.

<sup>35</sup> Nat nandinyana ngambi Rommba liga yaa njambwi nimba plisman kat wandi. Mbik kat kwagalaa yigaambit. <sup>36</sup> Wungi kat tiga kalabus kat viga la nyan Pol kat wandi. Njambwi nimba mbik kat kwagalaa yigaambit waa wandi. yigumba ayamba waa wandi. <sup>37</sup> Pol plisman kat wandi. Kavle vat ana yili. Angat kapmba kwo viyandi. An Romna ndimba wuleilaa ndina vat klali. An kat kwutaa kalabusmba taagandi. An kat pagwugaa wanja vat ana nglaatndi. Romba liga yaa njambwi nimba kapmba yandi maa wogwegiyali waa Pol wandi.

<sup>38</sup> Pol waa nyaangit plisman yiga Romba liga yaa njambwi nimba kat yiga mbutndi. Polo Sailaso Romna ndimba wuleilaa limbangat mbitna si wutaa vaakaa lindi. <sup>39</sup> Wungi kat tiga mbik kat yiga vilaa nin kavle vat yilinin wa walindi. Mbik kat kwutaa kapmba kaligaa ngepmamba kwagalaa waa wandi. <sup>40</sup> Polagwi Sailaso kalabus kwagalalaa Lidiana ngayat yimbit. Jisasna mbaapma nimba wan ngaymba lindi. Mbitna maawut kwunatndi maa yimbit.

## 17

### *TESALONAIKAMBA NIIMA VAT YINDI*

<sup>1</sup> Amfipolis walinja ngepma yiga Apolonia walinja ngepma yiga Teslonaika walinja ngepmat vindi. Wan ngepmamba Juda yisolaa ngambulinja ngay tindi. <sup>2</sup> Nat ngepmamba yilaa Pol ngambulinda vat vla yiga wuleilaa ngambulindi. Wik kuvut tiga njivwa lapman nandinyamba Pol Juda yisolaa

ngambulinja ngay wuleilaa ndinonala ngambulindi. God waa apma nyaangit piliwutnja nyaangit yiga mbutndi. <sup>3</sup> Pol wandi. Tamba God Juda kat wandi. Ngini ngwuk kat kwunakiyaa nyan ngwuk kat kwigiyowun waa wandi God. God waa nyan yalaa kiyandi. Juda ndi kat kavle vat ngindi, kiyandi. Kiyandi mala God wandi maa laatndi. God waa nyan Jisas waa wandi Pol. <sup>4</sup> Nat nimba Pol waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa Polagwi Sailasna mbaapma wuleindi. God kat yelavita ndino Grik nima sakwat nimba yiga wuleindi. Nat njambwi lagwa ndino wuleindi.

<sup>5</sup> Yinja vat Juda vilaa yelavitndi. Nin kat kwagalalaa mbila mbaapma wuleinja vat kavle vatna waa yelavitndi. Wungi kat tiga wundi Juda ngepma yilaa kwo yetiga kavle savle yetiliga nimba kat kwutaa kiyandi. Polagwi Sailas kat kwupmat yandi. Wundi Juda ngepma nimba kat kavle nyaangit ngambundi maa ngepma nimba mbik kat kimbut yiga waleavat tindi. Jeson walinja nyana ngay Pologwi Sailas kat kwaka vilevilaa lindi. Mbik kat kwutaa ngepmana njambwi nambat kalivat yelavitndi. <sup>6</sup> Mbik kat kwaka vilevilaa liga Jesongwi Jisasna mbaapmamba la nat nimba kat kwutaa njambwi nambat kalindi. Kalilaa wandi. Wundi nimba kavle vat yilindi ngepma ngepmamba. Mbambala nina ngepmat yandi. <sup>7</sup> Wan nyan Jeson ndina ngaymamba yetiligandi. Romba liga njambwi nyan kwiya nyaangik kat kai waligandi. Ndi nat njambwi nyan taagavat ngambulindi. Ndina njambwi nyana si Jisas waa wandi. <sup>8</sup> Wandi mala wan ngepmana nimba kimbut yiga walea liga nima kwundimba walindi. Wan ngepmana njambwi nimba ndino walea lindi. <sup>9</sup> Njambwi nimba wandi. Ngwula nyaangit ana nglaatndi. Sanya kwigiyangwuk waa wandi. Jesongwi Jisasna mbaapmamba la nat nimba sanya kwilaa yindi.

### *BERIAMBA LIGAMBIT*

<sup>10</sup> Ngan yandi maa Jisasna mbaapma nimba Pologwi Sailas kat wandi. Kapma ngepma ay mbila. Beria walinja ngepmat ay wandi. Wan ngepma kwagalalaa Beria wuleilaa Juda yisoolaa ngambulinja ngay wuleimbit. <sup>11</sup> Beriamba la nimbana vat Tesolanaika la nimbana vak kat kwulatindi. Kapma kapma vat. Mbupmba nyaangit tamba piliwutnja nyaangit kapma nyaangitna? E? Kai kita nyaangitna? Waa viga yelavitndi wan ngepma nimba. <sup>12</sup> Wan ngepmana nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavita kwutaa lindi. Grikna nat jambwi lagwa ndino kwutaa lindi. Grikna nat ndu ndino kwutaa lindi. <sup>13</sup> Tesalonaikamba la Juda Pol Beria wuleilaa God waa apma nyaangit mbutindangat wutaa

yandi. Yalaa kavle nyaangit mbutndi mala ndina kwupmba nima sakwat nimba yindi. <sup>14</sup> Tiga liga Jisasna mbaapmamba la nimba Pol kat wandi. Wan ngepma kwagalalaa tivagawiat ay wandi mala yindi. Sailasagwi Timotio ana yimbit. Berimba limbit. <sup>15</sup> Nat nimba Pol kat yiga Atens walinja ngepmamba wutsondi. Ndi kat wutsolaa lungwamataa Beriat yindi. Pol ndi kat wandi. Sailasagwi Timoti kat yagwa awamba ngwuk. Mbitna njivwa ngilindi maa yagwa awamba ngwuk waa wandi Pol.

*POL ATENSMBA LIGANDI*

<sup>16</sup> Sailasagwi Timoti kat Pol Atensmba kawiga lindi. Wan ngepmamba la waagan kait kat vilaa Pol miwa yindi. <sup>17</sup> Pol miwa yiga Juda yisolaa ngambula ngaymba wan nyaangit ngambundi. Juda kat God kat yelavipmat wan ngay yisolaa la Juda kat God kat yelavipmat wan ngay yisolaa la Juda ana ndi ndi kat Pol ngambundi. Nindi ngepmamba ngepma nimba yisolaa la kavamba wan nyaangit laataa ngambundi. <sup>18</sup> Epikuriana vapmba yetila ndi nambu la nimbagwi Stoikna vapmba yetila ndi nambu la nimbo yalaa Pol kat ngambundi. Ndina nat nimba wandi. An nyansave lapman nyan anda nyaangitna yalaa ngambulinda waa wandi. Nat nimba wandi. Nat ngepmana waagan kat anagandi yalaa waliga waa wandi. Pol Jisas kat wandi. Jisas kiyalaa laatndangat wandi. Pol waa nyaangit yigumba yelavitapman nyaangit ngambundi. <sup>19</sup> Wungi kat tiga Pol kat kwutaa njambwi nambat kalindi. Ariopagas walinja nduwiat kalindi. Ndi kat kalilaa wandi. Wama kupi nyaangit nin kat ambuk. Wupmat tiganin. <sup>20</sup> Wama nyaangit nina maawut yigumba ana yelavika ligandin. Nat samba wutaa wupma yigumba yelavika ligiyandin waa wandi. <sup>21</sup> Atens liga nimbana vatna. Nat njivwa kwagalalaa kupi nyaangit wupmak ngambulindi. Nat ngepmamba liga ya nimba ndino wupma ligandi.

<sup>22</sup> Aereopagasna njambwi nimba kat Pol vilaa laataa wandi. Atensna nimba. Ngwuk nima njivwa kwuka waagan kat kwunatingwuk. Viwun. <sup>23</sup> Ngwutna ngepmamba liga waagan kat kwunatingwa ngay nima sakwa tindi viwun. Waagan kat kelolingwa kava viwun. Kita kavamba piliwutndi, viwun. Wan kava nat waagan tiga kava. Ndina si ndina vak ana viga ligandin waa piliwutndi. Ngwuk ndi kat kwunatingwuk. Ndina si ndina vak ana viga ligangwuk. Wan waagan tiga vak.

<sup>24</sup> Ndi Godna. nyinangwut kipma kwutndi. Kwanda kwanda aywaa kwutndi. kipmana nda nyinangwutna nda aywaa kwutndi. Ndinyangu kwukna ngaymba ana liligandi. <sup>25</sup> Ndi nin kat aywaa kwiligandi. Yuvut yilina vat kwiligandi. Ndi kat kita nda ana kwiligandin. Nina nima njivwa kwutna

nda klavat kat kai wandi. <sup>26</sup> Tat God ndu nyan kita kwutndi. ndina si Adam. Kwutaa liga Adam njana nimba sakwat yindi. Kapma kapma mbangi nimba tindi. God wandi, ngepma ngepma kava kavamba yiga lindi. Yiga tinjeya kava God ndina maawupmba yelavitaa wandi. <sup>27</sup> Ndi kat kwaka liga vinjangat God ndi kat tinjeya kava visimogwindi. Ndi manda kat nima njivwa kwuka kwaka ligandi God kat. God sivlamba ana ligandi. Ngwaymba ligandi. <sup>28</sup> Wupma tamba ngwula nat nimba piliwutndi. Yuvut yiga yetina vat God nin kat kwindi. Kwindi maa liganin waa piliwutndi. Ngwutna nimba ngivat nyaangit piliwutndi. Nin Godna nimba nin waa piliwutndi. <sup>29</sup> Godna nimba nin. Ngwuk manda kat yelavitigangwuk. God kambundu vla ligandi waa manda kat yelavitigangwuk. Kaambapmba kwutnja kambundu vla God wupma ana ligandi. kapamba kwutnja kambundu vla God wupma ana ligandi. <sup>30</sup> Tamba kipmamba la nimba God waa nyaangit ana wuka lindi. Wungi kat tiga kavle vat yiga yetinja vak kat tiga ndi kat ana sindi. Mbambala kapma vapmba ligandi. Kipmamba liga nimba kat aywaa wandi. Kavle vat yiga yetingwa vak kwagala waa God wandi. <sup>31</sup> Nandinay kita kat God wandi. Wan yaigaa nandinyamba Godna nyan ndinyangu kat kotkiyandi. kipmamba liga nimba aywaa laakiyandi. Wan kot kat viga ligiyaa nyan simblan ana waigandi. Savagu waigandi. Viga ligiyaa nyan kat God tamba wandi. God wanda vla wan viga ligiyaa nyan kiyalaa laatndi. laatnda vat vilaa nin yelavitiganin. Ndi Godna nyana waa yelavitiganin waa wandi Pol.

<sup>32</sup> Kiyaa nyan laakiyandi waa wanda vak kat wutaa nat nimba ndi kat sipmiya sagaa ndi kat njitindi. Ndina nat nimba wandi. mbupma nyaangit nat samba wukiyanin waa wandi. <sup>33</sup> Tiga liga Pol yisolaa la nimba kat kwagalalaa yindi. <sup>34</sup> Ndina nat nimba Pol waa nyaangit wutaa apma vatna waa Jisasna mbaapma wuleindi. Wuleia kita nyana si Daionisias. Ndi Ariopagasna kita nyana. Kita lagwa lila si Damaris lilo wuleili. Nat nimba ndino wuleindi.

## 18

### *POL KORINMBA LIGANDI*

<sup>1</sup> Pol Atens kwagalalaa Korin walinja ngepmat yindi. <sup>2</sup> Korinmba Juda kita lindi. Ndina si Akwila. Ndina nima ngepma Pontus. Ndi ndina taagwanala Italimba liga yambit. Ndina taagwana si Prisila. Romba la njambwi nyana si Klokias. Klodias Romba liga Juda kat kai waa savlindi maa yindi. Wungi kat tiga Rom kwagalalaa yambit. <sup>3</sup> Pol mbitna ngayamba tiga kwaa yetindi. Mbitnonala njivwa kwutindi. Ndi kita njivwa kwutaa nimba ndi. Sel tavaga ngay kwutindi.

<sup>4</sup> Njivwa lapman ta nandinyamba Juda yisola tinja ngay Pol wuleilaa Jisasna nyaangit kaawa viyaa mbutndi. Juda kat nat Grik kat mbutndi.

<sup>5</sup> Sailasagwi Timotio Masedoniamba liga Pol ta kavat yambit mala Pola nat njivwa kwagalalaa wan apma nyaangit nandinya nandinya mbutndi. Juda kat wandi. God ngwuk kat kwunakiya nyan kwigiyowun waa wanda nyan Jisasa waa Pol wandi. <sup>6</sup> Nat ndu Pol waa nyaangit kat kai walaa kavle nyaangit ngambulindi. Man su ligiyataa viyalimba vla mbangimba la waavwi wupma kwataa mbaw vivlimbit tipmwi sipana. Wuna vat ana ndi. Ngini ngwuk Juda ngwuk kat wan apma nyaangit ana mbukiywoun. Ngwuk kat kwagalalaa Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbukiyowun wandi Pol. <sup>7</sup> Juda kat kwagalalaa wan nyan Juda ana ndi nat nyana ngaymba yiga kwaa lindi. Wan nyana si Tisias Jastas. Wan nyan ndina maawupmba God kat yelavika tilindi. Ndina ngay Juda yisolaa la ngayna waymba ligandi. <sup>8</sup> Juda yisola la ngaymba la njambwi nyana si Krispas. Ndi wan apma nyaangit wutaa kwutaa liga Jisasna mbaapma wuleindi. Ndina ngaymba liga nimba ndino wupma wuleindi. Korinmba liga nat nimba wan apma nyaangit wuka kwutaa liga ngu yagundi.

<sup>9-10</sup> Ngan kita Pol simat vindi. Wan simapmba God waa kwundi wutndi. God wandi. Ke vaaka. Wuna apma nyaangit mbupma vak ke kwagalaga. Wan apma njivwa ke kwagalaga. mina lak kwawun. Min kat kavle vat yigiyaa nyan kai. Kan ngepmamba liga wuna mbaapma nimba nima sakwat tigandi waa God wandi simapmba. <sup>11</sup> Wungi kat tiga Pol wan ngnepmamba mbak tamba vili kiyeli sila kuvuk yetindi. Tiga liga God waa apma nyaangit mbutndi.

<sup>12</sup> Romba liga njambwi nyan ndina kita nyan kat wandi maa Grikna kipma viga livat yindi. Ndina si Galio. Yandi mala wan ngepmana Juda Pol kat kwutaa njambwi nyan kat kalindi. <sup>13</sup> Juda kalilaa yiga njambwi nyan kat mbutndi. Wan nyan kavle nyaangit ngambulindi. God kat yelavikngwa vat kavle vatna wa ngambulindi. Wanda vat nina ngepmana vat kapma vapmba liganin waa wandi. <sup>14</sup> Pol mbupmat yilindi maa Galio Juda kat wandi. Wan nyan kavle vat yiga yindan ngwuk Judana nyaangit wukewun. Nin ngepmana vakat kai walaa ana kavle vat yindi. <sup>15</sup> Wangwa vat nina ngepmana vat ana ndi. Ngwut Juda ngwula ngepmana vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwula lak kuvi vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwut Juda ngwula ngepmana vatna. Wuna vak ana ndi. Ngwuk ngwula lak kuvi ngwula waa galio wandi. <sup>16</sup> Wan nyaangit walaa ndi kat ay ngwula wandi, yindi. <sup>17</sup> Wungi kat

tiga kita nyan Sostenes kat kwutaa viyandi. Sostenes Juda yisola ngambulinja ngay kat viga la nyana. Ndi kat viyanja vat Galio vindi. Ndinan ala la nimba vindi. Galio ke viyaga ana wandi.

### *POL ANTIOKNAT LUNGWAMATAA YINDI*

<sup>18</sup> Pol Korinmba sivla lindi. Jisasna mbaapma nimbbonala yetindi. Pol wan ngepmamba tiga vililik pali pali Prisilagwi Akwila kat yagwa walaa kita vat wan ngepma kwagalalaa yindi. Siria yivat njambit kulaa yindi. Senkria walinja ngepmamba njaambit kundi. Polna nimbina yuwi Judana vapmba kalitndi. Kalitaa van nat nimba biga yelavitndi. Wan nyan God kat wandi. Min kat nima njivwa kwukwun wandi waa yelavitndi. <sup>19</sup> Njaambit kulaa valigelaa kawilaa Efesas walinja ngepma wuleindi. Prisilagwi Akwila kat Pol kwagalandi. Kwagalalaa Juda yisolaa ngumbilinja ngay wuleindi. Wuleilaa ndi kat ngambundi. <sup>20</sup> Wumba la ndi Juda Pol kat wagalandi. Kumba ligiyamin? Waa wagalandi. Pol kai wandi. <sup>21</sup> Pol ndi kat wandi. God wandeyan, ngwuk kat vivat lungwamataa yaigowun. Wandi maa Efesas kwagalalaa njambit kundi. <sup>22</sup> Sесeria walinja ngepma kawilaa Jerusalem wuleindi. Jisasna mbaapma nimba kat apma nandinya wawat wuleindi. Ndi kat vilaa wan ngepma kwagalalaa Antioknat yindi.

<sup>23</sup> Antiokmba yiga samat tiga kwagalaa ngepma ngepmat yindi. Galesia walinja nima kipma Frisia walinja nima kipmana ngepma ngepmat yindi. Ngepma ngepmamba la Jisasna mbaapma nimbana maawut yiga kwunatindi.

### *APOLAS WALINJA NYAN*

<sup>24</sup> Apolas Judana kita nyana. Ndi Efesas walinja ngepma yandi. Ndina angwa ngepma Alesandria. Apma nyana. Apma nyaangit mbutiga nyana. God waa tamba la nimba piliwuta nyaangit aywaa viga lindi. <sup>25</sup> Jisas kwutaa njivwa samat viga lindi. Jisas kwutaa vak kat nat nimba kat nimamba mbutindi. Kavle vat ana mbutindi. Apma vat mbutindi. Tat ta nyan Jon waa nyaangit mbutindi. Mbuka walindi. Kupi maawut asik ngwula. Kupi maawut sitaa ngu yagu waa wandi. Jisas kiyalaa laatnda vak kat aywaa ana wuka lindi. <sup>26</sup> Apolas Juda yisola ngambula ngayat wuleilaa nima kwundimba ngambulindi. Prisilo Akwilo ndina nyaangit wutaa mbila ngayat ndi kat kwutaa kalimbit. God waa apma nyaangit ndi kat mbutimbit. Jisas kwutaa mbutinda vat Apolas wutapman ta vat ndi kat mbutimbit. <sup>27</sup> Apolas Gris walinja nima kipma yivat wandi. Wungi kat tiga Efesasmaba liga Jisasna mbaapma nima ndi kat nyaangit piliwutndi. Apolas Grisat yalaa God awagapma kwinda vat klalaa Jisasna

mbaapma wuleila nimbana maawut kwunatndi. <sup>28</sup> Juda kat ngambuga ndi kat kwulatndi. Kapma ngambuga kwulatndi. God waga piliwutna nyaangit viga ndi kat simogwilindi. Juda kat kwunakaiya God kwigiyowun waa nyan Jisas waa ndi simogwilindi.

## 19

### *POL EFESASMBA LIGANDI*

<sup>1-2</sup> Apolas Korinmba linda njimblamba Pol ngepma ngepma yiga Efesas walinja ngepma yandi. Pol Efesasmba Jisasna mbaapmamba la nimba kat vilaa wagalandi. Jisasna mbaapma wuleingwa njimbla Godna waagan klangwuk? Waa wagalandi. Ndi kat awat wagalandi. God waagano ligandi? Nin ana wutnin waa wagalandi Pol kat. <sup>3</sup> Pol ndi kat wandi. Ngu yagungwa njimbla anda vapmba yagungwuk wa wandi. Jon yagua vapmba yagunin wa wandi.

<sup>4</sup> Pol ndi kat wandi. Tat ta nyan Jon Juda kat wandi. Wuna nyaangit wutaa yaigaa nyan kat ngwula mbangi wiyo waavi taaga waa wandi Jon. Yaigaa nyan tamba yandi. Ndina si Jisas. Jon ndinai mbutaa nyaangit wutaa kupi maawut sika yelavika la nimba kat Jon ngu yagundi waa wandi Pol. <sup>5</sup> Pol waa nyaangit wutaa Jisas Kraistna simba ngu yagundi. <sup>6</sup> Pol ndi kat taamba taagandi mala Godna waagan ndi kat tavindi. Tavindi maa Godna nyaangit kapma kapma kwundimba mbutindi. <sup>7</sup> Godna waagan klaa nimba Jisasna mbaapmamba la nimba tamba vili kiyeli vililik.

<sup>8</sup> Pol Juda yisolaa ngumbula ngay wuleilaa nima kwundimba ngambulindi. God ndi kat tiga Jisas kat awagapma kwilaa ndi kat viga liga vak kat kaawa viyaa ngambundi. Ndinagwinala liga mbak kuvuk tindi. <sup>9</sup> Wan ngayna nat Juda ndinai waa nyaangit wutaa ndina mbangi kilipangi yiga kai wandi. Pol Jisas kat ngambua nyaangit wutaa kavle nyaangit ngambundi nat nimba kat. Wungi kat tiga Pol ndi kat kwagalandi. Jisasna mbaapmamba la nimba kat yagwa walaa kita vat yindi. Ndi kat kwutaa kita nyana ngay nyaangit ngumbulinda ngayat kalindi. Wan ngay kat viga la nyana si Tiranas. <sup>10</sup> Ndinogwinala wungi ngepmamba naambi vililik tindi. Tiga liga Esia walinja nima kipmamba liga ngepma ngepmana nimba Godna nyaangit wuka lindi. Judagwi Juda ana ndi nat nimbagwi wuka lindi.

### *SKEVANA NYANGU*

<sup>11-12</sup> God Pol kat nima kwondu kwindi mala nima vak kwunatiga njivwa kwutndi. Polna mbangi wangit nyan-gatinda waavwi klalaa yelogwen kat ta nimbana mbangimba taagandi. Taagandi mala wan yelogwen ngilindi, kwo

lindi. Kavle waagan tavila la nimba kat wan waavwi ndina mbangimba taagandi. Taagandi mala wan waavwi ndina mbangimba taagandi. Taagandi mala wan waagan kwa-galalaa yindi.

<sup>13</sup> Nat Juda ngepma ngepma yiga kavle waagan kat savilindi. Ndi yelavitndi. Jisasna simba waga saviligiyanin waa yelavitndi. Wungi kat tiga kavle waagan kat wandi. Pol mbuta nyan Jisasna simba min kat wanin. Ndi kat kwagalaa wanin waa wandi. <sup>14</sup> Wan nyaangit mbuta nimba yakwa ndu mina silavili. Ndina nyaekna si Skeva. Ndi God kat kwunatiga Judana njambwi nyana. <sup>15</sup> Wan nyaangit wandi maa kavle waagan ndi kat wandi. Jisas kat viga ligowun. Pol kat viga ligowun. Ngwuk anda nimba ngwuk waa wandi. <sup>16</sup> Waagan wandi mala waagan tavila la nyan ndi kat yaa viyandi. Viyaga ndina waavwi ngilika ndi kat kwulatndi. Ndi vaaka pilindi. <sup>17</sup> Efesasmba la ndi Juda ana ndi nat nimbawi wan nyan viya vat wutndi. Wutaa ngipaliiga ndalaa wandi. Njambwi nyan Jisas nima nyana waa wandi. <sup>18</sup> Jisasna mbaapmamba la nimba yalaa tat ta kavle vat yetilinja vak kat mbutndi. <sup>19</sup> Ndina nat nimba tat waagan kat sivu saaga ndinyangu kat asi waa kwusi siva lindi. Tamba lavungamba piliwutnja kwagwula silinja vat kwutaa kiyaga yamba tundi. Wan lavungana sanya kat siga nagindi. Wan sanyana sakwat dola 50,000. <sup>20</sup> Nima njivwa kwuka Jisasna nyaangit yiga ngepma ngepma mbutndi. Nima sakwat nimba wan nyaangit wuka Jisasna mbaapma wuleindi.

### *EFESASMBA LIGA NIMBA NIMA VAT YINDI*

<sup>21</sup> Tiga liga Pol Masedonia walinja nima kipma yiga Gris walinja nima kipma yiga Jerusalem yivat yealvitndi. Jerusalem yilaa Romat yigiyowun waa wandi Pol. <sup>22</sup> Pol wandi maa Timotio Erastaso Masedoniat yimbit. Mbit Polonala kita njivwa kwuta nyan mbit. Pol Esia walinja nima kimpamba tindi.

<sup>23</sup> Wan njimblamba Efesas walinja ngepmamba nima vat yandi. Jisasna mbaapma wuleinja vak kat ngambulinjangat nima vat yandi. <sup>24</sup> Wan ngepmana kita nyan ndina si Dimitrias. Ndi ngayna kait kwutndi. Wan ngepmana waagan taagwa kat kwunatinja ngayna kait kwutndi. Waagan taagwana si Artemis. Ngay kait silva walinja kapamba kwutndi. Wan njivwa kwuta nimba ndino nima sakwat sanya klandi. Ndinogwinala njivwa kwuta nimba ndino nima sakwat sanya klandi. <sup>25</sup> Wungi kat tiga ndinogwinala njivwa kwuta nimba kat aywaa yaa yiso ngwula waa wandi. yisoni mala ndi kat wandi. kwutina njivwa kwuka nima sakwat sanya klaliganin. Ngwuk viligangwuk. <sup>26</sup> Wan kavle nyan Pol kwutaa njivwa



viga wutigangwuk. Ndinyangu kwutaa waagan kait njambwi nyan ana ndi waligandi. Efesas walina ngepmamba liga nimba Esia walina nima kipmamba liga nimba Pol waa nyaangit wuka kwutaa ligandi. <sup>27</sup> Wungi kat tiga wan nimba kwutina njivwa kat kavle njivwa waa anagandi yelavikiyaa. Waagan taagwa Atemisna ngay anagandi kwo vatnat yigiyaa. Lila nima vat kwo vatnat yigiyandi. Li nima waagan taagwat. Esiana ngepma ngepmamba liga nimba li kat kwunatigandi waa wandi.

<sup>28</sup> Wan nimba wungivak kat wutaa kimbut yiga nimamba walega walindi. Efesasna waagan taagwa Atemis nima lagwat waa walindi. <sup>29</sup> Wulgi walinja vapmba wan ngepma nimba aywaa wungi vat mina walindi. Wala nimba Geasogwi Aristakas kat kwutaa yisola linja ngayat kalindi. Geasogwi Aristakaso Polonala yi ya yetiga vililik pali. <sup>30</sup> Pol mbitnonala yivat wandi. Jisasna mbaapmamba la nimba ndi kat ke yiga waa wandi. <sup>31</sup> Wan ngepmana nat njambwi nimba Polna ava nimba ndi. Ndi kat pas piliwutndi. Yisola linja ngayat ke yiga waa piliwutndi.

<sup>32</sup> Yisola linja ngayamba la nimba nima kwundimba walega walindi. Nat nimba nat nyaangit walendi. Nat nimba kapma nyaangit walendi. Nat nimba yisola llinja vatna angwa ana vindi. <sup>33</sup> Nat Juda Aleksanda kat wandi. Ndina mindama viga yiga ngambu wandi maa laatndi. Ndi tamba taagaga nyaangit ngambu mina lindi maa wan nimba nima kwundimba walega wandi. Nat nimba yelavitndi. Wan nyan aleksanda kavle vat yindi, yisola liganin waa yelavitndi. Aleksanda wumbit vililik pali kat kavle vat ana yimbit waa wawat wandi. <sup>34</sup> Ndi kat va nimba ndi Juda waa yelavitaa nima kwundimba wandi. Efesasna waagan taagwa Atemis nima kwundimba wandi. Efesasna waagan taagwa Atemis nima lagwat waa wandi. Aua vilik tiga wan nyaangit walindi.

<sup>35</sup> Tiga liga wan ngepmana nima nyan nindimba lataa makayak waa wandi. Efesas nimba awuk. Nin Efesasna nimba waagan taagwa Atemisna ngay kat viga liganin. Nyinangwupmba liga ndaa kemba kat viga liganin. Nyinangwupmba liga ndaa kemba kat viga liganin. Ngepma ngepmamba liga nimba wan vat vindi. <sup>36</sup> Wawa nyaangit woseka wandi waa kanda waigaa. Waigaa nyan kai. Makayak. Wungi kat tiga yilingwa vat kwagala. Wan kavle vatna. Kwagala. <sup>37</sup> Ngwuk vililik pali kat kwutaa tamba kiyangwuk. Wumbit vilik nyan waagan ngay wuleilaa kita nda ana sikwupmbik. Nina ngepmana waagan taagwa kat kavle nyaangit ana mbutimbit. <sup>38</sup> Wan nyan Dimitrias kita nyaangit tindeyan kotmat tineya nandinyamba yalaa

mbukiyandi. Kot kat viga liga nyan kat mbukiyandi. Wan njimblamba mbukiyandi. <sup>39</sup> Wan vak kat kai wangweyan wun kat awamba ngwuk. Kan ngepmana nimba kat aywaa kiya yisolaa waigowun. <sup>40</sup> Yilingwa vak yilingweyan ngini njambwi nimba waigandi. Ndi kavle vat yindi waa waigandi. Wan vak ke yiga. Njambwi nimba ndi kavle vat yindi waa wanjeyan ngwuk awat anda nyaangitmba mbukiyangwuk waa wandi wan ngepmana nima nyan. <sup>41</sup> Wan nyaangit walaa ngay ay ngwula wandi.

## 20

### *POL MASEDONIA GRIS WALINJA NGEPMAT YINDI*

<sup>1</sup> Wan vak ngilindi mala Pol Jisasna mbaapma nimba kat yagwa wandi. Yalaa yisolaa lindi mala Pol ndi kat nyaangit mbutindi. Mbutinda nyaangit ndina maawut kwunatindi. Nyaangit ngambulaa ndi kat ali waa kwagalalaa yindi. Efesas kwagalaga Masedoniat yindi. <sup>2</sup> Ngepma ngepma yiga apma nyaangit mbuka Jisasana mbaapmamba la nimbana maawut kwunatindi. Yiga Gris wuleindi. <sup>3-4</sup> Wumba yiga wungi kavamba mbak kuvuk tindi. Siria yi mina lindi, nat Juda ndi kat vatnyavat ngambulinja vat wutndi. Wungi vat wutaa kapma yambi yiga Masedoniat yindi. Nima sakwat ndinagwi nala yindi. Sopata ndinogwinala yindi. Sopatana nyaek Piras. Debimba la nyana, Timoti, Tikikas, Trofimas Esiamba la nyan mbit, ndi aywaa Polagwi nala yindi. <sup>5</sup> Ndi tata yindi. Troasmaba yiga nin kat kawiga lindi. <sup>6</sup> Tagula nao kilinja pesto ngilindi mala njaambit kulaa Filipai kwagalalaa yinin. Nandinya tambanat nimba kat waga yaa yisolaa nandinya sila vili wan ngepmamba tinin.

### *TROASMBA LA NIMBA KAT POL ALI NGWULA WAVAT YINDI*

<sup>7</sup> Sande ngan nao kiga yisolaa ngambuga linin. Pol nyaangit mbutindi. Nyaangit ngambulindi yiga nima nindi ngan tindi. Wan ngepma kwagalalaa nat ngepmat yigiyowun waa yelavika lindi Pol. <sup>8</sup> Awlat ngayna yaat sambamba yisolaa linin. Nima sakwat lam wan ngay sagalandi, vilindi. <sup>9</sup> Kwandi nyan kita suwi yambimba ndaaliga wuka lindi. Ndina si Yutikas Pol ngambulindi wan nyaangit wuka liga sindu kwandi. Sindu kwaa liga paka kipmamba ndaiga ndandi. Kuvuk wan ngayna yaat sambamba liga ndandi. Nat nimba ngipali walaa ndi kat vilaa kwupmat ndaindi. Vilaa wandi. O, tamba wundumbu yindi waa wandi. <sup>10</sup> Pol ndailaa ndina sim kalangwa kwutaa kwusalataa wandi. Nimamba ke yelavikngwa. Ana kiyandi. Kwo ligandi waa wandi Pol. <sup>11</sup> Pol wandi maa ngwutnyala wokelaa yiga ndaaliga nao kindi Pol ndinogwinala

ngambuga lilindi, nya wokendi. Wokendi ndi kat kwagalalaa yindi. <sup>12</sup> Wan kwandi nyan kat ndi kat kwutaa ngay kat kalindi. Kwo linda vak kat vilaa ndi kat nolin ngwandiga solat siga vilindi.

<sup>13</sup> Wan ngepma kwagalalaa njaambit kulaa Asos walinja ngepmat yinin. Pol kat kuvat Asos yinin. Tat Pol wandi. Ngwuk njaambitmba ay ngwula. Wun nimbumba yigiyowun waa wandi. <sup>14</sup> Pol Asos yandi mala ndi kat kulaa kwagalalaa Mitalin yinin. <sup>15</sup> Wan kava kwagalalaa nat nandinya Kiosna nat naangamba linin. Yiga nat nandinya Samos kawinin. Kwagalalaa yiga nat nandinya Miletus kawinin. <sup>16</sup> Pol Efesas kawivak kat kai wandi. Wumba nima sakwat nandinya tivak kat kai wandi Esiamba. Ndi asik Jerusalem yivat wandi. Kwiya tapman yigat waa wandi. Pentekos walinja nandinyamba Jerusalem yiga kawivat wandi.

*EFESASMBA LA JISASNA MBAAPMANA NJAMBWI NIMBA KAT POL MBUTNDI*

<sup>17</sup> Pol Mitalinba liga Efesas kat nyaangit kwindi. Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kat kwindi. Wun kat yaa vigiyangwuk waa wandi. <sup>18-19</sup> Yandi mala Pol ndi kat wandi. Ngwutnogwinala tiwa njimbla yetiwa vat vingwuk. Wuna si ana ndi kwusowa. Ngwuk kat nimamba yelavikwun. Ngwutnogwinala Jisasna njivwa kwukwun. Njimbla njimbla Juda wun kat kavle vat yivat yelavitindi. <sup>20</sup> Ngwuk kat kwunatndan kat nyaangit mbukwun. Nat nyaangit samat ana pagwuwun. Yisongwuk mala wan apma nyaangit mbutiwun. Ngwutna ngay ngayamba wan apma nyaangit visimogwiliwun ngwuk kat. <sup>21</sup> Juda kat Juda ana ndi nat nimba kat mbutiwun. Kavle vat yetilingwa vak, kwagalalaa God waa vapmba yeti. Jisas Kraist kwutaa apma njivwa kat ngwutna mbangi wiyo waavi taaga waa ndi kat mbutiwun. <sup>22</sup> Godna waagan wandi mala wun Jerusalem yiga tigowun. Jerusalem yiwun tige wun kat yinjeya vat ana vigiyowun. <sup>23</sup> Tat Godna waagan wun kat mbutndi. Ngepma ngepmamba min kat nima vat yiga kalambusmba taagagiyandi waa mbutndi. Wanda nyaangit viga ligowun. Nat vat yinjeya vat ana vigiyowun.

<sup>24</sup> Wun wupma yelavitigowun. Kwo livak kat ana yelavika ligowun. God wun kat kwiya njivwa aywaa kwupmak kat yelavika ligowun. Wun kat kwindi njivwa kingiyan. God wun kat wandi. Wuna nyan ndi kat awagapma kwiwa vatna apma nyaangit ndi kat ambuk waa wandi.

<sup>25</sup> Tat yalaa ngwuk kat God nin kat apma vat viga liga vak kat mbukwun. Ngini ngwuk kat ana vigiyowun nat samba. Viligowun. <sup>26</sup> Mbambala ngwuk kat mbukowun. Ana ngwuk kat woseka wowun. Ngwutna kita nyan apma

vat yetingweya vat klapman yindeyan wuna vat anandi.  
<sup>27</sup> Godna vat ngwuk kat aywaa mbukwun. Kan nyaangitnana samat vat ana pagwuwun. <sup>28</sup> Ngwuk avimba ngwuk. Ngwutna maawut kat avimba ngwuk. Jisasna mbaapmamba la nimba kat avimba ngwuk. Kwo njivwa ana ndi. Godna waagan kwiya njivwa kwuka viga ligiyangwuk. Sip sip kat viga liga nimba vla ligiyangwuk. Wan mbaapma nimba kat Jisas kiyalaa wenga kwindi maa God ndi kat klandi. <sup>29</sup> Ngwuk kat kwagalalaa yiwun mala nat kavana kavle nimba ngwula nindimba yaigandi. Sip sip kat valiga vatnyaliga waala vla yaigandi. <sup>30</sup> Ngwutna mbaapmamba la nat nimba ngini laataa kavle nyaangit ngwuk kat woseka waa tigandi. Ngwuk kat kavle nyaangit waa tigandi ndina mbaapmamba yingwangat. <sup>31</sup> Avimba ngwuk. Ngwula maawut ke tivinda. Nima sakwat ngan nandinya tiga wan apma nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Ndimwe kuvut ngwulagwio tiga mbutiwun. Ngwuk kat nimamba yelavika liwun. Nimamba yelavika liga nglawun.

<sup>32</sup> Mbambala yiga tigowun. God ngwulagwio tigiyanidi. God ngwuk kat Jisas kat awagapma kwindi vak kat yelavikngweya apma vat tigiyanigwuk. Ngwutnagwi Jisasna mbaapmamba la nat nimba God kwiya apma vat klaigangwuk. <sup>33</sup> Tat yawa ngwula sanya nat kwanda kwanda klavak ana yawun. <sup>34</sup> Njimbla njimbla ngwulogwio tiwan wuna taambamba njivwa kwuka sanya klaliwun. Wunogwionana tiga nimba wuna sanyamba kwiga kwanda kwanda kalalindi. Viligangwuk. <sup>35</sup> Wuna taambamba njivwa kwuka sanya klawa vak kat vilaa yelavika lingwuk. Wa vat apma vatna waa yelavika lingwuk. Ngwula njivwa kwuka sanya klaa tigiyanigwuk. Njivwa kwuka sanya klalaa yelogwenga tiga nimba kat kwigiyangwuk. Njambwi nyan Jisas wandi. Nak nyan kat kita nda kwimeyan apma nglei vatna waa wandi.

<sup>36</sup> Pol wan nyaangit mbutndi mala wutaa kwali mamba silaa ligandi. Pol God kat ngambundi. <sup>37</sup> Awat sowat valaka kwutndi. Kwutaa nglaga walaa ay mila Pol kat wandi. <sup>38</sup> Ndina nyaangit wutaa liga maawut viyalindi, nglalindi. Ngini ngwuk kat ana vigiyawun wanda nyaangit kat yelavita nglalindi. Nglaliga ngaambit kat Pol kat kalindi.

## 21

### *POL JERUSALEMAT YINDI*

<sup>1</sup> Ndi kat ali waa kwagalalaa yinin. Valigela Kosmba kawinin. Nat nandinya Ros kawinin. Ros kwagalalaa Patara yiga kawinin. <sup>2</sup> Pataramba liga Finisia yineyan

njaambit vinin. Vilaa kulaa yinin. <sup>3</sup> Wan ngepma kwagalalaa yiga Saipras walinja kipma kat vinin. Kambang-wat yiga wa kipma kat vilaa wan kipmana way way yinin. Yiga Siriamba kawinin. Tayamba njaambit kwagalalaa wan ngepma wuleinin. Ndina njaambitna kwanda kwanda wuse-livat kawindi. <sup>4</sup> Wan ngepmamba Jisasna mbaapmamba la nimbana ngaymba yiga ndinogwinala tinin. Nandinya silavili linin. Godna waagan ndina maawut ngwandindi mala Pol kat wandi. Jerusalem ke yiga waa wandi. <sup>5</sup> Ndinai waa nyaangik kat kai walaa ndi kat kwagalalaa yinin. Wundi nimba yiga ndina taagwa nyangu yaa waambu ngepmamba nin kat kaliga kwagalandi. Tivagawimba yiga wogwelaa kwali mamba silaa God kat wagalanin. <sup>6</sup> Ndi kat wanin. Ali ngwula wanin. Nin kat wandi. Ay ngwula wandi mala yinin. Njaambit kunin. Ndi lungwamata ngepma wuleindi.

<sup>7</sup> Taia kwagalalaa Tolomes, yinin. Wan ngepmamba la ndi Jisasna mbaapma nimba kat apma nandinya walaa ndinog-winala ngambuga kita nandinya linin. <sup>8</sup> Nat nandinya wan ngepma kwagalalaa yiga Sisaria kawinin. Wan ngepma kaw-ila yiga Filipna ngaymba tinin. Ndi God waa apma nyaangit mbutiga nyana. Tat Jerusalemba Jisasna mbaapmamba la tambavili kiyeli vililik nimba silavili nimba kat njivwa kwindi. wan nyan Filip silavili nyanguna kita nyana. <sup>9</sup> Ndina taagwa nyangu aynat tindi. Ndi kat ndu ana klalindi. Kwo lindi. Ndi God waa apma nyaangit mbutindi.

<sup>10</sup> Nandinya kuvut wumba linin. Godna nyaangit mbutiga nyan Judiamba liga yandi. Ndina si Agabas. <sup>11</sup> Agabas yaga Polna let klalaa ndina man taamba avla ngilaa wandi. Godna waagan wupma waligandi. Jerusalemba liga Juda wan let tiga nyan kat ngilaa Juda ana ndi nat nimba kat kaligiyandi waa wandi Godna waagan waa wandi Agabas.

<sup>12</sup> Ninagwi nat nimbo wutaa Pol kat wanin. Jerusalem ke yiga waa wanin. <sup>13</sup> Pol nin kat wandi. Manda kat vaaka nglaga wun kat waligangwuk. Wun Jerusalem yivat yelavika liwun. Ngwuk manda kat mandit mandit nyaangit wun kat ngambuligangwuk. Njambwi nyan Jisasna nyaangit mbuk-wangat wun kat ngilaa vatnyanjeyan ndina mala waa wandi Pol. <sup>14</sup> Ndina maawut ana alipsiga kwulakiyanin. Wungi kat tiga nat nyaangit ana wanin. God waa vapmba tigiyandi waa wanin.

<sup>15-16</sup> Tiga liga nina nda kwunataa Jerusalem yinin. Seser-amba la Jisasna mbaapmamba la nat nimba wunogwinala yindi. Jerusalemba yiga tineya ngay kat yiga simogwindi. Wan ngay Nesona ngaya. Ndina angwa ngepma Saipras. Tat Jisasna mbaapma wuleindi.

*POL JEMS KAT YIGA VINDI*

<sup>17</sup> Jerusalem yanin mala Jisasna mbaapmamba la nimba nin kat vilaa solat siga yagwa wandi.

<sup>18</sup> Nat nandinya Pol Jems kat vivat yindi. Jerusalemba la Jisasna mbaapmamba la njambwi nimba kita vat tindi. <sup>19</sup> Pol ndi kat apma nandinya walaa ngepma ngepma yiga Godna nyaangit mbutinda vak kat ndi kat mbutndi.

<sup>20-21</sup> Ndina nyaangit wutaa wandi. God apma vat yindi. Ndi nima nyana waa wandi. Pol kat nat nyaangit wandi. Wan nyaangit awut wandi. Nima sakwat Juda Jisasna mbaapma wuleindi. Moses kwiya lomba ke yetingwa. Mat nyangu kat mbangi pitingwa vak kwagala waa Pol wandi waa waligandi. <sup>22</sup> Jerusalem yama vat wukiyandi. Nin angamak yigiyandin. <sup>23</sup> Wupma yigiyamin. Nina nyaangitmba yigiyamin. Aynat nimba ndi ngi liga. Moses waa vapmba nglambi njangigiyandi. <sup>24</sup> Min ndinogwinala yiga wan vapmba yigivangwuk. Wan vat yivat tinjeyan min ndi kat wenga kwigiyamin. Kwimin mala Judana vapmba ngwutna nambuna yuwi vigiyandi. Wan vat yimeyan Juda vigiyandi. Pol kat walinja nyaangit woseka waligandi waa vigiyandi. Moses kwiya lomba yetilimangat vigiyandi. <sup>25</sup> Jisasna mbaapma wuleila Juda ana ndi nat nimba. Moses kwiya lomba ana yetilindi. Wan vak viliganin. Kwowa. Tat ndi kat pas piliwutnin. Wan pasmba ndi kat wanin. Waagan kat kelonja wimbu ke kiga. Yelogwen ke kiga. yambisik kwuka ke yetiga waa piliwutnin waa wandi. <sup>26</sup> Wungi kat tiga wundi aynat nimba kat Pol kwutaa kalindi. Ndi aywaa Judana vapmba ndina nglambi njangindi. Njangilaa God kat kwunatinja ngay wuleilaa God kat kwinjeya nandinya mbutndi. God kat kwinjeya nandinyamba nglambi njanginja vat ngilindi.

*POL KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>27</sup> Wundi tambanat nimba nandinya silavili kwo lindi. Nindinya silavili ngilindi maa Esia walinja nima kipmamba yaa Juda God kat kwunatinja ngay wuleilaa Pol kat vini. Pol kat kavle nyaangit ngambundi. Nima sakwat nimba ndina kavle nyaangit wutaa maawupmba yelavika Pol kat yiga kwutndi. <sup>28</sup> Ndi nima kwundimba walega wandi. Isrel liga nimba yagwa ngwula. Wan nyan ngepma ngepma yiga Moses kwiya lo kwagala ngwula waa walindi. Isrel tiga nimba kat kai awa waa walindi. Mbambala Juda ana ndi nat kita nyan kwutaa Godna ngay kalindi. Wundi kat tiga wan ngay nglambi lindi waa walega wandi. <sup>29</sup> Tat Efesamba yaa kita nyan ndina si Trofimas. Ndi Juda ana ndi, Pologwinala Jerusalemba yetilindi, yindi. Pol wan nyan kat Godna ngay

kalilindi waa yelaviti ndi. Pol wupma ana kalindi. Yelavika liga kavle nyaangiti ndi kat ngambundi.

<sup>30</sup> Wan nyaangiti wutaa mbutseli mbutsela kwiyatapman ngepma nimba aywa wutndi. Ngepma nimba aywaa piliga yaa Pol kat kwutaa Godna ngay alagumba taagandi. Godna ngay kat viga la nimba ndaambange mbapmo kwalandi.

<sup>31</sup> Wan nima sakwat nimba yisola la nimba Pol kat vatnyavat tindi. Romba yaa la soldia kat viga la njambwi nyan Jerusalemba la nimba nima vat yinja vak kat wutndi.

<sup>32</sup> Wungi kat tiga ndina njambwi soldia nat soldia kat kwutaa nima sakwat nimba la kavat piliga yindi. Wan nimba soldia kat vilaa Pol kat viyalinja vat kwagalalaa kwo lindi.

<sup>33</sup> Soldiana njambwi nyan Pol kat yiga kwutaa wandi. Ndi kat man taamba angi ngwula sen vililikimba. <sup>34</sup> Nat nimba nat nyaangiti wandi. Nat nimba ndino nat nyaangiti wandi. Nima sakwat nimba manditi manditi walega walinjangat njambwi nyan yilinja vatna angwa ana vindi. Wungi kat tiga soldia kat wandi. Ndi kat kwutaa ngwula ngayat kali. <sup>35</sup> Wanditi maa soldia ndi kat kwutaa yiga ngwutnyala wayмба kalindi. Juda ndi kat yaa wegwulaa vatnya mina lindi. Wungi kat tiga soldia Pol kat nindimba lindi kwutaa kwusolaa nyaambupmba taagalaa klindi. <sup>36</sup> Juda ndina kwupmba yiga walega walindi. Ndi kat vatnya waa walindi.

### *POL AWAT MBUTNDI*

<sup>37-38</sup> Pol kat soldiana ngay kali mina lindi. Pol njambwi nyan kat wandi. Min kat mbupmat yigowun. Wutaa njaambwi nyan ndi kat wandi. Wukowun. Wun kat wowun Grik walinja nimbana kwundimba wamin. Min Isipmba ya kavle nyan ana min. Tat wan nyan soldia 4,000 kwutaa gavman kat sivat tindi. Mbambala ndinogwio ndina soldia kwo kavamba yetiligandi waa wandi. <sup>39</sup> Pol wandi. Wunai ana ndi. Wun Juda wun. Wuna angwa ngepma Tasas. Wan ngepma Silisia walinja nima kipmamba ligandi. Wuna ngepma nima ngepma. Kindi nimba kat mbupmat yigowun waa wandi Pol. <sup>40</sup> Njambwi nyan kwowa ndi kat awa wandi maa Pol ngwutnyalamba laataa ndi kat taamba taagandi. Kwundi ngambulapman tindi, Pol ndi kat ndina angwa kwundimba Hibru walinja kwundimba ngambundi wan nyaangiti.

## **22**

<sup>1</sup> Pol ndi kat wandi. Yakwa nimba njambwi nimba wunai waiga vat awut. Kavle vat yilapman yiwa vak kat ngwuk kat waigowun. <sup>2</sup> Ndina angwa kwundimba Hibru walinja kwundimba ngambulindi mala wuka kiyak walindi. Pol ndi kat wandi.

<sup>3</sup> Wun Juda wun. Wuna angwa ngepma Tasas. Wan ngepma Silisia walinja nima kipmamba ligandi. Wun kwandi nyan tiga yaa Jerusalemba tiwun. Wun Jerusalemba skul wun. Wan skul kat viga la nyan Gameliel. Ndinamba skul wun. Nina ngwuk walanga ta vak wun kat simogwindi. God kat yelavika ndinai waa nyaangitmba yetiwun. Wun ngwulai yiliga vla yiwun. <sup>4</sup> Jisasna mbaapma wuleila nimba kat ndi kat kavle vat yiwun. Ndi kat vatnyavat tiwun. Ndina ndu taagwa kat kwutaa kalabusmba taagawun. <sup>5</sup> God kat kwunatiga njambwi nimbawu ndina mbaapma nimba wawa vak ndi wuka lindi. Woseka ana wowun. Damaskas walinja ngepmamba liga Juda kat ndi pas piliwuta wun kat kwindi. Wan pas kwutaa yiwun. Jisasna mbaapma nimba kat kwutaa ngilaa Jerusalemat kalivat yiwun. Ndi kat nima vat yivat yiwun.

<sup>6</sup> Ava yambimba yiga wan ngepma Damaskas ngwaymba liwun. Nima nandinya nima ya nyinangwupmba liga vitindi, viwun. <sup>7</sup> Viga kipmamba ndawun. Ndalaa kwundi wutwun. Wan kwundi Sol manda kat wun kat kavle vat yiligamin wandi, wutwun. <sup>8</sup> Wun wowun. Njambwi nyan min anda nyan min wowun. Wan kwundi wandi. Wun Jisas wun. Wun Nasaret walinja ngepmamba tiga yaa nyan wun. Wun kavle vak yilima nyan wun waa wandi. <sup>9</sup> Wunagwinala la nimba ya vitindi, vindi. Wun kat wanda kwundi ana wutndi.

<sup>10</sup> Wun wagalawun. Njambwi nyan anda vatna yiweya. Njambwi nyan wun kat wandi. Laak. Damaskas wuleimin mala nat nyan yalaa min kat wuna nyaangit mbukiyandi. <sup>11</sup> Nima ya vilaa wuna mini pli wandi. Ana viwun. Wunogwinala ta nimba wuna taambamba kwutaa ngepmat kalindi.

<sup>12</sup> Wan ngepmamba kita nyan tindi. Ndina si Ananias. God kat yelavika lindi. Judana vapmba yetindi. Damaskasmba la Juda ndi kat walindi. Ananias apma nyan min waa walindi. <sup>13</sup> Wunai liga kava yalaa wuna ngwaymba laataa wandi. Yakwa nyan Sol min avi. Wandi mala wuna mini viga Ananias kat viwun. <sup>14</sup> Ananias wun kat wandi. Nina ngwak walanga God kat yelavitindi. Mbambala God ndina maawutmba tiga vat min kat simogwivat wandi. God ndina nyan Jisas kat min kat simogwindi. Jisas Godna njivwa apma vat kwutindi. Jisas waa kwundi wutimin. <sup>15</sup> Ngepma ngepma yigaa viga wupma nyaangit mbukiyamin. <sup>16</sup> Wungi kat tiga manda kat kawiga ligiyamin. Laata ngu yagu. Jisas kat wagalameyan mina kavle vat yetilima vakat silimwigiyandi waa wandi Ananias.

<sup>17</sup> Wun Jerusalemat lungwamataa yiwun. Ngepma yilaa Godnana ngay wuleigaa God kat ngambuga liga simat vla



viwun. <sup>18</sup> Wan simapmba njambwi nyan wun kat wandi. Kwiyatapman Jerusalem kwagala. Wan ngepmana nimba minai waiga nyaangit ana wukiyandi. Kai waigandi waa wandi Jisas. <sup>19-20</sup> Wun ndina kwundi kat awat wowun. Njamwi nyan. Tat yisola linja ngay wuleilaa min kat yelavitiga nimba kat kwutaa kalilaa ndi kat viyowun. Mina nyaangit mbutiga nyan Stiven ndi kat vatnyanja njimbla ndi kat vatnyala nimbana waavwi viga liwun. Wun yelavikwun. Wan kavle nyan kat apma vat yiligandi waa yelavikwun. Wan vak yiwa vak kat aywaa wutndi. Tat ndinogwinala yetiwun. Waweya nyaangik kat kai ana waigandi. <sup>21</sup> Njambwi nyan wun kat wandi. Ay. Sivla yambi yiga Juda ana ndi nat nimba kat wuna apma nyaangit mbukiyamin waa wandi Pol.

***ROMBA LIGA YAA NYAN POL KAT KWUTAA KALINDI***

<sup>22</sup> Wundi nima sakwat nimba Pol waa nyaangit yisolaa liga wuka lindi. Pol Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbupmak kat wandi mala kai waa nima kwundimba walega wandi. Ndi kat kwutaa kalilaa yiga ndi kat vatnya. Kan kavle nyan kwo lindeya vat ana nglatndi waa walega wandi. <sup>23</sup> Kipmamba la mbaw klalaa pli waa yaagindi. Ndina waavwi kwutaa viyavlika kiselaa nima kwundimba walindi. <sup>24</sup> Romba liga yaa njambwi nyan soldia kat wandi. Pol kat kwutaa ngwutna ngayat agiyamba ngwuk. Ndi kat viyaga Judana nima vat yilinja vatna angwa ndi kat wagala waa wandi. <sup>25</sup> Pol kat kwutaa ngilaa viyavat tindi. Pol njambwi soldia kat wandi. Kavle vat wun kat ke yiga wandi. Wun Romna ndimba wuleila la nyan wun. Wun kat ana alipsiga vyaigangwuk waa wandi.

<sup>26</sup> Njambwi soldia wutaa ndina njambwi nyan kat yiga mbutndi. Min mandana yilima. Wan nyan romba la nyana. <sup>27</sup> Wungi kat tiga njambwi nyan Pol kat yiga wagalandi. Min Romba la nyan min? Waa wandi. Pol awat wandi. Awa luwa. Wun Romba la nyan wun. <sup>28</sup> Njambwi nyan Pol kat wandi. Wun nima sanya kwiwun maa wun kat wandi. Min Romba la nyan min waa wandi. Pol ndi kat wandi. Wun sanya ana kwiwun. Wuna nyaek Romba la nyanat tinda kat wun Romba la nyan wun. <sup>29</sup> Pol wan nyaangit mbutndi mala ndi kat viyavat ta nimba ndi kat kwagalalaa yindi. Njambwi nyan Pol kat nginda kat vaaka lindi. Romba la nyan kat ngindeyan kavle vatna.

***POL JUDANA NJAMBWI NIMBA KAT MBUTNDI***

<sup>30</sup> Njambwi nyan yelavitndi. Juda manda vatna Pol yindi ngambulinja waa yelavitndi. Wungi kat tiga Pol kat kwutaa sen njalataa yisola la nimba tiga kavat kalindi. God kat kwunatiga njambwi nimbagwi Judana njambwi nimbo yisola

lindi. Njambwi nyan Pol kat kiyalaa ndi kat wandi. Ndina nindimba laataga ambuk waa wandi.

## 23

<sup>1</sup> Pol yisola la nimba kat vilaa wandi. Wuna yakwa nimba, wun kavle vat ana yiwun viligowun. Woseka ana wowun God viligandi. Tat kavle vat ana yiwun. Mbambala kavle vat ana yigiyowun. <sup>2</sup> Pol wan nyaangit mbutindi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Ananias Polna ngwaymba la nyan kat wandi. Tipwimba aviya waa wandi. <sup>3</sup> Pol Ananias kat wandi. Wun kat viyanda vla min kat God viyaigandi. Nat nimba min kat viga yelavitigandi. Ndi apma nyana waa yelavitigandi. Min apma nyan ana min. Min kavle maawut yelavika liga nyan min. Wun kat viga yelavitigamin. An nyan Moses kwiya lomba ana yetiligandi waa yelavitigamin. Minogwi wungivat sigat. Mino Moses kwiya lomba ana yetiligamin. Tipwimba aviya waa Moses kwiya lo kat kai waa kalipmin.

<sup>4</sup> Polna ngwaymba liga nimba ndi kat wandi. Kavle nyaangit wama nyan God kat kwunatiga nimbana njambwi nyana waa wandi.

<sup>5</sup> Pol wandi. Yakwa nimba, njambwi nyanat tinda vat ana viwun. Viga yiwan kavle nyaangit ana ngambugewun. Njambwi nyan kat kavle nyaangit ke waga waa piliwutndi.

<sup>6</sup> Yisola la njambwi nimba kat Pol vilaa yelavitndi. Ndina nat nimba Ferisis walinja nimba yetiliga vapmba yetiligandi. Wan mbaapma vlililik tinja vak kat yelavita wandi. Yakwa nimba wun Ferisi wun. Wuna nyaek Ferisia. Kiya nimba laakiyandi waa wawa vak kat wutaa wun kat kwutaa kalindi waa wandi Pol. <sup>7</sup> Pol wandi maa Ferisio Satusio nima vat ngambuga waleandi. <sup>8</sup> Satusina vak kingiyan. Kupma yelavitigandi. Kiyaa nimba ana laakiyandi. Ensel kai ana ligandi. Waagan kai ana ligandi waa yelavitigandi. Ferisina vat kingiyan. Wupma yelavitigandi. Kiyaa nimba ngini laakiyandi. Ensel waagan tigandi waa yelavitigandi. <sup>9</sup> Wungi kat tiga nima kwundimba ngambuga waleandi. Moses kwiya nyaangit simagwiliga nimba Ferisina nimba laataa nima kwundimba wandi. Yilingwa vat ana nglaatndi. Wan nyan kavle vat yilinda vat ana vinin. Ensel ndi kat anagandi mbukna. Waaga ndi kat anagandi mbukna waa wandi.

<sup>10</sup> Nima vat ngambuga waleandi. Romba liga yaa njambwi nyan Pol kat kavle vat yigiyandi waa vaatindi. ndina soldia kat wandi. Ngwuk ndina nindimba ndailaa Pol kat kwutaa ngwula ngayat kali waa wandi.

<sup>11</sup> Ngan njambwi nyan Jisas Polna ngaymba laataa liga ndi kat wandi. Ke vapma. Wun kat Jerusalemba liga nimba kat

mbupmin. Wun kat Romba liga nimba kat mbukiyamin waa wandi.

*POL KAT VATNYAVAT YELAVITNDI*

<sup>12</sup> Ngambi Juda nima sakwat yisolaa liga wandi. Nin nao ana kigiyanin. Nin ngu ana kigiyanin. Pol kat vatnyala liga nao kiga ngu kigiyanin. Pol kat vatnyala liga nao kiga ngu kigiyanin waa wandi. <sup>13</sup> Yisola liga wan nyaangit wala nimbana sakwat ndumi vili nimba kat kwutlatindi. <sup>14</sup> Wan nimba God kat kwunatiga njambwi nimbagwi kan ngepmana njambwi nimba kat yiga wandi. Nin vanin. Nao ana kigiyanin. Ngu ana kigiyan. Pol kat vatnyalaa liga ngini nao kiga ngu kigiyanin wanin. <sup>15</sup> Wungi kat tiga Romba liga yaa njambwi nyan kat nyaangit awa ngwula. Pol kat kwutaa agiya awa. Angwa nyaangit wupmat wanin waa awa. Ngwuk kat vivat yalindi mala ndi kat nindi ava yambinba vatnyagiyanin waa wandi.

<sup>16</sup> Polna laawa ndina nyaangit wutaa soldiana ngay wuleilaa Pol kat mbutndi. <sup>17</sup> Pol kat mbutndi maa Pol njambwi soldia kat wandi. Yagwa. Min kat nyaangit mbupmak wowun. Wan kwandi nyan kat kwutaa mina njambwi nyan kat kali. Nyaangit ngiliga waa wandi Pol. <sup>18</sup> Njambwi soldia ndi kat kwutaa ndina njambwi nyan kat kalilaa ndi kat wandi. kalabusmba liga nyan Pol wun kat wandi. Wan nyan kat kwutaa mina njambwi nyan kat kali. Nyaangit ngiliga waa wandi Pol waa wandi njambwi soldia.

<sup>19</sup> Njambwi nyan kwandi nyan kat taambamba kwutaa samat kalindi. Nat nimbamba wutandi walaa kalindi. Kalilaa wagalandi. Anda nyaangitna. Wun kat ambuk waa wagalandi. <sup>20</sup> Kwandi nyan wandi. Kinya Juda min kat waigandi. Pol kat agiya waa waigandi. Angwa kwundi wupmat wanin waa waigandi. <sup>21</sup> Ndina nyaangit ke wupma. Ndumi vili la nimba kwulata nimba pagwuga ndi kat vatnyavat kwiga ligandi. Wundi nimba wandi. Nao ana kigiyanin. Ngu ana kigiyanin. Pol kat vatnyalaa liga ngini nao kiga ngu kigiyanin waa wandi. mbambala ndi kat vatnyavat kawiga ligandi. Ndi kat kalimerya njimbla kat kawiga ligandi waa wandi kwandi nyan. <sup>22</sup> Njambwi nyan ndi kat wandi. Wun kat mbupma nyaangit nat nimba kat ke yiga mbuka. Ay mila waa wandi.

*VIGA LA NYAN FILIKS KAT POL KAT KWUTAA KALINDI*

<sup>23</sup> Walaa njambwi nyan ndina kwupmba la mbit vlililik soldia kat wandi. mamba veiliga soldia 200, hosna mbunimba wataa yaliga soldia 70, nimbi nda kwutaa liga soldia 200 kwutaa Sisariat ay, Pol kat kwutaa kaligiyangwuk. Mbambala ngan 9 klok wan ngepma kwagalalaa yigiyangwuk. <sup>24</sup> Hos kuvuk yiga kwutaa kiyaa Pol wungi hosna mbunimba ndaaliga yigiyandi. Sisariamba liga viga liga nyan kat Pol kat

kaligiyamin. Viga liga nyana si Filiks waa wandi. <sup>25</sup> Njambwi nyan Filiks kat pas piliwutndi.

<sup>26</sup> Wun Klodias waa Lisias walinja nyan wun. Wan pas wun piliwutigowun. Min viga liga nyan min Filiks kat wan pas piliwutigowun. min njambwi nyan min. <sup>27</sup> Wan nyan Polndi kat Juda kwutaa vatnyavat wandi. Pol Romba la nyanat tinda kat wutaa ndinai liga vat tivat yiwun. <sup>28</sup> Ndina nyaangitna angwa kwundi wupma Pol kat kwutaa ndina njambwi nimba la kavat kaliwun. <sup>29</sup> Wan nyaangit wutaa yelavikwun. Nina lo ana kalitndi waa yelavikwun. yelavitaawowun. Ndi kat ke vatnyaga. Ndi kat kalabusmba ke taagaga waa wowun. Ndina lo Judana yetila lo mina kalitndi. <sup>30-31</sup> Nat Juda ndi kat vatnyavat tinja vat wutwun. Wungi kat tiga min kat yindi. Ndi kat kavle nyaangit ngambuliga nimba kat wowun. Wan nyaangit Filiks kat yiga ambuk waa wowun waa nyaangitmba yindi. Pol kat kwutaa Antipatris walinja ngepmat kalindi. Wan ngepma ngan yiga wuleindi. <sup>32-33</sup> Nat nandinya mamba veiliga soldia ndi kat kwagalalaa lungwamataa soldiana ngayat yindi. Hosna mbunimba wataa yaliga soldia Pol kat kwutaa Sisariat kalindi. Viga la nyan wan pas vilaa Pol kat wagalandi. Mina angwa ngepma anda nima kipmamba ligandi waa wagalandi. Pol wandi silisia walinja nima kipmamba ligandi. <sup>34-35</sup> Wungi kat tiga viga la nyan wandi. Wovuna. Min kat kavle nyaangit ngambula nimba yandi mala mina nyaangit wukiyowun waa wandi. Tat Herot kwutnda nima ngaymba Pol kat yiga taagandi. Pol wan ngaymba yetindi. Nat nimba ndi kat viga lindi.

## 24

### *POL KAT KAVEL VAT NGAMBUNDI*

<sup>1</sup> Nandinya tambanat tamba yindi maa God kat kwunatiga njambwi nyan Ananaias, Judana njambwi nimba, nat nyan ndina si Tertalas ndi Sisariat yindi. Tertalas tat kotmak wuleiliga nimbana nyaangit wutaa kot wuleilaa Jas kat mbutiga nyana. Wan nimba aywaa yalaa Pol kat viga la nyan kot kavle nyaangit ngambundi. <sup>2</sup> Tertalas kat ambuk waa wandi maa laataa mbutndi. Nima nyan Filiks. Nin kat apma vat viga limangat apma vat yetiliganin. Nat nimba yanjeyan nin kat ana sigiyandi. Nima sakwat apma lo taagamangat apma vat yetiliganin. <sup>3</sup> Kwutima njivwa kat vilinjeyan apma vatna waa nolin ngwandiliganin.

<sup>4</sup> Nima sakwat ana mbukiyowun. Min kat wagalavat yigowun. Kan mbupmat yiwa mat nyaangik kat wupmangat wagalaligowun. <sup>5</sup> Wan nyan Pol kavle nyana. Kavle vat yiliga nyana. Ngepma ngepma yiga kavle nyaangit Juda kat

ngambuga kavle vat yiliga nyana. Nasarin walinja mbaapma nimbana njambwi nyan ndi. <sup>6-7</sup> Godna ngay wuleilaa kavle vat yi mina lindi, nglambi tindi maa ndi kat kwutnin. Nina ngepma vatmba ndi kat nima vat yivat wanin. Njambwi nyan Lisias kai walaa kao yaa veilaa ndi kat kwutaa kalindi. <sup>8</sup> Lisias wandi. Pol nyaangitno ligandi Filiks kat yaa vigandi waa wandi. Pol kat wagalalaa wowa nyaangit woseka ana wowun. Vigiyamin waa wandi Tertalas.

<sup>9</sup> Ndnionala yaa Juda kita nyaangit ngambundi. Woseka ana waligandi waa ngambundi.

### *POL AWAT FILIKS KAT WANDI*

<sup>10-11</sup> Tertalas wandi maa viga la nya Pol liga kavat taamba taagalaa wandi. Pol waigandi waa wandi. Pol wandi. Wan nimba kat naambi nima sakwat tiga ndi kat viga limin. Wungi kat tiga kavle vat ana yiwun waa nolin ngwandiga waigowun. Nandinya tamba vili kiyeli vililik yindi maa Jerusalem wuleiwun. Jerusalemba tiwa vat kindi nimba Juda vindi. God kat yelavipmak Jerusalem yiwun. <sup>12</sup> Godna ngay wuleilaa nat nimba kat ana walevat wowun. Ngepmamba kavle nyaangit ana ngambuwwun. <sup>13</sup> Wun kat walinja nyaangit woseka waligandi. Nyaangit simogwiliga nda kai.

<sup>14</sup> Kita vat yetiwa vak kat kai waligandi. Nina nyaek ngwat yelavika yeta vapmba God kat yelavitigowun. Jisas waa nyaangitmba yetiligowun. Jisas waa nyaangitmba yetiliwangat kai waligandi. Moses kwiya lo kwutaa ligowun. God waa nyaangit tat ta nimba piliwutinja nyaangit kwutaa ligowun. <sup>15</sup> God wandi maa kita nimba apma nimba kavle nimba aywaa laakiyandi. Viligowun. Ndino wupma viligandi. <sup>16</sup> Wun apma vat yetiligowun. Nat nimba wun kat ana waigandi. Ndi kavle nyana waa ana waigandi. God wun kat ana waigandi. Ndi kavle nyana waa ana waigandi.

<sup>17</sup> Tat nat naambi kuvuk kwo liwun. Jerusalem ana yiwun. Jerusalemba la Juda kat sanya kwivat yiwun. Kita nda God kat kat ya salilaa God kat yamba tulaa kwivat yiwun. <sup>18</sup> Godna ngay wuleilaa ndi kat kwiliwun maa vindi. Judana vapmba nglambi njangiwwun maa vindi. Wunogwinala liga nat nimba kai. Nima vat yiliga nimba kai. <sup>19</sup> Esaimba liga yaa Juda mina lindi. Ndi kavle nyaangit tindi. Ndi yalaa ndina nyaangit mbutnjeyan wovuna. Ndi yalaa ndina nyaangit mbutnjeyan wovuna. Ndi ana yandi. <sup>20</sup> Kavle vat yiwa vak kat min kat mbunjangat wowun. Yisola lindi maa ndi kat mbukwa njimbla kavle vat yiwun? Kavle yimin waa ana wandi wun kat. <sup>21</sup> Ndi kat mbukwa njimbla ndi kat wowun. Kiya nimba laakiyandi waa wawangat wun kat walevat wangwuk waa wowun. Wawa nyaangit kavlea? Waa wagalandi Pol ndi kat.

<sup>22</sup> Filiks Jisasna mbaapma nimba ta vat viga lindi. Ndi laataa angwa nyaangit kingiyan mbukwa waa wandi. Lisias walinja njambwi nyan yandi mala angwa nyaangit siga nagugiywoun waa wandi. <sup>23</sup> Pol kat viga la njambwi soldia kat wandi. Ndi kat yigumba viga alimba. ndina ngay ndaamangena mbapma ke siga. Ndina ali nimba ndi kat kiginda kwivat yanjeyan wovuna waa wandi. <sup>24</sup> Nandinya kuvut yindi mala Filiks ndina taagwa Drusilanala yambik. Li Judana taagwat. Pol kat yagwa wandi maa ndina nyaangit wupmbik. Jisas Kraist kwutaa njivwa kat ndina mbangi wiyo waavi taaganda vak kat Pol mbik kat mbutndi. <sup>25</sup> Apma vat yetimbangat mbutndi. Kavle maawut kwagalalaa apma maawupmba yelavipmbangat mbutndi. God ndinyanguna njivwa siga nagundeya yaigaa nandinya kat mbutndi. Wan nyaangit Pol mbutndi mala wutaa vaka liga Filiks wandi. Ay mila. Ngini min kat anagowun yagwa waigaa waa wandi. <sup>26</sup> Feliks yelavitndi. Pol wun kat ngini sanya anagandi kwigiya waa yelavitndi. Wan vak yelavita Pol kat yagwa wandi mala nima sakwat njambwi wan nyaangit Pol mbutndi. <sup>27</sup> Naambi vililik yindi maa nat njambwi nyan Posias waa Festas walinja nyan yandi. Ndi Filiksna njivwa klalaa viga la nyanat tindi. Filiks Pol kat kalabusmba taagandi. Ana ndi kat kwagalandi. Kalabusmba taagaweyan Juda wun kat waigandi. Filiks apma nyan waa waigandi waa yelavitndi.

## 25

### *ROMBA LIGA NJAMBWI NYAN KAT POL VIVAT WANDI*

<sup>1</sup> Njambwi nyan Festas Sisaria wuleindi. Nandinya kuvut yindi maa Sisaria kwagalaa Jerusalem yindi. <sup>2-3</sup> Tiga liga God kat kwunatiga njambwi nimbagwinala Judana nima nimba Festas kat yalaa Pol kat kavle nyaangit ngambundi. Pol Jerusalem yindeya vak kat wagalandi. Nindi ava yambimba ndi kat vatnyavat yelavitndi. <sup>4</sup> Festas wandi. Pol Sisari-amba kalabusmba ligandi. Samat tiga yigiyowun wan kava. <sup>5</sup> Ngwuk njambwi nimba wunogwinala Sisaria yaigangwuk. Yalaa nyaangit tindeyan Pol kat kat waigangwuk.

<sup>6</sup> Festas nandinya serakuvuk o nandinya tambavili wupma lindi. Tiga Sisariat yindi. Ngepma wuleilaa kat tinja ngay wuleilaa Pol kat yagwa wandi. <sup>7-8</sup> Pol wuleindi maa Jerusalemba liga yaa Juda Pol kat wegwundi maa Jerusalemba liga yaa Juda Pol kat wegwundi. Wekwuga wandi. Pol nima sakwat kavle vat yilindi waa wandi. Simogwi liga nda kai. Pol laataa wandi. Judana lo wun ana kalitaa kavle vat yiwun. Godna ngay wuleilaa ana kavle vat yiwun. Tamba la njambwi nyan kwiya lo ana kalikwun.

<sup>9</sup> Festas wandi. Jerusalem yilaa wan nyaangit wukweyan wovuna? Waa wandi. Yelavika wandi. Ndi kat kwutaa Jerusalem kalimeyan Juda wun kat waigandi. Festas apma nyana waa waigandi waa yelavitndi. <sup>10</sup> Pol wandi. Kai ana nglaatndi. Mbambala Romba la njambwi nyan viga la kotmba ligowun. Judana lo ana kalikwun. Viligamin. Ndina kot manda kat wuleigiyowun. Kai wowun waa wandi Pol. <sup>11</sup> Lo kalikwun mala wun kat vatnyameyan wovuna. Lo ana kalikwun. Ndi woseka waligandi. Ndina kot manda kat wuleigiyowun. Wan nyaangit Romba liga njambwi nyan kat mbupmat wowun waa wandi Pol. <sup>12</sup> Festas ndina ngwaymba la nimba kat wagalalaa wandi. Romba la njambwi nyan kat mbupmak wowun. Ndi siga nagugiyandi waa wamin. Wungi kat tiga ndi kat yiga vigiyamin.

*AGRIPAGWI NDINA TAAGWA KAT POL MBUTNDI*

<sup>13</sup> Samat tiga Agripa walinja king ndina taagwanala Sisaria yambit. Festas kat apma nandinya wavat yambik. <sup>14-15</sup> Nandinya kuvut tiga Festas mbik kat Polna nyaangit wandi. Wan kava kalabusmba la nyan kita nyan tindi. Filiks ndi kat kalabusmba taagalaa yindi. Wun Jerusalem yiwun maa God kat kwunatiga njambwi nimbo nat Judana njambwi nimbo wun kat yalaa Pol kat kavle nyaangit ngambundi. Wamin maa vatnyagiyamin maa wandi. <sup>16</sup> Ndi kat wowun. Ngwumbungwa vat nin Romba la nimba nina vat ana ndi. Tat kot yaigandi. Ngwutno yaigangwuk. Wangwuk mala awat waigandi. Ngwutna nyaangit kwulatndeyan ndi kat vatnya waigowun. Nin Romba la nimba nina vat kingiyana waa wowun ndi kat.

<sup>17</sup> Ndi wan ngepma yandi maa ana kwo liwun. Nat nandinya kot tinja ngay wuleilaa ndalilaa Pol kat agiya wowun. <sup>18</sup> Ndi kat kai waliga nimba laataa wandi. Kavle nyaangit ngambugiyandi walaa wowun. Kavle nyaangit ana ngambundi. <sup>19</sup> God kat yelavitnja vak kat walea lindi. Kiya pali kat ndina si Jisas ndi kat walea lindi. Pol wandi kiyalaa laataa kwo ligandi. <sup>20</sup> Ndina nyaangitna angwa wukweya vak ana viwun. Wungi kat tiga Pol kat wagalawun. Jerusalem yilaa wan nyaangit wukweyan wovuna waa wagalawun. <sup>21</sup> Pol kai wandi. Wumba kalabusmba kwavat wandi. Romba liga njambwi nyan kat wan nyaangit kalivat wandi. Wungi kat tiga wowun. Ndi kat yigumba avimba ngwuk. Ngini wowun maa Romba liga njambwi nyan kat yigiyandi waa wowun waa wandi. <sup>22</sup> Agripa Festas kat wandi. Ndina nyaangit wupmat wowun. Festas wandi. Kwowa. Kinya wukiyamin.

<sup>23</sup> Nat nandinya Agripagwi ndina taagwonala wuleimbik. Lila si Benaisi. Nima sakwat kwanda kwanda nimbundawi yelagala yambik. Njambwi soldia wan ngepmana njambwi

nimba mbilonala yandi. Festas wandi, Pol kat kwutaa kiyandi. <sup>24</sup> Festas wandi. King Agripa, nat nimba wanyan liga Juda ndi kat waligandi. Ndi kavle nyana waa waligandi. Ndi aywaa walega waliga walindi. Ndi kat vatnya waa walindi. <sup>25</sup> Wun yelavikwun. Kavle vat ana yindi. Ndi kat vatnya waa ana waigowun waa yelavikwun. Pol wun kat wandi. Wan nyaangit Romba liga njambwi nyan kat mbupmat yigowun waa wandi. Wungi kat tiga wowun maa Romat yigiyandi. <sup>26</sup> Mbambala yelavitigowun. Romba liga njambwi nyan kat piliwutweya pas anda nyaangitna piliwukweya. Wan vak yelavita Pol kat yagwa wowun. King Agripa min kumba limangat yagwa wowun. Wan nyaangit wutaa waigamin. Wameya nyaangit Romba liga njambwi nyan kat piliwukweya pasmba piliwukiyowun. <sup>27</sup> Ndi kat Romat kwo ay ana waigowun. Kavle vat yilinda vat pasmba piliwutaa ay wowun maa Romat yigiyandi.

## 26

### *POL AWAT AGRIPA KAT WANDI*

<sup>1</sup> Agripa Pol kat wandi. Yima vat nin kat ambuk. Wandi maa Pol taamba taagalaa wandi.

<sup>2</sup> King Agripa. Yima vat ambuk wamin, mbukiyowun. Nolin ngwandiga mbukiyowun. Juda wun kat waligandi. Kavle vat yiliga nyana waa waligandi. Kavle vat ana yiligowun.

<sup>3</sup> Judana vat viga ligamin. Judana nyaangit wuka ligamin. Wungi kat tiga wan nyaangit nolin ngwandiga mbukiyowun. Ngwaama nyan tiliga vat tiga wunai waiga nyaangit awut mila.

<sup>4</sup> Yetiwa vat Juda aywaa viga ligandi. Kwandi nyan tiga wan vapmba yetiwun. Yetiga mbambala wupma yetiligowun. Wuna angwa ngepmamba Jerusalemba yetiwun. Juda viga ligandi. <sup>5</sup> Judana nat mbaapmamba Ferisi walinja mbaapmamba tiwun. Viga ligandi. Ferisina mbaapmamba liga nimba nima njivwa kwuka yetindi. Woseka walapman yiweyangat Juda kat wagalalaa wukiyamin. <sup>6</sup> Mbambala wun kat kwutaa kupma kiyandi. Tamba nina ngwat walanga kat God wandi. Ngini ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. God ngwuk kat apma vat yindi wawangat wun kat kwutaa kupma kiyandi. <sup>7</sup> Judana yelangit tamba vili kiyeli vililik yelangina nimba aywaa God ndi kat kwunatndeya njimbla kat yelavika ligandi. Wan apma vat klavat wandi. Wan apma vat klavat God kat nandinya ngan ndi kat yelavitigandi. Wan apma vak yelavikwangat Juda wun kat waligandi. Kavle vat yiligandi waa waligandi. <sup>8</sup> Juda wupma yelavitigandi.



God wandi maa kiyaa nimba ngini ana laakiyandi waa yelavitigandi. Manda kat wupma yelavitigandi.

<sup>9</sup> Tat wun yelavikwun. Jisas Nasaretna nyan ndina mbaapma nimba kat kavle vat yigiyowun tat yelavikwun. <sup>10</sup> Tat Jerusalem ndi kat kavle vat yiwun. God kat kwunatiga njambwi nimba wun kat kwondu kwindi maa Jisasna mbaapma nimba kat kwutaa kalabusmba taagawun. Wun kat wandi. Ndi kat vatnyagat waa wagalandi maa ndi kat wowun. Awa vatnya ngwula waa wowun. <sup>11</sup> Nima sakwat njambi wowun maa Juda yisolaa tila ngayimba ndi kat viyandi. Ndi kat wowun. Wan mbaapma kwagala. Kavle vatna waa wowun. Ndi kat nima vat nyigi maawut yelavika tiwun. Ngepma ngepma yiga ndi kat kavle vat yiwun.

*POL KUPI MAAWUT YELAVIKA TINDA VAK KAT MBUTNDI*

<sup>12</sup> Ndi kat kavle vat yivat Damaskasat yiwun. God kat kwunatiga njambwi nyan ay wandi maa yiwun. <sup>13</sup> Njambwi nyanmin kat wowun. Damaskas kat yiwa nindi ava yambimba nyinangwupmba liga ya vitindi viwun. Wunogwinala la nimba ndino vindi. <sup>14</sup> Nin aywaa vilaa kipmamba ndanin. Hibru walinja kwundimba ngambula kwundi wutwun. Wun kat wandi. Sol Sol manda kat wun kat kavle vat yiliganin. Wun kat manda kat nima njivwa kwuka liga wun kat kwagalamin. Kami vla ligamin. Min kat singwa nimamba taigandi. <sup>15</sup> Wun wagalawun. Njambwi nyan min kanda min waa wagalawun. Ndi wandi. Wun Jisas wun. Kavle vat yima nyan wun. <sup>16</sup> Laataa mina mamba vei. Wuna njivwa yiga kwupmak kat min kat yawun. Mbambala vima vat nat nimba kat yiga mbukiyamin. Ngini min kat simagaweya vat mbukiyamin. <sup>17</sup> Mbupmeya Juda ana ndi nat nimba min kat kavle vat ana yigiyandi. Min kat kwunakiyowun. <sup>18</sup> Ndina maawut kwunakiyamin. Wamin maa ndina kavle vat kwagalalaa apma vapmba yetigiyandi. Ndina kavle vat kulun walaa linja nda vla ligandi. Apma vat kema kava vla ligandi. Setena vat kwagalalaa Godna vapmba kwutaa ligiyandi. Wun kat ndina mbangi wiyo waavi laagandangat ndina kavle vak kat silimbwigiowun. Godna yelangi wuleilaa ndina nimbat tigiyandi. God ndi kat yagwa wandi waa wandi Jisas.

*POL KWUTINDA NJIVWA KAT MBUTNDI*

<sup>19</sup> Wungi kat tiga King Agripa nyinangwupmba lindi viwa vak kat ana kai wowun. <sup>20</sup> Damaskas yiga Jerusalem yiga Judia walinja nima kipmana ngepma ngepma yiga mbukwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbukwun. Tamba yetingwa maawut kwagala wowun. Kwagalalaa God kat yelavik ngwula. Apma vat yeti ngwula waa wowun.

Apma vat yetingweyan apma vak yetingwa vak kat nat nimba vigiyandi. <sup>21</sup> Wan nyaangit mbukwangat Juda Godna ngaymba wun kat kwutaa vatnyavat wandi. <sup>22</sup> Wan njambla God wuna lak kwandi. Mbambala wuna lak kwaligandi. Wuna lak kwandangat ngwuk kat mbutigowun. Ngwuk njambwi nimba ngwuk kat mbutigowun. Ngwuk mat nyangu ngwuk kat mbutigowun. Mbutiwa nyaangit kwo nyaangit ana ndi mbukwa. Tamba la God waa nyaangit mbuta nimba wan nyaangit piliwutndi. Tamba wan nyaangit Moses wandi. <sup>23</sup> Ndi aywaa tamba wandi. Ngini God Juda kat kwunakiya nyan kwigiyandi waa wandi. wan nyan kat Juda kavle vat yigiyandi waa wandi. Wan nyan kiyalaa laakiyandi waa wandi. Ndi kiyaa nimbana tak lakna nyana. Juda kat Juda ana ndi nat nimba kat apma vak kat mbukiyandi waa wandi waa wandi Pol.

*POL AGRIPA KAT MIN KUPI MAAWUT YELAVIK WANDI*

<sup>24</sup> Pol wan nyaangit ngambulindi mala Festas ndi kat walega wandi. Pol min tungwengwan yiga mbutimin. Nima sakwat kapma vat wutaa tungwengwan yimin waa walega wandi. <sup>25</sup> Pol wandi. Njambwi nyan Festas kai. Tungwengwan ana yiwun. Mbukwa nyaangit woseka wawa nyaangit ana ndi. Savagu liga nyaangitna mbukwa. <sup>26</sup> King Agripa wan nyaangit min kat mbupmak kat ana vakwun. Mbutiwa nyaangit viga ligamin. Mbutiwa vak tamba vimin. Wan vak pagwuga ana yindi. <sup>27</sup> King Agripa tamba la God waa nyaangit piliwuta nimbana nyaangik kat wuka ligamin. Kwutaa ligamin? Kwutaa ligamin walaa wowun waa wandi Pol.

<sup>28</sup> Agripa Pol kat wandi. Mina nyaangit wutaa samat tiga Jisasna mbaapma anagowun wuleigiyaa waa kasega wandi Agripa.

<sup>29</sup> Pol wandi. Samat tiga sivla liga wuleigiyamin ana vigiyowun. Ngwuk kat aywaa God kat wagalaligowun. Yetiwa vapmba yetingwangat God kat wagala ligowun. Wun kat man tamba nginja vapmba yetingwa kat ana wagalaligowun waa wandi Pol. <sup>30-31</sup> Pol wandi maa king viga la nyan, Bainisi nat nimba laataa aywaa wogwendi. wogwelaa awat sowat wandi. Wan nyan kavle vat ana yindi. Ndi kat vatnyanjeyan kavle vatna. Ndi kat kalabusmba taaganjeyan kavle vatna waa awat sowat wandi. <sup>32</sup> Agripa Festas kat wandi. Romba liga njambwi nyan kat wan nyaangit mbupmak yiwun wan nyan Pol walapman yiga yindan ndi kat kwagala wageli.

**27**

*POL NJAMBIT KULAA ROMAT YINDI*

<sup>1</sup> Rom walinja ngepmat njaambitmba kulaa ay Festas wandi mala Pologwi nat kalabusmba la nimba kat kwutaa kalindi. Njambwi soldia ndina si Julias ndi kat viga lindi. Wan njambwi soldia soldiana nat mbaapmamba lindi. Wan mbaapmana si Romba liga njambwi nyana mbaapma. <sup>2</sup> Adramitiam walinja ngepma yilaa njaambit kunin. Kulaa yinin. Wan njaambit Esia walinja nima kipmana ngepma ngepma yigiyaa njaambitna. Aristakas ninanala yindi. Ndi Masadoniana nyana. Ndina ngepma Tesalonaika. <sup>3</sup> Nat nandinya Saidon walinja ngepma kawinin. Wan soldia Julias Pol kat apma vat yindi. Ndi kat wandi. Ngwutna ali nimba vivat ngepma wulei. Min kat kiginda kwigiyandi waa wandi. <sup>4</sup> Wan ngepma kwaglalaa mwuk ndaama njaambit viyandi maa viyenjingwenda nat yambimba yinin. Saipras walinja nimbukna ngwaymba yinin. Wan kava mwuk nin kat ana viyandi. <sup>5</sup> Yiga nima kipma Pampilia Silisia waymba liga Mira walinja ngepmat valigenin. Wan ngepma Lisia walinja nima kipmamba ligandi.

<sup>6</sup> Miramba njambwi soldia Aleksandriamba la yaa njaambit vindi. Wan njambit Rom yigiyaa njaambit. Wungi kat tiga nin kat kundi. <sup>7</sup> Nandinya kuvut yigumba yilinin. Nima njivwa kwuka Naidas kawinin. Mbaala mwuk kiyak wali ambiange woli mwuk samat kwutndi maa Krit walinja nimbuk valigenin Salmoni walinja maaga vigitava yinin. <sup>8</sup> Tivagawi ngwaymba yiga apma Kawinja Kava walinja kavamba yiga kawinin. Lesia walinja ngepma ngwaymba lindi.

<sup>9</sup> Wan kava nima njimbla linin. Njambitmba yilinja njimbla tamba yindi. Wan njimbla yineyan ana nglaatndi. Judana pesto tamb ngilindi. Wungi kat tiga Pol laata wandi. <sup>10</sup> Ngwuk kan kava kwagalangweyan kavle vatna. Njaambit kavle yigiyandi. Ngwutna nat nimba kiyagandi waa wandi Pol. <sup>11</sup> Njambwi soldia Pol waa nyaangit wupmak kat kai wandi. Njaambit kat viga la nyan nyaangit soldia wutndi. Sanya yaagilaa njaambit klaa nyan waa nyaangit soldia wutndi. Mbik wambit. Yigiyandin waa wambit. <sup>12</sup> Nima sakwat nimba wandi. Tilina kava kavle kava. Yipma yiliga njimblamba wan kavamba kawilaa tivak kat kai wanin. Yivat wanin waa wandi. Finiks walinja ngepma yilaa yipma yiliga njimblamba kawilaa tivak wandi. Finiks walinja kava Krit walinja nima nimbukmba liga njaambit kawiliga kava.

*MWUK KWUTNDI, PALI NIMA VAT LAATNDI*

<sup>13</sup> Kambango woli samat kwutndi maa yelavitndi. Apma mwukna waa yelavitndi. Yelavita samban yisendalaa yindi. Krit walinja nimbukna tivagawi ngwaymba yindi. <sup>14</sup> Samat

tigaambiange woli nimamba kwutndi. Nimamba kwutndi, njaambit kwutaa kalindi, wogwendi. Nimamba kwutndi, njaambit kwutaa kalindi, wogwendi. <sup>15</sup> Mwuk kwutaa kalindi wogwenan ana kawinin. Nima njivwa kwutna njivwa kwaganin maa mwuk nin kat kalindi. <sup>16-17</sup> Klanda walinja mat nimbukna ngwaymba yinin. Ngwaymba linin mwuk samat kiyak wandi. Tiga liga yaawi yisendalaa mat dingi njambit kunin. Yaawi nima sakwat yisendala kiplalagulaa nat naangimba kalilaa tunin. Libiya walinja kipmana yawiya kawigiyandin waa vaka yelavika lindi. Wungi kat tiga sel suwinin maa mwuk nin kat kalindi. <sup>18</sup> Wan nima mwuk ana kiyak wandi. Nat nandinya wan njaambitmba la kwanda kwanda nat samat ngumba yaagindi. <sup>19</sup> Nat nandinya njaambitna nda taambamba kwutaa ngumba yaagindi. <sup>20</sup> Nima sakwat nandinya nya mbak singwut ana vilinin. Mwuk nimamba kwutndi. Nin aywaa kiyaganin waa yelavitnin.

<sup>21</sup> Njaambitmba liga nimba nao ana kilindi. Pol laataa wandi. Kritmba linin wuna nyaangit manda kat wutapma yingwuk. Wuka yiga yingwan wan kavle vat nin kat ana yaindi. <sup>22</sup> Mbambala ngwuk kat wowun. Ke vaakngwa. Ngwuk ana kiyagangwuk. Njaambit mina kavle yigiyandi. <sup>23-24</sup> Nak ngan Godna ensel yalaa wun kat wandi. God wuna nyaekna. Ndi kat yelavika ligowun. Ensel wandi wun kat. Pol ke vaaka. Romba liga njambwi nyan kat mbukiyamin. God ngwuk kat apma vat yindi. Minogwinala liga nimba ana kiyagandi waa wandi ensel. <sup>25</sup> Wungi kat tiga ke vaaka. God waa nyaangik kat wuna mbangi wiyo waavi taagaligandi. Wanda vapmba tigiyanin waa yelavikwun. <sup>26</sup> Wan mwuk viyandi maa yiga nat nimbukmba kawigiyandin waa wandi Pol.

<sup>27</sup> Tamba vili kiyeli aynat nandinya yinin. Adria walina nyingi ngumba nin kat mwuk kwutaa kalindi. Nindi ngan njaambik kat viga liga nimba yelavitndi. Tamba yaa nimbu kawivat yiganin waa yelavitndi. <sup>28</sup> Kipma kat siga vivat yaawi yisendandti. Nguna sivla pit ndumi sila kita tidi mala vindi kipmamba ndaigaa taagalaa lindi. Samat yiga nat jambi ak kipma kat yisenda vindi. Nguna sivla pit ndumi aynat kiyeli tamba vlii tindi, vindi. <sup>29</sup> Njambit kambak viyavak kat vaatndi. Samban aynat kengwi njaambitmba tulaa kipma kat kwupmat yisendandi. Nya wokevak kat kawiga lindi samban yesendalaa. <sup>30-31</sup> Njaambit kat viga la nimba njaambit kwagalavat wandi. Ndi woseka waa wandi. Mat dingimba samban ndaama njaambitmba kulaa yigiyandin waa woseka wandi. Njaambit ke mina liindi maa Pol wandi. Pol njambwi

soldiagwi nat soldia kat wandi. Njaambik kat viga liga nimba yinjeyan nin aywaa kavle yigiyandin waa wandi. <sup>32</sup> Pol wandi maa soldia dingi kat tunja yaaw kalitndi, ngumba ndaiga dandi. <sup>33-34</sup> Nya lamba woke mina ligandi, Pol laataa wandi. nao agi ngwula. nandinya tambavili kiyeli aynat kwo lingwuk. Nao ana kingwuk. Nao kilapman yingweyan ngwutna ava ana ligiyandi. Kavle yigiyangwuk. Ngwuk ana kiyagangwuk kwo ligiyangwuk. Ngwut samat ana kavle yigiyangwuk waa wandi Pol. <sup>35</sup> Pol walaa bret-nao God kat apma vat kwimin waa walaa tamba lamba kalitaa kindi. God kat wanda vat aywaa vindi. <sup>36</sup> pol kilinda vat vilaa ndi vaak vat ngilindi. Ndino bret-nao klalaa kindi. <sup>37</sup> Njaambitmba liliga nimbana sakwat 276. <sup>38</sup> Nao kilaa njaambitmba liga yuwi sik kwutaa nyingi ngumba yaagindi. yaagindi maa njaambit wiyaka wokendi.

### *NJAAMBIT KAVLE YINDI*

<sup>39</sup> Nya lamba wokendi maa njaambit kat viga liga nimba kipma vilaa wandi. Kan anda kavamba kipma yalaa vina waa wandi. Yaawiya la wumbungu vilaa kawivat wandi. <sup>40</sup> Samban tunja yaaw kalitndi mala samban lumaka ndaindi. Kwengwi njaambitmba vaala vaglalaa nima ngusa tunja yaaw kalitndi. Ndaama njaambitmba la sel kwutaa katsondi. Katsondi, mwuk kwutaa njaambit kat kalindi. <sup>41</sup> Njaambit yiga yawiyamba kalakitndi. Ndina ndaamayawiya katsendi. Kengwi njaambit kwo lindi. Nima pali kengwi njaambitmba viyandi njaambit mbilindi. <sup>42</sup> Soldia yelavitndi. Kalabusmba liga yaa nimba kat vatnyagiyanin. Vatnyalapman yineyan nin kat kwagalaa kwo yigiyandi waa yelavitndi. <sup>43</sup> Njambwi soldia Pol kat vatnyavak kat kai wandi. Wungi kat tiga ke vatnyaga wandi. Ngu suwutiga nimba ay ngwula ngumba. Nambumba yiga ali ngwula. <sup>44</sup> Ngu suwutapman nimba mi klalaa kwutaa ngumba viga wuleiga nimbu waak ngwula waa wandi njambwi soldia. Wupma yiga nimbu veilaa kwo lindi aywaa.

## 28

### *POL MOLTA WALINJA NIMBUK MBA LINDI*

<sup>1</sup> Tamba nimbumba veilaa apma vat tiganin. Kan kipmana si wutnan Molta walinja nimbuk. <sup>2</sup> Wan kipmamba la nimba nin kat apma vat kwunatndi. Meik ndalindi nina mbangi wupma yilindi. Wungi kat tiga kan kipmana nimba ya salilaa nin kat yagwa wandi. <sup>3</sup> Pol nu kat yindi. Nu kwutaa yaa yamba taagandi, numba la kamboy ya kangan wandi, vaaka wogwega Polna taambamba ngilaa liga valindi. <sup>4</sup> Wan kipmana nimba Polna taambamba njilaa la kamboy

kat vilaa awat wandi. Wan nyan nat yan kat vatnya liga nyan angandi. God ndi kat vatnyavat anagandi. Tat ngu ana kindi. Kan mbambala God ndi kat vatnyavat tigandi waa awat sowat wandi. <sup>5</sup> Pol taamba pangwetindi, kamboy njalaka ndaiga yamba ndandi. Pol kwo lindi. <sup>6</sup> Ndi kawiga liga yelavitndi. Ndina taamba wukiyandi. Samat tiga kipmamba ndalaa kiyagandi waa yelavitndi. Pol kwo lindi vilaa nat maawut yelavitndi. Ndi waagana waa yelavitndi.

<sup>7</sup> Wan tinja kavana ngway kan kipmana njambwi nyana kipma. Ndina si Pablias. Nin kat apma vat yagwa wandi, ndina ngayмба yiga nandinya kuvut wuleinin. <sup>8</sup> Pabliasna nyaek yelogwenga tiga sindu kwandi. Kangan yelagwen vitindi maa ngu ndi yilindi. Ndinai la kava Pol wuleilaa ndi kat vilaa Pol taamba taagalaa God kat wagalandi, ndi kwo lindi. <sup>9</sup> Pol wupma yinda vak kat vilaa wan nimbukmba yelogwenga ta nimba aywaa ndinai la kavat yandi. Pol ndi kat kwunatndi.

#### *POL ROM WULEINDI*

<sup>10-11</sup> Wan kipmamba mbak kuvuk tinin. Tiga liga Aleksandriamba liga yaa njaambit kunin. Nima sakwat apma nda Pol kat kwindi. Njaambit kunin mala nima sakwat apma nda nin kat njaambitmba kundi. Wan njaambitna si viligu waagan walindi. Wan njaambit yipma yiliga njimbla kat kawi lindi wan kipmamba. <sup>12</sup> Yiga Sairakyus walinja ngepma kawinin. Nandinya kuvut tinin. <sup>13</sup> Wan ngepma kwagalalaa Risiam walinja ngepma yiga kawinin. Nat nandinya kambangwoli viyali, yiga nandinya vililik yiga Pyutiolai walinja ngepma kawinin. <sup>14</sup> Wan ngepma Jisasna mbaapmamba la nat nimba vinin. Yagwa wandi. Ndinogwionala kwanin. Nandinya silavili wumba kwanin. Wan ngepma kwagalalaa Romat yinin. <sup>15</sup> Romba liga Jisasna mbaapmamba la nimba yana vat wutaa Apias walinja wenga kavat nin kat vivat yandi. Ngay kuvut ta kavat yandi. Pol ndi kat vilaa nolin ngwandiga solat sindi.

<sup>16</sup> Rom wuleinin mala Pol kat ngay kita kwindi. Wan ngayмба Pol kapma kwandi. Soldia kita liga ndi kat viga lindi.

#### *ROMBA POL WAN APMA NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>17</sup> Nandinya kuvut yindi mala wan ngepmana njambwi Juda kat Pol yagwa wandi. yaa yisolaa lindi maa Pol ndi kat wandi. Yakwa nimba. Nina ngwat walanga kwutaa la nyaangit ana kalikwun. Jerusalemba liwun. Juda wun kat kwo kwutaa ngilaa Romba la nimba kat kalindi. <sup>18</sup> Romba la nimba wun kat nyaangik kat wagalandi. Wutaa yelavitndi. Wan nyan kavle vat ana yindi. Ndi kat ana vatnyagianin. Kwo kwutaa kiyangwuk. Kwakala kiyandin waa yelavitndi.

<sup>19</sup> Juda wan vak kat kai wandi. Kai wandi maa wowun. Wuna nyaangit Romba liga njambwi nyan kat mbukiyowun waa wowun. Juda walinja nimba kat mbukweya kavle nyaangit kai. <sup>20</sup> Ngwuk kat wowun, yangwuk wan nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Juda kawiga la nyan kat yaiga nyan kat mbugwangat wun kat ngindi waa wandi Pol.

<sup>21</sup> Ndi Pol kat wandi. Judia walinja angwa ngepmamba liga yakwa nimba nin kat wama nyaangit piliwutaa ana kwindi. Kan ngepma yalaa min kat kavle nyaangit ana mbutndi. <sup>22</sup> Mina maawupmba liga nyaangit wupmat wanin. Ngepma ngepmamba liga nimba minai liga mbaapma liga nimba kat watsoligandi waa Juda wandi.

<sup>23</sup> Nandinya kita paak kwindi mala Pol tiga ngayat yandi. Ngambimba laataa Pol wan nyaangit kwiiga liga yiga ngan kulun wandi. God ndi kat apma vat yiga viga lindeya vak kat mbutndi. Juda kawiga la nyan Jisasna waa mbutndi. Tamba Moses piliwutna nyaangit viga wandi. Moses Jisas kat piliswutndi waa wandi. Tamba la profet ndino wupma mbutndi waa wandi. Tamba la profet ndino wupma mbutndi waa wandi. <sup>24</sup> Nat Juda wan nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taaagandi. Nat Juda wan nyaangit kat kai wandi. <sup>25-29</sup> Pol ndi kat wandi. Tamba Godna waagan wandi maa God waa nyaangit mbutiga nyan ngwutna ngwak walanga kat mbutndi. Godna waagan Aisaia kat woseka ana wandi. Kupma wandi, piliwutndi.

Wan nimba kat yiga ambuk. Ndi kat ambuk. Ngwutna waan tamba wukangwuk ngwutna maawut ana velavika ligangwuk. Ngwutno mini tamba vingwuk ngwutna maawut ana yelavika ligangwuk waa ambuk. Wan nimbo wan nyaangit wutaa yelaviti ndina mbangi vali yiligandi. Ndina waan tivla ligandi. Ndina mini kwitnja vla ligandi. Mini laa vinjeyan vigiyandi. Waan taaganjeyan wukiyandi. Maawupmba yelavitnjeyan vigiyandi. Vilaa wutyaa wun kat yaga yinjan ndi kat kwunakwun waa wandi Godna waagan waa piliwutndi Aisaia.

Pol ndi kat nat samat nyaangit mbutndi. Nat nyaangit wukwangat wowun. Wan apma nyaangit God ndinyangu kat kwutaa kwunata nyaangit yiga Juda ana ndi nat nimba kat mbutnin. Wan nyaangit wuka kwutaa ligiyandi. Pol wan nyaangit mbutndi, wogwendi. wan vak kat yelavitaa wogwelaa nat nimba apma nyaangit ngambundi. Nat nimba kavle nyaangit ngambundi. Awat sowat ngambundi.

<sup>30</sup> Pol wan ngepma ndimwe vlililik tindi. Wan ngay kat wenga kwilaa wungi ngayamba yetindi naambi vlililik. Pol kat

yaa vivat yandi, ana kai wandi Pol. <sup>31</sup> God ndinyagu kat apma vat yiga viga la vak kat mbutindi. Njambwi nyan Jisas Kraist waa nyaangit mbutindi. Nimamba ngambugaa nyaangit kat kiyaa mbutndi.



## ROM

### *LAVUNYINGAMBA POL PILIWUTNDI ROMBA LIGA NIMBA KAT*

<sup>1</sup> Rom walinja ngepmamba liga nimba ngwuk kat wan nyaangit piliwutigowun. Wun Pol wun. Wunayi God waa apma nyaangit yiga mbukwangat God wun kat klalaa yiga ambuk wandi.

<sup>2</sup> Tamba God wandi. wan apma nyaangit tigiyan di tamba God waa nyaangit kwundimba mbuka piliwuta nimbandi, ndi kat God wandi maa luvungamba piliwutndi. <sup>3</sup> Wan apma nyaangit kingiyan. Godna nyan nina njambwi nyan Jisas Kraist mat nyan valilaa yandi. Devitna yelangimba mat nyan valilaa yandi. <sup>4</sup> Jisas kiyalaa laatndangat Godna kwondu klaa nyan tindangat viliganin. Godna waagan ndina mbangimba lindangat viliganin. <sup>5</sup> Mbambala God wun kat awagapma apma vat yilinda vat yaiga yambi Jisas Kraist. Kava kava ngepma ngepma tiga nimba kat God apma vat tamba yindi. Wupma yiga ambuk waa God wandi yetinjangat yiga mbutigowun. Kraist ta vla liga mbutigowun. <sup>6-7</sup> Wungi kat tiga Romba liga nimba ngwuk kat wan nyaangit piliwutigowun. God ngwuk kat wandi. Jisas Kraistna nimba ligiyanguwk. God ngwuk kat woviyaguaga ligandi. Godno nina njambwi nyan Jisas Kriastno apma vat tingwangat ngwuk kat apma vat yigambit.

### *POL ROM YIVAK KAT WOVIYAGUGA LIGANDI*

<sup>8</sup> Tata liga nyaangit ngwuk kat ngambugiyowun. Ngepma ngepmamba liga nimba ngwuk kat waligandi, wukwun. God kat ndina mbangi wiyo waavi taagaligandi waligandi. wanja nyaangit wutaa God kat apma vala waligowun. Jisas Kraistna simba waligowun. <sup>9</sup> Ngwuk kat tiga nandinya nandinya ngan ngan God kat ngambuligowun. Ngambuliwa vat God viga ligandi. Godna njivwa nimamba kwutigowun. Godna nyan njivwa kwutnda vat yiga mbutigowun. <sup>10</sup> Romba liga nimba kat yiga vigiyowun? Waa God kat wagalaliwun. Ay wameyan yigiyowun waa God kat waliwun. <sup>11</sup> Ngwuk kat vivat woviyaguaga ligowun. Ngwula maawut kwunapma kkat ngwuk kat simbi kivu ngena vat kwivat wowun. <sup>12</sup> God kat ngwutna mbangi wiyo waavi taagandi, tingwut wuna maawut kwunakiyandi. God kat wuna mbangi wiyo waavi taagandi, tiwun ngwutna maawut kwunakiyandi. Awat sowat kwunapmak wowun.

<sup>13</sup> Kita vat vingwangat wowun. Njimbla njimbla ngwuk kat yiga vivak yelavika ligwoun. God wun kat yivak kat kai

wandi. Ngwuk kat yavak yigowun. Nat ngepmamba liga nimba kwutaa Godna mbaapma kiyawun. Ngwutnai liga kavamba liga nimba kwutaa kiyavat tigowun. <sup>14</sup> Godnamba klawangat awat yiga mbutigowun. Avisat nimba kat nduwi nimba kat awat yiga mbutigowun. Save liga nimba kat save lapman tiga nimba kat awat yiga mbutigowun. <sup>15</sup> Ngwuk Romba liga nimba ngwuk kat apma nyaangit mbupmak woviyaguga ligowun.

#### *KWONDUO LIGA NYAANGIT*

<sup>16</sup> Wan apma nyaangit nima nyaangit tagula nyaangit. Tindangat mbupmak kat wuna mbangi ana wuk yigandi. Wan nyaangitmba God nin kat kambanjik viyaisovat tigandi. Kita nyan wan nyaangit wutaa ndina mbangi nyaangik kat wiyo waavi taagandeyan ndi kat kambanjik viyaisogiyandi. Wan nyaangit tat Juda walinja nimba kat mbutindi. Mbambala ndi kat aywaa mbutiganin. <sup>17</sup> Kita nyan wan apma nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan God tiga vat ndinamba God taagagiyandi. Nimamba yelavitindeyan God ndinai liga vla taaga ligiyandi. Tamba wupma piliwutndi. Kita nyan wan apma nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandangat God tiga vat God taagndeyan wan nyan apma vat tigiyan di waa piliwutndi.

#### *NDINYANGUAN NGLAMBI*

<sup>18-19</sup> God kat kai waliga nimba, kavle vat yetiliga nimba, God waa nyaangit kat kai waliga nimba, ndi kat Godna maawut kambut yilingandi. God nyinangwupmba liga wupmak kat kai wanjangat siligandi. Viliganin. Tamba la nimba aywaa God waa nyaangit wuka lindi. Wan nyaangit God ndina maawupmba taagandi. <sup>20</sup> Tamba God kwuta nda vilaa kwutna nyan Godna waa yelavitndi. Ndi njimbla njimbla liliga nyana waa yelavitndi. Wan nimba God ana vinin waa ana alipsiga God kat wagiyan di.

<sup>21</sup> Tamba God kat viga lindi. Min nima nyan min waa ana ndi kat yelavitindi. Min nin kat apma vat kwiligamin waa nan ndi kat yelavitindi. Wungi kat tiga ndina maawupmba yelavitanja vat kavle vat yindi. Ndina maawut kamba lapman tiga mandit mandit yelavitndi. <sup>22</sup> Nina maawut apma vat sika liganin waa yelavitndi. Wan ndina maawut wupma na yelavitndi. <sup>23</sup> Njimbala njimbla liliga apma maawut tiga nyan God ndi kat kwagalalaa mimba kambapmba kait viyandi. Viyanja nda aywaa kiyaligandi. Viyalaa kan Godna waa wandi. Walaa kwunatndi.

<sup>24</sup> God ndi kat wandi. Wun kat kai walaa wan vak yingwuk. Kavle vat yiga yigiyangwuk. Ngwutna maawupmba ay waa

wandi God ndi kat. Kavle vat yilinja vat nat nyana mbangi kat yindi. <sup>25</sup> God waa nyaangiik kat kai walaa woseka wanja nyaangit wupmak kat walindi. God kat kwagalalaa God kwutna nda kat mina kwunatndi. God wan nda aywaa kwutndangat ndi nima nyana waa walingain. Apma vatna.

<sup>26-27</sup> Wungi kat tiga God ndi kat wandi. Kavle vat kwupmak wangwangat kwukiyangwuk waa wandi. Ndina taagwa ndu kat ngambulinja vat kwagalalaa nat taagwanala ngambulindi. Ndu nimbun. Taagwa kat ngambulinja vat kwagalalaa nat nduanala ngambulindi. Mbangi wuk tapman nimba. Kavle vak yetinjangat kavle vat yigiyandi.

<sup>28-31</sup> God kat yelavipmak kat kai wanjangat God ndi kat wandi. Kavle maawut yeti waa wandi. Ndina kavle maawupmba kavle savle yetindi. Nat nyana nda klavat yelavika yetindi. Kao nambwiya ndi. Woseka waa namwiya ndi. Ndu vatnyaliga nimba ndi. Yiga tagiga mbutindi. God kat kao yilindi. Nin inaka liganin waa yelavitndi. Kavle vat kwupmak kat mina yelavitndi. Nyaek nyime waa vak wutapman nimba ndi. Apma maawut yelavitapman ndi. Nat nimba kat kwunatapman nimba ndi. Miwa yilapman nimba ndi. Nyaangit veiga woseka waa yetilindi. <sup>32</sup> Kingi kavle vapmba yetiliga nimba God ndi kat sigiyandi. Tamba vilindi. sigiyowun waa God wandangat yelavitapman kingi kavle vapmba mina yetilindi. Kavle vatna. Nat nimba kat ninai yetiliga vapmba yeti waa walindi. Kavle nglei vatna.

## 2

### *GOD SIMBLAN ANA SILIGANDI*

<sup>1</sup> Wan nimba kat wutaa yelavitigangwuk? Wan nimba kavle nimba ndi waa yelavitigangwuk? Ngwutnogwi aywaa wungi vat sigat. Ndina yetiga vapmba ana yetikiyowun waa ana God kat waigangwuk. Wan nimba kat kavle nimba ndi wangweyan ngwulai waa nyaangit ngwula lak yigiyandi. <sup>2</sup> Kingi vak kavle vapmba yetiliga nimba kat God awat sigiyandi. Viliganin. Simblan ana sigiyandi. Kavle vatmba yetilingjangat God sigiyandi. <sup>3</sup> Wungi kavle vapmba yetilinan God nin kat ana sigiyandi waa yelavitigangwuk? Ngwuk kat wagalavat wowun. Awa luwa. sigiyandi. <sup>4</sup> God ngwuk kat kaiga linden ana yelavitigangwuk? Ngwuk kat silapman kawiga ligandi. Miwa yiga silapman kawiga ligandi. Manda kat. Kupi maawut sikwangat silapman kawiga ligandi. <sup>5</sup> Kupi maawut sitapman ywilingweyan Godna kimbuk maawut tiga vat kita yisoga laagaligandi. Ndinyangu kat Godna kimbuk maawut tiga vatna kwigiyaa nandinya ndina maawut ana tivigiyandi. Simblan ana kwigiyandi.

Aywaa kwigiyandi. <sup>6</sup> Yagiyaa nandinyamba kita nyan kita nyan kat wan nyana kipmamba yiga yetinda vapmba God kwigiyandi. <sup>7</sup> Apma vat klavat tiga, simbi kivu nda klavat tiga, God waa nyaangit wutiga nimba kat God ndinai liga vla ligiyaa vat kwigiyandi. <sup>8</sup> God kat kai waliga kavle vapmba yetiliga nimba kat God ndina kimbuk maawut tiga vat aywaa kwigiyandi. <sup>9</sup> Kavle vapma yetiliga nimba ndi kat vat tinja vat kwulakiyandi. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywaa kavle vapmba yetinjeyan ndi kat vat tinja vat kwulakiyandi. <sup>10</sup> Apma vapmba yetiliga nimba ndi kat apma vat tigiyan. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywaa apma vapmba yetinjeyan ndi kat God tiga vat tinjeya vat, kwonduo lsvat tinjeya vat, kao lapman tinjeya vat tigiyan. <sup>11</sup> Wan vak ndinyangu kat aywaa tigiyan. God kita vapmba ndinyangu kat aywaa yilingandi. Mandit mandit ana yiligandi. <sup>12-15</sup> Godnanamba Moses klalaa nin kat kwinda lo waa nyaangit kwutaa liga nimba kavle vapmba yetinjeyan God ndi kat wunai waa nyaangit tamba wutaa apma vat ana yetingwuk waga viyagiyandi. Moses kwiya lo kwutapman tiga nimba kavle vapmba yetinjeyan God ndi kat viyagiyandi. Manda kat viyagiyandi. Ndina ngepma vak viga ndina maawupmba God waa nyaangit tiga vat ngiliga waa viliganin. Wupma God ndi kat viyagiyandi. Ndina maawupmba apma vat tiga vak kat kavle vat tiga vak kat yelavitigandi. Moses kwiya lo kwutaa liga Juda walinja nimba ndinai waa nyaangipmba yetilapman yinjeyan God ni kat ndinai yeta vak ana kwigiyandi. Ndinai waa lo kwuka wuka yetiliga nimba kat mina ndinai yeta vat kwigiyandi. <sup>16</sup> God wandi maa Jisas Kraist ndinyanguna maawupmba liga vak vilaa ndi kat kita kita apma vat yigiyandi? E? Kavle vat yigiyandi? Waa yelavikiyandi. Wungi vak tamba wowun ngwuk kat. Njimbla njimbla ngwuk kat wan nyaangit waligowun.

### *JUDA YELAVITNJA VAK*

<sup>17-20</sup> Juda walinja nimba nin waa wangwuk. God kwiya lomba yetiliganin waa wangwuk. Aoma vapmba yetiliganin wangwuk. Godna maawut viliganin waa wangwuk. God waa lo viga save kлага vilipman tiga nimba kat yambi simbagaliganin waa wangwuk. Kavle savle nimba kat, save-lapman nimba kat simagalinnan waa wangwuk. Maawut sitapman nimba kat simagaliganin waa wangwuk. God waa lomba apma nambuo liga vat tigandi waa wangwuk. <sup>21-22</sup> Nat nimba kat simagaligangwuk. Ngwut avla simagaligangwuk? Nat nimba kat ke sikwuka waligangwuk. Sikwutigangwuk?

Sikwuka yambasik kwutigangwuk? Mimba viyaga waagan ke kwunaka waligangwuk. Wan waagan tiga ngay wuleilaa waagan kait sikwutigangwuk? Wan kavle vapmba yiligangwuk. <sup>23</sup> Ngwuk waligangwuk. Godna lo kwutaa liganin waa waligangwuk. Woseka waligangwuk. God waa lo kwagalalaa kavle vat yetingwangat nat nimba viga God kavle nyan ndi God kat waligandi. <sup>24</sup> Tamba God waa nyaangit wupma piliwutndi. Kavle vapmba yetingwangat Juda ana ndi nat nimba God kat waligandi. Min kavle nyan min God kat waligandi waa piliwutndi.

<sup>25</sup> Ngwutna mbangi piti maa God waa lomba yetingweyan wovuna. God waa lo kwagalalaa yetingweyan mbangi pitnja vak kwo valak tigiyan. <sup>26</sup> Mbangi pitapman nimba God waa lomba yetinjevan God ndi kat waigandi. Ngwuk wuna nyangu ngwuk waa waigandi. <sup>27</sup> Ngwut mbangi pitigan nimba njwuk. God waa lo lavungamba vilaa kwagalalaa yetingweyan mbangi pitapman God waa lomba yetiga nimba ngwuk kat waigandi. Ndi kavle vapmba yetiligandi waa ngwuk kat waigandi. <sup>28</sup> Juda tiga vla tivat wangweyan mbangi mina piti maa ana ligiyangwuk <sup>29</sup> Juda tinja vat kingiyan. God kat maawupmba yelavitigandi. Mbangimba mina kai. Wan vak ndinyangu ana viligandi. God mina viga apma vatna waligandi.

### 3

<sup>1</sup> Juda nat nimba kat kwulatigandi? Mbangi pitnja vak apma vatna? Kavle vat ana ndi. <sup>2-3</sup> God Juda kat apma vat yindi. Ndinai waa nyaangit ndi kat kwilaa mbutndi. Ndina nat nimba God waa nyaangik kat ndina mbangi kilipangi yindi. Ndinai waa nyaangitmba ana yetindi. Wungi kat tiga God ndinai waa apma vat yigiyowun waa nyaangitmba yigiyandi? E? Ana yigiyandi? <sup>4</sup> Yigiyandi luwa. Nat nimba woseka waligandi. God wupma kai. Yigiyowun wandeyan yigiyandi luwa. Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Nat nimba God kat wagalagiyandi. God woseka waligandi? E? Woseka ana waligandi waa vigiyandi,  
waa piliwutndi.

<sup>5</sup> Nat nimba kavle vak waligandi. God waa nyaangitmba yetilapman yinevan wovuna waligandi. Kavle vat yetina vak viga God wungi kavle vapmba ana yetiligandi waa waigandi. Ndi apma nyana waigandi. Ninai yetiga kavle vak kat vilaa Godna si kwusogiyandi. Wungi kat tiga manda kat sigiyandi nina kavle vak kat waa kavle vat waligandi. <sup>6</sup> Wan nyaangit kavle nyaangitna. God wupma ana ligandi. God kavle vat

yiliga nimb kat sindey yat ndina maawut ana tivilzigandi. Maawut tiviliga nyan tindeyan ana vapmba yigumba kotgiyandi ndinyangu kat. Ana inaka ligandi. <sup>7</sup> Nina kavle vat ndina si kwusondeyan nin kat ana sigiyandi. Wungi kat tiga ndina si kwusovat kavle vat mina yetigiyanin waa kavle vat waligandi. Wupma kai. <sup>8</sup> Godna si kwusovat kavle vapmba yeti nin kat God waligandi waa kavle vak waligandi. Ana nglaatndi. Wan nyaangit ngumbuliga nimba kat God ndi kat sigiyandi. Simblan ana sigiyandi. Nat nimba waligandi. Pol wan nyaangit mbutigandi. Woseka waligandi. Wan nyaangit ana mbutigowun.

*NDINYANGU AYWAA KAVLE VAT MINA YETILIGANDI*

<sup>9</sup> Nin Juda apma vat tiganin. Juda ana ndi nat nimba kavle vat tigandi waa yelavitigangwuk? Waa ngwuk kat wagalawun. Kai. Wan apma vat ana ndi. Juda Juda ana ndi nat nimba kat aywaa wan kavle vat ndi kat viga ligandi. <sup>10</sup> Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Apma vat yetiliga nimba kai. Kwo ligandi.

<sup>11</sup> God yetiliga vak ana viligandi. Vivak kat kai waligandi.

<sup>12</sup> God kat kwagalalaa aywaa kavle vapmba yetiligandi.

Apma vat yetiliga nimba kai.

<sup>13</sup> Ndinai waa nyaangit ndinyangu kat vatnyavla ligandi. Ndina kwundimba woseka waligandi. Ndinai waa nyaangit mbai vla ndu nyan kat siligandi.

<sup>14</sup> Ndinyangu kat kavle nyaangit mina ngambulindi.

<sup>15</sup> Kao nambwiya ndi. Kwiyatapman ndu silindi.

<sup>16</sup> Kita kava yinjeyan wan ngepma vat tigiyanin.

<sup>17</sup> Ngwaama nyan tivak kat kai walindi.

<sup>18</sup> God kat ana yelavika lindi.

<sup>19-20</sup> Wungi kat tiga God ngepma ngepmamba liga nimba kat nima vat yigiyandi. God waa lo wuka liga nimba viligandi. O! Nin kavle vat mina yetiliganin waa viligandi aywaa. Wutndi maa God waligandi. Wunai waa nyaangipmba ana yetiligangwuk. God waa nyaangit wuka yetilangat God nin kat wunai liga vla ligangwuk ana waigandi. Manda kat. Nin ndinai waa nyaangipmba ana inaka yetiliganin. Ndinai waa nyaangit kavle vat yetilangat nin kat simagaligandi.

*GOD NIN KAT WUNAI LIGA VLA LIGANGWUK WAA WAGIYAA VAK*

<sup>21-22</sup> Nat vapmba God nin kat wunai liga vla ligangwuk waa waigandi. Wan vak God waa nyaangit kwundimba mbuka piliwutiga nimbagwi nat nimbo wutaa piliwutndi tamba. Jisas Kraist kwuta njivwa nina lak yaandi waneyan God nin kat wunai liga vwa ligangwuk waigandi. Juda walinja nimba

Juda ana ndi nat nimba aywaa wan vapmba God ndi kat klagiyandi. <sup>23</sup> Aywaa kavle kat mina yetilindi. God yetiga vapmba yetivak yilavindi. <sup>24</sup> Wungi kat tiga God ndinyangu kat aywaa awagapma wandi. Wuna nyan ngwuk kat tiga wun kat wenga kwindi. Wun kat wenga kwindangat ngwuk kat wunai liga vla ligangwuk waigowun waa wandi God. <sup>25</sup> God Jisas kat ay wandi maa nina kavle vak aywaa Jisas Kraist yiga klandi. Klandi maa God ndi kat sindi, kiyandi. Ndi kat tamba sandi. Nin kat ana sigiyandi. God nin kat tiga Jisas kat sinda kat nina mbangi wiyo waavi taagndeyan God nin kat ana sigiyandi. God kavle yetina vak kat sigiyaa vak ana kwagalandi. Tamba sindi. Tamba la nimba ndina kavle vat yetinja vak kat ndi kat ana sindi. Manda kat. Ngini wuna nyan kat ndi kat tiga sigiywoun waa walaa ndi kat ana sindi. <sup>26</sup> Mbambala wungi vat sigak. God kavle yetilina vak kat sigiyaa vak ana kwagalaligandi. God nin kat tiga Jisas kat sindangat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God nin kat wuani liga vla ligqangwuk waigandi. Ana sigiyandi. <sup>27</sup> Kita nyan God kat ana apma waigandi. Apma vat tiga lomba tiwangat vilaa apma vat wun kat yimin waa ana waigandi. Manda kat. Nina njivwa viga God nin kat ana kwunatndi. Jisas kwuta njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God nin kat kwunakiyandi. <sup>28</sup> Jisas kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God nin kat waigandi. Wunai liga vla ligangwuk waa waigandi. Nina apma njivwa vilaga nan kwunakiyandi. Viliganin.

<sup>29-30</sup> God kan vapmba Juda kat mina kwunakiyandi? Kai Juda kat nat nimba Juda ana ndi ndi kat aywaa kan vapmba yiligandi. Juda kat Juda ana ndi nat nimba kat kita vapmba. Wunai waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagndeyan God ndi kat wagandi. Wunai liga vla ligangwuk waa God waigandi. <sup>31</sup> Apma vak God waa lomba yetilina vak ana viligandi? Kai viligandi. Ndina nyan kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandangat apma vat God waa lomba yetigiyanin.

## 4

### *EBRAHAM YETA VAT*

<sup>1</sup> Nina ngwat ndu Ebrahim kat waigowun. Awut. <sup>2</sup> God ndi kat wunai liga vla ligamin wandi. Manda kat. Ebrahim apma vat yetindan God viga wandi? Kat Ebrahim apma vat yetindan God ndi kat viga ndi kat waga yindan Ebrahim wun apma nyan wun wagendi. Ebrahim God kat wupma ana alipsiga waigandi. <sup>3</sup> Tat ta God waa nyaangit wupma piliwutndi. Ebrahim God waa nyaangit nima vak kwutaa

lindangat wunai liga vla ligamin waa wandi God. <sup>4-5</sup> Kita nyan njivwa kwutindeyan ndi kat sanya ana kwo kwigiyandi. Njivwa kwutndangat vilaa kwigiyandi. God ninai kavle jwu-taa njivwa vilapman wunai liga vla ligangwuk waligandi. Awagapma mina waligandi. Ndinaai waa nyaangit nimamba kwutaa lineyan wunai liga vla ligangwuk waigandi. <sup>6</sup> God kita nyan kat ndinaai kwutna njivwa kat yelavitapman wunai liga vla ligamin wandeyan wan nyan nolin ngwandigiyandi. Tamba Devit wungivat piliwutndi.

<sup>7</sup> Kavle vat yetilindangat God ngwaat sinda nyan nolin ngwandigiyandi. God ndinaai kavle vat yetiliga vak kat limbwindangat nolin ngwandigiyandi. <sup>8</sup> Kita nyana kavle vat yetilinda vak kat God yelavitapman yindeyan wan nyan nolin ngwandigiyandi waa piliwutndi Devit.

<sup>9</sup> Wan nolin ngwandinja vat Juda walinja nimba mbangi pitnja nimba mina klagiyandi? E? Mbangi pitapman nimba ndinagwi klagiyandi? Aywaa klaigandi. Ebrahim God waa nyaangit kwutaa lindangat God ndi kat wunai liga vla ligamin wandi waa wanin. Wananyaangit God waa tamba piliwutnja nyaangitna. <sup>10</sup> Anda njimbla God Ebrahim kat wandi. Ebrahamna mbangi pitndi maa wandi? E? God wandi maa pitndi? Tat God wandi. Ngini pitndi. <sup>11</sup> Ebrahim mbangi pitapman nyan tiga god waa nyaangit kwutaa lindangat nat nimba kat simogwilindi. God Ebrahim kat wunai liga vla ligamin wandangat nat nimba kat simogwilindi. Ndi tat kwutaa lindi. Ndi kwupmba kwutaa ligandi. Ndi God wunai liga vla ligangwuk wanda nimba Ebrahim ndina ngwat wungi vat tigandi. <sup>12</sup> Mbangi pitna liga god waa nyaangit nimamba kwutaa liga nimba Ebrahim ndina ngwat nimbun wupma ligandi. Ebrahim tak wungi vat vak yetindangat ngwatnat tigandi.

### **GOD WAA NYAANGIT KWUTAA LINANGAT KWINDEYA NDA KLAIGANIN**

<sup>13</sup> Ebrahimagwi ndina yelangi nimba kat ngwuk kat kipma aywaa ksigiowun God wanda nyaangit Ebrahim lomba njivwa kwutndangat god ana wandi. God waa nyaangit nimamba kwutaa lindangat kwigiyowun wandi. Ebrahim God liga vla lindangat kipma kwigiyowun waa God wandi. <sup>14</sup> God Ebrahim kat lomba yetimin maa kwigiyowun wandeyan ngini awagapma kwiwun waa ana waigandi God. Lomba yetimin maa kwigiyamin God wandeyan kwindeya vat kwo vala tigiyan. <sup>15</sup> God nin kat lomba yeti wandeyan yetilavilaa liganin. God nin kat lomba yeti walapman



yindeyan ana yetilavilaa liganin. Ndina lomba yetilavilaa liganin God nin kat nina vat yigiyandi.

<sup>16-17</sup> Wupma kita nyan God waa nyaangit nimamba kwutaa lindeyan God kwigiyaa nbda klagiyandi. God awagapma mina kwiligandi. Awagapma mina kwilindangat Ebrahimna yelangi nimba kat kwilinda vat ana ngiligiyandi. Tak God Ebrahim kat wandi maa piliwutndi.

Yelangi yelangina nimba min kat ngwat waigandi  
waa wandi God

waa piliwutndi. Wungi kat tiga Ebrahim nina ngwatna nin aywaa God kwilinda vat nat yelangi nimba kat lomba yetiliga nimba kat ana ngiligiyandi. Nat yelangi nimba kat God waa nyaangit nimamba kwutaa liga nimba kat nimbun ana ngiligiyandi. God kiyaa pali kat laak wandeyan laakiyandi. God ngini yaiga vak mbambala vilaa waligandi. Ndi kwondu namwiya lindangat kwigiyowun wandangat nina mbangi manda kat kilipangi yigiyandi.

<sup>18</sup> Wupma God Ebrahim kat min kat nyan kwigiyowun nima sakwat nimba min kat ngwat waigandi wanda nyaangik kat Ebrahim wutaa ndina mbangi ana kilipangi yindi. God waa nyaangit tigiyaandi waa yelavitindi. <sup>19</sup> Ebrahim God kat mbangi wiyo waavi laagandangat avit ndu lindangat nimamba ana yelavitindi. Wuna naambi ndumi aynat kiyeli tamba vili lindangat nimamba ana yelavitndi. Avit taagwa nyan kwupmak kat nimamba ana yelavitindi. <sup>20</sup> Ebrahimna mbangi kilipangi ana yilindi. God kat ndina mbangi nimamba wiyo waavi taagalindi. God Ebrahim kat nyan kwindeyangat yelavita God kat walindi. Wun kat apma vat tamba yimin waa walindi. <sup>21</sup> God kwonduo liga nyan tindangat wanda vat yigiyandi waa yelavitndi Ebrahim. <sup>22</sup> Ebrahim wupma yelatindangat God ndi kat wandi. Wunai liga vla ligamin waa wandi.

<sup>23-25</sup> Wan nyaangit Ebrahim kat mina ana piliwutndi. Ninagwi wungi vat sigat. God waa nyaangit wutaa nimambu mbandi wiyo waavi taagandeyan God nin kat wunai liga vla ligangwuk waigandi. Nina njambwi nyan Jisas kat kiyandi maa God ndi kat laak wandi, laatindi. Jisas kavle vat yetina vat kwutaa lindi maa God ndi kat sindi. Nina wugina tiga laatndangat God nin kat wunai liga vla ligangwuk alipsiga waigandi.

## 5

### *GOD TIGA VLA TINEYA VAT*

<sup>1-2</sup> God waa nyaangit wuka nina mbangi wiyo waavi taagandangat God nin kat wunai liga vla ligangwuk waga kimbik kwutndi maa liganin. Nina njambwi nyan Jisas Kraist nin

kat tiga kiyalaa laatndangat walaa kimbik kwutndi. Jisas nin kat tiga kiyandangat nina mbangi wiyo waavi taagandangat God nin kat ndinai yeta vat awagapma kwindi. kwindi maa ligandin. Tiga God nin kat ngini simbi kivu ngena apma nda kwindeyangat nlin ngwandiga yelavitiganin. <sup>3</sup> Nin kat nima vat yandi, ana vakiyanin. Wan vak yandi, ana vakiyanin. nin nolin ngwandigiyandin. Manda kat nlin ngwandiliganin. Wan vak yalaa ngwaama nyan tiga vat kwindangat nlin ngwandigiyandin. <sup>4</sup> Ngwaama nyan tiga vapmba yetineyan tiga njimbla God waa nyaangit mina wuka yelavitiganin. Kipmana vat nina mbangi waiga vak ana yelavitiganin. Wungi kat tiga nina maawut savagu ligiyandi. God nin kat savagu maawut kwindeyangat nlin ngwandiga yelavitiganin. <sup>5</sup> Nina maawut savagu lindeyan nina mbangi wiyo waavi taagagiyandi. God nin kat woviyaguga lindangat nima vak ana yelavikiyanin. God nin kat woviyaguga lindangat ndina waagan nin kat nimamba kwindi maa taviligandi. God ndina waagan wupma nin kat kwindi.

<sup>6</sup> Kavle vat tina njimbla, apma vak kat yineya yambi kai. Wan njimbla Kraist yalaa kiyandi. Nin God kat kai waliga nimba nin kat walaa kiyandi. <sup>7</sup> Ndinyanguna vat kingiyan. Nat nyan kat vilaga nat nimba ndi kat walaa na kwo kiyagiyandi. Apma nglei vat tiga nyan kat vilaga nat nimba ndi kat walaga anagandi kiyagiya. Savagu maawut tiga nyan apma nyan kat walaa alipsiga kiyaigandi. <sup>8-9</sup> Godna vat kapma vat kingiyan. God kat kai waa lina njimblamba Kraist kat ndi kat walaa yiga kiyaa waa wandi God Kraist nina wugin tivat kiyandangat God nin kat nimamba woviyaguga ligandi viliganin. God kat kai walina njimbla God ndina nyana yelogwemba nin kat kwunatndi. Kan nima njivwa. Ndina yelangimba linangat Godna kimbuk maawut nin kat kwagalagiyandi. Wan nima njivwa ana li. <sup>10</sup> God kat kai walina njimbla God nin kat kimbik kwutndi. Kraistna kita lulu nimba tinangat God nin kat kwunakyandi njimbla njimbla. Wan nima njivwa ana li. <sup>11</sup> Wan nyaangit ana ngilindi kwo ligandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ngaga yalaa kwutnda njivwamba God nin kat kimbik kwutndi. kwutndangat nina maawut woviyaguga ligandin.

<sup>12</sup> Tamba kita nyan Adam kavle vat yindi. Yinda nglambi ndinyangu aywaa wungi nglambimba ligandin aywaa. Wan vat yindi maa kiyalinja vat kak kiyandi. Wungi kat tiga kipma liga nimba aywaa Adam kwiya nglambimba kvale vat yelaa kiyaligandi. <sup>13-14</sup> Ndinyangu tamba la nimba god kat kai wanjangat ana kiyandi. Adam ya nglambimba kiyandi. ndino kavle vat yiga lindi. Adam ta njimbla tiga yiga Moses

ta njimbla yandi. Wan njimblamba kavle vat kwo ylindi God waa lo kat kai walaa ana kavle vat yilandi. Lo ana kwiiga lindi. Adam God waa nyaangit wutaa kai walaa kavle vat yindi. Wan nijsmba liga nat nimba wupma ana yindi. Adam God waa nyaangit wutaa kai walaa kavle vat yindi. Wan njimbal liga nat nimba wupma ana yindi. Adam Kraist mbit kita lulu timbik.

<sup>15</sup> Adam kwiya nglambi God awagapma kwunatnda vat kapma vatna. Nat nyan Adam, kavle vat yindangat nima sakwat nimba kiyandi. Nat nyan Jisas Kraist apma vat yindi. <sup>16</sup> Adam kavle vat yindangat God nima sakwat nimba kat wandi. Kavle vat yingwangat waa wandi maa kiyalinja vat klandi. Kraist God ta vat kalalaa nima sakwat nimba kwunatndi. kwunatndi mala apma vat God yeta vat klandi. Adam ya vat Kraist ya vat kapma vatna. <sup>17</sup> Kita nyan kavle vat ya vak kat walaa kiyalinja vak nima sakwat nimba kat viga lindi. Wungi kat tiga Jisas Kraistnamba apma vat tinjeya vat God tiga vat laiga nimba ndi kat wan apma vat viga ligiyandi. Jisas Kraist nin kat awagapma kwunatndangat wan apma vat nin kat viga ligiyandi.

<sup>18</sup> Adam kavle vat yinda vak kat walaa God ndinyangu kat savuk silindi. Jisas yalaa apma vat ya vak God kat kwunatndi maa ana savuk sigiyandi. Apma vat tigiyanin. <sup>19</sup> God waa apma nyaangit kat kai walaa Adam kavle vat yindi maa nima sakwat nimba ndinai ya vapmba tindi. God waa apma nyaangitmba Kraist yindi maa nima sakwat nimba ndinai ya vapmba tindi mala God ndi kat wandi. Wunai liga vla ligangwuk waa wandi.

<sup>20</sup> God ndina lo kwindi maa ta nimba wuka yelavitndi. Nin God waa nyaangitmba yetilevilaa liganin waa yelavitndi. God waa nyaangitmba yetilevilaa liganin waa yelavitneyan God nin kat awagapma kwunatnda vat nima vatna yelavikiyanin. <sup>21</sup> Tamba kavle vat ndinyangu kat viga lindangat God liga vla lineya vat kwiligandi. Viga lindangat Jisas Kraistna njivwamba nin kat apma vat njimbla njimbla yetineya vak kwiligandi.

## 6

### *TAMBA LA MAAWUT KIYANDI. KUPI MAAWUT LAATNDI*

<sup>1</sup> Nin angamak yelavikiyanin. Kavle vat yilinin God nin kat kwunakiya vat nima yigiyandi? Nima yindangat kavle vat yigiyanin? <sup>2</sup> Kai luwa. Kavle vat ana yiligiyandin. Nina tamba la maawut tamba kiyandi. Tamba la maawutmba anda vapmba yiligiyandin. <sup>3-4</sup> Kraist Jisana simba yaguna vat nin Kraistna kita lulu nimba tinangat simagaligandi. Kraist kiya vla nima tamba maawut kiyandi. Ndi kat waangumba

taaganja vla nina tamba maawut taagandi. Kraist Godna kwondumba laatnda vla nina kupi maawut wupma laatndi mala Kraist yetinda vla yetigiyani. Ngwuk wan nyaangit tamba viga ligangwuk.

<sup>5</sup> Jisas kiyanda vla kiyaneyan laatnda vla laataa yetinda vla yetigiyani. <sup>6</sup> Nina tamba la maawut Jisasagwinana mimba kaalandi. kaalanjangat walaa tamba la maawutmba ana yetigiyansn. Kaalanjangat walaa tamba la maawut nin kat ana yetiligandi. <sup>7</sup> Kiya pali kavle vapmba ana yetiligandi

<sup>8</sup> Jisas kiya vla lineyan yetinda vla yetigiyani waa yelavitigani. <sup>9</sup> Jisas kiyalaa tamba laatndi. Nat njambi ana kiyagiyandi. Kiyalinja vat ndina mbangimba ana tavigiyandi. Tamba kwagalandi. <sup>10</sup> Jisas kiyalaa kavle vatna kwondu kwulatndi. Ngiyambak kwulatndi. Mbambala Godnonana liga Godna njivwa kwutigandi. <sup>11</sup> Ngwuk wuna tamba la maawut tamba kiyandi maa wan kavle vat ana viga ligandi waa yelavik ngwula. ngwuk wuna kupi maawut laataa ligandi. Kraist Jisasonal kita lulu liga God yetinda vla yetigiyani waa yelavik ngwula.

<sup>12</sup> Ngwuk kat kavle vapmba ngwutna mbangi kat lilandi. Tamba maawutmba yetiga kavle vatna yambangba ke yiga. <sup>13</sup> Ngwula mini waan mbangimba kavle njivwak kwilangwuk. Ngwula min waan mbangi Godna apma njivwak agwi. Ngwutna tamba maawut kiyandi maa kupi maawut laatndi. Wungi kat tiga ngwula mini waan mbangib Godna apma njivwak agwi. <sup>14</sup> Kavle vat nin kat simaga liga lo nin kat ana viga ligandi. God nin kat awagapma kwunatnda vat nin kat viga liligandi.

#### APMA VAPMBA YETIGIYANIN

<sup>15</sup> Lo nin kat viga lilapman yindan smblan yetigiyani? E? God nin kat awagapma kwunatnda vat nin kat viga lindan simblan yetigiyani? Kai luwa simblan ana yetigiyani. <sup>16</sup> Kita nyanan nyaangit njimbla njimbla wuka limeyan ndina njivwa kwutiga nyan min. Ndina njivwamba kiyalinja vat kak kiyandi. God waa nyaangit wuka limeyan ndina njivwa kwutiga nyan min. Ndina njivwamba apma vat kak kiyandi. <sup>17</sup> Tamba kavle vatna njivwa kwutiga nimba ngwuk. Mbambala ngwula maawupmba nimamba God waa nyaangit wuka ligangwuk. Kavle vat kwagalalaa wuka lingwangat God kat apma vatna waligowun. <sup>18</sup> Kavle vak ngwuk kat ngindi maa God ngwuk kat njalatndi wan kavle vat. Njalataa ndina apma njivwa kwukngwangat ngwuk kat ngindi. <sup>19</sup> Waliwa nyaangit simagaliga nyaangit. Apma vat wukngwangat simagaliga nyaangit waligowun. Kavle nyanan njivwa kwutnja vla ngwut kavle vatna njivwa kwukngwuk. Apma vat kwagalalaa

kavle njivwa kwukiyangwuk. Kavle vat kwagalaa Godna apma njivwa mina kwukngweyan apma vala.

<sup>20</sup> Kavle vatna njivwa kwukngwa njimbla apma vat ana yetingwuk. <sup>21</sup> Kavle vatna njivwa kwukngwa njimbla apma vat nimbun klangwuk? Kiyalinja vat mina klangwuk. Kavle vatna vak yingwa vak kat mbambala ngwula mbangi wuk yigandi. <sup>22</sup> Kavle vat ngwuk kat ngindi maa God ngwuk kat njalataa ndina njivwa kwukngwangat ndindi. Ndina njivwa kwukngweyan apma nimbun klagiyangwuk. Apma vak yetilingweya vak klagiyangwuk. Wan vak ana ngiligiyandi. <sup>23</sup> Kavle vatna njivwa kwutigiyaa vat apma vat njimbal njimbla yetilineya vat. Wan vak ana ngiligiyandi. God nin kat awagapma kwiliga vat yaliga yambi nina njambwi nyan Jisas Kraist.

## 7

### *LO NIN KAT ANA VIGA LIGANDI*

<sup>1</sup> Yakwa nimba, Godna lo viga wuka ligangwuk. Ngwut ana viga ligangwuk? Lo tiga nimba kat mina viga ligandi. Kiyaanimba kat lo ana viga ligandi. Wupma ngwuk anan viga ligangwuk? <sup>2</sup> Nina ngepmana vat kingivat. Kita lagwa lila lan tindeyan ndi kat ana kwagalagiyali. Lila lan kiyandeyan wan lo li kat ana viga ligiyandi. Kwagalagiyali. <sup>3</sup> Lila lan klaa lindi maa nat nyan klavak kat yileyan ana nglaatndi. Kavle lakwat waigandi. Lila lan kyandi maa nat nyan klavak kat yileyan wovuna. Kavle lagwa ana waigandi. Lan tamba kiyandi.

<sup>4</sup> Ngwutnagwi wungivat sigat. Kraist kiyanda vapmba kita lulu tigiayangwuk kiyanda vla kiyangwuk. Kiyangwuk maa lo ngwuk kat ana viga ligandi. Nat nyan ngwuk kat viga ligandi. Kraist. Kiyalaa laataa liga nyan ngwuk kat viga ligandi. God kat apma njivwa kwukngwangat viga ligandi. <sup>5</sup> Tamba la maawut ngwuk kat viga la njimbla kavle vat ngwutna maawut ngwandindi. Ngwandindi maa lo wan vat ke yiga wandangat wan kavle vat tamba yivak yelavikngwuk. Kavle njivwa kwukngwuk. kwukngwa njivwa kiyalinja vat kwilindi. <sup>6</sup> Tat lo nin kat ngilaa viga lindi. Mbambala lo nin kat ana viga ligandi. Kraistnanala tamba kiyandin maa nin kat ana viga ligandi. Kraistnanala tamba kiyandin maa nin kat ana ngilaa ligandi. Piliwutna lomb ana yetiliganin. Godna waagamba kupi nyan yetiliganin.

<sup>7</sup> Lo kavle nda? Ngwuk angamak yelavitigangwuk. Kailuwa. Lo kavle nda nandi. Lo wutaa kavle nyanat tiwangat viliwun. Lo wupma wandi. Mina maawupmba kavle nda klavat ke yelavika waa wandi. Wandi maa wutaa lo wanda kavle vak kat wuna maawupmba wan kavle vat

yivat yelavikwun. <sup>8</sup> Lo waa nyaangit wutaa lo kai wanda kavle vat wuna maawupmba ngwandindi. Ngwandindi maa wan kavle vat yivat yelavikwun. Lo tilapman yindeyan nin ana kavle vak yiga yetigiyandin. <sup>9</sup> Lo waa nyaangit wutapma tiwa njimbla apma vat tiwun. Lo wutaa kavle vatna yetiliwa waa yelavita kiyaa vat tivla liwun. <sup>10</sup> Godna apma lo apma vat yetiwa vak kat kwivat tigandi. Apma vat yetiwa vak wun kat ana kwindi. Kiyaa vat tivla liwangat wun kat simagandi. <sup>11</sup> God waa apma lo viga wutwun maa wan kavle vat wuna maawut ngwandilaa wun kat vatnyavat tivla lindi. <sup>12</sup> Lo apma nglei nda. Lo waa nyaangit God waa nyaangitna. Viligangwuk.

<sup>13</sup> Wan apma lo wun kat vatnyavat tivla lindi? Kai. Wan apma lo wun kat ana vatnyavat tivla lindi. Wan kavle vat wun kat vatnyavat tivla lindi. Lo kai. Wan apma lo wutwun maa wan kavle vat wun kat nimamba kwutndi. Tamba yuwa vat lo wutaa kan kavle vatna waa wowun. Tamba yuwa vatlo wutaa kan kavle vatna waa wowun. Tamba yuwa vat lo wutsimblalaa kan kavle glei vatna waa wowun.

<sup>14</sup> Wun kapma nyan wun. Wun kavle vat yetiligowun. Lo kapma nda. Viliganin. Godna nda kapma kapma nda li. Wan kavle vat wun kat ngilaa viga lindangat kavle vat yetiligowun. <sup>15</sup> Apma vat mina yetivak kat yelavikwun. Yelavikwa vat kwagalalaa kavle vat yetiligowun. Kavle vak kwagalavak kat yelavikwun. Yelavikwa vat kwagalalaa kavle vat yetiligowun. Manda kat wupma yetiligowun. Ana yelavikwun. <sup>16</sup> Apma vak yetivak yelavitweya vak kat kwagalalaa kavle vat mina yetiligowun. Viligowun. God waa lo kai wawa lo apma loa viligowun. <sup>17</sup> Wuna maawupmba kavle vat ana yetiligowun. Wun kat wan kavle vat kwulatigandi. <sup>18</sup> Wuna mbangimba liga kavle vat apma nda ana ligandi. Kavle nda mina ligandi. Apma vat yivak kat wupma yelavitigowun. Apma vat ana yetiligowun. <sup>19</sup> Apma vat yetigiyowun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligowun. Kavle vak ana yetigiyowun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligowun. Kavle vak ana yetigiyowun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligowun. <sup>20</sup> Wuna maawupmba yelavita kavle vat ana yiwun. Wan kavle vat wuna maawut ngwandindi maa yiwun viligowun.

<sup>21</sup> Wan vat viligowun. Apma vat yivat tiwa njimbla wan kavle vat wun kat yaa kavle vat yiligandi. Viligowun. <sup>22-23</sup> Wuna naawupmba liga nat vapmba God waa vapmba wuna maawut yetivat waligandi. Wuna maawupmba wuleilaa nat vat wuna maawupmba walea ligandi. Wan vat wuna maawupmba wuleilaa liga wanda vapmba

yetiligowun. <sup>24</sup> Wuna maawup nima vat yelavitigowun. Kan kavle vapmba ligowun. Wun kat kanda kwunatndi maa wan kavle vak kat walealaa kwulakiyowun. <sup>25</sup> God tamba kwunatndi. Nina njambwi nyamba Jisas Kraistmba kwilaa kwunatndi. Wowun kwunatndi. Apma vala. Wan kavle vat mbangi kat kwulatindangat kavle vat yivak kat woviyaguga ligandi. Wuna kupi maawut God waa vak yivak kat woviyaguga ligandi.

## 8

### *GODNA WAAGAMBA YETINEYA VAT*

<sup>1</sup> Wan kavle vak kat God nin kat sndeyangat nimamba ke yelavika. Kraist Jisasna kita lulu yetiga nimba kat wan kavle vat ndi kat ana viga ligandi. Kraist Jisas wan kavle vak kat tamba kwulatndi. <sup>2</sup> Kraistna kita lulu tiwangat Godna waagan wunkat tavigandi. Tavailindangat wun kat apmna vat yetieya vat kwiligandi. Tamba wan kavle vat wun kat ngilaa lindi. Ngilaa linda njimbla kiyalinja vat wun kat kwilindi. Kavle vak kat Godna waagan ngilaa la vat njalataa kwulatigandi. <sup>3-4</sup> Lo kavle vak kat ana inaka kwulakiyandi. Manda kat. Lo waa nyaangitmba ana inaka yetigiyandin. God kwulatndi nin kat viga la kavle vak kat. God ndina nyan kat kipma ndai wandi, maa ndinyanguna mbangi yalaa klandi. Kavle vak kat kwulapmat yandi. Ninagwuinana kita lulu tiga kwulapmat yandi. God mand akt ndina nyan kwindi. nina nglambi aywaa kwutndi maa ndi kat sivat kwindi. Nin kat lo kwiya nglambi wumba ngilindi. Mbambala tamba la maawupmba ana yetiliganin. Godna waagan waa vapmba yetiliganin.

<sup>5</sup> Tamba la maawutmba yetiliga nimba kipmana nda kat mina yelavika yetiligandi. Godna waagan waa vapmba yetiliga nimba Godna waagana nda kat mina yelavika yetiligandi. <sup>6</sup> Kipmana nda kat mina yelavika yetineyan kavle vat yetigiyandin. Kiyalinja vla kiyaa yetigiyandin. Godna waagana nda kat mina yelavika yetineyan apma vat yetigiyandin. Godna ava nimba tiga yetigiyandin. <sup>7</sup> Kipmana nda kat yelavika yetiliga nyan God kat kai waliga nyana. God waa lo wutapman yetiligandi. Ana inaka wuka yetigiyandi. Kapma nyana. <sup>8</sup> Tamba la maawutmba yetiliga nyan kat God ana woviyaguga lignadi. Apma nyana ana waigandi.

<sup>9</sup> Ngwuk tamba la maawutmba ana yetiligangwuk. Godna waaganmba yetiligangwuk. Godna waagan ngwuk kat tavilaa lindeyan Godna waaganmba yetigiyangwuk. Kita nyan? Godna waagan Kraist kat tavila la waagan ndina mbangimba tavilapman tindeyan Kraistna yelangi nyan ana

ndi. <sup>10</sup> Kraist ngwula maawupmba lindeyan ngwula maawut apma vat tigiyanidi. Kraist nina tamba la maawut kwulataa ligandi. Kraist yeta vat klanangat nina maawut apma vat tigiyanidi. <sup>11</sup> Jisas kiyandi maa Godna waagan ndi kat tavindi maa laatndi, Godna waagan ngwutna maawupmba lindeyan apma vat tigiyanigwuk. Jisas laatndi, apma vat tinda vla apma vat tigiyanigwuk.

<sup>12</sup> Wungivat nin manda kat tamba la maawutmba yetigiyanin. Godna waagan waa nyaangitmba yetigiyanin. <sup>13</sup> Tamba la maawutmba yetingweyan kiyalinja vapmba kiyagiyanigwuk. Godna waagan waa nyaangitmba yetingweyan apma vat tigiyanigwuk. <sup>14</sup> Godna waagan waa nyaangitmba yetiliga nimba Godna nyangu ndi. <sup>15</sup> Godna waagan ngwuk kat kwutaa God kat vaaka ndina njivwa kwupmat Godna yelangimba ana taagandi. Ngwuk kat kwilaa ndina nyangu tingwangat Godna yelangimba taagandi. Yelagimba liga God kat s4ese waa nyaet waligiyanin. <sup>16</sup> Godna waagan nina maawut ngwandilaa waligandi. Ngwut Godna nyangu ngwuk waa waligandi. <sup>17</sup> Ndina nyangu tinangat ndina simbi kivu ngena nda aywa nin kat kwigiyanidi. Ndina nyan Kraist kat kwindeya nda nin kat kitamba kwigiyanidi. Kraist kat nima vat yinja vat nin kat yineyan ngini nin kat ndi God apma vat Kraist klaa vat kwigiyanidi.

<sup>18</sup> Wun wupma yelavikwun. Wan kipmana nimba nin kat nima vat yilinja vat matnat. Ngini God nin kat kwindeya vat apma nima vatna waa yelavikwun. <sup>19</sup> God ndina nyangu kat kwindeya njimbla kat God kwuta nda aywaa maawut viyalindi kawiga ligandi. <sup>20</sup> Wunai waa apma nyaangit yelavika anagandi yetigiya was yelavita ndinai kwutaa nimba kat God maawut kwindi. Ndinai waa nyaangitmba ana yetindi. <sup>21</sup> God kwutaa ndana kavle yiliga vat ngini God kwunakiyanidi. kwunatndi maa Godna nyangu vla ligiyanidi. Apma vatna.

<sup>22</sup> God kwuta nda kwunatnde ya njimbla kat yelogwen kat tivla maawut viyalindi kawiga ligandi. <sup>23</sup> Ndznai kwutna nda mina ana kawiga ligandi. Ninagwi kawiga liganin. Nin kwunatnda vat samat klanin. Godna waagan tamba klanin. nina mbangimba liga kavle vat kwunatnde ya njimbla kat yelogwega tivla liga kawiga liganin. ndina nyangu liga God tiga vla tineya njimbla kat kawiga liganin. <sup>24</sup> God kwunakiyaa vak kat woviyaguga kawiga lineyan apma vat tigiyanin. Kita nyan kita vat klandeyan ana kawiga ligiyanidi. klalapman yineya vak kat mina kawiga liganin. <sup>25</sup> God kwigiya apma vak kat woviyaguga kawiga lilineyan yelavikiyanin. God



kwigiyaa nda kwigiyandi luwa. nimamba ana yelavikiyowun waa yelavikiyanin.

<sup>26-27</sup> God kwigiyaa nda kat kawiga lineyan Godna waagan nina lak kwaigandi. God kat kwundimba yigumb ana waliganin. Kapma vat waliganin. God kat wavat walina vat Godna waagan ninai waa vat wutaa God kat maawutmba mbutigandi. God kat nin kat tiga nimamba wagalaligandi. God nina maawut viligandi. ndzna waagan maawupmba waliga vat wutigandi. Manda kat. Kita nda mbit. Ndina waagan God kat kapma vat ana waligandi.

### *KAVLE VAK KAT KWULAKIYANIN*

<sup>28</sup> God ndina maawupmba yagwa wanda nimba nin. God kat woviyaguga ligandin. God nin kat yigiyaa vat apma vat mina wan vat nin kat kwunatigandi. Nin kat kavle vat ana yiligandi. <sup>29</sup> Tamba God wuna yelangi yagwa waa wavat tinda nimba tat tamba vindi. Viga yelavitndi. Wan nimba wuna nyangu vla ligiyandi waa yelavitndi. Wuna ngima nyan ndina njambwi nyan tigiyanidi waa yelavitndi. <sup>30</sup> Yagwa waa wavat tinda nimba kat yagwa wandi. Ndi kat yagwa walaa nglambi limbwindi. limbwilaa wunai liga vla ligangwuk waa wandi. Wandi maa ndina apma vat kwindi vat klandi.

<sup>31</sup> Nin kat wupma yinda vak kat kat ndi kat angamak waiganin. God nina lak kwandi maa nin kat kandana kavle vat yigiyaa. Kandana inaka kwulaiyaa. Kwulakiyaa nyan kai. <sup>32</sup> God ndina nyan nin kat tiga tamba kwindi. Ana kematndi. Wan nima vatna. Nin kat kwunatndeya vat nima vat ana ndi. Nima vat tamba yindi nin kat. Mat vat aywaa inaka yigiyandi.

<sup>33-34</sup> Godna nimba kat kandana kavle vatna yilingwa waa waigaa. Waigaa nyan kai. God nglambi tamba limbwilaa wandi. Wunai liga vla ligangwuk wandi. Wan nglambi ligandi waa kandana waigaa. Waigaa nyan kai. Kraist Jisas nin kat tiga kiyalaa laatndi. Mbambala Godna yaagindan naangamba ndaligandi. Nin kat tiga God kat kwunatigandi.

<sup>35</sup> Nima vak tigiyyaa njimbla yandeya angamak yelavikiyanin. Nima vat tigiyyaa njimbla yandeyan angamak yelavikiyanin. Nima vat yalaa. E? Anda vatna yiweya wana njimblamba angamak yelavikiyanin. Nin kat nima vat yinjeyan angamak yelavikiyanin. Kiginda kwanda kwanda lapman tineyan angamak yelavikiyanin. Nin kat nat nyan nima vat yivat wandeyan angamak yelavikiyanin. Nat nyan nin kat sivat wandeyan nin angamak yelavikiyanin. God nin kat ana woviyaguga viga ligandi waa yelavikiyanin? Kai. <sup>36</sup> Wupma ke yelavika. Kingi vat nima vat tigiyanidi waa tamba piliwutndi. Nin vatnyanjeya sip sip vla ligandin waa piliwutndi.

37 Nin nimbamba ana yelavikiyanin. Kraist nin kat woviyaguga lindangat wan nima vak kat kwulakiyanin. 38-39 Nin kat nimbamba woviyaguga viga linda vak ana ngiligiyandi. Kiyaneyan ana ngiligiyandi. Kwo lineyan ana ngiligiyandi. Ensel wan vak kat ana limbwigiyandi. Mbambala liga vat wan vak kat ana limbwigiyandi. Ngini ligiyaa vat wan vak kat ana limbwigiyandi. Angwapmba liweyan ana ngiligiyandi. Angindamba liweyan ana ngiligiyandi. God nin kat woviyaguga viga linda vak kat limbwigiyaa nda ana ligandi. Wan vat nin kat yaiga yambi nina njambwi nyan Jisas Kraist.

## 9

### *GOD JUDA WAA ISREL WALINJA NIMBA KAT KWUTNDA VAT*

1-3 Wuna yelang; nimba kat Juda walinja nimba kat yelavikweyan yelogwen kat tina maawut yelogwenga tivla ligowun. Ndi kat yelavika tivla ligowun. Ndi kat yelavika tiwa maawut ndi kat maawut viyalindi, tigowun. Woseka ana wowun. Kraist viga liga woseka ana wowun. Godna waagan wuna maawupmba liga viga ligandi. Kraistna yelang; wuleinjangat waligowun. Wuna yelang; nimba Godna yelang; weleiga wun kat saviindi maa God wun kat sindeyan wovuna waigowun. 4 God Juda waa Isrel walinja nimba ndi kat apma vat yindi. Ndi kat kwutaa ngwuk wuna nimba ngwuk wandi. Ndinanala yetinei. Apma vat yigiyowun ndi kat waa walindi. Ndi kat lotunjeya vat yigiyowun ndi kat waa walindi. Ndi kat lotunjeya vat simagandi. Apma apma nda kwigiyowun waa God wandi ndi kat. 5 Ndina ngwat ndu God waa nyaangit wuka liga nimba ndi. Ndina yelang; nayan vla tivat Kraist yandi. Kwanda kwanda nda kat aywaa Kraist viga ligandi. Ndi nima nyana waa walindi God. Apma vatna.

6 Tamba God Juda kat wandi. Ngwuk kat kwutaa wuna nimba ligiyangwuk waa wandi. Mbambala Godna yelang; wuleivak kat kai waligandi. God waa ngwuk kat kwutaa wuna nimba ligiyangwuk wanda nyaangit kwo valak yindi? Kai. Juda kat aywaa ana wandi. Kai waliga nimba kat ana wandi. 7-9 Ebrahim njanga nimba aywaa Godna yelang; nimba ana ndi. Tamba piliwutndi. God Ebrahim kat wandi. Mina mat nyan Aisak mina yelangina nima nyanat tigiyanidi. Nima nyan kai waa wandi God waa piliwutndi. Manda kat wupma piliwutndi. Nin kat simagavat piliwutndi. Wan nyan Aisak ndina nyime ndi kat kwo ana kwuti. sera nyan kwukiyali waa God wandi maa Aisak kat kwuti. Godna

yelangi wuleinja vat kita vatna. Godna yelangi nimba ndina yelangi kwo ana wuleiligandi. God wandi maa wuleiligandi.

10-13 Rebeka kat nimbun. Nina njambwi nyan Aisak Rebekanan yapmba viligu taagandi. Mbitna nyaek kita nyan. Mbit yaapmba liga apma vat yiga kavle vat yiga ana yetimbik. Yaapmba lilimbit maa God wandi. Ngima nyan an nyana njivwa kwukiyandi waa wandi God. An nyan Jekop kat woviyaguga ligowun. Ngima nyan Iso ndi kat kai wowun waa wandi God waa piliwutndi. God ndina maawupmba yelavitaa ndinyangu kat kwutaa ndina nimba tinjangat waligandi. Viliganin.

14 Nin angamak yelavikiyanin? God mandip mandip yeligandi Kai luwa. 15 Tamba God Moses kat wandi. Wuna maawupmba ndinyangu kat apma vat yigiyowun. Wuna maawupmba miwa yigiyowun waa wandi God. 16 Viga wuk avi. God ndina maawupmba nin kat apma vat yiligandi. Nina maawupmba kai. Nina njivwamba kai. 17 Tamba piliwutnja nyaangit Isipna njambwi nyan Fero kat piliwutndi. Njambwi nyan tinda kwondu God Fero kat kwondu kwindi. Kwusondi maa ngepma ngepmamba liga nat nimba viga wandi. God nima nyana waa wandi waa tamba piliwutndi. 18 God alva ndina maawupmba ndinyangu kat apma vat waligandi. God avla ndina maawupmba ndinyangu kat ndi kat wanjeya vat kwiligandi.

19 God wupma yilindangat ngwuk waigangwuk. Kai walina vat nin kat kwindi. Wungi kat tiga ndi kat kai waneyan manda kat nin kat sigiyandi waa waigangwuk. 20-22 Manda kat God kat wupma njika waigangwuk. Aw nyaliga nyan kat aw waligandi ndi kat? Wun kat manda kat kupma kwutigamin waa waligandi. Aw nyaliga nyan ndina maawupmba nyaligandi. Ndi kat ana waligandi. Kipma valaa nat aw apma nda naanganjangat kwutigandi. Nat aw kavle nda naanganjangat kwutigandi. ndina sipana. Wuna kimbuk maawupmba ndi kat wata ana sigiywoun waa wandeyan ndina sipanan. Siweya nimba kat ana sigiy9owun. Kawiga ligiywun waa wandeyan ndina sipana. Wan vak yindeyan nat nimba ndina kimbut maawut vigiyanidi. Kwonduo liga nyana waa vigiyanidi. 23 Apma vat yetinda vat ndi kat kwivat wandeyan ndina sipana. Nin kat kwunatndi, God yetiga vapmba yetigiyanin. Yetinangat nat nimba waigandi. God nima nyana waa waigandi. 24 God nin kat kwivat waligandi. Juda walinja nimba kat mina yagwa walaa ana kwivat waligandi. Juda ana ndi nat nimba kat nimbun yagwa walaa kwivat waligandi.

25-26 Tamba la nyan Hosia wupma piliwutndi.

Tatwuna nimba ana ndi. mbambala ndi kat wuna nimba ngwuk wagowun. Tat wan nimba kat ana woviyaguga liwun. Mbambala ndi kat waigowun. Ngwuk kat wovigaguga ligowun. Tat wan kavamba ndi kat wandi. Godna nimba ana ngwuk waa wandi. Mbambala ndi kat waigowun. Ngwuk wuna nimba ngwuk. Wun njimbla njimbla liliga nyan. Wun God wun waa wandi God waa piliwutndi Hosia.

27-29 Tamba Aisaia Juda waa Isrel kat piliwutndi.

Isrelna yelangi nimba nima sakwat nimba tigiyan. ndina nat juvut nimba kat mina God ndi kat kwunatndi mala kwo ligiyandi. njambwi nyan nima ndinyangu kat nimamba kwiyatapman k8imbut maawupmba sigiyandi. Sigiyowun wanda nyaangitmba sigiyandi. Njambwi nyan nina nat nimba silapman yiga yindan nina yelangi aywaa ngiliga yandi. Sodom Gomorana ngepmamba la nimba ngilinja vamba ngiliga yanin waa tamba piliwutndi Aisaia.

### *ISREL WAN APMA NYAANGIT NGINI WUKIYANDI*

30-31 Wan nyaangit wutaa angamak yelavikiyanin. Juda ana ndi kat nimba tamba God waa vapmba ana yetivat walindi. Mbambala ndi God wan nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa God ndi kat wandi. Wunai liga vla ligangwuk waa God wandi ndi kat. tamba Juda waa Isrel walinja nimba God waa vapmba yetivat walindi. Mbambala God ndi kat wunai liga vla ligangwuk ana wandi. 32 Manda kat ana wandi. Ndinai waa nyaangit wuka ndina mbangi wiyo waavi ana taagandi. Ndi yelavitndi. nina apma njivwamba Godna yelangi wuleilaa ligiyanin waa yelavitndi. Jisas yandi maa Judana maawut kavle maawut sika yelavika lindi. Kambapmba satnja vla ndina maawut kavle savle yelavika lindi. 33 Tamba la nyan God waa nyaangit Jisas kambak vla lindangat piliwutndi.

God wandi. judana kavamba Saion walinja kavamba kambak taagawun. Ndi yiga kambak saaka ndalaa kavle vak yindi. saatnja kambak kat ana yelavitndi. Wan kambak kat kita nyan vilaa ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan kavle savle ana yelavikiyandi. ndina mbangi wuk ana yigiyandi waa God wandi waa piliwutndi.

## **10**

*ISREL GOD WAA VAPMBA ANA YETLIGANDI*

<sup>1</sup> Yakwa nimba, Juda Godna yelangĩ wuleinjangat maawut viyalindi, wowun. Wupma God kat wagalaligowun. <sup>2</sup> Juda God waa nyaangik kat nimamba kwutaa livat waligandi. Ndi kavle savle yetiga kwutaa livat waligandi. God waa vapmba ana yetiligandi. <sup>3-4</sup> God waa vak kat kai walaa ndinaĩ waa vapmba yetiligandi. God yeta vak klavat yetindi. Ndinai kwutaa njivwamba klavat yetindi. Kraist yandi, njivwamba klanja vak ngilindi. Kraistna njsvwa kat kita nyana mbangi wiyo waavi taagandeyan God yeta vak klaigandi.

*GOD NDINYANGU KAT AYWAA KWUNAPMAK WANDI*

<sup>5-8</sup> God waa lomba yetiga God yeta vak klanja vak kat Moses tamba piliwutndi. God waa lomba yetinyagingweyan kwo ligiyangwuk waa piliwutndi Moses. Kraist yandi maa wan vak ngilindi. Kraist kwiya kupi vat kingi vat ana ndi. Kraist nyinangwupmba ligandi. Wuna nima njivwamba ndi kat kwutaa kiyawun maa wun kat kwunakiyandi waa ke yelavika. Wan vak kavle vatna. Kraist kwiya kupi vat kingiyan. Kraist kwiya kupi vat vat nina maawupmba yelavita kwundimba waiganin. Wan kupi vak kat mbutigowun. <sup>9-10</sup> Ngwutna kwundimba awamba. Jisas wuna njambwi nyana awamba. Ngwuta maawupmba yelavik. Jisas kiyandi maa God ndi kat laak wandi, laatndi. Ngwutna maawupmba nyelavika ngwula mbangi wiyo waavi taagandeyan God waigandi. Wunai liga vla ligangwuk waa waigandi. Gwutna maawupmba yelavika mbukngweyan God ngwuk kat kwunakiyandi.

<sup>11-12</sup> Kita nyan Kraist kat ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan Kraist ndi kat ana kai waigandi. Wan nyan kat Kraist kai wandeyan wan nyanan mbangi wup yigiyandi. Kai ana waigandi. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywa ndina mbangi Kraist kat wiyo waavi taagandeyan ndi kat kwunakiyandi. God ndina njambwi nyana. Ndi kat-wagalanjeyan ndi kat ndina apma vapmba kwunakiyandi. <sup>13</sup> Kita nyan njambwi nyan kat min wuna njambwi nyan min wun kat kwunak waa wandeyan ndi kat kwunakiyandi.

<sup>14-15</sup> Ndi katmbangi wiyo waavi taagalapman nimba anda vapmba ndi kat wagalagiyandi. Ndinai waa kwundi wu-tapman nimba anda vapmba ndina mbangi wiyo waavi taagagiyandi. Nat nyan ndi kat mbutapman yindeyan anda vapmba wukiyandi. Kita nyan nat nyan kat God waa nyaangit yiga ambuk walapman yindeyan ana yiga mbukiyandi. Tamba butnja nyaangit piliwutndi. Nat nimba apma nyaangit mbupmak yanjeyan apma vatna waa tamba piliwutndi.

*ISREL GOD WAA NYAANGIT WUPMAK KAT KAI WALINDI*

<sup>16</sup> God waa apma nyaangit wuka la nimba aywaa wan nyaangit kwutaa lindi? Kai. Tamba kai walinjangat Aisaia piliwutndi. Godna nyaangit mbukwa nyaangit wupmak kat kai walindi waa piliwutndi. <sup>17</sup> God waa nyaangit Kraist kat waa nyaangit wuka linjeyan alipsiga kwutaa ligiyandi. God waa nyaangit Kraist kat waa nyaangit wutapman tinjeyan ana alipsiga kwutaa ligiyandi.

<sup>18</sup> Ngwuk kat wagalavat tigowun. Tamba wutndi? Ana wutndi? Awa luwa. Wutndi. Tamba piliwutndi.

God waa nyaangit mbutiga nimba. Ngepma

ngepma yiga mbutndi. Ngepma ngepmamba la nimba wutndi waa tamba piliwutndi. <sup>19</sup> Ngwuk kat nat vak wagavat tigowun. Nat nimba Juda ana ndi God waa nyaangit wutaa kwutaa linja kat Ksrel walinja nimba Juda ndi an vilindi? Tamba Judana njambwi nyan Moses waa vak viga God Juda kat wanda nyaangit wandi. Juda ana ndi nat nimba ngwuk kat kwiwa nyaangit ndi wuka kwutaa lindi maa viga kimbut yiga klavat tigiyan gwuk. Juda ana ndi nat nimba tat maawupmba yelavitapman ta nimba ndi. Wunai waa nyaangit ndi kat kwiwun maa ndi kat kimbut maawut tigiyan gwuk waa God wandi waa wandi Moses. <sup>20-21</sup> Tamba Aisaia wan vak kat piliwutndi ndino. Juda ana ndi nat nimba kat piliwutndi.

God wandi. Kwatevilaa kwo viga klandi. Juda ana ndi nat nimba kwaka vilevilaa lilindi maa vinjangat kapmba wawun waa wandi God waa piliwutndi.

God wandi. Juda kat kwunapmat tiliwun maa wun kat kai wandi waa God wandi waa piliwutndi Aisaia.

## 11

### *GOD JUDANA NAT NIMBA KAT KWUNAKIYANDI*

<sup>1</sup> Wingo lat tiga lita val mgwil lat wagaavat tigpwin. God ndina nimba Juda kat kai wandi? Kai luwa. kai ana wandi. Wun kat avi. Wun Isrelna nyan wun. Wuna walanga Ebrahama. Bensamin wuna yelang nyana. Wuna ngwatna. God wun kat kai ana wandi. <sup>2-3</sup> Juda kat ana aywaa kai waligandi. Yagwa waigowun God wanda Juda kat yagwa waigandi. Juda aywaa God kat kai wandi waa tamba wandi Ilaija. Ilaija God kat wandi. Njambwi nyan minai waa nyaangit ngambuliga nimba kat Juda aywaa vatnyandi. Min kat kwunatinja ngay sulindi. Wun kapma ligowun. Minai waa nyaangit wuka liga nimba kai. Wun kat sivat wandi waa wandi Ilaija God kat. Wan nyaangit tamba wukngwuk. <sup>4</sup> Wandi maa God wandi. Nima sakwat nimba wun kat kai ana wandi. Ndi kat

viga ligowun. 7,000 ta nimba Beal walinja waagan kait ana kwunatndi. Kwo ligandi waa wandi God.

<sup>5</sup> Mbambala wungivat sigat. Nat Juda God kat kai ana walindi. God ndina maawupmba yelavitaa kwutaa kiyandi ndi kat. <sup>6</sup> God ndina maawupmba awagapma ndi kat kwutaa kiyandi. God ndi kat ana wandi. Ngwuk apma njivwa kwutingwuk maa apma wenga ngwuk kat kwigiyowun waa ana wandi God. Ndi awagapma ana kwindi waa waigenin.

<sup>7-8</sup> Wan nyaangit witaa amga, al uogouamim waa yelavikiyanin. Isrel aywaa God tiga vak kat kwaka lindi. Aywaa ana klandi. Ndina nat nimba mina klandi. God waa nimba mina klandi. Nat nimba klavak kat ndina mbangi kilipangi yindi. Tamba kilipangi yinja vak kat piliwutndi.

Wan kilipangi ya vat god ndi kat kwindi. Mini viga waan wutapman tinjangat kwindi. Kan njimbla wupma ligandi

waa tamba piliwutndi. <sup>9-10</sup> Devit ndina wupma Juda kat tiga God kat piliwutndi wungi vak kat.

Juda yetilinja maawut ndi kat woseka waligandi. Yetinja maawupmba yetinjangat mina ava yambi ana viligandi. Wungi kat tiga min ndi kat asi mila. Mina ava yambimba minimba ana vilignadi. Ndina kavle savle yelavitnja vak vali mbundi nda vatna. Maapmba taagalaa yeti vla yetigandi.

### *JUDA ANA NDI NAT NIMBA GODNA YELANGI WULEINJA VAT*

<sup>11-12</sup> Ngwuk kat nat vak wagalavat yigowun. Manda kat Juda kavle savle yelavitnja vat yindi. Nimamba kavle yinjangat kavle savle yelavitndi? Kai luwa. Ndi God kat walindi maa Juda na ndi nat nimba God waa nyaangit kwutaa lindi maa Juda waigandi. Nina nda sikwutndi waa waigandi. Wupma walaga ndino klavat tindi. Juda kai walindi maa ngepma ngepmamba liga nat nimba God waa nyaangit wuka kwutaa lindi. Wan apma vatna. Juda walinja nimba aywaa Godna yelangi wuleinjeyan apma nglei vatna.

<sup>13-14</sup> Wuna njivwa kingiyan. Juda ana ndi nat nimba ngwuk kat God waa nyaangit yiga mbutigowun. Wuna njivwa tindangat Juda kat mbutigowun. Manda kat ndi kat wupma mbukwun. Godna yelangi wuleinjangat mbukwun. <sup>15</sup> Juda Godna yelangi wuleivak kat kai wanjangat Juda ana ndi nat nima sakwat nimba Godna yelangi wuleindi. Juda yeta kavle vat Juda ana ndi nat nimba kat apma vat kwunatndi. Juda Godna yelangi wuleinjeyan kiya nyan laatnda vak vla ligiyandi. <sup>16</sup> Ebrahim ndina nyangu ndina ngwak God waa nyaangit wuka liga Godna yelangi wuleigiya, Ebrahim

angwa mi vla lindi. ndina nyangu sandi mi vla lindi. Angwa mi Godna nda lindi. Sandi mi Godna nda anagandi ligiyaa.

<sup>17</sup> Wundi Juda taamba kandi mi vla ligandi. Wan mina nat sandi God kalika kwagalandi. Ngwuk Juda ana ngwuk avla watna mina sandi vla ligangwuk. God ngwuk kat kwutaa kalitaa yiga sigilindi. Wupma ngwuk tagula vat tigiyanwuk.

<sup>18</sup> Ngwuk ana waingangwuk. Nin apma nimba linangat God nin kat sigilindi waa ana waingangwuk. Yelavik ngwula. Angwa mi ngwuk kat kwutaa ligandi. Ngwuk angwa mi kat ana kwutaa ligangwuk. Ngwuk sandi mi ngwuk.

<sup>19-20</sup> Ngwuk waingangwuk. Nin kat sigilivat tamba la sandi kalitndi. ngiyambak waingangwuk. God waa nyaangik kat ndina mbangi kilipangi yindangat kalitndi. Ngwuk God waa nyaangik kat ngwutna mbangi wiyo waavi taagandangat God ngwuk kat sigilindi. Nin apma nimba nin waa ke waga. God nin kat apma vat yindi waa awamba. <sup>21</sup> Tat ta sandi God kalitndi. God waa nyaangik kat ngwula mbangi kilipangi yindeyan ngwuk kat kalikiyandi. God. <sup>22</sup> Yelavik. God apma vat yiligandi. Mandip mandip ana yiligandi. Ndinai waa nyaangit wutapman tigiya nimba God ndi kat sigiyandi. Ngwut ndinai waa nyaangik kat wuka lingwangat God ngwuk kat apma vat yigiyandi. Ndina kwundi wutapman yingweyan ngwuk kat kalikiyandi. <sup>23</sup> God kalikna Juda ndinai waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan ndi kat God sigiligiyandi. <sup>24</sup> Nat mina sandi kalitaa mandip mimba sigilindeyan nima njivwa. God wan vak ngwuk kat yindi. Wan mina sandi kalitaa ak wumba sandimba sigilindeyan nima njivwa ana ndi. kalitaa ndi Juda God kat yandi maa sigilindeyan wan nima njivwa ana ndi.

### *GOD JUDA KAT KWUNAKIYANDI*

<sup>25</sup> Kita mbaapma nimba wupma ke yelavikngwa. Nin apma nimba. Juda kavle nimba ndi waa ke yelavikngwa. Ngwuk kat kita nyaangit mbukiyowun. Awuk ngwula. mbambala Isrel ndi God waa nyaangit ana wuka ligandi. Ngini Juda ana ndi nat nimba Godna yelangi wuleigiyaa nimba aywaa wuleindi maa Juda wuka ligiyandi. <sup>26-27</sup> Juda ana ndi nat nimba wuleindi maa Isrel ndi wuleigiyandi. Wuleinjeya vak kat tamba piliwutndi.

God Juda kat wandi. Ngwula kita nyan ngwuk kat yalaa kwunakiyandi. Jekopna yelangi nimbana kavle vak kat yalaa silimbwigiyandi. Ngwuk kat apma vat yigiyowun wawa vat yiweya njimblamba ngwutna kavle vak kat silimbwigiyowun waa God wandi

waa tamba piliwutndi. <sup>28</sup> Mbambala God waa nyaangit mbutinin maa Juda wan nyaangik kat wupmak kat kai



waga God kat kao ligandi. Wungi kat tiga ngwuk God waa ndi kat walaa kimbik kwutndi. Ndina walanga kat wupma wandangat Juda kat kwunakiyandi. <sup>29</sup> God kwukiyowun waa wandeyan kwukiyandi. God kwigiowun waa wandeyan kwigiandi.

<sup>30-31</sup> Tamba ngwuk God kat kai walingwuk. Mbambala ndinai waa nyaangit wuka ngwutna mbangi wiyo waavi taagandangat ngwuk kat apma vat yiligandi. Ndi Juda kai walindi maa ngwuk wutingwuk. Mbambala Juda ndi God kat kai waligandi. ngini God waa nyaangit wutnjeyan ndi kat apma vat yigiyandi. Ngwuk kat apma vat yinda vla ndi kat apma vat yigiyandi. <sup>32</sup> Tamba God ndinyangu kat wandi. Ngwutna maawupmba yeti ngwula. Ngwutna maawupmba wun kat kai wangweyan ngwutna sipana waa God wandi. God manda kat wupma wandi. Kavle vak kwagalalaa kupi maawut siknjangat God wupma wandi. God ndi kat apma vat yivat wandi.

### *GOD NIMA NYANA WAA WAIGANIN*

<sup>33</sup> God nima nyana. Kwanda kwanda mbundi nyana. Ndina maawut tagula maawutna. Ndina maawupmba yelavitnda vak kandana vigiyaa. Ndinai yeta vak kandana vigiyaa. Va nyan kai. <sup>34-35</sup> Tamba God waa nyaangit wupma piliwutndi.

Godna maawut anda nyana vigiyaa. Vi nyan kai.

God kat kandana wandi maa kwut nda kwutndeya. Wa nyan kai. Kandana kwi nda kwiya awat God kat kwindeyan. Kwi nyan kai

waa tamba piliwutndi. <sup>36</sup> God ksipmana nda aywaa kwutndi. God wandeyan laataa kwo ligiyandi. God wandeyan kiyaigandi. Wan nda aywaa ndina nda. Ndi nima nyana. Ndin si katsoga kwunapmak tiganin. Apma vatna.

## 12

### *MBANGI MAAWUT GOD KAT AGWI NGWULA*

<sup>1</sup> Ngwuk yakwa nimba ngwuk kat wowun. Ngwutna mbangi maawut God nat agwi ngwula. Godna njivwa kwupmakat agwi ngwula. Nat vak kat kwagalalaa kapma vat lingweyan apma vat wun kat kwingwuk waa God waigandi. Nin God kat mbangi maawut manda kat kwilapman nda? <sup>2</sup> Wan kipmana vapmba ke yetilingweya. Kupi maawut klalaa mandip nimba tigiayangwuk. Ngwutna kupi maawupmba Godna maawupmba apma vat viga wuka yetigiayangwuk.

### *GOD NIN KAT MANDIP MANDIP NJIVWA KANSAGA KWINDI*

<sup>3</sup> God wun kat simaganda nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Wun apma nyan njambwi nyan wun waa wata yelavitingweya. Ngwutna njambwi liga vat siga

naguga vivat wangweyan ngwuk kat God kwinda vak kat yelavikiyangwuk. <sup>4-5</sup> Nina mbangimba nima sakwat nda ligandi. Waan mini ndaama apma ligandi. Ndi kapma njivwa liga nda ndi. Kraistna yelang; wungi vatna. Ndina kita yelangimba nima sakwat nimba ligandi. Kapma kapma njivwa kwutiga nimba wupma ligandi. Kita nyan kapma lindeyan apma njivwa ana kwukiyandi. Nat nimbonala kitamba lindeyan ndi aywaa apma mandip mandip njivwa kwukiyandi.

<sup>6</sup> God nin kat kita kita mandip njivwa kansaga kwindi. God waa nyaangit nat nimba kat mbutneya njivwangwuk kat kwindeyan yiga mbukiyangwuk njimbla njimbla. Nima sakwat nyaangit kwindeyan nima sakwat njimbla yiga mbukiyangwuk. <sup>7</sup> Nat nimbonala kwangweya njivwa kwindeyan ndina lak kwalaa ligiyangwuk. Nat nimba kat simagangweya njivwa ngwuk kat God kwindeyan apma vat simagaiyangwuk. <sup>8</sup> kwutnjeya njivwa mbutnangat God ngwuk kat wan njivwa kwindeyan kwutnjeya njivwa nimamba ambuk. Ngwutna kwanda kwanda nima sakwat tiga God ngwuk kat nat nimba kat agwi wandeyan nimamba agwi. Nat nyana njivwa viga lineya njivwa God ngwuk kat kwindeyan ngwuk simblan ana viga ligiyangwuk. Nat nyanan maawut kwunatngweya njivwa God ngwuk kat kwindeyan woviyaguga kwunakiyangwuk.

<sup>9</sup> Nat nimba kat woseka waa ke woviyaguga liga. Woseka walapman nimamba woviyaguga ali. Kavle vak kat kai awa. Apma vat mina kwutaa ali. <sup>10</sup> Nat nyan kat ngwutna yakwa nyan vla lindangat ndi kat woviyaguga ali. Ndina si kwuselakiyangwuk.

<sup>11</sup> Ngwutna njivwa kat ngwutna mbangi kilipangi ke yinda. Ngwutna njambwi nyana njivwa nimamba agwut.

<sup>12</sup> God ngwuk kat yigiyaa vak kat yelavika woviyaguga ligiyangwuk. Ngwuk kat nima vat yinjeyan ngwutna maawut ke viyandi. Njimbla njimbla God kat wagala.

<sup>13</sup> Godna yelang; nimba kita nda lapman tinjeyan ndi kat agwi. Ngwutna ngay liga kava yaiga nimba kat awa. Wuna ngaymba nao kiga sindu agwa waa awa. <sup>14</sup> Kita nyan mina si viyasandandeyan wupma ke yiga ndi kat. God kat ndi kat wagala. Ndina si kwutaa God kat awa. Ndi kat apma vat ay awa.

<sup>15</sup> Kita nyan ndi kat apma vat yandeyan ndi kat solat asi. Kita nyan ndi kat kavle vat yandeyan ndi kat miwa ay.

<sup>16</sup> Nat nimbonala apma vat njivwa kwuka yeti. Wun nima nyan waga avla mina si kwuselapmak kat ke ngambuga. Kwo liga nimbona yeti. Wun aywaa savega ligowun ke yelavika.

17 Kita nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan ndi kat awat kavle vat ke yiga. Apma vat mina yeti. Ngwulai yetiliga vat viga waigandi. Ndi apma vat mina yetiligandi waa waigandi. 18 Nat nimba kat ke yiga waleaga. Yigumba ngwaama nyan vla livat wawun waa awa. 19 Wuna ava nimba, ngwuk kat yinjeya vat ndi kat ke yiga. Ngwutna kimbuk maawut kwa-galalaa ligiyangwuk. God ndi kat awat yigiyandi. 20 Ngwutna nimingi wundi kat tindeyan ndi kat kiginda agwi. Ngu kiga yiga lindeyan ndi kat ngu agwi. Wungi vak vak yelingweyan yinda vak kat ndina mbangi wuk yigiyandi. 21 Wan kavle vak ngwuk kat kwulatandi. Apma vak yiga wan kavle vak kat kwulakiyangwuk.

## 13

### *GAVMANA NYAANGIT AWUPMBA NGWUK*

1 Gavmana nyaagit awupmba ngwuk. Gavman kwo ana ligandi. God wandi, ligandi. 2 Gavman kat kai wangweyan God waliga nyaangik kat kai waligangwuk. Gavman kat kai wangweyan kavle vat klaigangwuk. 3 Viga la nimba apma vat yetiliga nimba kat ana nima vat kavle yiligandi. Kavle vat yetiliga nimba kat mina nima vat kavle yiligandi. Apma vat yiga yetingweyan viga liga nimba kat ana vakiyangwuk. Apma vapmba yetiligandi waa ngwuk kat waigandi. 4 Viga la nimba Godna njivwa kwutigandi. Apma vapmba yetingweyan ngwula mbangi ndi kat wingweyan vak vak yigiyandi. Kavle vapmba yetingweyan nin kat ana nima yigandi waa wata yetilingweya. Nima vak ngwuk kat yigiyandi. Kavle vat yiga yetiliga nimba kat Godna kimbut maawutmba nima vat yigiyandi. 5 Kita nyan Godna kimbut maawupmba wun kat nima vat yivak kat kai wandeyan ndi wan nyan apma vapmba yetigiyandi. Apma vapmba yetingweyan apma vapmba yetiliganin waa maawupmba yelavika yetigiyangwuk. 6 Wungi vapmba yelavika wan takis lingweya sanya ngwuk yaagi limbangwuk. Wan viga la nimba Godna wa vapmba klaligandi wan takis sanya. 7 Ngwuk mandip mandip nda mandip mandip nimba kat kwutaa kwigiyangwuk. Takis sanya klaliga nyan kat ndi kat takis sanya kwigiyangwuk. Kastamba liga sanya klaliga nyan kat wan nyan kat kastan kat sanya kwigiyangwuk. Kita nyan njambwi nyan tindeyan ndina si kwusolaa yetigiyangwuk. Ndina si kat ke viyesendaga.

*NAT NIMBA KAT KWUNAKA WOVIYAGUGA YETHIGA NYAN GOD WAA LOMBA YETHIGA NYANA*

<sup>8</sup> Ngwut nat nyan kat ke kwo nda waga klangwa. Ngwuk kita nda mina nat nsmba kat awat kwigiyangwuk. Ngwuk awat sowat kwunaka awat sowat woviyaguga ali ngwula. Nat nimba kat kwunaka woviyaguga yetingweyan God waa lomba yetiligangwuk. <sup>9</sup> Godna lo kupma wandi. Sikwuka yambisik yiga ke yetiga waa wandi. Nat nayana nda kat vilaa klavakat ke nimamba yelavika waa wandi. Nat nima sakwat nyaangit wandi. Wan nima sakwat nyaangitna angwa nyaangit kupma ligandi. Min mina mbangi kat vilaa woviyaguga yetima vla nat nimba kat wupma woviyaguga yeti mila. <sup>10</sup> Nat nimba kat woviyaguga lingweyan ndi kat kavle vat ana yigiyangwuk. Ndi kat God waa lomba yetigiyangwuk. <sup>11</sup> Ngini la liga nandinya tamba ngway tolaligandi. Viligangwuk. Ngwuk sindu kwa nimba vla ke lingwa. Mini sigi sagika viga liga nimba vla ali ngwula. Jisasna mbaapma wuleina njimbla wan yaiga nandinya wata ana ngway tolalindi. Kan mbambala nin kat kwunatndeya nandinya tamba ngway tolagandi. Viligangwuk. <sup>12</sup> Kan tamba ngambi ngana. Nya lamba wokevat yigandi. Ngi kat tiga yilina kavle vat aywaa kwagalaa viga ligiyanin. Apma vat mina yetigiyanin. <sup>13</sup> Nin apma vapmba yetigiyanin. Yetina vak nima sakwat nimba viligandi. Pagwuga ana yetiliganin. Kapmba yetiliganin. Nin nima ngu nimamba ana kigiyanin. Kilaa ana tungwengwan yiga yetigiyanin. Nin ana sikwuka yambisik yiga yetigiyanin. <sup>14</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist yeta vak vla yetiliganin. Nina mbangi waiga vapmba ana yetigiyanin.

## 14

### *NAT NIMBA YIGA YETINJA VAK KAT KE SIGA NAGUGA*

<sup>1</sup> Kita nyan ngwutna lotu yavat tindi, ndi kat ke kai waa. ndi kat kiyalaa kavle vat yetiligamin waa ke waa. <sup>2</sup> Nat nimba kiginda aywaa kivat yelavika ligandi. Nat nimba kiginda kivak kat kai waligandi. Awat sowat ke njikngwa. <sup>3</sup> Ngwuk kiginda kiliga nimba kiginda kilapman nimbana si ke viyesandaga. Ngwuk kiginda kilapman nimba kiginda kiliga nimbana si ke viyesandaga. Aywaa Godna yelangi nimba tigangwuk. Ndi kat ke kai waa. <sup>4</sup> Ndina njivwa ana viga ligangwuk. Ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi. God ndina njivwa viga ligiyanin. Ngwuk kavle njivwa apma njivwa kwutingwuk God vigiyanin. Apm njivwa kwutigamin kavle njivwa kwutigamin ndi God waigandi. Nin ana waiganin. Apma njivwa kwutinda God ndina lak kwandi.

<sup>5</sup> Nat nimba nat maawut yelavikandi. Kita nandinya God kat yelavikiyanin lotuvak kat. Nat nimba waigandi. Manda

kat. Nandinya aywaa God kat yelavikiyanin. Wovuna ndina yelavik vapmba yetigiyandi. <sup>6</sup> Kita nyan nandinya kita God kat yelavipmat tindeyan apma vatna. Kita nyan waagan kat kwinja kiginda kindeyan God kwiya kiginda waa yelavitaa kigiyandi. Apma vatna. Kita nyan waagan kat kwinjeya nda kivak kat ndina maawupmba God kat yelavitaa kai wandeyan apma vatna.

<sup>7-8</sup> Kwo linangat God nin kat ana kwutndi. Kwo wundumba yinangat ana kwutndi. Ndina njivwa kwutnangat nin kat kwutndi. Wundumbu yineyan ndina ngepmat yigiyandin. <sup>9</sup> Jisas Kraist kiyaga wundumbu yilaa laatndi. Wungi kat tiga kiyaa nimba, tiga nimba, ndina njambwi nyanat tigiyandi.

<sup>10</sup> Kita yelangi nimbana si ke viyesandaga. Yelavik. ngini Jisas Kraist nin kat kita kita nina njivwa vigiyandi wenga kwivak kat. <sup>11</sup> Tamba piliwutndi.

God wandi. Ndinyangu aywaa wun kat yaa yilaa maak silandagiyandi. Silandaga God nima nyan min waa God wandi.

<sup>12</sup> Nin aywaa kita kita God kat waiganin.

### *KITA MBAAPMA NYANA MAAWUK KAT KE KAVLE VAT YIGA*

<sup>13</sup> Wungi kat tiga nat nyan kat kavle vat yimin waa ke waa. Min mino apma vat yeti. Mina kita yelangi nyan kita vak kat wan vak kavle vat wandeyan wan vak ke yiga. <sup>14</sup> Kan wimbu waagan kat kwinnan kavle ana ndi. Apmana. Wuna maawupmba ana wowun. Ngwuk ngwutna maawupmba wan nda kavle nda waa yelavikngweyan kwagala. <sup>15</sup> Mina kita livi nyan wimbu kivak kat kai wandeyanb kilimin, vndeyan min kat kimbut yiga tigandi. Min kimeyan ndi kat apma vat ana yimin. kimeyan mina kita livi nyana maawut avla kavle yigiyandi. ndi kat manda kat kavle vat yeigyamin. <sup>16</sup> Min yilima vat wan apma vatna walimin. Nat nimba vinjeyan kavle vatna waligandi. Wan vak ke yiga. <sup>17</sup> Godna nda kiginda ana ndi. Godna vak kingiyandi. God ta vla tinja vak, kimbik kwukna vak, Godna waagan kwiliga nolin ngwandiga solat sineya vak. Godna vak kingiyandi. <sup>18</sup> Jisas Kraist ya vapmba yetingweyan God apma vat yetigangwuk waa waigandi. Ngwutna kita livi nimba apma vat yetigangwuk waa waigandi.

<sup>19</sup> Awat sowat kimbik agwuk ngwula. Nat nimbana si kwuso ngwula. <sup>20</sup> God ndina maawut apma vat kwunatndi. Manda kat wimbu kiga ndina maawut kavle yigiyangwuk. Yiga yelavik ngwula. Wimbu kiginda kavle ana ndi. Wimbu kiga nat nyana maawut kavle yimeyan kavle vatna. <sup>21</sup> Mina kita livi nyan wupma yelavitigandi. Wimbu kiga nima ngu

kiga kinjeyan kavle vatmba wupma yelavitnjeyan ke kiga. Apma kimeyan ndi God waa nyaangit anagandi kwagalagiya. <sup>22</sup> God min kat wanda maawupmba yeti. Kita nyan kan yetiwa vak apma vat ana ndi yelavitndeyan ana nglaatndi. Kavle vatna. <sup>23</sup> Wimbu anagowun kigiya. E? Ana kigiya? Waa yelavitndeyan kavle vatna. Yetinda vak kat ndina mbangi ana wiyo waavi taagaligandi. Mbangi kilipangi yindi, yetinda vat kavle vatna.

## 15

### *KRAISTNA MAAWUPMBA YETI NGWULA*

<sup>1</sup> Ngwuk wimbu kiliga nimba kilapman nimba yetiliga vapmba yetingweyan wovuna. Ngwutna yelavik vapmba ke yetiga. <sup>2</sup> Nat nyana yelavik vapmba yeti. Ndina yelavik vapmba yetingweyan ndi God waa nyaangik kat kai ana waigandi. <sup>3</sup> Jisas Kraist wan vapmba yetindi. Ndina maawupmba ana yetindi. Tamba la nimba Jisas kat piliwutndi. Nat nimba ndi kat kavle vat yinjangat yandi waa ndi kat piliwutndi. <sup>4</sup> God tamba piliwuta nyaangit kwo ana piliwutndi. Nin kat simagavat piliwutndi. Tamba la nimba God ndina lak kwandi viliganin. Ngi kat tiga nina lak kwaigandi viliganin. <sup>5</sup> God nina lak kwaga apma vat kwiligandi. Savagu maawut nin kat kwiligandi. Kwindi, maa nin kita vat apma vat tigiyanin. Kwindi maa Kraist yinda vapmba yetigiyanin. <sup>6</sup> Wan vapmba yetineyan kita nyaangitmba yetiga waiganin. God min nima nyan min, njambwi nyan Jisas Kraist min nima nyan min kita nyaangipmba waiganin.

### *JUDAGWI NAT NIMBA KAT GOD NDI KAT KWUNATNDI*

<sup>7</sup> Kraist ngwuk kat yagwa wandi. Wungi kat tiga awat nina lotu yagwa waa awamba. <sup>8</sup> God Judana ngwak kat paatna nyaangit ngambuvat Kraist Juda kat yandi. <sup>9</sup> Ngambundi maa Juda ana ndi nat nimba wandi. God ndi kat apma vat yindi, wandi nat nimba. Wan nyaangit tamba piliwutndi.

Wuno nat nimbo Juda ana ndi God kat waiganin.

Mina si waga wamak kwundi waiganin

waa tamba piliwutndi. <sup>10</sup> Nat nyan piliwutndi.

*Ngwut Judanana solat asi*

waa piliwutndi.

<sup>11</sup> Ngwuk Juda ana ngwuk Godna si kwuso. Ngepma ngepmamba liga nimba ndi kat swamba. Min apma nyan min waa awa

waa piliwutndi. <sup>12</sup> Aisaia Jisas kat piliwutndi.

Jesina yelangi nyan ligiyandi. Juda ana ndi nat

nimba kat laataa viga ligiyandi. Ndi kat waigandi.

Nina lak kwaigandi waa waigandi  
 waa piliwutndi. Aisaia. <sup>13</sup> God waa nyaangik kat ngwula mbangi wiyo waavi taagaligandi. Solat singweya vat apma maawut tingweya vat ngwuk kat God kwindangat wagalaligowun. Godna waagan ngwutna maawut ngwandindi maa God waa nyaangik kat ngwula mbangi nimamba wiyo waavi taagagiyandi.

*POL NDINA NJIWA KAT YELAVIKA SOLAT SIGA NOLIN NGWANDILIGANDI*

<sup>14</sup> Yakwa nimba ngwuk apma nimba ngwuk. Savagu maawut tiga nimba ngwuk. Ngambuwa nyaangit tak tamba wuka lingwuk. Wuka liga awat sowat simogwingwuk. <sup>15-16</sup> Ngwula maawut tivilandi. Wungi kat tiga wan vak kat piliwutwun. God apma vat wun kat wandi. Wandi maa Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Wungi kat tiga ngwuk kat piliwutwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbukwan kat God wun kat mbutndi. Wuna njivwa kingiyand ndi. Godna vak Juda ana ndi wutapman tiga nimba kat ndi kat Godna nyaangit mbuka kiyaa ndina mbaapmamba taagagowun. Godna waagan ndi kat apma vat yetinjangat kwunatigandi. <sup>17</sup> Godna njivwa kwukwa njivwa Jisas Krasitna imba kwukwun. Wan njivwa kat wuna mbangi wup ana yigandi. <sup>18</sup> Nat nimba Godna njivwa kwutinjangat ana waigowun. Godna njivwa kwukwangat mina waigowun. Ndi kat wowun maa God waa nyaangitmba yetindi. Ndi kat wowun maa God waa nyaangitmba yetindi. <sup>19</sup> Ndi kat mbukwun. Wunai yeta vak vindi. Kwunatiwa vak simogwiwun, vindi. Wan vak aywaa Godna waagan tavindi maa kwukwun. Jerusalemba liga Ilirikam yiga kan nyaangit mbutiwun. <sup>20</sup> Kraistna si wutapma tiga nimba kat yiga mbupmat wowun. God waa nyaangit kwutaa liga nimbana ngepmat yiga mbupmak kat kai wowun. Nat nyan ndi kat tamba mbutndi. <sup>21</sup> Tamba Aisaia yuwa vapmba piliwutndi.

God kat wutapman nimba wukiyandi. God kat vilapman  
 nimba vigiyandi  
 waa piliwundi Aisaia.

*POL ROMBA LIGA NIMBA VLAA SPENAT YIVAT WANDI*

<sup>22</sup> Kan njivwea wun kat kematindi maa tiwun. Ngwuk kat ana yaa viwun. <sup>23</sup> Kan kavana njivwa tamba ngiligandi. Naambi nima sakwat kawiga liwun. Mbambala lamba laap-kowun ngwutnalak yivak kat. <sup>24</sup> Spen walinja ngepmat yivat tigowun. Yiga ngwutna ngepma Rom kawivat wowun. Yuisolaa ngambuga liga ngwuk kat kwagalalaaa yigiyowun Spenat.

<sup>25</sup> Tat Jerusalemat yigiywoun. Jerusalemba liga Godna yelangî nimba kat kita nda kwivat yigiyowun. <sup>26</sup> Jerusalemba liga nat nimba nao kiginda lapman tindi. Wungi kat tiga Masedonia Akaiamba liga Juda ana ndi Godna yelangî nimba kat nimbundawi kwindi. <sup>27</sup> Kwivat wandi, wovuna wowun. Tat Jeruslemba la Juda God waa nyaangit wuka lindi. Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbutndi. Awat sowat nimbundawi kwinjeyan wovuna wowun.

<sup>28</sup> Wunamba kwindi, yiga agwi wandi. Ndi kat kwilaa Spen yigiyowun. Ngwuk kat vivat yigiyowun. <sup>29</sup> Ngwuk kat mbukweya nyaangit njambwi nyan wun kat mbukiyandi. Viligowun.

<sup>30</sup> Jisas Krasit nin kat apma vat yindi. Godna waagan nina maawut ngwandindi maa awat sowat woviyaguga liganin. Wungi kat tiga yakwa nimba ngwuk kat wagalagowun. Wun kat tiga God kat wagala ngwula. <sup>31</sup> Nat Jeruslemba liga nimba God kat kai waliga nimba ndi. Wun kat anagandi sigiyaa. Wun kat tiga nima nyan kat wagala. Jerusalemba liga Godna yelangî nimba ndi kat kwiweya nda anagandi klaiga. Wun kat tiga nyan kat wagala. <sup>32</sup> Kwiweya nda klanjeyan nolin ngwandiga ngwutna ngepma yaigowun. God wandi, yaigowun. Yawun maa awat sowat maawut kwunkiyandin.

<sup>33</sup> God nin kat apma maawut kwiligandi. Ngwutna lak God kwandangat wagalaligowun. Ngiyambak.

## 16

### *POL NDI KAT APMA NANDINYA WANDI*

<sup>1-2</sup> Senkriamba liga tagwa Fibi ngwutna ngepmat yigiyali. Nima njivwa lotumba kwuti. Li kat yagwa awa. Ngwutna yakwa lagwat li. Nima sakwat nimba kat kwunaka wuno wun kat yagwa awa. Ngwutna yakwa lagwat li. Nima sakwat nimba kat kwunaka wuno wun kat kwunatigali. Wungi kat tiga li kat kwunak.

<sup>3-4</sup> Priska Akwila kat apma nandinya awa. Mbik wunonana Kraistna njivwa kwutiga nyan mbik. Wun kat kwunapmat tiga kiyavat yimbit. Mbik kat yelavika woviyaguga liwun. Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit mbukwa nimba mbik kat woviyaguga lindi. <sup>5</sup> Mbitna ngayamba yisolaa godna yelantgi nimba kat apma nandinya awamba. Wuna ava ndu Epinitas ndi kat apma nandinya awamba. Wuna ava ndu Epinitas ndi kat apma nandinya awa. Esia walinja ngepmamba tat Godna kwundi wuka yeta nyan ndi.

<sup>6</sup> Maria kat apma nandinya awa. nimamba ngwuk kat walaa njivwa kwuti.



<sup>7</sup> Wuna ngepma nyan mbit Andronaikas Junias mbik kat apma nandinya awa. God waa nyangit mbutnangat kalabusmba kita vat tinin. Apma nyan mbik. Mbik kat aposel waligandi. Mbit tak Godna yelangi wuleimbit. Wun ngini Godna yelangi wuleiwun.

<sup>8</sup> Amplietas kat apma nandinya awa. Godna nyana. Ndi kat woviyaguga ligowun. <sup>9</sup> Nin njivwa kwutiga nyan kat Eban kat apma nandinya awa. Stekis nimbun kat awa. Ndi wuna ava nyan.

<sup>10</sup> Apelis ngwutna ngepmamba ligandi. Ndi apma nyan ndi. God ndi kat apma vat yindi waa waligandi. Ndi kat apoma nandinya awa. Aristobyulasna ngayмба njivwa kwutiga nimba kat apma nandinya awa.

<sup>11</sup> Wuna yelangi nyan Herodion kat apma nandinya awa. nasisasna ngayмба yetiliga Godna yelangi nimba kat apma nandinya awa. <sup>12</sup> Traifina Traifosa kat apma nandinya awa. Njambwi nyana njivwa kwutiga nyan mbit. Pesis nimbun kat awa. Ndi njambwi nyana njivwa kwutiga nyan ndi. <sup>13</sup> Rufas kat apma nandinya awa. Nima nyan wandi, Godna yelangi wuleindi. Ndina nyime kat apma nandinya awa. Wuna nyime vla ligali.

<sup>14</sup> Asinkritas, Fligon, Hemis, patrobas, hemas ndi kat apma nandinya awa. Ndinanala Godna yelangi nimba nimbun kat awa.

<sup>15</sup> Filologas, Julia, Nerias, ndina nyangenala, Olimpasi, ndinanalala liga godna yelangi nimba kat apma nandinya awa.

<sup>16</sup> Awat sowat taamba agwut ndinonala. Kan ngepmana lotumba liga nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi.

<sup>17</sup> Yakwa nimba, kavle nimba kat yigumba avi ngwula. Wan nimba kao veiliga nimba ndi. kavle vak ngambuligandi. Jisas Kraist waa apma nyaangit ana mbutigandi. Kavle nyaangitmba mbutigandi. Ndi kat kwagala. <sup>18</sup> Wan nimba nina njambwi nyan Kraistna njivwa kwutiga nimba ana ndi. Ndina kavle maawupmba yetiligandi. Maawut sitapman nimba ndinai waa nyaangit wuka kavle maawut yelavika ligiyandi. Wan kavle nyaangit mbutiga nimba maawut sitapman nimba kat ngwuk apma maawut tiga nimba ngwuk waa waligandi. Wandi maa maawut sitapman nimba yelavitigandi. Ndi apma nyaangit ngambulinja waa yelavitigandi. Wungi kat tiga maawut sitapman nimbana maawut kavle vat yelavitigandi. <sup>19</sup> Ngwutna maawut wupma ana yigiyandi. God waa nyaangiik kat ngwutna mbanji nima vak wiyo waavi taagaligandi, aywaa viligandi. Ngwutna vak viga wovun solat siligowun. Kavle vak kwagalalaa apma vat yeti ngwula. <sup>20</sup> God Seten walinja waagan kat

veiginyagiyandi. Ngwuk ndi kat kwulakiyangwuk. Njambwi nyan Jisas Kraist yinda apma vat klaangwuk.

<sup>21</sup> Timoti wunanala njivwa kwutiga nyan, wuna yelangi nimba lusias, Jeson, Sosipata ngwuk kat apma nandinya waligandi.

<sup>22</sup> Wun Tetias Pol wan nyaangit ngambundi, wuna taamba piliwutigowun. Wun ngwutna kita yelangi nyan wun Godna yelangi. Wun ngwuk kat apma nandinya waligowun.

<sup>23</sup> Gaias ngwuk kat apma nandinya waligandi. Ndina ngaymba yetigowun. Ndina ngaymba yisoga lotu liga nimba apma nandinya ngwuk kat waligandi. Erastas wan ngepmana takis sanya viga liga nyan ngwuk kat apma nandinya waligandi. Nina yakwa nyan Kwotas nimbun waliga. Ndi Godna yelangiimba liga nyana.

<sup>24</sup> Apam nandinya ali ngwula. Njambwi nyan Jisas Kraist qawagapma apma vat kwindi vat klaangwuk.

#### *NGINI LA NYAANGIT*

<sup>25-27</sup> Jisas Kraist kat mbukwa apma nyaangit wukngwuk maa God ngwuk kat kwondu kwigiyandi. Wan apma nyaangit tamba la nimba pagwuga piliwutndi. Nima sakwatnaambi wan nyaangit pagwula lindi. Mbambala wan nyaangit kapmba ligandi. Wan nyaangit wuka yetigiyandi. God kapmba ligandi. God apma maawut sika ligandi. Ndi kat waigowun. Njimbla njimbla apma vat tiilgiyamin waa waigowun. Jisas Kraistna simba waigowun. Ngiyambak. kavle vat yelavitigandi.

# 1 KORIN KORINMBA LA NIMBA KAT POL PILIWUTA KITA WAN PAS

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwutiga. God ndina maawupmba wandi maa aposelat tiwun. Mbambala Jisas Kraistna njivwa kwuka ndina aposelat tigowun. Nina kita mbaapma nyan sostenis wunogwinala ligandi. <sup>2</sup> Ngwuk Korin walinja ngepmamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat wan pas piliwutigowun. God wandi maa ngwuk Kraist Jisas nogwinala kita vak yetiliga nimba ngwuk. Ngepma ngepmamba liga nimba Kraist nina njambwi nyana waawaliga nimba ndi. Kraist ndina njambwi nyana. Ninogwi nina njambwi nyana. <sup>3</sup> Nina nyaek Godno nina njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat awagapma apma vat kwimbangat wowun. Kwimbit maa ngwutna maawut apma vat tigiandi.

## *KRAIST NIN KAT APMA VAT YILINDA VAT*

<sup>4</sup> Nandinya nandinya God kat ngambuliwa nandinya ngwuk kat yelavita sivu kiligowun. Ngwuk Jisas Kraistna kita mbaapma nimbat tingwuk mala God ngwuk kat apma vat yindi. Apma vat yinda vak vilaa sivu kiligowun. <sup>5</sup> Kraistna kita mbaapma nimbat tingwuk mala God ngwuk kat kwovak kwovak apma vat kwindi. Wan vak kwindi mala ngwutna maawut apma vat kwindi. Wan vak kwindi mala ngwutna maawut apma vat yelavika apma nyaangit mbutigangwuk. <sup>6</sup> Wan Kraistna apma nyaangit ngwuk kat mbutnin mala ngwuk wutaa apma vak yelavika maawupmba kwutaa lingwuk. <sup>7</sup> Mbambala God kwiya vak ana vilevigiyangwuk. Tamba aywaa klangwuk. Tiga liga nina njambwi nyan Jisas Kraist ngaga yaiga njimbla kat kawiga ligangwuk. Ndi kat vivat kawiga ligangwuk. <sup>8</sup> Jisas Kraist ngwutna maawut kwunapmak kat tigandi. Ngwutna maawut manda kat kwunapmat tigandi. Wan apma vat kwutaa lingwa vak kwagalalangwuk walaa kwunatigandi. Tiga liga nina njambwi nyan Jisas Kraist yaiga njimbla God ngwuk kat vilaa waigandi. Ngwut kavle nimba ana ngwuk. Ngwuk apma vat tigungwuk waa waigandi God. <sup>9</sup> Viga liganin. God wupma yigiyandi. Ndi woseka ana waligandi. Tak God ngwuk kat wandi. Yagwa nuwula. Wuna nyan ngwula njambwi nyan Jisas Kraistnogwinala kita vat yetingwula waa wandi God. Wan yaiga njimbla nat vak ana waigandi.

## *MBAAPMA MBAAPMA YINDI*

<sup>10</sup> Kita mbaapma nimba nugwk kat kita knyaangit mbukiyowun. wan nyaangit wuna yelavik vapmba na mbukiyowun.

Jisas Kraist waa nyaangitna mbukweya. Awat sowat wana walea lingweya. Kita vat kita mbvaapmamba yeti ngwula. Mbaapma mbaapma yiga wana walea lingweya. Ngwuk kita vapmba yelavika yeti ngwula. <sup>11</sup> Nat nimba klowina ngaymba la nimba wun kat yalaa awat sowat walea lingwa vat mbutndi. Kita mbaapma nimba ngwuk. Manda kat walea ligangwuk. <sup>12</sup> Wupma wandi ngwuk wangwa vak. Nat nimba kupma waligandi. Nin polna mbaapmamba liganin waa waligandi. Nat Polna mbaapmamba liganin waa waligandi. Nat nimba kupma waligandi. Nin Apolosna mbaapmamba liganin waa waligandi. Nat nimba kupma waligandi. Nin Pitana mbaapmamba liganin waa waligandi. Nat nimba kupma waligandi. Nin Kraistna mbaapmamba liganin waa waligandi. Kapma kapma nyaangit waligandi. <sup>13</sup> Manda kat Kraistna mbaapmamba kita vat tingwa vak kwagalalaa mandit mandit mbaapma silingwuk. wan vak apma vak ana ndi. manda kat wupma walindi. Nin Polna mbaapmamba liganin waa. Ndi kat tiga diwai krosmba wunayi kiyaa? Kai luwa. Wuna simba ngu yagundi? Kai luwa. <sup>14</sup> Ngwutnogwinala tiwa njimbla nima sakwat nimba kat ana ngu njangiwnun. Vililik nyan kat mina ngu njangiwnun. Mbitna si Krispaso Gaiaso. Nima sakwat nimba kat ngu njangilapman tiwangat solat siligowun. <sup>15</sup> Ngwuk kupma walngwuk. Nin ngu yagulaa Polna mbapmat wuleinin waa walnguk. Wan nyaangit ana nglaatndi. <sup>16</sup> Ngwulogiwunala ngu njangiwa nat nyan kat wuna maawut tivindi. Ndina si Stefanas. Ndi kat ngu njangiga ndina ngaymba la nimba kat njangiwnun. Nat nyan kat ngu njangiwnun? Ana yelavikowun. <sup>17</sup> Kraist wun kat ana wandi. Ndi kat yiga ngu njangi mila waa ana wandi. Wun kat wandi. Ndi kat kan apma nyaangit yiga ngambu mila waa wandi. Wandi maa wan apma nyaangit yiga mbukwun. Wan ngambuwa vat kaawa viyaa ngambulinja nyaangit vla ana ngambuwun. Wan apma nyaangit kwosavagu ngambuwun. Kaawa ngambulinja vak vla ngambuga ngwuk kat kwutlapmak kat kai wowun. Kraist kiwai krosmba ngwuk kat walaa kiyaa vak ngwuk kat kwutlandi. Wunai wa kwundi ana kwulatndi. Kaawa viyaa ngambulinja nyaangit vla ngwu kat ngambugewan Kraist ngwuk kat ya vak kat ana yelavikengwuk.

**KRAIST KWONDUO LIGA GOD YELAVIK VAK SIMOGWILIGA NYANA**

<sup>18</sup> Kavle vat yiga yetiliga nimba Kraist diwai krosmba kiyanda vak kat wuka yelavitigandi. Wan nyaangit ana nglaatndi. Tungwengwan yiga walinja nyaangit vla ligandi waa yelavitigandi. Nin God kwunatiga nimba nin wan

nyaangit wutaa wan nyaangit tagula nyaangitna. Godna kwonduo liga nmyaangitna waa yelavitiganin. Kan nyaangit kaawa viyalinja vak vla liga nyaangit waa ana yelavitiganin. <sup>19</sup> Wan vak kat tamba God waa nyaangit tamba piliwutndi.

God wandi. Wowun maa nin nambuwo liga nimba nin waa waigaa nimbana yelavik vak kwo vatna tigaiyandi. Nin savagu maawutno ligandin waa waiga nimba kat wun ndi kat kwulakiyowun waa wandi God

waa tamba piowutndi. <sup>20</sup> Mbambala nambuwo liga nimba kwo vatnat tindi, lindi maa viliganin. Savagu maawutno liga nimba kwo vatnat tindi, lindi maa viliganin. Kaawa viyaga nat nimba kat kwulatiga nimba kwo vatnat tindi, ligandi. Ndina yelavitiga vat apma vat tagula vat ana ligandi, viliganin. God yelavitingwa waa walingdi.

<sup>21</sup> God ndina maawupmba yelavita ndinyangu kat kavle maawut yelavipmbandi walaa kwutndi. Ndinyangu ndinai yelavika yetigiyaa vapmba God kat ana vigiyandi. Ndinyangu God kat nat vapmba vigiyandi. God ndina kavle maawuk kat kwunatndi ma nat nimba kat mbutina apma nyaangit wutaa ndina maawupmba yelavika kwutaa linjeyan God ndi kat kwunakiyandi. Wan mbutina nyaangit nat nimba wutaa tungwengwan yiga wlanija nyaangitna waa waligandi. <sup>22</sup> Nat nimba nat kavle vak kat yelavika liligandi. Juda ndi wupma yelavika liligandi. Nima njivwa simogwi liga njivwa kwukngweyan ngwutna nyaangit wukiyanin waa yelavika liligandi. Juda ana ndi nat nimba kupma yelavika liligandi. Apma nabuo liga mbukngweyan ngwula nyaangit wukiyanin waa yelavika liligandi. <sup>23</sup> Wan kavle vak kat kwutapman yetiga nin mbutiganin. Kraist ngwuk kat walaa diwai krosmba kiyandi waa ndi kat mbutiganin. Wan nyaangit Juda wutaa ndi kai waligandi. Juda nan ndi nat nimba wan nyaangit wutaa tungwengwan yiga wlanija nyaangitna waa wlaindi. <sup>24</sup> Kavle vat yelavitinja vak nin wupma ana yelavitiganin. God nin kat wandi. Wuna mbaapmat yaingangwuk wandi. Tat nina nat nimba Juda ndi. Nina nat nimba Juda ana ndi. Nin wupma yelavika ligandin. Wan nyaangit Kraistna nyaangit apma nyaangitna. Kraist Godna kwondu visimogwiligandin nin kat. God yelavika liga vat Kraist nin kat mbutigandi waa yelavika ligandin. <sup>25</sup> God nin kat kwunatiga vak kat wutaa tungwengwan yiga linda vatna waa yelavitigandi. Nin wupma ana yelavitiganin. God nin kat kwunatiga vak ndinyangu nambu linja vak kat kwulatigandi. Ndi yelavika linjan Godna nyaangit kavle nyaangitna. Tagula nyaangit anandi waa yelavitigandi. Godna vak yetinja tagula vak kat kwulatigandi.

26-27 Ngwuk kita mbaapmamba lina nimba yelavik ngwula. Wan njimbla God ngwuk kat yagbwa ngwula wanda njimbal ngwuk nambuo liga nimba ana ngwuk. Nima nimba ana ngwuk. Wan njimbal njambwi nimba ana ngwuk. Nat nimba God manda kat kwo nimba kat mina yagwa ngwula waligandi. Njambwi nimba God kwo nimba kat yagwa ngwula walignadi. God kwo nimba kat yagwa ngwula waa wanda vak vilaa njambwi nimba kat yagwa ngwula waa wanda vak vilaa njambwi nimba njambwi tina vak God nin kat ana viga ligandi waa yelavikiyandi. Ndi wupma yelavita wup yiga ligiyandi. <sup>28</sup> Wan kipmana kwo nimba kat kwusovat yagbwa ngwula wandi God. Ngi kat tiga wan kipmana njambwi nimba kwovat nat tindi, ligandi. <sup>29</sup> Kita nyan God kat wun nima nyan tiwa vak kat vilaa God wun kat yagwa wandi waa ana waigandi. <sup>30</sup> God ngwuk kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. Mbambala Kraist Jisasogwinala ngwuk kita vat yetiligangwuk. God nin kat Kraist kat kwindi. Mbambala nina maawupmba tindi mala savagu maawut yelavitiganin. Kavle vak yetilina vak kat Godna kimbut maawut Kraist kwunatigandi. Tiga liga God nin kat vilaa waligandi. Ngwuk apma vat yetiligangwuk waa waligandi. Nin Godna nimba nin. Tamba yetinin wan kavle vat nin kat ngilaa lindi. Mbambala Kraist nin kat wan kavle vak kat njalatndi. <sup>31</sup> Mbambala liga vat tamba God wandi, piliwutnja vatno kita vat mbit. God wandi. Kita nyan nima nda kat wawat wandeyan ndina nda kat ana waigandi. God kwukna nima njivwa kat waigandi. God kwukna njivwa nima nglei nda waa wandi God waa tamba piliwutndi.

## 2

### *KRAIST DIEAI KROSMBA KIYANDA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Kita mbaapma nimba, tamba ngwuk kat God waa nyaangit kiyawun. Nima kaawa viyaga nima kwundimba waga ana wan nyaangit mbutiwun ngwuk kat. Kao mbutiwun ngwukkat. <sup>2</sup> Nat nimba kaawa viyaga kwulapmak kat mbutga vak vla ngwuk kat mbupmak kat kai wowun. Jisas Kraist kat mina mbupmak kat wowun. Ndi kiwai krosmba kiyanda vak kat mina yelavika mbutiwun ngwuk kat. <sup>3</sup> Ngwuk kat yalaa nimamba ana waliwun. Wun vaaka liga nyan vla liga mbutiwun. Wun ava plalindi, vaaka liga mbutiwun ngwuk kat. <sup>4</sup> Wan kipmana nimba nambu linja vla liga wan nyaangit ana mbutiwun. Nambuo liga nyaangit ana mbutiwun ngwuk kat. Mbutiwun maa Godna waagan ngwutnamba tavilaa nima njivwa kwutindi maa vingwuk. Vilaa wan nyaangit kat ngwula maawupmba yelavika kwutaa

lingwuk. <sup>5</sup> Wan kipmana nimba nambu linja vla liga nyaangik kat ana kwutaa lingwuk. Godna kwonduo liga nyaangik kat mina kwutaa lingwuk.

*GODNA NAMBUMBA LIGA VAT*

<sup>6</sup> Nat njimbla nat nimba kat nambu liga nyaangit mbutiganin. Godna waagamba yetiliga nimba kat mina mbutiganin. Wan mbutina nyaangit tipmamba liga nambu liganjambwi nimbana nyaangit ana ndi mbutina. Kapma nyaangitna mbutina. Wan njambwi nimba ndi njambwi nyangu kat tinja vak kwo vatnat tigiyanidi. <sup>7</sup> Wan nambu liga mbutina nyaangit God waa pagwula la nyaangitna mbutina. Tamba wan nyaangit pagwula lindi, dinyangu ana viga wuka lindi. Wan nyaangit God kipma ana kwuka lindi, ngini wan nyaangit mbukiyowun waa yelavitndi. Wan nyaangit nin kat kwutaa kwusolaa Godna mbaapmamba taagalingand. <sup>8</sup> Wan nbambala liga kipmana njambwi nimba wan nambu liga nyaangit ana wuka lindi. Wuke yinjan apma njambwi nyan Kraist kat ana vatnyagendi. Ana diwai krosmba ndi kat kaalagendi. <sup>9</sup> Yinja vat tamba God ndi kat wandi, piliwutnja nyaangitnonala kita vak mbit.

Ndinyangu wan nambu liga nyaangit ana wuka lindi.

Ndina maawupmba ana yelavika lindi. Wan apma nyaangit God woviyaguga viga lindeya nimba kat kwunatndeya nyaangitna

waa tamba piliwutndi. <sup>10</sup> Wan pagwula la nyaangit kan mbambala god nin kat tamba visimogiwndi. Ndina waagan nin kat kwindi maa visimogiwndi. Godna waagan Godna yelavik vak vilaa nin kat visimogwiligandi.

<sup>11</sup> Nino nina maawup yelavitneya vak wuka viligandi. Nat nyan ana wuka viligandi. Godna waagan God yelaviwuka viligandi. Nat nyan ana wuka viligandi. <sup>12</sup> God nin kat kipmana maawut ana kwindi. Ndina waagan mina nin kat kwindi. Ndina waagan nina maawupmba lindi mala God nin kat kwindeya vat kwindeya nyaangit yelavika ligiyanin. <sup>13</sup> Ngi kat tiga kipmana maawupmba nambu liga nyaangit ana nat nimba kat mbutiganin. Godna waagan nin kat simogwinda nyaangit mina mbutiganin. God kwiya waagan maawupmba lindi ligiyaa nimba kat mina wan Godna waagana vak kat mbutiganin.

<sup>14</sup> Kita nyan Godna waagan ndina maawupmba tilapman tindeyan wan nyan Godna waagan kwiliga apma vat ana klaigandi. Kalvak kat kai waigandi. <sup>15</sup> Kita nyan Godna waagano ligiyaa nyan ndi siga naguga waigandi. Kan vak kavle vat. Kan vat apma vatna waa waigandi. Apma vat savagu siga vat apma vatna waa waigandi. Apma vat savagu

sigana guga waigandi. Nat nyan wanda mala ana waigandi. Kan vat kavle vat. Kan vat apma vatna waa ana waigandi. Ndina maawupmba yelavita ndi avla waigandi. <sup>16</sup> Tamba wan vak kat God waa nyaangik kat piliwutndi. Kita nyan wandi., ana God njivwa kwutndi waa tamba piliwutndi. Wan nyaangit woseka waga ana piliwutndi. Nina yelavik vak Kraist yelavika liga vak vla tiligandi. Ngi kat tiga nat nimba wiga nyaangitmba ana yiga yetigiyani. Kraist yelavika liga vapmba yega yetigiyani.

### 3

#### *GODNA NJIVWA KWUTIGA NIMBA*

<sup>1</sup> Kita mbaapma nimba, ngwutnogwinala liwa njimbal Godna waagan maawupmba tindi, ta nimba kat kbutiwa nyaangit ngwuk kat ana mbutiwun. Tamba la maawupmba yetila nimba kaat mbutiwa nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Ngwuk God waa nyaangik kat kwutambilaa ligangwuk. <sup>2</sup> Ngwuk kat mbutiwa nyaangit mat nyangu kiliga mwunya mbi vla lindi. Nima nimba kiliga tagula kiginda liga vla ana lindi. Wan tingwan njimbla apma nambu liga nyaangit ana wuka lingwuk. Kan mbambala nimbun ana wuka ligangwuk. Ngwuk tamba la maawupmba yetila nimba vla ligangwuk. <sup>3</sup> Kan kipmamba liga nimba yetiliga vapmba yetilingangwuk. Awat sowat tipmwigwula yiga yetilingangwuk. Awat sowat waleaga yetilingangwuk. Yetilingwa vak kat vilaa kipmamba yetila nimba yetiliga vak vla yetilingangwuk waa ngwuk kat yelavitigowun. <sup>4</sup> Ngwula nat nimba kwupma waligandi. Nin Polna mbaapmamba liga nimba nin waa waligandi. Nat nimba kupma waligandi. Apolosna mbaapma liga nimba nin waa walingwa vak kat wutaa kipmamba yetilinja vak vla yetilingangwuk waa ngwuk kat yelavitigowun.

<sup>5</sup> Ngwuk aywaa kan mbukwa nyaangit kat yelavik ngwula. Apolos njambwi nyan ana ndi. Wun Pol njambwi nyan ana wun. An Godna njivwa kwutiga nyan li. Ana nyaangit wutaa ngwutna maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. Wan kwutiliya njivwa God angat kwindi maa kwutiga. <sup>6</sup> Anai kwutiga njivwa ambugat kwutnjan njivwa vla kwutiga. Wun mi sik ambugapmba tuliga nyan vla ligowun. Apolos ngu tula kandi nda kat salatiga nyan vla ligandi. <sup>7</sup> Mi sik tuliga nyan ngu salatiga nyan kwo njivwa mina kwutigambit. God wandi maa tunja mina sik waatigandi. <sup>8</sup> Mi sik tuliga nyan ngu salatiga nyan kat ana kwulatigandi. Kita njivwa kwutimba. God mbik kat wenga kwigiyandi. <sup>9</sup> Nin aywaa kita vat Godna njivwa kwutiganin. Ngwuk Godna ambugat kwutina kipma



liga vla ligangwuk. Ngwuk Godna ngay kwutina ngay vla ligangwuk.

**GODNA NJIVWA KWUTIGA NYAN NGAY KWUTIGA NYAN VLA LIGANDI**

<sup>10</sup> God wandi maa ndina njivwa kwutigowun. Ngwutnogwinala ngaykwutiga nimba vla ngwutnogwi kwutiwun. Wunayi tata kwuka kwalik tawlinja vak vla kwutiwun. Wuna kwupmba ya nimba ngayn mbaao yaaw ngiga kwutiga nyan vla kwutigandi. Wan njivwa nin kwutninan apma vapmba kwutigiyanin. <sup>11</sup> Godna njivwa kwutina vak ngay tawgga kwutinja vak vla ligandi. God tamba kwaalik tawndi. Wan tawnda kwaalipmba ngay kwutiganin. Jisas Kraist God ngay kat tawnda kwaalik vla ligandi. Nat nyan ana wan ngayna kwaaliknat tigiyanidi. Jisasna njivwa kwutiga nimba ngay kwutiga nimba vla ligandi. <sup>12</sup> Wan ngayna njivwa kwutigiyaana nat nimba apma nda mina kalalaa kwutigiyanidi. Gol walinja kapa, silva walinja kapa, nima sanyo liga kambak klalaa wungi ndamba ngay kwukiyandi. Wan ngayna njivwa kwutigiyaana nat nimba kavle nda mina kalalaa kwutigiyanidi. Wi njik, nat yuwi, kavle mi klalaa wungi ndamba ngay kwutigiyanidi. <sup>13</sup> Njambwi nyan yaiga njimbla kwutina njivwa yetina vak kat njambwi nyan siga naguga vigiyandi. Kita kita nyan yetilina vak kat God siga naguga vigiyandi. Wan njimbla ya vikiyandi kwutina njivwa kat. Kavle njivwa aywaa yamba vika ngiligiyandi. Apma njivwa mina kwo ligiyandi. <sup>14</sup> Kita nyana njivwa apma vat kwo lindeyan njambwi nyanndi kat apma wenga kwigiyandi. <sup>15</sup> Kita nyan njivwa kat ya vitndeyan apma wenga ana klaigandi. Ndi ndina mbaangi ya ana vikiyandi. Ndi kwo ligiyandi. Wan nyan yamba vitindi, kavuk saguga klanja nda vla ligiyandi.

**GODNA MBAAPMA NIMBA NDINA NGAY VLA LIGANDI**

<sup>16</sup> Kan vak kat ngwula maawut ke silawoka kwagalaga. Ngwut Godna ngay vla ligangwuk. Ndina waagan ngwutnogwinala liligandi. <sup>17</sup> Ngwutna mbaapma nimba kat kavle vat yingweyan God ngwuk kat nima vak kavle vat yigiyandi. Godna ngay apma vat tigiyanidi. Ngi kat tiga ngwuk Godna nimba apma vat tiga yetigiyangwuk.

**KIPMANA NIMBA NAMBUO LIGA VAK KAT VILAA WAN VAK APMA VATNA WAA WANA WANGWEYA**

<sup>18</sup> Kita nyan ndi avla woseka walandi. Ngwula kita nyan kipmana nambuio liga vat aywaa viga ligowun waa wandeya nima vat ana ndi. Wan kipmana nambuio liga vak kat kwagalalaa Godna nambuio liga vat klandeyan wan apma vatna. <sup>19</sup> Wan kipmana nambuio liga vak kat vilaa god ndi kat tungwengwan yiga ligandi waa waligandi. Tamba la

nyan Job God waa nyaangit piliwutndi. Kipmana nimbana nambuo liga vatna aywaa woseka walinja vatna. Wan angwa vat God viga ligandi. Wupma ndi kat kwulatigandi waa tamba piliwutndi. <sup>20</sup> Nat nyan Sam walinja nyaangipmba God waa nyaangit tamba piliwutndi. Njambwi nyabn nambuo waa nyaangit tamba piliwutndi. Njambwi nyan nambuo liga nimba yelavika vak kat vilaa kwo vatna waa waligandi waa tamba piliwutndi. <sup>21</sup> Ndinyangu kwutiga nda kat vilaa wana apma nda walingweya. Godna kwukna nda apma nda. Wan nda aywaa ngwutnana. Wan nda kat yelavikiyangwuk. <sup>22</sup> Nin Pol, Apolos, Pita ngwuk kat kwunapmak tiganin. Wan kipmamba liga nda aywaa God ngwuk kat kwiya nda. Kipmamba kwo tingweya vak God ngwuk kat apma vat tingwangat kwindi. Wundumbu yingweya vat God ngwuk kat apma ngepmamba yiga tingwangat kwindi. Mbambala liga vat ngwuk kat kwunapmak God ngwuk kat taagagiyandi. Nima sakwat nda ngwuk kat God taagandi. <sup>23</sup> Ngwuk Kraistna mbaapmamba liga nimba ngwuk. Ndi Godna nyana. Nima sakwat apma vat ngwutna lak tamba yalaa ligandi.

## 4

### *GOD NDINA NJIVWA KWUTIGA NIMBA KWUTINJA NJIVWA KAT VILAA SIGA NAGUGIYANDI*

<sup>1</sup> Wan apma nyaangit ngwuk kat mbutiga nimbo, nino, nin kat wupma yelavik ngwula. Ndi kita vat Kraistna njivwa kwutigandi waa yelavik ngwula. Godna pagwula la nyaangit Kraist ndi kat simogiwndi waa nin kat mbutigandi waa yelavik ngwula. <sup>2</sup> Ngwuk nat nyan nat nimbamba njivwa kwutinda vak viga ligangwuk. Ndi wan njivwa smblan kwut-njeyan ana nglaatndi. <sup>3</sup> Godna njivwa kwutiwa njivwa kat vilaa siga nagungweyan ngwulai waiga vak ana wukiyowun. Nat nimba kwutiwa njivwa kat vilaa siga naguga wanjeyan ndina kwundi ana wukiyowun. Wun avla ana kwutiwa njivwa kat siga naguliyowun. <sup>4</sup> Wun kwutiwa njivwa kat ana alisiga siga nagugiyowun. Kavle maawut yelavikweyan simblan siga nagugiyowun. Njambwi nyan wunai kwutiga njivwa kat vilaa apma vat savagu siga nagugiyandi. Ndina maawut apma vat andi savagu yelavika ligandi. <sup>5</sup> Ngi kat tiga nat nimba kwutiga njivwa kat vilaa siga nguga wan njivwa kavle njsvwa wan njivwa apma njivwa waa ke waa. Ngwut kwo kawiga ali ngwula. Nima nyan yandeyamba nina njivwa aywaa vilaa siga nagugiyandi. Mbambala pagwula la vak kat aywaa simogwigiyandi. Ndinyanguna maawupmba pagwula la kavle vat aywaa simogwigiyandi. Wan yandeya njimbla

apma njivwa kwutiga nyan kat apma njivwa kwutimin waa God waigandi.

*NIN NAMBUO LIGA NIMBA NIN WAA NGWUK KE WAA*

<sup>6</sup> Wunogwi Apoloso ngwuk kat kwutiliya njivwa kat ngwuk kat nima sakwat nyaangit mbutiwun. Kwo ana mbutiwun. Wan nyaangit angwao liga nyaangitna mbutiwa ngwuk kat. Ngwuk kat simagavat mbutiwun. Nat nyana si kwusoga walaa nat nyana si ke viyasendaga. Wan vak ngwula njivwa ana ndi. Wan vak ngwuk kat simogwivat mbutiwun. Mbutiwa nyaangit tamba la nimba piliwutndi. <sup>7</sup> Pol wuna si Apolosna si kwusoga walaa nat nsmbana si ke viyesandaga. Kanda wandi maa ndi njambwi nyana ndi kwo nyana walingwa nambu lindeya. Nin nambu liga nimba nin waa ngwuk ke waa. Ngwula nambu ngwula yelavik vapmba na kwo klangwuk. God kwindi maa klangwuk wan nambu.

<sup>8</sup> Ngwuk wupma yelavitigangwuk. Nin apma vat tiganin. Nin apma nda aywaa klanin. Nin king walinja njambwi nyan yetiliga vak vla yetiliganin waa yelavitigangwuk. Wan yelavitingwa vak kavle vatna. Ngwut king tiga vla tingweyan ngwuk kat solat sigiyowun. Ngwut king tiga vla tingweyan ngwutnoginala yetigiyowun. <sup>9</sup> Wun wupma yelavitigowun. God wandi maa nin aposel nat nimbana kwupmba liga nimba nin. Nin ndinyanguna mindama sambimba vatnyavat kalinja nimba vla liganin. Nin kat vatnyanjeya vat nat nimba vinjangat. Kipmamba liga nimba nyinangwupmba liga ensel nsmbun vinjangat nin kat vatnyagiyandi waa yelavitigowun. <sup>10</sup> Wun kupma yelavitigowun. Nin aposel nin Kraistna njivwa kwutiga ndina nyaangit mbutina vak kat wutaa nat nimba wutaa ngwuk tungwengwan yiga ligangwuk. Wun avla kapma vat yelavitigowun. Nin nambu liga nimba nin waa yelavitigangwuk. Wun avla kapma vat yelavitigowun. Nin aposel ava lapman tiga nimba nin waa yelavitigowun. Ngwuk avla kupma yelavitigangwuk. Nin ava liga nimba nin waa yelavitigangwuk. Nat nimba nin aposel kat nina si kwutaa viyesandaligandi waa yelavitiganin. Ngwuk avla yelavitigangwuk. Nat nimba nina si kwusoligandi waa yelavitigangwuk. <sup>11</sup> Tamba kan mbambala nin aposel kigin ngu lapman kiginda lapman tinin. Nina kwusoga yetina waavwi kavle yindi, liganin. Nin kat viyaligandi. Nin ngepma ngepmamba yilaa yalaa yetiliganin. Nina angwa ngepma kai. <sup>12</sup> Nima njivwa kwuka kiginda kalneya sanya klaliganin. Nin kat njika waligandi. Nin ndi kat ana njika waliganin. Ndi kat apma vat mina yeti ngwula waa waliganin. Nin kat viyandi, awat ndi kat ana viyaliganin. <sup>13</sup> Nin kat njitindi, ndi kat apma nyaangit mbutiganin. Nin aposel yagulinja kisik vla liganin.

*YELAVITWA VAK VLA YELAVIK NGWULA*

<sup>14</sup> Ngwuk kat manda kat wan nyaangit mbutiwun. Wun kai wowun wutaa wup yilangwuk walaa. Wan nyaangit wutaa ngwula maawupmba yelavika yetimbangwuk wowun. Apma vat tiganin waa waneyan ana nglaatndi waa yelavika yetimbangwuk wowun. Ngwuk wuna nyangu vla ligangwuk. Ngi kat tiga ngwutna maawut kwunapmak wowun. <sup>15</sup> Nima sakwat nimba tiga ngwuk kat Godna nyaangit mbupmak walingandi. Wun kita nyan ngwutna nyaek vla ligawun wun. Nat nyan kai. Wun tata yalaa ngwuk kat Kraist Jisasna nyaangit ngwuk kat mbutiwun. Ngwuk wutaa maawupmba yelavita Kraistna mbaapmamba taagawun. Ngi kat tiga wun ngwutna nyaek vla ligowun.

<sup>16</sup> Wun ngwula nyaek vla liga ngwuk kat mbutigowun. Ngwula yelavik vak wunai yelavika liga vak vla yelavik ngwula. <sup>17</sup> Timoti kat ay wowun mala yilaa ngwula maawut kwunapmak yigiyandi ngwuk kat. Nдино wuna nyan vla ligandi. Ndi kat njambwi nyanat kwutaa kiyawun. Ndi kat nimamba yelavika ligowun. Kraist Jisas waa nyaangipmba yetiwa vak ngwuk kat mbukiyandi. <sup>18</sup> Ngwula nat nimba kavle maawut yelavita nima kwundimba waga Pol ninai liga kava ana yaigandi. Nin kat vaatigandi waa waligandi. <sup>19</sup> Njambwi nyan kai walapman yindeyan samat tiga ngwulai liga kava yaigowun. Wun ngwutnai liga kava yawun mala wan kavle maawut yelavitiga nimba wun kat anagandi kwulakiyaa. Vigiyowun ndi kat. Walinja nyaangit kwo nyaangitna. Kavle nyaangitna valinja. Ndi God kwiya kwondumba ana walingandi. <sup>20</sup> Wan apma nyaangit nina njambwi nyan Godnanamba klana nyaangit kwo nyaangit ana ndi. Wan nyaangitna angwa Godna waagan yalaa nin kat kwiya kwondu ligandi. Wan kwinda kwondu wun kwutaa ligowun. Wan kwo nyaangit waliga nimba wan kwondu ndinamba ana ligandi. <sup>21</sup> Ngwuk kat yaweya njimbla nyangu kat nyaek viyavat ya vla yalu? Yigumba ngwuk kat woviyaguga kwunaka livat yalu? Ngwutna sipana. Wun kat kai wangweyan vyaigowun. Mandit kupi maawut sika lingweyan ngwuk kat woviyaguga kwunakiyowun.

**5***KORINMBA TAAGWA KLALAA KAVLE YILINJA VAT TINDI*

<sup>1</sup> Yambisik yilingwa vat mbuka kalilindi, wutwun. Wan yilingwa vat kavle glei vatna. Kraistna mbaapmamba la nimba ana ndi ndi kwo nimba wan vak yilingwa vak kat kai walaa ndi kwo yetiligandi. Ngwula kita nyan ndina nyaekna taakwanala ngambulindi. Wan nyan ya vak tamba

wutwun. <sup>2</sup> Tiga liga nin apma vat tiganin waa manda kat yelavitigangwuk. Wan vak kat ke yelavika. Ngwutna maawupmba wup yiga yelavikngweyan wan apma vatna. Wan kavle vat ya nyan kat kai waa kiklingwuk, yigandi. Ngwutnogwinala kita vat ana yetigiyandi.

<sup>3</sup> Mbambala wun ngwutnogwinala ana ligowun. Wuna maawupmba ngwuk kat njimbla njimbla yelavitigowun. Wun kupma yelavitigowun. Wan kavle vat yila nyan kat kai awa. Ngwutnogwinala liweyan wupma waigowun. Mandit nyaangit ana waigowun. <sup>4-5</sup> Tamba yisola lingwa njimbla ngwuk kat yelavitiwun. Ngwulogwinala li vla liga yelavitiwun. Ngwuk kita yisola liga njambwi nyan Jisasna simba ligiyangwuk. Tiga wan kavle nyan kwutaa setena mbaapmamba laagagiyangwuk. Ngwutna maawupmba ana laagagiyangwuk. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna maawupmba laagagiyangwuk. Seten ndina mbangi viyandi, kavle yigiyandi. Seten wupma yindeyan apma mandit maawut yelavika ligiyandi wan nyan. Tiga liga yaiga njimbla apma maawut yelavika kwo ligiyandi. <sup>6</sup> Nin apma nimba nin waa ke waa. Kavle vat ngwutnogwinala ligandi. Bret-nao kat walinja vat ngwutnogwinala liga vat kita vatna. Yis samat taagandi, bret-nao aywaa wuka wokegiyandi waa waligandi. <sup>7</sup> Wan kavle vat yingwa vat yis vla ligandi. Wan kavle vat yingwa vat yis vla ligandi. Wan kavle vat ngwutnogwinala lindeyan ngwuk aywaa kavle yigiyangwuk. Ngi kat tiga wan kavle vat aywaa yaagilaa apma vat mina yiga yeti ngwula. Wan kavle vat yaagingweyan yis taaga lapman yinja apma bret-nao vla ligiyangwuk. God ngwuk kat wupma lingwangat wandi. Tat nina njambwi nyan Kraist ndi kat vatnyandi. Tamba Godna kimbut maawut kwunapmak Juda vatnyanja lumwin tapman sip sip vla lindi. Ndi God kwiya sip sip. Ngwutna kavle maawut kwunatndi maa apma vat mina lingwangat God wandi. <sup>8</sup> Ngi kat tiga Kraist nin kat tiga kiya vak kat yelavika yetigiyandin. Tambana kavle vak kat yelavika ana yetigiyandin. Kraistnonala kavle vat ana lindi. Ndi kat mina yelavika apma vat mina yiga yetigiyandin.

<sup>9</sup> Tak ngwuk kat piliwutaa kwiwa pas ngwuk kat wowun. Yambisik yiliga nimbonala ke yetingwa. <sup>10</sup> Wundi nimba Kraistna mbaapmamba liga nimba ana ndi. Ndi kat kwagala ngwula waa tamba wawa nyaangipmba ana wowun. Nin tamba viga liganin. Wan nimba Kraistna mbaapmamba liga nimba ana ndi. Ndinai yetiliga vak viga liganin. Yambisik yiga yetiliga nimba ndi. Kipmana nda klavak kat mina yelavitigandi. God waa nyaangik kat kai waligandi. Ndi kat ke kwagalangweya. Tamba wan kipma

yetingwa njimbla ndi kat kwagalalaa ngwutna kapma ana ligiyangwuk. <sup>11</sup> Tamba wan pas piliwukwa njimbla Kraistna mbaapmamba liga kavle vat ya nimba kat wowun. Kita nyan wun Kraistna mbaapmamba ligowun walaa yambisik yiga yetiliga. Kipmana nda klavak kat mina yelavika, waagan kat kwunapmak mina yelavika, nat nimba kat njika waga waleav vat mina yetiligan nima ngu kilaa tungwengwan yiga, God waa nyaangik kat wutapman kai wandeyan ana nglaatndi. Wan nyan kat kai waa kwagala ngwula. Ndinogwinala kita vat ke nao kiga liga. <sup>12-13</sup> Kraistna mbaapmamba liga nimba yetilinja vak mina viga siga nagugiyowun. Ndina mbaapmamba la nimba ana ndi nat nimba yetilinja vak vilaa ana siga nagugiyowun. Wuna njivwa ana ndi. Wan Godna njivwa. Ngwutno kita mbaapmamba yetiga nimba kat viga siga ngugiyangwuk. Tamba God waa nyaangit kupma piliwutndi. Ngwulogwinala kita mbaapmamba liga kavle vat yiga yetiliga nyan kat villaa kai waa kikli ngwula waa tamba piliwutndi.

## 6

### *NIN KRISTEN NINA KITA MBAAPMA NIMBA KAT ANA KOT-GIYANIN*

<sup>1</sup> Ngwutna kita nyan ndina kita mbaapmamba liga nyan kat kimbut yiga liga ndi kat kwutaa kotmak kalingeyan ana nglaatndi. Godna mbaapmamba la nyan ana ndi kwo nyan kimbut yiga limbeya vak kat siga nagundeyan ana nglaatndi. Ngwuk Godna nimba ngwutna lak avla siga nagu ngwula. Apma vala. <sup>2</sup> Ngini Godna mbaapmamba liga nimba nat kimpamba liga nimba kwutiga njivwa kat siga nagugiyandi. Ngwut ana yelavika ligangwuk? Ngini nima nima vat siga naguaiyangwuk. Ngi kat tiga mbambala kimbut yiga lingwa mat vak kat siga nagugiyangwuk. <sup>3</sup> Ngini ensel kwutiga njivwa kat siga nagugiyangwuk. Ngwuk ana yelavika ligangwuk? Wan siga nagungweya vat nima vatna. Wan kipmamba liga siga nagulingwa vat nima vat ana ndi. Samatnat. Ngi kat tiga avla siga nagu ngwula. <sup>4</sup> Ngwutna kita mbaapma nyan kat kimbut yiga lingweyan ndi kat kwutaa kotmat ke kaliga. Wan kavle vatna. kalingwuk maa Godna mbaapmamba liga nyan ana ndi kwo nyana siga nagundeyan ana nglaatndi. <sup>5</sup> Wan vak yilingwa vat kavle vatna. Ngwula mbaapmana liga nimba nambuo liga simba siga naguliga nimba tigandi? Kai? <sup>6</sup> Wan wawa apma vapmba ana yetiligangwuk. Kavle vapmba yetiligangwuk. Ngwut nat nimba kat kotmak kat kaliligangwuk. Godna mbaapmamba liga nyan ana ndi kwo nyan siga naguligandi.

<sup>7</sup> Awat sowat kotmak kat kalingwa vak vilaa yelavitigowun. Godna vapmba ana yetiligandi waa yelavitigowun. Gwula kita mbaapma nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan ndina mala. Nimamba ke yelavika. Gwula kita mbaapma nyan ngwutna nda sikwutndeyan ndina mala. Nimamba ke yelavika. Yinda vak kat yelavitapman tiga kotmak kat kalilapman yingweyan apma vala. <sup>8</sup> Wan apma vat ana yetiligangwuk. Ngwuk kapma kavle vat yiga yetiligangwuk. Awat sowat kavle vat yiga yetiligangwuk. Awat sowat sikwutigangwuk. Ngwula kita mbaapma nimba kat kavle vat yiga yetiligangwuk.

<sup>9</sup> Ngwuk ana yelavitigangwuk? Wundi kavle vat yiga yetiliganimba God viga liga kava ana wuleigiyandi. Ndino klaigandi waa ke yelavika. Ana klaigandi. Yambisik yiga kavle savle yetiligan nimba, waagan kaik kat kwunatiga nimba, nat nimbana taagwa kat yambisik yiliga nimba <sup>10</sup> sikwutiga nimba, kipmana nda mina klavat yelavitiga nimba, nima kipmana nda mina klavat yelavitiga nimba, nima sakwat nima ngu kilaa tungwengwan yiliga nimba, nat nimba kat njitiga nimba lo kat kai walaa simblan yetiligan nimba, wan kavle vapmba yetiliga nimba aywaa God viga liga kava ana wuleigiyandi. <sup>11</sup> Ngwula nat nimba tat wupma lindi. mbambala kavle vat yetingwa nina njambwi nyan Jisas Kraistno Godna waagano tamba silimbwimbit. Ngwuk kat kwunatimbit maa God ngwuk kat vilaa ngwuk wuna nyangu vat yetigiyangwuk waa waligandi.

#### *GODNA SI KATSOVAT YETINGWULA*

<sup>12</sup> Ngwula kita nyan kupma waigandi. Wun yelavikwa vapmba tigiowun. Njambiya kai waa waigandi. Ngiyambak wandi. Wan nyaangitna kita vat ana nglaatindi. Nat vat yelavika yetilina vak nin kat kavle vak yiligandi. Wuno wupma waligowun. Yelavikwa vapmba tigiowun. Njambiya kai waa waligowun. Nat vak yetiwa vak wuna maawupmba ngwandindi maa kavle vat yiga yetiligowun. Wungi vak vak yetivak kat kai waligowun. <sup>13</sup> Ngwula nat nyan kupma wigandi. God kwanda kwanda kiginda aywaa kwutndi nin kat kinangat. God nin kat yaat tigimbi kwindi kiginda kinangat waa waigandi. Ngiyambak wandi. Wan nyaangitna kita vat ana nglaatindi. Nina yaat tigimbi kwanda kwanda kiginda nima njimbla ana tiligandi. Ngini God wandi maa ngiligiyandi. Ndu nyana mbangi wungi vat. yambikik yiga yetinangat ana God nina mbangi kwutndi. ndina njivwa kwutnangat God nina mbangi kwutndi. Mbangimba liga God waa kwundimba yetigiyani. <sup>14</sup> God wandi maa nin njambwi nyan kiyalaa laatndi. God kwondu namwiya nyana. Ngini God wandi maa nina mbangi kiyalaa laakiyandi.

<sup>15</sup> Kita vat vingwangat wowun. Ngwutna mbangi Kraistna nda. Yambisik yiliga taagwonala ngambungweyan ana nglaatndi. Wan vak ngambungweyan Kraistna nda yambisik yiliga taakwa kat kwiligangwuk. Ana nglaatndi. <sup>16</sup> Kita nyan yambisik yiligat taakwonala ngambudeyan mbik kita mbangi vla ligambit. Tamba God waa nyaangit piliwutndi. Vililik pali ngambumbeyan kitga mbangi vla ligambit waa tamba piliwutndi. <sup>17</sup> Kita nyan avla ndina mbangi njambwi nyanat kwindeyan wan nyan njambwi nyanonala kita vat tigiyan di. Kita maawupmba yetigiyambit. <sup>18</sup> Yambisik yiga ke yetiga. Nat kavle vat yilinja vak mbangi kat ana kavle yiligandi. Wan kavle vat wawa vat mbangi kat kavle yiligandi. <sup>19</sup> Ngwula mbangi Godna waagana tiliga ngaya. Wupma ana yelavika ligangwuk? God ngwuk kat ndina waagan kwindi mala ngwula mbangimba tiligandi. Ngwutna yelavik vapmba ana yetigiyangwuk. Ngwutna mbangi Godna nda. Ndinai waigaa vapmba yetigiyangwuk. <sup>20</sup> God ngwuk kat klavak nima wenga kwindi. Ngikat tiga ndina si katsovak yeti ngwula.

## 7

### *TAAGWA KLALINJA VAK KAT POL KAT WAGALANDI*

<sup>1</sup> Wun kat kwingwa pasmba nima sakwat wagalangwa nyaangit tindi, viwun. Ngwuk kat awat wangwa nyaangik kat pas piliwuta kwinga tigowun. Ndu taagwa kalalapman tindeyan apmna vatna. <sup>2</sup> Ngwula ngepmamba yambisik yiga yetiliga nimba nima sakwat tigandi. Ngi kat tiga ngwut taagwa kita kita klangweyan apma vatna. Ngwutna taagwa ndu kita kita klanjeyan apma vatna. Wupma yiga yetingweyan apma vat yetigiyangwuk. Ngwula ngepma nimba yetila vak vla ana yetigiyangwuk. <sup>3</sup> Nduna mbangi taagwana nda. Taagana mbangi nduna nda. Ndu taagwa kat wandeyan lila mbangi kat ana kai waigali. Taagwa ndu kat waleyan mdina mbangi kat ana kai waigandi. <sup>4</sup> Taagwa lila mbangi kat avla ana viga ligali. Lila lan viga liga. Ndu ndina mbangi kat avla ana viga ligandi. Ndina taagwat viga liga. <sup>5</sup> Ndu taagwa awat sowat ana kai walaa kwuk ngilaa ligiyambit. Mbila mbangi waigaa vak kat kai walaa God kat wagalavat timbeyan wovuna. God kat ngambusimblalaa nat njambi mbila mbangi waiga vak kat ana kai waigambit. Njimbla njimbla mbiila mbangi waigaa vak kat kai wambeyan Seten mbik kat wandi maa kavle vat yigiyandi. <sup>6</sup> An nyaangit ngwuk kat wawan njambiya ana taagawa. wagalangwa vak kat yelavika liwa vat awat ngwuk kat mbukowun. <sup>7</sup> Wunai taagwa lapman tiga vak vla



tingwangat ngwuk kat wowun. Nima sakwat nimba wunai liga vla ana ligandi. God ndi kat kapma kapma yetineya vat ndi kat kwindi.

<sup>8</sup> Mbambala ndu klalapman yetigat taagwa kat wowun. Taagwa klalapman yetiga ndu kat wowun. Ndu kiyandi kwo yetikat taagwa kat wowun. Yetiwa vak vla kapma yetingweya vak wovuna. <sup>9</sup> Ngwula mbangi waliga vak kat kai walapman yingweyan ndu taagwa klaigangwuk. Wan apma vatna. Ngwula mbangi waliga vak ngwuk kat kwulatndeyan kavle vatna.

<sup>10</sup> Ndu taagwa klaa nimba kat wun nyaangitno ligowun. Wuna nyaangit ana ndi. Njambwi nyan waa nyaangitna. Ndu klaa ligiyaa taagwa lila lan kat ana kwagalagiyali. <sup>11</sup> Lila lan kat kai walaa kapma yetileyan wovuna. Kai walaa liga lungwamataa ndu kat yivat tileyan wovuna. Ndu ndina taagwa kat ana kai waa kwagalagiyandi. <sup>12</sup> Nat nimba kat wun nyaangitno ligowun. Njambwi nyan waa nyaangit ana ndi. Wun wuna nyaangitna. Kraistna mbaapmamba la nyan ndina taagwa Kraistna mbaapmamba la taagwa ana li. Wat taagwa ndi kat kai walapman yileyan li kat ana kwagalagiyandi. <sup>13</sup> Taagwa kita Kraistna mbaapmamba la taagwat. Lila lan Kraistna mbaapmamba la nyan ana ndi. Li kat kai walapman yindeyan ndi kat ana kwagalagiyali. <sup>14</sup> Wat taagwa Kraistna mbaapmamba la taagwat. Lila lan Kraistna mbaapmamba ana yetindi. Lilai yeta apma vat lila lan kat kwulakiyandi. Nat ndu Kraistna mbaapmamba la ndua. ndina taagwa Kraistna mbaapmamba ana yetili. Ndina yeta apma vat ndina taagwa kat kwulatndi. Wan apma vat kwulatapman yeindeyan mbila mat nyangu kavle vat tigiyan. Ana kavle vat yiga yetiligandi viga liganin ndi kat. <sup>15</sup> Kita nyan Kraistna mbaapmamba la nyan ana ndi. Ndina taagwa Kraistna mbaapmamba la nyan nat nyan kat wun kat ke kwagalaga waa ana waigandi. God mbik kat kai wandi siva siva walea limbangat. Apma maawutno limbangat mbik kat wandi. <sup>16</sup> Nyin, Kraistna mbaapmamba la taagwa, nyina lana kavle maawuk kat nyin anaganyin kwunakiyaa. Min, Kraistna mbaapmamba la ndu, mina taagwana kavle maawuk kat min anagamin kwunakiyaa. Ngwuk ana viga ligangwuk.

#### *YETINGWA VAK KE KWAGALAGA*

<sup>17</sup> God ngwuk kat yagwa wandi maa ndina mbaapma wuleingwa vak kat yelavitaa yetingwa vak ke kwagalaga. Yetingwa vak kwagalalaa mandit vat ke yiga. Tak yetingwa vat njambwi nyan waa vatna. Wupma ngepma ngepmamba liga nimba kat Kraistna mbaapma nimba kat mbutigowun. <sup>18</sup> Mbangi pitnja nyan God ndi kat yagwa wandi maa

ndina mbaapma wuleindeyan wovuna. Wupma lindi maa ndina mbangina lumwin silimbwivak kat ana yelavikiyandi. Mbangi pitapman yinjan nyan God ndi kat yagwa wandi maa ndina mbaapma wuleindeyan wovuna. Wupma lindi maa ndina mbangi pipmak kat ana yelavikiyandi. <sup>19</sup> Mbangi pitapman yilinja vat, mbangi pitinja vat nima vak ana mbit. nima vat kingiyan. God waa nyaangit wuka ndinai waigaa vapmba yetineyan wan apma vatna, nima vatna. <sup>20</sup> Kita nyan kwutinda njivwamba lindi maa God ndi kat yagwa wandi maa wan nyan kwutinda njivwa kat ana kwagalagiyandi. <sup>21</sup> Nima njivwa min kat ngilaa lindi maa tima njimbla God min kat yagwa wandi maa yameyan wan njivwa ana kwagalagiyamin. Min kat ngilaa la nyan min kat kwagalavat wandeyan yigiyamin. Ndi kat kwagalalaa kwo ali. <sup>22</sup> Nima njivwa min kat ngilaa lindi maa tima njimbla God min kat yagwa wandeyan tima vak kat nimamba ke yelavika. Yagwa wandi maa wan kavle vat ana min kat ngilaa ligiyandi. Wungi kat tiga solat siligiyamin. Kwo lima njimbla God min kat yagwa wandeyan wun kwo ligowun njivwa kai waa ke waa. Kraistna njivwamba min kat ngivat yagwa wandi. <sup>23</sup> Ngwuk kat klavat God nima wenga kwindi. Ngi kat tiga God waiga vapmba yetigiyangwuk. Ndu nyangu waiga kwundi Godna kwundi kat ana kwulatigandi. <sup>24</sup> Kita mbaapma nimba, God ngwuk kat yagwa wanda njimbla yetingwa vat ke kwagalangwa. Tat yetingwa vat kwuka ndina mbaapmamba yetigiyangwuk.

*KWANDI NDU KWANDI LAAGWA KAT WANDA NYANGIT*

<sup>25</sup> Wun kat wagalangwa vak kat awat ngwuk kat mbukiyowun. Kwandi ndu kwandi lagwa kat mbukiyowun. Wan mbutiwa nyaangit God wandi, ana ngwuk kat mbutigowun. Wuna maawupmba yelavita mbutigowun. Tak God wun kat apma vat yiga nima njivwa kwindi maa kwutigowun. Ngi kat tiga wuna maawupmba yelavitiwa vak ngwuk kat mbukwun mala wukiyangwuk. <sup>26</sup> Kan mbambala tina njimbla nima sakwat vat tigandi. Ngi kat tiga yetingwa vak kwagalalaa nat vat ke yiga. <sup>27</sup> Taagwa klalaa wat taagwa kat kai walaa nat vat ke yiga yetiga. Taagwa lapman timeyan taagwa ke klaa. <sup>28</sup> Taagwa klameyan kavle vat ana ndi. Ndu lapman ta kwo ndu klaleyan kavle vat ana ndi. Ndu taagwa kla nimba nima sakwat vat ndinamba ligiyandi. Ngwuk kat nima sakwat kavle vat klavak kat kai wowun.

<sup>29</sup> Wuna kita mbaapma nimba, kupma waligowun. Kan kipmamba yetineya njimbla sivla kai. Kan yetina njimbla taagwa klaa nyan ke taagwa kat mina nimamba yelavika yetiga. Taagwa klalapan nyan yelavika yelavika yetiga

vapmba yetigiya njambwi nyana njivwa mina kwukiyandi.<sup>30</sup> Nglaa liga nimba nimamba ke nglangwa. Solat asi ngwula. Wan nglalingwa kavle vat ngiligiyandi. Kaseliga nimba nimamba ke kaselingwa. Kaselingwa vak ngiligiyandi. Kwanda kwanda nda klaa nimba ke kwutaa lingwa. Klangwa nda ngiligiyandi.<sup>31</sup> Kipmamba njivwa kwutiga nimba ngwuk kwutigngwa njivwa kat mina nimamba ke yelavikngwa. Kan yetina kipma nima sakwat njimbla ana ligiyandi. Ngi kat tiga njambwi nyana njivwa nimamba kwukiyandin.

<sup>32</sup> Ngwuk kat nima sakwat vat yiga yetivak kat kai wowun. Taagwa klalapman nyan njambwi nyana njivwa kat mina yelavika yetiligandi. Ndi njambwi nyana nyaangit mina wuka yetigiyandi.<sup>33</sup> Taagwa klaa nyan wan kipmana nda kat yelavika ligandi. ndina taagwa waa nyaangit wuka yetigiyandi.<sup>34</sup> Ndi vililik vak kat yelavika yetiligandi. Ndu klalapman yetiga taagwa njambwi nyana njivwa mina kwuka yetiligali. Lila maawut lila mbangi njambwi nyana njivwa mina kwutigali. Ndu klaliga taagwa kipman vak kat yelavika ligali. Lila lan waiga kwundi wuka ligiyali.<sup>35</sup> Wan wawa nyaangit ngwuk kat kwunapmak kat mbutigowun. Ngwuk kat njambiya taagavak kat kai wowun. Apma vat savagu liga vat mina kwuka yetingwangat wowun.

<sup>36</sup> Kwandi nyan kat taagwa kat klavat wandeyn klaigandi. Ndina mbangi kwulatndeyan klaigandi. Ndina maawut tigiya vapmba kita vat tigiyaambit. Kavle vat ana ndi.<sup>37</sup> Kwandi nyan kita yelavika yetindeya vapmba taagwa klavak kat kai wandeyan apma vatna. Nat nyana nyaangipmba ana yindi. Ndina maawupmba yelavika lindi. Ndina mbangi waiga vak kat kwulatndeyan taagwa ana klaigandi.<sup>38</sup> Kita nyan ndi kat kwusisivanja taagwa klandeyan apma vatna. Kita nyan ndi kat kwusisivanja taagwa klalapman yindeyan apma nglei vatna.<sup>39</sup> Ndu klaiga taagwa lila lan kat kwagalalaa ana yigiyali. Kiyandi maa nat ndu yiga klaigali. Kraisna maapmamba la nyan ana ndi nat nyan kat ana klaigali.<sup>40</sup> Yelavika liwa vat kingiyan. Ndu kiyandi yetigiya taagwa kwo yetileyan apma vatna. Wan wawa nyaangit wuna maawupmba yelavita wowun ngwuk kat. Godna waagan wuna maawupmba tiligandi.

## 8

### WAAGAN KWINJA MBATNA NYAANGIT

<sup>1</sup> Mbambala ngwuk kat waagan kat kwinja mbatna nyaangit wun kat wagalangwa nyaangit awat ngwuk kat mbupmat yigowun. Wan waagan kat kwinja vak kat tamba yelavika liganin waa wun kat piliwukngwuk. Wuno yelavika

ligowun. Lamba wuka liganin waa yelavika yetineyan nat nimba kat kai waiganin. Nat nimba kat yelavika woviyaguga lineyan ndi kat kwunakiyanin. Wan apma vatna. <sup>2</sup> Kita nyan wun tamba aywaa wuka ligowun waa wandeyan wan wuka yelavika linda vat ndina maawut kavle vatna. Ndi aywaa ana wuka ligandi. <sup>3</sup> Kita nyan God kat woviyaguga lindeyan ndi wuka yelavika linda vat ndina maawut apma maawut tindi, God viga ligandi. <sup>4</sup> Waagan kaik kat kwinja mbak kilinja vak kat ngwuk kat ngambuvat yigowun. Waagan kait kwonduo liga nda ana ndi waa viliganin. Waagan kait kwonduo liga nda ana ndi waa viliganin. God kita ligandi waa viliganin. <sup>5</sup> Kipamamba liga nima nimba anagandi. E? Nyinangwupmba liga njambwi nimba anagandi. <sup>6</sup> Wundi nimba kat nin ana yelavika liganin. Nin nina nima nyan kita ligandi. God. Ndi nina nyaekna. Ndi aywaa kwanda kwanda kwuka ndinyangu nin kat kwutndi. Ndi kat mina yelavika yetiliganin. Nina njambwi nyan kita. Jisas Kraist. God wandi maa kwanda kwanda aywaa kwutndi. Nin kat kwunatndi, nin kwo liganin.

<sup>7</sup> Nima sakwat nimba wan nda kat ana viga ligandi. Nat nimba tat waagan kaik kat kwunaka yetilindi. Waagan kat kwinja mbak kat waagana kigiyaa waa yelavitigandi. Kinayan nin nlambio ligiyanin waa yelavitigandi. Kinjeyan ndina maawut kavle yigiyandi. <sup>8</sup> Kineya kinginda nin kat kwutaa God tiga kavat ana kaligiyandi. Kinayan nin kat God ana kai waigandi. kilapman yeineyan God nin kat vilaa apma vat yimin waa ana waigandi. <sup>9</sup> Ngwuk viga ligiyangwuk. Wan kiginda nyaangitno ana ligandi. Kimeya vak kat nat nyan vilaa ndina maawut kavle yindeya vak ana nglaatndi.

<sup>10</sup> Ngwuk wan vak kavle ana ndi waa ngwut viga ligangwuk. Kat nimba wan vak kavle vatna waa yelavitiga nimba waagan kaitna ngay wuleilaa kingweya vak vilaa yelavikiyandi. Ndi kavle vat yiligandi. Nino wupma anaganin yigiyaa waa yelavikiyandi. <sup>11</sup> Kingweya vak vilaa ndino kinjeyan ndina maawuk kavle yigiyandi. Kraist ndi kat kwutaa kalivat wundumbu yindi. Ngwuk manda kat wupma yiga kiginda kiga ndi kat kumbangsagugiyangwuk. <sup>12</sup> Ngwuk wupma yingwan Kraist kat kavle vatna yilingwa. Ngwula kita mbaapma nimba kat kavle vatna yilingwa. Yingwuk mala ndina maawut kavle yindi. <sup>13</sup> Kiwa vak kat vilaa wuna kita mbaapmamba liga nimba kavle vat yinjeyan wan vak kai waa kwagalgiyowun. Kavle vat yinjangat kai wowun.

## 9

<sup>1</sup> Kita ngepma nimba yetiga vatna aitamba ana ligowun. Wun aposel wun. Nina njambwi nyan Jisas kat wuna minimba wuwun. Wun njambwi nyana njivwa kwutuwun, tamba wukngwuk. Wutaa njambwi nyana kwupmba yangwuk. <sup>2</sup> Nat nimba wun kat wandi. Pol aposel ana ndi wandi. Ngwuk wupma ana waingangwuk. Njambwi nyana nyaangit wutaa njambwi nyana kwupmba yetingwa vak vilaa Pol aposela waigandi.

<sup>3</sup> Nat nimba wun kat njitnjeyan wun kupma waigowun. <sup>4</sup> God waa nyaangit mbutina nimba, nin ndinamba nao kiginda klavat waneyan wovuna. Ndi kat kwutina njivwa kat tiga kwigiyandi. Ana ndi kat nao kiginda kwinjangat waliganin. <sup>5</sup> Wun nat aposel kwuta vapmba kwukweyan wovuna. Nat aposel, njambwi nyana yakwa nimba, Pita, ndi Kraistna mbaapma la taagwa klalaa wundi taagwa ndinogwinala yindi. Taagwa klalaa kalinja vapmba ana kaliligowun. <sup>6</sup> Wunogwi Banabaso njiva kwuka sanya klalaa nao kiginda kat wenga kwiga kiliga. Nat aposel kai. Nat aposel kwutnja vak vla kwutilieyan wovuna. <sup>7</sup> Yetiliya vak soldia yetiliga vak vla ana yetiligali. Ndi soldia kiginda avla ana klaligandi. Nat nimbandi ndi kat kigivat kwiliga. Ambukat kwutiga nyan ndina ambugapmba wotiga kandi nda sigika pika kiligandi. Bulmakau kat viga liga nyan ndino nimbun viga linda bulmakauna mwunya mbi kumitaa kiligandi. An wungi vak ana yetiligali. <sup>8</sup> Kan vak kipmamba liga nimba mina liga vat ana ndi. Tamba God wandi, piliwutnja nyaangit kia vatna. <sup>9</sup> Moses kwiya vapmba kupma viliganin. Palingwenga yuwi sik pangwupmak veinginya liga bulmakau ndina tipwi ke sangiga. Kigandi waa piliwutndi Moses. God wan nyaangit manda kat kwindi. Bulmakau kat mina miwa yilaa kwindi? E? Kailuwa. <sup>10</sup> Ndino ndinyangu kat miwa yilaa kwindi. Ambugat kwutiga nyangu kiginda pitiga nyangu kigiyandi. Ngini kigiyanin waa yelavitaa ndi njivwa kwutigandi.

<sup>11</sup> Godna nyaangit ngwuk kat simogwilinan kipmamba mi sik klalaa kandi tuliga nyan vla liganin. Ngwutnamba kwanda kwanda nda klaneyan apma vatna. nglaaatndi.

<sup>12</sup> Nina kwupmba ngwuk kat ya nimba kwanda kwanda nda ngwutnamba klaligandi. Nin tat ya nimba wan nda kalaneyan nglaaatndi. Nin wupma yivak kat kai wanin. Nin kupma yelavitigansn. Ndinamba kwanda kwanda nda kat wagalaneyan wan mbutina Kraistna apma nyaangit anagandi wupmak kat kai waiga waa yelavitiganin. <sup>13</sup> Juda kwutinja Godna ngaymba njivwa kwutiga nimba Godna ngaymba kaliga taaganja nao kiginda ndi kiligandi. God kat

wimbu kwiliga nimba nat samat kiliandi. God kat wimbu kwiliga nimba nat samat kiligandi. Ngwuk viga ligangwuk wan nda kat. <sup>14</sup> Nin wan apma nyaangit mbutiga nimba nin kat njambwi nyan wandi. mbutingwa nimba ndinamba nao kiginda klaigangwuk waa wandi njambwi nyan.

<sup>15</sup> Wun wupma yivak kat kai wowun. Ngwuk kat kwanda kwanda nda kat wagalavak kat pas ana wupma piliwukwun. Wun kiginda lapman tiga kiyaweyan wovuna. Ngwuk kat kiginda kat ana waigowun. Ngwutnamba kiginda klaweyan ana klaligowun waweya nyaangit kwo vatnat tigiyan. <sup>16</sup> Wun apma nyan wun waa ana waigowun. Apma nyan tiga kan nyaangit wunayi mbutiga waa ana waigowun. Wuna maawupmba ana mbutigowun. Njsamwi nyan ambuk wandi maa mbutigowun. Kai wowun ana mbukiyowun waweyan kavle vatna. <sup>17</sup> Kan kwutiwa njivwa wuna maawupmba kwukweyan awat sanya ndinamba klaigowun. Wan njivwa wuna maawupmba ana kwutigowun. Njambwi nyan waiga vapmba kwutigowun. <sup>18</sup> Wan wenga klaligowun. Maawupmba yelavika solat siweya vat wuna apma wenga vla ligandi. Kipmana wenga klalapman wan apma nyaangit mbutiwangat solat siligowun. Nat aposel kla vak vla wenga klavak kat kai wawangat solat siligowun.

### *POL NAT NIMBA YETA VAPMBA YIGA YETILIGANDI*

<sup>19</sup> Kita ngepma nimba yetiga vatna aitamba ana ligowun. Ndina ngepma vat wun kat ana kwutaa ligandi. Wun avla woviyagulaa ngepma ngepmana vak kat yi ya yetiligowun. Ngepma ngepmamba liga nimba kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagavat ndina kwupmba yetiligowun. <sup>20</sup> Juda la kavamba liwan Judana ngepma vapmba yetiwun. Ndina nima sakwat nimba kat kwutaa Kraistna mbaapmamba laagavat ndina kwupmba yetiwun. Moses kwiya vat wun kat ana kwutaa ligandi. Tamba Judonala tiwan wuna maawupmba Moses kwiya vapmba yetiwun. <sup>21</sup> Juda ana ndi nat nimbana ngepmamba liwan ndina ngepmana vapmba yetiwun. Moses kwiya vapmba ana yetiligandi. Ndi kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagavat ndina kwupmba yetiwun. God waa nyaangik kat kai walaa ana yetiwun. Kraist kwiya vapmba yetiligowun. <sup>22</sup> Tamba Kraistna mbaapmamba la nimba, nima sakwat njambiya taagaliga nimba, ndina ngepmana liwan taagalinja yetiwun. Wun nima sakwat kapma kapma vapmba yetiliga nimbonala yetiwun. Ndi kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagavat ndina kwupmba yetiwun. <sup>23</sup> Nima sakwat nimba Godna apma nyaangit wutndi, God ndi kat apma vat yindangat ndina kwupmba

yetiliwun. Kingi vapmba yetiwan God wuno wun kat apma vat yigiyandi.

*NIMAMBA NJIƲWA KWUTIƆNEYAN APMA NIƆMA WENGA KLAIGANIN*

<sup>24</sup>Ngwuk yelavik ngwula kwulak kwulapmba yetiga nimba kat. Ndi aywaa piliga yiligandi. Kita nyan mina nat nat nimba kat kwulataa apma nima wenga klaligandi. Ngwulo ngwuk kat Godna njivwa nimambakwutingwuk mala ngwuk kat apma wenga kwigiyandi. Ngi kat tiga nimamba njivwa agwut. <sup>25</sup>Kita nyan spotna vat kwulapmak wandeyan nat vat kwagalalaa nima njivwa kwuka yetigiyandi. Ngini ngiligiyaa nima wenga nda klavat wan nima njivwa kwuka yetigiyandi. Nin njimbla ligiyaa nima wenga nda klavat Godna njivwa nimamba kwutiganin. <sup>26</sup>Wun kwulak kwulak yetiga kita nyan vla Godna njivwa kwutigowun. An ngangii ana yeligowun. Ava yambi savagu yiligowun. Wun waleaga taambamba vialiga nyan vla Godna njivwa kwutigowun. Wun taamba simblan ana yaagiligowun. <sup>27</sup>Spotna njivwa kwutiga nyangu tagula avo limbanin walaa kwutigandi. Nina mbangi vali yindi mala nina mbangi vali yigiyaa vak kat ana wukiyanin waa yelavitigandi. Wun wuno Godna njivwa kwuka wuna mbangi waiga vak kat ana wuka ligiywowun. Nat nimba kat tamba wowun. Godna njivwa nimamba agwut wowun. Wuna mbangi waiga vat wutaa Godna njivwa kwutapman yiweyan ana nglaatndi.

## 10

*TAMBA LA NIMBA KAVLE YINJA VAK KAT YELAVIK NGWULA*

<sup>1</sup>Yakwa nimba kita vat vingwangat wowun. Tamba Moses ta njimbla timbu yinja yambi ndi kat visimogwindi. Nina ngwat walanga aywaa timbu vigivaa yilindi. <sup>2</sup>Ndi aywaa Mosesna kwundi wuka timbuna kwupmba yilindi. Moses wandi maa sak ngu mbilindi maa kipma valigenja njimbla ndi aywaa valigendi. <sup>3</sup>God ndi kat nyinangwutna nao kwindi, ndi aywaa kindi. <sup>4</sup>Moses kambat viyandi, mbilindi, wogweya ngu ndi aywaa kindi. Ndinogwinala yila nyan kambak vla lindi. Ndi Kraistna. Ndi kat viga lindi. <sup>5</sup>Ndi aywaa apma vat ana yindi. Ndina nima sakwat nimba God waa nyaangit wupmak kat kai wandi maa God ndi kat kai walaa kiklindi. Ndi ndinyangu lapman kavamba yiga liga kiyandi.

<sup>6</sup>Ndi kavle nda klavak yelavika liga kavle yindi. Nin mbambala kavle yinja vak kat vilaa yelavikiyanin. Kavle nda klavak yelavika lineyan nino kavle yigiyandin waa yelavikiyanin.

<sup>7</sup>Ndina nat nimba waagan kait kat kwunaka lindi. Tamba la

nimba yinja vak vilaa piliwutndi. Ndi nao ngu kilaa waagan kait kat kwunapmak mbangu veivat laatndi. Yinja vla mbaa yilanin. <sup>8</sup> Ndina nat nimba yambisik yilinja vak yilindi maa God ndi kat sindi. Siga 23,000 nimba kat sindi, kiyandi kita nandinyamba. Yinja vla mbaa yilanin. <sup>9</sup> Ndina nat nimba God kat wandi. Nin apma vat nin kat ana viga ligamin. Min kwonduo liga nyan o kai? waa wandi. Wandi maa God wandi maa kavle kamboy yalaa ndi kat valindi, nima sakwat nimba kiyandi. Yinja vla mbaa yilanin. <sup>10</sup> Ndina nat nimba God kat njitindi, njambwi nyan ndi kat vatnyandi. Yinja vla mbaa yilanin.

<sup>11</sup> Ndi kat kavle vat ya vak ndi kat mandip kupi maawut kwivat yandi. Nat nimba yilaa piliwutndi. Nin ngini la liga nimba vilaaa apma maawut sitnangat walaa piliwutndi. <sup>12</sup> Ngwutna kita nyan wun apma vat mina yiga yetiligowun. Wun ana kavle yigiyowun waa yelavitndeyan ana nglaatndi. Samat tiga ndi anagandi kavle yigiyaa. <sup>13</sup> Ngwuk kat yaliga kavle vat ngwuk kat mina ana yaligandi. Yandi ma nimamba ke yelavika lingwa. God ngwutna lak kwaigandi. Ngwuk kat kwulakiya kavle vat kat God kai wandi, ngwuk kat ana yaa kwulaiyandi. Ngwuk kat ava kwondu kwindi maa ngwuk wan yaiga kavle vak kat kwulakiyangwuk.

#### **GOD KAT YELAVIKA YETIGA LIGA WAAGAN KAT ANA KWUNAKIYANIN**

<sup>14</sup> Wuna mbaapma nimba waagan kait kat kwunatinja vak ke yingwa. Wan kavle vatna. <sup>15</sup> Ngwula maawut tamba sika ligangwuk. Ngi kat tiga wawa nyaangit wutaa kwutaa yetigiyangwuk. Ngwuk avla yelavika siga naguga kwutaa ligiyangwuk. <sup>16</sup> Yetilina vak kat yelavik ngwula. Nin njimbla njimbla ngu liga kap kwutaa Kraist nin kat tiga kiyandi waa yelavika kiliganin. Kraist kiyandi maa ndina yelagwen kipmamba ndandi nin kat kwunapmak wan yelavika kiliganin. Ngwuk bret-nao kita kwutaa samat samat limbaga kwutaa Kraist nin kat tiga kiyandi waa yelavika kiliganin. Kraist nin kat kwunapmak kiyandi waa yelavitnin mala Kraist nin kat kwunakiyandi. Nin aywaa ndina kita mbaapma nimba liganin. <sup>17</sup> Nin kitamba yisolaa bret-nao kita limbaga kitamba kiliganin. Ngi kat tiga nin aywaa ndina kita mbaapma nimba liganin.

<sup>18</sup> Tamba la Juda wungivat sigit ndino tindi. God kat kwunapmak kat kwinja wimbu ka nimba ndi aywaa kita mbaapma nimba lindi. Ndi kita vat yelavika kilindi. 19-20 Anda vapmba yelavikngwangat wan nyaangit mbutigowun. Wuna nyaangit wutaa waagan kaik kat mbaa vaatangwuk. Waagan kait kat kwinja nda kat



mbaa vaatangwuk. Wan nda nima nda ana ndi. Kita nda yelavikngwangat waligowun. Wan nda kingiyandi. Nat kavle nimba waagan kaik kat yelavika waagan kat kwunaka yetinjeyan nima nyan kat ana yelavika yetigiyandi. Ndi kipma liga mat nimba kat mina yelavika kwunatigandi. Ngwuk mbaa ndina mbaapma weleilaa kita vat yelavitangwuk. <sup>21</sup> Waagan kaik kat mina kwunaka yetiga liga njambwi nyan Jisas nin kat tiga kiyandi waa yelavika yetiga liga Jisasna mbaapma nimbonala ana wan ngu kigiyangwuk. Kavle vat apma vat kapma kapma tigandi. Waagan kaik kat kwunatiga nimbogwinala kitamba ana kigiyangwuk. <sup>22</sup> Ngwuk wupma yingweyan njambwi nyan ngwuk kat kimbut yiga wun kat manda kat kwangalalaa waagan kat mina kwunatigangwuk waa yelavika tigiyandi. Ndi kat ana inaka kwunalakiyanin.

*SIVA SIVA GODNA SI MINA KWUSOGA LIGIYANIN*

<sup>23</sup> Nat nimba wwaligandi. Yetineya vak njambiya kai waa waligandi. Ndinai waa vak kita vat ana nglaatndi. Nat vak yetineya vak nat nimba kat ana kwunatigandi. Nat vak yetineya vak nat nimba kat kavle vak yeligandi. <sup>24</sup> Ngwuk ngwutna maawupmba mina ke yelavika yetingwa. Ngwutna maawupmba yetingweya vapma yetingweyan nat nimbana maawui kat mbaa kavle yilangwuk. Wan nimba kat apma vapmba yelavika yeti ngwula.

<sup>25</sup> Stuamba klanjeya wimbu kiginda kigiyangwuk. Wan nda kat yanda kava kat maawupmba ke yelavika. Wan nda kwowa, kigiyangwuk. <sup>26</sup> Nin viliganin. Wan kipmamba tiga nda njambwi nyana nda aywaa tiga.

<sup>27</sup> Kraistnana mbaapma nyan ana ndi wuna ngaymba yaa ki ngwula waa wandi maas yingweyan wovuna. Ngwuk kat kwindeya nda wana kai wangweya. Wana ngwutna maawupmba yelavika wata wagalalingweya. Agimbangwuk. <sup>28-29</sup> Kita nyan waagan kat kwilinja wimbu kiginda kan ngwuk kat kwiga ngwuk Kraistna nimba wan wimbu kindiga kiligangwuk? Waa wandeyan ngwuk ke kingwa. Kingwuk mala ngwuk kat waigandi. Ngwuk kavle nimba ngwuk waa waigandi. Kavle nimba ngwuk waa ngwuk kat mbaa yelavitnadi wan nyan. <sup>30-33</sup> Nat nyan wun kat wigandi. Wan kiginda God nin kat kwidi. Ndi kat sivu kilaa kiweyan wovuna. Nat nyan kavle vatna ke kiga waa wandeyan ndinai waigaa vak manda kat wukiyowun waa waigandi.

## 11

<sup>1</sup> Kraist yeta vla yetigowun. Ngi kat tiga wunai yeta vla yeti ngwula.

### NAMBU KAPMANJEYA VAT

<sup>2</sup> Ngwuk njimbla njimbla wun kat yelavika lingwuk. Ngwuk kat mbukwa nyaangit kupma yeti ngwula waa mbukwa nyaangit kwutaa yetiligangwuk. Wungi kat tiga ngwula si kwusolaa yetiligowun. <sup>3</sup> Nyaangit kuvuk kwutaa yelavika yetingwangat wowun. Kipma liga ndu aywaa ndina njambwi nyan Kraist. Taagwana njambwi ndua. Kraistna njambwi Godna. <sup>4</sup> Kita ndu ndina nambu kapmalaa God kat waganlandeyan wan vat kavle vatna. Ndina nambu kapmalaa Godna nyaangit nat nimba kat mbutndeyan wan vat kavle vatna. Wan kavle vat yindeyan njambwi nyana si kwutaa viyesandagiyandi. <sup>5</sup> Kita lagwa lila nambu kapmalapman God kat wagalaleyan wan vat kavle vatna. Lila nambu kapmalapman kwo liga Godna nyaangit nat nimba kat mbupmat tileyan wan vat kavle vatna. Wupma yeli vilaa nat nimba waigandi. O nyin wup kai? Wupma yinya. Nyina lana kwupmba waa livak kai? Waigandi nat nimba. <sup>6</sup> Kita lagwa lila nambu kapmalapman yileyan nimbi aywaa vilaa yetilingat taagwa vla ligali. Nimbi aywaa vilaa wup yilapman yetilingat taagwa vla yetiligali waa yelavitiganin. Ngi kat tiga taagwa nambu kapmalaa yetigiyandi. <sup>7</sup> Ndu kapma vatna. Nambu ana kapmalaa God kat waignadi. Ndu njambwi nyana. God tiga vak vla ndu kat kwutndi. God ndu kat viga linda vak vla ndu taagwa kat viga ligandi. Ngi kat tiga kwupmba liga nyan vla manda kat nambu kapmagiyandi. Taagwa nduna kwupmba ligandi. Ndu tiga vak vla God taagwa kat kwutndi, tigandi.

<sup>8</sup> God taagwa kat ana tak kwutndi. Lila mbangimba ava pangwuka klalaa ana ndu kat kwutndi. God tak ndu kat kwutndi. Ndina mbangimba la ava pangwuka klalaa taagwa kat kwutndi. <sup>9</sup> God taagwa kat yelavitaana ana ndu kat kwutndi. God ndu kat yelavitaana taagwa kat kwutndi. <sup>10</sup> Taagwa nambu kapmalaa yetili mala vilaa waigandi. Wat taagwa lila nduna nyaangit wuka ndina kwupmba yetiligali waa waigandi. Nyinangwupmba liga ensel nimbun vilaa waigandi. Li apma vat yetiligali waa waigandi. <sup>11</sup> Taagwa mina kapma livat ana nglaatndi. Ndu mina kapma livat ana nglaatndi. Wan vak kat njambwi nyan kai waligandi. njambwi nyan ndu lagwa kita vat tivak kat waligandi. <sup>12</sup> Tamba God nduna ava klala taagwa kat kwutndi. Kan njimbla taagwa nyangu kwutigandi. Ndu lagwa kita vat yetiga nima sakwat yigiyandi waa tamba wandi God. kipmana kwanda kwanda nda ndu tagwa yetinja vak aywaa God viga ligandi.

<sup>13</sup> Kita laagwa nambu kapmalapman yetiga yesolaa liga God kat waleyan apma vatna? Kavle vatna? E? Yelavik ng-

wula. Ngwula ngepmana vat ana ndi. <sup>14</sup> Ngwutna ngepmana vat kingiyandi. Ndu sivla nimbo lindeyan kavle vatna. Ndi taagwa sivla nimbo linjeyan wan vak kat woviyaguga apma vatna waligangwuk. <sup>15</sup> Taagwa sivla mbundinimbo lileyan lila mbangina yelaga nda vla ligandi. Lila nimbi lila nambu kapmalaa ligandi. Wupma God li kat sivla nimbi kwindi. <sup>16</sup> Kita nyan mbutuwa nyaangik kat kai waa yelavitndeyan ndina mala. Ngini la liga nyaangit kupma ligandi. Nino ngepma ngepmamba liga Godna mbaapmamba liga nimba wan mbukwa vapmba yetiliganin.

*KIGINDA KIVAK KAT JISAS NGWUK KAT WAA VPMBA ANA YETLIGANGWUK*

<sup>17</sup> Mbambala ngwuk kat nat nyaangitg ngambuvat yigowun. Wan ngambuweya nyaangit ana ngwula si kwutaa katsogiyowun. Siva siva yisola lilingwan awat sowat ana kwunatigangwuk. Kavle vat yiligangwuk. <sup>18</sup> Njimbla njimbla yisola lingwan kita vapmba yelavika ana yisolaa liligangwuk. Kapma kapma mbaapmamba liga yisolaa liligangwuk. Wan yilingwa wuka ligowun. Woseka ana wandi waa yelavitigowun. <sup>19</sup> Kapma kapma yelavika yetingwa vat kiga yisolaa liga aywaa wan nyaangit ngambu ngwula. Ngambungweyan apma vat tiga nyaangit kwulatndi mala viga wutaa kwutaa yetigiyangwuk. <sup>20</sup> Tak Jisas ngwuk kat kitga vak yisolaa kiginda kingwangat wanda vapmba yisolaa lingweyan kavle vapmba liga yisolaa liligangwuk. <sup>21</sup> Kita vak ana kiligangwuk. Kwo liga nyan kat viga ana kwiligangwuk. Ngwuk kapma kiligangwuk. Nat nimba wundi kat tiligandi. Nat nimba nima sakwat nima ngu kilaa tungwengwan yiga liligandi. Wan vak apma vat ana ndi. <sup>22</sup> Nso ngu kapma kigat walingweyan ngwuk ngwula ngaymba yiga wuleilaa agi ngwula. Ngwulagwinala kita mbaapma liga nimba Godna mbaapma nimba ndi kat manda kat kai waligangwuk. Kwilapma yingwa vak kat vilaa kwo liga nimba wup yiga liligandi. Yilingwa vak kat wutiwan apma vat yiligandi waa ana yelavika liligowun. Kavle vat yeligandi waa yelavika liligowun.

*JISAS BRET-NAO NGU NDINA MBAAPMAMBA LA NIMBA KAT KWINDI*

<sup>23</sup> Tak ngwuk kat mbukwa vat kingweya vat wuna maawupmba ana yelavita mbukwun. Nima nyan waa nyaangitna ngwuk kat mbuknwa. Jisas kat sinjangat Judas kamwin kwiya ngan njambwi nyan Jisas bret-nao kwutndi. <sup>24</sup> Kwutaa God kat ngambulaa limbaga kwiga wandi. Kan wuna mbangina wimba. Wuna mbangi ngwuk kat kwunapmak kat tiga vatnyagiyandi. Vatnyanjeya vak kat

yelavika agi ngwula. <sup>25</sup> Kindi maa Jisas ngu liga kap klalaa ndi kat kwiga wandi. Kan ngu god ndinyangu kat kwiya kupi paak kat ava kwiligandi. Wun kat vatnyandi, wuna yelogwen kipmamba salatndi maa kupi paak ava liga tigiyan di. Kingweyan njimbla wunai kiya vak kat yelavikiyangwuk waa wandi Jisas. <sup>26</sup> Wan bret-nao kiga ngu kingweyan Jisas nin kat tiga kiyandi waa visimogwigiyangwuk nat nimba kat. Kan vak yiga yetilingwuk, ngini nima nyan lungwamataa yaigandi. Yandi maa wan kiga yetilingweya vak ngiligiyandi.

***KITA NYAN KAVLE MAAWUT YELAVIKA KINDEYAN NDI KAT GOD NIMA VAT YIGIYANDI***

<sup>27</sup> Kita nyan Jisas kwiya bret-nao ngu kavle savle kindeyan wan nyan ana nglaatndi. Ndi njambwi nyan kwiya mbango yelogwen kat ana savagu yelavika liligandi. Ndi nglambio liga kiligandi. Ndi njambwi nyana si kwutaa viiyesandagiyandi. <sup>28</sup> Wan bret ngu kiliga nima sakwat nimba ndina yelavipmat nima nyan Jisas Kraist kiya vak kat yelavitinjeyan ndi apma vat tigiyan di. Kraistna vapmba yetiligowun? E? Ana yetiligowun? Waa maawupmba wagalagiyandi. <sup>29</sup> Jisas kiya vak kat yelavitapman bret ngu kwo kindeyan ndi kavle nyana. Njambwi nyan ndi kat kavle vat nima vat yigiyandi. <sup>30</sup> Ngwutna nima sakwat nimba wan kavle vat yiga liga nat nimba yelogwengat tiligandi. Nat nimba kiyaligandi. <sup>31</sup> Nin yelavika yetilina vak Jisas kiya vak kat yelavitineyan God nin kat ana kavle vat nima vat yigiyandi. <sup>32</sup> Nin God kwukna nyangu nin. Ndina mbaapmamba liga nimba ana ndi nat nimba kavle yilinjangat God ndi kat siligandi. Nin ndina mbaapmamba liga nimba nin kat kwunapmak siligandi. Nat nimbagwinala nin kavle vat yivak kat God kai walaa nin kat kwunapmat siligandi.

<sup>33</sup> Kiginda kivat yisola linja njimbla ngwula kapma yelavika wana kilingweya. Nat kwo tiga nimba kat viga yelavika agwimbangwuk. <sup>34</sup> Nima sakwat nao kiginda kigiyanin waa waliga nimba ndina ngayмба kigiyan di. Wungi kiginda kat yisolaa liga kavle vat yilangwuk. Nima nyan ngwuk kat silandi. Ngwutnai liga kava yaweyan ngwutnai kavle vat yiliga vak kat kwunakiyowun.

## 12

***GODNA WAAGAN KWILIGA VAK***

<sup>1</sup> Mbambala ngwuk kat Godna waagan kwiliga vak kat ngwuk kat mbupmat yigowun. Wuna mbaapmamba liga nimba kan vak kat wukwangat mbutigowun. <sup>2</sup> Tamba Godna mbaapma ana wuleigba lingwuk. Nyaangit ngambulapman ta waagan ngwuk kat viga lindi. Ngwuk kat kavle maawut

yelavika yetingwangat kwilindi. <sup>3</sup>Mbambala kapma vapmba ligangwuk. Ngwuk awuk ngwula. Kita nyan Godna waagan ndina maawut ngwandindi maa Jisas kat kavle nyana waa ana waigandi. Kita nyan ndina maawupmba yelavitaa Jisas wuna njambwi nyana waa yelavitaa ana waigandi. Godna waagan ndina maawupmba ngwandindi maa wupma waigandi.

<sup>4</sup>Godna waagan kita ligandi. Mandit mandit vak ndinyangu kat kwiligandi. <sup>5</sup>Nima sakwat mandit mandit njivwa nima nyan kat tiga kwutiganin. Nima nyan nima sakwat ana ndi. Ndi kita ligandi. Ndi Godna. <sup>6</sup>Nat nimba kat kwunapmak mandit mandit njivwa kwutiganin. Kwutina njivwa kat ava kwiya nyan kita ligandi. God. <sup>7</sup>Godna waagan ndina vak kita kita nyangu kat kwiligandi. Awat sowat kwunaka yetinjangat kwiligandi. Awat sowat kwunatina vak kat vilaa ndi Godna waagana vak klandi waa wagiya. <sup>8</sup>Apma maawutno liga nat nimba kat mbutdeya vat Godna waagan nat nyan kat kwiligandi. Godna vat nat nimba kat simogwindeya vak kat Godna waagan nat nyan kat kwiligandi. <sup>9</sup>Godna nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa linjeya vak Godna waagan nat nyan kat kwiligandi. Yelogwengat kwaa liga nimba kat kwunatinja vak Godna waagan nat kita nyan kat kwiligandi. <sup>10</sup>Kwunatinja nima njivwa kwutinja vak nat kita nyan kat Godna waagan kwiligandi. Nat nyan Godna nyaangit nat nimba kat mbutndeya vat klaligandi. Kavle waagan waliga nyaangit Godna waagan waliga nyaangit siga naguga mbutinja vak nat nyan wutaa akaligandi. Nat nimbana ngepma kwundi mbutinja vat nat kita nyan klaligandi. Nat nyan wan nyaangit wutaa ndina ngepma kwundimba mbutigandi. Godna waagan ndi kat maawut kwindi mala mbutigandi. <sup>11</sup>Wan apma kapma njivwa aywaa Godna waagana kwiliga. Ndi kita nyana. Kita kita nyangu kat ndina maawupmba yelavitaa kwiligandi.

#### *GODNA MBAAPMA NIMBA NDINYANGUNA MBANGI VLA LIGANDI*

<sup>12</sup>Ndinyanguna mbangi kita. Mbangimba liga nda nima sakwat nda tiga. Kraistna mbaapmamba liga nimba ndino wupma ligandi. Kita mbaapmamba liga nimba ndi nima sakwat nimba kapma kapma nimba ndi. <sup>13</sup>Godna waagan nina maawupmba ngwandindi maa Godna mbaapma nin aywaa wuleinin. Nina nat nimba Juda ndi ta tamba. Nat nimba Juda ana ndi ta tamba. Nat nimba njivwa kwo kwuka wenga ana klaa lindi tat ta nimba. Nat nimba ndina maawupmba

yelavitinja vapmba yetilindi tamba. Nin aywaa Godna waagan klalaa kitamba yisolaa liganin. Tiga liga Godna waagan nin kat ava kwiligandi.

<sup>14</sup> Nina mbangi kita nda mina ana ligandi. Nima sakwat nda ligandi. <sup>15</sup> Kita nyana man wupma wandi. Wun man wun. Taamba ana wun. Ngi kat tiga mbangimba liga nda ana wun waa wandeyan woseka waigandi. <sup>16</sup> Kita nyana waan wupma wandi. Wun waan wun. Mini ana wun. Ngi kat tiga mbangimba liga nda ana wun waa wandeyan woseka waigandi. <sup>17</sup> Kita nyana mbangi mini mina lindeyan anda waamba waan wukkiyandi. Kita nyana mbangi waan mina lindeyan anda ndaamamba njaangu wukiyandi. <sup>18</sup> God wupma ana mbangi kwutndi. God ndina maawupmba yelavita mbangina mandit mandit nda kwutaa taagandi. <sup>19</sup> Mbangi nda aywaa kita vapmba tindeyan nina mbangi ana njivwa kwukiyandi. Kavle yigiyandi. <sup>20</sup> Nina mbangi wupma ana ligandi. Nina mbangimba liga nda mandit mandit nda liga kita mbangimba.

<sup>21</sup> Mina wun kapma liga apma vat tigiyouwun waa taamba kat ana waigandi. Nambu wun kapma liga apma vat tigiyouwun waa man kat ana waigandi. Aywaa njivwa kwutigandi. <sup>22</sup> Mbangina nat nda kat yelavika liganin. Wan nda nima njivwa ana ligandi waa yelavika liganin. Wan yelavika lina vak ana nglaatndi. Wan nda tilapman yindeyan nina mbangi kavle yigiyandi. <sup>23</sup> Nina mbangimba liga kavle nda kat yelaga liganin. Nat mbangimba liga nda kavle savle tindangat kwunatiganin. <sup>24</sup> Mbangimba liga apma nda nat samat ana kwunaka yelaga liganin. Wan nda tamba apma vat tigandi. Nin mbangimba liga lina apma nda kavle nda God waa nyaangimba tigandi. Kavle yelaga linan kat waligandi God. <sup>25</sup> God manda kat mbangi wan vapmba kwutndi. Mbangina nda aywaa awat sowat kwunaka linjangat kwutndi. Ana awat sowat viyaigandi. <sup>26</sup> Nina mbangi kita nda kangit yindeyan mbangi aywaa kangit yigiyandi. Mbangina kita nda apma vat tindi vineya mbangi aywaa wiyo waavi taagagiyandi.

<sup>27</sup> Nino aywaa Kraistna mbangi vla lindi, liganin. Nin aywaa kita kita ndina mbangina nda vla liganin. Ndina mbaapmamba liga kita nyana mbangi vla liganin. Ndina mbaapmamba liga kita nyana mbangi vla liganin. <sup>28</sup> Godna mbaapma nimba ndi kat kapma kapma njivwa kwilindi. Tat aposelno njivwa kwukiya nimba kat taagandi. Ngini ndina nyaangit mbukiyaa nimba kat taagandi. Ngini nat nimba kat ndina vat simogwigiya nimba kat taagandi. Kwunatinja njivwa kwutiga nimba kat kwunakaiya nimba kat ngini taa-

gandi. Nat nimba kat miwa yilaa ndina njivwa kitamba kwukiya nimba kat ngini taagandi. Kan vapmba njivwa kwuka yeti ngwula wandeya nimba kat ngini taagnadi. Mandip mandip ngepma kwundimba ngambuga yetigiya nimba kat ngini taagandi. <sup>29-30</sup> Godna mbaapmamba liga nimbo aywaa apsoelna njivwa ana kwutigandi. Ndi aywaa God waa nyaangit ana mbutigandi. Ndi aywaa God tiga vat nat nimba kat ana simogiligandi. Ndi aywaa kwunatinja njivwa ana kwutigandi. Ndi aywaa yelogwengat tiliga nimba kat ana kwunatigandi. Ndi aywaa yelogwengat tiliga nimba kat ana kwunatigandi. Ndi aywaa mandit mandit ngepma kwundimba ana ngambuligandi. Ndi aywaa mandit mandit kwundimba ngambulinja vat wutaa ana ndina ngepma kwundimba mbutigandi. <sup>31</sup> Ngwuk Godna waagan apma glei da klavak nimamba yelavik ngwula. Apma glei vak ngwuk kat mbupmat yigowun. Awuk ngwula.

## 13

### *NAT NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKA LINEYA VAT*

<sup>1</sup> Kapma kapma ngepma kwundimba ngambuga nyinangwupmba liga enselna ngepma kwundimb ngambuga nat nimba kat nima maawut yelavitapman yiweyan wan apma vat ana dni. Wan ngambuweya nyaangit angwa kai. Mi viyaga belo viyaga kwo viyalinja vak vla ligiyandi. <sup>2</sup> Nat nimba kat Godna nyaangit mbuka Godna maawupmba yelavika pogwulaa linda vak kat vilaa wun nima sakwat vak viga apma nambuo liga nyan vla liga nima avo liga mduwi kat nat kavat ay waa waweyan yigiyandi. Wun apma liga nyanat tiga nat nimba kat nima maawut yelavitapman yiweyan wun kl wo nyan vla ligiyowun. <sup>3</sup> Wuno kwanda kwanda nda aywaa kwo liga nyan kat kwiga wuna mbangi nat nyan kat tiga kwiwun, yamba tunjangat kwiga nat nimba kat nima maawut yelavitapman yiweyan wan yiluwa vat wun kat ana kwunakiyandi. Kwo vatnat tigiyandi.

<sup>4</sup> Nat nimba kat nima maawut yelavika liga nyan ana kwiyatapman kimbut yiga ligandi. Nat nimba kat apma vat yiligandi. Ana tipmwigwula yiligandi. Wun apma nyan wun waa ana yelavikiyandi. <sup>5</sup> Wan vak kat yelavika liga nyan nat nimba kat ana kavle yiligandi. Ndina nda kat mina ana yelavika lililgandi. Ndina maawut ana nyaingi yiligandi. Nat nimba ndi kat kavle vat yinjeyan ndi ana ndi kat awat kavle vat yigiyandi. <sup>6</sup> Nat nimba kavle vat yinjeyan wan vak kat vilaa ndi ana woviyaguga ligiyandi. Apma vat yinjeyan ndi vilaa woviyaguga ligiyandi. <sup>7</sup> Nat nimba kat kavle vat yinjeya vak kat vilaa nat nimba kat ana mbutigandi. Nat nimba

kat vilaa ndi kavle nimba ndi waa ana waligandi. Ndi kat vilaa yelavitigandi. Ndi yetiga liga ngini apma vat anagandi ligiyaa. Nat nimba ndi kat nima vat kavle vat yinjeyan ndi ana nimamba kavle vatna waligandi.

<sup>8</sup> Nat nimba kat nima maawut sika yelavika lineya vat ana ngiligiyandi. Godna nyaangit mbutina vat ngini ngiligiyandi. Ngini tiga kapma kapma kwundi ngambuga lina vat ngiligiyandi. Save klalinja vat apma nambo lilina vat ngini ngiligiyandi. <sup>9</sup> Kan mbambala apma nambo lilina vat aywaa ana klaliganin. Godna nyaangit mbutina nyaangit aywaa ana mbutiganin. <sup>10</sup> Tiga liga ngini njambwi nyan ngaga yandi maa viga yelavika ligiyanin. <sup>11</sup> Tat nat nyan tiwan mat nyangu yeta vak vla yetiwun. Mat nyangu ngambula vak vla ngambuga yetiwun. Mat nyangu yetiga nambu klalinja vak vla klaliwun. Mbambala tamba nima nduat tigowun. Ngi kat tiga mat nyangu ta vla tuwa vat tamba kwagalawun. <sup>12</sup> Mbambala kipmamba linan Godna angwa vat ana viliganin. Ndina kait vla mina viliganin. Ngini nyinangwut wokelaa ndina mindama viga ndina tinda angwa vat vigiyanin. Nin kat viga linda vak vla ngini ndi kat vigiyanin. <sup>13</sup> Ngililapman yeigyaa vak kuvuk tigandi. Wan vak kingiyan ngwuk kat mbupmat yiwa. Godna nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa lina vat. God nin kat apma vat yindeya vak kat kawiga lineya vak. Nat nimba kat nima maawut yelavika lineya vat. Wan vak kuvuk ana ngiligiyandi. Wan vakna njambwi liga vat nat nyan kat nima maawut sika yelavika lineya vat.

## 14

### *MANDIT MANDIT NGEPMAN KWUNDIMBA NGAMBUNJA VAT*

<sup>1</sup> Nat nimba kat nima maawut yelavika lingweya vak klavak kat yelavik ngwula. Godna waagan kwiliga vak kat aywaa ngwuk klavak kat yelavik ngwula. God waa nyaangit nat nimba kat mbukngweya vak ngwuk klavak kat nimamba yelavik ngwula. <sup>2</sup> Kapma kapma kwundi ngambuliga nyan ndinyangu kat ana ngambuligandi. Ndi God kat mina ngambuligandi. Ngambulinda nyaangit nat nimba ana wutigandi. Ndi kapma kwundimba ngambuligandi. Godna waagan ndina maaawupmba ngwandindi maa pogwuga nyaangit ngambuligandi. <sup>3</sup> Ndina angwa kwundimba God waa nyaangit mbutiga nyan ndina maawut kwunakiyandi. Ndina nyaangit wutaa ndi kat vat yiliga nimba kat ana vaakiyandi. <sup>4</sup> Kapma kapma kwundi ngambuliga nimba ndi avla ndina maawut mina kwunatigandi. Ndina angwa kwundimba God waa nyaangit mbutiga nimba



Godna mbaapmamba liga nimbana maawut aywaa ndi kwunatigandi. <sup>5</sup> Kapma kapma kwundimba ngambungweya vak kat wutaa ngwuk kat woviyaguga ligiyowun. Ndina angwa kwundimba God waa nyaangit mbutiga nyan kapma kapma kwundimba ngambuliga nimba kat ndi kwulatigandi. Kapma kapma kwundimba ngambuliga nimba kat ndi kwulatigandi. Kapma kapma kwundimba mbutinja nyaangit dni aywaa wutaa ndina ngepma kwundimba mbutindeyan wovuna. Aywaa wuka ndina maawupmba yelavika aywaa kwutaa ligiyandi. <sup>6</sup> Kita mbaapmamba lina, ngwutnai liga kava yalaa kapma kapma kwundimba mbukweyan ngwla maawut ana kwunakiyandi. God waa nyaangit ngwuk kat mbukweyan ngwula maawuk kat God kwunakiyandi. Apma nambu llinja nyaangit mbukweyan God ngwuk kat kwunakiyandi. Godna waagan simogwiliga nyaangit mbukweyan God ngwuk kat kwunakiyandi. <sup>7</sup> Waavi waga gita viyaga mandip mandip vapmba yindeyan wukia nimba waigandi. Anda mbangu kwundi yaa waa wutaa waigandi. <sup>8</sup> Walea linja tavik simblan sinjevan wutaa nimba walea linja nimbi nda ana yiga klaigandi. Ndi woseka waa sindi? Waa yelavikiyandi. <sup>9</sup> Nyaangit mbutinja vak vla ligandi. Kapma kapma kwundimba ngambulinjevan ana wukiyandi. Kapma kapma kwundimba ngambulinjevan ndinai ngambuliga nyaangit kwo vatnat tigiyan. <sup>10</sup> Wan tina kipmamba kapma kapma ngepma kwundi nima sakwat tigandi. Wan kwundi aywaa maawut sika ligandi. Simblan ana ngambuligandi. <sup>11</sup> Nat nyan kapma ngepma kwundimba mbutndeya nyaangit ana wukiyowun. Wutaa wiagowun. Ndi kapma ngepma nyana. Kapma kwundimba ngambuligandi waa waigowun. Ndino wun kat wutaa wupma waigandi. Ndi kapma ngepma nyana waa waigandi. <sup>12</sup> Ngwuk Godna waagan ngwuk kat kwiliga vak kat klavak yelavika ligangwuk. Godna mbaapma nimba kat kwunakngweya vak kat Godna wagananamba wagala ngwula.

<sup>13</sup> Kapma kapma kwundimba ngambuliga nyan God kat wagalagiyandi. Wun kat simogwimin mala ndi kat wan nyaangit ndina ngepma kwundimba mbukiyowun waa wagalagiyandi. <sup>14</sup> God kat kapma kapma kwundimba ngambuwewan wan nyaangitna angwa ana viga ligowun. Kwo wuna maawupmba mina ngambuligowun. <sup>15</sup> Anda vapmba yiwun wunai yigiyaa vak apma vapmba tigiyan. Apma vat kingiyan. Nyaangitna angwa viga lilapman tiga ana God kat ngambugiyowun. Nyaangitna angwa viga lilapman tiga ana God kat wuna kwundimba mbangu kwundi waigowun. <sup>16</sup> Maawut yelavitapman tiga God kat sivu kingweyan ng-

wutnagwi liga nyan ana wuka yelavikiyandi. Wutaa apma vat wangwuk waa ana waigandi. <sup>17</sup> Kapma kapma kwundi ngambuga God kat sivu kingweyan wan vat nat nyana maawut ana kwunakiyandi. <sup>18</sup> Ngwuk kita vililik njambi kapma kapma kwundimba ngambuligangwuk. Wun njimbla njimbla kapma kapma kwundimba ngambuligowun. Ngi kat tiga God kat sivu kiligowun. <sup>19</sup> God kat yelavipmak yalaa yisolaa lingwuk maa wuleilaa sivla nyaangit kapma kapma kwundimba ngwuk kat ana ngambugiyowun. Samat nyaangit nat nimba kat apma nambu kwigiyandi. Yelavika liwa vat kupma ligandi.

<sup>20</sup> Wuna mbaapmamba liga nimba maawut sitapman mat nyangu liga vla ke lingweya. Nima nyangu yelavika liga vat vla tigiyanwuk. Mat nyangu kavle vat ana yelavitigandi. Wupma ngwutno mat nyangu liga vat vla ligiyanwuk. <sup>21</sup> Tamba la nimba God waa nyaangit tamba piliwutndi. Wowun maa kpma kwundimba ngambuga yetiliga nimba kapma ngepma nimba wuna nyaangit wan nimba kat yalaa mbukiyandi. Ndi ana wukiyandi. Kai waigandi wuna nyaangik kat waa wandi God waa tamba piliwutndi. <sup>22</sup> Kapma kapma kwundimba ngambungweyan God kat kai waliga nimba vilaa yelavika waigandi. Ndi Godna kwondumba ngambuligandi waa waigandi. Ndina ngepma kwundimba God waa nyaangit ngambungweyan Godna mbaapma nimba vilaa yelavika waigandi. Ndi Godna kwondumba ngambuligandi waa waigandi. God kat kai waliga nimba kat vilaa wupma ana waigandi.

<sup>23</sup> Ngwuk yisolaa liga kita kita nyan kapma kapma kwundimba ngambulingwuk maa kwo liga nyan wuleilaa vilaa waigandi. Ndi tungwengwan yiga ngambuliga nimba vla ligandi waa waigandi. <sup>24</sup> Ngwuk yisolaa liga God waa nyaangit ndina ngepma kwundimba ngambulingwuk maa kwo liga nyan wuleilaa wutaa maawupmba yelavika apma nyaangitna ngambulinja waa waga kupi maawut yelavikiyandi. Wun kavle vat yiga yetiligowun waa yelavika ligiyandi. <sup>25</sup> Wuna maawut kavle savle lindeya vak kat tamba vigowun waa yelavika ligiyandi. Ndi nambu silandalaa tiga God kat yelavikiyandi. Ndi ngwuk kat waigandi. God ngwutnogwinala ligandi waa waigandi.

#### *GOD KAT YELAVIPMAK YISOLAA LINGWEYA VAT*

<sup>26</sup> Kita mbaapmamba lina nimba kupma kwukngwan-gat woviyaguga ligowun. God kat yelavipmak yisolaa lingweya njimbla ngwula kita nyan laataa mbangu kwundi waigandi. Nat nyan laataa nyaangit visimogwigiyandi. Nat nyan Godnanamba wuta nyaangit mbukiyandi. Nat nyan

laataa kapma kapma kwundimba ngambugiyandi. Nat nyan laataa ngambundeya kwundi wutaa ngepma kwundimba bukiyandi. Ndi aywaa yilinja vat awat sowat kwunatnjeya vat mina ligiyandi. <sup>27</sup> Kapma kapma kwundimba ngambuvat yingweyan vililik pali o kuvuk nyangu mina kita kita laataa ngambugiyandi. Ngambundi maa nat nyan laataa ngwula ngepma kwundimba mbukiyandi. <sup>28</sup> Ngepma kwundimba mbukiya nyan tilapman yindeyan ke kapma kapma kwundimba ngambuga. Ngwuk kapma liga God kat kapma kapma kwundimba ngambugiyangwuk. <sup>29</sup> God waa nyaangit wutaa vililik pali o kuvuk nimba laataa mbukiyandi. Nat nimba ndaaliga wuka siga naguga ligiyandi. <sup>30</sup> Ndaa liga nimbana kita nyan God ndi kat mbutndi maa ndi laakiyandi. Ndi laatndi maa mbutiga nyan ndaa ligiyandi. <sup>31</sup> Ngwuk kita kita laataa God waa nyaangit aywaa mbukiyangwuk. Ngi vapmba mbutingweyan apma maawut klalaa apma nambu ligiyangwuk. <sup>32</sup> God kita nyan kat nyaangit mbutndeyanndi wan nyan maawupmba yelavitaa wan nyaangit nat nimba kat mbukiyandi. <sup>33-34</sup> Simblan ana laataa mbukiyandi. God wan vak kat kai waligandi. Kita kita laataa apma vat savagu liga vapmba mbukiyandi. God kat yelavipman yisolaa lingweya njimbla taagawa ana laataa nyaangit mbukiyandi. Godna nimba aywaa yisolaa wupma yiligandi. Juda ndino nimbun wupma yiligandi. Ndina nyaangit wandi. Taagwa ndi ndu kat ana njimbwi ligiyandi waa wandi Judana nyaangit. <sup>35</sup> Mbutinja nyaangik kat wagalavat wanjeyan ndina ngay wuleilaa lan kat wagalagiyandi. Lan mbukiyandi. God kat yelavipmak yisolaa lingwa njimbla taagwa laataa mbutnjeyan wup yilinja vak vla ligandi. <sup>36</sup> Ngwuk piliwutiwa nyaangipmba ana yetilingwuk. Ngwuk manda kat tiga kapma kapma vapmba yetilingwuk. Ngwuk Godna mbaapma tat wuleilaa la nimba ana ngwuk. Godna nyaangit ngwutnamba ana yalindi. Godna nyaangit klala nimba nima sakwatna ngwula kapma ana klaligangwuk.

<sup>37</sup> Ngwula nat nimba Godna waagan nin kat kwondu kwindi maa Godna nyaangit mbutiganin waa yelavitigandi. Ndi kat wowun. Wan piliwutuwa nyaangit wuna nyaangit ana ndi. Godna nyaagnitna wowun ngwuk kat. Ngwuk aywaa awuk ngwula. <sup>38</sup> Kita nyan wan nyaangit wupmak kat kai wandeyan ndi ndina mala. Ndi kavle maawut yelavitaa ligiyandi. <sup>39</sup> Godna nyaangit mbutingwa vak klavak kat nimamba yelavik ngwula. Kapma kapma kwundi ngambulinja vak kat ke kai waa <sup>40</sup> God kat yelavipmat yisolaa yetingwa vat simblan ke yetingwa.

# 15

## *JISAS KIYALAA LAATNDA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Wuna mbaapmamba liga nimba ngwuk kat tak mbukwa apma nyaangit nat njambi ak ngwuk kat mbupmat yigowun. Tak wutaa ngwutna maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. <sup>2</sup> Wan nyaangit wutaa kwutaa lingwuk maa God vilaa ngwuk kat kwunatndi. Ngwuk kat mbukwa nyaangit kwagalalapan yingweyan ngini God ngwuk kat apma vat yigiyandi. Wan nyaangit kwutaa liga kwagalangweyan kwutaa lingwa vat kwo vatnat tigiyan. <sup>3</sup> Wan apma nyaangit wutaa ngwuk kat mbutiwun. Wan nyaangit nima nyaangitna. Wan nyaangit kingiyan. Kraist nina kavle vak kat tiga kiyandi. Wan nyaangit tamba God waa nyaangit piliwuta nimba piliwutndi. <sup>4</sup> Ndi kat sindi, kiyandi maa waangumba taagani tiga nandinya kuvut tiga God wandi maa laatndi. Wan nyaangit nimbun tamba God waa nyaangit piliwuta nimba piliwutndi. <sup>5</sup> Samat tiga Pita ndi kat vindi. Tiga liga wan tamba vilikiyeli vililik ta ndina aposel ndi kat vindi. <sup>6</sup> Tiga liga nat nima sakwat nimba kita njambimba ndi kat vindi. Ndina sakwat 500 kat kwulatndi. Wan nima sakwat nimbana kuvut nimba wundumbu yindi. Nat nima sakwat nimba mbambala kwo yetiligandi. <sup>7</sup> Tiga liga Jems ndi kat vindi. Tiga liga nat aposel aywaa ndi kat vindi.

<sup>8</sup> Ngini nglei wuno ndi kat viwun. Nat aposel tat vindi. Wun ndi kat ngini viwun. Nat aposel njambwi nyan ndinogwinala liga aposelna njivwa agwuk ngwula waa ndi kat wandi. Njambwi nyan kapma kavamba liga aposelna njivwa agwup mila waa wun kat wandi. <sup>9</sup> Wun aposelna mbaapmamba ndina kwupmba liga nyan wun. Tat Godna mbaapmamba la nimba kat kavle vat ndi kat yiliwun. Ngi kat tiga manda kat wun kat njambwi nyan aposelna njivwa kwindi wun kat. Wun apma nyan ana wun. Ana yelavikowun. <sup>10</sup> God wun kat miwa yilaa wan njivwa awagapma kwindi maa wan njivwa kwutigowun. Wan aposelna njivwa kwutuwa vat nat aposel kat kwulaka kwutigowun. Wuna avamba ana kwulaka kwutigowun. Nima nyan God wun kat ava kwindi maa kwulaka kwutigowun. <sup>11</sup> Wunogwi nat aposelo nin kita vat aywaa kita nyaangipmba mbutiganin. Wan apma wutaa maawupmba yelavita kwutaa lingwuk.

## *KIYAA NIMBA LAAKIYAA VAK*

<sup>12</sup> Ngwutna nat nimba waligandi. Kiyaa nimba ngini ana laakiyandi waa waligandi. Nin tak wupma ana walinin. Ndi manda kat mandit nyaangipmba waligandi. <sup>13</sup> Ndina kavle nyaangit wutaa wan nyaangit apma nyaangitna waa yelavitneyan nina nimbun waiganin. Kraist kiyalaa liga ana

laatndi waa waiganin. <sup>14</sup> Kraist kiyalaa laatapman yigendan wan mbutina nyaangit kwo valat tigendi. Wan nyaangit wutaa yelavika kwutaa lingwa vat kwo valat tigendi. <sup>15-16</sup> God kwukna nda kat ngwuk kat woseka wagenin. Tak ngwuk kat walinin. God wandi maa Kraist kiyalaa laatndi waa walinin ngwuk kat. Kiya nimba laatapman yigenjan God Kraist kat ana laak wandi, laakendi. <sup>17-18</sup> Kraist kiyalaa laatapman yigendan wan apma nyaangit wutaa yelavika kwutaa lingwa vat kwo valat tigendi. God ngwuk kat ana kwunakendi. Ngwuk kavle vapmba yetigengwuk. Kraistna mbaapmamba liga kiyaa nimba ana ngini laakendi. Ana God ndi kat ngini kwunakendi. Kiya nimba tat yelavitendi. God ngini nin kat kwunakiyandi waa yelavitaa kiyandi. <sup>19</sup> Kiyandin maa Kraist nin kat laak ngwula waa ana waigandi waa yelavitneyan ana nglaatndi. Nin njimbla njimbla nglavle kavle yetiligiyandin. Nglaga yelavika yetilineya vak nat nimba kat kwulakiyandi.

<sup>20</sup> Tal kwiwa nyaangit apma nyaangit ana ndi. Kwo nyaangitna. Apma nyangit kingiyan. Kraist kiyalaa laatndi. Kiyalaa laatnda vak vla tamba kiyaa nimba aywaa laapgiyandi. <sup>21</sup> Kiyalina vat kita nyananamba yandi. Ndina si Adam. Kiyalaa laatneya vak ndino nimbun kita nyananamba yandi. Ndina si Kraist. <sup>22</sup> Adamna nyangu kiyanda vla kiyagandi. Kraistna nyangu kiyalaa laatnda vla laataa apma vat tigiyan. <sup>23</sup> Kraist nina njambwi nyana. Ndi tat kiyalaa laatndi. Nin ndina kwupmba liganin. Nino wupma kiyalaa laatnda vla laakiyanin. Ndinai yaiga nandinyamba nin ndina nimba laakiyanin.

<sup>24</sup> Ngini la liga nandinya yaigandi. Wan nandinya Kraist ndina maama nimba kat kwulakiyandi. Ndi kat kai waliga nimba, kipmana njambwi nimba, kwonduo liga nimba ndi kat aywaa kwulakiyandi. Kraist ndi kat kwulataa God kat waigandi. Kwulakwa nimba ndi kat viga ligiyamin waa waigandi. <sup>25</sup> God wandi, ndi kat kwulapmat Kraist njambwi nyanat tigiyan. <sup>26</sup> Ndina maama nimba kat kwulataa kavle vak yiga kiyalina vak kat vasandagiyandi. <sup>27</sup> God wandi maa Kraist nujambwi nyanat tiga ndina maama nimba kat aywaa vasandagiyaa vak kat tamba piliwutndi. Ndi wandi maa aywaa ndina njambwi nyanat tigandi waa tamba piliwutndi. Wan nyaangit vilaa nin yelavika liganin. Kraist Godna njambwi nyan ana ndi. God ndina njambwi nyana waa yelavika liganin. <sup>28</sup> Kraist ndina maama nimba kat vasandalaa ndina njivwa ngiligiyandi. Ngilindi maa Godna kwupmba ligiyandi. Kraist Godna kwupmba lindi maa God njambwi tinda vak aywaa vigiyandi.

<sup>29</sup> Ngwutna nat nimba kiya nimba kat tiga yelavitaa

ngu yagulindi. Kiyaa nimba ngini ana laakiyandi waa yelavikngweyan ngwuk wupma manda kat ngu yaguligangwuk. Ana nglaatndi. <sup>30</sup> Nino nimbun Godna nyaangit yi ya mbutiga nimba nin kat samat vatnya mina lindi. Nin ana nimamba yelavika liganin. Kiyaa nimba laakiyandi waa yelavitiganin. <sup>31</sup> Wuna kita mbaapma nimba wun kat nima vat yelinja njimbla ana nimamba yelavika ligowun. Ngwuk kat yelavika ligowun. Jisas Kraist waa nyaangik kat maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak kat yelavita kiyavak kat ana vaatigowun. <sup>32</sup> Mbambala tiluwa ngepma Efesas walinja ngepmana nimba wun kat vilaa kwapimba yetiga nda kitinja vak vla wun kat kitindi. Ndinangwinala walea liwun. Kiyaa nimba ana laapgiyandi waa yelavikewan ana nima njivwa kwuka njambwi nyana njivwa kwukewun ndi kat. Kiya nimba ana laakiyandi waa waliga nimba kupma waligandi. Mbambala nin nina mbangi waliga vapmba yetigiyanin. Kinya anaganin kiyaaigaa waa waligandi wan nimba.

<sup>33</sup> Wan walinja vak ana nglaatndi. Wundi kavle vat waliga nimbonala yetinjgweyan ngwutna maawat kavle vak yelavikiyandi yelavitnja vak vla. <sup>34</sup> Yetingwa kavle vak kwagalalaa apma maawut yelavika yeti ngwula. Ngwula nat nimba Godna angwa vat ana wuka ligandi. Ngwuk kat tat ana nyaangit wutaa nimamba wup yigiyangwuk.

*KIYA NIMBA LAATAA MANDIP MBANGI KLALAA LIGIYANDI*

<sup>35</sup> Ngwula nat nimba wagalaligandi. Kiyaa nimba anda vapmba laakiyandi. Laataa nada mbangi klalaa ligiyandi waa wagalaligandi. <sup>36</sup> Ndi tungwengwan yiga liga wagalaligandi. Kapma kupi mbangi klanjeya vat mi sik tulinja vak vla ligandi. kipmamba vaangundi ma njangu veilaa kandi mi vla laakiyandi. <sup>37</sup> Kipmamba tulinja mina sik vla ligandi. Njingwut ngaanga avamba ana tuligandi. Nima sakwat mi sik yuwi sik vla tuligandi. <sup>38</sup> Sipmba tunja nda kat God wandi maa ava ngaanga tiligandi. Nat mi sik nat ngaanga nat ava vla liligandi. Nat mi sik nat ava nat ngaanga vla liligandi. Wan vak Godna yelavik vapmba ligandi. <sup>39</sup> Yuvut yiliga nda nimbun ndino nat mbangi nat mbangi vla ligandi. Ndinyangu nat mbangi. Kwapimba liga nda mandip mbangi nda liga. Waavi mandip mbangi. Ngumba yetiliga nda ndino mandip mandip mbangi ligandi. <sup>40</sup> Kipmamba liga nda nyinangwupmba liga nda mandip mandip nda. Nyinangwut kwutaa nyinangwupmba God yelaga nda nat nda. Kipma kwutaa kipmamba God yelaga nda nat nda. <sup>41</sup> Nya mandit yelaga nda. Mbap mandit yelaga nda. Singwut mandit yelaga nda. Singwut nima sakwat tindan mandit mandit

yelaga nda ligandi. Wan God kwukna yelaga nda vilaa God nima nyana waligandi. <sup>42</sup> Kiyaa nimba laatnjeyan ndino wupma ligiyandi. Kipmamba linjan mbangi kiyandi maa waangumba taagandi tamba mbrendi. Ngini laataa mandip mbangi njimbla njimbla tigiya mbangi klalaa tigiyaandi. <sup>43</sup> Waangumba vaangunja mbangi apma mbangi ana ndi. Ava ana ligandi. Ngini laatndeyan wan mandip mbangi apma mbangi tagula ava liga mbangi klalaa njimbla njimbla tigiyaandi. Yelaga liga mbangi ligiyandi. <sup>44</sup> Waangumba vaangunja mbangi kipmana mbangi. Ngini laatndeyan wan mandip mbangi klalaa nyinangwupmba tindeya mbangi. Ngwut viga ligangwuk. Kipmamba liga nimba aywaa mbango ligandi. Kiyalaa laataa nyinangwut wokelaa mbangi lapman tigiyanin waa manda kat yelavitigangwuk. Mandip mbangi klalaa nyinangwupmba ligiyanin.

<sup>45</sup> Tamba la nimba God waa nyaangit piliwutndi. Tat ta nyan Adam God ndi kat kwutndi maa tiga nin kat njandi maa nima sakwat yilaa kipmamba tiganin waa tamba ta nimba piliwutndi. Adamna kwupmba ya nyan Kraist njimbla njimbla nyinangwupmba apma vat tineya vat kwivat yandi. <sup>46</sup> Tat kipmana mbangi klalaa kipmamba liga ngini nyinangwupmba njimbla njimbla lineya apma mbangi klaiganin. Apma mbangi tat ana klaiganin. <sup>47</sup> Tat ta nyan Adam kat God kipma klalaa kambundu kwutndi. Adamna kwupmba yaa nyan Kraist ndi nyinangwupmba liga yandi. Tat ya nyan kipmana nyana. Ngini kwupmba ya nyan nyinangwupmba liga ya nyana. <sup>48</sup> Kipmana nimba aywaa Adam yeta vak vla yetiligandi. Nyinangwupmba ligiyaa nimba aywaa Kraist tiga vak vla yetiligiyandi.

#### ANGWA NYAANGIT

<sup>49</sup> Mbambala kipmamba lina Adam ta mbangimba liganin. Ngini kiyalaa laatneyan Kraist tiga mbangimba ligiyanin. <sup>50</sup> Kita mbaapmaba liga nimba, mbutiwa nyaangitna angwa kingwiyen. Kipmamba liga kipmana vapmba yetiliga nimba nyinangwut ana wuleigiyandi. Kipmamba kwutaa mbango liga nimba njimbla njimbla wan mbango liga ana yiga nyinangwupmba tigiyaandi. <sup>51</sup> Pagwula la nyaangit ngwuk kat mbambala mbupmat yigowun. Nin aywaa ana kiyaiganin. Nina nat nimbo kiyalapman tiga mandip mbangi klaigandi. <sup>52</sup> Kwik kwiknala vilinja vap vla kwiyatapman kaligandi. Nyinangwupmba liga yaiga kwutna kwundi wutaa mandip mbangi klaigandi. Wan ngini ligiyaa nandinya kwutna kwundi wutaa kiyaa nimba mandip mbangi njimbla njimbla linjeya mbangi klalaa laakiyaandi. Kwo liga nimba ndi mandip mbangi klaigandi. <sup>53-54</sup> Wan njimbla kipmana

mbangi mbredeya mbangi kwaglalaa njimbla njimbla tinjeya mandit mbangi klaigandi. Kipmamba liga kiyalinja mbangi kwagalalaa ngini nyinangwupmba linjeya apma mbangi klaigandi. Tamba piliwutndi. Kiyalina vak kat tamba ngililindi. Wan kavle vak kat tamba kwulatnin waa tamba piliwutndi. Piliwutnja nyaangit wan yaiga njimblamba viga wutaa waigandi. Tamba la nimba woseka waa ana piliwutndi waa waigandi. <sup>55</sup> Nat tamba la nyan piliwutndi. Kiyalinja vak nin kat ana kwulaiyandi. Kiyavak kat ana vakiyanin waa piliwutndi. <sup>56</sup> Manda kat ana vaakiyanin. Tat kavle vat yiga yetilangat kiyalinin. Wan kavle vat God tamba limbwindi. Tak Godna lo vilaa nin kavle vak yiga yetiliganin waa vilinin. Ngik kat tiga kiyavak kat ana vaatiganin. <sup>57</sup> Ngik kat tiga God nin kat apma vat yinda vak viliganin. yindangat ndi kat sivu kiliganin. Nina njambwi nyan Jisas Kraist kiyalina vak kat kwulapmat yandi. Ngik kat tiga nin kiyavak kat ana vaatiganin.

<sup>58</sup> Ngik kat tiga wuna mbaapmamba liga nimba ke vaaka yelavika. God waa nyaangik kat ngwutna maawupmba yelavika kwutaa ali ngwula. Njambwi nyana njivwa nimamba kwuka liga kiyalaa laakngwuk maa ngwuk kat nima wenga kwigiyanidi. Ana ndina njivwa kwo kwukiyangwuk.

## 16

### *SANYA YISOGA TAAGLINJA VAK*

<sup>1</sup> Sanya kita livwimba yisoga taagangweya vak kat mbupmat yigowun. Yisogi taagalaa Judia walinja kipmamba liga Godna mbaapma nimba kat kwigiyanigwuk. Tak Galesia walinja ngepmamba liga Godna mbaapma nimba kat sanya yisoga taagalaa agwi ngwula wowun. Ngwulo nimbun ngwuk kat wowun. <sup>2</sup> Sande sande ngwutna nat kuvuk sanya yisoga taagagiyangwuk. Nima sakwat sanyo liga nyan ndi nima sakwat taagagiyandi. Kuvuk sanyo liga nyan ndi kuvuk taagagiyandi. Wan vak yingweyan ngwutnai liga kava yawun maa sanya kita livwimba ligiyandi. Ngwutnai liga kava yalaa ngwuk sanya yisoga taaga ngwula waa ana waigowun. <sup>3</sup> Ngwutnai liga kava yawun maa wan sanya Jerusalemat kaligiya nimba kat waigangwuk. Jerusalemba liga nimba kat piliwukweya pas kwutaa kaligiyanidi. <sup>4</sup> Jerusalemba kwukweya njivwa lindeyan yigiyowun. Jerusalemat yiweyan wunogwinala yaigandi.

### *POL NDI KAT VIVAT WANDI*

<sup>5</sup> Wan masedonia walinja kipmamba liga nimba kat yiga vilaa ngwuk kat yaigowun. <sup>6</sup> Ngwutnagwinana samat



tigiyowun. Yipma yiliga njimbla yetigiyowun ngwutnogwinana. Ngwutnogwinana tiga liga ngwuk kat kwagalalaa yiweya yambi kwunakiyangwuk. Ngwuk kat kwagalalaa yiweya kava ana viga ligowun. <sup>7</sup>Ngwuk kat yaa vilaa kwiyatapman ngwuk kat kwagalavak kat kai wowun. Njambwi nyan kai wandeyan ngwutnogwinana ana yetigiyowun. Wuna maawut nima njimbla tivak kat yelavitigowun. <sup>8</sup>Wan tiluwa ngepma Efesas walinja ngepmamba tiga Pentekos walinja pesto vigiyowun. <sup>9</sup>Wuna nima sakwat njivwa kumba ligandi. Nima sakwat nimba God waa nyaangit wupmat waligandi. Aywaa kai. Nat nimba wun kat walea ligandi.

<sup>10</sup>Timoti ngwulai liga kava yandeyan ndi kat kwutaa ngwutna ngayat kalilaa ndi kat kiginda agwi ngwula. Ndi njambwi nyana njivwa kwutigandi. kwutiwa njivwa vla kwutigandi. <sup>11</sup>Ndi kat vilaa mat nyana kwo nyana waa ke waa. Ndi kat kwunak ngwula. Ngwuk kat kwagalalaa at wunai liga kavat yaigandi. Nina mbaapma nimba nat nimbonala yaigandi Timoti. <sup>12</sup>Nina mbaapmamba liga nyan Apolas ndi kat nat nyaangit wungi liga. Tat ndi kat wowun. Nat nimbonala Korinmba liga nimba kat yiga avi waa wowun. Mbambala nglei ndina yelavik vapmba yivak wandi. Mbambala yindangat God ndi kat kai wandi. God ndi kat kwiya njivwa ngilindeyan yigiyandi.

### *NGINI LA NYAANGIT*

<sup>13</sup>Ngwuk yigumba vigiyangwuk kavle vak kat. God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. Nat nimba kat ke vaaka. Tagula maawut yelavika ali ngwula. <sup>14</sup>Kwutingwa njivwa aywaa nat nimba kat nima vat yelavika agwuk ngwula.

<sup>15</sup>Nina kita nyan kat Stefanas nino ndina ngayimba liga nimba kat viga ligangwuk. Wan nimba tak Godna mbaapma wuleindi. Akaia walinja nima kipmamba liga nat nimba ndi kat ana kwulatndi. Ndi tat wuleindi. Ndi Godna mbaapma nimba kat kwunatigandi. <sup>16</sup>Ndina nyaangit awuk ngwula. Ndina kwupmba ali ngwula. Ndinogwinana kitamba njivwa kwutaa nimbana nyaangitno awuk ngwula.

<sup>17</sup>Ngwutnai la kavamba la ndi kuvuk nimba Stefanas, Foteunetas, Akaikas wunai liga kavat yandi. Yandi maa solat siwun. Ngwut Korina nimba wunai liga kavamba ana ligangwuk. Wun kat kwunapmak walingwa njivwa ndinalak klalaa wun kat kwunapmak yandi. <sup>18</sup>Wuna maawut kwunatigandi. Tak ngwutna maawut kwunatindi. Ngi kat tiga ndina si kwusogiyangwuk wundigi nimba kat. <sup>19</sup>Esia walinja nima kipmamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi. Akwilagwi Priska ngwuk

kat apma nandinya waligambit. God kat yelavipmat mbitna ngaymba yisolaa liga nimba ndino nimbun ngwuk kat apma nglei nandinya waligandi. <sup>20</sup> Wunai liga kavamba liga Godna mbaapma nimba ndino apma nandinya waa waligandi. Awat sowat taamba agwut ngwula.

<sup>21</sup> Tak mbukwun maa piliwutnda nyananamba pensil klalaa wuna taambamba apma nandinya waa piliwutigowun. <sup>22</sup> Kiga nyan nina njambwi nyan kat kai wandeyan wan nyan kavle yigiyandi. Nina njambwi nyan yaigandi.

<sup>23</sup> Nina njambwi nyan Jisas awagapma nin kat apma vat yilinda vak klangwangat wowun. <sup>24</sup> Ngwuk Kraist Jisasna mbaapma nimba ngwuk kat woviyaguga ligowun. Ngiyambak.

## 2 KORIN KORINMBA LIGA NIMBA KAT POL PILIWUKNA VILILIK WAN PAS

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwutiga. God wandi maa wun Kraist Jisasna nyaangit yiga mbutigowun nat nimba kat. Aposelna njivwa kwutigowun. Nina kita mbaapmamba liga nyan Timoti wunogwinala ligandi. Korin walinja ngepmamba yisola liga Godna mbaapmamba liga nimba kat wan pas piliwutigowun. Akaia walinja nima kipmamba liga Godna mbaapmamba liga nimba kat ndino ndi kat wan pas piliwutigowun. <sup>2</sup> Nina nyaek Godna nina njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat awagapma apma vat kwimba vak kat mbik kat wagalaligowun. Wan apma vat klangwuk maa ngwutna maawut apma vat tigiyanidi.

### *POL GOD KAT SIVU KHLIGANDI*

<sup>3</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God kat ndi kat sivu kigiyanin. Ndi nin kat kwo apma vat yiligandfi. Nin kat njimbla njimbla kwunatigandi. <sup>4</sup> Nin kat kavle vat yavat yindi, nin kat kwunatigandi. Nin kat kwunatinda vak vla nat nimba kat vat yiliga nimba kat nino kwunatiganin. <sup>5</sup> Kraistna mbaapmamba linin, tat ndi kat yinja vak vla nino nin kat vat yiligandi. Kraistna mbaapmamba linin, nin kat vat yinjeyan God nin kat kwunakiyandi. <sup>6</sup> Tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbutina njimbla nin kat kavle vat yilindi. Ngwuk wan mbutina apma nyaangit wukngwuk maa ngwutna maawuk kat kwunatindi. God nin kat kwunatnda vak vilaa yelavikiyangwuk. God ndi kat tamba kwunatndi. Nino nin kat nima vat yivat yinjeya njimbla nin kat kwunakiyandi waa yelavikiyangwuk. <sup>7</sup> Ninagwi ngwuk kat kita vak vla nima vak yiligandi. Ninagwi ngwuk kat God nin kat kita vapmba kwunatigandi. Ngi kat tiga ngwuk kat vat ya njimbla ngwuk kat ana kwulakiyandi. Viliganin.

<sup>8</sup> Tamba Esia walinja nima kipmamba liga Godna njivwa kwutina njimbla nin kat nima vat yilindi. Wan nin kat yilinja vak kat ke maawut tiviga. Nin kat nimamba vat yilindi, nin kiya mina liganin waa yelavitinin. <sup>9</sup> Samat tiga nin kat manda kat yandi. Wan vat nin kat apma maawut kwivat yandi. Wan vak nin kat yandi, nin maawupmba yelavitinin. Nina avamba ana alipsiga kwulakiyanin. God nin kat kwunatndi maa kwulakiyanin waa yelavintinin. God nima kwonduo liga nyana. Kiyaa nimba kat wandi maa ndi laakiyandi. <sup>10</sup> Nin kat sivak kat yalindi mala God nin kat pagwuga kwunatindi. Ngini nin kat kwunakiyandi. God nin kat njimbla njimbla

kwunatigandi waa yelavitiganin. <sup>11</sup> Ngwuk nin kat tiga God kat nimamba wagalangweyan God nin kat kwunakiyandi. God nin kat kwunatnda vak vilaa wagalalina nyaangit wutndi waa waigangwuk. Wagalangweyan God nin kat apma vat yigiyandi. God nin kat apma vat yindeya vak vilaa God kat sivu kigiyangwuk. Ndi kat apma vat yimin waa God kat wagalaliga nimba ndino God kat sivu kigiyandi.

*POL MANDIT MAAWUT YELAVITNDI*

<sup>12</sup> Kipmamba yetilina vak kipmana maawupmba ana yetilinin. God kwiya maawupmba yetiliganin. Ngwuk kat yalaa yetilina vak God kwiya maawupmba yetilinin. Ana ngwuk kat tiga nyaangit pagwuga woseka walinin. Tak ngwuk kat yina vak maawupmba yelavika apma vat ndi kat yinin waa yelavitiganin. <sup>13-14</sup> Ngwuk kat ana pagwula liga nyaangit piliwutigowun. Ngwuk kat piliwutaa kwiliwa nyaangitna angwa kapmba ligandi. Ngwutna minimba viga yelavikiyangwuk. Ngwula nat nimba Pol apma vatna Godna njivwa kwutinda waa yelavikngwangat wowun. Wupma yelavikngweyan njambwi nyanyaiga njimblamba wun kat vilaa waigangwuk. Nina ava nyana waa waigangwuk. Ngwuk kat vilaa waigowun. Wuna ava nimba ndi waa ngwuk kat waigowun. <sup>15</sup> Ndi wuna ava nimba ndi waa yelavita wuna kwonda kwonda lamba kwunakwun ngwuk kat yiga vivak kat. Tak yiga ngwutna maawut kwunakwun. Nat njambi ngwuk kat yalaa kwunapmat wowun. <sup>16</sup> Wun kupma yelavika ligowun. Masadonia yiweya njimbla tak ngwuk kat vigiowun. Masadonia yilaa yalaa Judia yiweya njimbla ngwuk kat vigiowun. Masadonia yilaa yalaa Judia yiweya njimbla ngwuk kat nat njamba vigiowun waa yelavika ligowun. Judia yiweya yambi kwunakiyangwuk walaa wowun. <sup>17</sup> Ngwuk kat wowun. Yaigowun wowun. Ana yawun Yalapman yiweya vak vilaa Pol ndi maawut vililik tigandi waa yelavikngwuk. Wan vak ana nglaatndi. Kipmana maawupmba yetiliga nimba maawut vililik tilinga vak vla ana ligowun. <sup>18</sup> Ngwuk kat maawut vililik ana yelavika ligowun. God viga ligandi. <sup>19</sup> Wuna njambwi nyan jisas Kraist Godna nyan ndino maawut vililik ana yelavika ligandi. Tak Jisasna vat Sailas, Timoti, wun ngwuk kat mbutinin. Ndi Godna vapmba yetilindi. Ndi kita maawut yelavika yetilindi. <sup>20</sup> God ndinyangu kat nima sakwat apma vat vigiowun wanda nyaangitmba Kraist nin kat apma vat yindi. Kraist nin kat apma yinda vak kat vilaa God kat waliganin. Kraistnanamba nin kat apma vat yiligamin. Min nima nyan min waa waliganin God kat. <sup>21</sup> God ninagwi ngwuk

kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagndi, liganin. Taa-galaa wuna njivwa agwut waa wandi. <sup>22</sup> God nin kat wandi. Ngwuk wuna nimba ngwuk wandi. Walaa ndina waagan nin kat kwindi. Ngini liga nin kat kwindeya nima sakwat nda kat tata liga ndina waagan nin kat kwindi. Godna waagan klana vak kat vilaa nat nda nin kat ana pagwugiyandi. Kwugiyandi waa yelavitiganin. <sup>23</sup> Nima sakwat kavle vat ngwulamba ligandi. Korin yivak kat kai wowun. Ngwuk kat ana woseka waligowun. God wuna maawut viga ligandi. <sup>24</sup> Ngwula njambwi nyanat tivak kat kai wowun. Ngwuk God waa nyaangit kat maawupmba yelavika tamba kwutaa ligangwuk. Wuna yelavipvapmba manda kat yetigiyangwuk. Ana nglaatndi. Ngwutnogwinala Godna njivwa kwupmak kat wowun. Solat singwangat kwupmak kat wowun.

## 2

<sup>1</sup> Kupma yelavikowun. Ngwuk kat vivak kat kai wowun. Ngwut kat yaa vilaa ngwutna maawupmba liga kavle vak kat kwunakweya nima vak yelavika ligiyangwuk. <sup>2-3</sup> Nima vak yelavika lingweyan wuna maawut ngwuk kat ana woviyaguga ligiyowun. Ngwutna apma vat tingweya vak vilaa woviyaguga livat wowun. Wuna maawut wupma yelavita tak ngwuk kat pas piliwutwun. Mandit kupi maawut sikngwangat pas piliwutwun. Ngwuk kat yaa viweyan mbaak kai waliwun. <sup>4</sup> Tak ngwuk kat pas piliwutkwa njimbla ngwuk kat nima vyalindi, ngwuk kat yelavika liwun. Maawut nima vak yelavika liga nglaa piliwutwen. Ngwuk kat piliwukwa pas nima vak yelavika lingwangat ana piliwutwun. Ngwuk kat nima vak yelavika liwa vak vingwangat piliwutwun. <sup>5</sup> Tat wan nyankavle vat yindi, yinda vat ngwula mbaapmamba liga nimba kat wan kavle vat yaa yindi. Wan nyan wunkat ana kavle vat yindi. Ngwula nat nimba yilinda kavle vat vilaa nima vat yelavika lindi. Ngi kat tigawan kavle nyan kat nima vat ay waa ngwuk kat ana waigowun.

### *NGWULA KITA NYAN YILINDA KAVLE VAK KAT YELAVIKA LINGWA MAAWUT KWAGALA NGWULA*

<sup>6</sup> Ngwutna nat nimba wan kavle nyan kat kai wandi. Kai wanja vak kat wutaa nimamba yelavika liga kavle vak kat kwagalandi. Tiga ngiyambak kai wangwa. <sup>7</sup> Nat njamba mbambala ndi kat kai waa ke waa. Yilinda kavle vak kat yelavika lingwa maawut kwagala ngwula. Ndina maawuk kat kwunak ngwula. Wan nyan nima vak yelavika wun ana apma vapmba alipsiga yetigiyowun waa wandeyanana nglaatndi. Ngi kat tiga ndina maawuk kat kwunak ngwula. <sup>8</sup> Ndi kat woviyaguga lilingwa vak simaga ngwula ndi kat.

<sup>9</sup> Ngwutna yelavik vak vivat tak ngwuk kat pas piliwukwun. Piliwukwa nyaangit wukiyandi? E? Ana wukiyandi? Waa kat yelavika pas piliwukwun. <sup>10</sup> Wan nyan kat kavle vak kat yelavika lingwa maawut kwagalangweyan wuno kwagalagiyowun. Wan nyan wun kat ana kavle vat yindi. Ngwuk kat mina kavle kat yindi. Ngwuk aywaa kita vak yetingwangat wan nyan kavle vat yinda vak kat wuna maawupmba yelavika liwa vak kwagalagtiyowun. Kwagalawa vak kat vilaa Kraist woviyaguga ligiyandi. <sup>11</sup> Nin wan maawut kwagalalapman yineyan Seten nin kat kwulakiyandi. Seten Godna mbaapma nimba kat aywaa kwulapmat waligandi. Nin viga liganin.

*POL TROASMBA LIGA NIMA VAK YELAVIKA LINDI*

<sup>12</sup> Tamba Troas walinja ngepma Kraistna apma nyaangit mbupmat wuleiwun. Nyaangit mbukweya yambi njambwi nyan kwunatndi, mbutiwun. <sup>13</sup> Wan ngepma wuleilaa nina kita mbaapma nyan Taitas kat kwaka vilevilaa liwun. Ngi kat tiga nima vak yelavika liwun. Wan ngepma nimba kat ali ngwula waa kwagalalaa Masedonia walinja nima kipmat yiwun.

*KRAISTNA MBAAPMAMBA LINAN KAVLE VAK KAT KWULAKIYANSN*

<sup>14</sup> God kat sivu agi ngwula. Ndi nin kat apma vat yilingandi. Kraistna mbaapmamba nin kat taagala ndi ava kwindi maa kavle vak kat kwulatiganin. Ndina apma vat ngepma ngepmamba yiga mbutinja vak nin kat kwilindi. Apma vatna. <sup>15</sup> Wan apma nyaangit mbutina njimbla apma njangu veiliga nda vla liganin. God wan njangu wutaa yelavitigandi. Godna mbaapma nimba Setena mbaapma nimba wan njangu aywaa wutigandi. <sup>16</sup> Wan apma nyaangik kat kai waliga nimba wan nyaangit njangu vla lindi wuka yelavitigandi. Wan kavle njangu vla liga nyaangit. Simna njangu vla ligandi waa yelavitigandi. Kraistna mbaapma wuleiliga nimba wan nyaangit njanguvla lindi wuka yelaitigandi. Wan mbutina vak nima njivwa. Kita nyan ndina avamba ana alipsiga mbukiyandi. <sup>17</sup> Sanya klavak God waa nyaangit mbutiga nimba vla ana liganin. Nin kapma vat tiganin. God nin kat yiga ambuk walindi maa yiga mbutiganin. Nin savagu vat mina mbutiganin. Nin Kraistna njivwa kwutiga nimba nin. God nina maawut viga ligandi.

### 3

*GOD WAA KUPI NYAANGIT MBUTIGA NIMBA*

<sup>1</sup> Nat nimba kat nina si kwusovak kat pas piliwutaa Korinmba liga nimba kat agwi ngwula waa waneyan ana

nglaatndi. Nina si kwusovak kat pas piliwutaa agwi ngwula waa ngwuk kat waneyan ana nglaatndi. Nat nimba kingi vat pas kat woviyaguga ligandi. nin kai. <sup>2</sup> God waa vapmba yetingwa vak vilaa nina maawut woviyaguga liganin. Nat nimba yetingwa vak vilaa nina si kwusogiyandi. Ngwuk nina si kwusogiyaa pas vla ligangwuk. <sup>3</sup> Ngwuk kat wan apma nyaangit mbutinin maa Kraist ngwuk kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. Wuleingwa vak vilaa nat nimba walindfi. Polagwi ndina kita njivwa nimbo ndi Kraistna njivwa kwutigandi waa walindi. Tamba Moses God waa apma nyaangit kambapmba piliwutndi, vilaa wutndi. Mbambala Godna waagan ngwutna maawupmba ngwandindi maa God waa apma nyaangit yelavika kwutaa lingwa vak vilaa nat nimba God waa nyaangit wukiyandi. <sup>4</sup> Kraist nin kat ava kwindi maa ndina njivwa kwutiganin. Kwutina njivwa kat God woviyaguga ligandi. Viliganin. <sup>5</sup> Nina avamba ana ndina njivwa alipsiga kwukiyanin. Viliganin. God ava kwindi maa kwutiganin. <sup>6</sup> God wandi maa ndina apma kupi nyaangit yiga ngepma ngepmamba mbutiganin. Godna waagan ngwutna maawut ngwandindi maa yeti ngwula waa mbutiganin. Tambana lomba yetivat yelavitnjejyan ndi yelavikiyandi. Nin ana alipsika tambana lomba yetigiyandin waa yelavikiyandi. Nin kavle vapmba yetiliga nimba nin waa yelavikiyandi. Godna waagan waiga vapmba yetinjeyan apma vat yetigiyandi.

### *TAMBANA VATNO KUPI VATNO*

<sup>7</sup> Kavle savle yetina vak kat tambana lo nin kat visimogwiligandi, viliganin. Wan nyaangit kambapmba piliwutndi. Wan nyaangitna kwondu God kwiya kwondua. Wan nyaangit klalaa Mosesna mindama ya vla lindangat tiga yigumba ana vilindi. Mosesna mindama ya vla lilinda vat ana njimbla njimbla tilindi. Wan vak ngilindi. Ngi kat tiga wan tambana lo kwinja vat kwonduo liga vatna. Viliganin. <sup>8</sup> Mbambala Godna waagan nin kat kwiliga vat nima glei kwondo liga vatna. Wan tambana vak kat kwulatigandi. <sup>9</sup> Tambana vak kat apma maawut ana kwilindi. Ndina maawuk kat ana kwunatndi. Mbambala ya Godna waagan nina maawut kwunaka apma vat kwiligandi. Mbambalana vatna kwondu tambana vatna kwondu kat kwulatigandi. <sup>10</sup> Wan tambana lo tak kwondu lindi. Mbambala glei ya vatna kwonduvla ana lindi. Mbambalana vat kwulatigandi. <sup>11</sup> Tambana lo njimbla njimbla tigiya vat ana ndi. Mbambala ya kupi vat njimbla njimbla tigiyaandi. Ngi kat tiga ndina kwondu kwulatigandi.

<sup>12</sup> God nin kat apma vat yigiyandi waa yelavita wwan nyaangit mbupmak kat nina mbangi wup ana yiligandi.

Vaatapman mbukiyanin. <sup>13</sup> Tamba Moses yila vak vla ana mbutiganin. Ndi lo klalaa ndina mindama waaviwimba kapmandi. Isrel walinja nimba ndina mindama na yigumba viga lindi. Moses kwiya lona angwa vat ndino ana yigumba viga lindi. <sup>14</sup> Lona nyaangit wuka yigumba maawut ana sika lindi. mbambala ndino wupma. Kraist ndi kat maawut kwigendan wan lona nyaangit wuka ndina angwa vak kat yelavika ligendi. <sup>15</sup> Mbambala ana kupi maawut klandi. Moses kwiya lo kat mina vilaa yigumba maawut ana sika ligandi. <sup>16</sup> Njambwi nyan kat wagalanjeyan ndi kat kupi maawut kwindi maa apma maawut yelavika ligiyandi. <sup>17</sup> Tambana lona angwa Kraistna. Godna waagan ndi kat ngilaa ligiyandi. Ndi apma vat tigiyanidi. <sup>18</sup> Mbambala nin njambwi nyana nimba ndina kwondu kapmba lindi, viga yelavika liganin. Ndina kwondukita nda ana kapmalaa ligandi. Njambwi nyan ta kwondu liga vat yelavika ndinai ta vak vla tiganin. Samat ndi kat yelavika lineyan ndinai ta vak vla samat tigiyanin. Samat tiga nimamba ndi kat yelavika lineyan ndinai ta vak vla nimamba tigiyanin.

## 4

<sup>1</sup> God nin kat wuna nyaangit yiga ambuk waa awagapma wandi, yiga mbutiganin. Ngi kat tiga wan njivwa kwutinan nina mbangi ana kilip mbangi yiligandi. <sup>2</sup> Nin pagwulaa kavle vat kwutinja vak kwagalanin. Nina maawupmba ana God waa nyaangit mbutiganin. Ana woseka waga mbutiganin. Godna nyaangit savagu vapmba mbutina vak vilaa waigandi. Ndi apma vapmba Godna nyaangit savagu vapmba mbutina vak vilaa waigandi. Ndi apma vapmba Godna nyaangit mbutigandi waa waigandi. Apma vat mbutina vak God viga ligandi. <sup>3</sup> Nat nima sakwat nimba wan mbutina apma nyaangit wutaa apma maawut ana yelavika ligandi. Wundi nimba kavle yigiyandi. <sup>4</sup> Wan kipmana njambwi nyan Seten ndi kat kavle maawut kwindi maa ana yelavika ligandi. Wan kipmana njambwi nyan Kraist yeta vakvivak kat ndi kat kai wandi. Krasitna apma nyaangit mbutina nyaangit wupmak kat ndi kat kai wandi. Kraist God ta vak vla tiganidi. <sup>5</sup> Nina si nima yindangat ana ndi kat mbutiganin. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna si nima yindangat ndi kat mbutiganin. Nin mat nyangu nin. Jisas wandi maa ndina njivwa kwutiganin. Ngwuk kat kwunapmak ndina njivwa kwutiganin ngwuk kat. <sup>6</sup> Tamba God kat kipma kwutindan wandi. Kulun walaa liga vat ngilindi, nya sigiyandi waa tamba wandi. Mbambala God nin kat waligandi. Tambana maawut ngilindi maa apma kupi maawut klalaa wuna kwonduo liga vat viga yelavika



ligiyangwuk waa waligandi. Wan Godna vat nin kat yaiga yambi Kraistna.

<sup>7</sup> Wan mbutina nyaangit apma tagula nyaangitna. Nin wan nyaangit mbutiga nimba apma tagula nimba ana nin. Nin kipmamba nyanja aw vla liganin. Kwiyatapman kavle yiliganin. Nat nimba nin kat vilaa waigandi. Mbutinja vak ndina avamba ana mbutigandi. God ndi ava kwindi maa mbutigandi waa waigandi. <sup>8</sup> Nima sakwat nimba nin kat nima vat yiligandi. Nin nimamba ana yelavika vaaka liganin wan vak kat. Ndi kat anda vapmba kwulakiyanin waa yelavitiganin. God nin kat tamba kwagalandi waa ana yelavitiganin. <sup>9</sup> Nina maama nimba nima sakwat tigandi. Godno nino ali nimbo liganin. Nina maama nimba nin kat kwutaa viyaligandi. Ana nin kat vatnyaligandi. Kwo liganin. <sup>10</sup> Nina njambwi nyan Jisas kat vatnyanja vak vla nin kat wupma njimbla njimbla wan vak yiligandi. Nin kat vatnyavat tinjeyan ana nima vak yelavika vaaka ligiyandin. Nina njambwi nyan Jisas kiyalaa laatnda vak vla kiyalaa laakiyanin. <sup>11</sup> Nin Jisas njivwa kwuka liga nimba kiya vat tivla linin. Jisas kiyaala laatnda vak vla kiyalaa laakiyanin. <sup>12</sup> Ngwuk kat tak wan apma nyaangit mbutina njimbla nin kat vatnyavat tindi. mbutina nyaangit wutaa yelavita kwutaa apma vat kwo yetiligangwuk. Nin kat kavle vat yindi, ngwuk apma vat tigungwuk.

<sup>13</sup> Tamba la nyan Sam walinja nyaangipmba piliwutndi. God wun kat kwunatndi. Viga ligowun. Ngi kat tiga nat nimba kat mbukiyowun waa piliwutndi. Ndinai yelavika liga vat wunai yelavika liga vak vla ligandi. God nin kat kwunakiyandi. Viga ligowun. Ngi kat tiga nat nimba kat mbutuwa vak kat ana vaatigowun. <sup>14</sup> Tak God wandi maa nina njambwi nyan Jisas kiyalaa liga laatndi. God Jisas kat waa vak vla nin kat God wandi maa kiyalaa laakiyanin. Laatnin maa Jisas ninagwi ngwuk kat kwutaa God tiga kava nin kat kalilaa God kat simogwi kiyandi. Simogwiga wuna yakwa nimba ndi waa Jisas God kat waigandi. <sup>15</sup> God yiliga wan apma vat ngwuk kat kwunapmak yiligandi. Ndi awagapma nin kat nimamba kwunatigandi. Nin kat kwunatinda vak kat vilaa nin God kat sivu kiliganin. Nat nima sakwat nimba ndino vindi. God ndi apma vat yindi. Ndi apma nyana waa waigandi. <sup>16</sup> Wan yaiga njimbla kat yelavika njivwa nimamba kwutiganin. Nin kat nima vat yilindi maa nina mbangi ava lapman tilinja vak vla tinin. Nina maawut wupma kai. God nina maawut kat njimbla njimbla kwunatindi maa nina maawut nimamba yelavika wan njivwa kwutiganin. <sup>17</sup> Mbambala nin kat nima vat yiligandi. Wan yilinja vat njimbla njimbla ana ligiyandi. Nin yelavitiganin.

Ngini apma vat klalaa tigiyanin waa yelavitiganin. Ngini klaneya apma vat mbambala nin kat yilinja kavle vak kat kwulatigandi. <sup>18</sup> Mbambala kipmamba liga nda kat mina nimamba yelavika liganin. Kipmamba liga nda njimbla njimbla ana liligiyandi. Ngililgiyandi. Nyinangwupmba liga nda njimbla njimbla liligiyandi. Ana ngiligiyandi.

## 5

<sup>1</sup> Nin kiyaneyan nina mbangi kat nimamba ana yelavika ligiyanin. Kyinangwut wokenin maa God nin kat mandit kupi mbangi kwigiyandi. Wan kupi mbangi njimbla njimbla tigiyanin. Kipmana mbangi ana njimbla njimbla tigiyanin. <sup>2</sup> Kipmana mbangimba lina njimbla nima sakwat kavle vat ini kat yaligandi. Ngi kat tigawan nyinangwutna kupi mbangi klavak kat nimamba woviyaguga liganin. <sup>3</sup> Nyinangwut wokela kwo wundumbuvla ana yetigiyanin. Kupi mbangi ilalaa yetigiyanin. <sup>4</sup> Mbambala kipmamba lina njimbla kavle vat nin kat yaligandi nin kat kavle yivak kat. Ngi kat tiga nimamba yelavika yetiliganin. Kwo kiyavak kat kai wanin wan kavle vak kwagalalaa. Nyinangwut wokelaa apma kupi mbangi klavat kiyavak kat woviyaguga liganin. Wan yaiga njimbla mbambala yetilina kavle mbangi ngilindi maa njimbla njimbla apma vapmba yetigiyaa mbangi klaiganin. <sup>5</sup> Wan apma vat kklangat God tak nin kat kwunatndi. Nin kat kwunataa ndina waagan nina lak kwindi. Kwindi maa vilaa yelavitiganin. Nin kat tak kwindi nda tamba kwindi. Ngini kwindeya nda kwigiyandi waa yelavitiganin.

<sup>6</sup> Mbambala kingi kipmamba lina njimbla wan kavle vat yalindan ana nimamba yelavika liganin. Kan kipma njimbla njimbla tineya kava ana ndi. Kan kipma kwagalalaa nin njambwi nyanonana yetigiyanin. <sup>7</sup> Kingi kipman nda minimba vilina nda kat ana yelavika liganin. Nyingawupmba wokela klaneya apma nda kat mina nimamba maawut yelavika liganin. <sup>8</sup> Kingi kipmamba livak kat nimamba woviyaguga ana liganin. Kan kipma kwagalalaa nyinangwut wokelaa njambwi nyanonan tivakkat woviyaguga liganin njambwi nyanonana tvak kat woviyaguga liganin. Ngi kat tigakavle vat yandeyan nin ana nimamba yelavika ligiyanin. <sup>9</sup> Ngivak kat tiga njambwi nyana njivwa nimamba kwutiganin. Apma vat kwutindeyan njambwi nyan nin kat apma vat kwutignagwuk waa waigandi. Kipma kwagalalaa nyinangwut wokenin maa wunai waa njivwa tamba apma vat kwutingwuk waa waigandi. Wan wandeya tamba apma vat kwutingwuk waa waigandi. Wan wandeya vak wupmat kwutiganin. <sup>10</sup> Ngini nin aywaa laatnin maa Kraist ninai kwuta njivwa kat aywaa siga naguga vigiyandi. Apma njivwa

kwutaa nimba apma nda klaigandi. Kavle njivwakwuta nimba kavle wenga klaigandi. <sup>11</sup> Nin viga liganin. Ngini njambwi nyan ndinyangu aywaa kwutinja njivwa kat siga naguga vigiyandi. Ngi kat tiga ndi kat wan apma nyaangit mbutiganin. Kupi maawut sitnjangat mbutiganin. Wan njivwa yigumba kwunaka kwutina vak God viga ligandi. Ngwutna maawut Godna maawut vla ligandi ninai kwutiga njivwa kat? E? Kai? <sup>12</sup> Nina si kwusovak kat ana wan pas ngwuk kat piliwutigowun. Pol nin kat apma vat yindi. Nin kat wan apma nyaangit apma vapmba mbutindi waa nat nimba kat wangwangat wan pas piliwutigowun. Wupma awamba wun kat kai waliga nimba kat. Wan wun kat kai waliga nimba ndi ndinyanguna nyaangit wuka ligandi. Godna nyaangit ana wuka ligandi. <sup>13</sup> Wun kat kai waliga nimba ndi Pol tungwengwana yilinda waa waligandi. Wun kat walinja vak ana yelavitigowun. Wun Godna njivwa kwutigowun. Ngwuk wunkat waligangwuk. Pol ana tungwengwan yiligandi waa waligangwuk. Ngiyambak wangwa. Ngwuk kat kwunapmak Godna njivwa kwutigowun. <sup>14</sup> Kraist ndinyangu kat aywaa nimamba yelavika ligandi. Ngi kat tiga wan apma nyangit ndi kat mbutiganin. Kraist ndinyangu nin kat tiga kiyandi. Ndinyangu nin kiyaaenan wovuna. Ndi wan vak kat kai walaa nin kat tiga kiyandi. Wupma yelavika ligowun. <sup>15</sup> Ndina kwunata kwo liga nimba nin ninai yelavitna maawupmba ana yetigiyanin. Nin kat tiga kiyalaa laatna nyana maawupmba yetigiyanin.

### *SIGA NAGUNEYA VAT*

<sup>16</sup> Kipmana nimba nat nimba kat vilaa siga nagulinja vak vla ana siga nagugiyandin. Nin kupi maawut tamba klanin. Tak Kraist yandi maa kipmana nimba Kraist kat siga nagulinja vak vla siga nagulinin. Ndina kwunata kwo liga nimba nin ninai yelavitna maawupmba ana yetigiyanin. Nin kat tiga kiyalaa laatna nyana maawupmba yetigiyanin. <sup>17</sup> Kipmana nimba nat nimba kat vilaa siga nagulinja vak vla ana siga nagugiyandin. Nin kupi maawut tamba klanin. Tak Kraist yandi maa kipmana nimba Kraist kat siga nagulinja vak vla siga nagulinin. Mbambala wupma kai. Mbambala ndina angwa vak viga liganin. <sup>18</sup> Kita nyan Kraistna yelangi wuleindeyan ndi mandit kupi nyanat tigiyanidi. Yetinda kavle maawut ngiligiyandi. Mandit kupi maawut sikiyandi.

<sup>19</sup> Wan kupi maawut God kwiligandi. Tak nin Godna maama nimba vla linin. Mbambala Jisas Kraist nin kat kwunatndi maa ndina ava nimba tinjangat ndi kat wuna nyaangit yiga ambuk waa God wandi nin kat. <sup>20</sup> Wupma yiga kan nyaangit mbutiganin. God wandi maa Kraist yandi. Godna

ava nimba tingwangat ngwuk kat kwunapmat yandi. Godna ava nimba tingwangat ngwuk kat kwunapmat yandi. Ngwula kavle vak kat tiga ngwuk kat ana sigiyandi waa mbutiganin nat nimba kat. Ndi kat mbutina vatna njivwa God nin kat kwindi. <sup>21</sup> Nin Kraistna wugin nimba vla liga wan nyaangit yiga mbutiganin nat nimba kat. God waa nyaangit ngwuk kat mbutiganin. Kraistna wugin nimba vla liga ngwuk kat butiganin. Kraistna ava nimba ali ngwula waa ngwuk kat mbutiganin. God nina kavle vat kwutaa Kraistnanamba taagandi. Ndinai yila kavle vat ana lindi ndina mbangimba. Kraistna mbaapma wuleinin maa God Kraistna apma vat ninamba taagandi.

## 6

### *APOSEL NDINA NJIVWA KWUTINDI MAA KAVLE VAT NDI KAT YALINDI*

<sup>1</sup> Nin Godnonala njivwa kwuka liga ngwuk kat mbutiganin. God ngwuk kat awagapma kwunatigandi. Kwunatinda vak kat ke kai waga kwaga ngwula. <sup>2</sup> Tamba God ndinyangu kat wandi maa wan wanda nyaangit piliwutndi.

Wan apma vat yiweya njimbla wun kat wagalangwa vat wutwun. Ndinyangu kat kwunakngweya njimbla ngwuk kat kwunakwun waa tamba God wandi

maa piliwutndi. Ngwuk wan nyaangit awuk ngwula. God kwiliga apma nyaangit klavat wangweyan mbambala agla ngwula. God ndinyangu kat kwunatiga apma vat klavat wangweyan mbambala agla ngwula.

<sup>3</sup> Nin kat yetilina vak kat vilaa ndi kavle nimba ndi waa mbaa walandi waa yelavitiganin. Wupma wanjeyan Godna mbaapma wuleivak kat kai waigandi. <sup>4</sup> Ngi kat tiga apma vat mina yetiliganin. Godna njivwa apma vat kwutiganin waa wambandi walaa apma vat mina yetiliganin. Nin kat kavle vat nima vat yandeyan ana nimamba vaaka yelavitiganin. Nin tagula maawutno liganin. Tagula maawutno lina vak kat vilaa ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi waa waigandi.

<sup>5</sup> Nin kat viyaga kalabusmba taagalindi. Waala mbak kat kitinja vla nin kat kitindi. Nin nima sakwat njivwa kwuka aa sindu kwaga ana nao kilinin. <sup>6</sup> Apma maawut mina yelavika Godna njivwa kwutiganin. God waa nyaangit wuka viga liganin. Nina maawut tagula maawutno liganin. Nat nimba kat nima vat yelavika ndi kat kwunatiganin. Godna waagan waiga vapmba wan njivwa kwutiganin. <sup>7</sup> God waa apma nyaangit mbutiganin. God nin kat ava kwiligandi. Nin apma vat yetiga liga wan kavle vak kat kwulatiganin. Apma vat yetilina vak yaagi ndan ambuge ndan naangi vio waagit

kwutaa linja vak vla liganin. Wan yetilina apma vat kat vilaa ndi Godna njivwa kwutiga nimbandi waa waigandi. <sup>8</sup> Nat nimba nina si wuka kwusoligandi. Nat nimba nina si wutaa viyesanda ligandi. Nat nimba nin kat vilaa ndi apma nimba ndi waligandi. Nat nimba nin kat vilaa ndi woseka waligandi waa waligandi. Nin woseka ana waliganin. <sup>9</sup> Kan kipmana njambwi nimba nina mindama ana viga ligandi. Ngepma ngepmamba liga Kraistna mbaapma liga nimba nina mbangi nina mindama viga ligandi. Nin kat kai waliga nimba nin kat njimbla njimbla yalaa viyaligandi. Ana nin kat vatnyaligandi. Nin kwo liganin. Nin kiya mina linin. <sup>10</sup> Nat nimba nin kat nima vat yilindi maa nin nima vat yelavika God nin kat kwunatiga vak kat yelavitaana nin kan kipmana nima sakwat kwanda kwanda nda ninamba ana ligandi. Nyinangwutna nda nima sakwat kwutaa liga nat nimba kat yiga kwiliganin.

<sup>11</sup> Korinmamba liga nina mbaapma nimba awuk ngwula. Ngwuk kat nima vak yelavika liga ngwuk kat ana wan nyaangit pagwuka mbutinin. Nina maawupmamba liga vat aywaa ngwuk kat kapmamba mbutinin. <sup>12</sup> Ngwuk kat ana kai wanin. Ngwuk nin kat kai waligangwuk. <sup>13</sup> Ngwuk kat mbutiwa vak wuna nyaangu kat mbutiwa vla mbutigowun. Ngwuk kat woviyaguga liganin. Nin kat woviyaguga ali ngwula. Nin kat kai ke wangweya.

### *GOD KAT KAI WALIGA NIMBA KAT KWAGALA NGWULA*

<sup>14</sup> Ngwuk God kat kai waliga nimba ndinogwinala kita vat njivwa ke kwuka. Wan vat ana nglaatndi. Kavle vatno apma vatno kita njivwamba liga ana njivwa kwukiyandi. Kraistna mbaapma nyan nya vla siligandi. Setena mbaapma nyan kulun wlaliga nda vla ligandi. Ana alipsiga kita vat tiga njivwa kwukiyambit. <sup>15</sup> Kraistno Seteno kitamaawupmamba ana yelavika yetiligambit. Godna mbaapmamba liga nimbo Setena mbaapmamba liga nimba ndino wupma ligandi. Kita maawupmamba ana yelavika yetiligandi. <sup>16</sup> Godna nimba mimba kwutnja waagan kaik kat ana kwunakiyandi. Ana nglaatndi. Nin Godna mbaapmamba liga nimba God vla liganin. Nina maawupmamba yetiligandi. Tak God wandi maa wanda nyaangit piliwutndi.

Ndi wuna ngay vla ligiyandi. Ndina maawupmamba yetigiyowun. Wun ndina njambwi nyanat tigiyowun.

Ndi wuna nyanguat tigiyandi waa wandi God

waa tamba piliwutndi. <sup>17-18</sup> God nina maawupmamba yetilindan ndina tamba wanda nat nyaangit awuk njwula. Wan kavle nimba liga kava kwagala mandit kava ay ngwula. Kavle vak kat kai wangweyan ngwuk kat ana kai waigowun.

Ngwutna nyaek vla ligiyowun. Ngwuk wunanondanyan tagwanyan vla ligiyangwuk waa wandi njambwi nyan. God waa tamba piliwutndi.

## 7

<sup>1</sup> God tamba wanda nyaangit kwo ana wandi. Nin kat wutnangat wandi. Wuna mbaapmamba liga nimba, nina mbangi kat kavle yiliga nda, nina maawuk kat kavle yiliga nda kai waa kwagala ngwula. God nin kat apma vat mina yiga yetinangat wandi. Ngi kat tiga apma vat mina yiga yeti ngwula.

*KORIN APMA KUPI MAAWUT YELAVITNDI MAA POL NDI KAT SOLAT SIGA LINDI*

<sup>2</sup> Ngwuk nin kat maawupmba yelavika woviyaguga ali ngwula. Nin ngwula kita nyana yelavik vak ana kavle yilinin. Ngwutna kita nyan kat ana kavle vat yilinin. <sup>3</sup> Ngwula kita nyana nda ana sikwutinin. Nin kat kavle vat yingwuk nin kat kavle vak yivak kat yelavitigangwuk waa ana waligowun. Tak ngwuk kat tamba mbukwun. Ak mbambala kingiyan. Ngwuk kat maawupmba woviyaguga luwa vapmba wowun. Ngwulai liga kava kita vat yetiga kiyaweyan wovuna. Ngwuk apma vat yetiligowun. Viga ligowun. Wan apma vat yetingwa vak kat ana kwagalagiyangwuk. Viga ligowun. <sup>4</sup> Ngi kat tiga nat nimba kat mbutigowun. Ndi Korinmba liga nimba apma vat tigandi waa mbutigowun. Wun kat kavle vat ya njimbla ngwuk kat yetilingwa vak kat yelavika nimamba apma vat yelavika ninamba solat siligowun.

<sup>5</sup> Tamba Masadonia walinja nima kipma yanin maa wan vat yila nimba nin kat yalindi. Nat nimba nin kat waleavat yalindi. Nin maawupmba yelavika vaaka linin. <sup>6</sup> Wan njimbla God nina maawut kwunaka kwondu kwilindi. Kan Godna vatna. Taitas kat God wandi maa ninai la kava yandi. Yalaa nina maawut kwunatndi. <sup>7</sup> Taitas yandi maa vilaa nina maawut apma vat tindi. Ndi yalaa yetingwa vak nin kat mbutindi. Korinmba liga nimba min kat vivat waligandi. Korinmba liga nimba kavle vat yilingja vak kat aki walaa nima vat yelavitndi. Ndi kat kai wama vak wuka ligandi waa wandi Taitas wun kat. Ndinai waa myaangit wutaa solat siliwun.

<sup>8</sup> Tak ngwuk kat piliwutaa kwiwa pas vilaa nima vat yelavika lingwuk. Wovun piliwukwun. Manda kat piliwukwun waa ana yelavitigowun. Wan pas piliwutaa kwilaa samat nima vat yelavika liwun. Nima vak yelavika lingwa vak wutaa samat nima vat yelavika liwun. Nima vak yelavika lingwa vat wan vat ana njimbla njimbla tilindi. <sup>9</sup> Mbambala ana nima vat yelavika ligowun. Mbambala

solat siligowun. Nima vat yelavika lingwa vat vilaa ana solat siligowun. Nima vat yelavika liga apma kupi maawut sikngwa vat vilaa nimamba solat siligowun. Nima vak yelavika lingwa vat God vilaa apma kapi maawut kwindi ngwuk kat. Wan tak piliwutaa kwiwa pas ngwuk kat ana kavle vat yindi. Ngwuk kat kwunandi. <sup>10</sup> Kit nyan kavle vat kat nima maawut yelavika liga apma kupi maawut sitndeyan wan nima maawut yelavika linfda vat wan kavle vat ana ndi. Apma vatna. God kwiya vatna. Kita nyan kipmana nda kat mina nima vat maawut yelavika nyan kipmana nda kat mina nima vat maawut yelavika lindeyan wan apma vat ana ndi. Kavle vatna. Wan nyan kavle yigiyandi. <sup>11</sup> Ngwutno wungivat. God ngwuk kat nima vak kwindi maa ngwuk nima maawut yelavika liga kavle vak kwagalalaa apma vat yetingwuk. Wan kavle vat kwiyatapman kwagalangwuk. Nin kavle vat yilinin waa walingwuk. Wan kavle vak kat kai wangwuk. God kavle vak yilina vak kat silandi waa vaka lingwuk. Nima njivwa kwuka wan vak yaagingwuk. Kavle vat yila nimba ndi kat kai wangwuk. Wan kavle vat yingwa vat aywaa kwunakngwuk, ngilindi.

<sup>12</sup> Tak ngwuk kat piliwutaa kwiwa pas kavle vat kwutaa nyan kat kwunapmak ana kwiwun. Nat nyan kavle vat ya nyan ndi kat kwunapmak ana kwiwun. Ngwuk aywaa ngwuk kat yelavita kwiwun. Ngwuk kat yelavika liwa vat simogwivat kwiwun. Ngwuk kat yelavika liwa vat God viga ligandi. <sup>13</sup> Ngwuk kat kai wawa nyaangit wukngwa vat wutaa solat silinin. Taitas ngwutnai liga kavat yindi maa ndina maawuk kat kwunakngwuk. Nin kat yalaa solat silinda vak vilaa nin nimamba ngwuk kat solat silinin. <sup>14</sup> Tak Taitas kat wowun. Korinmba liga nimba ndi apma vat yetiligandi waa wowun. Ngwuk kat vilaa wawa vat vindi. Ngi kat tiga wawa vak wuna mbangi ana wup yindi. Ndi kat ana woseka wowun. Ngwutnagwi ngwuk kat ana woseka waligowun. <sup>15</sup> Taitas ngwuk kat yilaa kavle vak kat kai wangwa vak kat viga ndi kat vaaka liga yagwa wangwa vak kat wutaa ngwuk kat ndina maawut woviyaguga ligandi. Wunai waa nyaangit wutaa yetingwa vak kat vilaa woviyaguga ligandi ngwuk kat. <sup>16</sup> Yetingweya vak apma vat mina yetigiyangwuk waa yelavitigowun. Ngi kat tiga solat siligowun.

## 8

### *GODNA MBAAPMAMBA TA NIMBA AWAT SOWAT KWUNATINJA VAT*

<sup>1</sup> Masedoniamba liga Godna mbapmamba liga nimba God ndi kat wandi maa apma njivwa kwutigandi. Apma vat

kwutinja njivwa kat wuknagwangat ngwuk kat wowun. <sup>2</sup> Nat nimba ndi kat nima sakwat kavle vat yilindi mala ndina nima sakwat kwanda kwanda ngili mina lindi. Wan yilinja kavle vak kat nimamba ana yelavititindi. Ndi apma vatna waa nimamba solat siga lindi. Ndi nat nimba kat yelavika liga ndina sanya nima sakwat ndi kat kwilindi. Ndi waavi namwiya nimbandi. <sup>3</sup> Ndi ndina maawupmba yelavita kwilindi. Ndina sanya la sakwak kat kwulaka kwilindi. <sup>4</sup> Nino kitamba kwigiyanin waa nin kat nimamba wagalalindi. Judiamba liga Godna mbaapmamba liga nimba kat kwivak kat nimamba wagalalindi. <sup>5</sup> Tat nin yelavitnin. Ndi Godna mbaapma nimba kat apma sakwat kwigiyanin waa yelavitnin. Yelavitina sakwak kat kwulaka kwilindi. Ndi tat wandi. Nina mbangi ava aywaa njambwi nyan kat kwigiyanin waa wandi. Walaa God wandi maa nima sakwat sanya kwilindi.

<sup>6</sup> Ngi kat tiga Taitas kat wanin. Korin ay mila wanin. Tat ngwuk kat yindi maa nat sanya yisoga taagalingwuk. Nat njimbla yindeyan wan njivwa nat nimba kat kwunakngweya njivwa ngiligiyangwuk. Ngi kat tiga Taitas kat ay wanin. yindi. <sup>7</sup> Ngwuk apma vapmba yetiliga nimba ngwuk. God waa nyaangit nimamba maawupmba yelavika kwutaa ligangwuk. God waa nyaangit apma vat nat nimba kat mbutigangwuk. Apma nambu ligangwuk. Nat nimba kat kwunapmak waligangwuk. Nin kat nimamba woviyaguga ligangwuk. Nin woviyaguga liganin nat apma njivwa kwukngwangat tak wana njivwa. <sup>8</sup> Wan ngwuk kat waliwa nyaangipmba yetilapman yingweyan wun ngini ngwuk kat nyaangit kai. Nat ngepmamba liga Godna mbaapma nimba nat nimba kat nima vat yelavila sanya kwiligandi ndi kat kwunapmak. Wuka vingwangat wowun. Ngwuk waligangwuk. Nat nimba kat nima vat yelavika liganin waligangwuk. Wutwun. Wata vigiyowun ngwukkat. Ngwuk woseka waligangwuk? <sup>9</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist yeta vat tamba wuka viga ligangwuk. Ndina ngepma ndina apma nda kwagalalaa ngwuk kat kwunapmak yandi. Yalaa ngwuk kat njimbla njimbla apma vat yetingweya vat kwindi. Ndi apma vat ndinamba klangwuk.

<sup>10</sup> Yelavika liwa vat kupma ligandi. Angwi naambi nat nimba kat kwunapmak nat kuvuk sanya yisoga taagangwuk. Wan kwutingwa njivwa ngiligiyangwuk waa ngwuk kat yelavika ligowun. Wan sangya kwilinja njivwa kat ngwut tata liga nimba ngwuk. Nin ndi kat sanya kwigiyanin waa tat ndi kat wangwuk. Nat nimba wangwa vat wutaa ngwutna kwupmba yalaa wandi. <sup>11</sup> Wan njivwa kat ngwuk ngiligiyangwuk. Tat ndi kat kwigiyanin wangwuk. Mbam-



bala ndi kat wangwa vapmba agwi ngwula. Mbambala ngwula sanya la sakwapmba sanya klalaa ndi kat agwi. Ke kwundi vak mina ndi kat waliga. <sup>12</sup> Sanya kwivak kat woviyaguga ligowun waa maawupmba yelavitndyan God kwineya nda kat vilaa waigandi. Ndi apma vat kwiligandi waa waigandi. Nin nima sakwat sanya kai nat kuvut sanya ndi kat kwineya vak kat god vilaa waigandi. Ndi apma vat kwiligandi waa waigandi. Kwineyan sanyana sakwak kat God ana viga ligandi. Nina maawuk kat mina viga ligandi God.

<sup>13</sup> Wun kai wowun ngwula kapma nima njivwa kwuka sanya kwivak kat. Nat sanyo liga nimba ndino kwigiyandi kita vat. <sup>14</sup> Awat sowat kwiga ngwuk kwunakiyanguk. Mbambala ngwuk nima sakwat sanyo liganguk. Ngi kat tiga nat sanya kwo nimba kat kwigiyanguk. Ngini ngwut sanya lapman tingweyan awat ngwuk kat kwigiyandi. Wungi vapmba yetingweyan Godna mbaapmamba liga kita nyan sanya lapman nyan ana ligiyandi. <sup>15</sup> Tamba Juda “mana” walinja nao siga nangalinja vak kat piliwutndi. Nima sakwat “mana” siga nangala nyan kita kavamba kwo la “mana” kwo ana lindi. Kuvut mina siga nangala nimba ndi ana wundi kat tilindi. Waa tamba piliwutndi. Wan vapmba yetinjan ndi aywaa kita sakwapmba mina kilindi.

### *POL WANDI MAA NAT NIMBA KORIN YINDI*

<sup>16</sup> Wan sanya kwilingwa njivwangini ngiligiyanguk wa yelavika liwa vat Taitas ndino wupma yelavika ligandi. yelavika linda vak kat vilaa God kat sivu kiligowun. <sup>17</sup> Taitas kat Korin ay wowun maa ndi yindi. Walapman tiwun maa ndi avla woviyagulaa yivat yelavika lindi. Wunai waa nyaangipmba ana ngwuk kat yindi. Ndi avla yelavita yindi. <sup>18</sup> Nina mbaapmamba la nat kita nyanonala wowun maa mbik kita vat yimbik. Wan nyan God waa nyaangit yiga nat nimba kat mbutiga nyana. Godna mbaapmamba liga nima sakwat nimba ndina mbandi ndina mindama ndi kat viga liganin. <sup>19</sup> Tat Godna mbaapmamba la nimba wandi maa ninogwinala kwinja sanya Jerusalem kalivat wan nyan yindi. Awat sowat kwunapmat kwilina vak kat vilaa ndi nina njambwi nyana si kwutaa kwusogiyandi.

<sup>20</sup> Wan sanya kapma kalivak kat kai wowun. Ngi kat tiga wan nyan kat wandi. Kapma kaliweyan ndi Pol wan sanya sikwutndi waa anagandi wun kat waigaa. <sup>21</sup> Wun kai waligowun nat nimba wupma yelavipmak kat. Ana sikwutigowun. Wun kat njambwi nyan viga ligandi.

<sup>22</sup> Nina mbaapmamba la nat kita nyan kat wowun maa mbiligiwnala ngwutnai liga kavat yindi. Ndi ninagwinala liga nima sakwat apma njivwa kwutindi. Wan kwutndeya

njivwa nimamba kwutigiyandi waa yelavitigandi wan nyan. <sup>23</sup> Ngwula nat nimba Taitas kat vilaa ndi kanda wandi mala yandi waa wanjeyan ndi kat awamba. Nin kat kwunapmak Pol kwutinda njivwa Taitas ndinogwinala kita vat tiga kwutindi waa awamba. Taitasonala yanina mbaapma nimba kat vilaa ngwula nat nimba kanda wandi maa yandi waa wanjeyan ndi kat awamba. Ndi Godna mbaapma nimba waa nyaangit kiyaliga nimba ndi. Kraist yetilinja vak kat vilaa yelavitigandi. Ndi apma vat yetiliga nimba ndi waa yelavitigandi waa awamba. <sup>24</sup> Nat nimba kat nima vat ngwula maawupmba yelavika lingwa vat ay wawa nimba kat visimogwi ngwula. Nima sakwat sanya kwingweyan Godna mbaapma nimba ngwuk kat waigandi. Korinmba liga nimba ndi nat nimba kat waigandi. Korinmba liga nimba ndi nat nimba kat kwunapmak kat nima vat miwa yiga yelavika ligandi waa waigandi. Ngepma ngepmamba liga Godna mbaapmamba liga nimba ndino wupma waigandi. Tak wanin. Korinmba liga nimba nima sakwat sanya kwigiyandi wanin. Wana vapmba ndi kat agwi ngwula.

## 9

<sup>1</sup> Godna mbaapma nimba kat kwunatinja vak ngwuk kat nima sakwat nyaangit ana piliwukiyowun. <sup>2</sup> Ngwuk ndi kat kwunapmak tamba wangwuk. Masedoniamba liga nina kita mbaapma nimba kat tamba wowun. Korinmba liga nimba angwi naambi Godna nimba kat kwunapmak walindi waa ndi kat wowun. Wan wawa nyaangit wutaa ndino sanya kwivat wandi. <sup>3</sup> Wungi kat tiga nina mbaapma nimba kat ay ngwula wowun maa ngwutnai liga kavat yindi. Wunai waa nyaangipmba sanya yisoga taagangwangat mbupmat yindi. Sanya yisoga taagalapman yingweyanwan Korin kwigiyandi waa mbukwa nyaangit kavle yiga kwo valat tigiyaandi. <sup>4</sup> Ngwuk kat vivat yiweya njimbla Masedoniamba liga nimba wunogwinala anagandi yigiyaa. Ndi kat tamba wowun. Korinmba liga nimba sanya kwigiyandi waa wowun. <sup>5</sup> Wungi vak kat nima vat yelavika nina mbaapma nimba kat ay ngwula wowun mala ngwuk kat yindi. Ndi tat yindi maa Godna nimba kat kwingweya sanya yisoga taagagiyangwuk. Tat ngwula maawupmba kwigiyanin waa wangwuk. Ngwuk kat yalaa wan wangwa sanya kat kwaka vivak kat kai wowun. Ngwuk tat yisoga taaga ngwula. Ngwuk kat yawun maa kwo kwigiyangwuk.

<sup>6</sup> Nyaangit kita ngwuk kat mbupmat yigowun. Kita nyan ambugapmba kandi nda tuvak kat ndina mbangi vali yindeyan kiginda lapman tigiyaandi. Ndi wan nyan ambugapmba kandi nda tuvak kat ndina mbangi vali yindeyan

kiginda lapman tigiyan di. Ndi wan nyan ambugapmba kandi nda tuvak kat ndina mban gi wiyo waavi taagandeyan wan nyan nima sakwat kigindo ligiyandi. <sup>7-8</sup> Nat nimba kat kwunapmak kwilingwa vat ambugapmba kiginda tulinja vat vla ligandi. Nat nimba kat kwivak kat ngwula mban gi vali yindeyan kwingweya vak kat God ana woviyaguga ligiyandi. Ngwuk kandi nda nima sakwat tuliga nyan vla ligiyangwuk. Apma nimba ngwuk. Ngwuk kita kita ngwulai yelavikiyaa kwingweya kwanda kwanda nimba kat kwivak kat ngwuk nima vat wana yelavikngweya. God ngwuk kat nima sakwat nda alipsiga kwigiyandi. God ngwuk kat viga lindan kwanda kwanda lapman ana ligiyangwuk. Nat nimba kat kwingweya kwanda kwanda God ngwuk kat kwigiyandi. <sup>9</sup> Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Kwanda kwanda lapman nimba kat God apma vat kwiligandi. Kwilinda vat ana ngiligiyandi

waa tamba piliwutndi. <sup>10</sup> God ndinyangu kat kiginda nat kandi nda kwiligandi. Ngwut nat nimba kat kwunapmak kwingweya vat God wandi maa wan vat nima yigiyandi. Ngi kat tiga nima sakwat nimba kwunakiyangwuk. <sup>11</sup> God ngwuk kat apma maawut kwindi maa waavi namwiya nimba tigiyan gwuk. Waavi namwiya nimba tingwa vat vilaa God kat sivu kigiyani. <sup>12</sup> Nat nimba kat kwunapmat kwingweyan apma vat vililik tigiyan bit. Godna mbaapma nimba ana kwanda kwanda lapman tigiyan di. Wan vak kita vatna. Nat vat kingiyan. Ngwutnamba klalaa God kat sivu kigiyandi. <sup>13</sup> Ngwutnamba klalaa Godna si kwutaa kwusogiyandi. Ndi waigandi. Nin kat kwiya nimba Kraist waa apma nyaangit wutaa ninagwio nat nimba kat kwunapmat kwiligandi. God ndi kat apma maawut kwindi waa waigandi. <sup>14</sup> God ngwuk kat waavi namwiya nimba lingwa vak kat vilaa ngwuk kat tiga God kat wagalagiyandi. Ngwuk kat woviyaguga liga God kat wagalagiyandi. <sup>15</sup> God apma vat yiga ndi nin kat kwindi. Ngi kat tiga God kat sivu liligani.

## 10

### *APOSEL KAT KAI WANJA VAK KAT POL KAI WANDI*

<sup>1</sup> Wan maawupmba yelavitingwas kavle vat kwagala ngwula waa wagalaligowun. Nina njambwi nyan Kraist ndina mbaapmamba la nimba kat ana nima vat yilindi. Ndi kat yilinda vak vla ngwuk kat ngi vat wowun. Ngi kat tiga wan kavle vak kwagala ngwula waa wagalaligowun. Tak ngwutnaila kavamba liga ngwuk kat nima vat ana yiliwun. Mbambala sivla kavamba liga wan piliwukwa pasmba nima vat yigiyowun ngwuk kat. <sup>2</sup> Ngwutnai liga kava yalaa wan

ngwutnai liga kavle vat vilaa ngwuk kat nima vat yigiyowun. Wan kavle vat vilaa ngwuk kat nima vat yigiyowun. Wan kavle vak kwagalangweyan ana ngwuk kat nima vat yigiyowun. Ngwutna nat nimba wun kat ndi Pol kipmana vapmba njivwa kwutigandi waa waligandi. Wan nyaangit waliga nimba ndi kat nima vapmba alipsiga yigiyowun. <sup>3</sup> Nin kipmamba yetiliganin. Godna njivwa kwutinan kipmana vapmba ana kwutiganin. <sup>4</sup> Nin kipmana vapmba Godna njivwa ana kwutiganin. God kwiya avamba kavle vak kat waleaga kwulatiganin. Kavle nyaangik kat kai wanin maa kwo valat tigiyanidi. <sup>5</sup> Maawupmba yelavitinja kavle vak kat kwulatiganin. God waa vak kat kai waliga kipmamba liga njambwi nimba maawupmba yelavitinja kavle vak kat kai walaa kwulatiganin. Kipmamba liga nimbana maawuk kat kai wanin. Kraistna maawupmba tiga vat kwutaa kat-soliganin. Nat vat, kipmamba liga nimbana vat ndina vatna kwupmba tigandi. <sup>6</sup> Korinmba liga nimba wunai waigaa nyaangit wukngwuk maa ngwula nat nimba wun kat kai wanjevan ndi kat kwunapmat nima vat ngwuk kat yigiyowun.

<sup>7</sup> Wun kat kai waliga nimba ndina maawut ana viligangwuk. Kwundimba walinja vat mina wutigangwuk. Ndi waligandi. Nin Kraistna nimba nin waa waligandi. Ndi Kraistna mbaapmamba liga nimba anagandi. Kraist ndina kwo kwundi ana wutigandi. Ndina maawupmba yelavika linja vat ndi viga ligandi Kraist. Ngwuk wun kat kai waliga nimba yelavik ngwula. Nin Kraistna njivwa kwutiga nimba nin waa waligangwuk. Wuno wun Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. <sup>8</sup> Kraist wun kat wuna njivwa kwutiga nima nyanat tigiyanin waa wanda vak ngwuk kat mbukweyan wovuna. Ngwuk kat nima nyanat tiwa vak kat mbupmak kat wuna mbangi ana wup yigandi. Wan njambwi nyananamba klawa njivwa ngwuk kat kwunapmak kat klawun. <sup>9</sup> Ngwuk kwiwa pas vilaa vaatnangat kwindi waa wana yelavitingweya. Ngwuk kat kupi maawut yelavikngwanat kwiligowun wan pas. <sup>10</sup> Wan piliwukwa pas vilaa ngwutna nat nimba waigandi. Wan pasmba nin kat nima vat yiligandi. Ninai liga kava yalaa ana nima vat yiligandi. Vaakiyandi. Wan piliwutinda nyaangit kwo nyaangitna waa waigandi.

<sup>11</sup> Wan nyaangit wala nimba kat wowun. Ngwuk kat wowun. Ngwuk kat yalaa mandip vak ana yigiyowun ngwuk kat. <sup>12</sup> Ngwula nat nimba waligandi. Nin njambwi nimba nin. Nin nat nimba kat kwulatiganin waa waligandi. Ndi wan nimba ndina maawupmba liga vapmba mina siga naguga yetiga nat nimbana si kwutaa viyesanda ligandi.

Wan vat ana nglaatndi. Kavle vatna. Wan vapmba nin ana yiga yetigiyanin. <sup>13</sup> Nin yetilina vak kat kipmamba liga vapmba ana siga nagugiyanin. God nin kat njivwa kwindi. Wan kwinda njivwa kat mina viga siga naguga waliganin. Nin apma njivwa kwutiganin waa waliganin. Mandip mandip njivwa kat ana siga naguga waiganin. God kwiya njivwa apma vat kwuka tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbutinin. <sup>14</sup> Wan God kwiya njivwa kwagalalaa ana nin yiga mandip njivwa kwukiyanan. Wan njivwa kwuka Kraistna nyaangit ngwupma ngepmamba liga nimba kat yiga mbutinin. Mbuka yiga ngwula ngepmamba mbutinin. <sup>15</sup> Nat nimba kwuta njivwa kat nin apma vapmba kwutinin waa ana woseka ndi kat waiganin. God kwiya njivwa apma vatkwutiganin waa waiganin. Wan apma nyaangit ngepma ngepmamba liga nimba kat yiga ambuk waa God nin kat wandi. Ngik kat tiga ngwutna maawut kwunakwun, apma vat tindi mala ngepma ngepma yiga nat nimba kat mbukiyowun. <sup>16</sup> Ngwuk kat kwagalaa wan apma nyaangit wutapman tiga ngepma nimba kat mbupmat wanin. Nat nyan tamba yiga mbuta ngepma wuleiga mbupmak kat kai wowun. Wuna njivwa ana ndi. Ndina kwutambi njivwa wuna lak ana kwukiyowun. Wan njivwa apma vat kwutiwun waa nat nyan kwuta njivwa kat ana waigowun. <sup>17</sup> Tamba la nyan piliwutndi. Wun apma njivwa kwutiwa waa kita nyan wandeyan ana nglaatndi. Njambwi nyan kwutiga njivwa kwutiwa wuna njivwa ana ndi kwutiwa waa wandeyan wovuna waa piliwutndi. <sup>18</sup> Apma vat njivwa kwutiwun waa kita nyan wandeya nima vat ana ndi. Njambwi nyan ndina njivwa kat vilaa apma vat kwutigamin wandeyan wan nima vatna.

## 11

### *WOSEKA WALIGA NIMBA KAT POL KAI WANDI*

<sup>1</sup> Wuna si kwusovak kat samat nyaangit ngambugiyowun. Wuna si avla kwusoweyan nima vat ana ndi. Mat vatna. Wan mat vat tiga nyaangit ngambuweya nyaangik kat ke kai waa. Awuk ngwula. <sup>2</sup> God ngwuk kat nima vat yelavika linda vak vla yelavika ligowun. Kavle yilangwuk walaa kai wowun. Ngwuk kat yelavitiwa vat kita nyan ndina tagwa nyan ndu klavat tili maa yelavitinda vak vla wupma yelavitigowun ngwuk kat. Wan nyan ndina tagwa nyan kavle vat yilali walaa kai wandi. Apma vat savagu liga ndu klalangat wandi. Ngwuk kat yelavitiwa vat kita vatna. Ngwuk apma vat savagu lingwuk maa ngwuk kat Kraist kat kwivat wowun. <sup>3</sup> Ngwukkat nyaangit kita ngi yelavika luwa. Tak kamboy yalaa Iv kat kavle maawut kwindi. Nima vat yelavika

ligowun. Iv kat kavle maawut kwinda vla ngwuk kat Seten mbaa kwilandi walaa nima vat yelavika ligowun. Kwilinda kavle maawut mina yelavikngweyan Kraistna apma vapmba mina yetilingweya vak kat kwagala kiyangwuk. <sup>4</sup>Ngwuk kat yaa nimba Jisas yeta vat ngwuk kat ana mbutigandi. Jisas yeta vak wagalalaa mandit vapmba butigandi. Godna waagan tak ngwuk kat kwilinda maawupmba ana tak mbutigandi. Mandit maawupmba mutigandi. Wan mbutnin maa kwutaa lingwa apma nyaangit ana bmutigandi. Ndi yelavitinja vapmba mina mandit nyaangit mbutigandi. Ngwuk wan mandit kavle nyaangit kat ana kai wangwuk. Kwutaa lingwuk.

<sup>5-6</sup> Wan ngwuk kat yaa njambwi nimbana kwupmba ana ligowun. Kita njambwi wun. v 6 Ndinai mbutiga vat wunai butiga vak kat kwulatigandi. Nambu liwa vat nambu linja vak kat kwulatigandi. Nambu liwa vat tamba viga ligangwuk. Ngwuk kat mbutiwa nyaangit wutaa ndi nambu liga nyana waa wangwuk. <sup>7</sup>Tak ngwuk kat wan apma nyaangit wutaa ndi nambu liga nyana waa wangwuk. <sup>8</sup>Nat ngepmamba liga Godna mbaapma nimbanaanamba sanya klalaa ngwuk kat yiga wan apma nyaangit mbutiwun. <sup>9</sup>Tak ngwulogwinala tiwa njimbla wuna nimbundawi ngilindan ana ngwuk kat wagalawun. Nina kita mbaapma nimba masadoniamba liga yaa wun kat nimbundawi kwilindi. Ngwutnamba klavak kat kai wowun. Ngwni wupma ligiyowun. Ngwutnamba mina ana klaigowun. Ngwutna nimbundawi ngilivak kat kai wowun. <sup>10</sup>Ngwutnamba ana klawun apma vat yiwun waa waliwa vat wutaa Akaiamba liga kita nyan Pol woseka wandi waa ana waigandi. Woseka ana waliwun. Ndi viga ligandi. Kraist woseka walapman yilinda vak vla wuno woseka ana waligowun. <sup>11</sup>Ngwutnamba manda kat kalvak kat kai waliwun. Ngwuk kat kai walaa klavak kat kai waliwun? E? Kai luwa. Ngwuk kat ana kai wowun. Nima maawut yelavika liwun ngwuk kat. Yelavika liwa vak God viga ligandi.

<sup>12</sup> Wan apma nyaangit mbutiwa nimbanaanamba sanya klavak kat kai waliwa vak kat ana kwagalgiyowun. Mbambala ngwutnogwinala liga nyaangit mbutiga nimba ngwutnamba sanya klalinja vak vla wungi vat klavak kat kai wowun. Klalinja vak vla klaweyan ndi waigandi. Wupma ana ligandi. <sup>13</sup>Wan ngwuk kat yaa nyaangit mbutiga nimba God wandi maa ana yandi wan nyaangit mbupmat. Ndi kat vilaa yelavitigangwuk. Ngwuk mbangi mina viligangwuk. Ndina maawut ana viligangwuk. Ndina maawut Kraist waa nyaangipmba ana yelavika ligandi. Ndi woseka waligandi.

<sup>14</sup> Seteno mbaapma wupma yiligandi. Ndino Godna enselna saava kwumbuligandi. Wan yilinda vak kat vilaa ngipali wata wangweya. <sup>15</sup> Seteno mbaapma nimba kumbulinda vak vla mandit mandit kumbulinjeyan ngipali wata wangweya. Ngwutnogwi liga Setena mbaapma nimba kat vilaa ndi God waa apma nyaangit mbutiga nimba ndi waa yelavitigangwuk. Wupma ana ligandi. Kavle njivwa kwutaa kavle kavat yigiyandi.

***POL APOSELNA NJIVWA KWUTINDA NJIMBLA NIMA SAKWAT KAVLE VAT YALINDI NDI KAT***

<sup>16</sup> Tak mbukwa nyaangit nat samba mbupmat yigowun. Kita nyan ndina si avla kwutaa kwusondeyan tungwengwan mbundi nyana. Ngwutnagwi liga nimba wupma kwusoligandi. Kwusolinja vak vla wuna si samat kwusogiyowun. Kwusoliweya vatna nyaangit wutaa Pol tungwengwan yiga ligandi waa wangweyan ndina mala. Samat kwusogiyowun. <sup>17</sup> Wuna si kwutaa kwusoweya nyaangit njambwi nyananamba ana klawun. Wuna maawupmba yelavika klawun. Apma nyaangit ana ndi. Tungwengwan yiga liga nimba avla ndina si kwusonja vak vla wuna si kwusogiyowun. <sup>18</sup> Ngwutnogwi liga nimba kipmamba yetinja vak kat vilaa avla ndina si kwusoligandi. Kwusolinja vak vla wun samat kwusogiyowun wuna si. <sup>19</sup> Ngwuk kat mbutiga nimba ndi tungwengwan mbundi nimba ndi. Ndi kat ana kai waligangwuk. Ndi kat woviyaguga ligangwuk. Ngwut maawut ana sika ligangwuk. <sup>20</sup> Wan nimba ngwuk kat waligandi. Wana nyaangitmba yeti ngwula waa waligandi. Ngwutna kiginda aywaa kiyagindi. Ngwutna nimbundawi sikwutigandi. <sup>21</sup> Tak ngwulogwinala tiwa njimbla yilinja vak vla ana yiliwun. yilapman yiwa vat an kavle vatna? E? Apma vatna? Angamak yelavitigangwuk. Tungwengwan yiga ndina si kwutaa kwusovak wanjan wuno wupma wuna si kwutaa kwusogiyowun.

<sup>22</sup> Nin Hibru walinja nimba nin waa mbutigandi. Wuno wupma. Nin ngwat Ebrahama wa butigandi. Wuno wupma. <sup>23</sup> Nin Kraistna njivwa kwutiga nimba nin waa waligandi. Kraistna njivwa kwutiwan ndi kat kwulatigowun. Wuna si kwusowun tungwengwan mbundi nyan vla ligowun. Kraistna njivwakwutiwan wun kat nima sakwat njambi viyalindi. Viyalinja njambina sakwat ana nagiwun. Nima sakwat njambi wun kat kalabusmba taagandi. Nima sakwat njambi wun kat vatnya mina lindi. <sup>24</sup> Juda wun kat kwutaa mbunimba yaawmba viyalindi. Viyalinja njambi 39. Wan kwutaa viyalinja vat tambanat njambi wun kat kwutaa viyalindi. <sup>25</sup> Njambi kuvut wun kat kwutaa kivumba

viyalindi. Kita njambi wun kat vatnyavak kambat kwu-  
 taa yaagilindi. Njambi juvut njaambiꝑmba liwun nyingi  
 ngumba prupga daindi njambit. Nandinya kita ngan kita  
 nyingi ngumba tiwun. <sup>26</sup> Nima sakwat sivla ava yambi  
 yiliwun. Nmia sakwat njambi ngu kiga kiyavat yiwun. Nat  
 nimbana nimbundawi sikwutiga nimba wun kat vatnyavat  
 tindi. Ndi Juda wun kat vatnyvat tindi. Juda ana ndi nat  
 nimba wunkat vatnyavat tindi. Ngepma ngepmamba wun  
 kat vatnyavat tindi. Kwapimba wun kat vatnyavat tindi.  
 Mina kita mbaapma nimba nin waa woseka wala nimba wun  
 kat vatnyavat tindi. <sup>27</sup> Nima sakwat njambi wuna ava kangit  
 yilindi. Nima sakwat njambi wuna mbangi kangit yilindi.  
 Nima sakwat njambi ngan ana sindu kwowun. Wundi kat  
 tiliwun. Kigi ngu lapman tiliwun. Nima sakwat njambi  
 kiginda kivak kat kai walaa God kat wagalaliwun. Nima  
 sakwat njambi wuna mbangi yipma yilindi waavwi lapman  
 tiwun.

<sup>28</sup> Wan nima vat aywaa mbangina vatna. Maawupmba  
 nima vat ndino ngiliga. Nandinya nandinya Godna mbaap-  
 mamba liga nimba kat nimba vat yelavika ligowun. <sup>29</sup> Godna  
 mbaapma nimba kat kavle vat yandi maa nimamba yelavika  
 liwun. Godna mbaapmamba liga nimba kavle vat yivat  
 wanjeyan ndi kat kwunapmak nima vat yelavika ligowun.

<sup>30</sup> Kan vak wuna si avla kwusovak kat kai waligowun.  
 Apma vak ana ndi. Apma vak yetilima vak wun kat ambuk  
 waa kita nyan wandeyan wun kat kavle vat ambuk waa  
 kita nyan wandeyan wun kat kavle vat yinja vak ndi kat  
 mbukiyowun. <sup>31</sup> God nina njambwi nyan Jisas Kraistna  
 nyaek woseka walapman tiwa vak viga ligandi. Ndina si  
 njimbla njimbla kwusogiyowun. <sup>32</sup> Tak Damaskas walinja  
 ngepmamba liwa njimbla King Aretasna kwupmba la nyan  
 wunkat kwupmat wandi. Wan nyan Damaskasna soldia kat  
 wandi maa wunkat kwupmat kwaka lindi. <sup>33</sup> Ngepmana  
 tivwimba wokelaa tivwina suwi yambi wogwelaa kimbimba  
 wuleilaa liwun, yaawmamba silita wun kat kwusendandi mala  
 piliga ngepma kwagalalaa yiwun. Wun kat ana kwutndi.

## 12

### *POL SIMAPMBA GOD WAA NYAANGIK KAT VINDI*

<sup>1</sup> Wuna si avla katsoga wawa vak kat ana woviyagu-  
 galigowun. Apma vat ana ndi. Kavla vatna. Wan  
 apma njivwa kwutiwa vak kat wuna lak ana wuna si kwu-  
 sogiyowun. Simapmamba viga njambwi nyananamba klawa  
 nyaangik kat ngwuk kat mbupmat yigowun. <sup>2-3</sup> Tamba vili  
 kiyei aynat naambi tamba wun simapmamba viwun. Wan



njimbla Kraistna mbaapmamba wuleilaa liwun. Wun nyinangwut wokelaa wan vat viwun. Wuna mbango maawutno wokendi? Kait mina wokendi? Ana viga ligowun. God mina viga ligandi. God tiga kava wokewun. <sup>4</sup> God tiga kava wokelaa nyaangit ndinyangu kat ana alipsiga mbukiyowun. Wan nyaangit mbukweyan ana nglaatndi. <sup>5</sup> Wan wokelaa wukwa vat nima vatna. Kwutiwa njivwa nima vat ana ndi. Kwutiwa njivwa kat yelavita wuna si ana katsogiyowun. Wokelaa wukwa nyaangik kat mina wuna si katsogiyowun. Apma vat yetilima vak kat wun kat ambuk waa kita nyan wandeyan-wun kat kavle vat yinja vak kat ndi kat mbukiyowun. <sup>6</sup> Wuna si kwusoga wavat tiweyan nima sakwat nyaangit ngiliga. Kita nyan ndi avla ndina si kwusoga wandeyan apma vat ana ndi. Wuna si kwusoga wandeyan apma vat aa ndi. Wuna si kwusoga waweyan apma vat ana ndi. Wuna si kwusoga waweyan ndi wutaa waigandi. Wan nyan apma nyana njambwi nyana waigandi. Wuna nyaangit mina wutaa walinjangat kai wowun. Yetiliwa vak kat vilaa wanjeyan ana kai waigowun.

*POLNA MBANGIMBA YELOGWEN KITA LINDI*

<sup>7</sup> Nyinangwupmba wokelaa viwa vak apma vatna. Wun apma nyan wun waa waweya vak kat njambwi nyan wun kat kai wandi. Ngi kat tiga wun kat yelogwen kita God wandi maa Seten wun kat kwindi. Wan yelogwen wun kat vitindi, apma nyan wun waa ana waligowun. <sup>8</sup> Njambi kuvut nima nyangat wagalawun. Kan yelogwen kat kwutaa yaagi waa wagalawun. <sup>9</sup> Wagalawun maa wun kat wandi. Kai. Ana yaagigiyowun. Min kat wuna njivwa kwupmeya ava kwigiyowun. Yelogwen kat timin ma mina ava ngilindi, min kat kwiweya avamba nima njivwa kwuka ligiyamin waa wandi God. Ngi kat tiga nat nimba kat waigowun. Wun ava lapman nyan wun. Kwutiwa njivwa Kraist wunkat kwiya avamba kwutigowun waa waigowun. <sup>10</sup> Kan yelogwen wun kat vitiga vak kat ana nimamba yelavika ligowun. Kraistna njivwa kwutiwa njimbla kavle vat wun kat yaga, wun kat njika waga, wun kat kai walinja vak kat ana nimamba yelavika ligowun. Wuna ava ngilindi maa God kwiya avamba nima sakwat njivwa kwulaka kwukiyowun.

*POL KORINMBA LIGA NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKA LIGANDI*

<sup>11</sup> Wuna si kwusovak nima sakwat nyaangit mbukwun. Mbutiwa nyaangit tungwengwan yiga liga nimba mbutiga vla mbukwun. Wuna si kwusovak kat ana woviyaguga ligowun. Wun kat kai wangwut maa kwusowun. Ngwutnalak wuna si kwutaa kwusongweyan apma vala. Ngwutnogwinala liga

apospel walingwa nimba ndina si kwusoligangwuk. Wun ndina kwupmba ana ligowun. Ngwut manda kat wuna si kwusolapman yiligangwuk. <sup>12</sup> Tak ngwulogwinala tiwa njimbla aposelna njivwa kwutiwun, vilingwuk. Wan tiwa njimbal nat nimba wun kat kavle vat yilindi, wun ana nima vak yelavika liwun. Wan njimbla ndinyangu kat kwunatiga vak nima njivwa kwutiwun. Godna kwondu simogwiliga vatna njivwa nima njivwa kwutiwun. Tamba vingwuk. <sup>13</sup> Nat nimbonala aposelna njivwa kwutiwa vat ngwutnogwinanala liga kita vat kwutiwun. Ngwuk kat kita vak ana pagwuwun. Ngi kat tiga ndina kwupmba ana ligangwuk. Ndi kat yuwa kita vat ngwuk kat ana yiwun. Ndinamba kiginda sanya klaliwun. Ngwutnamba ana klaliwun. Ngwuk kat kavle vat yiwun? E? Kavle vat yimin wa yelavikngweyan wunkat miwa yiga wan yelavitingwa vak kwagala ngwula.

<sup>14</sup> Kuvut wan njambi ngwuk kat vivat ya mina ligowun. Ngwutna kiginda sanya klavak kat ana yaigowun. Ngi vat nda klavak kat kai wowun. Ngwuk kat mina kwutaa Godna mbaapmamba taagavak kat wowun. Kiginda sanya yisoga nyaek nyime kat kwivat mat nyanguna njivwa ana ndi. Nyaek nyime kiginda sanya yisoga kwiligandi mat nyangu kat. Ngwuk wuna nyangu vla ligangwuk. Ngwutnamba manda kat kiginda sanya klaigowun. <sup>15</sup> Ngwuk kat kwunapmak nima njivwa kwutiwan wuna ava mban kangit yindangat woviyaguga liwangat ngwuk wun kat ana woviyaguga ligangwut.

<sup>16</sup> Ngwutna nimbundawi ana klaliwun. Ngwutna nat nimba yelavitindi. Pol ana kapmba nina nda klalindi. Pagwugaklalindi waa yelavitindi. <sup>17</sup> Korinmba liga nimba kwigiya sanya yiga agla ngwula waa wawa nimba ngwutnamba klalaa ana kwutaa lindi. Aywaa yiga kwindi. <sup>18</sup> Taitasogwi nina mbaapomamba liga nat nyan kat ndinamba yiga agla mbila waa wowun. Ngwutnamba klalaa mbiti ana kwutaa limbik. Aywaa yigakwigiyambiti Jerusalemba liga nimba kat. Tak ngwutnogwinala yetiwa vak vla Taitas ndino yetindi. Viga ligangwuk.

<sup>19</sup> Wan ngwuk kat mbutiwa nyaangiti wuna si kwusongwangat ana ngwuk kat mbutigowun. Kraistna mbaapmamba liwangat Godna njivwa kwutigowun. Godna si mbaa viye-sandalangwuk mbutigowun. Kita mbaapma nimba, kwutina njivwa aywaa ngwuk kat kwunapmak kwutiganin. Kwutina njivwana nat angwa kai. <sup>20</sup> Kita vak kingi yelavika liwa. Ngwuk kat yawun maa kavle vat mina yetilingweyanana ngwuk kat woviyaguga ligiyowun. Ngi kat tiga wun kat vilaa ana solat siga ligiyangwuk. Kaawa viya mandip mandip nyaangiti

ngambulingwa vat, tipwigwula yiga lingwa vat, nat nimbakat waleavak kat kai wangwa vat, nat nimba kat kimbut yilingwa vat, nat nimba kat njika walingwa vat, nat nimba kat kwulatiganin waa walingwa vat, kapma kapma mbaapma kalitingwa vak wan kavle vat ngwutnamba lindeyan ngwuk kat nimamba kimbut yiga ligiyowun. Ngi kat tiga nimamba yelavika ligowun. <sup>21</sup> Tak ngwula nat nimba sikwuka yambisik kwuka kavle vat yetindi. Ndi wan kavle vat kwagalalaa mandip kupi maawut sitapman yetinjeyan ndi kat nima vat yigiyowun. Kupi maawut sitapman yetinjeyan nima vak yelavika miwa yiga ligiyowun. Ana solat sigiyowun. Korinmba liga nimba wan apma nyaangit wunamba wutaa ana kwutaa lindi waa wup yiga God kat waigowun ngwuk kat.

## 13

<sup>1</sup> Nat kuvut wan njambi ngwuk kat yaa vi mina ligowun. Ngwuk kat vivat yalaa kavle vat yiliga nimba kat nima vat yiga kwunakiyowun. Nat nyan laataa kan nyan kavle vat yiliga nyana waa wanjeyanwan nyana nyaangit ana wukiyowun. Vililik pali kuvuk nyangu laataa wan nyan kavle vat yiliga nyana wanjeyan wan nyan kat nima vat yiga kwunakiyowun. <sup>2</sup> Ngwuk kat yalaa kavle vat yiliga nimba kat wuna maawut ana tivigiyandi. Ndi kat nima vat yiga kwunakiyowun. Tak vililik wan njambi ngwutnogwinala tiwa njimbla ngwuk kat wupma wowun. Mbambala kumba sivlamba liga ngwuk kat nat njambi waigowun. Pol kavle vat yiliga nimba kat ana kwunakiyandi waa wana yelavingweya. Ngi kat tiga ngwuk kat tak wowun. <sup>3</sup> Ngwuk Korin tiga nimba wun kat yelavitigangwuk. Pol Kraistna nyaangit nin kat mbutindi? E? Ana mbutindi? Waa yelavitigangwuk. Ngwuk kat yalaa Kraistna nyaangit mbutiwa vat ngwula minimba vigiyangwuk. Ngwuk kat yalaa Kraistna vapmba kavle vapmba yetiliga nimba kat nimba vat yigiyowun, vigiyangwuk. Yigumba ana ndi kat waigowun. Nimamba ndi kat mbuka waigowun. <sup>4</sup> Kraist kiyaa njimbla ndi kat va nimba ndi ava lapman nyana waa wandi. Ndi ava lapman nyan ana ndi, God wandi maa ndi kiyalaa laatndi. Nin ndina njivwa kwutiga nimba nino nin kat vilaa waligandi. Ndi ava lapman nimba ndi waa waligandi. Ngwuk wupma wana yelavitingweya. Ngwuk kat vivat yanin maa God nin kat ava kwindi maa ngwuk kat nima vat yiga kwunakiyanin.

<sup>5</sup> Ngwuk kita kita ngwutna maawupmba avla yelavik ngwula. Wun Kraistna mbaapmamba ligowun? E? Ana ligowun? Waa yelavik ngwula. Ngwuk kita kita maawupmba yelavik ngwula. Kraist wuna maawupmba ligowun? E? Ana ligandi? Waa yelavik ngwula. Kraist ngwutna maawupmba

tilapman yindeyan God ngwuk kat kai waigandi. <sup>6</sup> Ngwuk kat vivat yawun mala wun kat vilaa Kraist ndina maawupmba ligandi waa wangweyan ngwuk kat woviyaguga ligowun. <sup>7</sup> Njimbla njimbla ngwuk kat tiga God kat wagalaligowun. Kavle vat yilandi walaa wagalaligowun. Apma vat yetingwangat ngwuk kat woviyaguga ligowun. Wuna si kwutaa kwusongwangat ana wan nyaangit ngwuk kat mbutigowun. Wuna si kat kai waa viyesandaga ngwuk apma vat yetilingweyan ana ngwuk kat kai waigowun. <sup>8</sup> Ngwuk kat vivat yaweyan kwo vat ana ngwuk kat yigiyowun. God waa apma vat mina ngwuk kat yigiyowun. Ndina apma vak kai walaa ngwuk kat kwo yiweyan ana nglaatndi. <sup>9</sup> Pol ndi ava lapman nyana waa yelavika ngwuk apma vat mina yiga yetilingweyan wan vak kwowa. Kita nda kat mina wun woviyaguga ligowun. Kavle vak kwagalalaa apma vat mina yiga yetingwangat woviyaguga ligowun. <sup>10</sup> Ngi kat tiga ngwuk kat kwunapmak wan nyaangit piliwutigowun. Piliwukwa nyaangit viga wukngweyan ngwuk kat yalaa ana nima vat yigiyowun. Ndina mbaapma nimba kat kwunapmak kat nima vat yiweyakwundu njambwi nyan wun kat kwindi. Kan kwondungwukkat kavle vat yivak kat ana kwindi. Apma vat kwunatinja vak mina yiga yetingwangat wun kat kwindi. <sup>11</sup> Kita mbaapma nimba kan nyaangit ngiyambak ngwuk kat aywaa mbukwa. Ali ngwula. Apma vat mina yiga yeti ngwula. Apma maawut mina yelavika yeti ngwula. Ngwut awat sowat ke waleangwa. Ngwuk wupma apma vat lingweyan God ngwutnogwinala tigiyanidi. Ndi nin kat nima vat yelavika ligandi. Ndi nin kat apma maawut kwiligandi.

<sup>12-13</sup> Awat sowat ngwutna taamba agwuk ngwula. Wunogwinala Kraistna mbaapmamba liga nimba aywaa ngwuk kat apma nandinya waligandi. <sup>14</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist nin kat kwunatinda vak wan vak kuvuk viga wukngwangat wowun ngwuk kat. Ngiyambak.

## GALESIA

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwukna. Wun Aposel wun. Ndu nyan wun kat ana wandi aposel tiwangat. God kita nyan kat wan nyaangit ana kwindi wun kat wandi maa aposel tiwangat. Jisas Kraistno nina nyaek Godno mbitnai wambit maa aposel tigowun. Tat God wandi mala Jisas Kraist kiyalaa laatndi. <sup>2</sup> Wunogwinala lia kita mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi. Ngwutna kava Galesia walinja kavamba liga ngepma ngepmamba God kat yelavipmak yisoolaa liga nimba kat aywaa apma nandinya waliganin.

<sup>3</sup> Nina nyaek Godno nina njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat apma vat awagapma kwimbangat wowun. Apma maawutno tingwangat apma vat kwimbangat wowun. <sup>4</sup> Kraist yalaa ndina mbangi nin kat tiga avla kwo kwindi. Mbambala liga kavle vat tat nin kat ngilaa lindi. Wungi kavel vak kat njalapmat Krasit yandi. Nina nyaek God wandi mala yandi. <sup>5</sup> God nin kat apma vat yindi. Ngi kat tiga njimbla njimbla ndina si kwusogiyandin. Apma vatna.

### *WAN APMA NYAANGIT KFTGA MINA LIGANDI*

<sup>6</sup> Walingwa vak wutaa ngipali waa laakwun. Sivla ana li ngwuk kat kwagalawa. Kwagalawun maa kwiyatapman Kraistna apma nyaangik kat kwagalalaa mandit nyaangit kwutaa ligangwuk. God ngwuk kat wuna lak yagwa ngwula waa wandi. Ngwuk ndi kat manda kat kwagalavat tigangwuk. <sup>7</sup> Wan apma nyaangit nima sakwat kai. Kita ligandi. Nat apma nyaangit ana ligandi. Nat nimba ngwutna lak yandi. Kraistna apma nyaangik kat kai walaa nat mandit nyaangit mbutindi. Mandit nyaangit ngambuga kavle vak yelavikngwangat ngwuk kat kwiligandi. <sup>8-9</sup> Ke wula wan nyaangit. Ensel kita nyinangwupmba liga ngaga yalaa ngwuk kat mbutina apma nyaangik kat kai walaa mandit nyaangit kwindeyan ke wuka. Wan ensel ya vitiga kavat yigiyandi. Nino nimbun ngwuk kat mbutina apma nyaangik kat kai walaa mandit nyaangit kwineyan ya vitiga kavat yigiyandin.

<sup>10</sup> Wan nyaangit tat tamba wowun. Nat njamba wawat yigowun. Ninamba wutaa kwutaa lingwa nyaangik kat kita nyan kai walaa mandit nyaangit mbutndeyan ana nglaaati. Wan nyan ya vitiga kavat yigiyandi.

### *POL APOSEL TINDA VAK*

<sup>11</sup> Kita mbaapma nimba kita nyaangit ngwuk kat mbupmat tigowun. Ngwuk kat mbukwa apma nyaangit ndu nyan waa nyaangit ana ndi. <sup>12</sup> Kita nyananamba wungi vat nyaangit

ana wutwun. Kita nyan wungi vat nyaangit wun kat ana mbutndi. Jisas Kraist ndi ndinayi wun kat wan nyaangit mbukna.

<sup>13</sup> Tamba la njimbla Juda yeta vak vla yetuwa njimbla yetiluwa vak kat tamba wukngwuk. God yagwa wanda nimba ndi kat nima vat yiliwun. Godna mbaapma nimba kat sivat tiliwun. Tamba wukngwuk. <sup>14</sup> Wuna kita livi nimba kat Judana pavu kat kwulakwun. Nina ngwatna vak nimbun ndi kat kwulakwun.

<sup>15</sup> God yetuwa vapmba yetiwangat kai wandi. Apma vapmba yetiwangat God wandi. Ng kat tiga name wun kat kwutapman tila njimbla God wun kat viga lindi. Wun kat vilaa min wuna lak yaigamin ndina maawupmba God wandi. <sup>16</sup> Wun tamba nima nyan tiwun mala God ndina maawupmba wun kat ndina nyan Jisas kat visimongwindi waa viwun. God wun kat wandi. Wuna apma nyaangit Juda ana ndi nat nimba kat yiga ambuk waa wandi. Ndina nyaangit wutaa nat nimba kat ana wagalawun. <sup>17</sup> Jerusalemat ana yiwun aposel kat wagalavat. Jerusalemba liga nimba tat aposelat tindi. Wun ngini aposel tigowun. God waa nyaangit wutaa nat kavat Arebia walinja kavat yiwun. Wan kava kwagalalaa Damaskas walinja ngepmat yiwun.

<sup>18</sup> Naambi kuvut yindi maa Pita kat wagalavat Jerusalemat yiwun. Ndinonala sande vililik tiwun. <sup>19</sup> Nat nima sakwat aposel kat ana viwun. Aposel vililik mbik kat mina viwun. Pitogwi Jems kat mina viwun. Jems Jisasna yakwa nyana. <sup>20</sup> Ngwuk kat piliwukwa nyaangit woseka ana wowun. Apma nyaangitna. God wun kat viga ligandi. Woseka ana wowun ndi viga ligandi.

<sup>21</sup> Jerusalem kwagalalaa Siria walinja nima kipmamba liga ngepma ngepmat Silisia walinja nima kipmamba liga ngepma ngepmat yi ya liwun. <sup>22</sup> Yi ya yetiwa njimbla Judiamba liga Kraistna mbaapma nimba wuna mindama ana viga lindi. Wuna si ana wuka lindi. Kwutuwa njivwa nat nimba vilaa ndi kat yiga mbutndi. Mbutndi maa wutndi. <sup>23</sup> Waa nimbi wun kat wupma wandi. An nyan Pol tat nin kat nima vat yilindi. Pol vat yiga ndi kat siga viya yetinda nimba mbuta apma nyaangit ndi yiga mbutigandi waa walindi. <sup>24</sup> Wan nyaangit wutaa Judiamba liga nimba wandi. God Pol kat apma vat yindi. God apma nyana waa wandi.

## 2

### *POLAGWINAT APOSELO*

<sup>1</sup> Tiga liga ndimwe tamba vili kiyeli aynat yindi maa wu-nagwi Banabaso Jerusalemat yili. Kita nyan Taitas ndi kat wowun mala angwinala kita vat yindi. <sup>2</sup> God wun kat wandi,

wun yiwun. Jerusalemba la Jisasna mbaapmamba la nima nimbana la wun yiga yisolaa liwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbutuwa apma nyaangit ndi kat mbutiwun. Jerusalema la nima sakwat kwo nimba kat ana mbutiwun wan njimbla. Nima nimba kat mina mbutiwun. Pol mbuta nyaangit wutaa ngini kavle nyaangitna waa wana walingweya waa ndi kat mbutiwun. Pol mbuta nyaangit kavle nyaangitna waa nima wanjeyan wunai kwutaa njivwa kwo vatnat tigiya ndi. Kwukweya njivwa nimbun kwo vatna tigiya ndi. <sup>3-5</sup> Nat nimba wan yisolaa lina kava yalaa nin kat woseka wandi. Nino ngwutnogwinala kita mbaapma nimba nin waa woseka wandi. Nina mbaapma nimba ana ndi. Nin Kraist Jisasna mbaapma wuleilaa Juda yeta vak vla ana yetinin. Kwagalalaa vak kat wan nimba siga naguga vivat yandi. Nin kat yalaa Judana yeta vapmba yetiningat wandi. Wunagwinala yeta nyan Taitas ndi Juda ana ndi. Ndi Grikna. Wan nyan kat Judana mbangi pitinja vak vla ndina mbangi wan woseka wala nimba pipmak wandi. Ndi kat kai waa kwulaknin. Ndina mbangi ana pitndi. Tak ngwutnogwinala yetina njimbla ngwuk kat Juda yeta vak vla yeti ngwula waa ana wanin. Jerusalemba liga wan wana apma nyaangit kat kalipmak kat kai wanin. Ngi kat tiga ndi kat kai wanin.

<sup>6</sup> Wan Jerusalemba la nat nimba ndina nat nimba kat nimba nimba tinja vak viga lindi. Nima nimba tinja vak wun ana viga ligowun. Nima nimba tinja vak God ana viga ligandi. Ndi ndina maawut mina viga ligandi. Wan wanja nimba nimba wuna nyaangik kat kalipmak ana ngambundi. <sup>7</sup> Wan Jerusalemba la nat nimba ndina nat nimba kat nima nimba tinja vak viga lindi. Nima nimba tinja vak wun ana viga ligowun. Nima nimba tinja vak God ana viga ligandi. Ndi ndina maawut mina viga ligandi. Wan wanja nima nimba wuna nyaangik kat kalipmak ana ngambundi. <sup>8</sup> God Pita kat kwondu kwindi maa Juda kat aposelna njivwa kwuka waa apma nyaangit Pita mbutindi. Wuno nimbun. God wun kat kwondu kwindi maa Juda ana ndi nat nimba kat aposelna njivwa kwuka waa apma nyaangit wun mbutiwun. <sup>9</sup> Kuvuk nimba Pita, Jems, jon ndi kat njambwi nimba ndi wandi. God wun kat nima njivwa kwindi waa ndi kuvut nimba viga lindi. Ngi kat tiga wunogwi Banabas kat angkat taamba kwutndi. Kimbik kwutaa wandi. Pologwi banabaso wan Godna apma nyaangit Juda ana ndi nat nimba kat mbukiyambit. Nin wan apma nyaangit Juda kat mbukiyandin waa wandi. <sup>10</sup> Wun kat kita nyaangit mina mbutndi. Ninogwinala liga kwanda kwanda lapman wutaa maawupmba yelavika kwutaa yetiwun. Ndi kat kwunapmak nima njivwa kwutiwun.

*ANTIOKMBA POL PITA KAT KAI WANDI*

<sup>11</sup> Wun Antiok walinja ngepmamba liwun. Pita yandi. Kapmba wasigla laataa ndi kat kai wowun. Ndi kavle vat yindi maa ndi kat kai wawa vat nima sakwat nimba wutndi. <sup>12</sup> Pita ya kavle vat kingiyan. Tak Pita Antiok yalaa Juda ana ndi Jisasna mbaapma nimbonala Pita kitamba nao kiga lindi. Jems wandi maa Jerusalemba la ndi Juda Jerusalem kwa-galalaa Antiokat yandi. Yandi mala Pita Jisasna mbaapma nimba kat kwagalandi. Wan yaa Juda wupma yelavitndi. Juda ana ndi yetina vapmba ndina mbangi pitapman yijeyan ana glaatndi waa yelavitndi. Pita Juda waiga vak kat wutaa vaaka Jisasna mbaapma nimba kat kwagalandi. <sup>13</sup> Nat Jisasna mbaapmamba la Juda Pita kwagala la yetinda kavle vapmba yetindi. Banabas ndino wupma yivat yelavitndi. <sup>14</sup> Ndi Kraistna apma nyaangipmba ana yetindi. Ng kat tiga yetinja kavle vak kat vilaa ndi kat kai wowun. Pita kat ndina mindama sambimba wowun. Min Juda min. Min tat Juda ana ndi nat nimbonala tiga nao kiga limin. Juda yeta vak ana ndi. Min Juda yeta vak kat kai walaa yetimin. Mbambala yaa Juda yetina vapmba Juda ana ndi nat nimba kat yetigiyandi waa wandi. Min manda kat ndina kwundi wutaa ndina lak yimin waa wowun Pita kat.

*NDINYANGU AYWAA GOD NDI KAT KITA VAPMBA KWU-NATIGANDI*

<sup>15</sup> Nin kat name kwuti mala Judana mbaapma tiganin. Juda ana ndi nat nimba ana nin. <sup>16</sup> Nin kita vak kat viga liganin. Kita nyan Juda yeta vapmba yetindeyan God ndi kat min apma nyan min waa ana waigandi. Kita nyan Jisas Kraist kwuta njivwa kat wuna lak yaandi wandeyan God ndi kat min apma nyan min waa waigandi. Wanja nyaangit nino tamba wanin. Nin Juda nimbun wan vapmba waneyan God nin kat apma nimba ngwuk waa waigandi. Kita nyan Kraist kwuta njivwa kat kwagalalaa Judana lomba yetindeyan God ndi kat apma nyan min waa ana waigandi. <sup>17</sup> Nin Kraist kwuta njivwa kat nina lak yaandi waa wanin. Nin wupma waga yelavitiganin. Kita nyan Judana lomba yetilapman wuna lak yaandi wandeyan God ndi kat min apma nyan min waigandi waa yelavitiganin. Judana lomba yetilapman yeineyan Juda ndi nin kat vilaa waigandi. Ngwuk kavle vak yetiligangwuk waa waigandi. God nin kat vilaa wupma ana waigandi. Wungi kat tiga Kraistna vapmba yetindeyan kavle vak ana yetigiyandin. <sup>18</sup> Nat nimba kat Juda yeta vapmba yeti ngwula waneyan wan kavle vatna. Tak ngwuk kat mandit nyaangit wanin. Tak kupma wanin. Juda yeta la vapmba yetilina vak kat vilaa God nin kat apma vatna waa ana waigandi waa tat ngwuk kat wanin. Tat ngwuk kat mbutina apma nyaangit



twagalalaa ngini mandit nyaangipmba ngwuk kat waneyan waa kavle vatna. <sup>19</sup> Wun Juda yeta lomba ana yetiligowun. Ana alipsiga yetiligowun. Wuna tamba yelavika yetuwa kavle maawut tamba kiyandi. Wun kiya nyan vla ligowun. Anda vapmba Juda yeta lomba yetigiyowun. Ana alipsiga yetigiyowun. Wun kat God waa nyaangipmba alipsiga yetiligowun. <sup>20</sup> Kraist diwai krosmba kiya vla wuna tamba yelavika yetuwa kavle maawut kiyandi. Wunai yelavika yetiga vapmba ana yetiligowun. Kraist waa nyaangitmba yetiligowun. Ndi wuna maawupmba liga yetiweya vak kat wun kat mbutigandi. Godna nyan wun kat yinda vak kat yelavika yetiligowun. Wun kat nima maawut yelavika lindi. Wun kat tiga kiyandi. <sup>21</sup> God nin kat awagapma kwunatinda vak kat ana kai waigowun. Lomba yetiliga nimba kat mina God apma nimba ngwuk waa wandeyan Kraist manda kat nin kat tiga kiyandi. God wupma ana waligandi.

### 3

#### *GOD NIN KAT APMA NIMBA NGWUK WAA WAIGAA VAT*

<sup>1</sup> Ngwuk Galesiamba liga manda kat tungwengwan yiga yelavitigangwuk. Kanda ngwutnamaawut kavle ya. Jisas Kraist kiwai krosmba kiya vak ngwuk kat tamba mbukwun maa wukngwuk. Kiyanda vak va nimba bla tamba ligwuk. <sup>2</sup> Lomba yetingwa vak kat vilaa God ndina waagan ngwuk kat kwindi? E? Kai luwa. Wan apma nyaangit wutaa ngwutna maawupmba kwutaa lingwa vak vilaa God ndina waagan ngwuk kat kwindi. <sup>3</sup> Manda kat tungwengwan yiga wan vak kwagalaligangwuk. Tak God ndina waagan ngwuk kat awagapma kwindi. Wan vak kwagalalaa mbambala yelavitigangwuk. Nina apma njivwamba God kat kwunakiyanin waa yelavitigangwuk. Wupma ke yelavika. <sup>4</sup> God ngwuk kat tat ya vak kat ngwutna maawut tiviligandi? Wun ngwutna maawut ana tiviligandi waa yelavitigowun. <sup>5</sup> Manda kat God ndina waagan njwutna lak kwindi. Manda kat ngwuk kat God nima njivwa kwutndi. Lomba yetingwa vak vilaa kwutndi? Kai luwa. Wan apma nyaangit wutaa ngwutna maawupmba kwutaa lingwa vak vilaa kwutndi.

<sup>6</sup> Ndino Ebrahim wupma. Tamba God waa nyaangitmba piliwutndi. Ebrahim God waa nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi. Taaganda vak vilaa God ndi kat wandi. Min apma nyan min waa wandi waa piliwutndi. <sup>7</sup> Kita nda vingwangat wowun. God kat ngwula mbangi wiyo waavi taagnadeyan ngwuk Ebrahanna yelangi nimba ngwuk. <sup>8</sup> Tamba God waa nyaangit piliwutaa nimba wan vak piliwutndi. Juda ana ndi nat nimba God kat ndina mbangi

wiyo waavi taaganda vak kat vilaa God ndi kat apma nimba ngwuk waa wandeya vak kat tamba piliwutndi. Ngi kat tiga tat wan apma nyaangit Ebrahim kat piliwutndi. God min kat kwunatnda vak vla wan kipmana ngepma ngepmamba la nimba kat aywaa God ndi kat apma vat yigiyandi waa tamba Ebrahim kat piliwutndi. <sup>9</sup> Ebrahim God kat ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa God ndi kat apma vat yindi. God kat ndina mbangi wiyo waavi taaganda vla nina mbangi wupma wiyo waavi taagandeyan nino wupma nin kat god apma vat yigiyandi. <sup>10</sup> Apma vapmba lomba yetima vak kat vilaa God wun kat apma vat kwigiyandi waa kita nyan ytelavitndeyan ndi kat miwa ay. Tamba God waa nyaangit piliwuta nimba piliwutndi. “Kita nyan lo waa nyaangipmba aywaa yetilevilaa” waa tamba piliwutndi. <sup>11</sup> Kita vak vilaa liga maawupmba yelavitnin. Lomba yetilingwa vak kat vliaa God ngwuk kat apma nimba ngwuk waa ana waigandi. Tamba God waa nyaangitmba piliwutndi. Kita nyan God kat ndina mbangi wiyo waavi taagdndeyan God ndi kat kwunatndi maa apma vat kwo ligiyandi waa tamba piliwutndi. <sup>12</sup> Lomba yetingwa vak Jisasna njivwa wuna lak yaandi waa waneya vat kapma kapma vat mbit. Lomba yetingwa vat kapma vatna. Wan vak kat God waa nyaangitmba tamba piliwutndi. Kita nyan nima njivwa kwuka sakat samat lona vak kwutaa lindeyan ndi apma vapmba kwo liga tigiyandi waa tamba piliwutndi.

<sup>13</sup> Lomba yetina vak nin kat kavle vat yigiyandi. Wan kavle vat Kraistna lak yindi nin kat tiga wan kavle vak nin kat ana viga ligandi. Tamba wan vak Kraist yinda vak kat God waa nyaangitmba piliwutndi. Kita nyan mimba kaalajeyan wan nyan kai kavle vat aywaa ndina lak yindi waa tamba piliwutndi. <sup>14</sup> God nin kat apma vat yivat wandi. Tak God Ebrahim kat wandi. Ndinyangu kat apma vat yigiyowun wandi. God Juda ana ndi nat nimba kat apma vat yivat wandi God. Ngi kat tiga God yelavitndi. Kraist Jisas kiyanda vak kat nin kat tiga kiyandi waa yelavitnjeyan ndi kat wuna waagan kwigiyowun waa yelavitndi God.

### *TAMBA LA LO GOD WAA NYAANGIK KAT ANA KWU-LAKIYANDI*

<sup>15</sup> Wuna kitambaapma nimba ngwuk kat wupuseput mbupmat yigowun. Kan mbukwa wapuseput ngwula maawuk kat kwunakiyandi. Vililik pali paak awat sowat tamba kwiga klambit. Ngini yaiga nat kita nyan mbila paak kat ana kai waigandi. <sup>16</sup> Tamba Ebrahimgwi Godno paak awat sowat kwiga klambit. Ebrahimogwi ndina yelangimba ligiyaa nyano mbik kat God paak kwindi. Wan paakmba

liga God waa nyaangit Ebrahamna yelagimba ligiyaa nima sakwat nimba kat ana wandi. Ndina yelangimba ligiyaa kita nyan kat wandi. Wan kita nyan Kraist Jisasa. <sup>17</sup> Wan nyaangik kat yelavik ngwula. Godnogwi ebrahamo paak tamba kwiga klambit. Ndimwe 430 yindi maa Moses kwiya lo wan tamba klamba paak kat ana kai wandi. God tamba Ebrahim kat waa nyaangik kat ana kwulatndi. <sup>18</sup> Lomba yetinangat God nin kat kwivat wanda nda nin kat kwindeyan nin wupma waiganin. God waa nyaangitmba ana klanin. Nin nina njivwamba klanin waa waiganin. God wupma ana kwigiyandi. Min kat apma vat yigiyowun waa Ebrahim kat walaa God ndi kat apma vat yindi. Ebrahim lomba yetinda vak kat vkilaa God ana kwindi.

<sup>19</sup> Lo manda kat God Moses katkwindi. Lona vat minda vatna. Wan lona vak kingiyan. Ndinyangu aywaa wan lo kat vilaa yelavikiyandi. Nin kavle savle yetinin waa yelavikiyandi. Kavle savle ytinja vak kat ndi kat simogwivat God wan lo ngini kwindi. Ebrahamna yelangimba la kita nyan Kraist yandi maa lona njivwa ngilindi. Wan lo God ensel kat kwindi, Moses kat kwindi. Kwindi maa ndinyangu kat kwindi. Wan nyan Moses nindimba la nyana. <sup>20</sup> God Ebrahim kat paak kwindi njimbla nindimba la nyan ana lindi. God ndi kapma liga kwindi.

### LONA VAT

<sup>21</sup> Wan lo God waa nyaangik kat ana kalikiyandi. Wan lo God waa nyaangit kapma kapma njivwa vla ligambit. Wan lo ndinyangu kat ana kwunatigandi. Ndina njivwa kapma njivwa vla ligandi. Lona njivwa ndu nyan kat kwunatiga vla lindeyan kita nyan lomba yetiga nyan ndi wan nyan kwo ligiyandi. <sup>22</sup> God waa nyaangit tamba piliwutnja nyaangit kapma nyaangitna. Ndinyangu aywaa kavle savle yetiligandi. God waa lomba ana yetiligandi waa tamba God waa nyaangitmba piliwutndi. Ngi kat tiga God ndinyangu kat wandi. ngwuk Jisas Krasit kwuta njivwa nina lak yaandi wangweyan ngwuk kat apma vat kwo kwunakiyowun waa wandi God. <sup>23</sup> Tat lo nin kat ngilaa lindi. Mbambala ngilaa lindi vak ngilindi. Mbambala Jisas kwutaa njivwa kat maawupmba yelavitneyan God nin kat kwo kwunakiyandi. <sup>24</sup> Tat lo nin kat viga la nyan vla lindi. Jisas Kraistna mbaapma wuleinangat nin maawupmba liga wandi. Nina maawupmba God waa nyaangit kwutaa linin, God nin kat apma nimba ngwuk wandi. <sup>25</sup> Mbambala nina maawupmba God waa nyaangik kat kwutaa liganin. Nin kat viga la lo ana viga ligandi. <sup>26</sup> Nin Kraist Jisas kwuta njivwa kat vilaa nin kat tiga kwutndi waa yelavitiganin. Maawupmba yelavitna

vak kat vilaa God ngwut wuna nyangu ngwuk waligandi. <sup>27</sup> Kraistna yelangi wuleiliga nyan ndi Kraist yeta vak vla yetiliga nyana. <sup>28</sup> Jisasna mbaapma nimba ndi kita vapmba liga nimba ndi. Nin kapma kapma nimba nin waa ana waiganin. Nin Juda nin ngwuk Juda ana ngwuk waa ana waiganin. Nin njivwa kwutiga nimba nin ngwuk kwo viga la nimba ngwuk waa ana waiganin. Nin ndu nin ngwuk taagwa ngwuk waa ana waiganin. Kraist Jisasonala nin kita vapmba yetiliganin. <sup>29</sup> Kraistna mbaapmamba lingweyan ngwuk Ebrahamna nyangu ngwuk. God Ebraham kat kwivat wanda nda ngwulo ngwuk kat kwigiyandi.

## 4

<sup>1</sup> Tamba ngwuk kat wawa nyaangit nat samat ngambuvat wowun. Kita nyana mat nyan ngini ndina nyaekna wowun. Kita nyana mat nyan ngini ndina nyaekna kwanda kwanda klalaa viga ligiyandi. Mbambala mat nyana. Ana viga ligandi. Ndi kwo nyan vla ligandi. <sup>2</sup> Mat nyan tiga yetinda vak ndina nyaek waa nimba nat nimba viga lindi ndi kat. Dina nyaek waa njimbla yandi maa ndi kat viga la nimba kwagalandi maa ndi avla viga ligiyandi ndina nda kat. <sup>3</sup> Nino wungi vat sigit. Tat mat nyan vla linin. Kipmana vat nin kat viga lindi. Nina maawut yigumba ana yelavika linin. <sup>4</sup> God waa nandinya yandi maa God ndina nyan nin kat kwindi. Kipmana taagwa ndi kat kwuti maa lindi. Yalaa Juda yeta vapmba yetindi. <sup>5</sup> Juda yeta vak nat nima sakwat nimba kat ngilaa lindi. Wungi vak kat njalapmat yandi. Godna nimba tinangat yandi.

<sup>6</sup> Ngwuk Godna nimba tingwangat ngwuk kat simagavat God ndina waagan kwindi. Godna waagan nina maawupmba liga waligandi. God ngwula nyaekna waa nin kat waligandi. <sup>7</sup> Mbambala ngwut kwo nimba ana ngwuk. Tamba Godna nyangu ngwuk. Ngwuk Godna nyangu kat kwindeya kwanda kwanda klalaa viga ligiyangwuk.

### *GALESIAMBA LA NIMBA KAT POL NIMA VAT YELAVIKA LINDI*

<sup>8</sup> Tamba ngwuk Godna mindama viga ndina si ana wuka lingwuk. Kipmana vapmba yetingwuk. <sup>9</sup> Mbambala Godna mindama viga ndina si wuka ligangwuk. God ngwuk kat viga ligandi. Ngwuk manda kat wan vak kwagalalaa kipmana vapmba nat njamba yetivak waligangwuk. Manda kat wan vak kwagalalaa kipmana sivu njambiyana vapmba kwutaa yetivak waligangwuk. <sup>10</sup> Ngwuk nandinyana njambiya mbakna njambiya ndimwena njambiyana vapmba yetiligangwuk. <sup>11</sup> Wan kavle vak yingwa vak kat vilaa nima

vak yelavika tigowun. Gwutnogwinala liga ngambuwa vat kwo vatnat anagandi ya.

<sup>12</sup> Ngwuk kita mbaapma nimba Judana njambiya kat yelavikwa vat ngwutno yelavik ngwula. Wan njambiya kat ana yelavika ligowun. Ngwulo tak ana yelavika lingwuk. Tat ngwuk kat mbukwa njimbla wun kat ana kai wangwuk. Manda kat mbambala kai waligangwuk. <sup>13</sup> Tak ngwula ngepma yiga tuwa njimbla wun kat yelogwen kwutndi, tiwun. Tiga liga ngwuk kat wan apma nyaangit mbukwun. <sup>14</sup> Ngwuk kat yelavika ligowun. Wuna mbangi vivak kat kai walingwuk. Wuna yelogwen wuna mbangi kavle savle lindi. Ngwuk wun kat ana kai wangwuk. Wun kat yingwa vak ensel kita kat yingwa vak vla yingwuk. Wun kat yingwa vak Jisas Kraist kat yingwa vak vla yingwuk. <sup>15</sup> Ngwuk wun kat solat silingwuk. Mbambala manda kat mandit maawut yelavitigangwuk. Tak ngwuk wuna yelogwen kat kwunapmak kat tingwuk. Ngwuk ngwutna mini pingwuga klalaa wuna lak kwivak kat tingwuk wuna yelogwen kwunapmak. Mbambala manda kat mandit maawut yelavitigangwuk. <sup>16</sup> Ngwuk kat savagu la nyaangitna mbukwa. Ngwuk wun kat kimbuk yiga ligangwuk?

<sup>17</sup> Wuna kwupmba ya nimba ngwuk kat nimba njivwa kwutindi. Apma mnaawut yelavika ana kwutindi. Kimbik kwutaa vak kalipmat tilindi. Wun kat kai walaa ndina vapmba wukwangat tilindi. <sup>18</sup> Ngwuk kat apma vat yivat njivwa kwutnja vat apma vatna. Woviyaguga ligowun. Mbambala wunngwulogwinala ana ligowun. Nat nimba ngwuk kat kwunapmat yanjan apma vatna. Woviyaguga ligowun. Wan nimba ngwuk kat yaa nimba ngwuk kat kavle vat yivat yandi. <sup>19</sup> Ngwuk wuna nyangu vla ligangwuk. Wun nyan tiga taagwa kangit waa liga vla wupma ligowun ngwuk kat. Kraist yeta vak ngwula maawupmba lindeyan kangit yila vak vla ngiligiyandi. Wunai kwukna nimba vla ligiyangwuk. <sup>20</sup> Ngwuk kat miwa yiga ligowun. Ngwutnai liga ngepmat yivat tigowun. Ngwutna mindama viga wan nyaangit mbupmak kat wowun. Pasmaba piliwukweya ana nglaatndi. Ngwuk kat nimamba yelavika ligowun.

### *HEGAOGWI SERANA WAPUSEPUT*

<sup>21</sup> Ngwuk Judana lomba yetivak waligangwuk. Ngwuk kat kitga nda kat wagalavat yigowun. Lona vak kat yelavika yetigangwuk? E? Ana yelavitigiyangwuk? Lona vak kat ngwuk kat mbupmat yigowun. <sup>22</sup> Tamba Ebrahamna nyaangit piliwutndi. Ebraham taagwa vililik klalindi. Nat taagwa ndina taagwat. Nst taagwa ndina ngayna njivwa kwuta taagwat. Wumbit taagwa nyan kita kita kwupmbik. <sup>23</sup> Ndina

ngayna njivwa kwuta taagwakat Ebrahim nyan taagandi maa kwuti. nat taagwa God waa nyaangipmba Ebrahim nyan taagandi, kwuti. <sup>24-25</sup> God ndinyangu kat kwiya vililik ndana aveyambi vla liga taagwa mbit. Nat taagwana si Hega. God Moses kat lo kwiya njimbla Moses Sainai walinja nduwimba wokelaa klandi. Sainai walinja nduwi Hega walinja taagwana kipma. Hegagwi lila nyanondi kat nat nimba viga lindi. Ndina maawupmba ana yetindi. Wan lo klala nimbana angwa ngepma Jerusalema. Ndi Juda ndi. Wundi Juda ndi lona njivwa kwutiga nimba ndi. Nat nimba Hegana nyangu kat viga linja vak vla lo Juda kat viga lindi. Ndi ndina maawupmba ana yetindi. <sup>26</sup> Nin Jisna mbaapma nimba nin. Jerusalem nina angwa ngepma ana ndi. nina angwa ngepma nyinangwupmba ligandi. Lona njivwa kwutiga nimba ana nin. Lo nin kat ana kwutaa viga ligandi. <sup>27</sup> Tamba Aisaia God waa nyaangit piliwutndi.

Nyin taagwa nyin nyan kwutapman tinya vak kat nyin ke kilimali yelavika laga. Nyan kwutapman tiga nyin solat siga yeti. Ngini nyangu nima sakwat kwukiyanyin. Nyan kwutiga taagwa kat kwulakka nyan kwukiyanyin

waa wandi God waa tamba Aisaia piliwutndi. <sup>28</sup> Wan God waa nyaangit Sera kat yandi maa Aisak kat kwuti. nino Godna mbaapma nimba Godna nyangu nin. God wandi maa ndina nyangu vla ligangwuk. Aisak ta vla liga nin. <sup>29</sup> Hegana nyan ndi kwo yandi. Ebrahamo Hego mbilai kwuta njsvwamba yandi. Serana nyan God waa nyaangipmba yandi. Hegana nyan Serana nyan kat walea lindi. Wan vak vata tivwaligandi wan walea limba vat. Nat nimba ndi Judana vapmba yetinangat waligandi. Ngi kat tiga nin kat walea ligandi. Nin Godna waagan waa nyaangipmba yetiga nimba nin.

<sup>30</sup> Tamba God Ebrahim kat wanda nyaangit ndi Moses piliwutndi. Mina ngayna njivwa kwuta taagwa lila nyano mina ngaykat kai wamin yigambit. Wan nyan mina kwanda kwanda nda ana klaigandi. Nat nyan Sera kwukna nyan ndi mina kwanda kwanda nda aywaa klaigandi

waa wandi God Ebrahim kat waa tamba piliwutndi Moses. <sup>31</sup> Wuna kita mbaapma nimba, nin Hegana nyangu vla ana liganin. Juda yetiliga lo nin kat ana kwutaa viga ligandi. Serana nyangu vla liganin.

## 5

<sup>1</sup> Lo nin kat ngilaa lindangat Kraist njalapmat yandi. Ngwuk wupma kwo ligiyangwuk. Judana loat nat njamba wana wuleingweya.

<sup>2</sup> Wuna kwundi mina awuk. Wun Pol wun. Kan nyaangit ngwuk kat mbukowun. Juda mbangi pitinja vapmba nina mbangi pitneyan God nin kat apma nimba ngwuk waa waigandi waa yelavikngweyan Kraist ngwuk kat kwuta njivwa ngwukkat ana kwunakiyandi. <sup>3</sup> Ak wawa vak nat njamba ngwuk kat wowun. Juda mbangi pitinja vla nina mbangi pitneyan God nin kat apma nimba ngwuk waa waigandi waa yelavikngweyan Judana lomba aywaa yetigiyangwuk. Ndina lomba yetilevilaa yingweyan kavle vat tigiyangwuk. <sup>4</sup> Judana lomba yetina vak God vilaa ngwuk apma nimba ngwuk waa waigandi waa yelavikngweyan ana glaatndi. Wupma yelavikngweyan Kraist ngwuk kat ana alipsiga kwunakiyandi. God ngwuk kat ana alipsiga awagapma apma vat yigiyandi. <sup>5</sup> Nin wupma ana yelavitiganin. Kraist ya vak nina lak yaandi waa waneya nyaangit God wutaa nin kat awagapma apma vat yilingadi waa yelavitiganin. God ndina waagan nin kat kwindi maa nat njamba apma vat yindeya vak kat kawiga liganin. <sup>6</sup> Kraist Jisasogwinala kita vat tineyan mbangi pitneya vat God ana vigiyandi. Pitapman tineya vak God ana vigiyandi. Wan vak nima vak ana ndi. Nima vak kingiyani. Kraist kwuta njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagavat tigandi. Taagandi maa nat nimba kat kwunaka woviyaguga liganin. Wan nima vatna.

<sup>7</sup> Tak ngwuk wan apma nyaangit wuta savagu yetingwuk. Kanda wandi maa wan apma nyaangik kat kwagalagangwuk. Anda vatna butndi maa mandit vat yelavikngwa. <sup>8</sup> Ngwuk kat mbutnja nyaangit Godna nyaangit ana ndi. God ngwuk kat mandit nyaangitmba yagwa wandi. <sup>9</sup> Yis samat taaganja bret-nao nima nglei yindi. Ndino wupma. Wan kavle nyaangit mbutinja nyaangit ngwutna maawupmba wuleilaa nima nglei vak kavle yindi. <sup>10</sup> Wupma yelavika ligowun. Wan kavle vat kwagalagiyangwuk. Nin njambwi nyanonala kita vat tiganin. Kita mbaapmamba liganin. Ngi kat tiga kingi vat tinan wan kavle vat kwagalagiyangwuk waa yelavika ligowun. Wan nyan ngwutna maawut kavle yiliga nyan kat God ndi kat nima vat yigiyandi.

<sup>11</sup> Kita mbaapma nimba ngwuk Judana vapmba mbangi apik ngwula waa ana yiga butigowun. Ngi kat tiga wun kat Juda waleavat tigandi. Judana vapmba mbangi apik ngwula waa mbukweyan Juda wun kat ana waleavat tigiyandi. Kraist kiyaa vak kat mbukwa nyaangik kat ana kai waigandi. Wan nyaangit mbangi apik ngwula waa ana mbutigowun. <sup>12</sup> Wan

nimba ngwuk kat mbangi apik ngwula waa nimba ngwuk kat kai waa kwagalanjangat wowun.

<sup>13</sup> Kita mbaapma nimba, lo ngwuk kat yiga livak kat God kai wandi. kwo linangat wandi. Wupma wana yelavikngweya. Nin kwo liga tamba maawupmba yetigiyandin waa wana yelavikngweya. Mandip vapmba yeti ngwula. Nat nimba kat yelavika ndi kat kwunaka woviyaguga ali ngwula. <sup>14</sup> Lona angwa vat kingiyaa. Avla yelavika woviyaguga lingwa vla nat nimba kat wupma yelavika woviyaguga ali ngwula. <sup>15</sup> Ngwuk mbatna maaawut waalana maawut klalaa nat nimba kat kavle yivak kat wana yelavitingweya. Wan vapmba awat sowat yetingweyan ngwuk aywaa kavle yigiyangwuk.

*GODNA WAAGANA VATNO TAMBA MAAWUTNA VATNO*

<sup>16</sup> Wun kupma ngwuk kat mbutigowun. Godna waagan waiga nyaangitmba yeti ngwula. Tamba yelavika yetingwa maawutmba kavle vat ke yetingwa. <sup>17-18</sup> Godna waagan waiga vat nina tamba yetina maawut waiga vat kapma kapma vat mbit. Wan vak vililik awat sowat walea ligambit. Mama nimba liga vak vla ligambit. Ngi kat tiga kwo ana yetigiyandin. Wan vililik vat waiga nyaangitmba yetingweyan lo ngwuk kat ana kwutaa viga ligiyandi.

<sup>19</sup> Nin aywaa tambana maawut ta vat viga liganin. Ndina vak kingiyandin. sikwuka yambisik kwuka yetinja vak. Nat nimba kat kavle vat yilinja vat. Simblan wangilinja vat. <sup>20</sup> Waagan kat kwunatinja vat. Sivu walinja vat. Nat nimba kat walea linja vat. Kaawa viyaga ngambulinja vat. Tipmwigwula yilinja vat. Nyingi maawut tiga yilinja vat. Avla ndina mbangi mina kwunapmat yelavitingwa vat. Nat nimba kat kai walinja vat. Nin apma nimba nin ngwuk kavle nimba ngwuk waa walinja vat. <sup>21</sup> Nat nimbana nda klavat walinja vat. Nat nimba kat vatnyalinja vat. Nima sakwat nima ngu kilaa tungwengwan yiga kavle vat yilinja vat. Ngi vat vapmba tamba maawutmba yetiliga nimba yetiligandi. Tak ngwuk kat wan vak wana yiga yetilingweya wowun ngwukkat. mbambala nat njamba waigowun. Ngwuk kat. Wan vak ke yiga. Ngi vat kavle vapmba yetiliga nimba God viga liga kavat ana wuleigiyandi.

<sup>22</sup> Godna waagan waiga vat kapma vatna. Ndina waa vapmba yetigiyaa nimba ngi vapmba yetigiyandi. Nat nimba kat woviyaguga ligiyandi. Ndi solat siga yetigiyandi. Ndina maawut apma vat tindi, yetigiyandi. Ndi kat yinjeya kavle vak kat tiga ndina maawutmba kimbut ana kwiyatapman yigiyandi. Nat nimba kat apma vat yigiyandi. Ndi apma vat tiga nibat tigiyandi. Ndi ngambulinja vapmba yetiligandi. <sup>23</sup> Nat nimba kat yelavika yetiligandi. Ndina maawut waiga



kavle vak kat kwulatigandi. Ngi vapmba yetiliga nimba kat lo ana ndi kat kai waligandi. <sup>24</sup> Kraist Jisasna mbaapmamba liga nimba tamba yetinja ndina kavle maawuk kat kai waga kwagalanin. Wan tamba maawut Kraist kiya vla kiyandi. Ngi kat tiga wan tambana maawut waliga vak kat ana wutiganin. Tamba kiyandi.

<sup>25</sup> Godna waagan yetineya kupi vat nin kat kwindi. Ngi kat tiga ndinai waiga vapmba yeti ngwula. <sup>26</sup> Nin apma nimbantin. nat nimba kavle nimba ndi waa wana yelavitigweya. Nat nimbana maawuk kat kavle vat ke yingwa. Nat nimba kat tipmwigwula ke yingwa.

## 6

### AWAT SOWAT KWUNAK NGWULA

<sup>1</sup> Wuna kita mbaapma nimba, ngwula kita nyan kavle vat yindeyan vilaa ndina maawuk kat kwunak ngwula. Ngwuk Godna waagan waliga nyaangitmba yetiga nimba ngwuk ndina maawuk kat kwunak ngwula. Yigumba kwunak ngwula. Ngwulo ngwukkat yigumba viga ligiyangwuk. Seten ngwuk kat kavle maawut kwilandi. <sup>2</sup> Awat sowat yelavika kwunak ngwula. Awat sowat kwunakngweyan Kraist waa nyaangitmba yetiga nimba vla ligiyangwuk. <sup>3</sup> Kita nyan ndina maawupmba wun nima nyan wun waa yelavitgndeyan ndi nima nyan ana ndi. Wan nyan kavle maawut yelavika ligandi. <sup>4</sup> Ngwuk aywaa yetingwa vak kita kita avla siga nagu ngwula. Apma vapmba yetiligowun waa siga nagungweyan wovuna. Ngwutna maawutmba solat siga yelavika ligiyangwuk. Wun apma vat tuwa vat nat nimba kat kwulatigowun waa wana yelavikngweya. <sup>5</sup> God ngwuk kat wupma ana siga naguga viligandi. Kita kita ngwula njivwa kat God siga naguga vigiyandi.

<sup>6</sup> Kita nyan ngwuk kat God waa apma nyaangit mbutindeya ndi kat kiginda kwiga wenga agwimba ngwuk.

<sup>7</sup> Kavle maawutmba ke yelavikngwa. God kat ana kita vat pagwuga woseka waingangwuk. Kwutina njivwa vilaa God nin kat wenga kwigiyandi. Kita nyan kandi nda tundeyan nat mandit nda na wakiyandi. Wungi tunda nda mina wakiyandi. <sup>8</sup> Nino wupma yetigiyanin. Kita nyan tamba maawutmba yetindeyankavle vat yilinja vat klaigandi. Kita nyan Godna waagan waiga nyaangitmba yetindeyan wan nyan njimbla njimbla apma vat yetindeya vat kaligandi. <sup>9</sup> Nin apma vat yivak kat kilipangi yilanin. Apma njivwa mina kwuka yilineyan wan apma vak nina lak yaigandi God wenga kwindeya njimblamba. <sup>10</sup> Nat nimbonala lingwuk, ndi kat

apma vat ay ngwula. Nina kita mbaapmamba la nimba Jisas kat yelavika la nimba kat ndi kat apma nglei vatay ngwula.

*NGINI LA NYAANGIT*

<sup>11</sup> Tat wawa nyaangit piliwuta nyanamba pensil klalaa wan ngini nyaangit wuna taambamba piliwutiwun. Wan nima niman piliwukwa vandi viga ligangwuk. <sup>12</sup> Wundi nyangu ngwutna mbangi pipmat tiga nyangu. Alagumba la vak kat mina yelaika lindi. Ndina si avla kwusovak wan vak yiligandi. Wan nimba kupma yelavitandi. Juda ndi Jisas Kraist kiya vak kat yelavitina vak kat mbak vilandi waa yelavitndi. Juda yelavitina vak kat vilaamba nin kat nima vat yigiyandi waa yelavitndi. Ngi kat tiga Juda yetila vapmba yetiligandi. <sup>13</sup> Mbangi pitiga nimba aywaa Judana lomba ana yetiligandi. Yetilambilaa ligandi. Ngwuk mbangi pitingwa vak kat nat nimba kat mbupmat waligandi. Kupma waigandi. Wan nimba si avla kwusovak waigandi. <sup>14</sup> Wun wan vak kat mbupmak kat kai waligowun. Nina njambwi nyan Jisas Kraist kiyanda nyaangit mina mbuka ndina si kwusovak tigowun. Ndi kiyandi maa wan kipmana kavle vak wun kat ana kwutaa viga ligandi. Ndi kat tiga wun kiya nyan vla ligowun. Kipmana vapmba yetivak kat wunkai waligowun. <sup>15</sup> Mbangi pitnja nyan, o, mbangi pitapman yinja nyan kwo vatna. Alagumba yinja vatna. Wan nyan mandit kupi maawut klandeyan wan nima vatna. Angwa vatna. <sup>16</sup> Wan angwa vapmba yetiliga nimba ndi apma vat klambandi walaa wun woviyaguga ligowun. God ndi kat awagapma yinda vat klambandi walaa wun woviyaguga ligowun. Godna nimba aywaa ndino wupma klambandi walaa wowun.

<sup>17</sup> Mbambala nginina nyaangit piliwupmat yigowun. Nat nimba wunkat kai walandi. Wun Jisasna njivwa kwutiga nyan wun. Jisasna njivwa kwutiwun maa wun kat viyanja nglaw ngiliga wuna mbangimba.

<sup>18</sup> Wuna kita mbaapma nimba, nina njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilinda vat klambangwut walaa ngwuk kat wowun. Ngiyambak.

## EFESAS

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wunayi lavu nyingamba piliwuta ngwuk kat kwiga. God wandi maa Kraist jisasna njivwa aposelat tiga kwutigowun. Efesas walinja ngepmamba tiga Godna mbaapma nimba ngwuk kat kan pas piliwutaa kwigowun. Ngwuk Kraist Jisas kat maawupmba yelavika kwutaa yetiligangwuk. <sup>2</sup> Nina nyaek Godno nino njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat awagapma kwunapmbik maa apma vat tingwangat wowun.

### *GOD NIN KAT APMA VAT YINDI*

<sup>3</sup> Kraistna mbaapma wuleinin maa God nin kat apma vat yindi. Nyinangwutna apma nda nin kat aywaa kwindi. Ngi kat tiga nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God ndi kat nima sivu kiga tigiyanin. <sup>4</sup> Tamba God kipma ana kwuka lindi. kwutapman tiga yelavitndi. Wundi nimba ngini Kraistna mbaapma wuleigiyandi waa yelavitndi. Wuleilaa kavle wak yilapman apma vat mina yiga yetinan kat God nin kat wandi. nin kat nima maawut yelavika ndi kat kwutaa Kraistna mbaapmamba taagagiyowun waa yelavika tindi. <sup>5</sup> Tamba God nin kat yelavitndi. Jisas Kraist ndi kat kwutaa kiyandi maa wuna nyanguat tigiyanin waa ndina maawupmba yelavika tindi. <sup>6</sup> God wandi maa ndina apma nyan nin kat kwunapmak ngaga yandi. God nin kat awagapma apma vat yindi. Ndi kat sivu kiganin.

<sup>7-8</sup> Tak wan kavle vat nin kat ngilaa tindi. Kraist nin kat tiga kiyandi maa ngini ana wan nda ngilaa ligandi. Nina kavle vat tamba silimbwindi. God nin kat nima vat awagapma apma vat yindi. God nin kat apma maawut yelavita nin kat yindi. <sup>9</sup> God ndina maawupmba yindeya vak kat yelavit tindi. Kraist kat wowun maa ndi kat yiga kwunak kiyandi waa yelavit tindi. Tak yelavitinda vak pogwula tindi. Mbambala pogwulinda vak tamba nin kat visimogwindi. <sup>10</sup> God ndina yelavitnda vak ngini yaiga njimbla God wandi maa kak kiyaigandi. Wan vak kingiyandi. Kipmamba liga nda nyinangwupmba liga nda aywaa God ndi kat kwutaa kiyalaa yaa kitamba tindi, Kraist ndina njambwi nyanat tigiyanin. God wan vak kat maawupmba yelavitndi.

<sup>11</sup> Mbambala liga vak ngini yaiga vat kwo ana yaigandi. God maawupmba yelavita wandi maa yaigandi. God tamba nglei maawupmba yelaviaa wandi maa mbambala Kraistna mbaapma wuleilaa ndinogwionana kitamba yetiliganin. <sup>12</sup> Nin Juda tak Kraistna nyaangit wutaa maawupmba

yelavika kwutaa tinin. God nin kat apma vat yindi. Ndi apma nyana waa waliganin.

<sup>13</sup> Ngwuk Juda ana ngwuk. Ngwutno ngini Kraistna apma nyaangit wutaa maawupmba yelavika ngwutno kwutaa lingwuk. Kwutaa lingwuk maa ngwutna kavle vat silimwindi. silimbwilaa ngwuk wuna nimba ngwuk walaa ndina waagan ngwuk kat kwindi. Wuna waagan kwigiyowun waa tak wanda vapmba ngwuk kat kwindi. Ndina waagan nin kat kwindi, klalaa nin ndina nimba nin waa yelavika liganin. <sup>14</sup> God nin kat mbambala samat kwunatndi. Ngini wuna nimba ngwuk ngwuk kat aywaa kwunakiyowun waa God nin kat wandi. Nin kat kwindi waagan klalaa woseka ana wandi. Ngini aywaa nin kat kwunakiyandi waa yelavitiganin. God apma vat yindi. Ndi apma nyana waa waliganin.

### *POL NDI KAT TIGA GOD KAT WAGALANDI*

<sup>15</sup> Njambwi nyan Jisas kat maawupmba yelavika kwuta lingwa vak wuno wukwun. Godna nimba kat nima maawupmba yelavika kwunatingwa vak wuno wukwun. <sup>16</sup> Wutaa ngwutna si waga God kat sivu kiligowun njimbla njimbla. God kat wagalaweya njimbla ngwuk kat apma vat yilinda vak kat yelavika tigowun. <sup>17</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God ngwuk kat apma maawut kwindangat wagala tigowun. Ndinamba apma maawut klalaa apma vak yelavika Godna angwa vak viga ligiyangwuk. <sup>18</sup> Godna angwa vak kemba liga nda vla tigandi. Ndina angwa vak ngwulo vingwangat wagala tigowun. Ndina angwa vak vilaa ngini ngwuk kat yindeya apma vat mbambala vigiyangwuk. Mbambala wan vak klavak kawiga ligangwuk. Ngwuk kat yindeya apma vatna sakwat mbambala vigiyangwuk. <sup>19-20</sup> Ndina angwa vak vilaa ndi kat kwutaa la nimba nin nin kat kwindi kwondu vigiyangwuk. Tagula ava liga kwondua. Nin kat kwindi kwondu tak Kraist kat kwindi maa kiyalaa liga laatndi. Laataa nyinangwut wokelaa ndina nyaek Godna yaagindan naangimba ndaa ligandi. <sup>21</sup> Ndaa liga njambwi nyan tiga nat nimba kat viga ligandi. Nyinangwupmba liga njambwi liga nima nimba kat viga ligandi. Kan kipmamba liga njambwi nimba ndina nima nyana. Ngini tigiya njambwi nimba ndina nima nyanat tigiya. <sup>22</sup> God wandi maa ndina njambwi nyanat tigandi. God wandi maa ndina mbaapma nimbana njambwi nyanat tigandi. Nat nimba kat kwulatiga nyan ndina njambwi nyanat tigandi. Ngi kat tiga nat nimba kat ana vaak kiyandi ndina mbaapma nimba. <sup>23</sup> Kraistna mbaapma nimba ndina mbangi vla ligandi. Ndi ndina nambu vla tigandi. Ndinai kwiya kwondumba ndina mbaapma

nimba njivwa kwutigandi. Nyinangwut kipmamba liga nda aywaa ndinai kwiya kwondumba ndina njivwa kwutigandi.

## 2

### *KIYALAA LIGA LAAKNA NIMBA VLA TIGANGWUK*

<sup>1</sup> Tamba ngwuk Juda ana ngwuk aywaa God kat kai waa kavle savle yiga yetingwuk. Ngwuk kiya nimba vla yetingwuk. <sup>2</sup> Ngwuk tamba njimbla kipmana kavle vak kwuka kavle vat yeta waagana njambwi nyana kwundimba yetingwuk. Mbambala wan kavle nyan God kat kai waliga nimbana njambwi nyana. <sup>3</sup> God kat kai waliga nimba nin aywaa tamba yetinja vla yetinin. Nina kavle maawut yelavika nina mbangina kavle kwundi wuka yetinin. God kavle nimba kat sindeya vak vla nino nin kat wupma sigenda.

<sup>4</sup> Nin kat ana sindi. Nin kat nimamba miwa yiga nima maawut yelavika tindi. <sup>5</sup> Nin tamb Godna kwundi wupmak kat kai wanin. Kiya nimba vla linin. God wandi maa Kraist nin kat kwunatndi maa apma vat tinin Kraist kiyalaa laatnda vla kiyaga laakna ndina nimba vla tiganin. God nin kat awagapma kwo kwundatndi. Nimamba wengaklalaa tiga ana kwunatndi. <sup>6</sup> Kraist Jisasna mbaapma wuleinin maa God nin kat wandi. Wuna nyannyinangwut wokelaa nat nimba kat viga linda vla ngwulo ndinogwinana viga tigiyanngwuk waa wandi God. <sup>7</sup> Nin kat manda kat wupma wandi. Nin kat nima maawut yelavika Jisas Kraist kat ay wandi. Jisas Kraist yalaa nin kat kwunaka kalilinda vak vilaa nat nimba waigandi. God ndi kat awagapma apma vat yindi waa njimbla njimbla waigandi. <sup>8</sup> God kat yelavika kwutaa linin maa nin kat God kwo kwunatndi. Nin nina maawupmba avla ana kwunatnin. Godna maawupmba nin kat two kwunatndi. <sup>9</sup> Nin nima njivwa kwuka nin avla ana kwunatnin. Ngi kat tiga kita nyan wun nima njivwa kwuka avla kwunakwun. Apma nyan wun waa ana waiggandi. God ndi nin kat kwo kwunatndi. <sup>10</sup> Tamba God nin kat yelavitgndi. Wundi nimba Kraist Jisasna mbaapma wuleilaa apma njivwa kwukiyandi waa God yelavita nsn kat kwutndi.

### *KRAIST MBAAPMA VHLIK KWUTAA KFTA SIMBA TIGIYAMBK WAA WANDI*

<sup>11</sup> Ngwuk Juda ana ngwuk. Juda ndina mbangi pitigandi. Ngwuk kat vilaa waligandi. Mbangi pitapman tiga nimba ndi waa waligandi. Tamba yiga yetingwa vak kat yelavik ngwula. <sup>12</sup> Tamba Kraistna nyaangit ana wuka tingwuk. Tamba Godna nimba vla ana tingwuk. Ngwuk nisingi vla tingwuk. God Juda kat kwinda vak ngwuk ana klalingwuk. Ndi kat mbuta nyaangit ana wuka lingwuk. Ngwuk Godna nyaangit

wutapman tiga kwo yetingwuk. God nin kat ngini apma vat yigiyandi waa ana yelavika yetingwuk. <sup>13</sup> Mbambala sivla ngepma tiga nimba vla ana tigangwuk. Kraist ngwuk kat tiga kiyalaa ngwuk kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. Mbambala ndinogwinana kitamba yetiga Judogwinala kita ngepma nimba vla tigangwuk. <sup>14</sup> Tamba Judagwi Juda ana ndi nat nimbo awat sowat ndi kai walindi. Ksi walinja vak ndina nindimba kilinja tivwi vla lindi. Ndi Kraist ndi kat tiga kiyandi maa kai walinja vat ngilindi. Tivwi ndanda vla ngilindi. <sup>15</sup> Judana njambia tiga nyaangik kat Kraist kai waakalitndi. Juda walinja nimbo nat nimbo ndi kat Kraist kwutaa ndina kita mbaapmamba taagandi. Taagandi maa awat sowat kai walinja vak ngilindi. <sup>16</sup> Kraist ndi kat tiga kiwai krosmba kiyandi maa mbapma vililik nimba awat sowat kai walinja vak ngilindi. Ndi kat tiga kiyalaa ndi kat kwutaa kita mbaapmamba taagalaa God waa nyaangit wutnjangat ndi kat kalindi. <sup>17</sup> Tamba ngwuk Juda ana ngwuk. Godna ngwaymba ana tingwuk. Sivlamba tingwuk. Juda ndi Godna ngwaymba tindi. Ngwuk mbaapma vililik nimba ngwuk aywaa Kraist yalaa ngwuk kat wan apma nyaangit yaa mbutndi. Mbutndi maa wutaa ngwuk awat sowat kai walingwa vak ngilindi. <sup>18</sup> Mbambala Judo nat nimbo nin aywaa Kraist nin kat kwunatndi. Kwunatndi maa nin Godna waagan klanin. Ndina waagan klalaa God tiga kava yalaa kitamba ngambugiyanin. <sup>19</sup> Ngwuk Juda ana ngwuk. Mbambala Judana nisingi vla ana tigangwuk. Sivla ngepmamba liga nimba vla ana tigangwuk. Ngwutno Judo Godna mbaapma nimba kitamba tigambaapma nimba vla tigangwuk. Ngwuk Godna nyangu ngwuk. <sup>20</sup> Godna mbaapma ngay vla ligandi. Kraist Jisas ngayna kwaalik vla tigandi. Ndi aposel profet ndi waswak vla ligandi. Ngwuk mbaw vla ligangwuk. <sup>21</sup> Kraist ngay nginja kivu vla tigandi. Ndi ngay kwutaa lindi maa ngay ana kavle yigiyandi. Kavle yilapman tiga God yetigiya ngay vla tigiyanidi. <sup>22</sup> Ngwutno Kraistna mbaapmamba wuleilaa kan ngayna mbaw vla tigiyanidigwuk. Nat nima sakwat mbaw vla tiga nimbonana tigiyanidigwuk. Kan ngay Godna waagan yetiga गया.

### 3

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Kraist Jisana njivwa kwutiwun maa wunkat kwutaa kalabusmba taagandi. Nat njivwa kagalalaa ndina njivwa mina kwutigowun. Ngwuk Juda ana ngwuk. Nat nimba ngwuk. Judo Juda ana ndi nat nimbo ndi kat God kwutaa ndina kita mbaapmamba taaganda vak vilaa ngwuk kat tiga God kat wagala ligowun. <sup>2</sup> Ngwuk

kat kwunakweya njivwa wan njivwa God wun kat awagapma kwindi. Kwinda njivwana nyaangit tamba wuka tigangwuk. <sup>3</sup> God nima sakwat ngepma ngepmamba liga nimba kat kwunatndeya vak tak pogwulaa tindi. God wun kat wan vak tamba pogwulaa tindi. God wun kat wan vak tamba visimogwinda. Wa visimogwinda vak samat tamba lavu nyingamba piliwutaa ngwuk kat kwigowun. <sup>4</sup> Ngwuk kat kwiwa nyaangit vingweyan Kraist wun kat simogwinda vat ngwuk vigiyangwuk. <sup>5</sup> Tamba la nimba God pogwula linda nyaangit ndi ana wuka lindi. Mbambala Godna njivwa kwutiga aposelogwi profetno ndi wuka ligandi. Godna waagan ndi kat visimogwinda. <sup>6</sup> Tak pogwula tinda nyaangit kingiyandi. Tamba God Juda kat mina apma vat yilindi. Mbambala ninyangu aywaa wan apma nyaangit wutaa Godna mbaapmamba wuleigiyandi. Tamba Juda klanja vla klaigandi Godnanamba. God wandi maa Kraist Jisas ndinyangu aywaa ndi kat kwunapmak ngaga yandi. Juda kat mina ana yandi. Wan nyaangit tak pogwula tindi.

<sup>7</sup> Wan apma nyaangit yiga mbukweya kwondu God wun kat kwindi. Apma nyanat tiwa vak vilaa ana kwindi. Kwo kwindi. <sup>8</sup> Wun Godna nimbana njambwi nyan ana wun. Wun mat nyan wun waa yelavikwun. Nat nimba kat yiga Kraist yigiya nima apma vatna nyaangit Juda ana ndi nat nimba kat mbukweya njivwa God wun kat kwo kwindi. Wan njivwa manda kat wun kat kwo kwindi. Ana viga tigowun. Apma nyan ana wun. Kwinda vak apma vatna. Wan njivwa kwupmat woviyaguga tigowun. Apma njivwa. <sup>9</sup> Tak powula tinda nyaangit ndinyangu kat aywaa yiga mbupmbambin waa God wun kat wandi. Tak pogwula tinda nyaangit kak kiyandeya vat ndi kat ambuk waa God wun kat wandi. Tamba kan kipma God kwutndi, tamba wan nyaangit pogwula tindi. <sup>10</sup> Mbambala wan nyaangit tamba kak kiyandi. Nima sakwat nimba wan nyaangit wutaa Kraistna mbaapmamba wuleindi. Wuleinja vak vilaa nyinangwupmba tiga njambwi nimbagwi enselo waigandi. God apma nambo tiga yinda vak vla ndino wupma wuleindi. God yelavika tinda vak sakwat vatna. Apma vatna waa waigandi. <sup>11</sup> God nin kat wupma ana kwo yindi. Tamba ndina maawupmba yelavika linda vapma yindi. God ndinai yelavikna vapmba wandi maa nina njambwi nyan Kraist Jisas nin kat kwunapmak ngaga yandi. <sup>12</sup> Kraist kat maawupmba yelavita ndina mbaapma wuleilaa tiganin. Tiga liga God kat ana vaak kiyandin. Ndi kat yalaa ngambugiyanin. <sup>13</sup> Kita nda ngwuk kat mbuka tigowun. Ngwuk kat kwunapmak njivwa kwuka kaliliwun maa wun kat siga viyaligandi. Wun kat viyalinja vak kat ngwuk ke

yelavikngwa. Ngwuk kat kwunatuwa njivwa njgwulo ngwuk kat kwunakiyandi. Ngi kat tiga solat asi ngwula.

*KRAIST NIN KAT YELAVIKA LINDA VAK VINJANGAT WANDI POL*

<sup>14</sup> Nina nyaek God wan njivwa wun kat kwindi maa kwali kwali silaa ndi kat sivu liligowun. <sup>15</sup> God nina nyaekna. Kipmo nyinangwutno mbaapma mbaapma tiga nimbana nyaekna. <sup>16</sup> Godnana apma vat nima sakwat tigandi. God wandi maa ndina waagan ngwuk kat kwondu kwindangat wowun. Kwindi maa klalaa njwula maawut tagula maawut tigiyanidi. <sup>17</sup> Kraist kat ngwula maawupmba yelavikngwangat wowun. Kraist ngwuk kat nima maawut yelavika tinda vak kat yelavikngweyan ngwut nima njingwut tiga mi vla tigiyanigwuk. Ana kavle yigiyangwuk. <sup>18</sup> Ngwutno Godna mbaapmamba liga aywaa tiga nimbo Kraist nin kat nima maawut yelavika tinda vak ngwulo vingwangat wowun. Samat vingwangat ana wowun. Aywaa vingwangat wowun. <sup>19</sup> Kan kipmamba liga wan vak aywaa ana viga tigiyanigwuk. Nyinangwut wokengweyan aywaa viga tigiyanigwuk. Godnana vak ngwutna maawupmba nima sakwat tindangat wowun.

<sup>20</sup> God kat waganeya vak kat kwulaka apma vat yiligandi nin kat. ndinamba klavat yelavitneya vak kat kwulaka apma vat yiligandi nin kat. Nin kat ndina kwondu kwindi maa apma vat tiganin. <sup>21</sup> God ndina mbaapma nimba kat apma vat yindi. Apma vat yinda vak vilaa nat nimba waigandi. God apma nyana waa waigandi. God wandi maa Kraist Jisas apma njivwa kwutnda vak vilaa waiganin. God apma nyanat tinda vat njimbla njimbla tigiyanidi. Ana ndi ngiligiyandi waa waiganin.

## 4

*NIN KRAISTNA MBANGI VLA TIGANIN*

<sup>1</sup> Wun njambwi nyana njivwa kwutiwun maa vilaa wun kat kwutaa kalabusmba taagandi, tigowun. God ngwuk kat ndina mbaapmba taaganda njimbla ngwuk kat wupma yeti ngwula waa wanda nyaangipmba yeti ngwula. Ke kwagalaga. <sup>2</sup> Wun njambwi nyan wun waa ke wangwa. Nat nimba kat nimamba kwondu wogwuga ke tingwa. Nat nimba kat kawiga ali ngwula. Nat nimba kat nima maawut yelavikngweyan ndi kat kwkunakngwula. Kwunatingwa vak vilaa nin kat nima maawut yelavika tigandi waa waigandi. <sup>3</sup> Godna waagan kita vat yetingwangat ngwuk kat waligandi. Wan walinda vak ke kwagalangwa. Ngwuk kat kwindi apma maawut ngwuk kat kita mbaapmamba nginja yaaw vla



tigandi. <sup>4</sup> Godna mbaapma kita mbaapmat. Godna waagan kita mina tigandi. God nin kat yagwa walaa ngini nin kat kwunatndeya vak kat kawiga liganin. Kawiga tina vat kita vakna. <sup>5</sup> Nina njambwi nyan kita nyana. Maawupmba yelavika kwutaa lina nyan kita nyana. Ngu yagulaa ndina mbaapma wuleina vat kita vatna. <sup>6</sup> God ndi kita tigandi. Ndinyangu aywaa ndina nyaekna. Ndinyangu aywaa ndina njambwi nyana. Nino aywaa ndina kwundi wuka yetiliganin. Nino aywaa nina maawupmba yetiligandi God.

<sup>7</sup> Kraist nin kat kita nyan kita nyan kwutneya njivwana kwondu nin kat kwindi. <sup>8</sup> Tamba la nimba God waa nyaangit lavu ningamba kupma piliwutndi.

Yiga nima sakwat nimba kat kandi kwutaa kaliga nyinangwut wokela ndina nimba kat nima wenga kwindi

waa tamba piliwutndi. <sup>9</sup> Nyinangwut wokendi waa manda kat piliwutndi. Anda kaamba tiga wokendi. Tak ndaindi. kipma pulat ndailaa wokendi. <sup>10</sup> Kipma pulat ndailaa nyinangwutnat wokendi. Wokelaa kava kava aywaa wun viga ligowun wandi. <sup>11</sup> “Ndi kat nima wenga kwindi” waa tamba lavu nyingamba piliwutndi. Ndi kat kwutnjeya njivwana kwondu kwindi. Nat nimba kat aposelna njivwa kwindi. Nat nimba kat profetna njivwa kwindi. Nat nimba kat ngwuk kava kava yiga wuna nyaangit mbuka evanselisna njivwa akwuk ngwula waa wandi. Nat nimba kat ngwuk wuna mbaapma nimba kat viga liga pastona njivwa akwuk ngwula wan wandi. Nat nimba kat tisana njivwa kwindi. <sup>12</sup> Nat nimba Godna njivwa apma vat kwutnjangat ndi kat mandip mandip njivwa kwindi. Wan njivwa kwuka Kraistna mbaapma nimba awat sowat ndino kwunak kiyandi. <sup>13-14</sup> Kwunatndi maa kita vak yelavika Godna nyana angwa vak yelavika viga ligiyanin. Ndina nagwa vak vilaa mat nyangu vla ana tigiyanin. Nino nima nyangu vla ligiyanin. Kraist tinda vla tigiyanin. Kraist tinda vla tiga woseka waiga nimbana kwundi ana wuka tigiyanin. Nat nimbana maawut kavle yivak kat ngambunjeyan ana wuk kiyandin. tagula maawutno tigiyanin. Mwuk pali viyandi, yi ya liga vaala vla nina maawut ana wupma tigiyanin. <sup>15</sup> Wan kavle vat ana yigiyanin. Nin nat nimba kat ana woseka waiganin. Ndi kat nima maawut yelavika apma nyaangipmba ngambu kiyandin. Yetineya vak aywaa Kraist yeta vla yetigiyanin. Ndi nina njambwi nyana. <sup>16</sup> Nin katkwinda mandip mandip njivwa kwuka ndina mbangina nda vla ligiyanin. ndinai yelavik vapmba mandip mandip njivwa kwutiganin. Kiita nyana mbangina nda kavle yindi, ndina mbangina nat nda kwunakiyandi. Nino wupma tiganin.

Mandip mandip njivwa kwuka awat sowat kwunatiganin.

*MANDIP VAPMBA YETI NGWULA*

<sup>17</sup> Njambwi nyan waa vak ngwuk kat wowun. Awuk ngwula. Godna nyaangit wutapman nimba yetinja vla ke yetingwa. Ndi kavle savle maawut yelavika yetigandi. <sup>18</sup> Ndina maawut kulun wala tiga nda vla tigandi. God kwiya apma maawut ana klalindi. Ndi klavak kat kai waa kavle savle yelavika tigandi. <sup>19</sup> Ndina mbangi wup ana yiligandi. Apma vat kwagalalaa kavle vat mina yiga yetigandi. Mandip mandip kavle vak yiga yetigandi.

<sup>20</sup> Yiga yetinja vak Kraistnanamba wukngwa nyaangit kapma nyaangitna. <sup>21</sup> Kraistna nyaangit tamba wuka yetigangwuk. Wutaa ndina mbaapma wuleingwuk maa nat nimba Jisasna angwa vak ngwuk kat visimogwindi. <sup>22</sup> Ngwutna tamba maawut kwagala ngwula. Tamba wungi kavle maawupmba yetingwuk. Kwagala ngwula. Tamba yiga yetingwa kavle vat ngwula maawuk kat kavle yilindi. <sup>23</sup> Mbambala kupi maawupmba yelavika yeti ngwula. <sup>24</sup> Kan wawa kupi maawut Godnana maawut tiga vla tigandi. Kan kupi maawupmba yelavikngweyan apma njivwa mina kwuka apma vat yelavika yetigiyangwuk.

<sup>25</sup> Tamba woseka waa yetingwa vak kwagala ngwula. Ngwuk kita mbaapma nimba ngwuk. Ngwuk awat sowat ke woseka wangwa. <sup>26</sup> Nat nyan kat njikngweyan wan njikngweya vat ke wata linda. Tiga yiga ngan ndandeyan kavle vat yigiyangwuk. Kwiyatapman kwagala ngwula. Kavle vatna. <sup>27</sup> Seten kat njika wangwuk, yigandi. Njika walapman yingweyan ngwula maawuk kat kavle yigiyandi. <sup>28</sup> Tamba lamba nat nimbana nda sikwutiga nimba wan vak kwagala ngwula. Wan vak kwagalalaa njivwa kwutaa wenga klalaa sanya lapman nimba kat agwi ngwula. <sup>29</sup> Nat nyan kat ke simbwiga wangwa. Ndi kat kwunakngweya vat mina ngambu ngwula. Wupma ngambungweyan wutqa nimba apma maawut yelavika apma vat yetigiyandi. Ndi kat kwunakiyangwuk. <sup>30</sup> Kita kavle nda ke ngambungwa. Godna waagana maawut ngwuk kat mbaak kavle yilandi. Godna waagana maawut ngwuk kat mbaak kavle yilandi. Ndi Godna waagan ngwuk kat apma maawut kwiligandi. Kwinda maawupmba yelavitigangwuk. Ngini God nin kat apma vat aywaa kwunak kiyandi waa yelavitigangwuk. <sup>31</sup> Kavle nimba ndi waa ngwula maawupmba ke yelavikngwa. Ngwula mbangi waiga vak ke wukngwa. Nat nimba kat ke woku walea tingwa. Nat nimba kat ke kai wangwa. <sup>32</sup> Wan kavle vat kwagalalaa nat nimba kat nima maawut yelavika apma vat ndi kat ay ngwula. God kat kavle vat yingwa vak

tamba kwagalandi. Kraist silimbwindi maa kwagalandi. Ana ngini yelavika tigandi wan vak. Ngwuk kat nat nimba kavle vat yinja vak ngwutno kwagala ngwula. Ngini ke yelavika tingwa.

## 5

### *APMA VAT YIGA YETI NGWULA*

<sup>1</sup> Ngwuk Godna nimba ngwuk. Ngwuk kat woviyaguga tigandi. Ngi kat tiga yetinda vla yeti ngwula. <sup>2</sup> Kraist nima maawut yelavika tiga nin kat tiga kiyandi. Kiyanda vat tamba la Juda God kat kwunapmak kwinja nda vla tigandi. Tamba Juda God kat kwinja ndana njangu wutaa liga wandi. Apma vatna wun kat yingwa waa God wandi. Kraist nin kat nima maawut yelavika tinda vla nino nat nimba kat wupma nima maawut yelavika tigiyanin.

<sup>3</sup> Sik yambisik yiga kavle vat yiga nat nimbana nda klavat walinja vak ke yingw <sup>4</sup> Kavle kwundi, nat nimba kat kwusisiligan ngambulinja kwundi, njika walinja kwundi ngwuk ke wangwa. God kat mina apma kwundi ngambuga ndi kat sivu kiga ali ngwula. <sup>5</sup> Kita nda vingwangat wowun. Sik yambisik yiliga nimba kavle vat yiliga nimba, nat nyana nda klavat waliga nimba Godno Kraist iga liga kava ana wuleigiyandi. Ndi kita nyan nat nimbana nda klavat yelavika tindeyan kavle waagan kwunatigiya nyan vla tigiyanin.

<sup>6</sup> Wan kavle vat yingweyan God ngwuk kat ana sigiyandi waa waliga nimbana nyaangit ke wukngwa. Ngwuk kat woseka waligandi. Ndina nyaangit wupmak kat kai waliga nimba ndina nyingi maawupmba tiga ndi kat sigiyandi. <sup>7</sup> Kindi nimba kavle nyaangit woseka waa yetiga nimba ndi. Ndinogwinana ke yetingwa. <sup>8</sup> Ngwuk tamba kulun wala la kava ta nimba vla tingwuk. Mbambala tamba njambwi nyana nimba tigangwuk. Ngwuk kembera liga kava tiga nimba vla tigangwuk. Kembaga liga kava tiga nimba apma vapmba yetigandi. Ngwulo wupma apma vat yeti ngwula. <sup>9</sup> Kembera kavamba tiga vla apma vat yetiga nimba ndi kavle vat kwagalalaa apma vat mina yetiga woseka ana waligandi. <sup>10</sup> Njambwi nyan woviyaguga tinda vak kat kwaka ali ngwula. <sup>11</sup> Kulun wala liga kavamba tiga kavle vat yetiga nimbana ke lingwa. Yilinja kavle vat kwo vatna. Ndi kat wan apma vat visimogwi ngwula. <sup>12</sup> Pogwuga yilinja kavle vat kat wun ana mbuk kiyowun. Mbupmak kat wuna mbandi wup yigandi. <sup>13</sup> Pogwula kavle vapmba yetiga nimba apma vat yiga yetineya vak kat vilaa yelavikiyandi. Nin kavle vat yiga yetiliganin waa yelavikiyandi. <sup>14</sup> Nin kavle vak yiga yetiliganin waa yelavita kavle vak kwagalalaa apma vak

yetigiyandi. Tamba la nyan lavu nyingamba ndino wupma piliwutndi.

Sindukwaliga nyan laap mila. Kiya nyano laap mila. Laapmin maa Kraist yalaa apma vat min kat simogwi kiyandi.

waa tamba piliwutndi.

<sup>15</sup> Ngwuk simblan ke yetingwa. Apma maawut yelavika yeti ngwula. Maawut yelavitapman yetiga nimba vla ke yetingwa.

<sup>16</sup> Kan mbambala tina njimbla nima sakwat kavle vat tigandi. Ngi kat tiga nima njivwa kwuka apma vapmba yeti ngwula. Ke kwo yetingwa. <sup>17</sup> Ngwuk simblan ke yetingwa. Njambwi nyan woviyaguga tinda vak vilaa wungi vapmba yeti ngwula.

<sup>18</sup> Nima ngu nima sakwat ke kingwa. Nima sakwat kingweyan tungwengwan yiga kavle yigiyangwuk. Godna waagan ngwukkat nimamba wuleiga ngwula mbangi tavindeyan wovuna. Apma vatna. <sup>19</sup> Godna si katsovat vi mbangu veiga Godna nyaangit tiga mbangu kwundi nglasi kwundi, wama kwundi awat sowat waga ali ngwula. Wan apma vatna. God kat ndi kat wama kwundi nglasi kwundi ndi kat katsovat ngambu ngwula. <sup>20</sup> Nina nyaek God nin kat yinda nda kat yelavita ndi kat sivu agi ngwula. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna si waga ndi kat sivu agi ngwula.

#### *NDU TAAGWANA NYANGIT*

<sup>21</sup> Kraist nina njambwi nyana. Nin mat nyangu vla liganin walaa nat nimbana nyaangit awuk ngwula. <sup>22</sup> Njambwi nyana kwundi wutina vak vla ngwut taagwa ngwutno ngwula lana kwundi awuk ngwula. <sup>23</sup> Kraist ndina mbaapma nimbana njambwi nyanat tinda vla ndino wupma ndu ndina taagwana njambwi nyanat tigandi. Kraist ndina mbaapma nimba kat kwunatndi maa ndina mbangi vla tigandi. <sup>24</sup> Nin Kraistna mbaapma nimba ndina kwundi wutina vla ngwulo taagwa wupma ngwula lana kwundi awuk ngwula.

<sup>25</sup> Kraist ndina mbaapma nimba kat nima maawut yelavika tiga ndi kat tiga kiyandi. Ndi kat nima maawut yelavika tinda vla ngwukndungwutna taagwakat wupma yelavika ali ngwula. <sup>26</sup> Ndi Kraist ndina mbaapma nimba kat tiga kiyandi maa ndina nyaangit wutaa ngu yagundi. Ngu yagundi, ndina kavle vak ngilindi. Ngilindi maa Kraist ndi kat kwutaa wenga nda vla God kat kwindi. <sup>27</sup> Kraist ndina mbaapma nimba kwunataa ndu taagwa kat klanja vla Kraist wupma ndi kat klandi. Ndi kat Kraist kwunatndi maa ndi apma vat mina tigandi. Ndi yigin taagwa vla tigandi. Mbangi kisi tapman nglambi tapman tiga nyangu vla tigandi. Apma vat mina tigandi. <sup>28</sup> Ngwut ndu avla ngwula mbangi kwunakngweya vak vla ngwutna taagwana mbangi wupma kwunak ngwula.

Ngwut kita mbangi nda vla tigangwuk. <sup>29</sup> Nat nyan ana ndina mbangi avla kavle yiligandi. Ndina mbangi kwunaka kiginda kwiligandi. Kraist wupma ndina mbaapma nimba kat kwunatigandi. <sup>30</sup> Ndi ndina mbaapma nimba nin. <sup>31</sup> Ndi tamba la nyan God waa nyaangit wutaa ndi lavu nyingamba tamba piliwutndi.

God wandi maa kita nyan ndina nyaek nyime kwagalalaa ndina taagwonana yetigiyandi. Mbik ngini kita nda vla tigiyaambik

waa tamba lavu nyingamba piliwutndi. <sup>32</sup> Wan piliwuta nyaangitna angwa vak ngiliga. Kraist ndina mbapma nimba kitamba yetinja vak kat yelavitaav lavu nyingamba piliwutndi. <sup>33</sup> Wan piliwuta nyaangitna angwa vat nat kita ligandi. Ndu taagwakat nima maawut yelavika lavu nyingamba piliwutndi.

## 6

<sup>1</sup> Mat nyangu ngwutna nyaek nyimena nyaangit awuk ngwula. Njambwi nyan wupma yingwangat ngwuk kat wandi. Ndina nyaangit wukngweyan apma vatna. <sup>2</sup> God tambakwiya njambiyana kita njambiya kwupma lavu nyingamba piliwutndi.

Nyaek nyimena nyaangit kwuka ndi kat kwunak ngwula waa lavu nyingamba piliwutndi. Nat njambiya kwo piliwutndi. Kan njambiya apma nyaangitno kitamba piliwutndi.

<sup>3</sup> Nyaek nyimena kwundi wuka tingweyan apma vat tiga ka kimpamba nima njimbla tigiyaangwuk. Waa piliwutndi.

<sup>4</sup> Nyaek nyime ngwutna nyangu kat nima vat kwo ke yingwa. Nima vat kwo yingweyan ngwuk kat awat walea tigiyaandi. Njambwi nyan waa nyaangipmba ndi kat kwunak ngwula.

<sup>5</sup> Njivwa kwuta nimba ngwutna viga la nimbana nyaangit awuk ngwula. Ndi kat kai waa ke wangwa. Maawut vililik vililik yelavika njivwa ke kwukngwa. Kraistna njivwa kwukngwqa vla ndina njivwa agwuk ngwula. <sup>6</sup> Njivwa viga liga nyan ngwuk kat viga la njimbla mina ke wanda njivwa kwukngwa. Njwmba njimbla wanda njivwa agwuk ngwula. Ngwuk kat vilapman yinda njimbla nimbun wanda njivwa agwuk ngwula. Nimamba ngwutna njivwa kwukngwangat God ngwuk kat wandi. Kraistna njivwa kwuta nimba vla tigangwuk. <sup>7</sup> Kwutingwa njivwa kat ke njika waga. Ngwuk kwo solat siga njivwa kwuka tigiyaangwuk. Njambwi nyan Polna njivwa kwutigowun waa yelavitaav nat nyana njivwa ndino agwuk ngwula. <sup>8</sup> Sanya klavat njivwa kwutiga

nimbo apma vat njivwa kwutnjeyan God ndi kat apma wenga kwigiyandi.

<sup>9</sup> Ngwuk njivwa viga liga nimba ngwutna njivwa kwutiga nimba kat apma vat ay ngwula. Ngwuk kat apma vat yinja vla ndi kat wupma apma vat ay ngwula. nimaba ndi kat wupma apma vat ay ngwula. Nimaba ndi kat mugu njaw viya ke waa. Yigamba ndi kat wangwuk vaatapman tiga njivwa kwukandi. Kita vak kat yelavik ngwula. Ngwutno ngwutna njivwa kwuta nimbo ngwut aywaa ngwutna njambwi nyan God kita ligandi nyinangwupmba. Njambwi nyanat tina vat vilaa nin kat ana yiligandi. God nin kat aywaa kita vat mina yiligandi. <sup>10</sup> Nginina nyaangitna piliwupmat yuwa. njambwi nyanonana yetiga ndinai kwiya ava agla ngwula. <sup>11</sup> God kwiya kao nimba kwusoa waavwi ngwutno kwuso ngwula. kwusolaa Seten ngwuk kat kavle vat yindeya vak kat kwulak kiyangwuk. Ngwuk kat ana sigiyandi. <sup>12</sup> Nat nimba kat kao yiliga nimba vla ana tiganin. Nin nyinangwupmba liga kavle nimba kat kao yiga liganin. Nin kavle waagan kavle wundumbu kavle wunjumbu kat kao yiga tiganin. Wundi kavle nda Setena kwundi wuka ndina njivwa kwutigandi. <sup>13</sup> God kwiya kao nimba kwuso waavwi mbambala ngwuk kwuso ngwula. Wan waavwi kwusongweyan kao yiga tiga nimba ngwuk kat ana siga vyaigandi.

<sup>14</sup> Kao yavat yigandi. Viga ali ngwula. God waa apma nyaangit yipmamba sikngwa let vla tigiyan. God apma vat yiga yetinda vak mawlava kapmongwa siot kapa vla tigiyan. <sup>15</sup> Nat nimba kat wan apma nyaangit mbutnja vak kwusolaa lingwa su vla tigandi. <sup>16</sup> God kat yelavika kwutaa linja vak ngwula waagit vla tigiyan. Kan waagit kwukngweyan Seten ngwuk kat yaagigiya ya vitiga vi ngwuk kat ana sigiyandi. <sup>17</sup> God nin kat kwunatnda vak kumbula lingwa kapa hat vla ligiyandi. Godna waagan Godna nyaangit ngwuk kat mbutiga vak waleavat kwutaa yingwa yak vla tigiyan. Wan walea nda Godnanamba klalaa kavle vak kat waleagiyangwuk. <sup>18</sup> Ngwuk kwo kavle vak kat ana kao yigiyangwuk. God kat wagalangwuk, ngwuk kat kwondu kwindi maa mina kao yigiyangwuk. Godna waagan God kat wagala ngwula waa wandi maa ngwuk wagala ngwula. Godna nimba kat tiga God kat wagala ngwula. Kavle vak kat kao yilingwa vak ke kwagalangwa. Kao yivak kat ngwula mbangi ke kilip mbangi yinda. <sup>19</sup> Wuno wun kat tiga God kat wagala ngwula. Mbukweya njimbla mbukweya nyaangit wun kat simogwimbandi walaa wunkat wagala ngwula. Tamba pogwula yetinda apma nyaangit mbambala kapmba mbukwangat wagala ngwula. <sup>20</sup> Wuna njivwa kingiyen. Wun

kapmba wan apma nyaangit yi ya mbutigowun. mbambala ana yi ya yetiligowun. Kalabusmba yetiligowun. Wan apma nyaangit nima kwundimba kapmba ngambuweyan wovuna. Apma vatna. Wupma mbukwangat wagala ngwula. <sup>21</sup>Wowun maa kita nyan yetuwa vilaa ngwuk kat yiga mbuk kiyandi. Ndina si Tikikas. Ndi nina kita mbaapma nyana. Ndi apma nyana waa waliganin. <sup>22</sup>Yetilina vat ngwuk kat yiga mbutndangat wowun. Wowun maa yigiyandi. Ngwutna ngepma yalaa ngwutna maawut kwunak kiyandi.

<sup>23</sup>Nina nyaek God nina njambwi nyan Jisas Kraistno ngwuk kat apma maawut kwimbangat wowun. God kat yelavika liga nina mbaapma nimba kat nima maawut yelavika lingwa vat ngwuk kat kwimbangat wowun. <sup>24</sup>Nina njambwi nyan Jisas Kraist kat njimbla njimbla woviyaguga tiga nimba God awagapma kwilinda apma nda klambandi walaa wowun. a kat klanja vla Kraist wupma ndi kat klandi. Ndi kat Kraist kwunatndi maa ndi apma vat mina tigandi

## FILIPAI

### *POL FILIPAI KAT PILIWUTA PAS*

<sup>1</sup>Wun Pol wun. Timoti wunogwio tigandi. An Kraist Jisasna njivwa kwutiga nyanli. Filipai walinja ngepmamba Godna mbaapma nimba kat kan pas piliwutaa kwiligowun. Ngwuk Kraist Jisasna nyaangit ngwutna maawupmba yelavika kwutaa tigangwuk. Ngwulogwi lika njambwi nimba ndinogwi wutnjangat kan pas piliwutaa ngwuk kat kwiligowun. Ngwuk kat Godna njivwa kwuka simogwi liga nyangu kat ndino ndi kat piliwutigowun. <sup>2</sup>Nina nyaek God nina njambwi nyan Jisas Kraist ngwuk kat apma vat yelavika yetingweya maawut awagapma kwimbambit walaa ngwuk kat wowun.

### *POL GOD KAT SIVU KENDI*

<sup>3</sup>Tiga liga ngwuk kat yelavika tuwa njimbla wuna njambwi nyan God kat gwuk kat tiga sivu kiligowun. <sup>4</sup>Ngwuk kat tiga God kat wagalaweya njimbla nima vat solat siligowun. <sup>5</sup>Tamba liga wan apma nyaangit butiwa njimbla wunogwi nala kita vat njivwa kwutingwuk. Yiga liga mbambala wunogwinala kita vat at kwutigangwuk. Wunogwinala kita vak njivwa kwutingwa vak kat yelavita ngwuk kat nima vat solat siligowun. <sup>6</sup>Kita da tamba viga ligowun. Tak God ngwuk kat kwunapmak njivwa kwutindi. Ngwuk kat kwunaka liga yiga Kraist Jisas yaiga njimblamba apma vat tigiyanwuk. Ngwuk kat kwunatinda njivwa ngilindi maa Kraist Jisas yaigandi. Viga ligowun. <sup>7</sup>Njimbla ngwuk kat yelavika luwa vat nglaatndi. Tamba wan apma nyaangit yi ya butuwa njimbla wunogwinala kita vat njivwa kwutingwuk. Mbutuwa nyaangit kat kaiwalaa wun kat kalabusmba taagandi. Mbambala wun kalabusmba liwun, wun kat ana kwagala ligangwuk. Ngi kat tiga ngwuk kat njimbla njimbla nimamba yelavika ligowun. <sup>8</sup>Ngwuk kat wuna maawupmba yelavika tuwa vat Kraist Jisas ndino ngwuk kat yelavika linda vat kita vakna. Ngwuk kat woseka ana wowun. God viga ligandi. <sup>9</sup>Ngwuk kat tiga god kat wagalaweya njimbla kupma wagalaligowun. Nat nimba kat nima maawut yelavika tinja maawut yiga nima yimbandi walaa waligowun ndi kat. Godna angwa vat viga wuka tinja vak nima yimbandi walaa ndi kat waligowun. Kan vat apma vat kan vat kavle vat waa siga nagulinja apma vat yiga nima yimbandi walaa waligowun ndi kat waa wupma God kat wagala ligowun ngwuk kat tiga. <sup>10</sup>Wagala luwa vat klangweyan apma vat tiga kavle vat kwagalalaa apma vat mina tigiyanwuk. Ngini



Kraist yaiga nandinya ngwuk kavle vat ana ligiyandi ngwulamba. Apma vat mina ligiyandi ngwulamba. nat nimba ngwuk kat vilaga ndi kavle nimba ndi waga ana ngwuk kat waigandi. <sup>11</sup> Jisas Kraist ngwuk kat kwiya apma vapba yetigiyangwuk. Wan apma vak nat nyanamba ana klaigangwuk. Nat nimba yetilingwa vak vilagalaga Godna si kwutaa katsoga apma nyan min waa waigandi.

*POL KALABUSMBA LINDA VAT*

<sup>12</sup> Wuna mbaapmamba liga nimba mbambala kita vat vingwan kat wowun. Wun kat kwutaa kalabusmba taaganja vak kavle vat ana ndi. Taagandi maa vilaa nima sakwat nimba wan apma nyaangit wutndi. Kan apma vakna. <sup>13</sup> Wun kat kalabusma taagandi maa vilaa ndi Kraistna njivwa kwutindan kat vilaa ndi kat kalabusmba taagandi waa waligandi. Njambwi nyan Sisana gay viga la nimbo nat nimba vilaa wupma waligandi. Kan apma vakna. <sup>14</sup> Nina kita mbaapma nimba kalabusmba tuwa vat vilaa vaaka linja vak kwagalalaa wan apma nyaangit vaat tapmannat nimba kat mbutigandi.

<sup>15</sup> Nat nimba wun kat kai walaa Krasitna apma nyaangit yiga mbuka pol kat kwagalalaa nina kwupmba yagwa ngwula waa waligandi. Nat nimba Pol ndi apma nyana waa Kraistna apma nyaangit viga mbutigandi. <sup>16</sup> Wuna si katsoga nyaangit mbutiga nimba wun kat woviyaguga ligandi. Tak God wunkat wandi maa kavle nyaangik kat kai walaa wan apma nyaangit mina mbutigowun. Ndi wan nimba kwutuwa njivwa kat vialigandi. God wan njivwa Pol kat kwindi waa viga ligandi.

<sup>17</sup> Wun kat waliga nimba kavle maawut yelavika liga Kraistna apma nyaangit mbutigandi. Avla nina si katsolina vak Pol kalabusmba liga vilaa ndi mbangi vali yilindi, tigandi. Apma vatna waa yelavita mbutigandi. <sup>18</sup> Apma maawut yelavika kavle maawut yelavika mbutinjeyan wovuna. Ndina mala. Kraistna apma nyaangit mbutinjeyan wun wutaa solat sigiywoun.

*KAN KIPMAMBA KWO LIWEYAN JISASO THIGIOWUN*

<sup>19</sup> Kalabusmba tiwun, wun kat God kat wagala ligangwuk kalabus kwagalalaa wogwewangat God kat wagala lingwa vat viga ligowun. Jisas Kraist kwiya waagan ndina apma maawut wun kat kwiligandi. Ngi kat tiga kalabusmba tiga kwagalalaa wogweweya vak viga ligowun. <sup>20</sup> Wunai yelavika liga vat kingiyan. God wun kat kwiya njivwa wun kwagala vak kat kai wowun. Nandinya nandinya vaat tapman kwupmat wawun. Mbambala nimbun kwupmat wowun kan njivwa. Kan njivwa kwutiwunmala Kraist wun kat

vilaa apma njivwa kwutima waigandi. Kan njivwa kwuka liga kiyaweyan Kraist wun kat waigandi. Apma njivwa kwutnimin waa waigandi. <sup>21</sup> Kiya lapman kan kipmamba kwo liweyan wovuna. Kipmamba kwo liga Kraistnonana kitamba yetigiyowun. Kiyaweyan wovuna. Kiyalaa apma wenga klalaa apma kavamba yiga ligiyowun. <sup>22</sup> Kiya lapman kan kipmamba kwo liweyan nima sakwat apma njivwa kwuka tigiyowun. Kiyaweyan apma kavat yigiyowun. Kiyaweyan apma vakna? Kiya lapman yiweyan apma vatna? Wun ana yelavika viga ligowun. <sup>23</sup> Maawat vililik yelavika ligowun. Kan kipma kwagalalaa Kraistnana yiga tivat tigowun. Apma vatna. <sup>24</sup> Kipmamba tiweyan ngwukkat kwunapmak njsvwa kwukiyowun. Wan apma nglei vatna. <sup>25</sup> Kan kipmamba kiya lapman kwo liweyan apma vala. Viga ligowun. Kwo liga ngwuk kat kwunapmak kan njivwa kwuka ligiyowun. Ngwuk Kraistna nyaangit wutaa solat siga maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. Ngwuk kat kwunakwun, solat singwa vat nima yigiyandi. <sup>26</sup> Ngwutnai liga kava yawun maa maawupmba yelavikiyangwuk. Nin Kraist Jisas kat ndi kat tiga wagalanin, kalabus kwagalalaa wogwelaa yandi. Kraist Jisas kat kwutaa lina vat tagula vatna waa yelavikiyangwuk.

### **WUNOGWINANA NJIVWA AGWUK NGWULA WAA WANDI POL**

<sup>27</sup> Kita nda nima nda ngwuk kat mbukiyowun. Ngwuk apma vat mina yiga Kraist waa nyaangit mina wuka yetingwula. Ngwuk kat ngini vivat yaweyan apma vat yetingweya vak vigiyowun. Ngini ngwuk kat vivat ya lapman yiweyan apma vat yetingweya vak waamba wukiyowun. Ngwuk kita maawut yelavika kitamba njivwa kwuka wan apma nyaangit mbutingwa vak wukiyowun. <sup>28</sup> Ngwuk kat kai waliga nimba kat ke vaakngwa. Vaatapman kwondumba ali ngwula. Vaatapmankwondumba lingwa vak kai waliga nimba vilaa waigandi. Nin kavle yigiyandin waa waigandi. God ngwuk kat kwondu kwindi, apma vat tigiyangwuk. <sup>29</sup> God gwuk kat njivwa kwuka tigangwuk. Nat kita njivwa kingiyon kwindi. Kraistna si mbukngwuk maa nat nimba gwuk kat vilaa nima vak yigiyandi. Ngwuk wan vak kat ana kai waingangwuk. <sup>30</sup> Wuno wun kat wupma yilindi. Mbambala wuno ngwutno kita njivwamba kwutiganin. Mbambala kwutuwa njivwa tak kwutuwa njiva vla kwutigowun. Njivwa kwutuwa vak tamba waamba wuka ligangwuk. Ngi kat tiga wunokwinala kita vat njivwa agwuk ngwula.

## 2

*NAT NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKIYANIN*

<sup>1</sup> Kraistna mbaapma wuleilaa kwondu maawutno ligangwuk? O kai. Kraist nin kat nina yelavika tinda vat apma vatna waa yelavika ligangwuk? Ana yelavika ligangwuk. Godna waagan yelavika liga vat kita vat yelavika ligangwuk? Kai ana yelavika ligangwuk. Awat sowat woviyaguga kwunatigangwuk? Ana kwunatigangwuk. Wungi apma nda ngwulamba tindeyan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula.

<sup>2</sup> Wungi apma nda ngwutnamba ligandi. Viga logowun. Wungi apma nda ngwulamba tindi, viga liga solat siga ligowun. Ngwuk kita maawupmba yelavika ali ngwula. Wupma yilingweyan ngwuk kat solat siliweya vat niman nglei yigiyandi. <sup>3</sup> Avla ngwutna si katsovat njivwa ke kwukngwa. Wun apma nyan wun waa wawat njivwa ke kwukngwa. Nat nyan kat yelavipmbangwuk njivwa kwupmak kat. Nat nimba kat kwulatigowun waa ke yelavikngwa. <sup>4</sup> Ngwuk avla kwunapmak kat ke yelavit tingwa. Nat nimba kat kwunakngweya vak kat yelavik ngwula. <sup>5</sup> Tat Kraist Jisas yelavitnda vak vla mbambala ngwulo wupma yelavik ngwula. <sup>6</sup> Kraist Jisas tak yelavitnda vak kingiyandi liga. Tak ndi God tinda vla tindi. God ta vla tuwa vat ana kwutaa ligiyowun waa yelavika lindi. <sup>7</sup> Ndina maawupmba God tinda vak kwagalalaa kan kipma ngega yandi. Yalaa ndunyana mbangi klalaa ndu nyan vla lindi. Njivwa kwuta nyan vla lindi. <sup>8</sup> Ndina yelavik vapmba ana yetindi. Godnana yelavik vapmba yetindi. Yetiga liga God wandi mala kiyandi. Diwai krosmba ndi kat kaalandi maa kiyandi. <sup>9</sup> Ngi kat tiga God kwuta njivwa kat vilaa ndi kat nyinangwut kalilaa njambwi nyan min waa wandi. Mina si nat nimbana si kat kwulatigandi waa wandi. <sup>10</sup> Ngini nyinangwupmba liga nimba, kipmamba liga nimba, kiya nimba aywaa Jisas kat vilaa ndaa kwali mamba silaa ndina si kwutaa katsogiyandi. <sup>11</sup> Jisas Kraist min njambwi glei nyan min waa kwundimba waigandi. Walaa nina nyaek God min Jisas kat apma vat yimin waa waigandi.

*YA VITIGA LAM VLA LIGANGWUK*

<sup>12</sup> Ali nimba tak ngwulogwinala liwun, wuna nyaangit wuka lingwuk. Mbambala tulala sivlamba tigowun. Mbambala nimbun wuna nyaangit awuk ngwula. God ngwuk kat kwutaa tamba ndina mbaapmamba ngwuk kat taagandi, tigangwuk. Mbambala Godna nyaangit wuka ndina njivwa nimamba kwuka tigiyanwuk. Nima njivwa kwuka lingweyan God ngwuk kat kwunapmat tinda vak klaligiyangwuk. <sup>13</sup> God ngwuk kat apma maawut kwiligandi. Kwinda maawupmba yelavika ndina njivwa

mina kwutigiyangwuk. <sup>14</sup> Kan aywaa kwutingwa njivwa woku walea wata kwutingweya. Kwo akwuk ngwula.

<sup>15</sup> Wupma kwutingweyan Godna apma nyangu vla tigiyangwuk. Kavle vat ngwulamba ana ligiyandi. Kan kipmamba liga nimba ndi kavle vat yiga yetiliga nimba ndi. Ndina nindimba liga ya vitiga lam vla ligiyangwuk. Apma yambi ndi kat visimogwigiyangwuk. <sup>16</sup> Ndi kat Kraistna apma nyaangit mbukngwuk maa di apma yambimba yigiyandi. Wupma yaigweyan wun solat sigiyowun. Kraist yaiga nandinya wun ngwuk kat vilaa yelavikiyowun. Ndi kat kwunapmak kwutuwa njivwa kwo njivwa ana ndi kwutuwa. Ndi tamba apma vat tigandi.

<sup>17</sup> Tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbukwun. Mbukwun mala wutaa kwutaa ligangwuk. Kwutaa lingwa vak God vilaa apma vatna waa waligandi. Ngwuk kat kwunatuwa njivwa ana kwagala ligowun. Kwutaa ligowun. Kan njivwa kwuka liga kiyaweyan apma vala. Ngwuk kat kwunakwun, ngwula maawut tagula vat tndeyan wun vilaa solat sigiyowun. Solat siweya vat ngwuk kat mbupmat wowun. <sup>18</sup> Wawa nyaangit wutaa ngwulo wun kat solat singweya vat wun kat ambuk ngwula.

#### *SAMAT TIGA TIMOTI NGWUK KAT YAIGANDI*

<sup>19</sup> Njambwi nyan Jisas kai walapman yndeyan samat tiga wowun maa Timoti ngwuk kat yigiyandi. Ngwuk kat vilaa yalaa yetingwa vak wun kat yaa mbukiyandi. Wutaa solat sigiyowun. <sup>20</sup> Timoti yeta vla yetigiya nat nyan ana ligandi. Ndino wuno kita maawut yelavika tigaa. Ngwuk kat nima maawut yelavika ligandi. <sup>21</sup> Nat nimba avla ndina nda kat mina yelavika ligandi. Jisas Kraistna njivwa kat ana yelavika ligandi. Ndi wupma kai. <sup>22</sup> Timoti kat viga ligangwuk. Apma nyana. Ndinagwio wunogwio kita vat wan apma nyaangit mbuta. Nyaek nyan vla ligaa. <sup>23</sup> Timoti min Filipaiat ay waa yelavitaviga tigowun. Wun kat yaiga vat ana viga ligowun. Yaigowun? Ana yaigowun. <sup>24</sup> Nima nyan kat wagala ligowun. Ngwutnai liga kava kwiyatapman yavat wagala ligowun.

#### *SAMAT TIGA EPAFRODAITAS NGWUK KAT YAIGANDI*

<sup>25</sup> Epafrodaitas kat ay wowun maa ngwuk kat ndi yigandi. Ndi nina kita mbaapma nyana. Wuno ndino kitamba Godna njivwa kwutili maa angkat vat yilindi. Ngwuk kat tiga wun kat kwunatigandi. <sup>26</sup> Ndina woviyaguga vat nima nglei tigandi ngwuk kat vivat. yelogwen kat tinda vak kat wukngwa vak wutaa ndi ana ngalaatndi wandi. Wun kat nima maawut mbaak yelavika ligandi waa wandi. <sup>27</sup> Mat yelogwen ana ndi. Nima yelogwena. Tamba kiya mina lindi. God ndi kat miwa yilaa kwunatndi, laatndi. Wuno wun kat miwa

yindi. Epafrodaitas kiyaindan wuna mbangi ngumik kwukendi. <sup>28</sup> Ndi laatndi mala kwonduo wogwuga tigowun ngwula lak kwivat. Ndi kat vilaa solat sigiyangwuk. Solat singweya vak wutaa wuno solat sivat tigowun. <sup>29</sup> Ngi kat tiga solat siga ngwula ngayat kali ngwula. Ndina njambwi nyanngwutna njambwi nyan kita nyana. Ngwuk kita yakwa nimba vla ligangwuk. ndinai liga vla tiga nimba ndina si kwutaa katsongwula. <sup>30</sup> Ndi Kraistna njivwa kwuka liga tamba kiya mina lindi. Ngi vak kat ana yelavika lindi kiyavak kat. Apma vak walindi. Ngwuk sivlamba tingwuk. Wun kat ngwuk ana alitsiga kwunatingwuk. Ndi wuna ngwayimba tindi. Ngwuk kat tiga wun kat kwunatindi.

### 3

#### *POL KRAISTNA ANGWA VAK KAT KWATIGANDI*

<sup>1</sup> Nina kita mbaapma nimba ngini la nyaangit kingiyan ndi piliwukwa. Nima nyan ngwuk kat apma maawut kwindi maa solat singwan kat wowun. Tak piliwukwa nyaangit at nat njambi piliwutaa kwigiyowun. Nima sakwat njambi kan nyaangit piliwutaa kwiweyan wovuna. Kan nyaangit wuka lingweyan ana kavle yigiyangwuk.

<sup>2</sup> Kavle vat yiga yetiga nimba kat viga tigiyangwuk. Ndi kwapimba yetiga waala vla tigandi. Ndi mbangina vak mina yelavika gwutna mbangi pipmak wandi. <sup>3</sup> Mbangi nglambi ana ligandi waa pitigandi. Pitndi maa nglambi nglambi ligandi. Godna waagan mina nglambi silimbwiligandi. Nina maawupmba la nglambi Godna waagan ngega yaa silimbwindi, nin kwo liganin. Mbangina nda nin ana nima yelavika tiganin. Nin Kraist Jisasna mbaapmamba wuleilaa tiganin. <sup>4</sup> Kan mbangina nda nima nda ana ndi. Mbangina nda wuna nglambi silimbwigiyandi waa kita nyan yelavitndeyan wan ana glaatndi. Kavle vakna. Tamba wupma yelavitwun. Mangina nda kat yelavika nima njivwa tamba kwutiwun. Njivwa kwuka nat nimba kat tamba kwulakwun. <sup>5</sup> Mat nyan tiga wuna nandinya sila kuvuk tindi, wuna mbangi pitndi. Wuna nyaek nyime Isrel nimba mbik. Wuna yelangi Bensamin walinja yelangi. Judana angwa yelangi. Nat yelangi kat kwulaka tigandi. Judana vak wuta kan vapmba mina yetiwun. Ferisi yetina vak vla yetiwun. <sup>6</sup> Judana vak nimamba kwutaa liwun. Kwutaa liga Kraistna mbaapma nimba kat siga viya liwun. Judana vak ana kai waa kalikwun. Nat nyan yetiwa vak vilaa wagedi. Ndi Pol Judana vak aywaa wuka yetiligandi waa wagedi. <sup>7</sup> Tamba yetuwa vak kat yelavikwun. Yetuwa vak apma vatna waa yelavikwun. Mbambala wupma ana yelavikowun. Kraistna

mbaapma wuleilaa mandip vat yelavik vak yelavikowun. Tamba yetuwa vak kwo vatna waa yetiwun mbambala yelavikowun. <sup>8</sup> Yetuwa vak mina wupma ana yelavikowun. Kan kipmana ka kat aywaa kwo da waa yelavikowun. Nima nda kita ligandi. Wuna njambwi nyan Kraist Jisasna angwa vat vivak waligowun. Kan nima vatna. Nat nda kavle vak vla lindi, kai waga yaagili Kraistna angwa vak kat kwatigowun mbambala. <sup>9</sup> Ndinokwinana kitamba yetivat wawun. Judana vak wuka yetiga apma nyan wun waa ana waigowun. Apma nyanat tuwa vatna angwa kwutuwa njivwa ana ndi. Apma nyanat tuwa vatna angwa Kraist kat maawupmba yelavika kwutaa luwa vatna. <sup>10</sup> Kraistna angwa vat mina vivat yelavika tigowun. Kiyandi, God ndi kat kwondu kwindi, laatndi. Wungi kwondu klavat tigowun. Tak Kraist kat nima vat yilindi. Wuno wun kat nima vat yinjangat wowun. Wuno wun kat sinjeyan apma vatna. <sup>11</sup> Wun kat sinjeyan kiyalaa liga laaiyowun waa yelavika ligowun.

*GOD NDI KAT KWINDEYA NDA KLAVAT NDI POL NIMA NJIVWA KWUTINDI*

<sup>12</sup> Kraistnana angwa vat yigumba ana viga ligowun. Samat mina viga ligowun. Nima ana viga ligowun. Wungi vat vivat nima njivwa kwutigowun. Tak wun kat kwunapmak Jisas Kraist nima njivwa ndino kwutindi. <sup>13</sup> Kita mbaapma nimba mbambala ana yigumba viga ligowun. Samat samat viga ligowun Kraistna angwa vat. Kwutuwa njivwa wuno kingivat kwutigowun. Tamba yetuwa kavle vat kai waa kwagalalaa God wun kat kwindeya da klavat mbambala nima njivwa kwutigowun. <sup>14</sup> Wokwi kwulak vla tiga nyan vla kwutigowun. Wokwi kwulaka kwuka yiga kwulakweyan apma wenga klaigowun. God wun kat vilaa waigandi. Kraist Jisasna mbaapmamba liga apma vat tiga nyan min. Wunai liga kavat yaigamin waa waigandi wun kat. <sup>15</sup> God tiga maawupmba tiga nimba wunai kwuka njivwa vla yelavika kwutigandi. Ngwula kita nyan kwutuwa njivwa kat kai wandeyan God ndi kat mandip maawut kwindi, yelavikiyandi yigumba. <sup>16</sup> Godnanamba klana vat ana kwagala kiyandin. Kwagala lapman yineyan apma vat yetigiyandin.

<sup>17</sup> Kita mbaapma nimba kan wunai kwutiga njivwa vilaa ngwulo kwuka ay ngwula. Wuna kwupmba liga nimba kwuta njivwa vla ngwulo vilaa kwuka ay ngwula. <sup>18</sup> Tak ngwuk kat nima vak ngambuliwun. Mbambala ngwuk kat ak mbuka tigowun. Nat nima sakwat nimba ndi kat tiga diwai krosmba Kraist kiyanda kat tiga kai waa ligandi. Ndi kat miwa yiga yelavika nglaa tigowun. <sup>19</sup> Ndi kavle kava yilaa kavle yigiyandi. Ndina ali mbangi kwunapma kat yelavika

tigandi. God kat ana yelavika tigandi. Kan kipmana kavle nda kat mina yelavika tigandi. Kavle vat yiga linja vak kat ana wup yiga tigandi. <sup>20</sup> Nin wupma ana liganin. Kan kipma nina ngepma ana ndi. nyinangwut nina ngepma wungian. Nin kat kwunakna nima nyan Jisas Kraist nyinangwupmba tiga ngega yandeyan njimbla kat kawika tiganin. <sup>21</sup> Ndi ngega yandi maa nina kavle mbangi kwagalalaa mandip mbangi klalaa ligiyandin. Ndina apma mbangi vla nina mbangi tigiyanidi. Ndi nima kwonduo tiga nyana. Nat nda aywaa ndina kwupmba tigiyanidi. Wan nda kat viga ligiyandi. Ndina nima kwondumba nin kat mandip mbangi kwigiyanidi.

## 4

### *KWUKA KALILINJA NJIWA*

<sup>1</sup> Wuna mbaapma nimba ngwuk kat nima vat yelavika tigowun. Ngwuk kat vivat yelavika ligbowun. Ngwuk kat yelavika solat siga tigowun. Ngwuk apma vat yetiga ngwuk. Wovuna. Njambwi nyana mbaapma wuleilaa apma vak yetignweya vak mbuka tigowun.

<sup>2</sup> Tak ngwula ngepmana taagwa vililikmba mbuka tigowun. Mbitna si Yuodias Sintiki. Walea limba vat kwagalalaa kitamba kanaguga yetimbila. Mbit taagwa kita mbaapmba nda mbit. Mbila njambwi nyan kita nyana. <sup>3</sup> Tak wunagwinala njiwa kwutqa nyan min. Min mbik kat awamba min. Mbik walea limba vak kat min mbik kat kwunapmila. Tak wunogwinana yiga wan apma nyaangit yiga mbutimbik. Nat nyan Klemino nat nimbo yiga wunogwinana ndino yiga mbutindi. God ndina si lavu nyigamba tamba piliwutndi. Njimbla njimbla apma vat tigiya nimba aywaa ndino ndi kat piliwutndi.

<sup>4</sup> Njambwi nyana mbaapmamba wuleilaa tingwa vak kat solat asi ngwula. Ngwuk kat nat njambi wowun. Solat asi ngwula.

<sup>5</sup> Yigumba yeti ngwula. Nat nimba kat ke njika waga yetingwa. Nyinangwupmba tiga nima nyan tamba ngega ya mina tigandi. <sup>6</sup> Nima vat ke yelavikngwa. God kat mina wagala ngwula. Nin kat apma vat yiligamin waa wagala ngwula. <sup>7</sup> Wupma wagalangweyan nima maawut yelavika yetingwa vak ngiligiyandi. Ngilindi, apma maawut yelavika nin Kraist Jisasna nimba nin waa yelavikiyangwuk. Ngini apma maawut yelavikngweya vat ana ngiligiyandi.

<sup>8</sup> Kwukngweya vatna nginina nyaangit kingiyan ndi. Apma vat, savaguwanda vat, woseka walapman yinda vat, tagulo maawutno liga vat, nat apma vat aywaa, kan vak kat mina maawupmba yelavika yetingwula. <sup>9</sup> Wunamba wukngwa

nyaangit kingi nyaangit mina yelavika yeti ngwula. kwu-tuwun, vingwa vak wungi vak mina yelavika yeti ngwula. Wupma yelavika yetingweyan God ngwuk kat apma maawut kwilaa ngwulogwinana tigiyan di.

*POL NDI KAT SIVU KINDI*

<sup>10</sup> Wun kat kwingwa wenga tamba klawun. Klalaa yelavikowun. Ndi wun kat nima maawut yelavika tigandi waa yelavikowun. Njambwi nyan wun kat kwunatndi waa yelavika solat siga tigowun. Tak wun kat njambi njambi ana kwilingwuk. Ava yambi kai. Njambi njambi wun kat nima maawut yelavika tingwa vak viga tigowun. <sup>11</sup> Ngwutnamba wenga klavak wagalavak kat kai wowun. Wenga vak kat ana nimamba yelavika ligowun. Kwuta luwa nda ngiyambak kwutaa luwa. Nat nda klavat kat kai wowun. <sup>12</sup> Wenga nda lapman tiweyan ana yelaviti-gowun. Ndina mala. Wenga nda nima sakwat tiweyanana yelaviti-gowun. Ndina mala. Wuna maawat kupma ligandi. Ngepma ngepmamba tiweyan kava kavamba liweyan ana yelavikowun. Wundi kat tiweyan wun yaak kiliwun mala tatndeyan ndina mala. Kwanda kwanda lapman kwanda kwanda nima sakwat tindeyan ndina mala. <sup>13</sup> Kraist wun kat kwondu kwindi maa kan kipmana vak kat ana niman yelavika ligowun. Ndina mala.

<sup>14</sup> Mbambala kwo liwun mala wun kat wenga kwingwan apma vatna. <sup>15</sup> Tak wan apma nyaangit ngambuvak laakwa nandinya Masedonia kwagalalaa nyaangit mbupmat yiwun. Yiwun maa Godna mbaapmamba la nat nimba wun kat wenga ana kwilindi. Filipaimba liga nimba ngwula kapma apma wenga wun kat kwilingwuk. Nima sakwat njambi wun kat kwilingwuk, klawun. <sup>16</sup> Tesalonaikamba kwo liwun, nima sakwat njambi wenga kwilingwuk, klawun. <sup>17</sup> Wenga nda klavak kat kiyaandi waa ana wowun ngwuk kat. Wun kat kwingwuk maa God ngwuk kat apma wenga kwigiyandi waa yelavikowun. <sup>18</sup> Mbambala tamba klawun waa lavu nyingamba piliwutaa kwigowun ngwuk kat. Nima sakwatna kwingwa. Kwingwuk maa klalaa kwo luwa vak kat tamba ngilindi. Ngilindi maa nat samat wenga kwo ligandi. Kwingwa wenga Epafrodaitas klalaa wunkat yaa kwindi. God kat kwunapmak kwinja apma njangu veiliga yagimbi vla tigandi wun kat kwingwa wenga. Wun kat kwingwa vak kat vilaa God ngwukkat woviyaguga ligandi. <sup>19</sup> Kwingwuk mala kwo luwa vat tamba ngilindi. Wuna njambwi nyan God ndino ngwuk kat kwindi maa kwo lingwa vak ngiligiyandi. Kraist Jisasna mbaapmamba tingwan ngwulo ngwuk kat kwigiyandi. <sup>20</sup> Nina nyaek God ndi apma nyana. Njimbla njimbla ndina si kwutaa katsoga tigiyanin.



*NGINI LA LIGA NYAANGIT*

<sup>21</sup> Godna nĩmba Kraist Jisasna nĩmba ngwuk kat apma nandinya waa wowun. Wunogwinana liga kita mbaapma nĩmba ndino ngwuk kat apma nandinya waa waligandi.

<sup>22</sup> Wunowinana liga Godna mbaapma nĩmba ngwuk kat apma nandinya waa waligandi. Njambwi nyan Sisana ngaymba liga Godna mbaapma nĩmba ndino apma nandinya waa waligandi.

<sup>23</sup> Nĩn njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilinda apma vak klambangwuk walaa wawun.

## KOLOSI

### *KOLOSIMBA LA NIMBAKAT POL PILIWUTA PAS*

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wunayi pas piliwukna. Wun Kraist Jisasna nyaangit yiga mbutiga nyan wun. Wun aposel wun. God wandi mala aposelat tiwun. Timoti wunogwinala tindi maa wan pas piliwutiwun. <sup>2</sup> Ngwuk Kolosi walinja ngepmamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat kan pas piliwutiwun. Kraist kat yelavika lingwan wuna kita mbaapma nimba ngwuk. Nina nyaek God ngwuk kat awagapma kwilinda vat kalangwangat wowun. Wan vak klalaa apma maawutno lingwangat wowun.

### *GOD KOLOSIMBA LA NIMBA KAT APMA MAAWUT KWINDI*

<sup>3</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God kat ngambuliya njimbla ndi kat walili. Kolosimba liga nimba kat apma vat yimin waa walili. Ndi kat sivu kilili. Kan yilingwa vak kat wutaa sivu kilili. <sup>4</sup> Jisas Kraist kat ngwutna maawupmba yelavika nimamba kwutaa ligangwuk. Godna mbaapma nimba kat kwunaka nimamba woviyaguga ligangwuk. Wan vak yingwa vak tamba wukna. <sup>5</sup> Wan apma nyaangit savagu liga nyaangit wukngwa njimbla, njimbla njimbla apma vat yetingweya vatna nyaangit wukngwuk. Wan apma vat klangweya vat God ngwuk kat nyinangwupmba taagandi, ligandi. Wan nda ana siliwokiyandi. Wan klangweya nda kat yelavika Jisas Kraist kat kwutaa liga nat nimba kat kwunaka woviyaguga ligangwuk. <sup>6</sup> God ngwuk kat awagapma kwunatnda vak kat wutaa maawupmba yelavika kwutaa apma vat yetingwuk. Apma maawupmba yelavika kwutaa yetindi. Wan vak tak ngwuk kat tindi. Mbambala wun kipmana ngepma ngepma wan vak tigandi. <sup>7</sup> Tat wan apma nyaangit Epafras mbutndi, wukngwuk. Epafras Kraistna njivwa kwutiga nyana. Anogwinonala kitamba njivwa kwutiga nyana. Angat walaa njivwa kwutigandi. <sup>8</sup> Epafras ngwuk kat vilaa angat yalaa mbutndi. Wupma wandi. Godna waagan Kolosimba liga nimba kat apma maawut kwindi, nat nimba kat nima maawut yelavika kwunaka ligandi waa angat wandi. <sup>9</sup> Wan nyaangit wutaa ngwuk kat God kat ngambuligali. Godna maawupmba yetingweya vak nimamba wukwangat waa. Godna waagan savagu yelavika liga maawut ngwuk kat kwindangat wali. <sup>10</sup> Wan apma vat klalaa njambwi nyan waa nyaangipmba yetigiyangwuk. Kwutingweya njivwa kat vilaa njambwi nyan woviyaguga ligiyandi. Aywaa kwovak apma njivwa kwuka

yetigiyangwuk. Ngwutna maawut Godnat savaguyelavika linda vat niman yigiyandi. <sup>11</sup> Godnanamba liga kwondu nima ngleia. An God kat ndina kwondu ngwuk kat kwindangat wali. Wan kwondu klalaa ngwula lak kavle vat yandeyan wan kavle vat ngwuk kat ana kwulakiyandi. Apma vat tagula vat tigiyangwuk. <sup>12</sup> Ngwuk nina nyaek God kat solat siga sivu agi ngwula. God nin kat kwunatndi maa ndina apma kava wuleilaa ndina nimba kat kwindeya apma nda klaiganin. Nin kat kwunatapman yindeyanwan apma nda ana alipsiga klaiganin. <sup>13</sup> Tat nin kulun wala kavamba yeti vla kavle savle yetinin. Wan kavle vat nin kat viga lindi. God ndina apma nyan yeta vat nin kat kwindi maa ndina nyan nin kat viga ligandi. <sup>14</sup> Jisas nin kat tiga Godna kimbut maawut kwunapmak ndi kat wenga kwindi. Ngi kat tiga God nin kat ana kavle yigiyandi.

### *KRAISTNA VAT*

<sup>15</sup> God kat kita nyan ana vindi. Kraist kat mina vindi. Godna angwa vat yetinda vak simogwivat yandi. Ndi Kraist ndi tat ta nyan. God kwukna nda aywaa ndina kwupmba liga ndi. <sup>16</sup> God wandi maa ndi aywaa kwutndi. Kipmamba liga nda nyinangwupmba liga nda ndi Kraist aywaa kwutndi. Viga yetina nda vilapman yetia nda ndi Kraist aywaa kwutndi. Waagan vla liga nda ndi Kraist aywaa kwutndi. God wandi maa Kraist aywaa kwutndi. Kraistna si kwusonjangat ndi God wandi, kwutndi. <sup>17</sup> Ndi Kraist tamba la nyana. Mbambala liga nda Kraistna kwondumba ligandi. <sup>18</sup> Ndi ndinagwi liga nimbana njambwi nyana. Ndina mbaapma kat njambwi liga nyana. Ndina mbaapmamba liga nimba ndina kwondumba yetiligandi. Ndi Godna tata liga nyan. Kiyalaa liga laakiyaa nimba kat tata liga nyana. Ndinyangu aywaa nina njambwi nyan timbandi walaa God ndi kat wandi, kiyalaa laatndi. <sup>19</sup> God ndina maawupmba wandi. Wuna maawut klalaa wunai liga vla ligiyamin wandi ndina nyan kat. <sup>20</sup> Tamba la nda nyinangwutna nda kipmana nda Godna nda mina lindi. Kavle vat yandi maa God waa viga linda nda kat kai waa kwagalandi. Wan kavle vat ya nda kat tiga God ndina nyan kat wandi mala kipmat yandi. Wan nda kat wumba yambi ndina lak kiyalaa God kat kwivat yandi. God ndinai kwukna nda ndi kat maama nimba vla lindi. Kraist Godna nyan ndi kat kimbik kwupmat diwai krosmba kiyandi. Kiyalaa kimbik kwutndi. Kipmamba liga nda nyinangwupmba liga nda kat ndina lak kiyalaa wumba yambi God kat kwindi.

<sup>21</sup> Tamba God kat sivlamba li la nimba ngwuk. Ngwuk kavle vak yiga yetilingwuk. Ngwuk kavle maawut yelavika lingwuk. Ngi kat tiga ngwuk Godna nimingi vla lingwuk.

<sup>22</sup> Mbambala Godna nyan nina mbangi nyana tiga kiyalaa Godnogwi kipma liga nimba kat kimbis kwutndi. Mbambala Godna ali nimba ngwuk. Ngini Godna nyan ngwuk kat kwutaa Godna mindama sambimba kalindi, tigiyangwuk. Apma vat mina yetiligiyangwuk. Kavle nimba waa ana waigandi. <sup>23</sup> Wan apma vat klavat wangweyan kwutaa lingwa apma nyaangit ke kwagalangweya. Ngwuk aywaa wan kwutaa yetingwa apma vat tagula vat kwutaa ligiyangwuk. Mandip maawut ke klangweya. Tak wan apma nyaangit wutaa wan nyaangit nin kat kwunakiyandi waa yelavika yetingwuk. Wan vak kat ke kwagalangweya. Wan apma nyaangit ngepma ngepma liga nimba kat mbutuwa nyaangitna. Wan mbutuwa vat wuna njivwa. Wan apma nyaangit ngepma ngepmamba liga nimba kat mbutindi.

### *POL KWUTA NJIVWA*

<sup>24</sup> Wan mbutuwa nyaangit ngepma ngepmana nimba kat yiga mbutiwun. Wan njivwakat nima sakwat nimba kai walaa wun kat waleaga viyavat tiligandi. Wan vak kat ana vaaka ligowun. Wuna mbangi wiyo laagandi, ligowun. Kraist kat ndino ndina mbangi nimamba viyandi kangit yilindi, lindi. Wan kavle vat ndina mbaapmamba la nimba kat tika klandi. Wuno ndinai yeta vapmba yetivat tigowun ngwuk kat tiga. Godna njivwa kwutiga nimba kat aywaa nat nimba kavle vat yigiyandi. Ngini yaigaa nandinya wan val ngiligiyandi. <sup>25</sup> God wandi, ndina mbaapma nimba kat njivwa kwuka ngwuk kat kwunapmak yiwun. God wandi, ndina apma nyaangit aywaa ngwuk kat kwunapmat mbutigowun. <sup>26</sup> Wan nyaangitnana nat nyaangit kita pagwula lindi. Tamba la nimba ana viga wuka lindi. Mbambala wan nyaangit ana pagwugandi. God ndina nimba kat aywaa simogwiga mbutndi. <sup>27</sup> God wan pagwuga la nyaangit ndinyangu kat aywaa simogwiga mbupmat waligandi. Wan nyaangit apma nyaangitna. Tagula vat tiga nyaangitna. Wan nyaangit aywaa ndi kambu nimbana nyaangitna. Wan nyaangit kupma liga nyaangitna. Kraist ndi ngwula maawupmba yetiligandi. Tiga liga ngini Kraist kat God apma vat yinda vat ngwulo ngwuk kat wupma apma vat yigiyandi. <sup>28</sup> Kan Kraistna nyaangit kambu nimba kat kwunapmakat mbutina nyaangitna. Apma vat yelavika ndi kat mbutiganin. Wan kavle vat ke yiga wan apma nyaangit kwutaa ali ngwula waa ndi kat mbutiganin. Kraistnonala kita vat apma vat timbandi walaa ndi kat mbutiganin. Ngi kat tiga God ndi kat vilaa waigandi. Ngwuk tamba maawut sika ligangwuk waa waigandi. <sup>29</sup> Ndi kat mbupmat ana samat njivwa kwutigowun. Nima njivwamba kwuka liligowun. Ndi Kraist

kwiya kwondumba kwutigowun. Wan kwondu wunamba liga wunkat ava kwiligandid waa kwukweya njivwa kat.

## 2

<sup>1</sup> Ngwuk kat kwunapmak kat nima njivwa kwutiwun. Kwutuwa vat vingwangat wowun. Ngwutna kapma kai. Leodisia walinja ngepmamba liga nimba kat ndino ndi kat nima njivwa kwutiwun. Nima sakwat Godna mbaapma nimba ndina mindama vilapman yuwa nimba ndi kat kwunapmak njivwa kwutiwun. <sup>2</sup> Tagula maawutno timbangwuk walaa ngwuk kat njivwa kwutigowun. Awat sowat woviyaguga liga kita vapmba yetimba ngwuk walaa ndi kat njivwakwutigowun. God waa nyaangitna tat pagwula la nyaangik kat wutaa maawupmba yelavika yetingweya vat maawut sika ana yetigiyangwuk. Wan tat pagwula la nyaangit Kraist ya vat ta nyaangitna. <sup>3</sup> God nin kat apma maawut kwindeya vatna angwa Kraist. Nat nyan kai.

<sup>4</sup> Kita nyan kavle vak kat ngwukapmba woseka wandi maa ngwutna maawut kavle yilandi. Ndi kat tiga wan nyaangit ngwuk kat tamba mbukwun. <sup>5</sup> Mbambala ngwulogwinala ana ligowun. Sivlamba liga ngwuk kat nima vat yelavika ligowun. Kraist kat nima vat maawupmba kwutaa lingwa vat vilaa ngwuk kat woviyaguga ligowun.

### *KRAIST JISASAGWINALA KITA VAT YETI NGWULA*

<sup>6</sup> Ngwuk kupma wangwuk. Kraist Jisas nina njambwi nyana waa wangwuk. Ngi kat tiga ndinogwinala kita vat yeti ngwula. <sup>7</sup> Ngwuk mi vla ligangwuk. Kraist kipma vla ligandi. Ngwutna njingwut nima ngleimba ndaiga wungi kipmamba kwukandi. Kraist kat yelavika ali ngwula. Nat nimbanaanamba wutaa ndi kat yelavika ngwula maawupmba kwutaa lingwa vat nimamba yelavika ali ngwula. God ngwuk kat apma vat yindi. Ngi kat tiga ndi kat sivul kiga yeti ngwula.

<sup>8</sup> Kita nyan ngwuk kat yalaa wun apma maawutno ligowun waa walandi. Ngwuk kat woseka nyaangit walandi. Wan kavle nyaangit ndinyangu kat mbutseli mbutsela mbutinja nyaangitna. Wan Kipmana nyaangitna. Kraist wa nyaangit ana ndi. Ngwuk avimba ngwuk wan kavle vat yalandi.

<sup>9</sup> Ngwuk kapma vat tiga ngwuk. Ngwuk Kraistna nimba ngwuk. Kraist kipma liga nimbana mbangi klalaa ndina maawut ana klandi. God ndi kat maawut kwindi maa God yeta vapmba yetindi. <sup>10</sup> Kraistnogwinala kita vat yetingweyan wan apma vat aywaa tamba klangwuk. Kraist ndi kipmana waagan vla liga ndana njambwi nyana. <sup>11</sup> Kraistnogwinala kita vat yetingweyan kavle vak kat kai wawat mbangi pitinja vak tamba klangwuk. Ndinyangu mbangi

pitinja vak kat ana wowun. Wungi pitinja vla Kraist ngwuk kat kwutaa tamba yetingwa kavle maawut kat limbwindi. Mbambala tamba yetingwa kavle maawut ngwuk kat ana viga ligandi. <sup>12</sup> Wan ngu yagulingwa njimbla Kraist kiyandi, waangumba ndi kat taaganja vak vla wupma ngwuk kat ngumba yagulindfi. God kwondu kwindi maa Kraist kiyalaa laatndi. Gwutno wupma God kwuta njivwa kat ngwutna maawut yelavika kwutaa lingwan Kraist waangumba liga laatnda vla tamba laakngwuk. Laataa kupi maawupmba yetigangwuk. <sup>13</sup> Ngwuk tamba kavle vapmba yetiga ngwutna maawut God waa nyaangit ana yelavika lingwuk. Kiyaa nimba vla lingwuk. Judana lo ana viga lingwuk. Mbambala God wandi, Kraist laatnda vla laakngwuk. Laataa apma kupi maawut yelavika yetingwuk. Kavle vat yetingwa vak God tamba silimbwindi. <sup>14</sup> Tak Godna lo kalitaa savagu ana yetingwuk. Wan lo kalikngwa vak tamba siga naguga piliwutndi. Wan piliwutnja nyaangit God kwutaa silimbwindi. Wan nyaangit diwai krosmba God kaalandi. Jisasnogwinala wan nyaangit kita kita tamba kiyandi. <sup>15</sup> Kraist kiwai krosmba kiyalaa wan kipmana waagan vla liga nda kat kwulatndi. Ndina nambu kalitaa kwutaa kiyandi. Aywaa viga wandi. Min ndi kat tamba kwulapmin waa viga wandi. <sup>16</sup> Kraist wan kipmamba la njambiya kat kwulatndi. Ngi kat tiga nat nimba ngwuk kat njambiya laaganjeya vak ke wuka. Kigindana njambiya, nguna njambiya, nandinyana njambiya, pestona njambiya, sila vili wan nandinyana njambiya, ngwuk kat laaganjeya vat ke wuka. <sup>17</sup> Wan kipmamba la njambiva mi kait vla ligandi. Njambiyana nagwa Kraistna. Tamba la nimba Kraist ngini kwutndeya njivwa kat yelavitaa mi kait kwutnja vak vla njambiya taagandi kipmamba. Mbambala Kraist yandi maa ndi kat maawupmba yelavika kwutaa liganin. <sup>18</sup> Nima sakwat nimba ngwuk kat yalaa waigandi. Nin simapmba vilaa apma nambu klanin. Nin kiginda kat kai walaa yetiliganin. Ensel kat nin kwunatiganin. Nin njambwi nimba nin. Ngwuk mat nyangu vla ligangwuk. Ngwuk kavle vapmba yetiligangwuk waa waigandi. Ngwuk kat kai walinja vak kat ngwuk ke yelavikngwa. Wundi nimba kavle maawupmba yelavitaa nin nima nimba nin waa woseka waligandi. <sup>19</sup> Wundi nimba Kraist kat maawupmba yelavika ana kwutaa ligandi. Kraist njambwi nyanat tinda vat ana viga ligandi. Nin wungi vat kai. Kraist njambwi nyanat tiga nin ndina mbaapma nimba ndinai waa nyaangipmba kita vapmba yetigiyanin. Apma vat yetineya vat niman yigiyandi.

<sup>20</sup> Kraistnogwinala kita vat kiyangwuk maa wan kipmana njambiya ana ngwuk kat kwutaa viga ligandi. Kipmana njambiya kat mina kwutaa yetiligan nimba kat manda kat ndina kwupmba yiligangwuk. <sup>21</sup> Manda kat wan njambiya kwutaa yetiligangwuk. Wan nda ke kwuka walinja njambiya. Wan da ke kiga walinja njambiya. Wan da ke sinyika walinja njambiya. Manda kat wan njambiya kwutaa yetiligangwuk. <sup>22</sup> Kai walinja nda njimbla njimbla liliga nda ana ndi. Wan kipmamba liga nda. Wan njambiya ndu nyan taaga njambiya. Ndu nyan mbutika nyaangitna. <sup>23</sup> Nima sakwat nimba wan njambiya kat apma vatna waa yelavitigandi. Ensel kat kwunatneyan apma vatna waa yelavitigandi. Kiginda kat kai waneyan apma vatna waa yelavitigandi. Nina mbangi kat kavle vat yineyan apma vatna waa yelavitigandi. Wan vat apma vat ana ndi. Wan vak tamba yelavika yetinja maawuk kat ana kwunatigandi.

### 3

#### *GOD WANDI MAA KRAIST LAATNDA VLA LAATNIN*

<sup>1</sup> Ngwuk wupma ana yetigangwuk. Ngwuk Kraist kiyalaa laakna vak vla kiyalaa laakngwuk. Wan kipmana vak kat mina ke yelavika yetiga. Ngwuk nyinangwupmba liga nda kat mina yelavika yeti ngwula. Wan kava Kraist Godna yaagindan naangamba ndaaligandi. <sup>2</sup> Wan kipmana nda mina klavat ke yelavika yetingwa. Ngwuk nyinangwutna nda klavak kat yelavikiyangwuk. <sup>3</sup> Wan kipmana nda mina yelavitigwa maawut ndi tamba ngilindi. Mbambala Godnagwi Kraistnonala kita vat kupi maawupmba yetigangwuk. Tiga liga wan tamba la kavle vat ngwuk kat ana kwulakiyandi. <sup>4</sup> Kita vat yetilina nyan Kraist yandi mala kita vat yetigiyandin. Apma vat yetinda vak klalaa yetinda vla yetigiyandin. <sup>5</sup> Ngwutna maawupmba liga vat wan kipmana vapmba yeti ngwula waa waliga vak kat vatnya ngwula. Kingi kavle vak kat kai waa waligowun. Yambisik yiga yetinja vak, kavle vak yetivak kat walinja vak, sikwuka yetilinja vak, nat nimbana nima sakwat nda kat klavak kat woviyaguga yetilinja vak. Nat nimbana nda kat klavak kat yelavitinja vak waagan kwunatinja vak vla ligandi. Kavle vak mbit. <sup>6</sup> Wan kavle vapmba yetiliga nimba kat God kimbut yiga ndi kat sigiyandi. Ndina waa nyaangit wupmak kat kai waligandi. <sup>7</sup> Ngwutno tak wungi vat kavle vat yilingwuk. Tak wungi vat kavle vat ngwuk kat kwutaa viga lindi.

<sup>8</sup> Wan vak mbambala aywaa kwagala ngwula. Nat nyan kat njika nat nyan kat kimbut yiga ke yetiga. Nat nyan kat kavle vat yiga ndina si kat ke viyesandaga.

Kavle nyaangit ke mbuka. <sup>9</sup> Nat nimba kat ngwutna maawupmba ke woseka waa. Wan tamba yelavika yetingwa maawut tamba kwagalangwuk. Tambana maawut wala vapmba manda kat yetigiyangwuk. <sup>10</sup> Mbambala kupi maawut klalaa mandip vapmba yetigiyangwuk. Wan kupi maawut God kwukna maawutna. Nandinya nandinya kwunatigandi wungi kupi maawuk kat. God ndinai yeta vapmba yetingwangat ngwutna kupi maawut kwunatigandi. Wungi kupi maawupmba God kat yelavika yetingwangat kwunatigandi. <sup>11</sup> Kraistnonala kita mbaapmamba kita vat tiganin. Juda ana ndi Juda ndi waa ana kapma kapma kalikiyandi. Mbangi pitnja nimba ndi mbangi pitapman nimba ndi waa ana kapma kapma kalikiyandi. Nambu liga nimba ndi nambu lapman tiga nimba ndi wa ana kapma kapma kalikiyandi. Njivwa kwutaa nimba ndi kwo nat nimba kat viga la nimba ndi waa ana kapma kapma kalikiyandi. Kraistnonala nin aywaa kita vat tiganin. Wan mbaapma nimbana maawupmba aywaa ndina maawupmba Kraist yetiligandi.

*NAT NIMBA KAT APMA VAT YETINA VAT*

<sup>12-13</sup> Ngwuk aywaa Godna apma nimba ngwuk. Ngwuk kat woviyaguga liga ngwuk aywaa wuna nimbat tigiayangwuk waa wandi God. Yagwa ngwula aywaa waa wandi God. Ngivak kat tiga nat nimba kat yelavika apma vat ay ngwula. Nat nyan ngwuk kat njitndeyan awat ke ndi kat njika. Njitnda vak kat ke yelavikngweya. Njambwi nayan kat njikngwa vat yelavitapman yinda vak vla nat nimba kat ke yelavikngwa. <sup>14</sup> Wundi apma vapmba yetiga ngwuk awat sowat woviyaguga ali ngwula. Nat nimba kat woviyaguga lingweyan wan apma vatna angwa vatna. <sup>15-16</sup> Kraist ngwutna maawupmba taaganda apma vapmba yeti ngwula. Wan apma vapmba yetingwangat wuna mbaapmat aywaa yagwa ngwula waa wandi God. Tiga liga ngwutna maawupmba tigandi. Wan apma nyaangit awat sowat yigumba mbuka visimogwiga apma vat ali ngwula. Godna si kwusoga God waa nyaangit tiga mbangu kwundi waga ali ngwula. God kat sivu kiga mbangu kwundi waga ali ngwula. <sup>17</sup> Kwutingwa njivwa aywaa njambwi nyan Jisasna simba agwuk ngwula. Walingwa nyaangit aywaa ndina simba waga awa ngwula. Jisasna simba waga nina nyaek God kat sivu agi ngwula.

*DU, TAAGWA, NYANGUNA NYAANGIT*

<sup>18</sup> Ngwuk taagwa ngwutna lana kwupmba liga ndina kwundi wuka yeti ngwula. God wungi vak kat woviyaguga ligandi. <sup>19</sup> Ngwut ndu ngwutna taagwa kat yigumba kwunaka



nima maawut yelavika ali ngwula. Ndi kat ke nima vat yiga njika.

<sup>20</sup> Ngwut mat nyangu nyaek nyimena kwundi wuka yeti ngwula. God wungi vak kat woviyaguga ligandi. <sup>21</sup> Ngwuk nyaek nyime siva siva nyangu kat nima vat yingweyan ndina maawut kavle yiga tipmwigwula yigiyandi.

*NJIVWA KWUTA NIMBO NAT NJIVWA KAT VIGA LA NYANA NYAANGIT*

<sup>22</sup> Ngwuk kontrakna nimba ngwutna njambwi nyana kwundimba wuka njivwa agwuk ngwula. Ngwuk kat yiga vindexa njimbla mina ndina kwundimba njivwa kwukngweyan ana nglaatndi. Njimbali njimbla ndina kwundi wuka yigumba ali ngwula. God njimbla njimbla ninai kwutaa njivwa viga ligandi waa yelavik ngwula. Ngi vak kat tiga apma vat njivwa kwukiyanin. <sup>23</sup> Kwutingweya njivwa aywaa nimbamba agwuk ngwula. maawupmba yelavik ngwula. Wan kwutuwa njivwa ndinyangu kat ana kwutigowun. God kat kwutigowun waa yelavik ngwula. <sup>24</sup> God ngwuk kat wenga kwigiyandi. Ndina nyangu kat kwivat taakanda nda ngwuk kat kwiga tigandi. kwutingwa njivwana njambwi nyan ndu nyan ana ndi. Njambwi nyan Kraistna. <sup>25</sup> Kita nyan kavle njivwa kwutndeyan God ndi kat kavle wenga kwigiyandi. God nat ana woseka waiganin.

## 4

<sup>1</sup> Ngwuk njivwa kat viga la njambwi nimba ngwuk ngwutna njivwa kwutiga nimba kat apma wenga kwiga apma nyaangit ambuk. Ngwuk wupma yelavipmba ngwuk. Wuna njambwi nyan nyinangwupmba ligandi waa yelavik ngwula.

*KOLOSIMBA LIGA NIMBA KWUTNJJEYAN NJIVWA KAT POL MBUTA NYAANGIT*

<sup>2</sup> God kat ngambuvak kat ngwutna mhangi wana kilipmhangi walingweya. Njimbla njimbla awamba. God kat ngambungweya njimbla ndi kat sivu agimba ngwuk.

<sup>3</sup> God kat wagalangweya njimbla God kat wagalamba ngwuk wun kat. God kat wagalangwuk wun kat viga lindi, mbukweya apma nyaangit ndina waamba wupmbandi. Kraist ndinyangu kat kwunatinda va kat mbupmat wowun. Mbukwangat wun kat kalabusmba taagandi, tigowun.

<sup>4</sup> God kat wagalangwuk mala wuna kwundi apma vat tindi mala mbukwa nyaangit wutaa maawupmba yelavikiyandi. Nyaangit ngambuvat wuna njivwa. Kavle vak ngambuvak kat kai waligowun.

<sup>5</sup> Nat nimba Kraistna mbaapma nimba naa ndi. Ndinogwinala yetingweya njimbla yigumba yetimbangwuk.

Ndinogwinala yetingweya njimbla ndi kat wan apma nyaangit ambupmba ngwuk. Kwo wana yetilingweya. <sup>6</sup> Ndi kat mbukweya njimbla ngwula mbangi wiyo waavi laagandi, apma maawut sika mbukiyangwuk. Ndi kita kita yelavika linjeya maawuk kat vilaa ngwuk kat wagalanjeya nyaangit wutaa ndi kat wan apma nyaangit ambuk ngwula.

### *NGINI LA NYAANGIT*

<sup>7</sup> Ana kita mbaapma nyan Tikikas ngwula ngepma yilaa ngwuk kat anai yetiga kwutiga njivwa ngwuk kat mbukiyandi. Anogwinala liga wan nyan njambwi nyana njivwa yigumba kwutndi. <sup>8</sup> Kan kwutingwa njivwa kat vilaa ngwuk kat mbuka ngwutna maawut kwunakiyandi. Ngi kat tiga ndi kat wowun maa ngwutna lak yigiyandi. <sup>9</sup> Kita nyan Onisimas ndinogwinala yigiyandi. Ndi ngwutna ngepma nyana. Ninogwinala apma vat tiga kita mbaapma nyana. Wan ngepmamba yina vak ngwuk kat mbukiyambit. <sup>10</sup> Wunogwinala kita vat kalabuimba la nyan Aristakas ngwuk kat apma nandinya waligandi. Makno ndino wupma ngwuk kat apma nandinya waligandi. Wan nyan Banabasna swamba. Ngwuk kat tamba mbukwun wan nyan Mak kat. Ngwuk kat yindeyan ndi kat apma nandinya waa ndi kat yagwa waa awamba ngwuk. <sup>11</sup> Jisas waa Jastas walinja nyan ngwuk kat ndino apma nandinya waligandi. Wundi kuvuk nyangu Aristakas, Mak, Jastas tat ndi Juda ndi. Mbambala Kraistna mbaapmamba yalaa Godna nyaangit wunogwinala mbutigandi. Wunogwinala liga nat nima sakwat Juda walinja nimba kai. Kuvuk nyangu mina lindi. Wun kat nima sakwat njivwa kwuka wun kat kwunapmat tigandi.

<sup>12</sup> Ngwula ngepmana nat nyan Epafra ngwuk kat apma nandinya waligandi. Ndi Kraist Jisasna njivwa kwutiga nyana. Nima sakwat njimbla God kat nimamba wagalaligandi ngwuk kat kwunatndangat. Apma maawut yelavika God kat kwutaa lingwangat God kat wagalaligandi. Mandit maawupmba mbaak yelavitandi walaa ngwuk kat God kat wagalaligandi. God waa nyaangipmba yetimba ngwuk walaa wagalaligandi. <sup>13</sup> Ngwuk kat kwunapmak kwutinda nima sakwat njivwa tamba viwun. Ngwuk kat mina ana wan njivwa kwutigandi. Leodisia walinja ngepma Hirapolis walinja ngepmamba liga nimba kat waa njivwa kwutigandi. <sup>14</sup> Nina apma dokta vla liga ndi Luk ngwuk kat apma nandinya waligandi. Dimas ndino ngwuk kat apma nandinya waligandi.

<sup>15</sup> Leodisia walija ngepmamba liga kita mbaapma nimba ndi kat apma nandinya waweya nyaangit ambuk ngwula.

Nimpa walinja taagwa li kat apma nandinya waweya vak ambupmba ngwuk. Lila ngayimba yisolaa la nimba kat ndino ndi kat mbukiyangwuk. <sup>16</sup> Kan pas vilaa Leodisiamba liga kita mbaapma nimba kat agwimba ngwuk. Ndino vigandi. Ndino Leodisiamba liga nimba ngwuk kat ndina pas kwindi mala avimba ngwuk. <sup>17</sup> Ngwuk Akipas kat ambupmba ngwuk. Nima nyana njivwa min kat wawa njivwa aywaa agwupmba min waa ndi kat ambuk.

<sup>18</sup> Wan pasmba tat ta nyaangit wowun maa piliwuta nyananamba pensil klalaa wan ngini la nyaangit wuna taambamba piliwukwun. Ngwuk kat apma nandinya waa piliwutigowun. Kalabusmba liwun. Wun kat ke maawut siliwoka. God ngwuk kat awagapma kwunatndangat wowun. Ngiyambak.

# 1 TESALONAIKA

1 Wun Pol wun wan pas piliwutaa kwiwun. Timoti sailaso wunogwinala tigambit. Nina nyaek Godnagwi nina njambwi nyan Jisas Kraistna yelangɪ nimba kat kan pas piliwutaa kwiwun. God ngwuk kat apma vat awagapma kwinda vat klaigangwuk wanin. Apma maawupmba yelavika yetingweya vak klaigangwuk wanin.

*TESALONAIKAMBA LA NIMBA GOD WANDA NYAANGIK KAT NDI NDINA MAAWUPMBA YELAVIKA NIMAMBA KWUTAA LINDI*

<sup>2</sup> Njimbbla njimbbla ngwuk kat yelavita God kat waliganin. Tesalonaikamba la nimba kat apma vat yimin waa waliganin God kat. <sup>3</sup> God waa apma nyaangit wutaa kwutaa apma njivwa kwutigangwuk. Nat nimba kat woviyaguga liga kwunatigangwuk. Ngwula maawut tagula vat tindi mala njambwi nyan Jisas Kraistna yaiga nandinya kat kawiga ligangwuk. Wungi kat tiga nina nyaek God kat walineya njimbbla yetilingwa vak kat yelavitiganin. <sup>4</sup> Wuna mbaapma nimba, God ngwuk kat woviyaguga ligandi. God ngwuk kat wandi, ligangwuk. Wan vak viga liganin. <sup>5</sup> Tak ngwuk kat yalaa wan apma nyaangit mbutna nyaangit kwo nyaangit ana ndi. Tagula nyaangitna mbutna. Godna waagan nyaangitnonala yandi. Wan nyaangit ngwula maawut ngwandni mala kwutaa yetingwuk. Ngwuk kat kwunapma yana njimbbla yetina vak viga siga naguga lignwuk. <sup>6</sup> Yetina vak kat siga nagulaa ngwuk yetina vak vla yetingwuk. Njambwi nyan yetinda vak vla yetingwuk. Nima sakwat nimba wan apma nyaangit kalangwangat ndi kat walindi. Ndi ngwuk kat nima vat yindi. Godna waagan njwula maawut ngwandindi maa ngwuk kat nima vak yinja vak yelavitapman nolin ngwandiligangwuk. <sup>7</sup> Masedonia walinja nima kipmamba liga Akaiia walinja nima kipmamba liga Godna yelangɪ nimba ngwuk yetingwa vak kat vilaa ngwulai yeta vapmba yetindi. <sup>8</sup> Masedoniamba Akaiamba la nimba mina ana wutndi ngwulai waa njambwi nyana apma nyaangit. Ngepma ngepmana nimba aywaa wuka ligandi. God kat ngwula mbangi wiyo waavi taaganda vak kat aywaa wuka ligandi. Tamba wuka ligandi. Manda kat ndi kat yiga mbukiyanin. <sup>9</sup> Tak ngwuk kat yanin mala nin kap apma vat yagwa waa nin kat kwunakngwuk. Nin kat apma vat kwunakngwa vat nin kat ngepma ngepma la nimba nin kat mbutndi. Kavle waagan kat kwagalalaa njimbbla njimbbla apma vat tiliga nyan, God ndina njivwa kwutingwa vat nin kat

mbutndi. <sup>10</sup> Godna nyan nyinangwupmba liga nganga yaiga njimbal kat kawiga lingwa vak nin kat mbutndi. God wandi, ndina nyan kiyalaa laatndi. Kavle vak yetinja vak kat God ndinyangu kat sivat tigiya vak kat Jisas lamba nin kat tiga silimbwindi.

## 2

### *TESALONAIKAMBA POL KWUTA NJIWA*

<sup>1</sup> Kita mbaapma nimba, tat ngwuk kat yanin. Yalaa mbutna nyaangit ana kwo valak yindi. Viga ligangwuk. <sup>2</sup> Filipai walinja ngepmamba liga ngwuk kat yanin. Wan ngepmamba nin kat kavle vat nima vat yindi. Nin kat njika waga viyandi. Tamba wukngwuk. Ngwuk kat yalaa God waa apma nyaangit mbupmak kat ana vatnin. God nin kat ava kwindi. Ngwutna ngepmamba liga nima sakwat nimba nin kat kai waliga nimba ndi kat ana vatnin. <sup>3</sup> Ngwuk kat walaa mbutna nyaangitna angwa kavle vat ana ndi. Wan nglambio liga vat ana ndi. Woseka walinja vat ana ndi. <sup>4</sup> Ndina angwa God waa vatna. God nina maawupmba liga vak siga naguga vilaa nin kat ambuk wandi mala wan apma nyaangit mbutiganin. ndinyanguna maawupmba ana mbutiganin. Godna maawupmba mbutiganin. Nina maawupmba liga vat God viga siga naguliigandi <sup>5</sup> Ngwuk kat yalaa woseka waga kwusiliga ana mbutinin. Ngwutna kwanda kwanda nda klavat ana woseka waa mbutinin. Viga ligangwuk. God ndino yilina vak viga ligandi. <sup>6</sup> Ngwuk kat yaa ngambulinan nina si kwusonjangat ana mbutinin. Nat nimba nina si kwusonjangat ana mbutinin. Nin Kraistna nyaangit mbutiga nimba nin. Nin aposel nin. Ngi kat tiga ngwutna kwanda kwanda alainan wovuna. Wupma ana klanin. <sup>7</sup> Tamba ngwutnon-ala linan apma lagwa mat nyangukat viga kwunaka lilat takwa vla ngwuk kat yigumba viga linin. <sup>8</sup> Mbaapma nimba, ngwutnogwinala liga nandinya ngan ngwuk kat God waa apma nyaangit mbutina njimbla ianya klavat nima sakwat njivwa kwutnin. Ngwuk kat woviyaguga liga ngwuk kat God waa apma nyaangit mbupmak wanin. Ngwuk kat kwunapmak wan apma nyaangit mbutinin. Ngwuk kat nimamba woviyaguga liga. Ngwuk kat kwunapmat kat tiga kiyaneyan wovuna waa yelavitinin. <sup>9</sup> Mbaapma nimba ngwutnogwinala liga nandinya ngan ngwuk kat God waa apma nyaangit mbutina njimbla sanya klavat nima sakwat njivwa kwutinin. God waa apma nyaangit ngwuk kat mbutina ngwutnamba sanya klavak kat kai wanin. Ngwutna sanya klaneyan ngililandi walaa kai wanin. Ngi kat tiga nima sakwat njivwa

kwutnin. Tak ngwuk kat yina vat ngwutna maawut ana tiviligandi.

<sup>10</sup> Ngwuk Jisasna mbaapma nimba, ngwuk kat yina vat apma vatna. God yeta vak vla yetinin. Ngwut kavle vak yiligangwuk waa nin kat ana wangwuk. Ngwuk viga ligangwuk. God ndino viga ligandi. <sup>11</sup> Kita nyan ndina nyan kat kwunatininda vak vla ngwuk kat kwunatinin. Ngwuk kat kita kita apma nyaangit mbutinin. Ngwutna maawut kwunatinin. Wan vapmba yeti ngwula waa ngwuk kat mbutinin. <sup>12</sup> Ngwuk kat wanin. God yelavika liga vapmba yeti ngwula waa wanin. God ngwuk kat wunai viga liga kava yagwa ngwula wandi. Wuna apma yelaga nda liga kavat yagwa ngwula waa wandi.

### *GOD WAA NYAANGIK KAT NIMBAMBA KWUTAA LIGANDI*

<sup>13</sup> Tat God waa apma nyaangit ngwuk kat mbutnin, yelavikngwuk. Ndinyanguna nyaangit ana ndi. God waa nyaangitna waa yelavikngwuk. Ngwuk wan apma nyaangit kwutaa la nimba ngwuk. Wan apma nyaangit ngwutna maawut kat kwunatigandi. Wan apma nyaangit kwuta lingwangat God kat njimbla njimbla sivu kiliganin. <sup>14</sup> Mbaapma nimba, Judiamba yisola liga nimba god kat yelavika Kraist Jisasna yelangi nimba ndi kat ndina ngepma nimba kavle vat yindi. Ngwutnogwi kita vatna. Ngwuk kat ngwutna ngepma nimba kavle vat yindi. <sup>15</sup> Wan Juda ndi nina njambwi nyan Jisas kat vatnyandi. Tamba Godna nyaangit mbuta nimba kat ndi kat vatnyandi. Nin kat kiklindi. Ndi kai waliga nimba ndi. God ndi kat kimbut yiga kai waligandi. <sup>16</sup> Juda ana ndi nat nimba kat wan apma nyaangit mbupmak kat Juda nin kat kai waa kematigandi. God Juda ana ndi nat nimba kat kwunapmak kat kai waligandi. Ndina kavle vat yilinja vak nandinya nandinya yiga yisolindi, nima sakwat tindi. God kimbut yiga tindeya vapmba ndi kat sigiyandi. Ana silabigiyandi. Aywaa sigiyandi.

### *POL NDI KAT VIVAT WANDI*

<sup>17</sup> Kita mbaapma nimba, ngwuk kat kwagalalaa kapma liganin. Ngwuk kat nina maawut ana tivilindfi. Ngwuk kat yelavitsimbla linin. Ngi kat tiga ngwula mindama vivat nima njivwa kwutinin. <sup>18</sup> Ngwulai liga kava yavat tilinin. Wun Pol nima sakwat njimbla ngwutnai la kava yavat tiwun. Nin kat Setena kemata. Ngi kat tiga ngwulai la kava ana silimataa yalinin. <sup>19</sup> Nina njambwi nyan Jisas yaiga njimbla apma vat yiga yetingwa vak kat tiga solat sigiyandin. Wan njimbla lingwa vat nin kat kwindi apma vat vla ligiyandi. Wan vak yaiga vak kat yelavika liganin. <sup>20</sup> Yiga vak kat yelavika solat

siganolin ngwandiliganin. Yiga yetilingwa vat nina si kwutaa kwusoligandi.

### 3

#### *TIMOTI NDI KAT KWUNAPMAK KAT POL AY WANDI*

<sup>1-2</sup> Ngwuk kat vivak kat ana alipsiga kawiga ligiyanin. Ngi kat tiga nina mbaapma nyan Timoti kat wali, ngwuk kat yindi. Ndi Godna njivwa kwutiga nyana. Ndi Kraist waa apma nyaangit mbutiga nyana. Ngwutna maawupa God waa apma nyaangik kat nimamba kwutaa lingwa vat kwunapmak kat wali, yindi. Ngwuk kat mbupmak kat wali, yindi. Yindi maa Atensmba kapma liga. <sup>3</sup> Nima sakwat nimba apma vapmba tingwangat aki waa ngwuk kat kavle vapmba yiligandi. Wan apma vat kwagalangwangat nin kai waliganin. God nin kat kwutaa wandi. Nat nimba ngwuk kat kavle vapmba yigiyandi waa wandi. Viga ligangwuk. <sup>4</sup> Tat ngwulogwinala lina njimbla ngwuk kat wupma mbutnin. Nat nimba nin kat kavle vapmba yigiyandi waa mbutnin. Mbutna vapmba tigandi. Wan vak viga ligangwuk. <sup>5</sup> Wungi kat tiga ngwuk kat vivak kat ana alipsiga kawiga ligiywoun. Wungivak kat tiga Timoti kat wowun mala yindi. God waa nyaangit ngwula maawupmba kwutaa ligangwuk? Tamba kwagalangwuk? Waa wagalavat yindi. Wun yelavikwun. Kavle maawut kwiliga nyan, Seten ndi kat kavle maawut kwindi mala ndinogwinala kwutna njivwa kwo valat anagandi ya waa yelavikwun. Ngwuk kat vilaa yetingwa vak wun kat mbukiyandi.

#### *TIMOTI APMA NYAANGIT MBUTNDI, POL SOLAT SINDI*

<sup>6</sup> Timoti ngwuk kat yilaa lungwamataa yalaa ngwutna nyaangit nin kat mbutndi. God waa nyaangitmba nimamba kwutaa ligandi. Nat nimba kat woviyaguga liga kwunatigandi. Ngwuk kat vivat waligandi. Apma vapmba ngwuk kat yelavika ligandi waa nin kat mbutndi. Nino ngwuk kat vivat tiganin. <sup>7</sup> Kita mbaapma nimba, nin kat nima vat ya vak kat ana nimamba yelavika vaatiganin. Kavle vat nin kat yinjeya vak kat ana nimamba yelavika liganin. God waa apma nyaangit maawupmba nima vat kwutaa lingwa vak kat mina yelavika nina maawut apma vat tigandi. <sup>8</sup> Njambwi nyan waa nyaangitmba ngwuk nimamba kwutaalingweyan nin solat siga apma vat tigiyanin. <sup>9</sup> Ngwuk apma vak yetingwa vak kat tiga god kat mbutiganin. Mbuka solat siliganin. God kat waliganin. Ndi kat apma vat yimin waa waliganin. God kat ngwuk kat tiga mbuka sivu kiliganin. <sup>10</sup> Nandinya ngan ngwutna mindama vivak kat God kat wagalaliganin. Ngwutyna maawupmba liga vat tamba kalalindeyan nin kwunakiyanin.

#### *NDINAILIGA KAVA YIVAK KAT GOD KAT POL WAGALANDI*

<sup>11</sup> Nina nyaek Godnogwi nina njambwi nyan Jisaso mbik vililik pali nin kat ngwulai liga kavat kaligiyambit wanin. <sup>12</sup> Njambwi nyan kat ngwuk kat tiga wowun. Awat sowat woviyaguga kwunaka tinjeya vak ndi kat nimamba agwi. Nat nimba kat woviyaguga kwunaka tinjeya vat ndi kat nimamba agwi waa wowun. Ngwuk kat woviyaguga tineya vat nin kat tamba kwindi. <sup>13</sup> Njambwi nyan Jisas ndina mbaapma nimbonala yaiga njimblamba ngwutna maawut apma vat tindangat wowun. Wan njimbla nina nyaek God ngwutna maawupmba ligiyaa vak kat vilaa kavle vatna waa ana waigandi wowun. Maawupmba liga kavle vat ana vigiyandi wowun.

## 4

### *ANDA VAK YETHINJA VAK KAT GOD WOVIYAGUGA LIGANDI*

<sup>1</sup> Mbambala nina kita mbaapma nimba, ngwuk kat njambwi nyan Jisasna simba nima kwundimba mbupmat tiganin. Wukngwangat wanin. God yelavika liga maawupmba yeti ngwula. Tak ngwuk kat wupma mbutnin. Mbambala Godna maawupmba samat yetiligangwuk. Godna maawupmba aywaa yetingwangat wanin. <sup>2</sup> Tat njambwi nyan Jisasna simba ngwuk kat mbutna nyaangik kat ngwula maawut ana tiviligandi. <sup>3</sup> Apma vat yetingwangat God wandi. Yambisik kwuka yetingwa vat kwagalangwangat wandi. <sup>4</sup> Taagwa klangweya vak kat ngwuk kat mbupmat yigowun. Simblan ke klangwa. Li kat kalalaa li kat kwunaka ligiyangwuk. <sup>5</sup> Kwo yetiga nimba god kat vilapman nimba simblan taagwa klaligandi. Nat nimba kat ana yelavitigandi. Ndina maawupmba mina yelavita klaligandi. <sup>6</sup> Wan kavle vapmba yiga yetiligweyan njwula mbaapma nimba kat kavle vat yigiyangwuk. Wan kavle vak kat yiga yetilingweyan njambwi nyan ngwuk kat wan nima vapmba yigiyandi. Wan vak ngwuk kat tamba nimamba wowun. <sup>7</sup> Kavle vak yetiga yambisik kwuka yetivak kat God nin kat ana wandi. Apma vat yetivak kat God nin kat wandi. <sup>8</sup> Kita nyan wan mbutina nyaangik kat kai wandeya nin kat ana kai waigandi. Ndi God kat kai waigandi. God ndina waagan nin kat apma vat simogwivak kat kwiligandi.

<sup>9</sup> Ngwulagwi kita mbaapma nimba kat woviyaguga ali waa ana ngwuk kat piluwukiyandin. Wan vak tamba God ngwuk kat simogwindi. Awat sowat woviyaguga ali ngwula waa God ngwuk kat simogwindi. <sup>10</sup> Masedonia walinja nima kipmamba liga ngwula kita mbaapma nimba, wan vak ke kwagalangwa. Nimamba kwutaa ali ngwula. <sup>11</sup> Yigumba alingwula. Ngwutna nda mina viga ali ngwula. Nat nimbanala ke viga



njatndangwa. Ngwutna njivwa mina yigumba kwuka ali ngwula. Wan nyaangit tat ngwuk kat mbutna nyaangitna. <sup>12</sup>Wungi vapmba yetingweya kwo liga nimba ngwuk kat vilaa kan nimba apma vatmba yetiga nimba ndi waa waigandi. Wungi vapmba yetingweyan kwanda kwanda kat kwaka ana ligiyangwuk.

### *JISAS YAGA YANDI, KIYAA NIMBA LAAKIYANDI*

<sup>13</sup> Kita mbaapma nimba, kiya nimba kat yelavitingwangat ngwula maawut kwunapmat tiganin. Kwo liga nimba ndi nglaga lindi. Kiyaa nimba laakiyaa nandinya kat ndi ana kawiga lindi. Ngwut ndinai la vla tilangwuk. <sup>14</sup> Jisas kiyalaa laatndi waa maawupmba yelavitiganin. God kwondu kwindi, Jisas laatndi. Jisas laatnda vak vla God wandi maa Jisasna mbaapmba liga kiyaa nimba laakiyandi. Laatndi, God ndi kat kwutaa kaligiyandi. Jisas yaiga njimbla ndinogwinala yaigandi. <sup>15</sup> Mbutina nyaangit nina angwa nyaangit ana ndi. njambwi nyana nyaangitna mbutina. njambwi nyan yaiga njimbla kwo liga nimba ana tata wokegiyandi. Kiya nimba laataa tatak wokegiyandi. <sup>16</sup> Njambwi nyan nyinangwutmba liga ngaga yaigandi. Ngaga yaga nima kwundimba wandi, ndina njambwi ensel nima kwundimba waigandi. Godna kwuk klalaa vilitnja vak kwukiyandi. Wan kak wutaa Kraistna yelangimba liga kiya nimba tata laataa wokegiyandi. <sup>17</sup> Nin kwo liga nimba nin kat ndina kwupmba God nin kat wandi, wokegiyanin. Njambwi nyanonala kita vat aywaa nyinangwupmba yisolaa ligiyandin. <sup>18</sup> Wan mbutna nyaangit ngwuk awat sowat mbukngweyan kiya nimba kat ana nimamba nglaiangwuk. Awat sowat ngwula maawut kwunakiyangwuk.

## 5

### *NAT NIMA SAKWAT NYAANGIT*

<sup>1</sup> Kita mbaapma nimba, manda kat njambwi nyan yaiga njimbla kat ngwuk kat piliwukiyandin. <sup>2</sup> Wan nandinya njambwi nyana nandinya pagwuga yaigandi. Sikwupmak ngan yaliga nyan vla yaigandi. Tamba viga ligangwuk. <sup>3</sup> Ngini waigandi. Apma vat yetiliganin waa waigandi. Wanjeya njimbla mba kwiyatapman yalaa ndi kat sigiyandi. Ndi kavle yigiyandi. Ndi ana pagwulaa ligiyandi. Wan vat taagwa nyan kwupmat tiga kangit waa liga kwutaa vak vla ligiyandi. <sup>4</sup> Kita mbaapma nimba, ngwula maawut ana tiviligandi. Ngwula maawut kavle minio liga nyan vla ana ligandi. Ngi kat tiga wan nandinya ngwuk kat pagwulaa ana yaigandi. Ngwuk kat sikwutiga nyan vla ana yaigandi. <sup>5</sup> Ngwula yelavipmak kema liga kava vla ligandi. Ngwula yelavipmak kangan

waliga kava vla ana ligandi. ngwuk kema liga vapmba liga nimba ngwuk. Kangan valiga vapmba liga nimba ana ngwuk. <sup>6</sup> Nin sindu kwaliga nimba vla ana liganin. Ngwuk sindu wana kwalingweya. Mini vigba alimba ngwuk. <sup>7</sup> Sindu kwaliga nimba nganat sindu kwaligandi. Nima ngu kilaa tungwengwan yilinga nimba nganat kiligandi. <sup>8</sup> Nin kapma vapmba liga nimba nin. Nima ngu kilaa tungwengwan ke yiga yetingwya. Nin kema liga vapmba liga nimba nin. Apma maawut yelavika yeti. God kat ngwula mbangi wiyo waavi taagandi ali ngwula. Ndi kat woviyaguga ali ngwula. Wan vapmba yetingweyan waagit kwutaa linja vak vla ligandi. Wan vlililik vak kat pagwundi maa ana kavle yigiyandin. God nin kat kwunakiya vak kat yelavik ngwula. Wan vapmba yelavikngweyan kapamba kwutnja hat nambumba kumbulinja hat tiga vla tigandi. Wan vak nimbun. Wan vak nin kat pgwundi, ana kavle yigiyandin. <sup>9</sup> God nin kat kimbut yiga liga sivak kat nin kat ana wandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ya vapmba apma vat yetineya vat klangangat God nin kat wandi. <sup>10</sup> Jisas Kraist nin kat tiga kiyandi. Wundumbu yineyan wovuna. Kwo lineyan wovuna. Nin aywaa kiya nimbo kwo liga nimbo njimbla njimbla ndinai liga kavamba tigiyanin. <sup>11</sup> Ngwut apma nyaangit awat sowat mbukiyangwuk. Awat sowat ngwutna maawut kwunak. Wan vak mbambala yeligangwuk.

### NAT NYAANGIT

<sup>12</sup> Kita mbaapma nimba, ngwuk kat nat vat mbupmat yiganin. Wutaa kwutaa yetimbangwuk. Ngwutnogwinala njambwi nyan waa nyaangit mbuka visimogwiliga nimba kat ndina si kwuso. <sup>13</sup> Ndina si kwusolaa ndi kat woviyaguga ali ngwula. Ngwulogwinala apma njivwa kwutiga nimba ndi. Awat sowat wana walea lingweya. Ngwuk kwo ligiyangwuk. <sup>14</sup> Kita mbaapma nimba wan nyaangit ngwuk kat nimamba mbutigowun. Nat nimba njivwa kat kilipangi yiga ligiya nimba ndi kat wan vak ke yiga waa awa. Nat nimbana maawut apma vat tilapman yinjeyan ndina maawuk kat kwunak. Kita nyan wan nyaangik kat kwagalavat wandeya ndi kat kwunak. nat nima sakwat nimba kat kimbut yilapman yigumba ndi kat kwunak ngwula. <sup>15</sup> Kita nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan awat ndi kat ke kavle vat yiga. Ndi kat awat apma vat ay. Njimbla njimbla nima sakwat nimba aywaa apma vat mina yivak yelavik ngwula. Awat sowat apma vat yivak yelavik ngwula. <sup>16</sup> Njimbla njimbla God kat wagala ligiyangwuk. <sup>17</sup> Ngwuk Kraist Jisasna yelangimba liga nimba ngwuk. <sup>18</sup> God wandi, ngwuk kat tigiya vak yandi. Ngi kat tiga ngwuk kat tigiya vak kat vilaa God kat sivu agi

ngwula. Wan apma vat yingwangat ngwuk kat God wandi. <sup>19</sup> Godna waagangat ke kai waga kemakngweya. <sup>20</sup> Kita nyan God waa nyaangit mbutndeyan wan nyaangik kat ke kai waa. <sup>21</sup> Wan nyaangit aywaa wuka siga naguga ali ngwula. Apma nyaangit wutaa kwutaa ali ngwula. <sup>22</sup> Kavle kavle vak aywaa kwagala ngwula.

<sup>23</sup> God apma maawut kwiliga nyana. Ngwuk kat aywaa kwunatndangat wowun. Kwunatndi mala apma vat mina yetigiyangwuk. Nina njambwi nyan Jisas Kraist yaiga njimbla yelavitingwa vak, ngwula mbangi, ngwula maawut wan kuvut nda apma vat mina tingjangat wowun. Wan njimbla kavle vat yiga yetiligandi waa ngwuk kat walapman yinjangat wowun. <sup>24</sup> Ngwuk kat waa nyan God Simblan vat yiliga nyan ana ndi. Wanda nyaangipmba yigiyandi. Ngwuk kat kwunakiyowun waa wandi. Kwunakiyandi.

<sup>25</sup> Kita mbaapma nimba, God kat nin kat tiga wagala ngwula.

<sup>26</sup> Ngwulai liga kita mbaapma nimba ndi kat taamba kwuka apma nandinya awa.

<sup>27</sup> Ngwuk kat nimamba njambwi nyana simba wowun. Ngi kat tiga awuk ngwula. Wan pas piliwutna pas kita mbaapma nimba kat aywaa viga ambuk.

<sup>28</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilinda vak klalaa kwutaa yetingwangat wowun.

## 2 TESALONAIKA

<sup>1</sup> Wan pas wun Pol piliwukna pasa. Sailas, Timoti wunogwinala ligambit. Tesalonaikamba yisola la nina nyaek Godna mbaapma nimba kat piliwutina pasa. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna mbaapma nimba ngwuk. <sup>2</sup> Nina nyaek God nina njambwi nyan Jisas Kraist awagapma kwilimba vak klangwangat wanin. Apma maawut sika yetingweya vak klangwangat wanin.

### *POL GOD KAT SIVU KHLIGANDI*

<sup>3</sup> Kita mbaapma nimba, awat sowat woviyaguga lingwa vat niman yiligandi. God waa nyaangit kwutaa lingwa vat niman yiligandi. Kwutaa lingwa vat vilaa God kat ngwuk kat tiga njimbla njimbla sivu kiliganin. Sivu kilina vat nglaatndi. <sup>4</sup> Ngi kat tiga God kat yelavipmak kat yisola la nimba kat kwutaa lingwa vak kat tiga mbutiganin. Ngwutna si kwusoliganin. Nat nima sakwat nimba ndi kat kavle vat yilingandi. Ndi vaaka kwutaa linja vak apma vak ana kwagalandi. Ndi ndina maawutmba nimamba kwutaa ligandi waa ndi kat mbutiganin.

### *NGWUK KAT YILINJA KAVLE VAK KAT GOD ANA KEMATIGANDI*

<sup>5</sup> Ngwuk kat yilinja kavle vak kat God ana kematigandi. Wan ngwuk kat yinjeya nima vak ngwuk kat kwunakiyandi waa God yelavitigandi. Wan kavle vat ngwuk kat kwunatndi maa ndina mbaapmamba wuleilaa apma vat ninogwi ligiyangwuk. Wan kavle vat ngwuk kat kwunatndi maa God tiga vla tigiyangwuk. <sup>6</sup> Ngwuk kat nima vat yiliga nimba kat ngini God awat ndi kat nima vat yigiyandi. Ndi kat nima vat yiweyan nlaakiyandi waa wandi God. <sup>7-8</sup> Njambwi nyan Jisas yaiga njimblamba ndina njambwi enselonala yaigandi. Ya vla vika yaigandi. God kat kai waliga nimba kat yandeya njimbla awat ndi kat kai waga sigiyandi. Nina njambwi nyan Jisas kat wanja apma nyaangik kat kai waliga nimba kat yandeya njimbla awat ndi kat kai waga sigiyandi. Mbambala ngwuk kat nima vapmba yiligandi. yandeya njimbla ngwuk kat yat njawiya ngwula waa waigandi. Nino nin kat wupma waigandi. <sup>9</sup> Wan kavle nimba ndi kat sindi mala njimbla njimbla kavle savle yetigiyandi. God tiga kavamba ana ligiyandi. Ndi kat kikligiyandi. kapma kavamba yiga ligiyandi. Wan kavamba liga God kwondumba apma vat tindeya vat ana viga ligiyandi. <sup>10</sup> Ngwuk kat wan apma nyaangit mbutnin maa wutaa ngwula maawupmba kwutaa lingwuk. Jisas yaiga njimbla

ndinai waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ndina si kwusogiyandi. Minagwi ndina mbaapmamba liga nat nimba ndi kat vilaa apma nglei njivwa kwutndi waa waigangwuk. <sup>11-12</sup> Apma vapmba yetinjangat ndi kat kwunap mila waa God kat njimbla njimbla wagalaliganin. Ngwutna maawupmba apma vat yetivak wangwa vak God ngwuk kat kwondu kwindi maa kwukngwangat wanin. God kat ngwula maawupmba yelavika kwutaa liga kwukweya apma njivwa God ngwuk kat kwondu kwindi maa kwukngwangat wanin.

## 2

### *GOD WAA LO KAT KAI WALIGA NYAN*

<sup>1-2</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist yaiga njimbla ngwuk kat mbupmak yiganin. Ndinai liga kavamba yisolaa lineya vak kat ngwuk kat mbupmat yiganin. Kita mbaapma nimba, nat nimba ngwuk kat mbutndi. Njambwi nyan yaiga njimbla tamba yandi waa mbutndi. Nat nimba kwo waa kwudimba mbutndi. Nat nimba Godna waagan wuna maawupmba ngwandindi mala mbutigowun waa wan nyaangit mbutndi. Nat nimba pas nina simba waga piliwutaa wan nyaangit ngwuk kat kwindi. Ndinai waa nyaangit ke ngwut nimamba yelavika. Mandit maawut ke yelavika. <sup>3</sup> Ngwuk kat woseka walandi. Nat nda tata yandi mala wan nandinya ngini yaigandi. Tat nima sakwat nimba yisola liga God kat kai wawat nima sakwat nimba yisola liga God kat kai wawat laataa yaigandi. Tata God kat kavle vat yiliga nyan laataa ligiyandi. Ndi ya vitiga kava yilaa nimamba kavle yigiyandi. <sup>4</sup> Ndi waigandi. Nat vat nima nda kat yelavikngwa vat kwaga ngwula. Wun ndi kat kwulatigowun. Wun kat mina yelavika ali ngwula waa waigandi. Godna ngay wuleilaa ndaaliga wun God wun waa waigandi. <sup>5</sup> Tamba ngwulogwinala liga wan nyaangit mbukwun ngwuk kat. Ngwuk yelavitigangwuk? <sup>6</sup> Mbambala kita vatna ndi kat kematiga. Kematiga nda viga ligangwuk. Wan nda kemati mala ndi kan njimbla ana laakiyandi. Wandeya njimblamba laakiyandi. <sup>7</sup> Wan kavle nyan kavle vat yindeya vak kan njimba wan vak pagwuga yiligandi. Wan kavle nyan kat kematiga nda ngini ana kemakiyandi. <sup>8</sup> Wan kavle nyan kat kemapman yindeya ngini laataa kapmba ligiyandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ngaga yalaa wan kavle nyan kat kai waa ndi kat vatnyagiyandi. Njambwi nyan nima ya vitiga vak vla yandeya vak wan kavle nyan vigiyandi. Vindi maa kwundi mwupmba ya vilik puwinda vak vla wan kavle nyan kat Jisas vatnyagiyandi. <sup>9</sup> Wan kavle nyan setena kwondumba yalaa nima vat yilinja vak woseka waa simogwigiyandi.

Yindeya nima vak vilaa waigandi. Ndi apma nyana kwondu wogwuliga nyana waa waigandi. <sup>10</sup> Ndi kat woseka wandi maa ndina maawut kavle yigiyandi. Wan nimba god waa apma nyaangiik kat kai waigandi. Kai wanjangat God ndi kat ana kwunakiyandi. Wan nimba wan kavle nyan woseka waa yilinda vat vilaa maawupmba yelavika ligiyandi. Tiga liga kavle vat yigiyandi. <sup>11</sup> God ndi kat kavle maawut yelavika yetinjeya maawut kwigiyandi. Ndina kavle maawupmba kavle nyan woseka waiga nyaangitg kwutaa ligiyandi. <sup>12</sup> God waa apma nyaangit ndi kwutaa livak kat kai waigandi. Ndi kavle vapmba yetivat woviyaguga ligiyandi. God wungi kavle vapmba yetiliga nimba kat aywaa kimbut yiga lindeya maawupmba siigiyandi ndi kat.

### *TAMBA GOD NGWUK KAT KWUNAPMAK WANDI*

<sup>13</sup> Ngwuk kapma vapmba liga nimba ngwuk. Kita mbaapma nimba, njambwi nyan ngwuk kat woviyaguga ligandi. Tamba ngwuk kat yelavita kwunakiyowun waa wandi ngwuk kat. Wunai waa apma nyaangit ndi kwutaa ligiyandi. Ndi kat wuna waagan kwigiyowun. Wuna waagan tavindi maa apma mandit maawupmba yetigiyandi. Ndi kat apma vapmba yigandi waa tamba God wandi ngwuk kat. Ngi kat tiga God kat ngwuk kat tiga sivu kineyan nglaatndi. <sup>14</sup> God wandi, ngwuk kat wan apma nyaangit mbutinin. nina njambwi nyan Jisas Kraist apma vak tinda vla tingwangat God nin kat ambuk, waa wandi maa ngwuk kat mbutiganin. <sup>15</sup> Kita mbaapma nimba wan nina kwundimba ngambunin, wukngwa nyaangit pasmba piliwutna nyaangit ke kwagalaga. Ngwula maawupmba kwutaa yeti ngwula. <sup>16</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraistno nina nyaek Godno nin kat woviyaguga ligambit. Njimbla njimbla apma vat tineya vat nin kat awagapma kwimbibit. Apma vat nin kat yimbeya vak kat yelavika kawiga liganin. <sup>17</sup> Ngwula maawut kwunapmbangat wagalanin. Ngwuk kat kwondu kwimbibit maa apma njivwa kwuka apma nyaangit mbukngwangat mbik kat wagalaa liganin.

## **3**

### *NIN KAT TIGA GOD KAT WAGALA NGWULA*

<sup>1</sup> Nin mbaapma nimba, ngwuk kat mbutina nyaangitna ngtini la liga nyaangit kingiyan ngwuk kat mbutna. Nin kat tiga God kat wagala ngwula. Ngepma ngepmamba liga kwiyatapman mbutseli mbutseli mbutnjangat wagala ngwula. Wan apma nyaangit ndi kat kwulatndangat wagala ngwula. Ngwuk kat mbutnin, wan apma nyaangit ngwuk kat kwulatndi, ngwula maawupmba yelavika kwutaa

lingwuk. <sup>2</sup> Nin kat kavle vat yivat waliga kavle nimba nin kat mbaa kwulatandi waa wagala ngwula. Wan nimba nina mbaapmamba liga nimba ana ndi. Ngepma ngepmamba liga nimba nina mbaapmamba ana aywaa ligandi. Ndina nat nimba mina nina mbaapmamba ligandi. <sup>3</sup> Njambwi nyan waiga nyaangitmba yigiyandi. Ngwuk kat ava kwindi mala ligiyangwuk. Ngwuk kat God tivwi kilindi mala ngwuk kat Seten ana wuleiga kavle vat yigiyandi. <sup>4</sup> Njambwi nyan ngwula maawutmba ngwandindi maa ngwuk kat wana nyaangitmba yiga yetigiyangwuk. Yiga yetingweya vak kat nina mbangi ana kilipangi yigiyandi. Nguwk wan vak tamba yiga yetilingwa vatna. <sup>5</sup> Njambwi nyan njwula maawupmba ngwandila lindi maa God kat woviyaguga lingwangat wanin. Kraist wan nyaangitmba ngwula maawupmba yelavika nima vat kwutaa lingwangat wanin.

<sup>6</sup> Kita mbaapma nimba njambwi nyan Jisas Kraistna simba ngwuk kat nimamba mbutiganin. Ngwula kita nyan njivwa kwutapman kwo lindeyan ndinagwinala ana ligiyangwuk. Wan nyan tat ngwuk kat mbutna vapmba ana yetiligandi. <sup>7</sup> Yetina vapmba yeti ngwula. Ngwutnagwinala tiga njivwa kwutapman kwo ana yetilinin. Viga lingwuk. <sup>8</sup> Nat nimbana nao kwo klalaa ana kilinin sanya kwilapman. Ngwutnamba sanya klavak kat kai walaa nandinya ngan nima njivwa kwutinin. Ngwuk kat nima njivwa kwivak kat kai wanin. <sup>9</sup> Yetina vapmba yeti ngwula waa ngwuk kat mbupmak wanin. Ngi kat nima njivwa kwivak kat kai wanin. Ngwutnamba tamba sanya klaligenin nglakendi. Yetina vapmba yeti ngwula waa ngwuk kat mbupmak wanin. Ngi kat tiga ngwutnamba sanya ana klanin. <sup>10</sup> Ngwulogwinana liga wan nyaangit ngwuk kat mbutnin. Kita nyan ndi njivwa kwupmak kat kai wandeyan ndi kat nao ke kwiga. <sup>11</sup> Ngwutno nat nimba ndina njivwa kwagalalaa nat nimbana njivwa kat ndi njangumba wuka yiga vindi. Yinja vak wuka linin. <sup>12</sup> Njambwi nyan Jisas Kraist waa vapmba wundi nyangu kat njsvwa agwut waliganin. Nat nimbana njivwa kat njangumba wuka ke yilingwa waa waliganin. Ndina njivwamba kwuka sanya klaigandi. <sup>13</sup> Kita mbaapma nimba, ngwuk apma njivwa kwupmak kat ngwula mbangi kilipangi yilandi. <sup>14</sup> Kita nyan wan pasmba piliwutna nyaangik kat kai wandeya ndi kat yigumba avimba. Ndi kat kwagala. Ndi kat kwagalangweyan ndina mbangi ngwuk kat vindeyan wup yigiyandi. <sup>15</sup> Maama nimba kat yinja vak vla ndi kat wupma ke yingwa. Ndi kat ambupmbangwuk. <sup>16</sup> Apma vat kwiliga njambwi nyan ngwuk kat maawupmba apma vat kwindangat wanin. Njimbla njimbla mandit mandit vapmba

kwindangat wanin. Njambwi nyan ngwutnogwinala kita vat tindangat wanin.

<sup>17</sup> Wun Pol wun ngwuk kat apma nandinya waa piliwupmak wowun. Ngi kat tiga wuna taambamba wan kavamba wan vandi piliwutigowun. Piliwukwa pas aywaa piliwutigowun. <sup>18</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist nin kat awagapma kwinda vak klambangwuk walaa ngwuk kat waligowun.



# 1 TIMOTI

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Kan nyaangit wunayi piliwutaa kwiya. Jisas Kraist waa nyaangit mbutiga nyan wun. Godnagwi Jisaso wun kat yiga ambuk wambit maa wan apma nyaangit mbutigowun. God nin kat kwunatndi. Kraist Jisas yaiga nandinya kat yelavika liganin. <sup>2</sup> Kan pas Timoti kat piliwutigowun. Jisasma mbaapma wuleimangat wuna nyan vla liganin. Min kat tamba kandi kwutaa kaliwun. Nina nyaek Godnogwi nina njambwi nyan Kraist Jisaso min kat woviyaguga liga sika limeya vat kwimbangat wowun.

## *KAVLE NYAANGIT NGAMBULINJA VAK KWA-GALAGIYANIN*

<sup>3</sup> Masedonia walinja nima kipma yivat tiga min kat wowun. Efesas walinja ngepmamba ali mila wowun min kat. Kan ngepmamba liga nimba kat mandit kavle nyaangit simogwingwa vat kwagala ngwula waa nimamba awamba ndi kat. <sup>4</sup> Apma nyaangitna angwa wupmat yilinja ndina nyaek awat kwutaa yeta kavle vapmba ke ngambulingwa waga awambamin ndi kat. Wungi vapmba ngambulinjeyan God waa apma nyaangit ana wukiyandi. God kat wagalanjeyan ndinai waa apma nyaangit visimogwindi maa ndina maawupmba yelavika ligiyandi. <sup>5</sup> Nin ndi kat mandit vapmba yetinjangat yelavika liganin. Nin ndi kat apma maawut yelavika linjangat wanin. God kat ngwula maawupmba yelavika linjangat wanin. Wungi vapmba yetinjeyannat nimba kat kwunaka woviyaguga ligiyandi. <sup>6</sup> Ndina nat nimba wan apma nyaangit kwaglalaa kwo nyaangitmba ngambuliga yetiligandi. <sup>7</sup> God tamba wandi, piliwutnja nyaangik simogwivat wan nimba waligandi. Mbutnja nyaangit ndina maawut ana yelavitigandi. Maawut yelavitapman nimamba kwundi mina ngambuligandi. <sup>8-10</sup> God waa lona njivwa kingwiyen. Kita nyan God waa lo kavle vat yiga yetiliga nimba kat mbutndeyan wovuna. God kwiya lo ndina nda. Tamba viga liganin. Apma vat yetiliga nimba kat God ana ndina lo kwindi. God kat kai waa kavle vat yiga yetiliga nimba kat ndina lo God kwindi. Ndina lo wuka yetivak kat kai waliga nimba kat kwindi. God yeta vapmba yetivak kat kai waliga nimba kat wan lo kwindi. Nyaek, nyime, nat nimba kat vatnyaliga nimba kat wan lo kwindi. sikwuka yambisik kwuka yetiliga nimba kat kwindi. Ndu vililik kavle vat yetivat ngambuliga nimba kat God ndina lo kwindi. Kandi kwuka kaliliga nimba kat wan lo kwindi. Woseka waliga nimba kat wan lo kwindi.

God waa nyaangik kat kai waa yetiliga nimba kat kwindi. <sup>11</sup> Wan apma nyaangit wuna nyaangit ana ndi. Apma nyan God wun kat wan apma nyaangit yiga ambuk wandi mala mbutigowun ngwuk kat.

*GOD POL KAT APMA VAK KWUTINDA NJIVWA KAT SIVU KFLINDI*

<sup>12</sup> Nina njambwi nyan Kraist Jisas wan apma nyaangit mbukwangat wun kat kwondu kwindi. Jisasna mbangi ana vali yindi wan njivwa wun kat kwivat tindangat. Wuna njivwa kwutiga nyanat tigiya min waa wun kat wandi. Ngi kat tiga ndi kat sivu kiligowun. <sup>13</sup> Tat Jisas Kraist kat kai waa yetila nyan wun. ndina mbaapma nimba kat kavle vat yila nyan wun. Ndi kat njika kwusiliga yila nyan wun. Maawut yelavitapman wan kavle vat yiga yetiliwun. Ndina mbaapmamba ana liwun. Ngi kat tiga God wun kat awat ana nima vat yindi. <sup>14</sup> Njambwi nyan wun kat awagapma nimamba apma vat yilindi. Kraist Jisas wuna maawut ngwandindi maa ndi kat wuna mbangi wiyo waavi laagandi. Ngwandindi maa nat nimba kat kwunapmak kat woviyaguga liwun. <sup>15</sup> Kraist Jisas kavle vat yetiliga nimba kat kwunapmak kan kipma yandi. Kavle vat yiluwa vak kavle vak yiga yetiliga nimba kat kwulatindi. Wan nyaangst apma nyaangitna. Awuk ngwula. <sup>16</sup> Manda kat God wun kat awat silapman yindi. Wun kavle nglei nyan Jisas Kraist wun kat kwunatnda vat nat nimba vilaa yelavikiyandi. Wan kavle nglei nyan kat ana nima vat yindi. Nin kat ana nima vat yigiyandi. Nin kat alipsiga kwunakiyandi waa yelavikiyandi. Wupma Jisas Kraistkat yelavitnjeyan njimbla njimbla apma vat yetinjeya vat klaigandi. <sup>17</sup> Wun Godna si katsoga waigowun. God nat nyana kwupmba ana ligandi. Ndi njambwi nglei ligandi. njimbla njimbla apma vapmba ligiyandi. Njimbla njimbla nina kingat tigiya min. Ndi ana wundumba yigiyandi. Nat nimba minimba ndi kat ana vlilgandi. Apma vatna.

*TIMOTI KAT NJIVWA NIMAMBA AGWUT WAA WANDI POL*

<sup>18</sup> Mbambala min kat wowun wuna nyan min Timoti, wawa kita nyaangit min awup mila. Tamba God wandi, nat nimba min kat tat mbutndi. Min Godna njivwa apma njivwa kwukiyamin waa tat min kat mbutndi. Mbutnja nyaangit yelavika Godna apma njivwa nimamba agwut. <sup>19</sup> Wan apma nyaangik kat mina maawupmba yelavika apma vat agwut. Nat nimba maawupmba yelavika kwupmak kat kai walaa wan apma vat tamba kwagalandi. <sup>20</sup> Vililik pali kat wowun. Mbitna si Haimenias, Aleksanda. Mbilu ngivat kavle vat yimbit. Mbik kat waga kikliwun. Mbik kat Seten viga ligiyandi

wowun, Seten mbik kat kavle vat yilindi, wan yilimba God kat kavle nyaangit ngambulimba vak kwagalagiyambit.

## 2

### *GOD KAT WAGALANEYA VAT*

<sup>1</sup> Tat min kat God kat wagalamangat wowun. Ndi kat wagalameya nat nimba kat tiga God kat wagalamba. God kat wagalameyan ndi kat sivu agimba. Nat nimba kat tiga aywaa God kat wagalamba. <sup>2</sup> King kat tiga wagalamba. Yetineya vak kat vilaa njambwi nimba woviyagunjeya vak kat God kat wagalamba. <sup>3</sup> Wungi vapmba wagalameyan apma vatna. Nin kat kwunakna nyan God apma vatna waa waigandi. <sup>4</sup> God ndinyangu kat kwupmak waligandi. Wan apma nyaangit wutaa maawupmba yelavika yetinjangat walingandi God. <sup>5</sup> God kita ligandi. Ndina nyan kita nyan mina ligandi. Wan nyan Godnogwi ndinyanguna nindimba ligandi. ndina si Kraist Jisas. <sup>6</sup> Jisas ndinyangu kat tiga ngaga yalaa ndina mbangimba nina kavle vak kat wenga kwindi. Jisas kiya vak kat vilaa God ndinyangukat aywaa kwunapmat waligandi. Viliganin. Ngi kat tiga mbambala Jisas ya vak kat nat nimba kat yiga mbutiganin. <sup>7</sup> Tiga liga wan nyaangit yiga ambuk nat nimba kat waa God wun kat wandi. Juda ana ndi nat nimbak wan apma nyaangit simogwi liga nyan wun. Ndi kat simogwiwun maa wan apma nyaangik kat ndina maawupmba yelavika kwuta limbandi walaa mbukwun.

<sup>8</sup> Ngepma ngepmamba liga nimba kat wowun. God kat wagala ngwula wowun. Apma maawupmba yelavika ndi kat kawiga ali. Ngwuk kat kwunakiyandi. Ngwuk ke kimbuk yiga waleavat yelavika ndi kat wagala waa wowun. <sup>9</sup> Wun taagwa kat wowun. Ngwutna mbangi mina ke nima vak yelagaga. Apma waavwi kwusongwengan wovuna. Ngwutna mbangi mina kwunaka wana yelavika yetilingweya. Nima sanyo liga vandi nda klalaa ke yelagaga. <sup>10</sup> Godna yelangimba lingweyan apma njivwa agwut. Godna njivwa kwukngweyan ngwula mbangi yelagangwa vandi nda vla wan apma njivwa ligiyandi. <sup>11</sup> Ngwut taagwa kiyak walea Godna nyaangit wuka ligiyangwuk. Ana kwundi waingangwuk. Nyaangit wupmbangwuk. Nyaangit wutaa apma maawut yelavika timbangwuk. <sup>12</sup> Wun kai wowun. Taagwa laataa livak kat ndu kat lilai ana ndi viga kaliga yetigiyaa. Ngwuk taagwa ke kwundi waa. Ngwuk kiyak waa ali waa wowun. <sup>13</sup> God Adam kat tak kwutndi. Ngini Iv kat kwutndi. Ngi kat tiga taagwa nduna kwupmba ligiyandi. <sup>14-15</sup> Adam Seten woseka waa vak kat ana wutndi. Iv wutaa maawupmba yelavika kavle vat yili. Taagwa nyan kwutnjeyan apma vatna. God kat

yelavika nat nimba kat woviyaguga kwunaka yetinjeya apma vat yetigiyandi. Wun nima nyan ana wun waa yelavika apma vat yetinjeyan wan vak wovuna. Wan vapmba yetinjeyan God ndi kat kwunakiyandi.

### 3

#### *JISASN YELANGI NIMBA KAT VIGA LA NIMBANA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Kan nyaangit kwo wanja nyaangit ana ndi. Kita nyan Jisasna yelangi nimba kat viga livat wandeyan wan apma vatna. <sup>2-3</sup> Nat nimba kat viga ligiyaa nyan kat ndi kavle nyana waa wanjeyan ndi njambwi nyan ana ligiyandi. Taagwa kita klaligiya nyan mina wan njivwa kwukiyandi. Njimbla njimbla nima ngu kiga tungwengwan yiga yetiligiya nimba kan njivwamba ana ligiyandi. Apma maawutno liga nyan mina kingi njivwamba ligiyandi. Nat nimba kat yagwa walaa kwunaka kiginda kwiliga nyan mina kingi njivwamba ligiyandi. Nat nimba kat alipsiga nyaangit visimogwiliga nyan mina kingi njivwamba ligiyandi. Nyingi lapman maawutno liga apma nyan kingi njivwamba ligiyandi. Sanyo klavat woviyaguga liga nyan kingi njivwamba ana ligiyandi. <sup>4</sup> Wan nyan ndina ngayamba liga nimba kat yigumba viga ligiyandi. Ndina nyangu kat waigandi. Wuna nyangu wuna nyaangit awuk ngwula waa waigandi. Ndi wukiyandi. <sup>5</sup> Kita nyan ndina ngayamba liga nimba kat kavle savle viga lindeyan Godna yelangi nimba kat ana apma vapmba ndi kat viga ligiyandi. <sup>6</sup> Mbambala glei Jisasna yelangi wuleia nyan viga ligiyaa nyan ana ligiyani. Mbambala glei wuleia nyan viga lindeyan ndi yelavikiyandi. Wan apma nambuo liga nyan wun waa yelavika ligiyandi. Wungi vapmba tala Seten yelavika la kavle vak vla yelavitigandi. <sup>7</sup> Kwo liga nimba viga ligiyaa nyan kat waigandi. Ndi kan nyan apma nyana waa waigandi. Wan nyaangit mbutapman yindeyan ndi Setena mbaapma nimba ndi kat kavle vat njika waigandi. Wungi vapmba Seten ndi kat kavle yigiyandi.

#### *JISASNA YELANGIMBA NJIVWA KWUTAA NIMBANA NYAANGIT*

<sup>8</sup> Jisasna yelangimba njivwa kwutigiyaa ndi apma maawut sika yelavika ligiyandi. Ndi kwundi vililik ngambuga ana ligiyandi. Ndi kwundi kita nyaangit mina ngambuga liligiya ndi. Ndi wundi nimba nimamba nima ngu ana kigiyandi. Sanya klavat waligiya nimba ana ligiyandi. <sup>9</sup> Ndi wundi nimba God waa nyaangitna angwa mnaawupmba sika yelavika wan nyaangit kwutaa yetigiyandi. <sup>10</sup> Wundi nimba wan njivwa kwutnjeya vak viga avi. ndi apma vat kwukiyandi? E? Kavle vak kwukiyandi waa viga avi.

Apma vat kwutinjeyan ndi kat wan njivwa agwi kwukandi. <sup>11</sup> Wundi nimbana taagwa ndinagwi apma maawut sika yelavika ligiyandi. Ndi ke yi yaga kavle nyaangit ngambuga simblan yetilinjeya. Ndi nimamba nima ngu ke kiga. Ndi mandip mandip ke yiga yetinjeya. <sup>12</sup> Jisasna yelangina njivwa kwupmat tigaiyaa nyan kita lagwa klaiga nyana kwukiyaa. Ndina ngaymba ligiya nimba ndina mat nyangu kat aywaa yigumba viga ligiyandi. <sup>13</sup> Jisasna yelangina njivwa kita nyan kwutndeyan nat nimba ndi kat viga waigandi. Ndi njambwi nyana waa waigandi. Ndi kwonduo ligiyaa tigiyan. Kwonduo lindangat tiga ndina mbangi Kraist Jisas kat wiyo waavi taaganda vat kat vaatapman nat nimba kat mbutigandi.

#### *GODNA VATNA ANGWA NYAANGIT*

<sup>14</sup> Wun ngwuk kat kwiyatapman yalaa vivat wowun ngwuk kat. Tat ngwuk kat wan nyaangitna ngwuk kat piliwukwa. <sup>15</sup> Wun kat kematnjeyan ngwuk kat piliwukwa nyaangit viga lamba yelavika ligiyangwuk. Piliwuka nyaangit vilaa Godna mbaapma nimbonala yetingweya vak kat yelavika wuka ligiyangwuk. Ngwuk Godna ngay vla ligangwuk. God ngwula maawupmba yetilgandi. Ngay kat tawnja kwaalik wan ngay kat kwutaa ligandi. Ngay ana ndaigandi. Ngwuk God waa apma nyaangit kwutaa ligangwuk. Ana ndaga kavle yiga kwo vatnat tigiyan. Ngwuk ngay kat tawnja kwaalik vla ligangwuk. <sup>16</sup> Maawupmba yelavika kwutaa lina nyan ndi njambwi nyana Kraist. Nin kat Godna angwa vat nin kat simagaligandi. Ngwuk kat mbukwun. Ndinyanguna mbangi klalaa yandi mala ndinyangu vindi ndi kat. Ndina maawut God kwiya maawupmba yelavika apma vat mina yetindi. Ensel ndi kat vilaa wandi. Ndi nima nyana. Ndi njambwi nyana waa wandi. Nat nimba ngepma yiga ndina si mbutindi. Ngepma ngepmamba la nimba ndina si wutaa maawupmba yelavika kwutaa lindi. God wandi, nyinangwutnat wokendi.

## 4

#### *WOSEKA WALIGA NYANGUNA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Tamba Godna waagan kupma wandi. Ngini nat nimba wan apma nyaangit kwagalalaa kavle nyaangit woseka walinja nyaangit wukiyandi. Seten waiga nyaangit wukiyandi waa wandi. <sup>2</sup> Woseka waliga nimba wan kavle nyaangit mbutigandi. Kavle maawut yelavika yetiliga nimba wan kavle nyaangit mbutigandi. Ndina maawut kiya nimbana maawut vla ligandi. Ana yigumba sika ligandi. <sup>3</sup> Ngwuk taagwa ke kla waa waligandi. Nat kiginda ke kingweya waligandi. Kiginda aywaa kinangat God kwutndi. God kat maawupmba yelavika God waa nyaangit kwutaa liga

nimba God kat wagalaga sivu kilaa kiginda aywaa kiligandi. <sup>4</sup> God kwukna kiginda apma kiginda mina ligandi. Wan kiginda kat ke kai waa kwagalaga. God kat wagalaga sivu kilaa kigiyangwuk. <sup>5</sup> God wan apma kiginda waa wandi. Nin God kat wagalalaa kiginda kat sivu kilaa kiliganin. Wumbik vililik nda timban kiginda nglaatigandi.

<sup>6</sup> Min kat piliwukwa nyaangit vilaa minagwi liga kita mbaapma nimba kat mbupmeyan apma vatna. Mbupmeyan apma vat Kraist Jisasna njivwa kwukiyamin. Ndina njivwa kwuka mina mbangi Jisas Kraist kat wiyo waavi taagandi, tigiya nyanat tigiyaamin. Ndina apma nyaangitmba yetiga nyanat tigiyaamin. <sup>7</sup> Mina ngwak walanga kwutaa la wapsepuk kat ke min yelavika. Wan nyaangit God kat ngambulinja nyaangit ana ndi. God yeta vak kat wutaa God yeta vapmba yeti mila. <sup>8</sup> Njivwa kwuka mina ava mina mbangi tagula vat tindi, apma vat tigiyaamin. Mina maawut God yetiga vak kat nima vat yelavika limeyan mbambala apma glei vat tigiyaamin. Yelavika yetimbandi walaa wowun. <sup>9</sup> Mbutiwa nyaangit wan nyaangit nglaatndi. Wan nyaangit wutaa ndinyangu ndina maawupmba yelavika yetimbandi walaa wowun. <sup>10</sup> Tiga liga Godna njivwa nimamba kwutiganin. God nin kat viga ligandi. Nin kat maawut ana tiviligandi. Viliganin. God ndinyangu yelavika kwutaa la nimba kat kwunatiga nyana. Ndi kat maawupmba yelavika kwutaa la nimba kat ndi God ndi kat kwunatigandi.

<sup>11</sup> Wan min kat mbutiwa nyaangit nat nimba kat visimogwi mila. Wan nyaangitmba yeti ngwula waa awa mila. <sup>12</sup> Min kwandi nyan min. Min apma vapmba yeti mila. Kavle vapmba yetimeyan nat nimba min kat waigandi. Ndi kan mat nyana. Ndina maawut yigumba ana sika yelavika ligandi. Ngi kat tiga apma nyaangit mina ambuk. Apma vat mina yiga yeti. Nat nimba kat viga woviyaguga ali. God kat nimamba yelavika kwutaa ali. God waliga vapmba yeti mila. Wungi yetima apma vapmba yetimeyan Godna mbaapmamba la nat nimba viga minai yetiga vapmba yetigiyandi. <sup>13</sup> Yaweya nandinya kat kawiga kan njivwa kwuka ligiyamin. Ndina nindimba laataa God waa apma nyaangit ndi kat viga ambuk. Ndi kat mina maawupmba yelavitaa wan apma nyaangit ambuk. Ndi kat wan apma nyaangit visimogwi mila. <sup>14</sup> Tamba Godna yelangina nima nimba min kat taamba laagaga Godna yelangina nima nimba min kat taamba laagaga Godna nyaangit ngambundi maa Godna njivwa kwupmeya kwondu mina tamba klamin. Wan vak ke kwagalaga. Min yelavika kwutaa wungi vapmba yeti. <sup>15</sup> Wan njivwa njimbla njimbla agwup mila. Nat vak kat kai waa kwagalaa wan

yetima njivwa mina agwup mila. Nat nimba min kat viga waigandi. Apma vat yetinda vat lamba nima yigandi waa waigandi. <sup>16</sup> Wan yilima vak kat yigumba viga ligiyamin. Nat nimba kat visimogwilima vat kat yigumba viga ligiyamin. Wan vak min ke kwagalalga. Wan njivwa kwuka yetimeyan min apma vat yetigiyamin. Minai waa nyaangit wukiyya nimba apma vapmba yetigiyandi.

## 5

### *GODNA MBAAPMAMBA LA NIMBA KAT KWUPMEYA VAT*

<sup>1</sup> Avit ndu kat ke njska. Min yigumba ndina maawut kwunap mila. Mina nyaek vla ligandi. Kwandi nyangu wuna yakwa nimba vla ligandi waa yelavip mila. <sup>2</sup> Avit taagwa wuna nyime vla ligandi waa yelavip mila. Mwunyawia nyangu wuna nyange vla ligandi waa ytelavip mila. Ndi kat kavle vak ke yelavika yetiga.

<sup>3</sup> Ndu kiyandi kwo yetiga tolagwa kat min Timoti ndi kat kwunaka kiginda kwiga viga ligiyamin. <sup>4</sup> Wat tolagwa nyan yanano lileyan lila nyangu li kat kwanda kwanda kat viga klagwa kwigiyandi. Ndi kat tat ndi kat kiginda nima sakwat kwilili. Li kat ligimda awat lwinjeya wovuna. Awat kwinjeyan God ndi kat apma vatna yingwa waa waigandi. <sup>5</sup> Nat tolagwa li kat viga la nimba lapman tileyan li kwo ligiyali. Ngan nandinya God kat yelavika wagala tigiyaali. <sup>6</sup> Wat tolagwa lila mbandi kat mina yelavika lileyan ana nglaatndi. Apma vapmba ana yetigiyali. Apma maawut sika lila vak tamba ngilindi. <sup>7</sup> Kan min kat mbukwa nyaangit wundi nimba kat ambup mila. Mbukwa nyaangitmba yetinjeyan nat nimba ndi kat viga kavle vat yetigandi waa ana waigandi. <sup>8</sup> Kita nyan ndina yelangi nimba kat kwunatapman yilindeyan wanb nyan wan apma nyaangitmba ana yetiligandi. Setena yelangi nimbana kavle vak kat ndi kavle vat yetinda vak kwulatigandi.

<sup>9</sup> Tolagwana naambi ndumi kuvut yindi, li kat viga livak lilla si piluwuk ngwula. Tak ndu kita klala lat tolagwa kat mina ndina si piluwutaa ndi kat kwunaka kiginda kwiga viga ligiyamin. <sup>10</sup> Kita tolagwa kat wat tolagwa apma vat tigali waa nat nimba walinjeyan li kat viga ligiyangwuk. Tamba nyangu kat yigumba viga ligiyangwuk. Nat nimba kat kiginda kwilaa yigumba kwutilan Jisasana mbaapmamba la nimbak kwunaka yeta tagwat lilleyan awat li kat kwunakiyangwuk. Yelogwen kat ta nimba kat kwunaka yetilat tagwat tileyan awat li kat kwunakiyangwuk. Wan apma vat yiga yetilat taagwa tileyan li kat viga ligiyangwuk. <sup>11-12</sup> Mat nyan tolagwa kat ke viga lingwa. Ndi wandi. Kapma liga nat vak

wagalalaa Kraistna njivwa mina kwukiyanin wandi. Mat nyan tolagwana samat tiga wanja nyaangik kat kai walaa ndu klavat waigandi. Wanja nyaangit kat kai wanjeyan ana nglaandi. Ndi kat tiga ndi kat ke viga lingwa. <sup>13-14</sup> Mat nyan tolagwa njivwa kwutapman kwo tinjeyan ana nglaatndi. Ndi ngay ngay yilaa mandip mandip nyaangit ngambugiyandi. Nima sakwat nyaangit ngambugiyandi. Nat nyan tolagwa nat ndu klaigandi wowun ndi kat. Ndu klalaa nyan kwutaa nyan kat viga ligiyandi. Wupma yilinjeyan nat nimba ndi kat vilaa Godna mbaapmamba la nimba kavle vat yetiligandi waa ana ndi kat waigandi. <sup>15</sup> Nat tolagwa kan kavle vat kan mbambala yiligandi. Ndi Setena vapmba yeligandi. <sup>16</sup> Nan tolagwanda kita mbaapmamba la taagwa Jisasna mbaapmamba linjeyan tolagwa kat kiginda kwigiyali. Kwileyan ngwuk Godna mbaapma nimba kapma liga tolagwa kat mina kiginda kwigiyangwuk.

<sup>17</sup> Ngwulogiwnala wan apma nyaangit mbutiga njambwi nimba ndi kat nimamba sanya agwi ngwula. <sup>18</sup> Tamba God waa nyaangit kingiyandi piliwutnda. Yuwi sik veimblivak palingwenga yi yaliga bulmakau ndina tipmi ke sangiga. Kigiyandi wan yuwina sik waa wandi God. Nat nyaangit wandi. Njivwa kwutiga nyan sanya klaigandi wandi God waa piliwutndi. <sup>19</sup> Kita nyan Jisasna mbaapma nimbana njambwi nyan kat kavle nyaangit njambwi nyan kat wanjeya vat awuk ngwula. <sup>20</sup> Ngwula kita nyan kavle vapmba yetivat wandeyan ndi kat kai awa. Nat nimbana nindimba laataa liga kai awa. Waneya vak wutaa nat nimba ndinai ya kavle vak ana yigiyandi. <sup>21</sup> Wan nyaangit nin kat wawa nyaangitna min yiga ndi kat aywa mbukiyamin. Simblan ke mbuka. Ndi kat aywaa kita vat tindi, ambuk. Yiliya vat God, Kraist Jisas, Godna apma ensel min kat aywaa wan yiliya vat viligandi. Wungi kat tiga wawa nyaangitmba ambup mila.

<sup>22</sup> Kwo nimba kat ndi kat taamba laagalaa ke waa Godna njivwa agwut waa ke waa. Tat kwo nimba kat ndi kat avi. Apma nimbandi? E? Kavle nimbandi? Waa avi. Wamin maa kavle njivwa kwutnjeyan wan kavle vak mina lak yigiyandi. Mino nimbun apma vak mina yeti mila. <sup>23</sup> Mina yapmba yelogwen tigandi waa wandi, wutwun. Wungi kat tiga ngu mina ke kiga. Nima ngu kuvuk agimba. Wan nima ngu mina yak kwunatndi maa nima sakwat njambi ana yelogwen kat tigiyanin. <sup>24</sup> Nat nimba kavle vak yiga yetilinja vak kat nat nimba ana viligandi. Ngini kak kiyandi mala God vilaa sigiyandi. <sup>25</sup> Nat nimba apma vat yiga yetilinja vat kat nat nimba aywaa viligandi. Nat nimba apma vat yiga yetilinja vak kat nat nimba ana viligandi. Ngini kak kiyandi mala vigiyanin



aywaa.

## 6

### *SANYA KLALAPMAN KWO NJIVWA KWUTIGA NIMBANA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Sanya klalapman kwo njivwa kwutiga Jisasna mbaapmamba liga nimba ndina njambwi nyan kat ndina maawupmba yelavikiyandi. Ndi apma nyana waa ndina si kwusoga waigandi. Wungi vat mba yetilapman yinjeyan nat nimba kwo liga nimba ndi kat vilaa yelavikiyandi. Ndi kavle vapmba yetiligandi. Ndina njambwi nyan God ndi kat kavle vat simogwiligandi waa yelavikiyandi. <sup>2</sup> Sanya klalapman njivwa kwutiga Jisasna mbaapmamba liga nimba ndina njambwi nyan Jisasna mbaapmamba liga nimba ndina njambwi nyan Jisasna mbaapmamba kita vat tindeyan nca kat wupma ana yelavikiyandi. Ndi nina kita mbaapma nyan. Ndinai waigaa nyaangit ana wukiyanin waa ana yelavikiyandi. Kapma vak yelavik ngwula. Ndina njambwi nyan Jisasna mbaapmamba kita vat tindeyan ndinai waigaa njivwa apma vat kwukiyandi. Ndi nina kita mbaapma nyana. Ngi kat tiga ndi kat kwunaka woviyaguga liganin waa yelavita ndina njivwa apma vat kwukiyandi. Min ndi kat ambup mila wan vak.

### *APMA VAT KLANEYA VAT*

<sup>3</sup> Nat nimba yandi maa mandit kavle nyaangit mbutigandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist waa nyaangik kat kai walaa mandit kavle nyaangit mbutigandi. God yeta vak kat kwa-galalaa mandit kavle nyaangit mbutigandi. <sup>4</sup> Ndi wundi nimba yelavitigandi. Wun apma vat mina yetiligowun waa yelavitigandi. Wupma waa nimba ndina maawut apma vat yelavitigandi. Ndi ngambulinjeyan nima sakwat kavle vat mina ligiyandi. Tipmigwula yiga yetilinja vat tigiyan. Wan waleavat yetilinja vatno ngiliga. Nat nimbana si viyesanda walinja vatno ngiliga. <sup>5</sup> Wundi nimba apma maawut ana yelavika yetiligandi. Wan apma nyaangik kat kai walaa ndi ndina maawupmba yelavika waleavat mina kwutaa ligandi. Wupma yelavitigandi. God waiga vapmba yetineyan kan kipmana kwanda kwanda nda aywaa klaiganin waa yelavitigandi. Wupma yelavitinja nyaangit ana nglaatndi. <sup>6</sup> Kan kipmana kwanda kwanda nda kat yelavitapman God waiga vapmba yetineyan God nin kat apma nglei vat kwigiyandi. Kwindeya nda kipmana kwanda kwanda ana ndi. <sup>7</sup> Nin kat name kwukna nandinya kwanda kwanda ndo kwutaa ana yanin. Wundumba yineya njibla ndino wupma. Kwanda kwanda nda kwutaa ana yigiyandin. <sup>8</sup> Nina kiginda

nina waavwi tindeyan ngiyambak. Nat kwanda kwanda nda kat nin ana yelavika yetigiyandin. <sup>9</sup> Kita nyan nima sakwat nda klavat ndina maawupmba yelavika yetilindeyan wan nyan ndi mbak waangu veigitika ndaiya vap vla kavle yilaa tigandi. Ndinyangu ndino wupma. Kipmana kwanda kwanda nda kat klavak yelavika yiga kavle yilaa ligandi. Kipmana nda kat klavat yelavika linjeyan kavle vat yelavika kavle savle yetigiyandi. <sup>10</sup> Sanya klavat maawupmba nimamba yelavitnjeya vat wan kavle vatna angwa vatna. Nima sakwat nimba wan kavle vak kat klavak nimamba yelavika apma nyaangik kat kai waa yetindi. Ndina maawut ngini ana nolin ngwandigiyandi. Kavle vat ndi kat nima vat yaatigandi apma vat klavak kat.

### *WAN APMA VAK KAT NIMAMBA KWUTAA ALINGWULA*

<sup>11</sup> Min Timoti Godna nyan min. Wan kavle vat yiliga nimbana kwupmba ke yiga. Min mandip vak yiga yeti. Min apma vat kwo yeti. Min God yetiliga vak vla yeti. Wan apma nyaangik kat nsmamba kwutaa ali mila. Nat nimba kat miwa yiga kwunaka woviyaguga ali. Wan apma vat ke kwagalama. Nat nimba kat nima vat ke yiga. <sup>12</sup> Min kwulak kwulapmba yiliga nyan vla ligamin. Min kavle vak kwagalalaa ngi apma vapmba kwutaa yetigiyamin. Min God nima sakwat nimbana nindimba laataa wun kat yeta vapmba yetigowun waa wamin. Wan nima sakwat yisolaa la nimba min kat aywaa viga wutndi wana vak. Walaa njimbla njimbla apma vat yetimeya vat min Godnanamba tamba klamin. Wan yetivat wama vak at ke kwagalama. <sup>13-14</sup> Min kat wowun, wawa nyaangitmba min kwutaa yeti. Wan min kat wawa nyaangit ke kwagalaga. Mandit vak min ke yiga. Min wan min kat mbukwa nyaangit kwutaa njimbla njimbla timin mala njambwi nyan Jisas Kraist yaigandi. Godnagwio Jisaso nyaet nyano kwutaa yetimeya vak kat min kat viga ligiyambit. Yelavik min. God kwanda kwanda aywaa kwutndi, yuvut yiligandi. Kraist Jisas Pontias Pailat kat vilaa wun Godna nyan wun waa ndi kat visimogwindi. Min yelavip mila. Wan nima nyan mbit min kat viga ligambit. Ngini Jisas Kraist yaigandi. <sup>15</sup> God ndina maawupmba yelavita wandi maa Kraist yaigandi. God njambwi nyana. Ndi wan kipmana kingna njambwi nyana. Wan kipmana njambwi nimbana njambwi nyana. <sup>16</sup> Ndi wan nimba aywaa wundumbu yigyandi. Ndi God kwo ligiyandi. Ndi nima ngleimba kamba liga kavamba yetiligandi. Ndinyangu wan kava ana wuleiga ndi kat vigiyandi. Kita nyan God kat ana viligandi. Kita nyan ana alipsiga God kat vigiyandi ndina minimba. Godna si kwutaa

kwusovak kat waiganin. Njimbla njimbla ndi viga ligiyandi. Apma vatna.

*NIMA SAKWAT NDO LIGA NIMBANA NYAANGIT*

<sup>17</sup> Wan nima sakwat ndo liga nimba kat awa mila. Nin nima nimba nin waa ke yelavikngwa waa ndi kat awa mila. Ngwutna kwanda kwanda kat nimamba ke yelavika lingwa waa awa mila. Kwanda kwanda nda ngini ngiligiyandi. God kat nimamba yelavika tigiayangwuk waa awa mila. God nin kat apma nda mina tigiayangwuk waa awa mila. God nin kat apma nda mina aywaa kwindi. Ndi kat solat siga nolin ngwandiga lineya nda nin kat kwindi. <sup>18</sup> Ndi kat awa mila. Apma njivwa nima sakwapmba agwut ngwula waa ndi kat ambuk. Kwanda kwanda nat nimba kat kwiga waavi nambwiya nimba ali ngwula waa ndi kat ambuk. <sup>19</sup> Wungi vapmba yetinjeyan ngini yaiga nandinya ndi kat apma nda ngini tigiyan. Njimbla njimbla ngini tinjeyan njimbla apma vapmba yetigiyan.

*KWUPMEYA NJIMBLA NJIMBLA NGINI TINJEYAN*

<sup>20</sup> Timoti min kat kwinja njivwa min yigumba kwunaka kwutaa yetimba. Nat nimba god waa nyaangit kwa-galalaa ndi ndina maawupmba yelavitnja vapmba ngambuga yetiligandi. Nina maawupmba liga vak apma vatna waa waligandi. Ndinai kwuta yetiga vat apma vat ana ndi. Min ndi kat kwaglala mila. <sup>21</sup> Wan kavle nyaangit kwutaa yetiliga nimba God waa apma nyaangik kat maawut tiviga yetiligandi. God awagapma min kat kwunatndangat wowun.

## 2 TIMOTI

<sup>1</sup> Wun Pol wun wan pas piliwutaa kwiya. God wandi maa Kraist Jisas yeta vak kat ngepma ngepmamba la nimba kt yiga mbutiwun. Kraist Jisas kwutinda njivwamba God nin kat apma vat yetineya vak kat kwivat wandi. Ngi kat tiga wan vak yiga mbutiwun. <sup>2</sup> Wan pas Timoti min kat piliwutaa kwiwun. Wuna apma nyan vla ligamin. Nina nyaek Godnogwi nina njambwi apma vat yimbangat wowun. Yimbit mala apma vat tigiyaamin waa wowun.

*WAN APMA NYAANGIT MBUPMAK KAT NINA MBANGI ANA WUP YIGIYANDI*

<sup>3</sup> Wunogwio wuna ngwat nyaetno God kat maawupmba yelavika linin. Kavle savle maawut ana ndi kat yelavika linin. Siva siva min kat yelavita min kat tiga walaa God kat sivu kiligowun. <sup>4</sup> Min kat kwagalawun mala nglalima vak kat tiga yelavikwun min kat. Nandinya ngan min kat vivat nima vat yelavika ligowun. Min kat vilaa solat sigiyowun min kat. <sup>5</sup> God waa apma vak kat kwutaa lima vak vla tat mina mbaambu Lois kwutaa lili. Mina nyimeo Yunis kwutaa lili. God waa apma vak kat. Kwutaa lima vak viga ligowun.

*WAN APMA NYAANGIK KAT KWUTAA LIMANGAT MIN KAT WAVAT YIGOWUN*

<sup>6</sup> Tat mina nambumba wuna taamba taagwun. God min kat apma vat kwindi. Kwindi vak ke kwagalama. Kwindi vapmba yeti mila. <sup>7</sup> Nat nimba kat vaaka yetineya vat God nin kat ana kwindi. Apma vat kwonduo woguga yetineya vat mina God nin kwindi. Nat nimba kat kwunaka woviyaguga yetineya vak God nin kat kwindi. Nin nina maawuk kat mina viga kwunaka yetinangat God nin kat kwindi. <sup>8</sup> Nina njambwi nyan waa nyaangik kat mina mbangi wup ke yindeya. Wun Godna njivwa kwutiwangat tiga kalabusmba ligowun. Tiwa vak kat mbupmak kat min mina mbangi wup ke yindeya. Wan apma nyaangit mbupmin mala nat nimba mino min kat kavle vat yinjeya vak kat min ke vaka nima vat yelavika. God min kat ava kwiligandi. <sup>9</sup> God nin kat kwunatndi. Apma vapmba yetinangat nin kat wandi God. Nina apma njivwa kat tiga vilaa ana kwunatndi. Ndina maawupmba mina yelavita nin kat awagapma mina kwunatndi. Tamba glei God yelavitndi. Ndi kat kwunapmak kat Kraist Jisas kat ay mila waigowun waa tamba yelavitndi God. <sup>10</sup> Mbambala God yelavitnda vak viliganin. Nin kat kwunatna nyan Kraist Jisas yalaa kavle vat yiga yetilina vak kat Kraist Jisas tamba kwulatndi. Wan apma nyaangit mbuka njimbla njimbla apma

vat yetineya vak nin kat mbutndi. <sup>11</sup> Wan apma nyaangit mbuka yiga ndinyangu kat visimogwiwangat God wun kat wandi, yiwun. <sup>12</sup> Ngi kat tiga nat nimba kavle vat yetila nimba wun kat kavle vat yiligandi. Wan njivwa kwutiwa njivwa wun kat God kwindi mala kwutiwun, mandit nyaangit wun kat ana waigandi. Yelavika viga ligowun. Wungi kat tiga wan njivwa kwupmak kat wuna mbangi ana wup yigandi. Wan kwutima njivwa kwuka liga ngini njambwi nyan yaigan nandinya ndi kat viwun, wuna njivwa njiligiyandi. <sup>13</sup> Wunamba wupma apma nyaangipmba yiga yeti mila. Wan Kraist Jisas waa nyaangik kat kwutaa yetima vak kat ke kwa-galaga. Kraist Jisas nat nimba kat yiga kwunaka woviyaguga yetilinda vapmba mino wupma yeti mila. <sup>14</sup> Godna waagan mina maawupmba ligandi. Ndi mina maawupmba liga wan apma nyaangit min kat visimogwiligandi. Wan nyaangik kat mina maawut ke silawoka. Min yelavitsimbla yetigiyamin.

<sup>15-16</sup> Esiamba la nimba wun kat kai waa kwagalandi. Viga yelavika ligamin. Ndina vililik pali Fiselas Hemosenis mbitno wun kat kai waa kwagalambi. Wun kat senmba tulaa kalabusmba yiga taaganja vak kat ndi ndina mbangi ana wup yindi wun kat. Njambwi nyan God ndino ndina ngaymba liga nimba kat nima vak yelavika kwunatndangat wowun. <sup>17</sup> Wan nyan Onesiforas rom walinja ngepma wun kat kwaka yiga wun kat vindi. <sup>18</sup> Efesas walinja ngepmamba liwa njimbla wan nyan wun kat nima sakwat apma vat yinda wun kat. Viga yelavika ligamin. Njambwi nyan yaiga nandinya Jisas Kraist wandi maa God ndi kat apma vat yindangat wowun.

## 2

### *KRAIST JISASNA SOLDIA VLA LIGANIN*

<sup>1-2</sup> Min wuna nyan, mino wupma ligiyamin. Kraist Jisas awagapma kwinda apma vat klalaa min tagula ava ligiyamin. Min nima sakwat nsmbana nindimba laataa limin min kat mbukwa nyaangit nat apma nimba kat yiga ambuk. Nat nimba kat simagagiyaa nimba kat vilaa ambup mila. Ndino mbupma nyaangit nat nimba kat mbupmba ndi. Ndina maawupmba mbup mbutandi. <sup>3</sup> Nin Kraist Jisasna soldia vla liganin maa kavle nimba ndi vat yiliga nin kat. Min kat vat yivat yindi wana vaatimeya. Min tamba soldia min. <sup>4</sup> Soldia kwo liga nimba kwutiga njivwa ana kwutigandi. Wan njivwa kwagalalaa ndina njambwi nyan waliga njivwa mina ndi kwutigandi. Ndina njambwi yelavitiga maawupmba njivwa kwutigandi. <sup>5</sup> Kwulaka yiliga nyan ndina maawupmba yelavika pilindeyan ndi wan nyan apma wenga nda ana klaigandi. Wanjeya vapmba yelavika piliga kwulaka tata

yindeya ndi wan nyan apma wenga nda klaigandi. <sup>6</sup> Kita nyan ambugat kwutaa naandeyannda apma vat wokega sik wagwundi, ndi wan nyan ndina lak tatak ndina ambuna nda klandeyan wovuna. <sup>7</sup> Min kat mbutiwa nyaangit yelavip mila. Njambwi nyan min kat apma maawut wawa vak kat yelavika yetimeya maawut kwigiyandi.

<sup>8</sup> Jisas Kraist kat ndino ndi kat nima sakwat kavle vak yalindi. Wan vak kat mina maawut ke tiviga. Jisas ndi Devitna mbaapmamba la nimbana mbaapmamba yalaa tindi. Ndi kat sindi, Wundumbu yilaa liga laatndi. Njimbla njimbla wan nyaangit mbutigowun. <sup>9</sup> Wuno wun kat nima sakwat kavle vat wun kat yalindi. Wan apma nyaangit mbutiwangat wun kat kwutaa man taamba ngilaa kalabusmba taagandi. Kavle nimba kat nginja vak vla wun kat ngilaa kalbusmba taagandi. God waa nyaangit mbutiwa nyaangik kat kai wandi maa ana ngilindi. <sup>10</sup> Wun kat nima vat yinjeya vak kat wun nimamba ana yelavika ligowun. God wandi liga nimba kat tiga wan njivwa kwutigowun. Kraist Jisas ndi kat kwigiya apma vat yetinjeya vak klanjangat wowun. Wan vak klalaa ndi njimbla njimbla Godnogwinala kita vat apma vat yetigiyandi. <sup>11</sup> Tamba wanja nyaangit wan apma nyaangit kingiyan. Jisas kiya vak vla kiyavak kat nin ana vakiyanin. Ngini kiyalaa njimbla njimbla ndinogwinala apma vat tigiyanin. <sup>12</sup> Ndi kat kwagalalapman yineyan ndinogwinala tiga nat nimba kat viga ligiyanin. <sup>13</sup> Jisasna njivwa kwukiyanin waa walineya nyaangik kat kai walaa kalitaa mandip vak yineyan ndi Jisas nin kat mandip mandip vak ana yigiyandi. Wanda nyaangipmba mina yigiyandi nin kat.

### *GODNA NJIVWA KWUTIGA NIMBA GOD NDI KAT VIGA LIGANDI*

<sup>14</sup> Min kat mbukwa nyaangit nat nimba kat ambuk. Kaawa viya nimamba nyaangit ngambulinja vak kat God wutaa kai waligandi. Kai walinda vak ndi kat awamba wan vak ke yetinja waa awa. Wan kavle nyaangit wutaa ndina maawut kavle yigiyandi. <sup>15</sup> God min kat kwiya njivwa min apma vat kwuka ali. Apma vat kwupmeya ngini God kat vilaa mina mbangi ana wup yigiyandi. God waa apma nyaangit yigumba ndinyangu kat savagu ambup mila. <sup>16</sup> God kat kai walinja nyaangit kwagala. Ke wuka. Wan nyaangit wan God kat kai wanjeya nyaangit wukiya nimba kavle vat yetinjeya vak niman yigiyandi. <sup>17</sup> Wan nimba ngambuliga kavle nyaangit wutiga nimbana maawupmba kawiya vla kiligandi. Kavle vat ngambuliga nimbana tiligambik vililik pali Haimenias Failitas. <sup>18</sup> Wumbit vililik pali apma nyaangik kat kai waa kwagalalaa mandit nyaangipmba ngambulimbit. Wumbit

nyan kupma wambit. Kiya nimba tamba laatndi waa wambit. Nat nimba wan nyaangit wutaa ndina maawut nyim nyim walindi, wan apma nyaangit kwagalavat nat nimba wandi. <sup>19</sup> Wan mbaapma nimba ana alipsiga Godna mbaapma nimba kat kwulaiyandi. Godna mbaapma nimba taunja kwaalik tiga vla ligandi. Wan njambiya taaga nyan, God, anda nimba ndi wuna mbaapmamba liga nimba. Anda nimba ndi nat mbaapmamba liga nimba waa viga God njambiya taagaligandi. Kita nyan wuna mbaapmamba wuleilaa tindeyan ndi wan nyan kavle vak kat kwagalagiyandi waa walaa God njambiya taagaligandi.

<sup>20</sup> Nima ngaymba nima sakwat aw yaanji ligandi. Nat aw yaanji golmba kwutnjana. Nat aw yaanji silvamba kwutnjana. Nat aw yaanji mimba kwutnjana. Nat aw yaanji kipmamba kwutnjana. Nat aw yaanjimba apma nda naangalaa nat aw yaanjimba kavle nda naangandi. <sup>21</sup> Ngwula kita nyan kavle vak kat kwagalalaa apma vapmba yetinjeyan wan apma nda naaganjeya aw yaanji vla ligiyandi. Wan ngayna njambwi nyan vilaa wan apma aw klalaa wan apma nda naagagiyandi. Ngwutno nimbun nima sakwat apma njivwa njambwi nyan njivwa kwukiyangwuk. <sup>22</sup> Min kwandi nyangu yetiga kavle vak yeti mila. God waa apma nyaangipmba min nimamba kwutaa yeti mila. Nat nimba kat viga yetiga woviyaguga ali mila. Nat nimba kat viga yetiga woviyaguga ali mila. Waliavak yilinja vak kwagala mila. Nat nimba ndina apma maawupmba yelavitaa njambwi nyan kat wagalaligandi. Ndinogwinala kita vat yeti mila. <sup>23</sup> Kwo kavle nyaangik kat kaawa viyaa ngambulinja nyaangit wan nyaangit kat min ke wuka. Kwagala mila. Wungi vat kavle nyaangit waliavat ngambulinja nyaangitna. Min ke wuka. <sup>24</sup> Njambwi nyana njivwa kwutiga nyan waliaga viyavak kat min mina maawupmba ana yelavika ligiyamin. Min kwo yetigiyamin. Min apma vat mina nima sakwat nimba kat kwunaka yeti. Ndi kat wan apma nyaangit visimogwiga yetiligiyamin. Wan kavle vat yetinjeya vak kat mina maawupmba wana ndi kat kimbut ygia yelavitimeya. <sup>25</sup> Mbutima nyaangik kat wupmak kat kai waligiya nimba ke ndi kat njika waga. Ndi kat yigumba tangaka ndina maawut kwunakiyamin. Kupi maawut yelavitaa wama apma nyaangipmba kwutaa linjangat God anagandi ndi kat waigaa. <sup>26</sup> Wan nimba mbambala Setena nyaangit tamba wuka ligandi. Seten ndi kat tamba kwutaa ligandi. Mandit kupi maawupmba yelavitnjeyan Seten kat kwagalalaa apma vat yetigiyandi.

## 3

*NGINI LA LIGA NANDINYAMBA KAVLE VAT YAIGANDI*

<sup>1</sup> Yaiga ngini la liga nandinya nima sakwat kavle vat yaigandi. Wuka yelavipmangat wowun. <sup>2</sup> Wan njimbla tigiya nimba ndi ndina mbangi kat mina kwunaka ndina mbangi kat mina woviyaguga ligiyandi. Nat nimba kat ana viga woviyaguga ligiyandi. Nima vat sanya kat maawut viyalindi yelavika ligiyandi. Nin apma nimba nin waa waigandi. Nat nimbana si viyesendagiyandi. Nat nimba kat njika waigandi. Ndina nyaek nyime waa nyaangik kat wupmak kat kai waigandi. Ndi ana sivu kigiyandi nat nimba kat. God waa vapmba yetivak kat ndi kai waigandi. <sup>3</sup> Nin mbak waala kat yilina kavle vak vla ndi nat nimba kat wupma yigiyandi. Nat nyan ndina kavle maawut kwunapmat wandeyan ndi kai waigandi. Ndi nat nimba kat watsoga waigandi. Ndi namwiya nimba ndi. Apma vak yetivak kat ndi kai waigandi. <sup>4</sup> Ndi kwundi kamwin kwi namwiya nimba ndi. Nat nimba kat yelavitapman ndi ndina mbangi mina yelavika yetiligiyandi. Nin apma nimba nin waa ndi yelavitigiyandi. Ndi God kat ana yelavika woviyaguga ligiyandi. Ndi ndina mbangi kat mina yelavika yetiligiyandi. <sup>5</sup> Nat nimba yetinja vak kat vilaa God waa vapmba yetigandi waa yelavikiyandi. Ndi ndina maawupmba ana God waa vak yetiligandi. Mandip mandip waga mandip vapmba yiga yetiligandi. Wungi vat kavle vat yiga yetiliga nimba kat min kai waa kwagala mila. <sup>6-7</sup> Wundi kavle vapmba yeta nimbana nat nimba kavle nyaangit yi ya mbuka yetiligandi nat nimba kat. Ndi ngay wuleilaa maawut sitapma ta taagwa kat wan kavle nyaangit wuleiga ndi kat mbutigandi. Ndi kat mbutinja nyaangit ndina maawupmba lamba ngwandilaa tigandi. Ndi woviyaguga wan nyaangik kat tigandi. Wundi taagwa kita nyaangit mina wutiga tsaagwa ana ndi. Mandit mandit nyaangit wutiga taawa ndi. Ndi tagula maawutno ana ligandi. Ndi kavle maawut sika liga tagwa ndi. Wan kavle vapmba yetinjejan apma nyaangitna angwa ndina maawut ana ngwandindi, yelavikiyandi. <sup>8</sup> Tamba wumbit vililik pali mbila si Janis Jambris Moses kat kai wumbit. Wundi kavle nimba wumbit nyan kai wamba vla ndino wan apma nyaangik kat kai waligandi. Ndina maawut kavle savle yetilinja vat mina yelavika ligandi. Ndina maawupmba God waa apma nyaangit ana yelavika lindi. <sup>9</sup> Wan yetilinja kavle vat niman ana yigiyandi. Kwo kavle vatnat tigiya ndi. Kavle vat yiga yetilinja vak ngini la nat nimba ndina minimba vilaa yelavikiyandi. Yetilinja vak kwo vatnat tigandi waa yelavikiyandi. Tamba wumbit nyan yiga



yeta kavle vak kat vilaa mbik kavle nyan mbik waa mbik kat wandi.

*GOD WAA APMA NYAANGIT MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA ALIMILA*

<sup>10</sup> Tamba minogwinala liga wan apma nyaangit visimogwiwa vat viga wupmin. Yetiwa vak vimin. Wuna maawupmba liga vat aywaa mbukwun mala viga wuka ligamin. God kat maawupmba yelavika kwutaa yetiwa vak vimin. Mandip mandip vak yilapman yetiwa vak vimin. Nat nimba kat kwunaka woviyaguga yetiwa vak vimin. Tagula maawutno tiwa vat vimin. <sup>11</sup> Wun kat nima vat yinja vak vimin. Wun kat nima vat yinjangat tiga wan kwutaa yetiwa apma vat ana kwagalawun. Antiok Aikoniam Listra walinja ngepma kuvupmba la nimba wun kat nima vak kavle yivat yilinja vak kat vilaa ana vaaka yiwun. Njambwi nyan wun kat kwunatndi mala kwo liwun. <sup>12</sup> Kita nyan Kraist Jisasnogwinala kita vat apma vat yetivat wandeyan nat nimba wan nyan kat kai waa nima vat yigyandi. <sup>13</sup> Wundi kavle nimba woseka waliga nimba ndi kavle vat yigiyandi. Ndinai njitiga kavle vat nat nimbana maawut kavle yiligandi. Ndino ndina maawut nimbun kavle yigiyandi. <sup>14</sup> Min kapma vapmba liga nyan min. Mina waamba wutaa maawupmba yelavika kwutaa lima nyaangit min ke kwagalaga. <sup>15</sup> God wandi, tamba piliwutnja nyaangit mat nyan tiga min wan nyaangit min wuka lima nyaangitna. Wan apma nyaangit wutaa Kraist Jisas kat mina mbangi wiyo waavi taagandi, limeyan njimbla njimbla wan apma vat yetimeya vat klaigamin. <sup>16</sup> God wandi, tamba piliwutnja nyaangit ndina yelavik vapmba ana piliwutnji. God ndina maawupmba ngwandilaa wandi mala wan nyaangit piliwutndi. Wan tamba piliwutnja apma nyaangit apma vatna angwa visimogwiligandi. Kavle vat yiga yetinjeyan wan apma nyaangit nin kat kai walaa kwunatigandi. Apma vat tineya vat nin kat visimogwiligandi. <sup>17</sup> Wan Godna apma nyaangit kwutaa yetina nyaangit nin kat kwondu kwindi. Wan kwondu klalaa nin Godna nimba nin ndina njivwa nin apma vat kwukiyanin.

## 4

<sup>1</sup> Min kat kita nyaangit mbupmat yigowun. Mbukweya nyaangipmba kwutaa yetimba. Godno Kraist Jisaso wan yilima vat min kat viligambit. Samat tiga Kraist Jisas ngaga yalaa kiya nimba kwo liga nimba kat aywaa ndi kat siga nagugiyandi. Siga naguga ndina njambwi nyanat tiga ndi kat viga ligiyandi. Wan njimbla yimeya vat vilaa siga nagugiyandi. <sup>2</sup> Wan apma nyaangit nat nimba kat ambup

mila. Nat nimba wan nyaangik wupmak kat kai waa linjeyan wan kwutaa lima nyaangit ndi kat ambup mila. Nat nimba wan nyaangit wupmak walinjeyan ndi kat ambup mila. Min ndi kat ambup mila mandit maawut klambandi. Kavle vapmba yetinjeyan wan vak kwagala ngwula waa ndi kat awa. Ngwuk apma vapmba yeti njwula waa awa. Ndi kat asik gleimba wana kavle maawut yelavitaa njika walimeya ndi kat. Ndi kat visimogwimeya apma vat ke kwagalaga wan vat. <sup>3</sup> Ngini ligiyaa njimbla tigiya nimba wan apma nyaangit wuka yetivak kat kai waigandi. Ndina maawupmba yelavika yetinjeya kavle vak kat mbukiya nimba kat wupmak kat kwaka yigiyandi. Ndi kat mina wukiyandi. <sup>4</sup> Wan apma nyaangit wupmak kat kai walaa woseka walinja kavle nyaangit mina wukiyandi. <sup>5</sup> Min wan apma nyaangit micn kwutaa yeti mila. Nat nimba min kat nima vat yivat tinjeyan ke nimamba yelavika. Wan apma nyaangit nat nimba kat yiga ambup mila. God min kat kwiya njivwa min nimamba kwuka yeti mila.

<sup>6</sup> Wun wuna njivwa tamba ngilivat yigandi. Wun kat tamba vatnya tamba kiyaa mina ligandi. God kat kwilinja nima ngu salatiga vap vla wunkat vatnyandi, wuna yelogwen wupmasalakiyandi nima ngu vla. <sup>7-8</sup> Wun kita nyan kwulaka walealiga nyan vla ligowun. Wun kwulaka tambat yiliga nyan vla ligowun. Wan apma vat yetiliwa vat ana kwagalawun. kwutaa ligowun. Ngi kat tiga ngini Godnanamba apma wenga klaigowun. Ngini njambwi nyan yaiga nandinyamba kipmana nimba aywaa yetilinja vak vilaa liga apma vat siga nagugiyandi. Wan nandinyamba wun kat waigandi. Wun kat mina kita nyan wun kat ana waigandi. Yandeya njimbla kat kawiga liga woviyaguga liga nimba kat ndi kat aywaa wunai liga vla ligangwuk waa waigandi.

### NAT NYAANGIT

<sup>9</sup> Nat njivwa min kat kematnandi. Wun kat vivat kwiyatapman yagwambamin. <sup>10</sup> Wan Dimas ndi kipmana nda kat woviyaguga liga wun kat tamba kai waa kwagalandi. Ndi Tesalonaika walinja ngepmat yindi. Kresens Galesia walinja ngepmat yindi. Taitas Dalmesia walinja ngepmat yindi. <sup>11</sup> Luk mina wunagwinala ligandi. Yameya njimbla wan nyan kat Mat kat kwutaa agiya. Ndi wunogwinala kita vat tiga alipsiga njivwa kwukiyandi. <sup>12</sup> Wun Tikias kat wowun. Efesas walinja ngepmat yindi. <sup>13</sup> Tak alagumba kwusowa waavwi Troas walinja ngepmamba laapmiga taagala kwagalalaayawun. Kita nyan Kapas wan waavwi kat viga lindi. Yameya njimbla wan waavwi kwutaa agiyambamin. Wuna buk wuna pepa kwutaa agiyambamin. Nima

maawut yelavika ligowun wat pepa kat Kiyatapman agiya.  
<sup>14</sup> Alesanda bras walinja kapa kwutiga nyan wun kat nima  
 vat kavle vat yindi. Ngini njamwi nyan ndi kat kavle vat  
 yigiyandi. <sup>15</sup> Mino wan nyan Aleksanda kat yigumba viga  
 ligiyamin. Wan mbutina apma nyaangik kat ndi kaiwaliga  
 nyana. <sup>16</sup> Tat kotmat laataa yiwa siva nat nimba wunogiw-  
 nala ana yindi. Wun kat kwagalandi. Wun kapma yiga laataa  
 liga kotwun. Wun God kat wagalawun. Wun kat kwagala  
 nimba ndi kat ke nima vat yiga waa God kat wagalawun.  
<sup>17</sup> Kotmat yiga wuleilaa laataa liwa njambla njambwi nyan  
 wunogwinala lindi. Wun kat kwunaka wun kat ava kwindi  
 mala man nyaangit apma vak ngambuwwun kotmba. Yisola  
 la Juda na ndi nat nimba ndi aywaa ngambuliwa nyaangit  
 wutndi. Wan kotmat laataa liwa nandinya wun kat ana  
 vatnyaga kavle yindi. Kwo liwun. <sup>18</sup> Wun yelavika liwun.  
 Wun kat njambwi nyan viga ligiyandi waa yelavika ligowun.  
 Kavle vak wun kat ana kwulaiyandi waa yelavika ligowun.  
 God viga linda ngepma nyinangwutnat wun kat kaligiyandi  
 waa yelavika ligowun. God njimbla njimbla apma vat mina  
 tiligandi. Apma vatna.

<sup>19</sup> Priskagwi Akwila kat apma nandinya waa mbik kat awa.  
 Onesiforasna ngaymba liga nimba kat vilaa apma nandinya  
 waga ndi kat awa. <sup>20</sup> Irastas Korin walinja ngepmamba lindi,  
 ndi kat kwagalalaa yawun. Trofimas walinja nyan ndi kat  
 Mailitas walinja ngepmamba yelogwen kat tindi, kwagalalaa  
 yawun. <sup>21</sup> Yipma yiliga njimbla yalapman kangan waliga  
 nandinyamba yagwa mila. Kita njivwa min kat kematandi.  
 Wunogwinala liga nimba min kat apma nandinya wandi.  
 Yubyulas. Pyudens, Lainas, Klodia, Jisasna mbaapmamba  
 njivwa kwuka yetiliga nat nimba min kat apma nandinya  
 wandi. <sup>22</sup> Njambwi nyan wan mina maawut kwunatndangat  
 wagalawun. God awagapma ngwuk kat kwunatndangat  
 wowun.

## TAITAS

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwutaa kwiya. Wan Godna njivwa kwutiga nyan wun. Jisas Kraist wan apma nyaangit yiga ambuk wun kat wandi maa yiga mbutigowun. Jisasnana nyaangit klalaa Jisasnana kwondumba yiga mbutigowun. Wunai kwutiga njivwa kingiyan. God waa nimba ndi God kat maawupmba yelavitnja vak kat wun kwunatigowun. Wan apma nyaangik kat ndina maawupmba yelavipmbandi walaa ndi kat mbutigowun. Wan apma vak kat yelavitnjeyan God yeta vak vla yetigiyandi. <sup>2</sup> Nyaangit mbutiwa nimba njimbla njimbla apma vat yetinjeya vak kat yelavika ligandi. Tamba nglei God wan vak apma vak yetingweya vak ngwuk kat kwigiyowun wandi. Ndi woseka waliga nyan ana di. <sup>3</sup> Ngi kat tiga God waa njimbla kingiyan apma vat klanjeya vak ndinai waa nyaangipmba mbutindi God. Nin kat kwunatiga nyan God wun kat wandi mala ndinai waa nyaangit wun yiga ndinyangu kat mbutigowun.

<sup>4</sup> Wan pas Taitas min kat piliwutaa kwiwa pasa. Ngi kat tiga min wuna nyan vla ligamin. Tat min kat kwutaa Godna mbaapmamba taagawun. God kat kitamba yelavika nima sakwat nimbbonala ndina mbaapmamba kitamba tigali. Nina nyaek God nin kat kwunatiga nyan Jisas Kraist awagapma kwilimba vak klamangat wowun. Apma maawut sika yetingweya vak klangwangat wowun.

### *TAITAS KRIT WALINJA NIMBUPMBA KWUTNDA NJIVWA*

<sup>5</sup> Krit walinja nimbupmba liga Godna njivwa wun kwutambilaa yawun. Kwutambilaa yawa njivwa kwupmangat min kat kwagalalaa yawun. Ngepma ngepma Jisasna mbaapma nimba kat viga ligiyaa nimba kat kita kita taagamin, tigandi. Tat minogwinala liga wan nyaangit min kat wupma mbukwun. <sup>6</sup> Min kat waigowun angamat tiga nyamba vilaa njambwi nyanat tindangat taagagiyamin. Kavle vat yiga yetiliga nyan kat ke taagaga. Taagameya nyan taagwa kita klaa ligiyaa nyamba vilaa taagamba. Ndinu wan nyana nyangu Jisasna mbaapmamba linjeyan ndi kat taagagiyamin. Nat nimba ndi kat ngepmana vat kai waa kwagalalaa ndi sikwuka yambisik kwuka yetiliga nyana waa wanjeyan waa nyan kat ke taagaga. <sup>7</sup> Kita nyan Godna njivwa kwuka nat nimba kat viga livat wandeyan ndi wupma ligiyandi. Ndi kavle vat yiga ana yetigiyandi. Wun njambwi nyan wun waa ana yelavika ligiyandi. Nyingi maawut tigiya nyan ana ligiyandi wan njsvwamba. nima sakwat nima ngu kiga nima vat tungwengwan yiliga nyanwan njsvwamba

ana ligiyandi. Sanya kat klavak kat nima vat yelavika liga nyan wan njivwamba ana ligiyandi. <sup>8</sup> Nat nimba kat ndina ngaymba kalilaa kwunaka ligiyaa nyan ndi wan njivwamba ligiyandi. Apma vak mina yiga yetivat waliga nyan wan njivwamba ligiyandi. Kita nyan ndina mbangi waigaa vak kat kai waa kwagalalaa yetigiyaa nyan wan njivwamba ligiyandi. Kita nyan ndina maawupmba tigiya kavle vak kat kai waa kwagalalaa yetigiyaa nyan wan njivwamba tigiya. Nat nimba kat apma vat yetiga God yeta vak vla yetigiyaa nyan wan njivwamba ligiyandi. <sup>9</sup> Wan apma nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa ligiyaa nyan wan apma njivwa kwukiyandi. Wan apma nyaangik kat kaiwaliga nimbana maawut kwunakiyandi kingi vat tiga nyan. <sup>10</sup> Kan mbambala liga nima sakwat nimba wan apma nyaangit wupmak kat ndi kai waligandi. Ndina nat nimba waligandi. Juda mbangi pitiga vak vla ngwula mbangi apik ngwula waa waligandi. <sup>11</sup> Min wamin mala wan ngambulinja kavle nyaangit kiyak waa kwagalagandi. Nima sakwat nsmba ndina maawupmba yelavika yetilinja vak kat ndi ndina maawuk kat kavle yiligandi. Ndinamba sanya klavat wan kavle nyaangit woseka waga mbutigandi. Wan kavle nyaangit mbutinja vat ana nglaatndi. Kavle vatna. <sup>12</sup> Wan kavle nimbana mbaapmamba yetiliga kita nyan, nyaangit ngambuliga nyan ndi kat wandi. Kritmba liga nimba njimbla njimbla woseka waliga nimba ndi. Kavle maawut yelavika nyingi yiga tindi. Njivwa kwutapman kwo liga yelavika nyingi yiga tindi. Njivwa kwutapman kwo liga nimamba kiliga nimba ndi waa ndina kita nyan wandi. <sup>13</sup> Wanda nyaangit woseka ana wandi. Ngi kat tiga wan kavle nimba kat nimamba kai awa. Apma nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa limbandi walaa ndikat nimamba ambuk. <sup>14</sup> Juda walinja wupuseput kwagala ngwula waa ndi kat ambuk. Apma nyaangik kat kai waliga nimba waa nyaangik kat wupmak kat kai awa waa ndi kat ambuk. <sup>15</sup> Kita nyan ndina maawupmba Godna apma vak kat yelavika lindeyan wan kipmana nda ndina maawuk kat nglambi ana kwukiyandi. Ndina maawupmba Godna apma vak kat yelavitapman tiga kipmana nda kat mina yelavika lindeyan wan kipmana nda ndina maawuk kat nglambi kwukiyandi. Kipmana nda ndina maawuk kat gwandindi maa ndina maawut kavle sika ligandi. Tindangat tiga ndina maawut nglambio ligandi. <sup>16</sup> Wan nimba Godna si wuka Godna mindama viga liganin waa ndi woseka wandi. God waa vapmba ana yiga yetiligandi. Viliganin. Ndi kavle vat yiga yetiligandi. Ndi God kat kai waligandi. Apma vat yiga ana alipsiga yetigiyandi.

## 2

### *AVIT NDU AVIT TAAGWA KAT WANDA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Mbupmeya nyaangit kapma nyaangitna. Apma nyaangitna. Min ndikat God waa apma nyaangipmba ndi kat visimogwiga ambup mila. <sup>2</sup> Avit ndu kat wupma ambup mila. Nima ngu nimamba ke kiga waga ndi kat ambuk. Ndina mbangi waiga vak kat yigumba kwulapmak kat viga ligiyandi. Ngwut tagula maawutno liga nimba ngwuk ali ngwula waa awa ndi kat. Wan apma vat ngwutna maawupmba yelavika agwuk ngwula waga awa ndi kat. Nat nimba kat kwunaka woviyaguga ali ngwula waga awa ndi kat. Wan apma nyaangit ke kwagalangwa ndi kat waa ambuk. <sup>3</sup> Avit taagwa kat ndino ndi kat wupma ambup mila. God kat yelavika wagaambut ndi kat. Nima ngu nimamba ke kiga waga awa ndi kat. Nat nimba kat wan apma vat ndi kat yiga isimogwi ngwula waga awa ndi kat. <sup>4</sup> Avit taagwa wan apma vapmba yetinjeyan kwandi lagwa ndinai yetiga vak vilaa ndinalan nyangu kat apma vak kwunaka ndinai yetiga vla yetigiyandi. <sup>5</sup> Avit taagwa yetiga vak vla ndino kwandi lagwa wupma tagula maawutno liga yetigiyandi. Kwandi lagwa avit taagwa yetiga vap vla yetinjeyan ndi ana sikwuka yambisik kwuka yetigiyandi. Ngayna njivwa kat ndi apma vat kwukiyandi. Nat nimba kat ndi ana kavle yigiyandi. Ndina lan nyan waigaa nyaangit ndi wukiyandi. Wan apma vapmba yetilapman yinjeyan nat nimba ndi kat waigandi. Ndi God waa nyaangipmba yetiliga nimba ndi. God waa nyaangit kavle nyaangitna waa waigandi.

### *KWANDI NDU KAT WANDA NYAANGIT*

<sup>6</sup> Min kwandi nyangu nimba kat mbukiyamin. Ngwutna mbangi waiga vak kat kwulapmak kat viga ali ngwula waga ndi kat awa. <sup>7</sup> Mino apma vat yiga yeti mila. Yetimin mala minai ligiya vak kat vilaa nat nimba waigandi. Ndi apma vat yetigandi waa waigandi. God waa nyaangit ndi kat visimogwimeya njimbla ke ndi kat mandip vapmba mbuka. Ke sika ke kasega mbuka wan apma nyaangit. <sup>8</sup> Apma vat ndi kat mbupmeyan nat nyan kavle vatna mbupma waa ana waigandi. Apma vat ndi kat mbupmeyan mbupma nyaangit wupmak kat kai waiga nyan min kat kai ana waigandi. Minai waigaa apma nyaangit wutaa ndina tipwi wup yindi, ana kai waigandi.

### *SANYA KLALAPMAN KWO NJIVWA KWUTIGA NIMBA KAT WANDA NYAANGIT*

<sup>9</sup> Min sanya klalapman kwo njivwa kwutiga nimba kat min ambup mila. Ngwula njambwi nyan waiga nyaangit awuk ngwula waga awa ndi kat. Kgwutna njambwi nyan

waiga nyaangipmba njivwa agwuk ngwula waga awa ndi kat. Ndi kat ke kai wangwa waga awa ndi kat. <sup>10</sup> Njambwi nyana nda ke sikwukngwa waga awa ndi kat. Apma maawut sika yetinjeyan ndina njambwi nyan ndi kat ana kilipangi yigiyandi. Njimbla njimbla apma vapmba yiga yetinjeyannat nimba yetinja vak vilaa God min kat kwunatiga nyan ndinai waa nyaangit mbutina nyaangik kat wutaa woviyaguga ligiyandi.

*KRAIST YAIGA NANDINYA KAT KAWIGA LIGANIN*

<sup>11</sup> God nin kat awagapma kwunatinda vat tamba ndiyangu kat aywaa yandi. Tamba viga wuka liganin. <sup>12</sup> Wan vak nin kat apma nyaangit mbutigandi. Kipmana nda kat yelavikngwa vak kwagala ngwula waa mbutigandi. God yeta vat vla yeti ngwula waa mbutigandi. Wan kipma yetingwa njimbla apma vat yelavika apma maawut sika wan God yeta vak vla yeti ngwula waa mbutigandi. <sup>13</sup> Nin maawut viyalindi, nima njambwi nyan yaiga njimbla kat kawiga liganin. Nin kat kwunatiga nyan Jisas Kraist ngini apma vapmba yaigandi. Ndi kat kawiga liganin. <sup>14</sup> Ndi Jisas Kraist yalaa nin kat tiga kiyandi. Kavle vat yetina vak kat Jisas Kraist kiyalaa God kat nin kat tiga wenga kwindi. Ndinai kiwya apma maawupmba yetinan aywaa ndina nyangu nin. Apma vapmba yetivak yelavika woviyaguga linangat Jisas nin kat kiyalaa kwunatndi.

<sup>15</sup> Min kat mbukwa nyaangit nat nimba kat yiga ambuk. Mbupmeya vatna kwondu ngi liga. Ndi kat ambuk. Kavle vapmba yetiliga nimba kat kaiwaga ambuk. Apma vapmba yetiliga nimba kat apma vat yetiligangwuk waga ambuk. Mina nyaangit wutapman yinjeyan wan kavle vatna. Wan nyaangit wukaandi wowun min kat.

### 3

<sup>1</sup> Min ndi kat awamba. Gavmana njambwi nyan waiga nyaangit awupmbangwuk waga ndi kat awamba min. Wutaa wan nyaangipmba yetimbangwuk waa ndi kat awamba min. Ngepma kwunatinja apma njivwa aywaa agwupmba ngwuk waga ndi kat awamba min. <sup>2</sup> Nat nimba kat ndi kat kavle nyaangit ke ngambungweya waga ndi kat awamba min. Kwundimba ke nimamba walea kwundimba walinja waga awamba min ndi kat. Apma maawut sika nat nimba kat aywaa kwunapmba ngwuk waga ndi kat awamba. <sup>3</sup> Ninagwi nino tak kavle maawupmba yelavika yetinin. Nin God kat kaiwaa nat nimba kat kaiwaa yetila nimba nin. Nina mbangi waiga vat mina wuka yetinin. Nat nimba kat njika waga ndi kat tipmwigwula yiga yetinin. Nat nimba nin kat kai walindi. Nin awat sowat kai walinin. <sup>4</sup> Wan kavle vat yiga

yetilina njimbla God nin kat viga woviyaguga liga nin kat yalaa kwunatndi. <sup>5</sup> Apma vat yiga yetilina vak kat vilaa ana kwunatndi. Kavle savle yetina vak kat vilaa nin kat miwa yilaa God nin kat awagapma kwunatndi. Godna nyangu laataa linin maa God nina kavle vak kat limbwindi. God ndina waagan nin kat kwindi mala apma kupi maawut sika yelavika apma vat yetiganin. <sup>6</sup> Jisas Kraist nin kat kwunatndangat God nimamba ndina waaga nin kat kwindi mala nina mbangimba tavilaa lindi. <sup>7</sup> Tavilaa lindi maa God nin kat awagapma kwunaka waligandi. Ngwuk wunai liga vla ligangwuk waa waligandi. Wandi maa ndina nyangu vla tiganin. Tiga liga njimbla njimbla apma vat yetineya vak kat klavak kat yelavika kawiga liganin.

<sup>8</sup> Wan min kat wawa nyaangit min kat woseka wawa nyaangit ana ndi. Wan nyaangit nat nimba kat nimamba mbupmangat walaa min kat mbukwun. God kat yelavkia kwutaa la nimba apma njivwa kwuka yetinjangat ambup mila wowun. Apma maawut sika apma njivwa kwuka yetinjan ndi nat nimba kat kwunaka yetigiyandi. <sup>9</sup> Kaawa viyaga kwo ngambulinjeya kavle nyaangit min kwagala mila. Ke wuka. Tamba la ngwat walangana si kat min ke ngambuga. Nat nimba kat kwundimba ke waliavat wameya. Moses kwinda nyangik kat wutaa kwundimba ke waliavat wameya. Wan vak kat wutaa waliavat wameyan min apma vat ana ligiyamin. <sup>10</sup> Ngwula kita nyan kwundimba waliavat njimbla njimbla ngambulindeyan ndi kat min ndina maawut kwunapmak ndi kat awamba. Wan vak ke ngambuma waa ndi kat awa. Njamba vili wan vat ndi kat wamin mala wupmak kat kai wandeyan ngini ke ndi kat ngambuga. Ndi kat kwagala. Dinogwinala min ke kita vat yetiga. <sup>11</sup> Ngi vat nyan apma vat kwagalalaa kavle vapmba yetiliga nyana. Ndina maawupmba yelavitinda vak God yelavika liga maawup vla ana ndi yelavitigandi. Tamba viligamin.

<sup>12</sup> Kimbit wunogwi kita vat tigambit nyan Atemis Tikikas mbitna kita nyan kat wowun mala minai liga kava yaigandi. Minai liga kava yandi maa ndi kat kwagalalaa wumba lindi awat min wunai liga kavat yagwa mila. Yipma yigiya njimbla Nikopolismba ligiyowun. Wupma yagwamba min. <sup>13</sup> Minogwi liga mbit vililik pali Sinas lona nyaangit simogwi liga nyano, Apoloso mbik min kat kwagalalaa yivat tigambit. Mbik kat kwutaa yimbeya kwanda kwanda nda apma sakwat agwimila mbik kat. <sup>14</sup> Nina mbaapma nimba nat nimba kat kwunaka ndi apma njivwa kwutnjangat wowun. Kwanda kwanda lapman yetiga nimba kat kwanda kwanda kwinjanganat wowun. Apma vat yiga kwuka yetinjevan njivwa nima



yigiyandi waa min kat wowun.

<sup>15</sup>Wunogwinala kita vat tiga nimba min kat apma nandinya waligandi. Ninagwi kita mbaapma liga min kat woviyaguga liga nimba ndi kat apma nandinya waa awamba min. God ngwuk kat awagapma kwunatindi maa apma vat yeti ngwula.

## FILIMON PITA PILIWUKNA TATA LIGA PAS

<sup>1</sup> Wun Pol wun. Wan pas wunayi piliwukna. Wun Kraist Jisasna njivwa kwutiwun maa wun kat kwutaa kalabusmba taagandi. Kalabusmbaliga kan pas min kat piliwukowun. Timoti nina kita mbaapmamba liga nyana. Wunogwinala ligandi. Filimon min kat kan pas piliwupmat yigowun. Min ninogwinala kita njivwamba liga nyan min. Min kat woviyaguga ligowun. <sup>2</sup> Mina taagwa kat Apia kat piliwukowun. Li ninagwi kita mbaapmamba ligat taagwat. Mina nyan Akipas ndino ndi kat piliwukwun. Tat ninogwinala Godna njivwa kwutindi. Ndi soldia vla liga kan njivwa kwutindi. Minagwinala mina ngaymba yisola liga Godna mbaapma nimba ndino ndi kat kan pas piliwukwun. <sup>3</sup> Nina nyaek Godno nina nyamwun Jisas Kraistno awagapma nin kat kwilimba apma vat klangwangat ngwuk kat wowun.

### *FILIMON GOD KAT NIMA VAT NDINA MAAWUPMBA YELAVIKA LINDI*

<sup>4-5</sup> Min njambwi nyan Jisas kat nima maawut yelavika limin. Wutwun. Godna mbaapmamba liga nimba kat woviyaguga kwunatigamin. Wutwun. Ngi kat tiga God kat waweya njimbla min kat yelavika God kat mbukiyowun ndi apma nyana waa mbukiyowun. <sup>6</sup> Min God kat mina maawupmamba yelavika liga vak nat nimba kat mbutigamin. Ndi wutaa Kraist nin kat apma vat yinda vat klambandi walaa ndi kat wowun. <sup>7</sup> Godna mbaapmamba liga nimba kat woviyaguga liga ndi kat kwunatigamin. Wutwun. Wutaa min kat solat siga yelavika liwun.

### *POL FILIMON KAT WAGALAVAT TINDI*

<sup>8</sup> Wun Kraistna njivwa kwutiga nimbana nima nyan wun. Min kat nimamba waweyan apma vatna. Wun njambwi nyan wun. Waweya vak wukiyamin. <sup>9</sup> Min kat wupma ana waigowun. Min kat kwo wagalaveigowun. Wun Kraist Jisasna njivwa kwutiwun, wun kat kalabusmba taagandi. Wun avit ndu wun. Njambwi nyan vla liga ana nima kwundimba min kat wagalagiyowun. Kwo nyan vla liga min kat wagalagiyowun. <sup>10</sup> Wuna nyan vla liga nyan kat tiga min kat wagalagiyowun. Ndina si Onisimas. Kalabusmba liga ndi kat Godna nyaangit mbukwun, wutaa Godna mbaapma wuleindi. Ngi kat tiga Onisimas wuna nyan vla ligandi. <sup>11</sup> Tamba mina njivwa apma vat ana kwutindi. Kavle njivwa kwuka yetindi. Mbambala wonogwinala tiga wuna njivwa apma vat kwutigandi. Ngini minai liga kava yilaa mina

njivwa apma vat kwukiyandi. <sup>12</sup> Wowun maa minai liga kavat yaigandi. Ndi kat nima vat yelavika solat siga ligowun. Apma njivwa kwutigandi. <sup>13</sup> Wunogwinala tigendan apma vatna. Kalabusmba luwa njimbla wun kat apma vat kwukendi. Min sivlamba ligamin. Min wun kat kwunapmak kwukemin njivwa vla ndi ngwaymba liga wun kat kwunakendi. <sup>14</sup> Ndi kat lungwamataa ay mila waa kwo ana waigowun. Tak min kat wagalalaa ay mila waa kwo ana waigowun. Tak min kat wagalalaa ndi kat waigowun. Wunai waiga vapmba ndi kat apma vat yivak kat kai wowun. Minai yelavika liga vapmba ndi kat apma vat yigiyamin. Viga ligowun.

<sup>15</sup> Tat min kat kwagalalaa yindi. Wan nima vat ana ndi. Samat tiga lungwamata yiga minogwinala njimbla njimbla tigiyan. Wan nima vatna. <sup>16</sup> Tak mina njivwa kwuta nyanat tindi. Ngini mina mbaapma nyanat tiga mina njivwa kwukiyandi. Ndi kat vilaa solaat sigiyamin. Ndi mbaapma wuleindi, ndi kat solat siga liwun. Mino ndi kat solat sigiyamin. Mina kita mbaapma nyanat tiga mina njivwa kwukiyandi. Min ndi kat nimamba woviyaguga solat sigiyamin.

<sup>17</sup> Minai liga kava yandi maa ndi kat yagwa waa awambamin. Min wunkita njivwa kwutiga nyan li. Minai liga kava yandi maa wun kat yagwa wama vla ndi kat yagwa awamba. <sup>18</sup> Min kita nda sikwutan wuna lak min kat wenga kwigiyowun. Min kat kavle vat yindan wuna lak min kat kwunakiyowun. <sup>19</sup> Kan nyaangit wuna taamba piliwuka min kat kwigowun. Wuna lak min kat kwigiyowun waa min kat piliwukowun. Min awat wun kat apma vat ana yimin. yilapman yima vak kat ana waigowun. <sup>20</sup> Min njambwi nyana kita mbaapma nyanmin. Awat wun kat apma vat yigiyamin. Apma vat yimin maa wuna maawut apma vat tigiyan.

<sup>21</sup> Min kat wagalawa nyaangit wutaa apma vat yigiyamin. Viga ligowun. Wagalawa vak wutaa apma njivwa kwuka kaligiyamin. <sup>22</sup> Njivwa kwuka liga mina ngayimba sindu kwaweya kava wun kat kwunap mila. God kat wagalamin mala minai liga kava givat wowun.

### *NGINI LA LIGA NYAANGIT*

<sup>23</sup> Epafra min kat apma nandinya waligandi. Ndinogwi Kraist Jisasna njivwa kwutindi maa ndi kat kalabusmba taagandi. <sup>24</sup> Wunogwinala kita vat njivwa kwutiga nimba Mak, Aristakas, Dimas, Luk, ndi aywaa min kat apma nandinya waligandi.

<sup>25</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist kwiya apma vat klambamin walaa min kat wowun. Wan apma vat klameyan mina maawut apma vat tigiyan di. Ngiyambak.

## HIBRU

### *GODNA NYAN NDINA NYAEK TIGA ANGWA VAK NIN KAT VISIMOGWINDI*

<sup>1</sup> Tamba God nima sakwt njambi nima sakwat vapmba tamba la profet kat wandi maa ndi nina walanga kat mbutindi. <sup>2</sup> Mbambala Godna nyan yalaa ndina nyaekna nyaangit nin kat mbutindi. God wandi. Wuna nyan njambwi nyana. Nat nimba nat nimbundawi nywaa ndina kwupmba ligandi waa wandi God. God wandi maa ndina nyan kipma nyinangwut kwanda kwanda aywaa kwutndi. <sup>3</sup> Godna nyan kat viga God apma vat yetinda vak vinin. Godna angwa vat nin kat visimogwindi. Kipma, nyinangwut, nya, mbak, mwuk, meik Godna nyan waa nyaangipmba ndina kwundimba wuka aywaa kwanda kwanda njivwa kwuka yi yaga ligandi. Nina kavle vak kat tiga limbwivat kiyalaa nyinangwutnat wokelaa njambwi nyana yaaginda taambamba ndaligandi. Nin kat kwunatinda njivwa ngilindi, God ndi kat wandi. Min apma nyan min. Ngi kat tiga wuna yaaginda naangimba nsaali waa wandi ma ndaa ligandi.

### *GODNA NYAN ENSEL KAT KWULATIGANDI*

<sup>4</sup> God wandi maa ndina nyan ensel kat kwulatigandi. God ndina si kwutaa katsonda vak vla ensel kat wupma ana katosndi. <sup>5</sup> Tamba God ndina nyan kat wandi.

Mbambala tiga ngini wuna nyanat tigiyaamin.

Nat njambi god ndi kat wandi.

Wun mina nyaek vla ligowun. Min wuna nyan vla ligamin waa wandi God.

Wan ndina nyan kat wanda nyaangit ensel kat wupma ana wandi. <sup>6</sup> Tamba God ndina ngima nyan kat kipmat ay mila wanda njimbla wandi.

Wuna ensel aywaa wuna nyana si kwutaa katso ngwula god ndi ensel kat wandi.

<sup>7</sup> Mwukno vlapm lakna wuna nyaangit wuka ligandi. Wuna ensel ndinonimbun wunai waa vapmba yi ya wuna njivwa kwuka ligandi waa wandi God. <sup>8-9</sup> Ndina nyan kat wupma ana wandi. Kapma vatna wandi. Ndi kat wandi.

Njambwi nyan, njimbla njimbla kipma nyinangwut kat viga ligiyaamin. Apma vak tivak mina yelavika ligamin. Kavle vak tivak kat kai waligamin. Ngi kat tiga min kat nima si kwiwun, njambwi nyanat ligiyandi waa wandi, God.

<sup>10-12</sup> Nat njimbla god ndina nyan kat wandi.

Njambwi nyan, tamba kipma nyinangwut kwupmin.

Ngini kipma nyinangwut ngiligiyan di. Kavle waavwi vla ngilikiyan di. Min ana ngiligiyan in. Njimbla njimbla tigiyan in. Kita nyan waavwi klalaa mbaatnda vak vla wupma kipma nyinangwut mbaakiyan in. Mbaapmin maa mandit kupi nyinangwut kipma tigiyan di. Min wupma ana ngiligiyan in waa wandi God.

<sup>13</sup> Nat njambi ndina nyan kat wandi

Wuna yaagindan naangimba min kwo ndaali. Min kat kao yiliga nimba kat min kat tiga kwulakiyowun.

Min njivwa kai. Kwo ligiyan in waa wandi God.

Ensel kat wupma God ana wandi. <sup>14</sup> Ensel ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi. God ndi kat aywandi maa ndina mbbapma wuleigiya nimba kat ndi kat kwunatigandi.

## 2

### *GODNA NYAN NJAMBWI NYANA*

<sup>1</sup> Kraist nima nyanga. Nin ndina kwundi wutapman yilanin. Ndina kwundi yigumba wuka yetigiyan in. Ndi kat kwagalalnin. <sup>2</sup> Tamba God waa nyaangit ensel kat mbutndi, tat ta nimba kat mbutindi. Wan nyaangit ana kwo vala tindi. Wan nyaangit kat kwutaa yetilapman ya nimba kavle vat yiga yetilinja vak kat God vilaa ndi kat kavle vat yindi. <sup>3</sup> Mbambala nino nimbun. Mbamvala nin kat kwunapmat ya Godna nyan mbukna nyaangit wutapman yineyan God nin kat nima vak kavle vat yigiyan di. Kavle vat yiga yetilina vak kat aywaa kwunapmat yandi. Wan apma nyaangit tat Kraist mbutini. Ngini ndinamba nyaangit wuta nimba wan apma nyaangit nin kat mbutinii. <sup>4</sup> Godna nyaangit nin kat mbuta nimba God ndi kat ava kwindi maa mbangi kwunatinja nima njivwa kwutindi. Nat nima sakwat nima njivwa kwutindi. Godna waagqan ndi kat ndina vat kwindi maa njivwa kwuka wan apma nyaangit mbutindi. Nima njivwa kwutinja njivwa vilaa nin yelavintinin. Ndi Godna nyangit mbutiga nimba ndi waa yelavitinin.

<sup>5</sup> Wan ngini ligiya kipma, wan kipmamba ligiya kwnda kwanda nda, tigiya nimba kat ana ensel viga ligiyan di. Ndinyangu wan kipmamba ligiya nda, tigiya nimba kat viga ligiyan di. God wupma wandi. Wan ngini ligiya kipma kat tamba ngwuk kat wowun. <sup>6-8</sup> Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Nin ndinyangu nima nimba ana nin. God nin manda kat nin kat yelavika limin. Manda kat nin kat kwunatigamin. Enselna kwupmba nin kat taagamin, tiganin. Nina si kwutaa katsomin. Kan kipmamba

kwupma kwanda kwanda nda kat viga linangat  
kwupmin. Wan kwanda kwanda nda aywaa nina  
kwupmba

taagamín, tigandi waa tamba la nyan piliwutndi.

Kwanda kwanda ndana njambwi nimba tinangat God nin  
kat wutndi. Tamba la nyan piliwukna nyaangit wata ana  
kak kiyaligandi. Mbambala ndinyangukwanda kwanda nda  
kat ana aywaa viga ligandi. <sup>9</sup> Nina kita nyan njambwi  
nyanat tinda vak mina viga liganin. Ndi Jisasa. Ndi  
ndinyanguna mbangi klalaa yandi. Yanda njimbla en-  
selna kwupmba lindi ninogwinala. Nin kat tiga kiyavat  
yandi. God waa kwundimba ya kiyandi maa God ndina si  
kwutaa nimamba katsondi. <sup>10</sup> Wan kipmana nda, wanda  
kwanda nda, ndinyangu aywaa ndina si kwutaa katson-  
jangat kwutndi God. Ndi ndinyangu nima sakwat ndina  
apma vapmba yetinjangat wandi God. Ndi ndina nyanguat  
tinjangat waligandi. Ngi kat tiga ndina nyan kat aywandi,  
yandi. Kipman nima sakwat kavle vat ndinamba yiga yisondi  
maa wundumbu yindi. Yetilina kavle vak kat tamba viga lindi.  
Ngi kat tiga yalaa nin kat alipsiga kwunakiyandi. <sup>11</sup> Nin kat  
kwunatnda nyan Jisasagwi nino ndinai kwunatnda nimba  
nin kita mbaapmamba liganin. Ngi kat tiga nin kat yakwa  
nimba wavax kat ana wup yiligandi. <sup>12</sup> Kraist God kat wanda  
nyaangit tamba la nyan piliwutndi.

Wuna yakwa nimba kat minai liga vak  
visimogwigiyowun. Wuna mbaapmamba liga nimba  
kat min njambwi lima vat ndi kat visimogwigiyowun  
waa wandi Kraist God kat waa tamba la nyan  
piliwutndi.

<sup>13</sup> Nat tamba la nyan Kraist waa nyaangit piliwutndi.  
Ndinyangu God kat yelavika linja vak vla wunogwi  
yelavika ligiyowun waa wandi Kraist waa  
piliwutndi.

Nat nyan piliwutndi.

God wuna mbaapmamba taaganda nimba wuna nyaangu  
vla ligandi waa wandi Kraist waa tamba la nyan  
piliwutndi.

<sup>14</sup> Kraistna mbaapmamba liga ndina nyanguvla liga nimba  
kipmamba mbango liga nimba ndi. Kraist ndino nimbun  
kipma ngaga yalaa ndinyanguna mbangi klandi. Mbangi  
klalaa kipmamba liga wundumbuyindi. Kiyaga wundumbu  
yilaa nin kat kiyalina vat kwiliga nyan Seten kat kwulatndi.  
<sup>15</sup> Nin kipmamba liga tat kiyavak kat vaaka yetinin. Wan  
kavle vat ninamba ngilaa lindi. Wan kiyalina kavle vak kat  
Kraist kwulatndi maa kwo liganin. Ngini ana vaakiyanin.

<sup>16</sup> Ndinyanguna mbangi klalaa yandi. Ensel kat kwunapmak ana yadi. Ndinyangukat kwunapmak yandi. <sup>17</sup> Nina mbangi klalaa liga yetilina vak kat viga lindi. Ngi kat tiga nin kat miwa yiga lindi. Ninai yila kavle vak kat God nin kat nyingi yiga linda maawut kat kwunatndi. Ana samat kwunatndi. Aywaa kwunatndi. <sup>18</sup> Kraist kipmamba yetindi mala kavle vat yila nyan yalaa ndi kat kavle vat ay mila wandi. Kavle vat ay ngwula wandeyan Kraist wan vak kat viga liga nin kat kwunakiyandi. Wan nyangit Kraist kat tamba wandi.

### 3

#### *JISAS WAA NYAANGIT AWUK NGWULA*

<sup>1</sup> Nina njambwi nyan Kraist kat samat nyaangit piliwupmat tigowun. Ngwuk Kraistna mbaapmamba tiga Juda ngwuk awuk ngwula. Ngwut nyinangwut klangweya vak kat yelavika liga nimba ngwuk. Kraist Jisas nin kat wan apma nyaangit yalaa mbutindi. Nin kat tiga Godna nyingi maawut kwunatigandi. Ngi kat tiga nina Hetpris vla ligandi. <sup>2</sup> Kraist yalaa god ndi kat kwiya njivwa aywaa kwutndi. Ana kwutambiga kwagalandi. Tamba la nyan Moses ndino God ndi kat kwiya njivwa aywaa kwutndi. Mbik kita lulu kwupmbik. <sup>3</sup> Mosesna si kwutaa samat katsolaa Jisasna si nimamba kwutaa katsoneyan wovuna. Ndi Moses kat kwulatigandi. Ndi Moses kat kwutndi. Kita nyan apma ngaykwutndeyan wan ngayna si ana nimamba kwutaa katsogiyandin. Ngay kwuta nyana si nimamba kwuta katsogiyandin. <sup>4</sup> Ngay avla ana laatigandi. Ngay aywaa ndu nyan kwutiga nda. kipmamba liga nda aywaa kwukna nyana God. <sup>5</sup> Moses ndi kat god kwiya njivwa apma vat aywaa kwutndi. Ndi Godna njivwa kwuta nyana. Godnanamba nyaangit wutaa ndina mbaapma nimba kat mbutindi. God ngini kwutndeya vak kat mbutindi. <sup>6</sup> Kraist Godna njivwa kwuta nyan aa ndi. Ndi Godna nyana. Kraist nin Godna mbaapma nimba nin kat viga kwunaka ligandi. Tamba God waa vak maawupmba yelavika kwutaa lina vak kwutaa lineyan Godna mbaapma ana kwagalagiyandin. Wan apma nyaangit wutaa woviyaguga kwutaa lina vak kwutaa lineyan Godna mbaapma ana kwagalagiyandin.

<sup>7</sup> Godna waagan tamba la nyan kat mbutndi maa piliwutnda nyaangit kapma nyaangit ana ndi. Kita nyaangitna. Awuk. God waa nyaangit kupma piliwutndi.

<sup>8</sup> Mbambala wunai waa nyaangit awuk ngwula. Tamba la Juda kwo kavamba liga wuna nyaangit wupmak kat kai wanja vla ngwuk wupma kai wata wangwega. <sup>9</sup> Wan tamba la njimbla ngwutna walanga ndi kat kwunatiwa nima njivwa vilindi. Naambi ndumi



vililik viga lindi. God nima vak yigiyandi? E?  
 Ana yigiyandi? Waa yelavika vavle vat yilindi.  
 Wuna nyaangit ana wuka lindi.

<sup>10</sup> Ngi kat tiga wan

nimba kat maawut kimbut yiga liwun. Ndi kat wowun. Ndina maawupmba kavle vat mina yelavika ligandi. Wawa vapmba ana yetiligandi. <sup>11</sup> Wungi kat tiga kimbut yiga wowun. Wan nimba ndi kat kwunakwa apma kava kwo linjeya kava ana wuleigiyandi waa wowun waa wandi God waa tamba la nyan piliwutndi.

<sup>12</sup> Yakwa nimba wan nyaangit wutaa maawupmba yelavik ngwula. God nin kat apma vak yetineya vak kwivat wandi. Ndina nyaangit kat kai walaa maawut tiviga mbaa yetilangwuk. Ndi kat mbaa kwagalalangwuk. Kwagalaneyan nin kat viga nima vat yigiyandi. Mbambala ndinai waa vapmba yetinangat God waligandi. <sup>13</sup> Ngi kat tiga ngwuk awat sowat nandinya nandinya maawut kwunaka ali ngwula. Ngwuk kavle vat mina yilingweyan ngwutna maawut mbaa kavle yilandi. Kavle yilinan nina maawut ana kavle yigiyandi waa wana yelavitingweya. Kai. Kavle yigiyandi. <sup>14</sup> Tat Kraistna mbaapma wuleingwa njimbla ndina nyaangit maawu0pmba yelavika kwutaa lingwa vat kwagalapman yingweya apma vat tigiyangwuk. Ndinogwinala kita mbaapmamba ligiyangwuk. Kwagalangweyan kai. <sup>15</sup> Wungi vat tamba la nyan piliwutnda nyaangit nat njambi ngwuk kat piliwukiyowun.

Tamba la Juda kwo kavamba liga Godna nyaangit wupmak kat kaiwanja vla ngwuk wupma kai wata wangweya.

<sup>16</sup> Tamba la nimba God waa nyaangit wupmak kat kai wala nimba ana nimba ndi. Ndi Juda ndi. Ndi Isipmba la Moses kwuta kaliya nimba ndi. <sup>17</sup> Naambi ndumi vililik tiga anda nimba kat God nyingimaawut yelavika lindi. Ndi Godna nyaangit wupmak kat kai waa la nimba ndi. Kwo Godna nyaangit wupmak kat kaiwaa la nimba ndi. Kwo nindi kavamba kiya la nimba ndi. <sup>18</sup> Ngwuk kat kwukwa apma kava kwo lingweya kava ana weuleigiyangwuk waa anda nimba kat God wandi. Ndi God kat kai waa la nimba ndi. <sup>19</sup> Ndi ndina nyaangit kat kaiwalinjangat ndi kat kwutnda apma kava kwo linjeya kava ana wuleindi. Viliganin.

## 4

<sup>1</sup> Nino viga ligiyanin. Godna nyaangit kat kai walaa nin kat kwutaa wanda apma kava kwolineya kava ana wuleigiyanin. <sup>2</sup> Ndi tamba la Juda ndi kat God wan apma nyaangit mbutndi. Nino min kat mbutndi. Wan apma nyaangit ndi kat ana kwuatndi. Ndi kwo waamba wuka kwagalandi. Ana kwutaa lindi. <sup>3</sup> God waa nyaangit wutaa kwutaa ligiyaa nimba mina God kwukna apma kava wuleigiyanidi. Ndina nyaangit kat wutaa kai waiga nimba wan kava ana wuleigiyanidi. Wupma God wandi tamba la Juda kat. Kimbut maawupmba liga God wandi. Wunai kwukna apma kava ana wuleigiyangwuk waa wandi God. Wan kava tamba glei kwutndi, tigandi. <sup>4</sup> God nin kat tamba kwutaa kava kwutnyagilaa God kwo lindi. Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Kwutuwa njivwa kwutnyagilaa silavili wan nandinya kwo ligowun waa wandi God waa tamba la nyan piliwutndi.

<sup>5</sup> Ndi kat apma vat tinjeya kava God kwutndi. Ndi wan apma kava ana wuleindi. God ndi kat wandi. Ana wuleigiyanguwk wandi. <sup>6</sup> God wan apma kava kwo ana kwutndi. ndinyanguwuleilaa tinjangat kwutndi. Tat ta Juda ndi wan nyaangit tak wutndi. Ngi kat tiga wan kava ana wuleindi. <sup>7</sup> Nat nimba wan kava wuleinjeya njimbla kat God wandi mala Devit piliwutndi. Tamba Juda ndina angwa kipma wuleindi. Ngini Devit wan nyaangit wupmak kat ke kai waa waa piliwutndi. <sup>8</sup> Josua tamba Juda kat kwutaa kalinda kipma God ndinyangukat kwuta kava ana ndi. Kapma kava. Judana kipma god ndinyangu wuleinjeya apma kava kat ana piliwukendi. <sup>9</sup> Godna mbaapmamba liga nimba wuleinjeya apma kava ngiliga. Viliganin. Wan kava wuleineya vak kat kawiga liganin. <sup>10</sup> Kita nyan wan kava wuleilaa ngini kipmamba nat njivwa ana kwukiyandi. God njivwa kwutaa kwo linda vak vla ndino kwo ligiyandi. <sup>11</sup> Wan apma kava wuleivat tineyan nimamba njivwa kwuka wuleigiyanin. Tamba la ndi Juda kai waa linja vak vla nino kaiwalaa wan kava wuleilapman yilanin. <sup>12</sup> Godna nyaangit nima nyaangitna. Avo liga nyaangitna. Ndina ava way vililik ta bainatna way liga vla tigandi. Nina maawupmba liga vat siga naguligandi. Yiga yetilineya vak kat viga ligandi. <sup>13</sup> God ndinyanguna maawut tigavak aywaa viga ligandi. Nin ana alipsiga kita vat ndi kat pagwugiyandin. Ngini nin kat vaga nin kat siga naguga aywaa viga ligiyandi.

### *JISAS JUDANA PRIS VLA LIGANDI*

<sup>14</sup> Nin kat siga nagundeya vak kat ana vaaka ligiyanin. Nina nindimba ligiyaa nyan ndi njambwi nyana. Ndi Jisasa. Ndi Godna nyana. Nina nindimba liga God nin kat nyingi

maawut tinda vak kat kwunakiyandi. Judana Hetpris God kat kwunatnja vak vla kwunakiyandi. Ngi kat tiga God nin kaat waa nyaangit kwutaa lina vak ana kwagalgiyanin. <sup>15</sup> Nina nindimba liga nyan kapma nyan ana ndi. Ninagwinala kita nyana. Kavle vat yilina vak kat vilaa nin kat nimamba miwa yiga ligandi. Tak ninogwinala kipmamba yetindi mala wan kavle vat yila nyan ndi kat kavle vat ay wandi. Ndi kavle vat ana yilindi. Kavle vat yilina vak kat viga ligandi. <sup>16</sup> Ngi kat tiga God kat ngambuvak kat ana vaakiyanin. Ndi kat wagalaneyan yilina kavle vat silimbwigiyandi. Nin kat awagapma kwunakiyandi yilina kavle vak kat.

## 5

<sup>1</sup> Judana kita nyan God wandi maa Hetpris tigiyanidi. Godnagwi ndinyanguna nindimba liga God waa njivwa kwukiyandi. Sivu kiga kwanda kwanda nda ndinyangu kat tiga Good kat kwiligandi. God nyingi maawut ndinyangu kat tinda vak kat kwunapmak ndinyangu kat tiga God kat kwiligandi. <sup>2</sup> Kita nyan Hetprisna njivwa kwupmat wandeyan nimamba miwa yiliga nyanat tigiyanidi. God waa nyaangit kat kwagalalaa kavle vat yiga yetiliga nimba kat ndi miwa yigiyandi. Wuno nimamba miwa yigiyandi. <sup>3</sup> Ndi kavle vat yiliga nimba kat tiga Godna kimbut maawut kat kwunatigandi. Avla kavle vat yilinda vak kat avla Godna kimbut maawut kat kwunatigandi. <sup>4</sup> Wan Hetprisna njivwa God wandi maa kwukiyandi. Ndina yelavik vapmba ana kwukiyandi. Hetprisna tamba la nyan Eron ndino wupma lindi.

<sup>5</sup> Kraist ndino nimbun ndina yelavik vapmba Hetprisna njivwa ana kwutindi. God ndi kat wandi. Min wuna nyan min. Mbambala kwupmeya njivwa min kat kwiwun, kwukiyamin waa wandi God. <sup>6</sup> Nat njambi God Kraist kat wandi. Tamba la nyan Melkiseded Hetprisna njivwa klanda vla klaigamin. Njimbla njimbla wan njivwa kwutigiyamin waa wandi God.

<sup>7</sup> Kraist Hetpris miwa yiga linja vak vla alipsiga nin kat miwa yiga ligandi. Nin kat yaliga nima kavle vat tak ndi kat yalindi. Kan kipmamba liga God kat nglaga yawiga wagalandi. Kiyavak kat nima vat yelavika liga wagalandi God kat. God wanda nyaangit wutndi, ndi kat ava kwindi. <sup>8</sup> Kraist Godna nyana. Ndina yelavitnda vapmba ana yetindi. Nima kavle vat yavat tindi vilaa ana ndina maawupmba yelavita vaaka yigiyandi. Ndina nyaek waa nyaangitmba kwutaa liga wan ndi kat yaa kavle vat ndina lak klandi. <sup>9</sup> Ndina nyaekna kwundimba wutaa kipmamba liga nimba nin kat kwunatnda njivwa kwutndi. Kita nyan ndina kwundi wutndeyan wan

nyan apma vat tigiyan di. <sup>10</sup> God wandi maa Kraist Hetprisna njivwa klandi. Melkisedek klanja vak vla Kraist klandi.

### *NIMA NYAANGIT MBUPMAT WANDI*

<sup>11</sup> Melisedek yeta vak kat wun nima sakwat nyaangitno ligowun. Ngwuk kat mbupmat wowun. Wan nyaangitna angwa nyaangit ngwuk kat ana mbukiyowun. Apma nambu ana ligangwuk. Mbukweyan wan nyaangit ana wukiyangwuk. <sup>12</sup> Tamba ngwuk Kraistna mbaapma wuleingwuk. Mbambala gleri ana wuleingwuk. Kraistna mbaapmamba sivla mbundi la nimba nat nimba kat yiga wan apma nyaangit visimogwigiyandi. Ngwuk visimogwigiyangwuk. Kita nyan ngwuk kat yalaa Godna nyaangit mbutndeyan wovuna. Ngwutna nambu mwunya kiliga mat nyanguna nambu liga vak vla ligandi. Nima nimba tagula kiginda kiliga nimba yelavika liga nambu liga vla ana ligandi. <sup>13</sup> Ngwuk Godna nyaangitna angwa nyaangit ana wukiyagwuk. Njimbwi nyaangitna mina wukiyangwuk. Mat nyangu wuka liga vak vla wukiyangwuk. <sup>14</sup> Godna vak viga yelavika liga nimba mina Godna angwa nyaangit wukiyandi. Wan nimba nyaangit wutaa waigandi. Wan nyaangit God waa nyaangitna? E? Kavle nyaangitna? Waa maawupmba yelavika siga naguga viligiyandi.

## 6

<sup>1</sup> Tat Kraistna mbaapma wuleingwa njimbla wukngwa nyaangit ana nat njambi ngambugiyowun. Wan kavle vat yiga yetingwa vak kwagalalaa God waa apma vat mina kwutaa ali ngwula. Ngwuk kat tak wanja nyaangit tak wukngwa nyaangitna. Ngini liga nyaangit mbukiyowun. <sup>2</sup> Ngu yagu ngwula waa tak ngwuk kat wanja nyaangit at nat njambi ana ngwuk kat waigowun. Taamba taagaga Godna waagana vat kwilinja vak kat ngwuk kat nat njambi ana mbukiyowun. Kiyaa nimba aywaa laatndi maa God ndi kat siga naguga vindeya vak kat ana ngwuk kat nat njambi bukiyowun. <sup>3</sup> God wun kat kwondu kwindi maa wan tak wukngwa nyaangit kwagalaa ngini liga nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. <sup>4</sup> Nat nimba tamba God waa vak maawupmba yelavika lindi. God kwiya apma vat ndi tamba klandi. Godna waagan tamba klandi. <sup>5</sup> God waa nyaangit tamba wuka lindi. God nat nda ngini kwutndeya vat tamba viga lindi. <sup>6</sup> Wundi nimba God waa nyaangit kat kai waga kwagalanjeyan kupi maawut ngini ana sikiyandi. Tak Jisas kat kai walaa diwai krosmba kaala nimba ya vak vla ndino kai walaa diwai krosmba kaala nimba ya vak vla ndino kai walinja vak kita vatna. Tak Jisas kat njika wala nimba ya vak vla ndino kai walinja vat kita vatna. <sup>7</sup> Kipmamba liga waatiga nda vla kita vatna. Meik

ndalindi maa kiginda apma vat wotindi maa viga la nyan kiga ligiyandi. God wan vak tigandi wandi, tigandi. <sup>8</sup> Wan kipma meik ndandi maa nimbio liga yamboy mina waatndeyan wan kavle vatna. Ndinyangu wugni vak kat ana woviyaguga ligandi. Ndi wan nda kalitaa yisolaa yamba tugiyandi.

<sup>9</sup> Ngwuk kita mbaapma nimba kavle vat ana yigiyangwuk. Viliganin. God waa nyaangit kat kai waliga nimba kavle yigyandi waa wawa nyaangit ngwuk kat ana wowun. Ngwuk kavle vat ana yigiyangwuk. God ngwuk kat tamba kwunatndi. <sup>10</sup> God ngwuk kat vat simblan ana yigiyandi. Ngwuk Godna njivwa nimamba kwutigangwuk. God kat woviyaguga liga tak Godna nimba kat kwunatingwuk. Mbambala nimbun kwunatigangwuk. Ndi kat woviyaguga lingwa vat God tamba vindi. Ngi kat tiga God ngwuk kat apma vat yigiyandi. <sup>11</sup> Nimamba njivwa kwuka God waa nyaangit maawupmba yelavika nimamba kwutaa lingwangat ngwuk kat woviyaguga ligowun. Apma vat mina yiga yetingweyan ngwutna maawut tagula vat tigiyan. <sup>12</sup> Ngwuk kwo ke yilingwa. Ngwut tagula maawutno liga God kwiya nda klaiganin waa yelavika liga nimba vla ali ngwula.

### *NGWUK KAT KWUNAKIYOWUN WAA GOD NIN KAT WANDA VAK*

<sup>13-14</sup> Tak God Ebrahim kat wandi. Min kat apma vak yigiyowun. Mina nyangu nima sakwat tigiyan. Waa God wandi Ebrahim kat. God kat kwulata liga njambwi nyan kai. Wungi kat tiga God nat njambwi nyana si sige yiga ana Ebrahim kat wandi. Ndi avla ndina si mina sige yiga Ebrahim kat wandi. <sup>15</sup> Ebrahim wan nyaangit wutaa ndina mbandi ana kilipangi yindi. Ndi woviyaguga kawiga lindi. Tiga liga Godnanamba klandi. <sup>16</sup> Ndinyangu nina vat ndi kapma vala. Nin kat kwulata njambwi nyana simba sige liganin. Sige lina vak wuta nimba wutaa eylavitigandi. Ndi ana woseka waligandi waa yelavitigandi. <sup>17</sup> God waa nyaangit wutaa ndi God woseka ana waligandi waa wanangat wandi God. Wungi kat tiga avla ndina si sige yindi. God nin kat kwigiyadi luwa. Ana nin kat woseka waigandi waa yelavitiganin. <sup>18</sup> God ndinyangu kat apma vak yiga kwunakiyowun waa wanda nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa liganin. Yaiga vak kat ana nimamba yelavika liganin. God tak nyaangit kwindi. Kwo ana kwindi. Ndina si sige yiga kwindi. Ngi kat tiga ana alipsiga woseka wandi waa yelavitiganin. <sup>19</sup> Njambitna samban ndaiga nimbumba taagalaa njambit kat kwutaa liligandi. God nin kat kwunakiyowun waa wanda nyaangit nina maawupmba yelavika kwutaa lina vak kita vatna. Njaambit samban kwutaa lindeyan wan njaambit

ana kavle yigiyandi. Nino wupma. God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lineeyan nina maawut ana kavle yigiyandi. Nin nyinangwut wuleilaa klanda klaneya vak kat yelavika liganin. <sup>20</sup> Nina njambwi nyan Jisas tat nyinangwut tamba wuleindi. Nin ndina kwupmba wuleigiyandin. Judana Hetpris God tiga kava wuleinda vak vla Jisas nyinangwut wuleindi. Wan njivwa Jisas kwutinda njivwa ana njiligiyandi. Melkisedek walinja tamba la nyan Hetprisna njivwa klanda vak vla Jisas wan njivwa wupma klandi.

## 7

### *MELISEDEKO JISASO KITA VAT TIGAMBIT*

<sup>1</sup> Wan nyan Melkisedek kat samat ngambuvat yigowun. Ndi Selem walinja ngepmana kinga. Ndi nima nyan God kat kwunatiga njambwi nyana. Tamba Ebrahim nat ngepmana njambwi nimba kat silaa yalindi maa Melkisedek ndi kat ava yambimba silagilaga vindi. Vilaa Godna simba waga Ebrahim kat kwunatndi. <sup>2</sup> Ebrahim sinda nimbananamba klanda nda aywaa mbaapma taamba vili yisoga taagalaa nat kita mbaapma yisoga laaganda nda Melkisedek kat kwindi. Melkisedekna si ndi angwo ligandi. Ndina sina angwa vat kingiyan. Apma vat yiga yetila nimbana njambwi nyana. Ndina nat sina angwa vat kingiyan. Apma mawupmba yelavika yetiliga nimbana njambwi nayana. <sup>3</sup> Melkisedekna nyaek nyime kat nin ana wuka liganin. Ndina njanja nimba kat nin ana wuka liganin. Nyime ndi kat kwutna njimbla ana viga wuka liganin. Ndina njanja kiyaa njimbla ana viga wuka liganin. ndina njivwa pris tiga kwutinda njivwa ana ngiligiyandi. Godna nyan pris tiga vak vla ana ngiligiyandi.

<sup>4</sup> Ngwuk yelavik ngwula. Ndi njambwi nyana. Nina walanga Ebrahim mbaapma taamba vili taaganda nda ndi kat kita mbaapma kwindi. <sup>5</sup> Ebrahimna nyangu Livaina yelangimba liga nimba ndino prisna njivwa kwuka yetinjeyan ndina yakwa nimbananamba klaligandi. Ndi aywaa Ebrahimna nyagu ndi. Taamba vili mbaapma taaganja ndanana nat kita mbaapma klaligandi. <sup>6</sup> Tamba ndina yelangi nyan ana ndi. Melkisedek nat yelangi nyana. Ndi Ebrahimnanamba klandi. Ndinaamba klalaa Godna si waga Ebrahim kat kwunatndi. Tak God Ebrahim kat apma vat min kat kwunatndi. Tak God Ebrahim apma vat min kat yigiyowun waa wandi maa Melkisedek Ebrahim kat apma vat yiga kwunatndi. <sup>7</sup> Mat nyan njambwi nimba kat ana kwunakiyandi. Viliganin. Njambwi nyangu mina mat nyangu kat kwunakiyandi. Ngi kat tiga Melkisedek Ebrahimna njambwi nyana waa viliganin. <sup>8</sup> Mbambala taamba vili mbaapmamba

la nda kita mbaapma klaliga nimba kiyaligandi. Tamba kla nyan Melkisedek ndinai kiya vak ana viga wuka ligandin.  
<sup>9</sup> Tamba Ebrahim Melkisedek kat kwinda njimbla Livai walinja yelangimba ligiyaa nimba ndino Melkisedek kat kwindi.  
<sup>10</sup> Tamba Ebrahim Melisedek kat kwinda njimbla Livai walinja yelangimba ligiyaa nimba ana kak kiyalindi. Ndi Ebrahimna mbangimba lindi. Ngi kat tiga ndino Melkisedek kat kwindi waa waligowun.

*JISAS LIVAINA YELANGI NYAN ANA NDI*

<sup>11</sup> Livaina yelangi nimba God kat kwunatinja vapmba ndinyangu Godna nyaangit wutndi. Livai kwunatinja vak ndinyangu kat apma kupi maawut ana kwilindi. Ndinyangu kat apma kupi maawut kwigendan wuna nyingi maawut kwunapmak kat Livaina yelangimba ligiyaa nyan ana ndi, Melkisedekna yelangimba ligiyaa mandit nyan kat kwigiyowun waa ana wagendi God.  
<sup>12</sup> Mandit nyan kwigiyowun wandi God. Tat ta nimba Livaina yelangimba la nimba ndi avla ana laatndi. Moses kwiya nyaangitmba tiga laatndi. Ndinai kwuta njivwa ngilindeyan Moses kwiya nyaangit ndino ngiligiyandi. Mandit vat tigiyandi.  
<sup>13</sup> Nyaangit mbutuwa nyan Jisas ndi Livaina yelangimba ana yalaa lindi. Ndi kapma yelangimba yalaa lindi. Ndinai yaa yelangi nimba ndi ana God tiga kava wuleilaa ndi kat kwunapmat kwilindi.  
<sup>14</sup> Nina njambwi nyan Jisas Judana yelangimba yalaa tindi. Judana yelangi nimba God kat kwunatigandi waa ana Moses wandi.

*MELKISEDEK NJIVWA KWUTNDA VAK VLA JISAS KWUT-NDI*

<sup>15</sup> Melkisedek njivwa kwutnda vak vla Jisas Godna nyingi maawut kat kwunapmak kat God wandi maa yandi. Wan wawa vak vilaa mandit vat tigandi waa viliganin.  
<sup>16</sup> Kraist Moses kwiya nyaangitmba ana laataa njivwa kwutndi. Livaina yelangimba liga ana laataa njivwa kwutndi. Ndi njimbla njimbla tiliga nyana. Avla laataa njivwa kwutndi.  
<sup>17</sup> Tak God ndi kat wandi. Wuna nyingi yiga luwa maawut kat kwunatima njivwa ana ngiligiyandi. Njimbla njimbla ligiyandi. Melkisedek kwunatinda vak vla mino wupma kwunatigiyamin waa wandi God.  
<sup>18</sup> Tamba God kat kwunatinja njivwa Livaina yelangimba la nimba mina kwutndi. Wan tamba la vak ndinyangu kat ana apma kupi maawut kwilindi. Ngi kat tiga wan vak God wandi maa ngiligandi.  
<sup>19</sup> Moses kwiya nyaangit ndinyanguna maawut ana kwunatindi. Mbambala God kwiya kupi nyaangit ndinyangu nina maawut kwunakiyandi. Wan kupi nyaangit wuka yetindeyan God tiga kava wuleigiyandin. God ana nin kat kai waigandi.

### *GOD WANDI MAA JISAS NJIWA KLANDI*

<sup>20</sup> God Jisas kat wandi. Min wuna nyingi maawut kat njimbla njimbla kwunatigiyamin waa ana kwo wandi. Avla ndina si sige yiga wandi. <sup>21</sup> Livaina yelangimba liga God kat kwunatiga nimba ndina njivwa wupma ana klandi. Ndi kwo klandi. Tamba God avla ndia si sige yiga Jisas kat wandi. Wuna nyingi liga luwa maawut kat kwunatima njivwa ana ngiligiyandi. Njimbla njimbla ligiyandi. Wan wawa nyaangit ana kwagalagiyowun waa wandi God. <sup>22</sup> God avla ndina si sige yiga wandi maa Jisas yalaa God waa apma njivwa kwutndi. Wan njivwa kwuka Godna nyingi maawut kwunatndi maa God tiga kava wuleigiyamin. Jisas kwutiga njivwa ana kwovalak yigiyandi. Viliganin. God ndi kat taagandi maa kwutigandi. Mbambala wan kupi yambi God tiga kava wuleineya yambi wan tamba Godna nyingi maawut kat kwunatinja vak kat kwulatigandi.

<sup>23</sup> Tamba la nimba God kat kwunata nimba ndi kiyalindi. Ngi kat tiga ndina mbaapma nimba nima sakwat tindi. Nat nyan kiyandi, nat nyan laataa ndina sakwat tindi. Nat nyan kiyandi, nat nyan laataa ndina sakwat tindi. Nat nyan kiyandi, nat nyan laataa ndina njivwa klalaa kwutndi. Ndina kita nyan mina njimbala njimbla ana kwutndi. <sup>24</sup> Jisas kapma vat tigandi. Ndi ana kiyagandi. Ndi njimbla njimbla tiga Godna nyingi maawut kat kwuntigiyandi. <sup>25</sup> Wun kat tiga Jisas Godna nyingi maawut tamba kwunatndi waa yelavika God kat yaneyan nin kat ana kai waigandi. Nin kat tiga Jisas Godna nyingi maawut ana kwunatambindi. Aywaa tamba kwunatnyagindi. Ndi njimbla njimbla liga kwunatigandi. Ana kiyagandi.

### *JISAS YETA KAVLE VAK KAI*

<sup>26</sup> Ndi Jisas apma maawutno liga nyana. Nat nimba kat ana kavle yilindi. Ndi kavle vat ana yilindi. Kavle vat yiga yetila nimbana maawut vla ana yetilindi. Ngi kat tiga god nin kat ya nyingi maawut aywaa alipsiga kwunatigandi. Mbambala God ndi kat wandi maa nyinangwupmba wokelaa ligandi. <sup>27-28</sup> Tamba la nimba God kat kwunatnda nimba ndi nandinya nandinya tat avla kavle vat yilinja vak kat Godna nyingi maawut kat kwunatndi. Ngini ndinyangu kavle vat yilinja vak kat kwunatndi. Ndi kavle vat ana yilindi. Ndi kita njambi nat nimba kat tiga avla ndina ndi kipmana nimba ndi. Kavle vat yilindi. Moses kwiya nyaangit wandi maa ndi ndina njivwa klandi. Wan nyaangit tat tindi. Ngini God avla ndina si sige yiga wandi maa ndina nyan wan njivwa klandi. Ndi wa njivwa njimbla njimbla kwutigiyandi. Ana ngiligiyandi.



## 8

*GODNAGWI NINA NINDIMBA LIGA NYAN JISASA*

<sup>1</sup> Mbutuwa nyaangitna angwa kingiyan. Nin kat tiga Godna nyingi maawut kat kwunatiga nyan ngiliga. Nyinangwut wokelaa Godna yaagindan naangamba ndaa ligandi. <sup>2</sup> God tiga kavamba liga nin kat tiga wan njivwa kwutigandi. Tamba la ndi Juda God tigiyaaya ngay ndi selmba kwutndi. Jisas mbambala tiga kava God tiga kava ndinyangu wan ngepma ana kwutndi. Ndi God kapma kwutndi.

*JISAS HETPRIS KWUTA NJIVWA KWUTIGANDI*

<sup>3</sup> Hetprisna njivwa kingiyan. Ndi kwanda kwanda God kat sivu kigakwilindi. Nat kwanda kwanda nda vatnyaga God kat kwunapmak wiligandi. Nina Hetpris Jisas ndino God kat kwindeya nda tindi. Ndina mbangi kwindi. kwindeya nda tilapman yigendan Hetprisna njivwa ana kwukendi. <sup>4</sup> Jisas wan kipma tigendan wan Hetpris kwuta njsvwa ana kwukendi. Kan kipmamba Hetprisna njivwa kwuta nimba wundigi liga. Moses kwiya nyaangit wandi maa ndi laataa wan njivwa kwutindi. <sup>5</sup> Ndi kipmamba liga Jisas nyinangwut wokelaa kwutinda vla kwutindi. Moses ndino nimbun God nyinangwupmba tiga ngay vla Hetpris God kat kwunatinja ngay selmba kwutindi. Kwutinda njimbla God ndi kat wandi. Wan ngay kwo ke kwuka. Tamba nduwiat wokemin mala min kat simogwiwa vak vla wan ngay wupma agwuk mila waa wandi God. <sup>6</sup> Tamba la Hetpris kwutinja njivwa kavle njivwa ana ndi. Mbambala Jisas kwutinda njivwa tak kwutinja njivwa kat kwulatndi. Kwutinda njivwa apma ngleia. Tamba la nimba ndi kat God tamba mbutinda nyaangipmba wutaa kwutindi. Ndi Jisas God ngini mbukna nyaangipmba wutaa apma njivwa kwutigandi. God ngini mbukna nyaangit tamba mbuta nyaangit kat kwulatigandi.

*KUPI NYAANGIT YANDI MAA TAMBANA NYAANGIT NGILINDI*

<sup>7</sup> God tamba wanda nyaangit apma nglei nyaangit tigendan ngini ana nat nyaangit mbukendi. <sup>8</sup> Tak kwiya nyaangit samat ana nglaatndi waa waga God Juda kat tamba wandi, piliwutndi.

Ngini yaiga nandinya ngwuk kat wupma mandit kupi nyaangit mbukiyowun. Juda waa Isrel walinja nimba kat mbukiyowun. <sup>9</sup> Ngwula walanga kat tamba mbukwa nyaangit ngwuk kat mbukweya nyaangit kita nyaangit ana ndi. Kapma kapma nyaangitna. Ndi Isipmba lindi, ndi kat kwutaa kaliwa njsmba ndi kat tamba mbukwa nyaangit mbukwun. Ndi kat mbukwa nyaangit kat kai walaa wan nyaangipmba ana yiga

yetindi. Ngi kat tiga ndi kat kai wowun. <sup>10</sup> Ngini Isrel walinja nimba kat mbukweya nyaangitna vat kingiyan. Wuna nyaangit ndina maawupmba taagagiyowun. Ndi maawupmba yelavika kwutaa ligiyandi. Ndina njambwi nyanat tigiowun. Wuna nyangu vla ligiyandi. <sup>11</sup> Ndi njambwi nyan waliga vapmba yeti ngwula waa awat sowat ana waligandi. Ndi aywaa nima nimba mat nyangu wunai waliga vapmba yetigiyandi. <sup>12</sup> Kavle vat yiga yetinjeya vak wan vak silimbwigiyowun. Kavle vat yiga yetinjeya vak kat ana njimbla njimbla yelavika ligiyowun. Wan vak kat ana kimbut yigiyowun. Kwa-galagiyowun waa wandi God.

<sup>13</sup> God wandi. Mandit kupi nyaangit mbukiyowun. Wandi maa tak wanda nyaangit tamba nyaangitna waa viliganin. Tamba la nda aywaa ngili mina ligandi.

## 9

### TAMBA GOD KAT KWUNATINJA VAT

<sup>1</sup> God ndinyangu kat tat kwinda nyaangit God kat kwunatnjeya vak kat mbutndi. Ndi kat kwunatnjeya ngay kat mbutndi maa wan ngay selmba kwutndi. <sup>2</sup> Wan kwutnja haus sel rum vlilik tindi. Tat ta rumba kendel lam vitnja nda tindi. Njamba kita lindi. Wan njambamba God kat kwilinja vret-nao tagandi, lindi. Wan rum njambia tiga rumna waa walindi. <sup>3</sup> Tata la rumba liga vililik wan sel lavwilaa vililik wan rum wuleindi. Wan rum God tiga rumna. Wan rum nima njambia tiga rumna waa walindi. <sup>4</sup> Wan nat vlilik wan rum golmba kwutnja kugimbi njangu veila yagimbi wlkela kugimbi lindi. God waa nyaangit ta bokis tindi. Wan bokismba liga nda kingiyan. Golmba kwutnja aw “mana” walinja nao ta aw. Erona vasi vasi wumba kandi woke lindi. God kwiya nyaangit piliwutnja kambak tindi. Wan bokisna plang aywaa golmba kapmondi, lindi. <sup>5</sup> Wungi bokismba ensel vla la mbit kait timbit. Angangi limbit. Bokisna nindimba mbitna wiyo kapmondi. Mbila nindimba God kat kwunapmak yelogwen salitinja kava tindi. Wan haus selmba la nda kat nima sakwat nyaangit ana ngambugiyowun.

<sup>6</sup> Selmba kwutnja ngay yaawmba katelaa tulaa God kat kwunata nimba pris walinja nimba wan kita wan rum wuleilindi. God kat kwunapmak wuleilindi. <sup>7</sup> Vililik wan rum ana wuleilindi. Ndina njambwi nyan Hetpris mina naambi kita kita mina kapma wuleilindi. Yelogwen awmba salika kwuta wuleilindi. Kavle yilinda vak kat Godna nyingi

maawut kwunapmat wan yelogwen samat salatndi. Kwunantaa ndinyangu kavle vat yilinja vak kat Godna nyingi maawut kwunapmat nat samat salatndi. <sup>8</sup> Tamba yilinja vak Godna waagan visimogwinda vapmba yilindi. Yilinja vat ngililapman tindan nyinangwut wuleineya yambi ana kak kiyalindi. Viliganin. Mbambala ndina vak ngililindi. Ngilindi, nyinangwut wuleineya yambi kak kiyandi. <sup>9</sup> Tamba yilinja vak nyinangwut wuleineya vak kat visimogwi ligandi. Ndi God kat kwanda kwanda nda vatnyalaa kwilindi. Kwunata nimba wan kwilinja vat ndi kat wan vak ana kupi maawut kwindi. <sup>10</sup> Wan yinja nda mbangina nda. kipmana nda. Wan tambana vatna nyaangit kilinja kiginda kat mbutindi. Ndina mbangi yagulinja vak kat mbutindi. kipmana njambia nima sakwat nyaangit wan vak kat mbutindi. Wan vak tindi, ngini kupi nyaangit yandi. Yandi, ngilindi.

***MBAMBALA KRAIST GODNA NYINGI MAAWUT KAT KWUNATNDI***

<sup>11</sup> Mbambala Godna nyingi maawut kat kwunapmat tigandi Kraist. God tiga kava wuleineya kupi yambi Kraist kwutndi. Kipmamba liga ngay wuleilaa ana kwunatndi. Ndi nyinangwut wuleilaa kwunatndi. <sup>12</sup> Ndi bulmakau memena yelogwen kwutaa wuleilaa ana kwunatndi. Ndi avla ndina mbangina yelogwen kwutaa wuleilaa kita njambi kwunatndi. Kwunatndi maa God nin kat njimbla njimbla ana siligiyandi. <sup>13</sup> Tamba bulmakau yamba tundi maa ndina mbaw mina lindi. Wan mbaw bulmakau memena yelogwen kwutaa God kat kwunapmak wuleindi. Wan vak ndinyanguna maawut ana kwunatndi. Ndina mbangimba la nglambi mina limbwindi. <sup>14</sup> Kraist wupma ana yindi. Ndi nina maawut nimbun kwunatndi. Nina tamba la maawut kavle vapmba yelavika lindi. kwunatndi maa God waa nyaangit wuka yelavika Godna njivwa kwukiyandin. Kriast kat Godna waagan ava kwindi maa avla ndina mbangi Godnat kwindi. Ndi Kraist kavle vat ana yilindi. Apma vat mina yiga yetilindi.

<sup>15</sup> God nin kat yigiyaa kupi vat kiyaliga nyan Kraistna. God ndi kat tamba ya vat ndina kavle vak kat aywaa ana silimbwindi. Nin kat kuypi yigiyaa vak kavle vat aywaa silimbwigiyandi. God wandi maa Kraist kan kipma ngaga yalaa wundumbu yindi. Wundumbu yiga Godna nyingi maawut kwunatndi. Kwunatndi maa God nin kat ana sigiyandi. Nin God yagwa waa nimba liga njimbla njimbla ana God kat vaaka ligiyandin. Njimbla njimbla apma vat tigiyandin.

***GOD JUDA KAT WANDA NYAANGITNA KWONDU YELOGWENA***

<sup>16</sup> Kita nyan kiyavat tiga ndina kwanda kwanda kansaga ndina nyangu kat kwigiyadi. Kwindeya vak tak pasmba

piliwukiyandi. Kiyandi mala vilaa liga wumba kansaga klaigandi wan nda. Kiyalapman yindeyan ndi ana klaigandi. <sup>17</sup> Pasmba piliwuta nyan kiyalapman yindeyan pasmba piliwutnda nyaangit kwo nyaangitna. Wan nyaangipmba ana klaigandi. Kiyandi mala wan nyaangipmba klaigandi. <sup>18</sup> God Juda kat tamba kwiya nyaangit kita vatna. God waa nyaangit ndi kat kwindi maa bulmakau vatnyalaa yelogwen salatndi mala wan nyaangit tindi. Yelogwen vilaa kwo nyaangit ana ndi waa walindi. <sup>19</sup> Tamba Moses wan njambia mbutndi mala kwanda kwanda nda vatnyalaa God kat kwindi. Ngini nyan bulmakaugwi memenana yelogwen klalaa ngu klalaa awmba salatndi. Awmba salataa sipsipnana yelogwen mbangi yuwio “hisop” walinja mi nganga kwutaa ngu awmba tolaa yelogwen winkwutndi. God kwiya nyaangit piliwutnja pepamba winkwutndi. Ndi Judana mbangimba winkwutndi. <sup>20</sup> Moses winkwutaa liga wandi. Wan yelogwen winkwutiwan God kwiya nyaantit kat tagula ava kwilindi. Winkwutapman yiga yiwan ana wukengwa. <sup>21</sup> Moses wupma waga God kat kwuatinja selmba kwutnja ngayamba winkwutndi. Wan ngayamba liga aw, yaanji, kugimbimba winkwutndi. <sup>22</sup> Judana vat kingiyan. Ndi nglambi kwo ana limbwindi. Yelogwensalataa mina limbwindi. Ndi nima sakwat mandip mandip nglambi wungi vapmba limbwindi. Nat nglambi nat vapmba limbwindi. Godna nyingi maawut nat vapmba ana limbwindi. Yelogwen salataa limbwindi.

### *GOD NIN KAT WANDA NYAANGITNA KWONDU*

<sup>23</sup> Juda ndi God kat kwunatinja vak Kraist nyinangwut wuleilaa God kat kwunatinda vat kita lulu livat timbit. Wan vak vililik vapmba Godna nyingi maawut yelogwenmba kwunapmbik. Kraist kwiya yelogwen kat kwulatndi. <sup>24</sup> Ndi tamba la ndi Juda ndinai kwukna ngay wuleilaa God kat kwuatndi. Tamba selmba kwutnja ngay nyinangwut vla ligandi. Kraist God kat kwunapmak ndu nyan kwukna ngay ana wuleindi. Ndi God tiga kava nyinangwut wuleindi. Mbambala nin kat tiga Godna nyingi waawut kwunatigandi. <sup>25</sup> Judana vat kingiyan. Naambi naambi ndia Hetpris bulmakauna yelogwen awmba salataa kwutaa nima njamblia liga kava wuleilindi. Wuleilaa God kat kwunapmak salatndi. Kita njambi mina ana wuleindi. Naambi naambi wuleilindi. Kraist wupma ana yindi. Ndi kita njambi mina ndina mbangina yelogwen Godna nyingi maawut kwunapmak kwindi. Nima sakwat njambi ana kwilindi. <sup>26</sup> Kraistna yelogwen bulmakauna yelogwen tiga vla tigendan ndi nima sakwat njambi kiyaligendi. Kraistna yelogwen bulmakauna

yelogwen kapma kapma. Mbambala Kraist ngini yalaa Godna nyingi maawut kita njambimba kwunatndi. Kiyalaa kwunatndi. <sup>27</sup> Ndinyanguna vat wupma ligandi. Kita njambi mina kiyaligandi. Nima sakwat njambi ana kiyaligandi. Kiyanin maa God nin kat viga siga nagugiyandi. <sup>28</sup> Kraist ndiino nimbun. Kita njambi mina kiyandi. Nima sakwat nimba yinjakavle vat silimbwivat kiyandi. Ngini nat njambi ngaga yaigandi. Ndi kat kawiga liga nimba ndi kat vigiyandi. Ngini yandeya njimbla kavle vat silimbwivat kiyavat ana yaigandi. Ndina mbaapma nimba kwunapmak yaigandi.

## 10

### *TAMBANA VAT NDINYANGU KAT ANA KWUNATNDI KRAIST MINA*

<sup>1</sup> Tamba Juda Moses kwiya nyaangitmba God kat kwunatinja vak kingian. Naambi naambi God tiga kava wuleilaa God kat kwunatndi. Kwunatinja vak ndina maawut ana apma vat tindi. Wan tamba yilinja vak ngini yaiga apma vak kat visimogwilindi. <sup>2</sup> Wan tamba yilinja vat Godna nimbana maawut apma vat tigendan wan vak ngini naambi naambi ana yiligendi. Wan vak ndina maawut kwunatigendan ngini nina maawupmba liga kavle vak kat God kat kwunakiyanin waa ana kwunatigendi. <sup>3</sup> Kwunatinja vak ngi vak ana ndi. Kwunatinja vak kat yiga kavle vat yetinja vak nimamba yelavika lindi. Yelavitsimbla lindi. <sup>4</sup> God kat kwunapmak kwinja kaala bulmakau memena yelogwen ana alipsiga ndu nyan kat kwunakiyandi. Ana ndi kat apma maawut kwigiyandi.

<sup>5</sup> Kraist kan kipma ngaga yavat tiga God kat wandi.

Ambugatna nda kwiga kwanda kwanda nda vatnyalaa min kat kwunapmat yilinja vak kat kai wamin. Min kat kwunapmat kwiweya mbangi wun kat awagapma kwimin. <sup>6</sup> Min kat kwunapmat kwanda kwanda nda kat vatnyalaa yamba tulaa kwivat yilinja vak kat ana woviyaguga ligamin. <sup>7</sup> God, minai yelavik vapmba njivwa kwupmat tamba yawun. Wan kwupmat yawa vat tamba la nimba piliwutndi.

<sup>8</sup> Kraist waa nyaangitna angwa kingiyan. Ndi wandi. God kat ambugatna nda kwiga kwanda kwanda nda vatnyalaa yamba tulaa kwunapmat yilinja vak kat God kai wandi waa wandi Kraist. God wan tamb la Juda Moses kwiya nyaangitmba yinja vak kat ana woviyaguga lindi. <sup>9</sup> Nat samat vat wandi. God minai yelavik vapmba njivwa kwupmat tamba yawun waa wandi Kraist. Manda kat wupma wandi.

Tamba la vak kat nglindangat wandi. Mandit kupi vat taagavat wandi. <sup>10</sup> Wan mandit kupi vapmba God wandi maa Jisas Kraist nin kat tiga Godna nyingi maawut kita njambi aywaa kwunatndi. kwunatndi maa God nin kat vilaa kavle vat yilina vak ana viligandi. Ndi apma nimba ndi waa viga ligandi.

*KRAIST GOD KAT KITA NJAMBI MINA KWUNATNDI*

<sup>11</sup> Wan kipmamba la God kat kwunata nimba ndi nandinya nandinya nima sakwat njambi wuleilaa God kat kwunapmak kwilindi. Wan kwilinja vat yilina kavle vak kat ana silimbwilindi. <sup>12</sup> Kraist wupma ana yilindi. Mandit apma vatna yilinda. Ndi kita njambi mina ndina mbangi God kat kwunapmat kwindi. Kwilaa njivwa kwagalalaa yiga Godna yaagindannaangimba ndaaliga yat njawia ligandi. <sup>13</sup> Ndaaliga kawiga ligandi. Ndina maama nimba kat God ndi kat walaa sindangat kawiga ligandi. <sup>14</sup> Kraist kita njambi ndina mbangi Godnat aywaa kwidi maa ndina mbaapma nimba aywaa mandit kupi maawut tamba klandi. <sup>15</sup> Godna waagan ngwuk kat wawa nyaangit ndino nin kat tamba wandi. Ngini yaiga kupi vak kat wandi maa tamba piliwutndi.

<sup>16</sup> Wan ngini yaiga njimbla yandi maa nat mandit kupi nyaangit ndi kat mbukiyowun. wunai yila vak kat ndia maawupmba yelavika yetigiyandi. Ana kwagalagiyandi. Ndinai yelavikiya vak wuna yelavik vapmba yetigiyandi. <sup>17</sup> Kavle vat yilinja vak kat ana yelavika viga ligiyowun waa njambi nyan wandi waa tamba piliwutndi. <sup>18</sup> Njambwi nyan yilina kavle vak kat viga yelavitapman tiligandi. Ngi kat tiga nin ana ndi kat kwunakinyanin. Nyingi maawut kai.

*GOD KAT ANA VAAKIYANIN*

<sup>19</sup> Kita mbaapma nimba nin God tiga kava nima njambia liga kava wuleiliganin. Wuleivak kat ana vaakiyanin. Jisas kiyalaa ndina yelogwen salatndan wuleineya yambi tamba kwutndi. <sup>20</sup> Wan wuleineya yambi mandit kupi yamba. Apma vapmba yiga yetineya yamba. Kraist wan yambi nin kat tiga kwutndi, ligandi. Tamba la Juda sel lavwilaa God tiga ngay wuleindi. Kraist kiyalaa nyinangwut wuleineya yambi kwutndi. Ndina mbangi tamba la sel vla ligandi. <sup>21</sup> Kita mbaapma nimba, nin kat tiga God kat kwunakna nyan ngiliga. Ndina si Jisas. <sup>22</sup> Ngi kat tiga God tiga kava wuleivak kat ana vaakiyanin. Nin kat tiga Godna nyingi maawut Kraist kwunakna vat viliganin. Kraist nin kat apma kupi maawut tamba kwindi. Kwindi maa kupi maawupmba yelavika yetiganin. God nin kat yilina kavle vak kat ana sigiyandi waa yelavika yetiganin. Ninamba liga nglambi tamba ndina apma

ngumba njangindi, wan nglambi ngilindi. Ngi kat tiga God tiga kava wuleivak kat ana vaakiyanin. <sup>23</sup> God waa nyaangit ngwula maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ke kwa-galaga. God ngwuk kat apma vat yigiyowun waa tamba wandi. Woseka ana wandi. yigiyandi. <sup>24</sup> Ngwulogwinala kita mbaapma nimba ngwutna maawut awat sowat kwunak ngwula. Kwunakngwuk maa nat nimba kat apma maawut yelavika yiga kwuakiyandi. <sup>25</sup> Ngwutna nat nimba Godna mbaapma nimbonala yisoga livak kat kai waligandi. Ngwuk wupma ke yiga. Kita vat yisolaa liga awat sowat nyaangit ambuk ngwula. Njambwi nyan yaiga nandinya tamba ngway tolagandi. Ngi kat tiga wan wawa vat nimamba kwutaa ali ngwula.

*GOD WAA NYAANGIT KWAGALANEYAN KAVLE YIGIYANIN*

<sup>26</sup> God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lina nyaangit kai waa kwagalaneyan Godna nyingi maawut kwunakiya vak kai. <sup>27</sup> Ndina nyingi maawut tiga vat ngini nin kat yalaa sigiyandi. Nin vaaka kawiga ligiyanin. Ndi kat kai waliga nimba aywaa yandeya njimbla ndi kat aywaa sindi maa ngiligiyandi. <sup>28</sup> Moses ta njimbla wan vat tindi. Moses kwiya nyaangit kat kai waa nimba vlililik pali kuvut nimba kai wanja vak kat vilaa ndi kat sindi. Ndi kat kavle vat yandi. <sup>29</sup> Mbambala kita nyan Godna nyan kwuta njivwa kat kai walaa Kraist wun kat tiga kwiya yelogwen kavle nda waa walaa Godna waagan kavle nda ana nin kat kwunatigandi waa wandeya wan nyan kat nima nglei kavle vat yaigandi. Moses kwiya nyaangit kat kai waa nyan kat kavle ya vat nima nglei vatna. <sup>30</sup> Tamba God waa nyaangit wuka liganin. Kita nyan wun kat kai wandeyan ndi kat sigiyowun waa God wandi. Nat njambi wandi. Wuna wandi God. <sup>31</sup> God ana wundumbu yindi. Kwo ligandi. Ngi kat tiga nin kat sivat wandeyan kavle glei vatna. Nin vaaka ligiyanin.

*MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA LINGWA VAK KE KWA-GALAGA*

<sup>32</sup> Tat wan apma nyaangit wutaa kwutaa yetingwut maa nat nimba ngwuk kat waleavat kavle vat ngwuk kat yilindi. Wan njimbla apma kupi maawut klangwuk. Wan klangwa vat ngwula maawut ke tiviga kwagalaga. <sup>33</sup> Nat nimba ngwuk kat njitindi. Nat nimba ngwuk kat kai walaa nima vat yilindi. Nat vatnoliga nimba kat kwunatigwuk. <sup>34</sup> Tat wun kat kalabusmba taagandi maa wun kat nima maawut yelavika liga kwunatingwuk. Ngwuk kat kai waliga nimba ngwutna kwanda kwanda nda sikwutndi maa ana nimamba

yelavika lingwuk. Nima nda njimbla njimbla tigiya nda nyinangwupmba ligandi waa yelavitaana ana nimamba yelavika lingwuk. <sup>35</sup> Ngwuk kat nima vat yandi, God kat kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. Wan vak kwagalalapman yingweyan God ngwuk kat apma vat yiga kwunakiyandi. <sup>36</sup> Tagula maawutno liga apma vat god waa njivwa kwuka lilingwa vak kwagalalapman yingweyan God ngwuk kat kwuankiyowun wandi. Wanda vla kwunakiyandi. <sup>37</sup> Tamba God wandi maa piliwutndi.

Nin kat kwunatndeya njimbla sivla ana ndi. Nina njambwi nyan ya mina ligandi. Ana sivla kawiga ligiyandi. <sup>38</sup> Mbambala wuna mbaapma nimba ndi kat apma vat yiweya vak kat yelavika yetigiya. Wuna mbaapmana kita nyan wun kat kai waa kwagalandeyan ndi kat ana woviyaguga ligiyowun waa wandi God waa tamba piliwutndi. <sup>39</sup> God kat kai waa kwagalalaa kavle vat yiliga nimba vla ana liganin. Godna apma nyaangit wutaa apma maawut klalaa apma vat yetiliga nimba vla liganin.

## 11

### *MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA LINA VAT*

<sup>1</sup> God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lina vat kingiyan. God nin kat ngini kwindeya nda kwigiya waa maawupmba yelavika kwutaa liganin. Mini vilapman yineya nda ngini vigiyanin waa nina maawupmba yelavika kwutaa liganin. <sup>2</sup> Tamba la nimba Godna nyaangit kwutaa lindi maa ndi kat vilaa ndi apma nimba ndi waa wadi God. <sup>3</sup> Tat God kan kipma kwutndi, kipma kwuta nda vilinja nda ana ndi. Mbambala kipma viliganin. Ndi ndina kwundimba waga kwutndi waa maawupmba yelavika kwutaa liganin.

### *EBEL, INOK, NOA KUVUT NIMBA*

<sup>4</sup> Tamba la nyan Ebel Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa God kat kwanda kwanda nda vaatnyalaa kwindi. Ndina yakwa nyan Ken ndino kwindi. Ebel kwiya nda Ken kwiya nda kat kwulatndi. God Ebelna maawut vilaa wandi. Min apma vat tiga nyan min waa wandi. Ebel tamba wundumbuyindi. Mbambala tina njimbla ndinai yeta vak kat yelavitaana ndina si waliganin. Kwo liga nyana si vla waliganin. <sup>5</sup> Tamba la nyan Inok Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa yetindi maa God ndi kat kwutaa nyinangwut kalindi. Inok ana wundumbuyindi. Kwo lindi maa God ndi kat kwutaa kalindi ndina ngepmat. Nat nimba ndi kat kwatevilaa lindi. Tamba la nimba piliwutndi. God ndi kat woviyaguga ligandi waa piliwutndi. Ndi mbangonala tindi, kalindi. <sup>6</sup> God kat maawupmba yelavitaapman yineyan nin kat God ana



woviyaguga ligiyandi. God kat ana wagalgiyandi. God wun kat ana kwunakiyandi waa yelavitndeyan ndi kat ana wagalgiyandi. <sup>7</sup> Tamba la nyan Noa ndino God kat maawupba yelavitindi. God ndi kat kavle vat yaigandi wandi maa kwiyatapman njaambit kwutndi. ngini yaiga kavle vat minimba ana vindi. God waa nyaangit mina wutaa yelavika kwutaa lindi. Wan njaambitmba ndina ngayimba la nimba wuleilaa kwo lindi. Nat nimba wan njambit wuleilapman alagumba la nimba aywaa ngu kiga kiyandi. Ngu ping waa wokendi, vilaa Noa apma vat yelavitndi. Nin kavle vat mina yelavika yetinin waa yelavitndi. God Noana maawupmba liga vak vilaa ndi kat wandi. Min apma nyan min waa wandi.

### *EBRAHAM*

<sup>8</sup> Tamba God Ebrahim kat wandi. Tima ngepma kwa-galalaa min kat simogwilaa kwiweya ngepma ay waa wandi. God wun kat woseka ana wandi waa maawupmba yelavitaai yindi. Yindeya ngepma vilapman tiga yindi. <sup>9</sup> God kat yelavika god ndi kat kwinda ngepma haus sel mina kwutaa tindi. Nima ngay ana kwutndi. Njimbla njimbla tiweya kava ana ndi waa yelavitaai kwo lindi. ndina nyan ngwat Isak, Jekop ngini wumba yetimbik. Ndi aywaa God ndi kat kwideya da kat maawupmba yelavika kawiga lindi. <sup>10</sup> Ndi Ebrahim kan kipmamba tiga ngepma kat ana nimamba yelavika lindi. God kwukna nyinangwupmba liga ngepma njimbla njimbla tigiya ngepma kat nimamba yelavika kawiga lindi. <sup>11</sup> Ndina taagwa Sara lilo nimbun god an kat wanda nyaangipmba yigiyandi waa yelavika tili. Ngi kat tiga God li kat ava kwindi maa avit taagwa tiga nyan kwuti. <sup>12</sup> Ebrahim Sara tamba vit ndu avit taagwa mbit. Kiya mina limbit. God wandi maa Ebrahim nyan njandi maa Sara nyan kwuti. Wan nyana nyangu nima sakwat yindi. Singwut tiga sakwat vla tindi. Yawia tiga sakwat vla lindi. Ndinai la sakwat kita nyan ana alipsiga siga nagugiyandi.

<sup>13</sup> Wan wawa tamba la nimba aywaa God ndi kat kwindeya nda aa klandi. Klalapman tiga kiyandi. Sivlamba liga vila nyan vla viga lindi. God nin kat wanda vak kwigiyandi waa maawupmba yelavitaai kwutaa lindi. Ndi nat nimba kat walindi. Nin kan kipmamba tinan nat ngepmamba ya nimba vla ligandin. Ngepma ngepma yi ya liga nimba vla ligandin. Ngini lineya ngepma kat yelavika kawiga ligandin waa walindi. <sup>14</sup> Wan nyaangit mbutiga nimba kat yelavikiyanin. Ndi ngini yiga tinjeya ngepma kat kwatigandi waa yelavikiyanin. <sup>15</sup> Ndina nagwa ngepma yivak kat yelavika woviyaguga ligenjan yigendi. lungwamataa yigendi. <sup>16</sup> Kipmamba liga

ngepma kat yivak kat kai wandi. Apma ngepma nyinang-wupmba liga ngepma kat yivat yelavika lindi. God ndi kat wandi. Ndi kat kwukwa ngepma yavak kat yelavika linjan wuna nyangu vla tigandi waa wandi God. Wun ndina nyaek vla ligowun. Ndi kat wuna mbangi ana wup yigandi waa wandi God.

<sup>17</sup> Ebrahim God waa nyaangit wutaa ngina maawupmba yelavika kwutaa liga ndina nyan Aisak kat vatnyalaa God kat kwivat tindi. Tak God Ebrahim kat wandi. Mina yelangimba ligiya nimba nima sakwat tigiyan di waa wandi God. Wuna nyan kat vatnyawun maa anda vapmba wuna yelangi nima sakwat nimba ligiyandi waa ana yelavitndi Ebrahim. <sup>18</sup> Tak God Ebrahim kat wandi. Mina nyan Aisak njangiya nimba mino minai liga yelangimba ligiyandi. Mina nat nyan kai. <sup>19</sup> Ebrahim ndina nyan kat vatnyavat tiga ndina maawupmba yelavitindi. Vatnyawun maa God wandi, alipsiga laapkiyan di waa yelavitindi. Tak God wandi maa wun kiya mina liga nyan njangwun. Ngi kat tiga God wandi maa vatnyawun maa alipsiga laapkiyan di waa yelavitindi Ebrahim.

### *AISAK, JEKOP, JOSEP*

<sup>20</sup> Aisak God ngini yigiyaa apma vak kat ndina maawupmba yelavita Jekopo Iso kat wandi. God mbik kat ngini apma vat yigiyandi waa wandi. Wupma wanda vak kat ana ndina mbangi kilipmbangi yindi.

<sup>21</sup> Jekop ndino God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika lindi. Yelavika liga ndina nyan Josepna nyan vililik kat God apma vat yigiyandi mbik kat waa wandi. Avit ndu liga vasi vasi kwutaa liga Godna si kwutaa katsoga wandi.

<sup>22</sup> Josep ndino God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika lindi. Isipmba liga kiya mina liga wandi. ngini God Juda kat apma kavat kalindeya njimbla wuna ava kwutaa kalilaa waangu valaa taagagiyangwuk waa wandi.

### *MOSES*

<sup>23</sup> Mosesna nyaet nyime God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika limbit. Moses kat nyime kwuti maa mbak kuvut ndi kat pagwuga limbit. Wan nyan kat vilaa ndi apma nyana walaa njambwi king waa nyaagitmba vatnyavak kat kai wambit. <sup>24</sup> Moses ndi nima nyanat tiga wandi. Wun kat Isipna king Feronat taagwa nyan viga la nyana waa wun kat ke wangweya waa wandi. <sup>25</sup> Moses tiga liga yelavitndi. njimbla njimbla kipmamba ana tigiowun. Ngi kat tiga Isipna apma kwanda kwanda nda klavak kat kai wowun. Godna nimba vatno liga ninagwinala tivak kat wowun waa yelavitndi Moses. <sup>26</sup> Isipna kwanda kwanda nda apma nda aa

ndi waa yelavitndi Moses. Godna mbaapma nimbogwinala liga nat nimba wun kat njitnjeya vak wovuna. Ngini Godnanamba apma wenga klaigowun waa yelavitndi Moses. Tat Moses kat njitinja vak vla ngini Kraist kat njitindi. <sup>27</sup> Moses God waa nyaangit wutaa Isip kwagalalaa yindi. Isipna king kat ana vaaka lindi. Ndi God waa njivwa mina kwuka lindi. Nin Godna mindama ana viga ligandin. Moses ndi Godna mindama viga la nyan vla ndina njivwa mina kwuka lindi. <sup>28</sup> God wandi maa Moses “pasova” walinja pesto kwutndi. Sip sip vatnyalaa ndina ngayna ndaamangemba yelogwen taagandi. Taagandi maa ngima nyan kat vatnyaliga ensel ndina ngaymba la ngima nyangu kat ana vatnyandi.

*NAT JUDA NIMA SAKWAT GOD WAA NYAANGIT KAT MAAWUPMBA KWUTAA LINDI*

<sup>29</sup> God waa nyaangit wutaa maawupmba kwutaa Yelogwen Mbangi walinja nyingi nguliga sak valigendi. God ngukat lavwindi maa kipmamba veiga valigedi. Ndina kwupmba ya Isipna soldia wan kipmamba valigevat yilindi maa ngu vuviliti, ngu kiga kiyandi. <sup>30</sup> Tamba la Juda Jeriko walinja ngepmana tivwi nandinya sila vili mamba veiga palingwenga yetindi. Veiga palingwendindi maa tivwi avla wuliga kipmamba ndandi. <sup>31</sup> Jerikomba la yambisik yiga simblan yeta taagwa lila si Rehep. Li God waa nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa wan ngepma kat yiga pagwuga va Juda vililik kat vilaa pagwuli. Wan ngepmana tivwi nda njimbla wan ngnepmana nimba kat aywaa vatnyandi. Wat taagwa Rehep kat ana vatnyandi. Kwo lili.

<sup>32</sup> Nat nima sakwat nimba God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lindi. Yilinja vak ana alipsiga piliwukiyowun. Nima sakwat nyaangitna. Gidion, Berek, Samson, Jefta, Devit, Samyuel, profet nima sakwat, ndinai yila nima sakwat vak ana piliwukiyowun. <sup>33</sup> Ndi God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa nima sakwat kingna kao liliga nimba kat kwulatndi. Nima sakwat apma njivwa kwutndi. God kwivat wala nda ndi klalindi. Ndi kat kao yiliga “laion” walinja kwapimba liga nda kat kwulatndi. <sup>34</sup> Ndi kat yamba tuvati yilindi maa wan ya sugwitndi maa kwutnyandi, kwo lindi. Ndi kat yapmba vatnyavat walindi maa nat kavati yindi. Ndi ava mbundi nimba ana ndi. God ndi kat ava kwindi maa wan nimba njivwa kwutndi. Nat nimba kat kao liga nimamba silindi ndi kat sivati yila nimba kat laaptaa kiklindi maa vaaka yindi. <sup>35</sup> Nat nimba kiyalaa laatndi. Laatndi maa ndina nyime ndu ndi kat vilaa wandi. Kiyalaa laakiyangwuk waa yelavika kinin ngwuk kat. Nat nimba kat kavle vapmba vatnyalindi. Yelavitngwa

vak kwagalangweyan ana ngwuk kat vatnyagiyanin waa walindi. Ndi ana kwagalalindi. Kwagalalapman yetineyan apma vat tineya vat klaiganin waa yelavitndi. <sup>36</sup> Nat nimba kat nimamba njitindi. Nat nimba kat viyalindi. Nat nimba kat man taamba sangilaa kalbusmba taagalindi. <sup>37</sup> Nat nimba ndi kat vatnyavak kambak yaagilindi. Nat nimba kat plang mbililinja so kwutaa ndina mbangi ang'i vililik mbililindi. Apma vat kwagalalaa kavle vapmba yeti ngwula waa ndi kat walindi. Nat nimba kat yapmba vatnyalindi. Nat nimba waavwi lapman tiga sip sip memena simbimba kwutaa kwusolaa yi ya yetililindi. Ngepma kai. Ndi kwanda kwanda nda kai. Ndi vat mbundi nimba ndi. Ndi kat kavle vat yilindi. <sup>38</sup> Ngepma lapmankava yi ya yetilindi. Nduwi la kwo kava yi ya yetilindi. Ndi ngay kai. Kipma kambat ta waangumba wuleilaa yetilindi. Ndi apma glei nimba ndi. Kan kipmamba la nat nimba ndi kavle nimba ndi. Wan apma nimba kavle nimbonala kita kavamba yetinjeya vak ana nglaatndi.

<sup>39</sup> Wan nimba aywaa God apma vat yigiya vak kat maawupmba yelavika kwutaa lindi. Ndina maawupmba liga vakvilaa God ndi kat wandi. Ngwut apma nimba ngwut waa wandi God. God apma vat yindeya vak kat maawupmba yelaitaa kwutaa lindi. Ana vilaa klandi wan vak. <sup>40</sup> Nin wupma kai. God apma vat yigiyowun waa tamba wanda vat tamba viga liganin. Tamba la nimba ndi ana viga lindi. Mbambala glei nin kat God kwiya apma vat yandi maa ningwi ndinagwi klalaa kwutaa liganin.

## 12

### *GODNA NJIVWA NIMAMBA AGWUK*

<sup>1</sup> Wan tamba la nimba God kat maawupmba yelavika kwutaa linja vak kat yelavita Godna njivwa nimamba kwukiyanin. Yelavika liga nina mbangi kilipangi yilinda vak kat kwagalalaa kavle vat yetilina vak kat kwagalalaa God nin kat kwiya njsvwa nimamba kwuka yetigiyanin. Wan kavle vat kwagalalapman yineyan wan njivwa apma vapmba ana kwukiyanin. <sup>2</sup> Jisas nin kat kwunapmak yinda vak kat yelavita yinda vla yigiyanin. Ndi kat diwai krosmba kaalanja njimbla wun kat nima vatna yilinja wa ana nimamba yelavika vaaka lindi. Wun ngini apma vat tigiyowun waa maawupmba yelavitndi. Mbambala apma vat tigandi. Ndina nyaek God ndaa liga tigit tiga kavamba yaagindan naangimba ndaa ligandi.

<sup>3</sup> Wan kavle nimba tak Jisas kat nimamba njika kai walindi. Wan yilinja vak kat yelavita ngwuk kat wupma yinjevan ngwuk ana vaaka yelavika ligiyangwuk. <sup>4</sup> Kavle vat ta nimba

Jisas kat kwutaa vatnyandi, ndina yelogwen salatndi. Ngwulo ngwuk kat vat yiligandi. Ngwuk kat wan vat yiga liga ana kwutaa vatnyandi. Ngwuk kat yaliga nima vat nima vat ana ndi. Ngwuk ke vaaka liga. <sup>5</sup> Ngwuk maawut viyalindi, lingweyan God ndina nyangu kat tat wanda nyaangit tamba maawut siliwokngwuk waa yelavitigowun. Tamba God kupma wandi. Wuna nyangu ngwuk kat kwunapmak kat viyaluwa vak kat ke kai waa. Wupma ke yiga waa waweyan ngwuk ke vaaka liga. <sup>6</sup> Wun njambwi nyan ngwuk kat nimamba yelavika liweyan vyaigowun ngwuk kat. Wuna mbaapma yaliga nimba kat aywaa kwunapmak viyaligowun waa wandi God. <sup>7</sup> Kipmamba liga nyaek ndino ndina nyangu kat kwunapmak viyalignadi. God ngwuk kat viyalinda vak kat kai walapman yingweyan God ngwutna nyaek vla ligiyandi. <sup>8</sup> God ngwuk kat viyalapman yindeyan ngwuk yelavikiyangwuk. Nin Godna nyangu ana nin. Nat nyana nyangu nin waa yelavikiyangwuk. <sup>9</sup> Nina kipmamba liga yaek nin kat kwunapmat viyalindi maa ana kai walinin. Ndina kwundi wutinin. Nina nyinangwupmba liga nyaek nin kat kwunapmak viyandeyan wukiyandin. Wutneyan apma vat tigiyanin. <sup>10</sup> Nina kipmamba liga nyaek mat nyangu linin maa nin kat ndina maawupmba yelavita viyalindi. Nina nyinangwupmba liga nyaek nin kat kwunapmak viyaligandi. God nin kat kwunapmak viyandi maa nin apma vat yetigiyanin. <sup>11</sup> Nin kat kwunapmak viyalinja njimbla ana solat silinin. Nina mbangi kilipangi yindi, nin kwo lilinin. Nyaek viyala vak kat yelavita ngini apma vapmba yetigiyanin. Tagula maawutno ligiyanin.

### *YIGA YETINGWA VAK AVI NGWULA*

<sup>12</sup> Wan vat yandeyan ngwula mbangi kilipangi ke yinda. Ngwuk man taamba kangit yiga ava kiyalaa tindi yetiga nyan vla ke yetilingweya. Ngwutna ava tagula vat tindi, Godna njivwa kwukiyangwuk. <sup>13</sup> Yiga yetingweya vak ngwuk avla kwunak ngwula. Kavle vat kita lindeyan tagula maawut tapma nimba kavle yigiyandi. Ngi kat tiga wan kavle vat kwagala ngwula. <sup>14</sup> Nat nimba kat apma vat yiga yeti ngwula. Ndi kat ke waleaga. Wan apma vapmba yetilapman yigiya nimba njambwi nyan kat ana vigiyandi. <sup>15</sup> Ngwut avi ngwula. Ngwula kita nyan God awagapma kwiliga apma vak mbaa kwagalandi. Kavle vat ngwutnamba mbaa tilandi. Kavle vat tindeyan ngwutna nima sakwat nimbana maawut kavle yigiyandi. <sup>16</sup> Ngwutna nat nimba tamba la nyan Iso kavle yila kavle vak vla mbaa yilandi. Ndi njambwi nyan God kwiya nda kalvak kat kai waa yilindi. Ndina mbanginana nda kat mina nima vat yelavika lindi. Kiginda kuvut klalaa God

ndi kat kwindeya nda kat awat ndina sambu kat wokwindi. <sup>17</sup> Wokwilaa wungi wokwinda nda kat nglaga klavat wandi. Wan nda klandeya yambi kai. God ndi kat tamba kai wandi. Wan nyaaangit tamba viga wuka liganin. <sup>18</sup> Tamba la Juda kat God ndi kat nduwimba liga mbutndi. Wan nduwimba ya vitindi, nimamba kulun walaa mwutolo kwutindi. <sup>19</sup> Ndina waamba kwutna kwundi wuka Godna kwundi wutindi. Wan kwundi wuka vaaka liga wan vat nat samat ke waa waa walindi. <sup>20</sup> God waa kwundi wupmak kat vaaka lindi. God wan nduwi kat njambia taagandi. Wan nduwimba ndu nyan kita nat kiginda wokega veinjeyan wundiki nda kat vatnya waa wandi God. Kambapmba viyaga vatnya nat nimbi nda klalaa siga wan singweya nda kat vatnya waa wandi God. <sup>21</sup> God ndi kat ya vak kat vilaa maawut viyalindi, nimamba yelavika lindi. Moies ndino wandi. Wan vak vilaa wuno ava plaga vaaka ligowun waa wandi Moses. <sup>22</sup> Nin God kat yaneya njsmba ana vaakiyanin. Kapma vatna. Nin kipmamba liga nduwi ana yaliganin. God tiga ngepma nyinangwupmba ligandi. Wan ngepma nyinangwut tiga Jerusalem walinja ngepma nin yaliganin. Wan ngepmana nat si Saion. Nima nglei sakwat enselonala nyinangwupmba ligandi God. <sup>23</sup> Godna mbaapma tak wuleia nimba ndino nyinangwupmba yisolaa ligandi. Ndi Godna tak njanda nyangu vla ligandi. Ndina si nyinangwupmba liga lavu nyingamba piliwutndi, tigandi. God ndino ndinyangu kat viga siga nagugiya nyan ndino ngi liga. Godna mbaapmamba liga kiyaa nimba ndina kait wungi liga Godna ngepmamba. Ndina kait apma vat tigandi. <sup>24</sup> Jisas ndino wungi liga. Ndi God nin kat mbuta apma kupi nyaangit kiya nyana. Nin kat tiga kiyandi maa ndina yelogwen salatndi. Tamba Ebel God kat kwunapmat vatnya ndana yelogwen Godna nyingi maawut samat kwunatndi. Jisas kwiya yelogwen ndina nyingi maawut aywaa kwunatndi.

<sup>25</sup> Wan apma nyaangit mbutiga nyan Godna. Ndi kat ke kai wangwa. Tamba la Juda kat Moses God waa nyaangit mbutindi. Ndi kat kai waa la nimba ndi kavle yindi. Nino wupma nyinangwupmba liga nyan nin kat mbutiga nyan Godna. Ndi kat kai waneyan kavle glei yigiyandin. <sup>26</sup> Sainai walinja nduwimba liga God tamba la nimba kat mbuta njsmba kipma yinaw kwutindi. Ndi wandi. Tat wowun maa yinaw kwutindi. Ngini wowun maa kipma nyinangwut yinaw kwukiyandi waa wandi God. <sup>27</sup> Wan ndinai buta nyaangitna angwa kingiyani. Yinaw kwukiyandi waa wanda vla wan nda kipma nyinangwutno ngiligiyandi. Njimbla njimbla ligiyaa nda mina kwo ligiyandi. Kan God kwutndi, viga lina

nda aywaa ngini ngiligiyanidi. <sup>28</sup> God nin kat kwindeya vat wan njimbla njimbla ligiyaa nda. Ngi kat tiga God waa apma nyaangit kat nimamba yelavika ndina njivwa nimamba kwukiyanin. <sup>29</sup> Nina njambwi nyan mat nyan ana ndi. Nimamba kwanda kwanda kat vitiga ya vla ligandi.

## 13

### *NAT NIMBA KAT KWKUNAKA APMA VAT YETI NGWULA*

<sup>1</sup> Awat sowat maawut yelavika kwunatingwa vak ke kwa-galaga. <sup>2</sup> Kapma ngepma nimba ngwuk kat yandi maa kiginda agwi ngwula. Tak nat nimba wupma yinjan ensel kat kiginda kwilindi. Ndi ensel ndi waa ana yelavika viga lindi. Ndi ndinyangu ndi waa yelavika kiginda kwilindi. <sup>3</sup> Kalabusma liga ngwula mbaapma nimba kat nima maawut yelavika ali ngwula. Kallabusmba liga yelavika lingwa vak vla yelavik ngwula. Vatno liga nimba ndi kat nima maawut yelavika ali ngwula. Vatno liga yelavika lingwa vak vla yelavik ngwula. <sup>4</sup> Taagwa klalingwa vat apma vatna. Wan taagwa klalingwa vat apma vatna. Wan taagwa klalingwa vat simblan ke yiga. Yambisik yiga yetiliga nimba God ndi kat sigiyandi. <sup>5</sup> Kwanda kwanda nda klavak kat ke yelavika yetiga. Klangwa nda yigumba kwutaa ligiyangwuk. Tak God nin kat wandi. Ngwuk kat ana kai waa kwagalagiyowun wandi God. Ngi kat tiga manda kat nat nima sakwat nda kat kwakiyanin. <sup>6</sup> Tamba la nyan mbuta nyaangit nino mbupmat wanin.

Njambwi nyan wuna lak kwaligandi. Nat nyan wun kat vat yivat tindeyan ana vaakiyowun waa tamba la nyan mbutndi.

<sup>7</sup> Tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbuta nimba god waa nyaangit kat maawupmba yelavika yetinja vak kat yelavik ngwula. Maawut ke tiviga. Tak ngwuk kat viga lindi. Mbambala ndi tamba kiyandi. Yetinja vak vla ngwuk yeti ngwula. <sup>8</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist mandip mandip nyaangit ana mbutindi. Mbutinda nyaangit vla mbambala ndi wumba mbutigandi. Ngini nimbun wumba nyaangit mbukiyandi. <sup>9</sup> Mandip mandip nyaangit mbutiga nimba ndina nyaangit ke wuka yetingweya. Ndi kigindana njambia mina taagaligandi. Wan vak nina maawut ana kwunakiyandi. God nin kat awagapma kwilinda vak mina nina maawut kwunakiyandi. <sup>10</sup> Ndi Judana vapmba kwanda kwanda nda kat vatnyaligandi God kat kwunapmak kat. Kwanda kwanda vatnyalaa God kwilaa nat wimbu kindi. Nin Kraistna mbaapma nimba nin kat tiga Kraist kiya vat Godna nyingi yiga linda maawut kwunatndi. Nin Kraistna mbaapmamba tiga nimba

Kraist nin kat tiga kwunatinda vak vla ana ndi wupma kwunatigandi. <sup>11</sup> Ndina vak kingiyan. Kwanda kwanda nda vatnyalaa ndina yelogwen awmba kwalalaa ndina Hetpris God ta ngay wuleilaa God kat kwilindi. Wan vatnyanja ndana ava wimbu ngepma kwagalalan alagumba yamba tulindi. <sup>12</sup> Nina njambwi nyan Jisas nino ndina yelogwen salatndi. Nina kavle vat kat tiga ndina yelogwen salatndi. Nina kavle vat njangilaa nin kat tiga Godna nyingi maawut kwunapmat ndina yelogwen salatndi. Ndi kat ngepma kwagalalaa kalilaa algumba kdiwai krosmba ndi kat kaalandi. <sup>13</sup> Ndi ngepma kwagalalaa yinda vla kipmana kavle vat kwagalalaa nino nin kat kwinda njwvwa kwuka yigiyanin. Ndi kat njika walinja vak vla nin kat njika wanjeyan wovuna. <sup>14</sup> Kan kipma njimbla njimbla tineya ngepma ana ndi. Ngini njimbla njimbla tineya ngepma kat yelavika liganin. <sup>15</sup> Tamb la nimba Juda God kat kwiya vat vla nino Jisas kwuta yambimba yalaa God kat vilaa nina kwundimba ndina si kwutaa njimbla njimbla katsoligiyanin. Ndi kat sivu kiga waligiyanin. <sup>16</sup> Nat nimba katapma vat yiga ndi kat kwunatingwa vak kat ke maawut tiviga. Wan vak yingweyan God ngwuk kat viga woviyaguga ligiyandi. Tak Juda kwila nda kat woviyaguga linda vla ngwuk kat woviyaguga ligiyandi.

<sup>17</sup> Ngwutnogwinala tiga Godna njivwa kwutiga njambwi nimba waiga vak awuk ngwula. Ngwutna maawut kat kwunapmak tigandi. Kwunapmak tilina vak ngini God vilaa siga nagugiyandi waa yelavika lindi. Ndina kwundi wuka lingweyan ndi solat siga apma njivwa kwukiyandi. Ndina kwundi wutapman yingweyan ana solat siga njivwa kwukiyandi. Wan kwutinja njivwa kwagalagiyandi. Kwutinja njivwa ndi kwagalanjeyan ngwuk kavle yigiyangwuk.

#### *APMA VAT TINJANGAT WANDI*

<sup>18</sup> Nin kat tiga ngwuk God kat wagala ngwula. Kavle vat yiga yetivak kat nin kai wanin. Apma vat mina yiga yetivat nin maawupmba yelavkia liganin. <sup>19</sup> Ngwuk kat vivat yavat tigowun. Tak yivat tiwa yambi kita nda wun kat tagwendi, ana yiwun. Ngwuk God kat wagalangwut maa yambi kwunakiyandi wun kat. Ngi kat tiga wagala ngwula waa ngwuk kat wowun.

<sup>20</sup> God nin kat apma tagula maawut kwiligandi. Tak wandi maa nina njambwi nyan Jisas kiyalaa liga laatndi. God nin kat kwiya nyaangit ndinai nin kat kiya. Wan nyaangit njimbla njimbla tiligiyanin. Kiyaga yaa nyaangit nin kat mbuka liga wundumbu yindi maa ndina yelogwen nin kat njangindi. Ngi kat tiga Jisas nina mbaapma kat njambwi liga viga la



nyana. <sup>21</sup> God ngwuk kat kwunatndangat wowun ngwuk kat. Kwunatndi maa ndinai yelavika liga vapmba apma njivwa kwukiyangwuk. Ndina maawupmba ngwuk kat kwunatndangat wowun. Ndi Jisas Kraist kwiya yelogwemba ngwuk kat njangiga kwunakiyandi. Kraistna si kwutaa katsogiyandin. Njambwi nyan tinda vak ana ngiligiyandi. Apma nyana.

*NGINI LA NYAANGIT*

<sup>22</sup> Nina kita mbaapma nimba ngwuk kat piliwukwa nyaangit awuk ngwula. Nima sakwat nyaangit aa ndi piliwukwa. <sup>23</sup> Nina mbaapmaba la nyan Timoti kalabusmba lindi maa ndi kat kwagalandi. Ndi kwo ligandi. Wunai liga kava kwiyatapman yandeyan ngwuk kat vivat an yaiga. <sup>24</sup> Ngwutna mbaapma liga njambwi nimba kat ndi kat wuna si waga apma nandinya awa ngwula. Wunai liga kava Itali walinja kavamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi. <sup>25</sup> Ngwuk apma vat ali ngwula. Ngiyambak.

## JEMS

<sup>1</sup> Wun Jems wun. Godna njivwa kwutiga nyan wun. Nina njambwi nyan Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Kan pas wunayi piliwutiga. Isrelna tamba vili kiyeli vililik yelangi nimba kat kan pas piliwutaa kwigowun. Ngwuk ngwula ngepma kwagalalaa yiga ngepma ngepmamba yetiligangwuk. Ngwuk kat apma nandinya wowun.

### *NIMA VAK YANDEYAN NIN KAT AVA KWIGIYANDI*

<sup>2</sup> Wuna mbaapma nimba, mandip mandip nima vak gwuk kat yandeyan solat sigiyangwuk. Ngwula mbangi ke vali yinda. <sup>3</sup> Nima vak yandi, God kat yelavika tingweya vak kwagala lapman yingweyan apma maawut tigiyanwuk. Tambaga viga ligangwuk. Ngi kat tiga nima vat yandeyan solat asi ngwula. <sup>4</sup> Tagula maawut yelavika tingweyan apma vak tigiyanwuk. Apma vat tiga apma nda kat ana kwak kiyangwuk. Apma nda aywaa klanin waa yelavika ligiyangwuk.

### *KAVLE MAAWUTNO LIGA NYAN GOD NDI KAT APMA MAAWUT KWIGIYANDI*

<sup>5</sup> Ngwula nat nyan apma maawut yelavik tapman tindeyan God kat wagala kiyadi. Wagalandi maa God ndi kat apma maawut kwigiyanandi. God ndinyangu kat nima sakwat apma nda kwiligandi. Wun kat manda kat wagalamina waa ana waigandi God. Kwo kwigiyanandi. Tambaga wagala lindi, wuka ligandi. <sup>6</sup> God kat wagalangweya njimbla nin kat kwigiyanandi? O. Ana kwigiyanandi waa ke yelavikngwa. Maawut vililik yelavika liga nyan mwuk kwutindi liga pali vla ligandi. <sup>7-8</sup> Maawut vililik yelavika tiga nyan simblan njivwa kwuk kiyandi. Ngi vat tigiya nyan njambwi nyana nda ana klaigandi. Ndi klaigandi waa ke yelavikngwa.

### *SANYA LAPMAN TIGA NIMBA SANYA TIGA NIMBA*

<sup>9</sup> Nina mbaapma nyan sanyu lapman tindeyan ana yelavika tigiyanandi. Ngini God wun kat kwutaa wuna si katso kiyandi waa yelavika liga solat sigiyandi. <sup>10</sup> Nima sanya tigiya nina mbaapma nyan ana ndina nima sanya kat solat sigiyandi. Yuwi mwe kavle yiliga vak vla ndino tiga liga kavle yigiyanandi. Ndina kwanda kwanda nda ngilindi maa yelavik kiyandi. God wandi maa ngilindi waa yelavika solat siga ligiyandi. <sup>11</sup> Nya niman silindi, yuwi liga wuligandi. Mwe nimbun liga wuga nda ligandi. Ndandi mala mwena apma mbangi kavel yigiyanandi. Nima sakwat sanyo tigiya nimba ndina sanya kat mina yelavika njivwa kwuka liga ndino kavle yigiyanandi.

### *GOD NIN KAT KAVLE VAT AY NGWULA WAA ANA WANDI*

<sup>12</sup> Kavle vak aygwula waa wanda vak ngwuk kat yandeyan nima maawut ke yelavikngwa. Wan vak kat kwulakngweyan God ngwuk kat apma wenga kwigiyandi. Tak God wandi. Wun kat yelavika ligiya nimba ngwuk kat nima wenga kwigiyowun waa tak God wandi. Kan wenga ndinamba klalaa njimbla njimbla apma vat tigiyan gwuk. <sup>13</sup> Kavle vat ayngwula waa wanda vat yandeyan God wun kat kavle vat ay waligandi waa ke wangwa. God wupma ana waligandi. Kavle vat ay ngwula waa wanda vak ndi ana wuka ligandi. <sup>14</sup> Kavle vat ay ngwula waa walinja nda nina kavle maawutna yelavitina. Nina kavle maawut yelavitina vapmba kavle vat yiliganin. <sup>15</sup> Kavle maawutna nyaangit wuka lineyankavle njivwa kwuk kiyandin. Kavle njivwa mina kwuka lineyankavle vat yigiyandin.

<sup>16</sup> Wuna mbaapma nimba, ngwuk kat woseka ana wowun. Wupma yineyan kavle vat yigiyandin. Yelavik ngwula. <sup>17</sup> Nina nyinangwupmba liga nyaek nin kat apma vak mina yiligandi. Kavle vak kai. Ndi njimbla njimbla tiliga ya vitiga lam vla ligandi. Nyinangwupmba liliga singwut kuntndan ndi kat kwulataa angwa ya vla vitigandi. Ndi mandip nin kat ana viligandi. Apma vat mina viligandi. <sup>18</sup> God ndina maawupmba yelavita nin kat ndina apma nyaangit mbutindi. Ndina nyaangit wutaa ndina mbaapmamba wuleinin. Nin tak wuleiya nimba nin. Ngini nat nima sakwat nimba wulei kiyandi. <sup>19</sup> Wuna mbaapma nimba, ngwuk kat nima vak yelavika ligowun. Kita nda kat vingwangat wawun. Awuk ngwula. Nat nimbana nyaangit awuk ngwula. Ndi kat wata wangweya. Kwo nda liga awuk ngwula. Kwo ndi kat ke walea lingweya. <sup>20</sup> Ndi kat walea lingweyan ndina kavle vat kwagalalaa Godna apma vapmba ana tigiyan di. Walea lingwa nyaangit Godna angwa vat ana visimogwi kiyandi. Ngi kat tiga walea lingwa nyaangit ana wuka ligiyandi. <sup>21</sup> Wan kavle vat kwagala ngwula. Godna nyaangit mina awuk ngwula. Nin kavle nimba nin. Godna nyaangit nin kat kwunak kiyandi waa yelavika awuk ngwula. Wukngweyan Godna nyaangit ngwutna maawupmba yelavika liga apma maawut mina tigiyan gwuk. Ngini njimbla njimbla apma vat tigiyan gwuk.

<sup>22</sup> Godna nyaangit kwo wana wuka kwagala lingweya. Godna nyaangit wutaa liga wanda njivwa kwutaa ali ngwula. <sup>23</sup> Kita nyan Godna nyaangit kwo wutaa kwagalandeyan glasmba mindama viga liga nyan vla tigandi. <sup>24</sup> Mindama vilaa kwagalalaa yilaa mindama tinda vak ana yelavika tigandi. Maawut tamba tivindi maa mindamamba la nglambi ana njangi kiyandi. <sup>25</sup> Kita nyan Godna nyaangit wutaa

God wanda njivwa kwuka lindeyan God ndi kat apma vat yigiyandi. God waa nyaangit apma nyaangitna. Nima sakwat njambiya tiga nyaangit ana ndi. Kita nyan wutaa kwutaa lindeya ndi kat ngilaa la kavle vat njalatndi maa kwo ligiyandi.

<sup>26</sup> Kita nyan wun Godna vapmba yiga yetiligowun waa walaa nima sakwat kavle nyaangit ngambundeyan ndi woseka waliga nyana. Ndi Godna vapmba simblan yeti ligandi. Kavle maawut tiga nyana. <sup>27</sup> Nina nyaek God apma vat yiga yetinangat wandi. Nin kat kupma wandi. Kwo yetigiya tolagwa nyaek nyime tapman tiga mat nyangu kat kwunak kiyangwuk waa God wandi. Kan kipmana kavle vak ke yiga yetingwa waa God wandi.

## 2

### *NDINYANGU AYWAA NDI KAT KITA VAPMBA YIGAT*

<sup>1</sup> Wuna mbaapma nimba, nina apma njambwi nyan Jisas Kraist kat ndi kat maawupmba yelavika ligangwuk. Nguk nat nyan kat nat vapmba yetiga nat nyan kat nat vapmba yetingweyan kavle vatna. Jisas Kraist waa apma vak ana ndi. <sup>2-3</sup> Godna nyaangit wupmak yisolaa tingwa njimbla sanyo tiga nyan yandeyan ndina apma waavwi yelaga nda vilaa min apma tikitmba ndali mila waa ke wangwa. Kavle waavwi tigiya nyan yandeyan min kwo laataa tigiya min. Wuna man kavamba ngay yapmba nda ligiya min waa ke wangwa. <sup>4</sup> Mbik kat wupma wangweyan kavle vatna. Mbila mbaangi mina vilaa nat nyan apma nyana nat nyan kavle nyana waa yelavika wana tingweyan. <sup>5</sup> Wuna mbaapma nimba, God wupma ana yelavika ligandi. Kan kipmana sanya lapman tiga nimba God ndi kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. Ndi kat apma maawut kwindi. Tak God wandi. Wun kat yelavika liga nimba ndi kat apma wenga nda kwilaa ndi kat viga ligiyowun waa wandi. Ndino ndi kat kwigiyandi. <sup>6</sup> God ndina si kwutaa katsondi. Ngwuk ndina si kwutaa manda kat viyesandangwuk. Sanya liga nimba ndina si kwutaa manda kat katso ligangwuk. Ndi ngwuk kat apma vak ana yiligandi. Ngwuk kat kotmak kali ligandi. <sup>7</sup> Ndi sanyo liga nimba Godna si kwutaa viyesanda ligandi. Ndi kavle nyan ana ndi. Ndina si manda kat kwutaa viyesanda ligandi. Ndi God ngwuk kat apma vat yindi. Ngwuk kat kwutaa ndina mbaapmamba taagandi.

<sup>8</sup> God waa angwa nyaangit lavu nyingamba tamba piliwutndi. Avla ngwula kwunatingwa vak nat nimba kat wupma kwunak kiyangwuk waa tamba piliwutndi. Wan nyaangit wutaa liga yeti ngwula. Wutaa yetingweyan apma

vat yetigiyangwuk. <sup>9</sup> Nat nyan kat nat vapmba yiga nat nyan kat nat vapmba yilingweyan kavle vatna yilingwa. God waa nyaangit kat kaiwalaa kavle vapmba yilingangwuk. <sup>10</sup> Kita nyan God waa nyaangit aywaa wutaa liga kita nyaangit mina wupmak kat kai wandi. Nat nyan God waa nyaangit aywaa wupmak kat kai wandi. Vililik pali kita vapmba tigambik. God waa nyaangit wupmak kat kai wambik. <sup>11</sup> Tamba God wandi. Yambisik yilinja vak ke yingwa. Nat nimba kat ke vatnyangwa waa tamba wandi. Yambisik yilinja vak yilapman tiga nat nyan kat vatnyangweyan God waliga nyaangit wupmak kat kai waa tiga nimba vla ligangwuk. <sup>12-13</sup> Ngwuk yelavik ngwula. Ngini yaiga nandinya God nin kat vilaa siga naguga tigiyandi. Yilina vak kat vilaa liga God yelavik kiyandi. Nat nimba kat miwa yiga liga nimba ndi kat miwa yiga liga ana ndi kat sigiyowun waa yelavik kiyandi God. Ngi kat tiga nat nimba kat miwa ay ngwula. Wupma yilingwa vak yilingweyan God ngwula kavle vak vilaa liga ngwuk kat aa sigiyandi.

*GOD KAT MAAWUPMBA YELAVIKA LIGA APMA NJIVWA AKWUK*

<sup>14</sup> Wuna mbaapma nimba, kita nyan laataa wun God kat wuna maawupmba yelavika ligowun waa walaa apma njivwa kwutapman yindeyan kavle vatna. Maawupmba yelavika tinda vak ndi kat ana kwunak kiyandi. <sup>15</sup> Ngwutna kita mbaapmana ndu lakwa waavwi kiginda lapman tiga ngwuk kat yalaa wagalanjeyan ngwuk angamak yigiyangwuk. <sup>16</sup> Ndi kat kwi lapman kwo apma vat ay ngwula. Ngwutna mbangi apma vat tigiyandi. Ngwutna yat taak kiyandi waa kwo wangweyan di apma vat tigiyandi? Kai la. Apma vat ana tigiyandi. Kavle vat tigiyandi. <sup>17</sup> God kat maawupmba yelavika tingwa vak kita vatna. Maawupmba mina yelavika apma njivwa kwutapman yingweyan nat nyan kat ana kwunak kiyangwuk. Avla ngwutna maawut ana kwunak kiyangwuk.

<sup>18-19</sup> Nat nyan laataa wandi. Min waligamin. God kat maawupmba mina yelavika ligowun waa waligamin. Maawupmba yelavitima vak wuna minimba ana viga ligowun. Anda vapmba vigiyowu. Wun apma njivwa kwutigowun. Kwutuwa apma njivwa vilaa God kat maawupmba yelavika tuwa vak vigiyamin vak nima vak ana ndi. God kita ligandi waa maawupmba yelavika tingwa vat apma vatna. Setena mbaapmamba nimba ndino wupma maawupmba yelavika tigandi. Yelavika liga God kat vaaka liga ndina ava pla ligandi. <sup>20</sup> Mbutwa nyaangit ngwuk ana yelavika ligangwuk. Apma njivwa kwut tapman tiga

God kat maawupmba mina yelavika lingwa vak apma vak ana ndi. Kwo vatnat. Tamba la nimba ya vak ngwuk kat mbukiyowun. Wutaa wuna nyaangit yelavika ligiyangwuk. <sup>21</sup> Nina tamba la walanga Ebrahim God kat kwivat ndina nyan Isak kat vatnyavat tindi. Apma njivwa kwutndi mala God ndi kat vilaa apma nyan min wandi. <sup>22</sup> Ndina maawupmba God kat yelavika liga God waa njivwa kwutndi. Kwo maawut mina ana yelavika lindi. Yelavika liga apma njivwa kwutndi. <sup>23-24</sup> Tamba la nimba piliwukna vak vla Ebrahim ndino wupma yindi. kupma piliwutndi. Ebrahim God kat maawupmba yelavika tindi maa God ndi kat vilaa min apma nyan min waa wandi waa tamba piliwutndi. God Ebrahim kat wandi. Min wuna ali nyan min waa ana wandi. Ndina maawut tiga vat ndina apma njivwa vilaa ndi kat min apma nyan min waa wandi God. <sup>25</sup> Tamba la yambisik yila taakwa Rehep lilo wupma yilili. Josua ay wanda nimba lila ngay wuleindi mala ndi kat pakwuli. Pakwulaa yinjeya yambi visimokwili. Ndi kat apma vat yilangat ngini God wandi maa li kat ana sindi. Kwo lili. <sup>26</sup> Kita nyana wudumbu yindeyan ndina mbangi kiya nyan vla ligiyandi. Ndina mbangi wudumbu lapman tindeyan kiyaigandi. God kat maawupmba yelavitina vak kita vatna. Apma njivwa kwutapman tiga God kat maawupmba yelavitneya vak kiya vak vla ligandi.

### 3

#### *KAVLE NYAANGIT NGAMBULANIN*

<sup>1</sup> Wuna mbaapma nimba, ngwuk nat nimba kat simogwingweya njivwa klavat wana wagalangweya. Ngini yaiga nandinya God ndinayngu kat vilaa siga nagu kiyandi. Wan njimbla nat nimba kat simogwi liga nimba kat vilaa nima vak ndi kat siga nagu kiyandi. <sup>2</sup> Nin aywaa nat njimbla kavle vat yiliganin. Kita nyan nat njimbla kavle nyaangit ngambu lapman yindeyan ndi apma nglei nyana. Kavle nyaangit ngambu lapman tiga nyan ndina mbangi waiga kwundi ana wuka ligiyandi. Ndina mbangi ndi kat ana kwulak kiyandi. <sup>3</sup> Hosnana ngaanga vapmba mat ain taagalaa way way yaaw ngilaa nagangi taamba kwutaa ndina nambu kwutaa katendi. Nambu kwutaa katenja kava kos wupma yiligandi. <sup>4</sup> Nyingi ngu yiliga nima njambit ndino wupma yiligandi. Nima mwuk kwutiga njimbla mwupmba sel kwutaa kali ligandi. Ndina kengwi njaambitmba liga ngusa nima nda ana ndi. Ngusamba njaambit vagala lindi maa nima njaambit yiligandi yelavitnja kavat. <sup>5</sup> Ngambulina mat nyaangit wupma ligandi. Mat nyaangit ngambu linin maa

wan nyaangit nima njivwa kwutigandi. Mat nyaangit ya vla ligandi. Mat ya wimba sagalandi maa yiga nima vika tigandi. <sup>6</sup> Kavle nyaangit ya vla ligandi. Ya mat tiga yiga vika niman yiligandi. Kavle nyaangit wupma ligandi. Kavle nyaangit ngambulindi, mbutseli mbutsela yiga nima yiligandi. Ndina kavle vak niman yindi maa ya vitiga kavamba tiga kavle vak vla ligiyandi. <sup>7</sup> Kwapi nda, waavi, ngumba yetiliga nda wan nda aywaa ndu nyana kwundi wuka ligandi. Wan nda kat aywaa ndu nyan viga ligandi. <sup>8</sup> Kita nda kat mina ndinyangu ana viga ligandi. Wan nda kavle nyaangitna. Kavle nyaangit kat ana alisiga ndu nyan kemak kiyandi. Wan kavle nda avla wogweligandi. Ndu nyan valiliga kavle kamboy vla tigandi. <sup>9</sup> Nin mandip mandipnyaangit ngambu liganin. Nat nyan kwundimba nina njambwi nyaek Godna si kwutaa katsolaa ndu nyana si kwutaa viyesanda kiyandi. Tamba God ta vak vla nin kat kwutndi. Manda kat nat nimbana si kwutaa viyesanda kiyandin. Wan vak ana nglaatndi. Kavle vatna. <sup>10</sup> Kita nyan tak apma nyaangit ngambulaa ngini kavle nyaangit njika ngambu ligandi. Wuna mbaapma nimba, wan vak kai. Ana nglaatndi. Kavle vatna. <sup>11</sup> Waangumba woke liga ngu wupma ana woke ligandi. Apma ngukavle ngu kita waangumba ana woke ligandi. <sup>12</sup> Wuna mbaapma nimba, mi sik wupma ana waat tigandi. Oliv walinja mi sik fik walinja mimba ana waat tigandi. Fik walinja minana si diwai wain walinja ndamba ana waat tigandi. Kavle nyingi ngu avla kigin ngu ana tigiyandi.

### *GOD NIN KAT APMA MAAWUT KWIGIYANDI*

<sup>13</sup> Ngwutna kita nyan apma maawut yelavika lindeyan apma vat ndi yiga yeti kiyandi. Yiga yetinda apma vak vigiyangwuk. Wun apma nyan wun waa ana waigandi. Kwo apma vak yeti kiyandi. <sup>14</sup> Ngwutna nat nimba kat tipmwi kwula yiga ligandi. Nat nimba kat kwulapmak yelavika ligandi. Wan vak ana nglaatndi. Wan vapmba yelavika lingweyan apma maawut sika tiganin waa ke wangwa. Apma maawut ana sika ligangwuk. <sup>15</sup> Kan kavle maawut God kwiyan ana ndi. Kan kipmana maawutna. Kan kavle maawut Godna vak kat ana yelavikandi. Setena vak kat mina yelavika tigandi. <sup>16</sup> Nat nimba kat tipmwi kwula yiga ndi kat kwulapmat yelavika lingweyan nima sakwat kavle vat ngwulamba tigiyan. Kavle savle yiga yeti kiyangwuk. <sup>17</sup> God kwiya maawut wupma ana ligandi. God kwiya maawupmba yelavika liga nimba kupma yiligandi. Apma vat mina yiligandi. Kao yilinja vak kat kai waligandi. Nat nimba kat yigumba apma vak yiligandi. Nat nimbana nyaangit wuka ligandi. Nat nimba kat miwa yiga ligandi. Apma njivwa

kwut tigandi. Tagula maawutno tigandi. Mandip mandip ana yiligandi. <sup>18</sup> Apma maawut yelavika liga nyan walea linja vak kat ndinayi kai waliga. Nat nimba awat sowat walea linja vak kwunak kiyandi. Wupma yindeyan nat nimba ndi kat vilaa min apma nyan min waa walea kavle vat kwagalalaa apma vat yiga yeti kiyandi.

## 4

### *KAN KIPMANA VAK KAT WOVIYAGUGA LIGA NYAN GOD KAT MAAMA NYAN VLA LIGANDI*

<sup>1</sup> Ngwutna mbangi waliga kwundi awat sowat walea lingwa vatna angwa nda. <sup>2</sup> Nat nimbana nda klavak kat nimamba yelavika ligangwuk. Wan nda klavak kat nat nimba kat vatnya ligangwuk. Nat nimbana nda klavak kat ndi kat kao yiligangwuk. God kat wagalangweyan kwilinda apma nda klaigangwuk. <sup>3</sup> Nat njimbla God kat wagalangwuk maa ana kwindi. Avla ngwutna mbangi kat mina kwunapmak wagalangwuk. Wungi kat tiga God ana kwindi. <sup>4</sup> Ngwuk God kat kwagalalaa mandip mandip yelavika ligangwuk. Kipmana nda kat klavak yelavika lingwa vak kat God kai waligandi. Kipmana nda kat mina klavak yelavika tingweyan Godna maama nimba vla tigiayangwuk. <sup>5</sup> Tamba la nyan Godna nyaangit lavu nyingamba kupma piliwutndi. God ndina waagan nin kat kwindi, yaa tavindi. God kwiya waagan kat kai wangweyan God gwukkat kai waigandi waa tamba piliwutndi. Woseka waa ana piliwutndi. Ngwuk yelavik ngwula.

<sup>6</sup> God ngwuk kat kwunatndi waa wan kavle vat ana kwulak kiyandi. Nat tamba la nyan Godna nyaangit tamba piliwutndi. Wun apma nyan wun waa waliga nyan God ndi kat kai waligandi. Wun apma nyan wun waa waliga nyan God ndi kat kai waligandi. Wun kavle nyan wun waa waliga nyan God ndi kat kwunak kiyandi waa piliwutndi. Ngiyambak piliwutndi. kwunak kiyandi. <sup>7</sup> Godna nyaangit wuka ndina kwupmba ay ngwula. Seten kat kaiwangweyan ngwukkat kwagalalaa vaaka yigiyandi. <sup>8</sup> Godna gwaymba yaa ndina nyaangit wuka tingweyan ngwuk kat ngwaymba yaa kwunak kiyandi. Kwutingwa kavle njivwa kwagala ngwula. Yelavitingwa kavle maawut kwagala ngwula. Maawut vililik yelavitingwa vak kwagala ngwula. <sup>9</sup> Tak kavle vat yingwa vak kat yelavika solat sigiyangwuk. Solat silingwa vak kwagalalaa nglaiangwuk. Apma nimba nin waa yelavitingwa vak kwagalalaa kavle nimba nin waa yelavik kiyangwuk. <sup>10</sup> Nin kavle nimba nin waa njambwi nyan kat wangweya ngwuk kat wutaa ngwutna si kwutaa katso kiyandi.



*NAT NIMBA KAT KAVLE NYAANGIT KE WANGWA*

<sup>11</sup> Wuna mbaapma nimba, ngwuk awat sowat kavle nyaangit ke wangwa. Ngwutna kita mbaapma nimba kat kai waa kavle nyaangit ngambungweyan God kwiya nyaangit kat kai waliga nimba vla ligiyangwuk. God kwiya nyaangit kat kai wangweyanwan nyaangitmba ana yeti kiyangwuk. Ndi kat kai waligan nimba vla li kiyangwuk. <sup>12</sup> God ndina nyaangit tamba kwindi nin kat. Nin kat siga nagulaa ndi apma nyana ndi kavle nyana waa waligandi. Ngwuk nat nimba kat siga naguga ndi apma nyana ndi kavle nyana waa ke wangwa. Ngwutna njivwa ana ndi. Godna njivwa. Ndi ndinyangu kat siga nagulaa apma nimba kat apma vat yi kiyandi. Kavle nimba kat si kiyandi.

*GOD NIMA NYANA. NGWUK MAT NYANGU NGWUK*

<sup>13</sup> Ngutna nat nimba kupma wa ligangwuk. Mbambala o kinya laataa nat ngepma vilaa ndimwe kita liga nima njivwa kwuka nima sakwat sanya klaiganin waa wa ligangwuk. Wangwa vak ana nglaatndi. <sup>14</sup> Ngini yaiga vak ana viga ligangwuk. Kwo li kiyangwuk? Wundumbu yi kiyangwuk? Ana viga ligangwuk. Nin ndinyangu yagimbi vla liganin. Yagimbi yiga ngili ligandi. Nima sakwat njimbla ana li ligandi. Nino wupma liganin. <sup>15</sup> Wa lingwa vak kwagalalaa kupma awa ngwula. Njambwi nyan wandi maa nin kwo liga njivwa kwuk kiyandin. Kai wandeyan wundumbu yi kiyandin waa awa ngwula. <sup>16</sup> Mbambala wupma ana wa ligangwuk. Njambwi nimba vla liga nina kwondumba njsvwa kwuk kiyandin waa mbambala wa ligangwuk. Njambwi nimba nin wa yelavikngwa vak kavle vatna. <sup>17</sup> Tak wa lingwa kavle vatna waa ana yelavika lingwuk. Mbambala ngwuk kat wan vak kavle vatna waa wowun, wuka ligangwuk. Tak wangwa vak kwagala lapman tingweyan God ngwuk kat vilaa ndi kavle nimba ndi waa waigandi.

**5***NIMA SAKWAT SANYO TIGA NIMBANA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Ngwuk nima sakwat sanyo liga nimba samat tiga ana solat si kiyangwuk. Samat tiga nima vak yandi maa nglaiangwuk. <sup>2</sup> Ngwutna apma nda kavle yi kiyandi. Ngwutna apma waavwi vilingini kindi maa kavle yi kiyandi. <sup>3</sup> Ngwutna gol ngwutna sanya tamba sinkwutndi. Ngutna sinkwuta liga sanyanat nimba vilaa liga waigandi. Ndi manda kat nima sakwat sanya yisolaa taagnadi waa waigandi. Kavle vatna yinja waa wandi maa yisoga taaga lingwa sanya kat vaaka ligiyangwuk. Vitiga ya kat vaaka lingwa vla vaaka tigiyangwuk. <sup>4</sup> Tak ngwula ambukat kwuta nimba kat nat

sanya mina kwingwuk. Ndina nat sanya ana kwingwuk. Sikwutaa kwutaa lingwa vak God viga ligandi. Ngwutna njivwa kwuta nimba nin kat aywaa ana kwingwuk waa walinja kwundi God wuka ligandi. God ndi kwondu mbundi liga nyana. Ngwuk ana vaaka ligangwuk? <sup>5</sup> Kan kipmamba lingwan nima sakwat apma nda nima sakwat sanya kwutaa lingwuk. Klavak yelavka tingwa nda tamba klangwuk. Nima sakwat kwio lindi vatnyanja mbak vla wupma ngwutno nima sakwat kwando kwandona tingwuk God ngwuk kat si kiyandi. <sup>6</sup> Apma nimba kat kai walea ndi kat vatnya lingwuk. Ngwuk kat aywaa ana alisiga kwulatndi. Ndi kat kwo vatnyangwuk.

### *NJAMBWI NYAN YA MINA LIGANDI*

<sup>7</sup> Wuna mbaapma nimba, njambwi nyan ya mina ligandi. Ndi kat kawiga liga ngwuk kat nima vat yilinja vak kat nima maawut ke yelavika lingwa. Ambukat kwutiga nyan kiginda kat kawiga ligandi. Kandi nda tulaa liga meik nya kat kawiga ligandi. <sup>8</sup> Ngwutno njambwi nyan kat kawiga ali ngwula. Tagula maawutno yelavika kawiga ali ngwula. Nima nyan ya mina ligandi. Si vla kai.

<sup>9</sup> Wuna mbaapma nimba, awat sowat ke walea lingwa. Awat sowat walea lingweyan nima nyan ngwuk kat kai waigandi. Tamba ya vla ligandi. Tamba bapmo viyaliga nyan vla ligandi. <sup>10</sup> Tamba la profet ndi tamba God waa nyaangit mbutindi. Nat nimba ndi kat nima vat yilindi maa ndina maawupmba yelavika linja vak ana kwagalandi. Tamba yinja vak vla ngwuk yelavik ngwula. Yinja vla ngwutno ay ngwula. <sup>11</sup> Tagula mawupmba yelavika linja vak kat kwagala lapman tiga yilinja vak kat yelavita ndi apma nimba ndi waa waliganin. Nat tamba la nyan Jop ndi tamba wupma yilindi. Ndi kat kavle vat yandi maa God kat tagula maawupmba yelavika tinda vak ana kwagalandi. Ngi kat tiga God ndi kat kwunatndi. ndi kat yinda vak vilaa God nin kat yilinda vak viga ligangwuk. Nin kat miwa yiga liga apma vat mina yiligandi.

### *NIMA SAKWAT NYAANGIT KE NGAMBUNGWA*

<sup>12</sup> Wuna mbaapma nimba, nyinangwupmba liga nimba wun kat viga ligandi wan njivwa kwuk kiyowun waa ke wangwa. Kipmamba liga nimba wun kat viga ligandi wan njivwa kwuk kiyowun waa ke wangwa. Kingi vak vapmba nima sakwat nyaangit wangweyanana nglaatndi. Kita nyan ngwuk kat wagalandeyan ndi kat awa o kai waa awa ngwula. Nima sakwat nyaangit ke wangwa. Nima sakwat nyaangit wangweyan God ngwuk kat kai waigandi.

**APMA NYAN GOD KAT WAGALANDA NYAANGIT TAGULA NYAANGITNA**

<sup>13</sup> Ngwutna kita nya ndi kat nima vat yandeyan ndi God kat wagala kiyandi. Ngwutna kita nyan solat sindeya ndi Godna si kwutaa katsoga mbangu kwundi waigandi. <sup>14</sup> Ngwutna kita nyan yelokwen kat tindeyan ngwutna mbaapmana njambwi nimba kat yagwa waigandi. Yagwa wandi maa yalaa njambwi nyana si waga ndina mbangi wel salitaa God kat wagala kiyandi. <sup>15</sup> God ndi kat kwunak kiyandi waa yelavika Godkat wagalanjeyan kwunak kiyandi. Wan nyan yelogwen tapman tiga kwo ligiyandi. Kavle vat yinda vak God silimbwi kiyandi. <sup>16</sup> Kavle vat yingwa vat nat nimba kat awat sowat ambuk ngwula. Mbukngwuk maa wutaa God kat wagala ngwula nat nimba kat tiga. Nat nimba kat tiga wagalangweyan God ndi kat kwunatndi maa apma vat kwo ligiyandi. Apma nyan God kat wagalanda nyaangit tagula nyaangitna. Wan nyaangit nima apma njivwa kwuk kiyandi. <sup>17</sup> Tamba la nyan Ilaija tina vla ta nyan. God kat meik kemap mila waa nimamba wandi maa meik ana ndandi. naambi kvuvuk mbak sila kita tiga meik ana ndaa lindi. <sup>18</sup> Tiga liga ngini God kat wandi mala meik ndandi. Ndandi maa kiginda avla waatndi.

**KITA NYAN KAVLE VAT YINDEYAN NDI KAT KWUNAK NGWULA**

<sup>19</sup> Wuna mbaapma nimba, ngwutna kita nyan Godna nyaangit kwagalandeyan ndina maawut kwunak ngwula. <sup>20</sup> Godna nyaangit kwagalalaa kavle vat ya nyan kat kwunakngweyan ndi ana kavle yigiyandi. Ndi kat kwunakngwuk maa ndina kavle vak kwagala kiyandi. Ngini nima sakwat kavle vat ana yigiyandi.

## 1 PITA PITA PILIWUKNA TATA LIGA PAS

<sup>1</sup> Wun Pita wun. Wunayi lavu nyingamba piliwuka. Wun Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Ngwuk Godna nimba ngwuk. Ngwuk kat kan pas wun piliwutigowun. Ngwuk tingwa ngepma kwagalalaa ngwupma ngwupma yilaa yetiliga nimba ngwuk. Ngwuk Pontas, galesia, Kapadosia, Esia, Bitinia walinja ngepma ngepmamba yetiligangwuk. <sup>2</sup> God ndina yelavik vapmba yelavita ngwuk kat ndina mbaapmamba taagandi. Godnana waagan ngwuk kat kupi maawupmba kwindangat taagandi. Ngwuk Jisas Kraist waa nyaangit wukngwangat taagandi. Jisas Kraistna yelogwenmba ngwutna kavle vak kat silimbwindangat taagandi. God nin kat miwa yiga linda vak aywaa viga lingwangat walaa wowun. God klangwangat wowun.

### NYINANGWUTNAT WULEILAA APMA WENGA KALIGANIN

<sup>3</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraistna nyaek God ndi kat sivu kigiyanin. Nin kat miwa yilaa wandi maa Jisas Kraist ngega yandi. Kiyalaa lindi maa God ndi kat wandi, wasagla laatndi. Laatnda vak vla nino kiyalaa ngini wupma laakiyanin waa yelavitiganin. Apma vatna. Ngini laatneya apma vak kat yelavika apma vat yetigiyanin. <sup>4</sup> Yelavika liga God ndina nimba katkwindeya apma nda klavat nino yelavika tiganin. Wan kwindeya nda nyinangwupmba yisoga taagandi, tigandi. Nyinangwupmba liga ana kavle yigiyandi. Kwo ligiyandi. <sup>5</sup> Wan taagandi, tiga nda ngwutna nda liga. God kat maawupmba yelavika kwutaa ligangwuk. Ngi kat tiga ndina kwondumba ngwuk kat viga ligandi. Ngwuk ana kavle yigiyangwuk. Apma vat tigiayangwuk. Ngini yaiga nandinya kat God nin kat kwunatndeya vak kat kawiga ligangwuk.

<sup>6</sup> Ngini klangweya vak kat yelavita solat siga ali ngwula. Mbambala nima sakwat kavle vatna yaliga ngwuk kat. Ke vaakngwa. Ngini yaiga apma vak kat mina yelavika ali ngwula. <sup>7</sup> Kavle vat ngwuk kat yandi maa vilaa waigandi. God kat yelavika maawupmba kwutaa linja vat kwagala kiyandi? O. Ana kwagala kiyandi waa waigandi. Gol walinja kapa wupma ligandi. Gol klalaa yamba taagandi. Taagandi, ndina kavle nda ngilindi, apma nda mina tigiyanin. Gol ngini ngiligiyandi. God maawupmba yelavika kwuta lingwa vak ngini ana ngiligiyandi. God kat yelavika maawupmba kwutaa lingwa vak gol kat kwulatigandi. Kavle vat yandi, God kat

kwagala lapman yingweyan ngini yaiga nandinya Jisas Kraist ngega yaiga nandinya god ngwuk kat vilaa ngwutna si kwutaawaga katsoga wigandi. Ndi apma nimba ndi waa ngwuk kat waigandi. <sup>8-9</sup> Ngwuk God kat woviyaguga tiga nimba ngwuk. Ndina mbangi mindama ana yingwuk. Vilapman tiga ndi kat woviyaguga likangwuk. Ndi kat vilapman maawupmba yelavika kwutaa tigangwuk. Kita nda viga ligangwuk. God kat maawupmbayelavika kwutaa lingwuk maa ngwuk kat maawut kwunatinda vak viga ligangwuk. Vilaa nimamba solat siga tigangwuk. Solat silingwa vat kwundimba nat nimba kat ana alisiga mbutigangwuk.

<sup>10</sup> Tamba la profet God ngini ngwula maawut kwunatndeya vak kat lavu nyingamba tamba piliwutndi. Wan vatnana angwa vak kat kwaka liga piliwutndi. <sup>11</sup> Kraist kwiya waagan ndina maawupmba wuleindi maa Kraist kat yaigakavle vak kat piliwutndi. Kavle vat yandi, wan vak kat kwulataa njambwi nyanat tigiyanidi waa tamba piliwutndi. Kraist nin kat kwunapmat tinda vak aywaa ana viga lindi. Anda njimbla nina maawut kwunakiyanidi waa wagala lindi. Anda vapmba nin kat kwunakiyanidi waa wagala lindi. Wan tamba piliwutnja vak mbambala kak kiyandi, vinin. <sup>12</sup> Kan tamba la profet God ndi kat yindeya vak kat ana piliwutndi. God ngwuk kat yindeya vak kat tamba piliwutndi. God ndi kat mbutnda nyaangit ana kak kiyaigandi. Tilina njimbla kan nyaangit piliwutina nyaangit ana kak kiyaigandi. Ana vigiyanin maa maawupmba yelavitindi. Tamba piliwutinja nyaangit mbambala wuka ligangwuk. God wandi maa Godna waagan nyinangwupmba liga ngega yalaa nat nimbana maawupmba ngwandindi maa ndi ngwuk kat wupma wan apma nyaangit mbutindi. Wan nyaangitnana angwa nat ensel ndino vivat yelavika tigandi. Ana viga ligandi.

### *APMA VAPMBA YETI NGWULA*

<sup>13</sup> Ngwuk apma vat savagu vapmba yelavika yeti ngwula. Kavle vak kat kai waa yeti ngwula. Jisas Kraist ngega yaiga nandinya klangweya nda kat mina yelavika yeti ngwula. Nat nda kat ke yelavika yetingwa. <sup>14</sup> Godna kwundi wuka yigumba ali ngwula. Tamba Godna nyaangit wupman yetingwa vapmba mbambala wupma ke yetingwa. <sup>15</sup> Tamgana vak kwakalalaa apma vat mina yeti ngwula. God ndi ngwuk kat yagwa waa nyana. Ndi apma vat mina yetiligandi. Kavle vat ana yetiligandi. Yetinda vla ngwulo wupma apma vat mina yeti ngwula. <sup>16</sup> God wandi, tamba la nimba ndi piliwutndi. God wandi. Apma vat yetuwa vla ngwulo wupma yeti ngwula waa wandi waa tamba piliwutndi.

**GOD NIN KAT KWUNAPMAK NIMA WENGA VLA NIN KAT KWINDI**

<sup>17</sup> Ngwuk God kat wagalangweya njimbla nina nyaekna waa ndi kat waligangwuk. Ndi nin kat viga simblan ana siga naguligandi. Kwutina njivwa vilaa siga naguligandi. Ngi kat tiga kan kipmamba linan God nin kwukiyani. <sup>18</sup> Tamba yetingwa kavle vat ngwula ngwaak walangamba klalaa yetingwa kavle vatna. Ngwuk kat tiga God nima wenga kwindi maa wan kavle vat tamba ngilindi. Tamba viga ligangwuk. God kiya wenga sanya kwanda vla ana ligandi. Wan kipmana nda ngiligiyandi. Ndi apma wenga kwinda. kwinda wenga ana ngiligiyandi. <sup>19</sup> Kwinda wenga kingiyan. Kraist nin kat tiga kiyandi. Ndi Kraist mbangi lumwin tapman tiga God kat kwinja sip sip vla lindi. Ndi kiyalaa ndina yelogwen ngwuk kat kwunatndi. <sup>20</sup> Kan kipma God kwutapman tiga Kraist kat wandi. Ngini yiga ndi kat tiga kiyagamini waa wandi. mbambala God nin kat kwunapmak tinda vak tamba kak kiyandi. Mbambala nin kat tiga yandi, ak ndi kat viliganini. <sup>21</sup> Kraist ya vak kat wutaa God kat maawupmba yelavika kwutaa lingwuk. God wandi maa Kraist kiyalaa liga vasagla laatdi. Vasagla laataa njambwi nyanat tindi. Laatndavak vilaa God nin kat wupma yigiyandi waa yelavika ligangwuk.

**NGWULA KITA MBAAPMA NIMBA KAT NIMA MAAWUT YELAVIKA ALI NGWULA**

<sup>22</sup> Wan apma nyaangit wuka liga apma maawut klalaa apma vapmba yelavika yetiligangwuk. Yetiga liga ngwula kita mbaapma nimba kat nima maawut ndi kat yelavika yeti ngwula. Ndi kat nima maawut yelavika tiganini waa woseka ke wangwa. Ndi kat yelavika yeti ngwula. <sup>23</sup> Godna nyaangit njimbla njimbla tigiyan. Ana ngiligiyandi. Wan Godna nyaangit wutaa tambana kavle vat kwagalalaa mandip kupi nyangu vla lingwuk. Kupi vat kwinda nyaangit njimbla njimbla tigiya nyaangitna. Kipmana nda aywaa ngilindeya vla ana ngiligiyandi. <sup>24-25</sup> Wan nyaangit kat tambala nimba ndino lavu nyingamba piliwutndi.

Ndinyangu avla watiga yuwi vla tigandi. Kipmamba liga ndinai kwukwa njivwa mwe vla tigandi. Tiga liga yuwi kiyandi, mwe kiyalaa ndaigandi. Njambwi nyana nyaangit wupma ana ligandi. Wan nyaangit njimbla njimbla tigiya nyaangitna. waa tamba piliwutndi.

**2**

**NGWUK GODNA NIMBA NGWUK**

<sup>1</sup> Ngwuk kavle vak kwagala ngwula. Woseka ke wangwa. Mandip mandip nyaangit ngambunja vak ke kwukngwa. Nima sakwat kwanda kwanda liga nyan kat kai wanja vak ngwuk ke kwukngwa. Njika walinja vak ngwuk ke kwukngwa. <sup>2</sup> Mat nyangu mwunya ngu kivak yelavika tigandi. yelavika tinja vla God waa nyaangit wupmat ngwutno wupma yelavika ali ngwula. Wan nyaangit wuka apma maawut yelavika apma vat tigiayangwuk. <sup>3</sup> Ndina nyaangit kilinja apma nda vla ligandi. Tamba la nimba ndino piliwutndi. “Njambwi nya nin kat yilinda apma vat kalalaa kingwuk” waa lavu nyingamba piliwutndi.

<sup>4</sup> Njambwi nyan Jisasat yagwa ngwula. Ngwuk kat tagula vak tigiya maawut kwigiya nyana. Ndi tagula vat tiga gambak vla ligandi. Ngay kwutaa nimba kan kambak kat vilaa kan kavle kambakna waa yaagindi. God wupma ana yindi. Wan kambak vilaa apma nglei kambakna waa wandi God. <sup>5</sup> Ngwulo apma vat tiga akbak vla ligangwuk. God kat yangwuk maa ngwuk kat kwutaa Godnana waagan tigiya ngay ngwutno ngwuk kat god kwagiyandi. Tamba God kat kwunapmat ta nimbana nyaangit god wutindi. Ngwutno wan God kwutnda ngay wuleilaa Jisas Kraistna si waga God kat mbukngweya nyaangit ndi wukiyandi. <sup>6</sup> God waa nyaangit wutaa tamba la nimba ndino kan kambak kat lavu nyingamba piliwutndi.

God wandi. Apma nglei kambak kalalaa ngay kwupmak taagawun. Wan kambak kalalaa way ngemba liga kwaalik vla tindangat taagawun. Kwutuwa ngay Saion waa Juda walinja nimbana nindimba kwutuwa ngaya. Kita nyan wan kambak kat vilaa ndina kwupmba yigiyowun wandeyan ngini ndi ana wup yigiyandi.

waa piliwutndi. <sup>7</sup> Tamba piliwutnja kambak apma kambakna. Wan kambak vla liga nyan kat maawupmba yelavika kwutaa lingweyan apma vat tigiayangwuk. Ndi kat kaiwaiga nimba ndi kavle yigiyandi. Ndi kat tamba lavu nyingamba piliwutndi.

Kambapmba ngay kwutaa nimba wan kambak kat vilaa kavle kambakna ana kalalaa yaagindi. Kavle kambak ana ndi. Apma kambakna. Ndi kavle vak yelavika tinjan kat tiga ndi klalaa yaagindi. Yaaginja kambak nat kambak kat aywaa kwulatigandi.

waa piliwutndi. <sup>8</sup> Nat tamba la nyan an kambak kat ndino lavu nyingamba wupma piliwutndi.

Nat nimba mamba viyalaa ndaigandi.

waa piliwutndi. Kambak mamba viyandi, ndaigandi waa piliwuta nimba ndi. Ngi kat tiga kavle yindi. Ndi God waa nyaangit wupmak kat kaiwala kavle yindi. Ndi God waa nyaangit wupmak kat kai wala kavle yindi. Kavle vak yilinja vak tamba God viga lindi. <sup>9</sup> Ngwuk wupma ana ligangwuk. Ngwuk God yagwa waa nimba ngwuk. Ngwuk apma vat yiga yetiliga mbaapma nimba ngwuk. Ngwuk Godna nimba ngwuk. Tamba kulun waa kavamba yetingwuk. God ngwuk kat yagwa ngwula waa wandi. Ngwuk kat yiwa apma vat yiga nat nimba kat ambuk ngwula waa wandi God. <sup>10</sup> Ngwuk tamba Godna nimba ana ngwuk. Mbambala tamba godna nimba ngwuk. Tamba God ndinyangu kat miwa yiga linda vat ngwuk ana viga lingwuk. Mbambala tamba viga ligangwuk.

*NIN GODNA NJIWA KWUTIGA NIMBA NIN*

<sup>11</sup> Wuna ali nimba ngwuk. Kan kipma ngwutna ngepma ana ndi. Ngwuk kapma ngepma nimba ngwuk. Kan kipmamba yetingwa njimbla ngwula mbangi waiga vak kat ke wukngwa. Ngwula mbangimba liga vatno ngwula maawupmba liga vatno mandip mandip nda mbik. Awat sowat walealigambit. Ngwula mbangi kat mina yelavikngweyan ngwula maawut kavle yigiyandi. <sup>12</sup> God kat kai wala nimbanana tingwa njimbla apma mina yelavika yeti ngwula. Wupma yingweyan ngwuk kat vilaa kavle vat yiga yetiga nimba ndi waa ana waigandi. Ngini God ngega yaiga nandinya yetingwa apma vak kat yelavita Godna si kwutaa katsogiyandi. <sup>13</sup> Kan kipmana njambwi nimbana nyaangit ngwulo awuk ngwula. Nina njambwi nyan god ndino wupma yinangat wandi. Nina kipmana njambwi kingna nyaangit awuk ngwula. <sup>14</sup> Ndina kwupmba njambwi nimbana nyaangitno awuk ngwula. Kipmana njambwi King wandi maa ndino tigandi. Kavle nimba kat viyavat apma nimbana si kwutaa katsovat tigandi. <sup>15</sup> God wupma yinangat nin kat wandi. Wupma yingweyan ngwuk kat kavle nyaangit ngambuga njika waliga nimba ndi ana nyaangit waigandi. Apma vat yiga yetingwa vak vilaa ndi nyaangit ana waigandi. <sup>16</sup> Njaambiya ngwuk kat ana viga ligandi. Njambiya lapman tiga kavle vat yiga yetigiyanin waa ke yelavikngwa. Nat vak wagalalaa Godna njivwa mina akwuk ngwula. <sup>17</sup> Nat nimba kat ke kwusisiliga njika wangwa. Ngwula kita mbaapma nimba kat nima maawut yelavika ali ngwula. God waa nyaangit awuk ngwula. Nina kipmana njambwi kingna nyaangit awuk ngwula.

*KRAISTNA MBANGI KANGIT YINDA VAK VLA NINA MBANGI KANGIT WUPMA YIGIYANDI*



18 Ngwuk njivwa kwutiga nimba ngwula njambwi nyan ngwuk kat viga liga nyana kwundi awuk ngwula. Ndi kat kai waa ke wangwa. Apma vat tiga nyana kwundi kavle vat tiga nyana kwundio ndino awuk ngwula. 19 Apma vat yilingwuk, ngwuk kat viyanjeyan nimamba ke yelavikngwa. Ndi kat awat walea lapman yingwangat ngwuk kat God wandi. Ndi kat ana walea ligiyanin. God kai wandi waa yelavika yetingweyan God ngwuk kat apma wenga kwigiyandi. 20 Kavle vat yilingwuk, ngwuk kat viyanjeyan apma wenga ana klaigangwuk. Apma vat yilingwuk, ngwuk kat kwo viyanjeyan apma wenga klaigangwuk Godnanamba. 21 Wupma yilingwangat God ngwuk kat ndina mbaapmamba taagandi. Kraist ndino ndi kat kwo viyandi. Vak yiga lindi, ana viyandi. Ndino yinda vla ngwutno yigiyangwuk. 22 Ndi kavle vat ana yilindi. Apma vat mina yiga yetindi. Woseka ana walindi. 23 Ndi kat njika wandi maa awat ndi kat ana njitindi. Ndi kat viyandi maa ngini awat ngwuk kat vyaigowun waa ana wandi. God wun kat yilinja kavle vak kat vilaasavagu vapmba siga nagugaliga ndi kat siigiyandi waa yelavika tindi. 24 Kraist nina kavle vak klalaa diwai krosmba kaalandi, kiyandi. Kiyandi, nin kat viga linda kavle vat ngilindi, apma vapmba yiga yetigiyandin. Ndi kat viyaga sindi maa ndi nin kat kwunatndi. 25 Nin tamba yambi siliwota sip sip vla linin. Mbambala sip sip yiga lan nyan kat lungwamataa yanin. Ndi nina maawut kat kwunaka nin kat viga lindi maa apma vat tigiyanin.

### 3

#### *NDU TAAGWANA NYAANGIT*

1 Ngwut taagwa ngwula lana kwupmba liga ndina kwundi wuka ali ngwula. Ngwutna lan Godna nyaangit wupmak kat kai wandeyan apma vat yetingwa vak kat vilaa mandip maawupmba yelavika God waa nyaangit wukiyandi. God waa nyaangit awuk waa wangwa nyaangit ana wukiyandi. Apma vat yetingwa vak vilaa wukiyandi. 2 Wuna taagwa apma vat yetiga wuna kwundi wuka ligali. God waa nyaangit wukiyowun waa waigandi. 3 Nima njivwa kwuka mbangi yelagaga yetingwangat kai wowun. Ngwula mbangi yelagavat apma waavwi ke kwusongwa. Ngwula nambuna nimbi nima njivwa kwuka ke yelagangwa. Nima njivwa kwuka nyo tamba ke ngwula mbangi yelagangwa. 4 Ngwula maawut apma vat tindeyan ngwula mbangi kat ana nagigiyandi. Ngwula mbangimba yelagangweyan nda avit taagwa yingweyan anda vapmba ngini mbangi yelagagiyangwuk. Ngwula maawut apma vat tindeyan avit taagwa tingweyan

wan vak ana ngiligiyandi. Njika walapman apma maawut yelavika apma vapmba yetingweyan God ngwuk kat vilaa woviyaguga ligiyandi. Apma vat tiga maawut apma yelaganda vla tigandi. <sup>5</sup> Tamba la taagwa God kat yelavika ta ndi taagwa ndino wupma yindi. Ndina apma maawut ndina yelaganda vla tindi. Ndi ndina lana kwundi wuka ndina kwupmba tindi. <sup>6</sup> Ebrahimna taagwa Sara lilo wupma tili. Li Ebrahimna kwundi wuka ndi kat njambwi nyana waa wali. Nima maawut yelavit tapman tiga Sala yeta vla apma vat yetingweyan ngwuk lila nyangu vla tigiyan gwuk. <sup>7</sup> Ngwut ndu ngwula taagwa kat yelavik ngwula. Ndi nima avo tiga vla ana ligandi. Ngi kat tiga ndi kat nima maawut yelavika ndi kat kwunak ngwula. Ndina si ke tasandaga. God kwiya njimbala njimbla tignweya apma vat ngwuk kapma ana klaingangwuk. Ngwutna taagwa ndino klaigandi. Ndina si tasanda lapman yingweyan God kat wagalangweya nyaangit wukiyandi.

*KITA MAAWUPMBA YELAVIKA YETI NGWULA*

<sup>8</sup> Ngini ngwuk kat piliwututuwa nyaangit kingiyan ndi. Kita maawupmba yelavika yeti ngwula. Ngwuk kita mbaapma nimba ngwuk. Ngi kat tiga awat sowat nima maawupmba yelavika ali ngwula. Awat sowat apma vat ay ngwula. Nat nyana si viyesandaalaa avla ngwutna si ke katsoga ngambungwa. <sup>9</sup> Kita nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan awat ndi kat kavle vat ke yingwa. Ngwuk kat kavle nyaangit ngambundeyan awat ndi kat kavle nyaangit ke ngambungwa. Ndi kat apma vat ay ngwula. God nin kat yilinda vat apma vatna yilinda. Kavle vat ana ndi yilinda. God ngwuk kat yagwa ngwula waa walaa ngwuk kat apma vat yigiyowun waa wandi. <sup>10</sup> Tamba la nyan God waa nyaangit wutaa ndino lavu nyingamba piliwutndi.

Kan kipmamba tiga kita nyan apma vat solat sivat wandeyan ndi kavle nyaangit kwagalalaa woseka walinja vak kwagalagiyandi. <sup>11</sup> Kavle vat kwagalalaa apma njivwa mina kwukiyandi. Kwondu mbundi yetinja vat kwagalalaa apma vat kwo yetigiyandi. <sup>12</sup> Njambwi nyan God apma vat yetiga nimba kat viga ligandi. Viga liga ndi kat wagalanjeya nyaangit ndi wuka ligandi. Kavle vat yetiga nimba kat God kai waligandi. waa tamba piliwutndi.

*APMA VAT YININ MAA NIN KAT SIGA VIYANJEYAN NDINA MALA*

<sup>13</sup> Apma vat mina yiga yetingweyan nima sakwat nimba ana ngwuk kat siga viyaigandi. <sup>14</sup> Apma vat yetingwuk, kita nyan ngwuk kat siga viyandeyan ke yelavikngwa. Apma

vatna. Nat nimba kat ke vaaka lingwa. Nin kat siga viyaigandi waa ke yelavikngwa. <sup>15</sup> Kraist kat mina maawupmba yelavika ali ngwula. Ngwuk kat viga ligiyandi. Kraist nina njambwi nyan vla ligandi waa awa ngwula. God ngini nin kat apma vat yigiyandi waa yelavikngwa vak kat kavle nyan ngwuk kat wagalandeyan ndi kat ambuk ngwula. <sup>16</sup> Ndi kat ke nimamba njika waa kavle vapmba ke yelavika yetingwa. Nin kavle vak ana yinin waa yelavikngwuk maa kavle nimba vilaa ndi Jisas Kraistna mbaapmamba liga kavle vak yiliga nimba ndi waa njitnjeyan ngini njitnja nyaangik kat yelavitaa wup yigiyandi. <sup>17</sup> God nimba vilaa ngwuk kat siga viyanjeyan apma vatna. Kavle vat yiga yetingwa vak kat vilaa ngwuk kat siga viyanjeyan wan kavle vatna.

#### *NINA KAVLE VAT SILIMBWIVAT KRAIST KIYANDI*

<sup>18</sup> Kraist ngwuk kat tiga kiyandi. Ngwutna kavle vak kat silimbwivak kita njambi kiyandi. Ngwukkat kwutaa Godnanala kita tingwangat ngwuk kat Jisas wundumbuyindi. Ndi ndina mbangimba tiga kiyandi. Ndina mbangi mina kiyandi. God ndina wundumbu kat njivwa kwindi. <sup>19</sup> Kwindi maa ndina wundumbu tamba kiyala kalabusmba la nimba kat yiga wan apma nyaangit mbutindi. <sup>20</sup> Wan kiya nimba Noa la njimblamba ta kiya nimba ndi. Noa nima njaambit kwukna njimblamba ta kiya nimba ndi. Ndi tamba God waa nyaangit ana wuka lindi. God ndi kat asik ana sindi. Ndi mandip maawut anagandi yelavikiyaa waa yelavika kawiga tindi. Noa wan njaambit kwutndi maa sila kuvuk nimba wuleilaa lindi. Nat nimba aywaa ngumba kigiyatndi. <sup>21</sup> Wan njaambit Noa kwutndi maa ngumba wiyala wokendi. Wokendi, wan njaambitmba wuleilaa la nimba ana kavle yindi. Kwo lindi. Mbambala ngwuk kat yagunja ngu tamba la ngu vla ligandi. Ngu yagulaa kwo linja vla kwo ligangwuk. Mbangina kisik njangivak ngu ana yagu ligangwuk. Ngini God wuna maawut kat kwunatndi maa yetigiyowun God kat walaa ngu yagu ligangwuk. Jisas Kraist kiyalaa liga laatnda vla ngwuk ngu yagulaa wupma laataa apma vat yiga yetiligangwuk. <sup>22</sup> Jisas Kraist nyinangwut wokelaa Godnana yaagindan naangimba ndaa ligandi. Ndaa liga enselogwi nyinangwupmba liga njambwi nimba kat viga tigandi.

## 4

#### *MANDIP VAPMBA YETI NGWULA*

<sup>1</sup> Kraist kat siga viyandi, ndina mbangi kangit yindi. Yinda vla nino yigiyandin waa yelavik ngwula. Kan kipmana kavle vapmba yiga yetilapman yineyan nat nimba nina mbangi siga viyaigandi. Ngwuk kat siga viyandi maa nin apma

vat yetiliga nimba nin waa yelavika yetigiyangwuk. <sup>2</sup> Yiga liga kan kipmamba yetingwan Godnana yelavita vapmba yelavika yeti ngwula. Kan kipmana kavle vapmba ke yelavika yetingwa. <sup>3</sup> Tamba God kat kai wala nimba yiga yetinja vla yilingwuk. Mbambala wupma ke yetingwa. Ndi kavle vak yiga yetindi. Ndi sik yambisik kwuka yetindi. Ndi nima sakwat nima ngu kiginda kiga kavle savle yetindi. Ndi kavle vapmba kavle waagan kat kwunaka yetindi. <sup>4</sup> Tak ndinogwinana yetingwa kavle vak kat kai wangwuk maa vilaa ngipaliga ndalaa ngwuk kat njitigandi. <sup>5</sup> Ngwuk kat njitinja kavle vak kat God ndi kat ngini wagalalaa sigiyandi. Kiya nimba tiga nimba kat yiga yetinja kavle vak kat God siga nagugiyandi. <sup>6</sup> Tak kiya nimba kat Kraist ndi yiga wan apma nyaangit ndi kat mbutindi. Ndi kipmamba kwo liga kiyandi. Ndu lagwa aywaa kavle vak yilaa kiyanja vak vla ndino kiyandi. Ndi mandip maawut yelavita God yeta apma vak vla yetinjangat wan apma nyaangit Kraist ndi kat mbutndi.

*GOD NGWUK KAT KWINDA NJIWA NJWULA AGWUT NGWULA*

<sup>7</sup> Kipma nyinangwut ngiligiya njimbla sivla ana li. Tamba tamba kaligali. Ngwuk yigumba vi ngwula. Tagula maawutmba yelavika yeti ngwula. Wupma yetingweyan God kat wagalangweya nyaangit God wukiyandi ngwula nyaangit. <sup>8</sup> Yiga yetingweya kita vat nima vatna. Kan vat kingwiyen. Nat nimba kat nima maawupmba yelavika yeti ngwula. Ndi kat nima maawupmba yelavika yetingweyan kavle vat yiga yetinjeya vak kat ana yelavikiyangwuk. <sup>9</sup> Nat nimba kat ngwula ngayat kiyalaa kiga yagwega ali ngwula waa awa ngwula. Ndi kat kiginda kwivak kat kai waa ke waa. <sup>10</sup> God ngwuk kat kwinda mandip mandip njivwa wan njivwa nat nimba kat kwunapmak ndina kwondumba agwuk ngwula. <sup>11</sup> Nyaangit mbutiga vat ngwula njsvwa kingiyan ndi waa God ngwuk kat wandeyan God waa nyaangit nat nimba kat awa ambuk ngwula ndi kat. Nat nimba kat kiginda kwiliga vat ngwula njivwa kingiyan ndi waa God ngwuk kat wandeyan God ngwuk kat kwiya avamba nimba agwuk ngwula. Njivwa wupma kwutingweyan nat nimba ngwuk kat vilaa waigandi. Jisas Kraistna mbaapmamba tiga nimba ndi apma njivwa kwuka ligandi. God ndi kat apma vat kwunatndi. God apma nyana waa waigandi. Wupma wanjeyan wovuna. Awa luwa ndi njambwi nyana. Ndi nima kwonduo liga nyana. Nima nyanat tinda vat ana ngiligiyan. Njimbla njimbla tigiyandi.

*KRAIST KAT KAVLE VAT YINJA VLA NGWULO NGWUK KAT KWUPMA KAVLE VAT YIGIYANDI*

<sup>12</sup> Wuna ali nimba ngwuk. Nima kavle vat ngwuk kat yandi maa ke ngipali wangwa. Wan kavle vak nat nimba kat ana yalindi waa ke yelavikngwa. Nat nima sakwat nimba kat yaligandi. Wan kavle vat yandi maa maawupmba yelavika lingwa apma vat ke kwagalangwa. Kwutaa ali ngwula. <sup>13</sup> Kavle vat yandi, ngwuk solat siga yelavika ali ngwula. Nina njambwi nyan Kraist kat kavle vat yilinja vla nin kat yiligandi waa yelavika ali ngwula. Wupma yelavika tingweyan ngini njambwi nyanat tiga ngega yandeya njimbla ngwuk kat apma vat yindi maa ngwuk solat siga tigiyanngwuk. <sup>14</sup> Nat nimba ngwuk kat vilaa ngwuk Kraistna kavle nimba ngwuk waa njika wanjeyan ngwuk solat siga ali ngwula. Njika wanja vak wutaa Godna apma waagan ninamba tiga nin kat apma vat kwindi waa yelavigiyangwuk. <sup>15</sup> Nat nimba kat siga viyaga, nat nimbana nda sikwuka, kavle vat yiga, mandip mandip kavle nyaangit ngambungwuk maa ngwuk kat siga viyanjeyan apma vat ana ndi. Kavle vatna yingwa. <sup>16</sup> Kraistna mbaapmamba tingwan nat nimba ngwuk kat siga viyanjeyan kavle vat ana ndi. Apma vatna yingwa. Ngwutna mbangi wup ke yingwa. God kat awa ngwula. Nin Kraistna nimba nin. Apma vatna nin kat yima waga God kat sivu agi ngwula.

<sup>17</sup> Kavle vak yaiga njimbla mbambala. Godna nimba nin tak nin kat kavle vat yaigandi. Nin kat yalaa God waa apma nyaangit wupmak kat kai waa tiga nimba kat nima kavle vatna yaiga. Kindi kavle nimba kavle nglei yigiyandi. <sup>18</sup> God waa nyaangit tamba piliwukna nyan ndino kupma piliwutndi.

God apma nimba kat kavle vak yalandi walaa nima njivwa kwutinda. God kat kai waga kavle vat yiga yetiliga nimba kat wupma ana waigandi. Kavle vat ndi kat yaigandi.

waa tamba lavu nyingamba piliwutndi. <sup>19</sup> God wandi maa nimamba ngwuk kat siga viyanjeyan ke yelavikngwa. Apma vat mina yiga yetiga God nin kat kwutndi. Nin kat kwunak kiyandi waa yelavika yeti ngwula. Ngwuk kat kwunakiyowun waa wandi God. Ndi woseka waliga nyan ana ndi. Vak klagemba waliga nyana.

## 5

### *GODNA SIP SIP VLA LIGANGWUK*

<sup>1</sup> Wun samat nyaangit kiki liga ngwutna njambwi nimba kat kwivat tigowun. Wuno Kraistna mbaapma nimbana njambwi nyan wun. Kraist kiyanda vak wuna minimba viwun. Ngini Kraist ngega yalaa ndina mbaapma nimba kat kwindeya apma nda wuno klaigowun. <sup>2</sup> Ngwuk kat wowun.

Viga tingwa nimba ndi sip sip vla ligandi. God wandi maa ngwuk sip sip viga liga nimba vla ligangwuk. Nat nyan ngwuk kat Godna sip sip kat viga ali ngwula waa wandeya vapmba mina ngwuk ke kwukngwa. Ngwutna maawupmba yelavika wan njivwa agwuk ngwula. Wupma yilingwangat God ngwuk kat woviyaguga ttigandi. Wenga klavat Godna sip sip kat viga livat kwutingwa njivwa mina ke kwukngwa. Wan njivwa apma njivwa Godna njivwa kwo kwukiyowun waa maawupmba yelavita agwuk ngwula. <sup>3</sup> Viga lingwa nimba ndi nima vak ke yingwa ndi kat. Apma vat yetingweyan yetingwa vak kat vilaa ndino apma vat yetigiyandi. <sup>4</sup> Wupma yingweyan nina njambwi nyan ngega yalaa ngwutna si kwutaa katsoga ngwuk kat apma wenga kwigiyandi. Kwindeya wenga njimbla njimbla tigiyan di.

#### *NAT NIMBANA NYAANGIT AWUK NGWULA*

<sup>5</sup> Ngwuk kwandi nyangu njambwi nimbana nyaangit awuk ngwula. Ngwuk aywaa awat sowat nat nimbana nyaangit wuka ndina njivwa akwuk ngwula. Tamba la nyan lavu nyingamba Godna nyaangit kapma piliwutndi.

Nin apma nimba nin waa kwundimba kwo waliga nimba kat God ndi kat kaiwaligandi. Nat nimbana nyaangit wutiga nimba kat God ndi kat awagapma apma vat kwiligandi. waa tamba piliwutndi. lavu nyingamba.

<sup>6</sup> Avla ngwutna si viyesandalaa nima nyan God waa nyaangit awuk ngwula. Wupma yingweyan ngini God ngwula si kwutaa katsogiyandi. <sup>7</sup> Nima maawut yelavika tingwa vak God kat ambuk ngwula. Wutaa ngwuk kat kwunakiyan di. God ngwuk kat nimbamba yelavika tigandi.

<sup>8</sup> Ngwuk yigumba viga yeti ngwula. Ngwuk kat kao yiliga maama nyan Seten ngwuk kat kao yivat yiya ligandi. Ndi kwapimba yetiga “laion” vla tigandi. Yi yaga nima kwundi waga kita nyan kat valilaa kivat yi ya ligandi. <sup>9</sup> Maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ke kwagalangwa. Seten kat kai awa ngwula. Ndi yalaga ngwuk kat nima vat kavle vak kwindeyan ke nima yelavikngwa. Ngepma ngepmamba tiga ngwula kita mbaapma nimba kat kavle vat ndino wupma yaligandi. Viga ligangwuk. <sup>10</sup> Nat nimba ngwuk kat kavle vat yilinja vat sivla ana tigiyan di. Samat tiga ngiligiyandi. Ngilindi maa God ngwuk kat kwunakiyan di. God nin kat awagapma apma vat yiligandi. Nin kat waligandi. Kraistna mbaapma wuleilaa ndinogwiona apma vat njimvla njimbla tigiyan gwuk waa waligandi. Ngwuk kat tagula maawut kwiga ngwuk kat kwondu ava kkwigiyandi. <sup>11</sup> Godna kwondu njimbla njimbla tigiyan di. Ana ngiligiyandi.

*NGININA NYAANGIT*

<sup>12</sup> Kan nyaangit Silvenes kat mbukwun maa lavu nyingamba piliwutndi. Ndi nina kita mbaapmamba tiga apma nyana. Ngwutna maawut kwunapmak kan apma nyaangit ngwuk kat kwigowun. Kan nyaangit ngwuk kat piliwutnda nyaangit Godna nyaangitna. Wan nyaangit wutaa nimamba kwutaga ali ngwula.

<sup>13</sup> Babilon walinja ngepmamba tiga Godna mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi. Ndino ndi kat God yagwa ngwula wandi maa ndina mbaapmamba wuleindi. Wuna nyan vla liga nyan Mak ndino ngwuk kat apma nandinya waligandi. <sup>14</sup> Ngwuk aywaa ngwula mbaapma nimba kat taamba agwuk ngwula. Taamba kwukngwa vak kat vilaa nin kat woviyagu ligandi waa waigandi. Ngwuk Kraistna nimba apma maawutmba yetingwangat wowun.

## 2 PITA PITA PILIWUKNA VILIK WA PAS

<sup>1</sup> Wun Saimon Pita wun. Wun Jisas Kraistna njivwa kwutiga aposel wun. Kan nyaangit ngwuk kat piliwukowun. Apma vat tiga nyan Godnogwio nin kat kwunata nyan Jisas Kraistno nin kat apma vat tamba yimbik. Wan vak kat wutaa ngwulo nino kwutaa liganin. Kwutaa linin maa God nin kat aywaa kwutaa ndina mbaapmamba taagandi. <sup>2</sup> God ngwuk kat awagapma njambwi nyan Jisaso mbila angwa vak vilaa apma maawut klaigangwuk ngwulo.

*GOD NGWUK KAT WANDI. WUNA NIMBA NGWUK WAA WANDI*

<sup>3</sup> God nin kat kwondu kwindi maa Kraistna angwa vat vilaa God yeta vak vla ninogwi yetigiyandin. Apma vat yetineya vak kat God nin kat nima kwonda tamba kwindi. Kraistnanagwi yetiga apma njsvwa kwuka yetinangat nin kat God wandi. <sup>4</sup> Kraistna angwa vat vingwangat tak God ngwuk kat wandi. Ngwuk kat nima sakwat apma nglei nda kwigiyoowun waa God ngwuk kat wandi. Wan kwindeya nda klalaa kipmana kavle vat kai waa kwagalalaa apma vat God yeta vak vla yetigiyangwuk. God yelavika liga maawupmba njwulo wupma yelavika ligiyangwuk.

<sup>5</sup> Kipmana kavle vak kat kwagalavak God nin kat apma vat yigiyandi waa yelavitaapma vapmba yeti ngwula. Apma vapmba yetiga Godnana angwa vak kat vivat yelavika yeti ngwula. <sup>6</sup> Ndina angwa vak kat vivat yetiga liga ngwula mbangi waiga vak kat ke wukngwa. Wan vaatapman tingwa vak ke kwagalangwa. God yeta vak vla yeti ngwula. <sup>7</sup> Yetiga liga ngwula mbaapma nimba kat nima maawut yelavika ali ngwula. Nat nimba ndino ndi kat nima maawut yelavika ali ngwula.

<sup>8</sup> Ngwuk wawa apma vapmba nimamba yiga yetingweyan nina njambwi nyan Jisas Kraistna angwa vak vigiyangwuk. Vilaa apma njivwa kwuka yetigiyangwuk. <sup>9</sup> Wawa apma vapmba yetilapman nimba ndi mini mbaw viyandi, yetiga nimba vla yetigandi. God ndina tambana kavle vak kat silimbwinda vak kat siliwoka kwagala la nimba vla ligandi. <sup>10</sup> Kita mbaapma nimba ngwuk. Ngwuk wupma ke yetingwa. Ngwuk nima njivwakwuka God nin kat ndina mbaapmamba linangat yelavitaapma kwutaa taagandi waa njimbla njimbla yelavika yeti ngwula. Wupma yelavika yetingweyan God kat ana kwagalagiyangwuk. <sup>11</sup> Wupma yetingweyan God wandi maa nin kat kwunakna njimbwi nyan Jisas Kraist viga liga



kava wueligiyangwuk. Wuleilaa njimbla njimbla apma vat yetigiyangwuk.

<sup>12</sup> Wuleingweya vak kat yelavitaawu ngwuk kat wawa nyaangik njimbla njimbla mbutigowun. Tak wukngwa apma nyaangit tamba wutaa ngwuk kwutaa ligangwuk. Ngwuk kat viga ligowun. <sup>13</sup> Wan nyaangit kat nimamba maawupmba yelavikngwangat wawun. Njimbla njimbla kan kipmamba liga ngwuk kat wan nyaangit wata mbuka ligiyowun. <sup>14</sup> Samat tiga wun kiyagowun. Wun tambaviga ligowun Nina njambwi nyan Jisas Kraist wun kat mbutndi maa tamba viga ligowun. <sup>15</sup> Kiyawun maa kan lavu nyingamba piliwukwa nyaangit vilaa yelavik kiyangwuk. Wungi vak kat lavu nyingamba piliwukowun.

### *KRAIST NJAMBWI NYANAT TINDA VAT VININ*

<sup>16</sup> Nina njambwi nyan Jisas Kraist Godna nyanat tiga kwondumba yaiga vak ana woseka kwo ngwuk kat walinin. Godna nima nyanat tinda vak nina minimba vinin. <sup>17</sup> Nina nyaek God Jisasna si kwutaa katsonda njimbla tinin. Nya vla sila timbumba liga kwundi Jisas kat wasanda wandi. Wan nyan wuna nyana. Ndi kat nima solat siligowun waa wandi maa wuka linin. <sup>18</sup> God nduwimba ta wokelaa tiga wasandanda nyaangit wutnin. Nat nimba wutna walina nyaangit ana wuka ligandi. Tamba la profet vina vak vla piliwutndi.

<sup>19</sup> Tamba la profet njambwi nyan yaiga vak kat lavu nyingamba piliwutnja nyaangit vilaa ndi woseka ana piliwutndi waa waliganin. Ngwutno ndina nyaangit awuk ngwula. Ndina nyaangit kulun walaa liga viltiga lam vla ligandi. Jisas yandi maa awangin vla silindi, vigiyangwuk. Vilaa ndi njambwi nyana waa ngwutna maawupmba yelavika ligiyangwuk. <sup>20</sup> Kita nda nima nda. Yelavikiyangwuk. Tamba la God wan nyaangit lavu nyingamba piliwutnja nyaangit nin vlilaga ndina angwa nina maawupmba ana yelavikiyanin. <sup>21</sup> Ndi ndina maawupmba ana piliwutndi. Ndina maawupmba Godna waagan ngwandindi maa God waa nyaangit lavu nyingamba piliwutndi.

## 2

### *WOSEKA WALIGA PROFETNA KAVLE VAT*

<sup>1</sup> Tamba nat nimba yalaa Juda kat. Wungi vat tiga nimbo ndino wupma ngwuk kat yaigandi. Ndi ngwuk kat woseka wanjeya nyaangit wukngweyan ngwula maawut kavle yigiyandi. Ndi kat kwunakna njambwi nyan kat ndi kai waligandi. Ngi kat tiga God ndi kat siga viyagandi. Ndi kat siga viyavat tidneya njimbla ndi ana viga wuka ligiyandi.

<sup>2</sup> Nima sakwat nimba ndina kavle nyaangit wutaa ndina kwupmba yigiyandi. Kavle vat yiga yetinja vak kat vilaa nat nimba waigandi. Ndi Godna mbaapma nimba kavle vak yiga yetiligandi waa njika waigandi. <sup>3</sup> Wundi nimba ngwula wenga nda klavat ngwuk kat woseka waigandi. Ndi kat vilaa siga nagundeya njambwi nyan tamba laataa tigandi. Ndi kat siga viyandeya nyan ndina kavle vat tamba viga ligandi.

<sup>4</sup> Tamba la ensel kavle vat yindi maa God ndi kat siga viyandi. Ndi kat kwutaa ya vitiga kavamba sandandi. Mbambala ndi kat man taamba sangindi, kulun wala liga kavamba tigandi. Ngini yaiga nandinya kat God ndi kat siga nagundeya nandinya kat kawiga ligandi. <sup>5</sup> Tamba la kavle yeti nimba kat God ndi kat ana sigiyowun waa ana wandi. God wandi maa nima ngu lumataa ping waa wokendi, ngu kigiyantndi. Noagwi nat sila vili nimbo mina kwuka njaambitmba kwo wuleilaa tindi. Noa ndi God waa apma nyaangit mbuta nyana. <sup>6</sup> Wumbit kavle ngepma Sodom Gomora kat God ya sandandi ngega yaa aywaa ya vitndi. Nat kavle nimba Sodom Gomora kat ya vita vak vilaa vaaka liga yelavikiyandi. God kavle nimba kat sigiyandi waa vaaka tigiyanidi. <sup>7</sup> Kita nyan kat mina kwutaa kalindi. ya ndi kat ana vitndi. Ndi apma nyana. Ndina si Lot. Kavle vat yiga God waa nyaangit wutapman yetinja vak kat vilaa Lot ndi kat nima maawut yelavika lindi. <sup>8</sup> Ndinogwinana yetindi. Apma nyana. Nandinya nandinya yilinja kavle vat vilaa mbutinja kavle nyaangit wutaa ndi kat nima maawut yelavika yetindi. <sup>9</sup> God ndi kat yelavika liga nimba kat ndi kat kwutaa kalindi maa kavle vak kat kwagalagiyandi. Ndi kat Godna maawut ana tiviligandi. Kavle nimba ndi kavle vak kat ana kwagalgiyandi. God ndi kat kai wandi. Ngini ndi kat siga nagundeya nandinya God ndi kat sigiyandi. Ndina maawut ana tiviligandi. <sup>10</sup> Wundi woseka waliga nimba God kat kai walaa ndina mbangi wwaiga kavle vat mina God kat kai walaa ndina mbangi waiga kavle vat mina yelavika tigiya nimba kat God ndi kat sigiyandi. Wundi woseka waliga nimba nin apma nimba nin waa woseka waligandi. Njambwi nimbana nyaangit ana wuka ligandi. Nin enselna kwupmba tiganin waga ana yelavika ligandi. Ndi ensel kat njika waligandi. <sup>11</sup> Ensel ndi kat kwulatigandi. Ensel njambwi nimba ndi. Ndi ensel kat njitndi maa ndi ensel Godna mindama sambimba liga ana awat njitigandi.

<sup>12</sup> Wundi nimba ndina kavle maawut tiga vapmba yetigandi. Ndi ndunyan valiliga kwapimba yetiliga nda vla ligandi. Wundi kwapimba liga kavle nda ndinyangu ndi kat vilaa vatnyaligandi. Nat angwa vat kat yelavika ligandi. Yelavitapman tinja angwa vak kat kwusisiliga njitigandi.

Kwapimba yetiga kavle nda kat vatnyanjeya vla ndino wupma God ndi kat vatnyagiyandi. <sup>13</sup> Nat nimba kat kavle yindi, awat ndi kat God kavle vat ygiyandi. Ndina mbangi wup ana yiligandi. Ndina mbangi waiga kavle vat wutaa kapmba kavle vat yiligandi. God kat yelavika yaa yisolaa nao kiga tingwa njimbla wundi nimba kita vat kiligandi. Kiga liga ndi kavle savle yiligandi. Kavle savle yilinja nglambio ligangwuk aywaa. Nat nyan kat kiginda nao kat kwivak kat ana yelavitigandi. Ndina kapma kiligandi. <sup>14</sup> Sik yambisik yiliga taagwa kat mina vivat yelavika tigandi. Kavle vat ngiyambak yina waa ana waligandi. Tagula maawut yelavitaapman tiga nimba kat kalindi maa kavle vat yiligandi. Nat nimbana nda klavat maawupmba yelavika ligandi. God ndi kat sigiyandi. <sup>15</sup> Ndi apma yambi kwagalalaa siliwokna nimba vla tigandi. Ndi tamba la nyan Belam Beona nyan ndi sanya klavat kavle vat yindi. Yinda vla ndino wupma yiligandi. <sup>16</sup> Belam kavle vat yilindi, vilaa ndina donki kwunimba ndi kat kai walaa kavle vat yivat yindeya yambi ndi kat tivindi.

<sup>17</sup> Wundi kavle nimba ngu litndi mala kwo la waangu vla ligandi. Meik kulun walaa lindi, mwuk viyandi, meik ana ndaigandi. Wundi nimba wupma vla liga nimba ndi. Nimamba kulun wala liga kavamba ndi kat taagavat God wun kava tamba kwutndi. <sup>18</sup> Nin apma vat yiga yetineya vak viga liganin waa woseka waligandi. Tungwengwan yiga yelavika waliga nimba ndi. Nat nimba mbambala glei kavle vat kwagalalaa ligandi. Mbambala glei kwagala nimba kat ndi waligandi. Ngwutna mbangi waiga vapmba ngwuk yeti ngwula waa waligandi. <sup>19</sup> Ngwutna mbangi waiga vapmba yetingweya njaambiya ngwuk kat ana viga ligiyandi. kwo ligiyangwuk waa woseka waligandi. Ndi ana kwo liligandi. Ndina kavle vat ndi kat viga ligandi. Ndina yetiga kavle vak kat ana alisiga kwulatigandi. Ngi kat tiga ndi kat viga tigandi. <sup>20</sup> Nat nimba nin kat kwunata njambwi nyan Jisas Kraistna nyaangit wutaa kipmana kavle vat kwagalanjeyan apma vatna. Kipmana kavle vat kwagalalaa wundi nimba waiga kavle nyaangit wutaa ndina kwupmba yinjejan kavle vatna. Tak njambwi nyan Jisas Kraistna nyaangit wutapman tinjan kavle vat tindi wundi nimba. Jisasna nyaangit wutaa at ngini kai wanjejan nimamba kavle savle tigiyan. <sup>21</sup> Apma vat yiga yetineya vak kat wutapman yigenjan kavle vat yigendi. God waa nyaangit wutaa kai wanjejan nimamba kavle savle yigiyandi. <sup>22</sup> God waa nyaangit wutaa kwagalanjeyan walaa mbak kat walinja nyaangit vla tigiyan. Waala mbak kat kupma waligandi. Waala ngwiyalaa ak yiga kiligandi. Mbak

kat tamba ngu njangindi maa yiga kipmamba pagandi waa waligandi mbak waala kat.

### 3

#### *NJAMBWI NYAN YAIGANDI*

<sup>1</sup> Wuna ali nimba kan piliwukwa pas vililik wan pasa ngwuk kat piliwukwa. Ngwutna maawut kwunapmak pas vililik piliwukwun. Piliwukwa nyaangit vliaa apma maawut yelavipmbangwuk walaa wawun. Piliwukwa nyaangit tamba wukngwuk. Vilaa yelavipmbangwuk walaa piliwukwun. <sup>2</sup> Tamba la God waa nyaangit lavu nyingamba piliwuta nimba piliwukna nyaangit kat yelavik ngwula. Nin kat kwunakwa njambwi nyan wandi maa aposel ngwk kat yiga mbutnja nyaangik kat yelavik ngwula.

<sup>3</sup> Kita nda kat tak avi ngwula. Ngini ligiya nandinya mbangi waiga vapmba yiga yetiga nimba ngwuk kat yalaa ngwuk kat kwusisiliga waigandi. <sup>4</sup> Kwusisiliga waigandi. Njambwi nyan yaigowun wandi? O. Ana wandi. Ndi andamba tigandi. Ana viga liganin. Nina ngwak walanga tiga tamba kiyandi. God kipma kwutndi maa kwanda kwanda tiga liga mandip vak ana lindi. Kita vak mina lindi. Ngini tilina kita vat mina tigiyanidi. Njambwi nyan ana yaigandi. Yalaa mandip vak ana kwukiyandi waa kwusiwiliga waigandi. <sup>5</sup> Tamba la kita nda kat kai wandi. Tak God kipma kat kavle yindi. Tamba God wandi maa nyinangwut kipma kak kiyandi. Tamba kipma ngumba liga wiyalaa nindi ngumba tindi. <sup>6</sup> Tiga liga god ngu kat wandi maa ping waa wokendi, ndu lakwa aywaa ngu kigiyatndi. <sup>7</sup> Mbambala viga lina nyinangwutno kipma ngini God wandi maa aywaa ya vikiyandi. Mbambala God kawiga ligandi. Kavle nimba kat siga naguga sindeya nandinya kat kawiga ligandi.

<sup>8</sup> Nima sakwat nandinya kwo kawiga tigandi waa yelavika liganin. Ana ngega yalaa kale nimba kat sigiyandi waa ke yelavika tingwa. God ndimwe kat nagindeya vat nino ndimwe kat nagineya vat kapma kapma vat tigandi. God nagindeya vat kingiyandi. Kita nandinya ndimwe 1,000 kita vana waa nagiligandi God. Nin wupma kai. Wan vak ngwutna maawut ke tivindi, tingwa. Yelavika ali ngwula. <sup>9</sup> Wun kavle nimba kat sigiyowun waa God wandeyan ndi sigiyandi. Ana maawut yelavitapman tigiyanidi. Ndi ana sigiyandi vak ana nglaatndi. Kavle vatna. ndinyangu kavle yivak kat God kai wandi. Ngi kat tiga ndi kat tiga mandip maawut sitnjangat yelavika kawiga tigandi.

#### *NYINANGWUT KIPMA NGHIGIYANDI*

10 Ngayna nda sikwutiga nyan pagwuga wuleinda vla njambwi nyan yaiga nandinya wupma pagwuga yaigandi. Wan nandinya nima kak yandi maa nyinangwut ngiligiyandi. Nyinangwupmba liga singwut ya vitndi, aywaa ngiligiyandi. Kipma, kipmambaliga nda aywaa ndino ngiligiyandi. 11 Kan vilingwa nda ngini aywaa ngiligiyandi. Wungi kat tiga wan nda kat nimamba ke yelavikngwa. Wan nda kwagalalaa God kat mina yelavika ali ngwula. 12 God kat mina yelavika God yaiga nandinya kat mina nima yelavika kawiga ali ngwula. Godna njivwa nima vat kwutingweyan kwiyatapman yaigandi. Wan nandinya nima ya vitandi maa nyinangwut singwut aywaa ngiligiyandi. 13 Tak God wandi.

nyinangwut kipma ngilindi maa ngini mandip kupi nyinangwut kipma kwukiyowun. Kan kupi nyinangwu kipmamba tigiya nimba apma apma njivwa kwuka apma vat mina yiga yetigiyandi. waa wandi God. Wan yaiga nda kat nin kawiga tiganin.

#### *NIMA NYAN KAT KAWIGA ALI NGWULA*

14 Wuna ali nimba ngwuk. Njambwi nyan yaiga nandinya kawiga liga kavle vak wagalalaa apma vat mina yelavika yetin ngwula. Wupma yetingweyan ngwuk kat God vilaa apma nimba ndi waa walaa ngwuk kat ana waleagiyandi. 15 Kavle vak kwagalalaa mandip maawut sikngwangat God kawiga ligandi. Kawiga liga ngini yaigandi. Wan kawiga linda vat vingwangat ngwuk kat wowun. Nina mbaapma nyan Pol ndino wupma lavu nyingamba piliwutndi ngwuk kat. God ndi kat apma maawupmba kwindi, piliwutndi. 16 Njambwi nyan yaiga vapmba piliwukwa nyaangit vla ndino wupma piliwutndi. Pol piliwutna nat nyaangit pagwula liga nyaangit vla tigandi. Kavle maawut tiga nimba Pol piliwuta nyaangit vilaa Pol piliwuta angwa nyaangit kingiyan ndi waa woseka waligandi. God wandi maa piliwutnja nima sakwat nyaangit kat vilaa wupma woseka waligandi. Wupma woseka wanjangat God ndi kat sigiyandi.

17 Wuna ali nimba ngwuk. Wan vak tamba aywaa viga ligangwuk. God waa nyaangik kat kai waliga nimba waiga nyaangik kat ke wukngwa. Wan kavle nyaangitna. Ndina nyaangit wukngweyan apma vat yetingwa vak kwagalalaa kavle yigiyangwuk. 18 Nin kat kwunata njambwi nyan Jisas Kraistna angwa vak nimamba yelavika ali ngwula. Nin kat awagapma kwilinda vak nimamba yelavika ali ngwula. Nin kat awagapma kwilinda vak nimamba yelavika lai ngwula. Ndi apma vat tiga nyana. Apma vat tilinda vak njimbla njimbla tigiyandi. a liga ana kavle yigiyandi. Kwo ligiyandi.

# 1 JON

## JON PILIWUTA KITA WAN PAS

### *APMA VAT YINEYA VAK KAT KWILIGA NYANA*

<sup>1-3</sup> Ngwuk kat Jisas Kraist kat mbupmak yigowun. Tamba nat nimba kat mbutnja nyaangit ngwuk kat mbupmat yigowun. Tamba wan nyaangit tindi, ndi kat mbutndi. Kwo nyaangit ana ndi. Jisas Kraist kat nina minimba kwuka vinin. Ndi kat viga kitamba yetinin. Ndi apma vat njimbla njimbla yineya vak kat mbuka kwilinda vak wuka vinin ndi kat. Wan vak mbuka kwilinda vak ndina nyaeknanamba klanda vatna. Wungi kat tiga wan vak ngwuk kat mbutigowun. Mbutuwa nyaangit wutaa ngwutna maawupmba yelavika yetingweyan kita vat yetigiyandin. Nin Godnonala ndina nyan Jisas Kraistnonala kita vat yetiliganin. <sup>4</sup> Mbutuwa nyaangit wutaa ngwutna maawupmba yelavika yetingweyan nolin ngwandiga solat siweya vat nima vat yigiyandi.

### *GODNA VAK APMA VAK MINA LIGANDI*

<sup>5</sup> Ngwuk kat mbutuwa nyaangit Kraistnanamba klalaa mbupmat yigowun. Wan nyaangit kingiyan. Godna vak apma vak mina ligandi. Kavle vat ana ligandi. <sup>6</sup> Kita nyan kavle vapmba yetiga liga Godnonala kita vat yetiligowun waa wandeyan woseka waigandi. Woseka waga kavle vat yiga yetigiyandi. <sup>7</sup> God tiga vla yetindeyan Godna yelangi nimbonala kita vat yetigiyandi. God tiga vla yetindeyan Godna nyan Jisas kwuta njivwa dina kavle vak yiga yetinda vak aywaa silimbwigiyandi.

<sup>8</sup> Kavle vak yetiliga nyan ana wun. Apma vat mina yetiligowun waa kita nyan wandeyan di apma maawut ana yelavika ligandi. Woseka waligandi. Woseka walinda nyaangitmba ndina maawut kavle vat mina yelavika ligandi. <sup>9</sup> Wun kavle vat mina yiga yetiligowun waa kita nyan God kat wandeyan ndina kavle vak kat God ngwaat siga kwunakiyandi. Ana kwunakiyowun waa God ana wandi. Wan apma vat yigiyandi. Kavle vak kat silimbwigiyandi. <sup>10</sup> Kavle vat ana yiga yetiligowun waa kita nyan wandeyan God woseka waliga nyana wandeya nyaangit vla ligandi. Wan kavle nyaangit waa nyan God waa nyaangitmba ana waligandi. God waliga nyaangit wan wupma walinda nyaangitna. Ndinyangu aywaa kavle vat mina yetiligandi waa God waligandi.

## 2

*KRAIST GODNA KIMBUK MAAWUK KAT KWUNATIGANDI*

<sup>1</sup> Ngwuk wuna apma nyangu ngwuk. Kavle vat yilingwangat kai waa ngwuk kat wan nyaangit piliwutigowun. Ngwutna kita nyan kavle vat yindeyan nimamba ke yelavika lilingweya. Nin kat tiga God kat ngambuliga nyan Jisas Kraist ngiliga. Ndi apma vat mina yiga yetiliga nyana. <sup>2</sup> Ndi nina kavle vak kat wenga kwiga Godna kimbuk maawut kwunatndi. Nina kavle vak kat mina ana kwunatndi. Kipmamba ngepma ngepmamba liga nimbana kavle vak kat aywaa kwunatndi.

<sup>3</sup> Kita nyan Godna si wuka ndina mindama viga tinda vak anda vapmba vigiyadi. Wupma vigiyandi. God waa nyaangitmba yetigiyaa nyan ndi Godna si wuka ndina mindama viga liga nyana. <sup>4</sup> Godna si wuka ndina mindama viga ligowun waa kita nyan walaa God waa nyaangit kat kai wandeyan wan nyan woseka waliga nyana. Woseka walinja vapmba waligandi. <sup>5</sup> Kita nyan God waa vapmba yetindeya ndi God kat apma vapmba woviyaguga lindi. God waa vapmba yetindeyan ndi Godnonala kita vat tindangat vigiyandi. <sup>6</sup> Kita nya Godnonala kita vapmba yetigowun waa walaa Jisas yeta vap vla yetindeyan nglatndi.

*KUPI NYAANGITNA*

<sup>7</sup> Wuna apma nimbangwuk kat kapma vat tiga nyaangit ana piliwutigowun. Tamba la nyaangitna piliwutiwa. Tak wan nyaangit wukngwuk. <sup>8</sup> Ngwuk kat nat samat kupi nyaangitna piliwupmak yiwa. Wan kupi nyaangitmba yetiga tat Jisas yalaa ngwuk kat apma vat yindi. Apma vat yinda vat kulun waa kavamba liga kembanda vak vla ligandi. Nin kat kulun wala la kavle vat tamba ngilivat yigandi. Apma vat tamba yandi. <sup>9</sup> Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kat kai walindeyan ndi kulun waa kavamba yetiliga nyan vla ligandi. Wun apma vapmba yetiligowun waa wandeyan ndi woseka waigandi. <sup>10</sup> Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kat kwunaka woviyaguga lindeyan ndi wan nyan kamba liga kavamba yetiliga nyan vla ligandi. Ndi kavle vak ana yetiliga nyana. Ndinai yetiliga vak wan nat nimbana maawut ana kavle yigiyandi. <sup>11</sup> Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kat kai walindeyan ndi kavle maawut yelavika yetiliga nyana. Apma vat yindeya yambi kai. Mini kiya la yetiliga nyan vla ligandi. Apma vat yiga yetindeya yambi kat ana viligandi.

<sup>12-14</sup> Ngwutna nat nimba mat nyangu vla ligangwuk. God Jisas kwutna njivwa vilaa ngwula kavle vat yilingwa vat yilingwa vat silimbwindi. Gwuk God kat viga ligangwuk. Mbambala nglei ngwula maawupmba wan vak klangwuk.

Ngwuk kat piliwutigowun. Ngwutna nat nimba nima nimba vla ligangwuk. Tamba la nyan God ndina si wuka ndina mindama viga ligangwuk. Ngwutno ngwuk kat piliwutigowun. Ngwutna nat nimba kwandi nyangu vla ligangwuk. Ngwuk Seten kat kwulakngwuk. Ngwuk kwonduo liga nimba ngwuk. God waa nyaangit ngwula maawupmba ligandi. <sup>15</sup> Wan kipmamba liga vak kat nimamba ke yelavika yetiga. Kita nyan wan kipmana vak kat nimamba yelavika yetindeyan God kat nimamba ana yelavik kiyandi. <sup>16</sup> Wan kipmana vat kingiyan. Kavle nda klavat walinja vat. Kavle vat vivat walinja vat. Wun nima nyan wun wun apma vat yetiga nyan wun waawalinja vat. Wan vak God kwiya vak ana ndi. Kipmana vatna. <sup>17</sup> Kipmana vat ngini aywaa ngiliga yiga kwo vatnat tigiyandi. Klavat walinja vat ngini ngiliga yiga kwo vatnat tigiyandi. Kita nyan God waa vapmba yetindeyan wan nyan njimbla njimbla apma vat tigiyandi.

### *KRAIST KAT KAI WALIGA NYANA*

<sup>18</sup> Wuna nyangu, kipmana vat ngiligiya njimbla tamba ngwaya. Kraist kat kai waiga nyana yaiga njimbla tamba ngwaya. Wupma wukngwuk. Mbamala nima sakwat nimba Kraist kat kai waligandi. Ndina vak vilaa kipmana vat ngiligiya njimbla tamba ngwaya waa yelavitigangwuk. <sup>19</sup> Kraist kat kai waliga nimba tat ninagwinala yetindi. Nina mbaapma nimba ana ndi. Kwo nimba ndi. Nina mbaapma nimba tiga yinjan nin kat ana kagalgedi. Nin kat kwagalan-jangat vilaa nina mbaapma nimba ana ndi waa winin.

<sup>20</sup> Gwuk kapma vat tiga nimba ngwuk. Godna waagan ngwuk kat taviga apma maawut kwindi. <sup>21</sup> Ngwuk Godna vak ana viga ligangwuk waa ana waigowun. Viga ligangwuk. Godna vak woseka waa vak ana ndi waa viga ligangwuk. Wungi kat tiga ngwuk kat piliwutigowun.

<sup>22</sup> Jisas God waa nyan ana ndi Kraist ana ndi waa waliga nyan ndi woseka waliga nyana. Ndi Kraist kat kai waliga nyana. Godnogwi ndina nyan kat kai waliga nyana. <sup>23</sup> Jisas God waa nyan ana ndi waa kita nyan wandeyan-wan nyan Godnonala kita vak ana yetiligandi. Jisas God waa nyana waa kita nyan wandeyan wan nyan Godnonala kita vat yetiligandi. <sup>24</sup> Tak wukngwa apma nyaangit ngwutna maawupmba taaga. Wan apma nyaangit ngwula maawupmba lindeyan Godnogwi ndina nyanonala kita vat yetigiyangwuk. <sup>25</sup> Tak God nin kat wandi. Njimbla njimbla apma vat yetingweya vak gwuk kat kwigiyowun waa wandi God.



<sup>26</sup> Nat nimba ngwutna maawuk kat kavle vat yivat wandi. Ngwutna maawut kwunapmak kat kdinai yetiga vak ke viga waa ngwuk kat piliwutigowun. <sup>27-28</sup> God dina waagan gwuk kat kwindi, tavilaa ngwula maawupmba ligandi. Wun manda kat ngwula maawuk kat kwunapmak piliwutigowun. Godna waagan ngwula maawuk kat kwunaka gwuk kat apmavat aywaa simagaligandi. Ngwuk kat simagalinda vak woseka wa vak ana ndi. Savagu liga vatna. Ngwuk kat simaganda vapmba ndinogwinala kita vat yeti. Kita vat yetingweyan yaiga njimblamba ngwutna mbangi wup ana yigiyandi. Ndi kat viga an vakiyangwuk. <sup>29</sup> Jisas Kraist apma vat mina yetilindi. Viga wutigangwuk. Kita nyan apma vat yetiliga ntyan tindeyan Jisas Kraist njanga nyanat tigandi waa viga wutigangwuk.

### 3

#### *GODNA NIMBA*

<sup>1</sup> God nin kat wuna nyangu ngwut wandi, ndina nyanga vla liganin. Nin kat viga woviyaguga lindangat wuna nyangu ngwuk waligandi. Wanda vak kat ngwuk yelavik ngwula. Tak Jisas yandi, kipmamba la kwo nimba yilinda vak ana viga lindi. Wungi kat tiga mbambala nin ndina yelangi nimba yilina vak ana viga ligandi. <sup>2</sup> Kita mbaapma nimba, mbambala nin Godna nyangu nin. Ngini tineya vak ana viga liganin. Kita nda mina viga liganin. Kraist yaiga njimbla Kraist tiga vla tigiyanin. Wan njimbla Kraist yilinda vat viga ligiyanin. <sup>3</sup> Wan yaiga vak kat maawumba yelavika yetineyan apma maawut yelavika ligiyanin. Kraist yelavika liga vla yelavika liganin.

<sup>4</sup> Kita nya kavle vat yiga yetilindeyan dni God kat kai waliga nyana. Kavle vat yilinja vak God kat kai walinja vat kita vatna. <sup>5</sup> Jisas kavle vak yiga yetilinja vak kat kwunapmat yandi. Viligangwuk. Ndi kavle vak yiliga nyan ana ndi. <sup>6</sup> Kita nyan Kraistnogwinala kita vat yetindeyan kavle vat ana yiga yetiligiyandi. Kita nyan kavle vat yiga yetilindeyan ndi Godna si wuka ndina mindama ana viga ligandi. Godna vak ana viga ligandi.

<sup>7</sup> Mat nyangu, ngwutna maawut nat nimba yaa kavle yilandi. Kita nyan apma vat yiga yetilindeyan God ndi kat wunai liga vla ligamin waa waigandi God. Wan nyan Kraist tiga vla liga nyana. <sup>8</sup> Kavle vat yiga yetiliga nyan ndi Setena nyana. Ndina njambwi nyan Seten tamba la njimblakavle vak mina yiga yetilindi. Kan njimbla nimbun. Seten yeta kavle vak kat Godna nyan Jisas kwulapmat yandi. <sup>9</sup> God njanga nyan kavle vat ana yiga yetiligiyandi. Ndi Godna vak ndina maawutmba ngwandilaa ligandi. God ndi kat njanda mandit maawut

klandi. Wungi kat tiga kavle vat ana yiga yetiligiyan di. <sup>10</sup> Yiga yetilinje ya vak kat vilaa siga nagugiyani. Anda nimba Godna nimba. Anda nimba Setenana nimba waa siga nagugiyani. Kavle vat yiga yetiligiya nyan Godna nyan ana ndi. Ndina kita mbaapma nyan kat kai waliga nyan ndi Godna nyan ana ndi.

*AWAT SOWAT KWUNAKA WOVYAGUGA ALI*

<sup>11</sup> Awat sowat kwunaka woviyaguga lineyan apma vala. Wan nyaangit tak wutingwa nyaangitna. <sup>12</sup> Wupma Ken ya vak vla ke yiga. Ndi kavle nyana. Ndina yakwa ndu kat vatnyandi. Manda kat ndi kat vatnyandi. Ken ndinai yila vat kavle vatna. ndina sambu yila vat apma vatna. Ngi kat tiga nyambwun laataa sambu kat tipmwigwula yiga vatnyandi.

<sup>13</sup> Mbambala kimpamba liga kwo liga nimba kwutingwa njivwa kat kai waa tipmwigula yiga ligandi. Ngwuk nima sakwat vak ke yelaitiga. Wan vak ndinai ya vatna. <sup>14</sup> Nin nina kita mbaapma nimba kat kwunaka woviyaguga liganin. Kavle vat yetilinja vak kwagalaa apma vat yetilinja vapmba yetiliganin waa yelavitiganin. Anda vapmba viga yelavitiganin. Kita mbaapma nimba kat woviyaguga linangat viga yelavitiganin. Kita nyan nat nyan kat kwunaka woviyaguga tilapman yindeya dni kavle vat yetiliga nyana. <sup>15</sup> Kita nyan ndina kita mbaapma nimba kat kai wandeyan wan nyan ndu nyan vatnya liga nyan vla ligandi. ndi njimbla njimbla ama vat yetnijeya vak ndina maawupmba ana kwutaa ligandi. <sup>16</sup> Woviyaguga linja vatna angwa kingiyan. Jisas woviyaguga nin kat tiga kiyandi. Ngi kat tiga nat nimba kat kwunapmak tiga kiyaneyan wovuna. <sup>17</sup> Kita nyan nima sakwat do lindi. Ndina kita mbaapma nyan kwanda kwanda nda lapman nyana. Ndi kat kwivak kat kai wandeyan God nin kat woviyaguga linda vamba ana yiligandi. <sup>18</sup> Mat nyangu, nat nimba kat kwunapmak kat kwundimba kwo mbak walanin. Ndi kat kwunak kiyani.

*GOD KAT ANA VAAKIYANIN*

<sup>19</sup> Nat nyan kat kwunatneyan nin apma vat tiganin waa yelavik kiyani. God yetina vak kat ana kai waigandi waa yelavik kiyani. <sup>20</sup> Nina maawut waiga nyaangit min kavle nyan min waa wandeya nyaangik kat ke wuka. God waiga nyaangit mina awut. ndi njambwi nyana. Nina maawutmba liga waiga vat nima vak ana ndi. <sup>21</sup> Nina maawupmba liga kavle nyaagit min kavle nyan min waa walapma yindeyan wovuna. Ngi kat tiga God kat ana vakiyani. <sup>22</sup> Godnanamba waganeya da klaiganin. Ndinai waa nyaangitmba yetiga ndinai yelavika liga vapmba yetineyan waganeya nda klaiganin. <sup>23</sup> Ndinai waa nyaangit kingiyan. Godna nyan

Jisas Kraist kat gwutna mbangi wiyo waavi taakandeyan wovuna. Awat sowat kwunaka woviyaguga ali ngwula waa wandi God. <sup>24</sup> Wan nyaangitmba yetineyan Godnogwinala kita vat yetigiyanin. Wan nyaangitmba yetineyan nin kat kwinda waagan nina maawupmba ligiyandi. Godna waagan nina maawupmba lindeyan Godnogwinala kita vat yetina vak viliganin.

## 4

### *ANDA NYAANGIT GOD WAA NYAANGIT. ANDA NYAANGIT KRAIST KAT KAI WALINJA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Wuna nyangu, wukngwa nyaangit aywaa ke maawupmba kwutaa yetiga. Wan nyaangit Godna nyaangitna? E? Godna nyaangit ana ndi? Waa maawupmba yelavik ngwula. Nima sakwat nimba kipmamba ligandi. Wun God waa nyaangit kiyaliga nyan wun waa woseka waligandi. <sup>2</sup> Ngwuk yelavikngwuk. Anda nyaangitna Godna nyaangit. Godna nyan Jisas Kraist yalaa ndinyanguna mbangi klalaa kipmamba lindi waa wanjeyan Godna nyaangitna waa yelavik kiyangwuk. <sup>3</sup> Kita nyan yandan wan nyaangit ana mbutndi Godna nyaangit ana ndi. Ndina nyaangit Jisas Kraist kat kaiwalinda nyaangitna. Jisas Kraist kat kai walinja vak ngini yaigandi waa wowun gwuk kat. Wan vak mbambala samat tamba yandi.

<sup>4</sup> Mat nyangu ngwuk Godna nyangu ngwuk. Ngwuk Jisas Kraist kat kaiwaliga nimba kat ngwuk kwulak kiyangwuk. Ngwula maawupmba liga nyan nima nyana. Ndina maawupmba liga nyan mat nyana. <sup>5</sup> Ndi wan kipmana nimba ndi. Ndi kipmana vat mina ngambuligandi. Wan kipmamba liga kwo nimba ndinai waligavat wutigandi. <sup>6</sup> Nin Godna nimba nin. Godna nimba ninai waliga nyaangit wutindi. Kita nyan ninai waliga vak wutapman yigiyaa nyan Godna nyan ana ndi. Nin yelavik kiyandin. Kandana apma maawut tiga nyan. kandana kavle maawut tiga nyan. Wutnjeya nyaangit wutaa yelavik kiyandin. Ndi kana nyaangitna wutnjeya waa yelavik kiyandin.

### *GOD WOVYAGUGA NAMWIYA NYANA*

<sup>7</sup> Wuna nyangu, ngwuk awat sowat woviyaguga ali ngwula. Awat sowat woviyaguga lineya vat God kwiya vatna. Kita nyan nat nimba kat woviyaguga lindeyan wan nyan Godna nyana. <sup>8</sup> Kita nyan nat nimba kat woviyaguga lilapman yindeyan Godna nyan ana ndi. Ndi God woviyaguga yeta vak vla ana yetilindi. God woviyagu namwiya nyana. <sup>9</sup> Tinda vak nin kat simogwiligandi. God tamba ndina kita nyan kat kipma ay wandi mala ngaga yandi. Apma vat tineya

vak simagavat ngaga yandi. God ndi kat ay wandangat nin kat woviyaguga linda vak viliganin. <sup>10</sup> Nin God kat ana nimamba woviyaguga linganin. God nin kat nimamba woviyaguga ligandi. Woviyaguga lindangat ndina kavle vak yiga yetinja vak kat wuna kimbuk maawut mina lak yiga kwunak wandi mala ngaga yandi. <sup>11</sup> Wuna nyangu, God nin kat nimamba woviyaguga lineya vat nglaatndi. <sup>12</sup> Kita nyan ana God kat viga ligandi. Awat sowat woviyaguga lineyan God nina maawupmba yetiligandi. God nina maawupmba liga nat nimba kat kwunapmak kat yiliganin ndinai waa nyaangitmba. Waa nyiingitmba.

<sup>13</sup> Anda vapmba Godna yelangimba yiga tineya vak vigiyanin. Anda vapmba God nina maawupmba yalaa tindeya vak vigiyanin. Ndina waagan nin kat kwindi. Ndina waaganwan vak nin kat simogwiligandi. <sup>14</sup> Kipmamba liga nimba kat kwunapmak kat God ndina nyan kat kwindi. kwindi, yandi mala vinin. Vina vak mbutiganin ngwuk kat. <sup>15</sup> Jisas Godna nyana waa kita nyan wandeyan God ndina maawupmba yetiligandi. Ndi Godna yelangimba ligandi. <sup>16</sup> God ya vak vilaa God nin kat woviyaguga linda vak kat viliganin. God nin kat woviyaguga linda vak kat wutaa nina mbangi wiyo waavi laagaligandi. God nin kat woviyagu namwiya nyana. Kita nyan nat nimba kat woviyaguga lindeyan ndi Godnonala kita vat yetiligandi. God ndina maawupmba yetiligandi. <sup>17</sup> God nina maawupmba liga nina mbangimba lindi, God kat woviyaguga liganin. God tiga vla tiga nimba nin. Ngi kat tiga yaiga nandinya God siga nagugiya nandinyamba God kat ana vakiyanin. <sup>18</sup> God kat maawupmba yelavika woviyaguga lineyan nina mbangi ana vak vak yigiyandi. God kat woviyaguga lineya vak vatinjeya vak kat kwulatigandi. God wun kat sigiyandi waa waiga nyan ndi vakiyandi. God wun kat woviyaguga ligandi waa waiga nyan ndi ana vakiyandi.

<sup>19</sup> God kat kwo ana woviyaguga liganin. Tat nin kat woviyaguga lindangat tiga awat ndi kat woviyaguga liganin. <sup>20</sup> Kita nyan God kat wun woviyaguga ligowun waa walaa ndina wakwa nyan kat kai wandeyan wan nyan woseka waligandi. Ndina yakwa nyan kat ndina mindama kat viiga ligandi. Ndi kat kai waligandi. Mindama vilapman yindeya nyan God wan nyan anda vapmba ndi kat woviyaguga ligandi. Ana alipsiga woviyaguga ligiyandi. <sup>21</sup> Wawa nyaangit kwo ana waligowun. God wandi, waligowun. God wandi.

Kita nyan wun kat mina ana woviyaguga ligiyandi.

Ndi ndina wakwa nimba kat ndino aywaa woviyaguga ligandi.

waa wandi God.

## 5

### *GOD KAT YELAVITAA KIPMAMBA LIGA VAK KAT KWULAK KIYANIN*

<sup>1</sup> Jisas God njana nyana waa yelavikiyaa nimba ndi Godna nimba ndi. Kita nyan nina nyaek God kat woviyaguga lindeyan Godna nyangu kat aywaa woviyaguga ligiyandi. <sup>2-3</sup> God kat woviyaguga liga ndinai waa nyaangitmba yetineyan ndina nyangu kat woviyaguga ligiyandin. Kimbik vat kita vap mbit. God kat woviyaguga lineya vat. God waa nyaangitmba yetineya vak. Bit kita vat bit. God nin kat wagalanda njivwa vali liga njivwa ana ndi. <sup>4</sup> God njana nimba kipmamba liga kavle vak kat kwulak kiyandi. Jisas Kraist ninagwinala tigandi waa yelavitnjeyan wan kavle vak kat kwulak kiyandi. <sup>5</sup> Jisas God njana nyana waa kita nyan yelavitndeyan wan nyan kipmamba liga kavle vak kat kwulak kiyandi.

### *JISAS GOD NJANA NYANA WAA WALIGA NIMBA*

<sup>6</sup> Jisas Kraist ngaga yalaa ngu yagulaa tiga kiyandi. Ngu mina yaguvat ana yandi. Ngu yagulaa kiyavat yandi. <sup>7</sup> Jisas God njana nyan tindangat Godna waagan ana woseka waligandi. <sup>8</sup> Jisas God njana nyana waa mbutikandi kuvut da. Godna waagan mbutikandi. Jisas ngu yagua njimbla nyinangwutmba ligaliga kwundi wandi. Jisas kiyanda njimbla God njana nyanat tindangat vindi. Wundi kuvut nda kita nyaangit mina mbutinkandi. Mandip mandip nyaangit ana mbutikandi. <sup>9</sup> Kwo nimba waiga vat wutiganin. God waa nyaangit ndina nyaangik kat kwulatigandi. Ngi kat tiga ndina nyaangit wukiyandin. God wandi.

Jisas wunai njana nyana waa wandi. <sup>10</sup> Kita nyan Jisas kat ndina mbangi wiyo waavi laagandeyan wan nyan Jisas God njana nyana waa maawupmba yelavik kiyandi. Kita nyan God waa nyaangik kat kai wandeyan wan nyan God kat min woseka waligamin waa waliga nyana. Wan nyan God ndina nyan kat walinda nyaangik kat kai wandi. <sup>11</sup> God waa nyaangit kingiyen.

Wuna nyan kwiwun maa ngwuk kat njimbla njimbla waa wandi God. <sup>12</sup> Godna nyan kat kwutaa la nimba njimbla njimbla apma vat tindjeya vat klandi. Godna nyan kat kwutapman la nimba njimbla njimbla apma vat tinjeya vat ana klandi.

### *NJIMBLA NJIMBLA APMA VAT YETINEYA VAT KLAMIN WAA YELAVIK KIYANIN*

<sup>13</sup> Ngwuk Jisas God waa nyana waa yelavitiga nimba ngwuk. Ngwuk kat wan pas piliwutigowun. Piliwukwa nyaangit vilaa njimbla njimbla apma vat yetineya vak tamba klanin waa yelavik kiyangwuk. <sup>14</sup> Godna yelavik vapmba wagalaneyan ninai waiga vat God wukiyadi. Wutndeyan-gat nina mbangi ana kilipangi yigiyandi. <sup>15</sup> Ninai waiga vat wutigandi. Viliganin. Ngi kat tiga wagalaneya nda kwigiyandi. Viliganin.

<sup>16</sup> Kita nyan ndina kita mbaapma nyan kwo kavle vat yetindeyan wan nyan God kat wagalgiyandi. Wuna kita mbaapma nyan kat kwunak waa wagalgiyandi. Waga-landeyan God ndi kat kwunatndi, apma vat tigiyanidi. Nat nimba ana kwo kavle vat yetiligandi. Ndi God kat kai walaa kavle vat yiga yetiligandi. God kat ndi kat manda kat wagal-giyangwuk. Ndi kat ana alipsiga kwunakiyandi. <sup>17</sup> Kita nyan kavle vat yiga yetindeyan ana nglaatndi. Nat nimba God kat kai walapman kwo kavle vat yiga yetilinjeyan nima glei vat ana ndi. God ndi kat alipsiga kwunak kiyandi.

<sup>18</sup> God njana nimba ana kavle vat yiga yetilgandi. God njana nyan Jisas dina lak kwaligandi. Ngi kat tiga wan kavle nyan Seten ana ndi kat ngway tolala kwutaa ligiyandi. <sup>19</sup> Nin god njana nimba nin. Wan kipmamba liga kwo nimba kat wan kavle nyan Seten ndi kat kwutaa ligandi.

<sup>20</sup> Godna nyan ngaga yalaa nin kat apma maawut kwindi. Nin kat kwinda maawupmba Godna si wuka ndi kat yelavika liganin. Nin Godnonala kita lulu liganin. Di apma vat tiga nyana. Nin ndina nyan Jisas Kraistonala kita lulu liganin. Ndi ndino apma vat tiga nyana. Jisas Godna. Ndi njimbla njimbla apma vat tineya vak kwiliga nyana.

<sup>21</sup> Mat nyangu, waagan kait kwunatinja vak kwagala ng-wula.

## 2 JON

### JON PILIWUTA VILIK WAN PAS

#### *TAT MBUTNDA NYAANGITNA*

<sup>1</sup> Gwuk wan ngepmamba yisolaa liga Jisasna mbaap-mamba liga nimba ngwuk kat wan pas piliwutigowun. Wun njambwi nyan wun. Ngwuk kat nimamba yelavika ligowun. God waa nyaangit wuka kwutaa la nimba ndi ngwuk kat nima vat yelavika ligandi. <sup>2</sup> Wan apma nyaangit nina maawupmba tigandi. Njimbla ligiyandi. Nin ngwuk kita maawupmba tinangat ngwuk kat yelavika ligandin. <sup>3</sup> Nina nyaek God nin kat awagapma kwindi vat ninogwinala ligiyandi. Ngwaama yiga tinangat apma vat nin kat kwindi. Ndi kapma ana kwindi. Ndina nyan Jisas Kraistona ndino kwimbit. Kwimba vak nina maawupmba yelavika ligandin. Kwimba vapmba yetiga nat nimba kat woviyaguga ligandin.

#### *KRAIST WAA APMA VAPMBA YETI NGWULA*

<sup>4</sup> Ngwula nat nimba God waa apma vapmba yetilingitma yetiligandi. <sup>5</sup> Ngwuk kat kita nyaangit mbupmat yigowun. Wukngwangat mbutigowun. Mandit kupi nyaangit ana piliwutigowun. God tamba wanda nyaangitmba piliwutigowun. Wan nyaangit kingiyan. Ngwuk awat sowat woviyaguga ali. <sup>6</sup> Woviyaguga lingweya vat kingiyan. God waa nyaangitmba yeti ngwula. God tamba ana mala mbutnda. “Ngwuk woviyaguga liga yeti ngwula” waa mbutndi. <sup>7</sup> Woseka waa kavle savle nyaangit ngambuliga nima sakwat nimba nin kat kwagalalaa ngepma ngepmat yilandi. Jisas Kraist ndi ndu nyan vla livat ana yandi waa woseka waligandi. Wan nimba woseka wa namwiya nimba ndi. Ndi Jisas Kraist kat kai waliga nimba ndi. <sup>8</sup> Ngwuk yigumba ndi kat viga ligiyangwuk. Ngwuk ndina nyaangit wutingweyan wan apma vak yetingwa vak kwo vatnat tigiyan. Ngini God siga nagugiyaa nandinya ngwuk kat apma vak ana kwigiyan. <sup>9</sup> Kita nyan Kraist waa nyaangik kat kai walaa yetindeyan ndi God kat kwutaa liga nyan ana ndi. Kita nyan Kraist waa nyaangit maawupmba yelavika yetindeyan Godagwi ndina nyan kat kwutaa liga nyana. <sup>10</sup> Kita nyan Kraist waa nyaangit mbutapman mandit kavle nyaangitmba mbupmak yandeyan wan nyan kat ngwula ngayat ke kalingwa. God Min kat kwunak kiyandi waa ndi kat ke waa. <sup>11</sup> Wupma wameyan ndinai kavle yak yetiliga vak mbak klalangwuk.

#### *NGINI MBUTNDA NYAANGIT*

<sup>12</sup> Ngwuk kat nima sakwat nyaangitno ligowun. Pepawi pensilmb piliwupmak kat wuna mbangi kilipangi yiligandi. Wun ngwula mindama viga ngwuk kat ngambuvat tigowun. Ngwuk kat viwun mala awat sowat ngambuga solat siga nolin ngwandigianin.

<sup>13</sup> Ngwutnagwi wan ngepmamba liga kita mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waa waligandi.



## 3 JON

### JON PILIWUTA KUVUK WAN PAS

#### *TAK MBUTNDA NYAANGITNA*

<sup>1</sup> Wun njambwi nyan wun. Gaias kat wan pas piliwutigowun. Min kat nimamba yelavika ligowun.

<sup>2</sup> Wuna nyan, min kat yelogwen mbak vitandi apma vak yetigiyamin wa wowun. Mina maawut apma vat tigandi. Viligowun. <sup>3</sup> Min God waa apma nyaangitmba wuka yetiligamin. minagwi kita mbaapmamba la nimba wun kat yalaa apma vat yetima vat kat wun kat mbutndi. Wanja nyaangit wutaa min kat nolin ngwandiga solat siligowun.

<sup>4</sup> Mina wuna nyan vla ligamin. Wungi kat tiga God wa nyaangitmba yiga yetimangat wutaa nolin ngwandiga solat siligowun. Nat nda ana wuna maawut kwukiyandi. kwutndi, solat siga nolin ngwandigiyowun.

#### *GAIAS NAT NIMBA KAT KWUNATIGA NYANA*

<sup>5</sup> Wuna nyan. Jisasna mbaapma nimba kat kwunatima vat apma vatna. Jisasna mbaapmamba la nimba tat vilapman nimba kat kwunatima vat apma vatna. Apma vat yima vak kat God ngini awat min kat kwigiyand. <sup>6</sup> Kwunapma nimba kumba yalaa Jisasna mbaapma nimba kat yima vak kat mbutndi. Ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi. Ngi kat tiga yinjeya yambi kwunapmeyan wovuna. <sup>7</sup> Godna njivwa kwupmat yindi. Godna nyangit mbutinja nimbananamba wenga ana klalindi. <sup>8</sup> Ngi kat tiga ndi kat kwunak kiyanin. Ndi kat kwunatneyan wan apma nyaangit mbutnjeya njivwa kita vat kwutigiyandin.

#### *DAIOTREFIS KAI WALIGA NYANA*

<sup>9</sup> Minai liga Godna yelangi nimba kat tat nat nyaangit piliwutwun. Ngwula kita nyan Daiotrefis mbukwa nyaangik kat kaiwandi. Ndi wan mbaapma nimbana njambwi nyanat tivat wandi. Njambwi nyan tiwa vat ana viga ligandi. <sup>10</sup> Ngwuk kat yaweyan ndinai yiliga kavle vak aywaa mbukiyowun. Wun kat kavle vat kwo ngambuligandi. Ndina kavle vat yetilinda vak wata ligandi. Jisasna mbaapma nimba ngwuk kat yindi maa ndi kat yagwa waa ana waligandi. Yagwa waa wagia nimba kat ke yagwa waa waligandi. Ndi kat kai waa kikliligandi.

#### *DEMITRIAS APMA VAT TIGA NYANA*

<sup>11</sup> Wuna nyan, ndi kavle vak yinda vla ke yiga. Apma vat mina yiga yeti. Apma vat yiga yetiliga nyan ndi Godna nyana. Kavle vat yiga yetiliga nyan God kat ana viga ligandi.

<sup>12</sup> Ngwula kita nyan Demitrias ndi apma nyana. Ndi aywaa waligandi. Ndi apma nyana waa waligandi. Wun wuno apma nyana waa waligowun. Wun woseka waliga nyan ana wun. Viligangwuk.

*NGINI MBUTNDA NYAANGITNA*

<sup>13</sup> Wun ngwuk kat piliwukweyan nyaangit nima sakwatno ligowun. Pensimba piliwupmak kat kai wowun. <sup>14</sup> Ngwuk kat vilaa awat sowat ngambugiyanin.

<sup>15</sup> Min apma vat yeti mila. Wunagwinala liga mina ava nimba apma nandinya waligandi min kat. Minagwinala liga wuna ava nimba kat ndi kat apma nandinya awamba.

## JUT JUT PĪLIWUTA PAS

<sup>1</sup> Wun Jut wun. Kan nyaangit piliwutigowun. Wun Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Wun Jemsna yakwa nyan wun. Ngwuk Godna nimba ngwuk kat yelavitaa piliwutigowun ngwuk kat kwivat. Nina nyaek God ngwuk kat vilaa woviyaguga tigandi. Jisas Kraist ngwuk kat kwunaka viga ligandi. <sup>2</sup> God ngwuk kat miwa yiga linda vat, ngwuk kat apma maawut kwiga linda vat, ngwuk kat woviyaguga linda vat kat aywaa yelavika ali ngwula.

### *NĪMA SAKWAT VAT WOSEKA WALIGA NĪMBA NDI*

<sup>3</sup> Wuna ali nimba tak Jisas Kraist nin kat kwunatnda vak kat lavu nyingamba piliwupmak kat yelavikowun. Piliwuka liga nat vak kat yelavikowun. God ngwuk kat kwinda nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lingwa nyaangit ke kwagalangwa waa piliwupmak kat yelavikowun. <sup>4</sup> God kat kai waa tiga nimba kai walinja vak pagwuga nina mbaapma wuleindi. Ndina nyaangit kingiyan. Kavle vat yilinda vat God awagapma silimbwi tigandi. Ngi kat tiga kavle savle yiga yetineyan nyaangit kai waa woseka waligandi. Jisas Kraist nina njambwi nyan ana ndi. Ndina kwupmba yetinda vla yetilapman yineyan nyaangit kai waa woseka waligandi. God ndi kat kavle yindeya vak tamba God waa nyaangit wuta nimba ndi tamba lavu nyingamba piliwutndi. <sup>5</sup> Tamba Isrel walinja nimba Isipmba lindi. Isipmba la nimba ndi kat viga liga viyaga nima njivwa kwilindi. God ndi kat kwutaa nat ngepmat kalindi. Ndi kat kalindi maa ndi kat kaiwaliga Juda God ndi kat sindi. Kan nyaangit tamba wuka ligangwuk. Ngwula maawut wan nyaangit kat ke siliwoka tingwa. <sup>6</sup> Tamba lan ensel God kat wandi. Mina nyaangit ngini ana wuka ligiyanin. Nina maawupmba liga vapmba yelavika yetigiyanin waa wandi maa God ndi kat kwutaa man taamba sangilaa kulun wala liga kavamba yiga taagandi ndi kat. Ngini yaiga nandinya kat God ndi kat sigiyaa nandinya kat yelavka tigandi. Njsmba njimbla kavle vat tigaiyandi. Kan ensel ya vak kat ngwula maawut ke siliwoka tingwa. <sup>7</sup> Tamba la ngepma vililik Sodomogwi Gemora kat yelavik ali ngwula. Wan ngepmamba la nimba ndina ngwaymba la ngepma nimba ndino kavle ensel ya vat vla yindi. Sik yambisik yiga kavle savle yiga yetindi. God ndi kat nyinangwupmba liga ya sandandi, ngega yandi. Ngega yaa, wan ngepma aywaa ya vitndi. Va nimba ndi

yelavitndi. God kavle nsmba kat tamba siligandi waa yelavitndi. Nino yelavikiyanin. Sindi maa njimbla njimbla kavle akvamba yiga tigiyanidi. <sup>8</sup> Ngwulogwionana tiga kavle nimba ndino kavle savle tigandi. Apma vat ana tigandi. Kavle simak vilaa ndi wungi vapmba yetigandi. Njambwi nimba kat kai waa tigandi. Nyinangwupmba liga ensel kat kwusisiliga kasendi. <sup>9</sup> Ndi wuma kwusisiliga kaselinja vak ana nglaatndi. Kavle vatna. Tamba enselna njambwi nyan Maikel Setenonana kwundimba walea limbit. Moses kiyandi maa ndina sim kalivat kwundimba walea limbit. Maikel Seten kat ana kwusisiliga kaselindi. Njambwi nyan min kat kaiwandi waa Seten kat wandi. Ndi wan nimba manda kat kwusiliga kaseligandi. <sup>10</sup> Yelavitapman tinja angwa nda klavak kat kaiwaa wan nda kat kwusisiliga kasetigandi. Ndina maawupmba tindi yetinja kavle vat wungi vat mina yiga yetiga kavle yiligandi. Ndina maawut mbak waalana maawut vla tindi, yetigandi. Mbak waala kavle yigiya vla ndino wupma kavle yigiyandi. <sup>11</sup> Ndi kat kavle savle yetinja vak kat ndi kat miwa yiga ligowun. Ndi tamba la kavle nyan Ken ya vak vla yiligandi. Tamba la nyan Belem tamba wanda vla waligandi. Tamba wandi, wun kat wenga kwimeyan kavle vatna angwa vat min kat visimogwigiyowun waa wandi Belem. Tamba la nyan Kora ndina njimbwi nyan Moses kat kaiwandi maa God ndi kat sindi. Ndino ndina njambwi nimba kat kai wandi maa God ndino ndi kat sigiyandi.

<sup>12</sup> God kat yelavika yaa yisolaa nao kiga wundi nimba kita vat kiligandi. Kiga liga di kavle savle yiligandi. Kavle savle yilinjan nglambio ligangwuk aywaa. Nat nyan kat kiginda nao kat kwivak kat ana yelavitigandi. Ndina kapma kiligandi. <sup>13</sup> Ndi nyingi nguna pali vla ligandi. Pali kwutndi mala mbiyak wokenda vla wupma ndina kavle vat tigandi. Ndi kava kava yi y liga sngwut vla simblan yi ya yetiligandi. Nimamba lulun wala liga kavamba God ndi kat taagavak kat wan kava tamba kwutndi. <sup>14</sup> Tamba tat ta nyan Adam. Vililik wan nyan ndina nyana. Ndina nyana nyan kuvuk wan nyana. Yiga liga sila vili wan nyan Inok. Ndi Inok mbambala ngwutnuginana liga nimba kat tamba piliwutndi.

Ngwuk avi ngwula. Nima nyan tamba yaligandi. Ndina ensel nima sakwat ndinogwionana yaligandi. <sup>15</sup> Kan kipmana ndu lagwa kat aywaa siga naguga yetigandi. Ndi kat kai walaa kavle vat yiga yetiliga nimba kat God ndi kat sigiyandi. God kat kavle nyaangit kwusisiliga kaseliga nimba kat God ndi kat sigiyandi.

waa tamba piliwutndi Inok. <sup>16</sup> Ndi nima sakwat nyaangit ngambuga kali liga nimba ndi. Nat nimba kavle vat

yetiligandi waa waliga nimba ndi. Njika waliga nimba ndi. ndina kavle maawupmba yiga yetiligandi. Nin apma nimba nin waa kwundimba kwo waligandi. Nat nimba kat kwowaga ndina nda klaligandi.

*GODNA NIMBA YINJEYA VAT*

<sup>17</sup> Ngwuk wuna ali nimba ngwuk. Nina njambwi nyan Jisas Kraist waa nyaagit wutaa mbutiga aposel tak ngwuk kat mbutnja nyaangit ngwula maawut ke tivinda. Wata yelavika yeti ngwula. <sup>18</sup> Tak ngwuk kat aposel wandi. “Nginiyaiga nandinya nat nimba yalaa ngwuk kat kwusisiliga kasegiyandi. Kavle maawupmba yetiga nimba ndi” waa tak ngwuk kat wandi. <sup>19</sup> Ngwuk kat mbaapma kalitaa mandip mandip mbaapmamba taagagiyandi. Taagani mala awat sowat waleagiyangwuk. Ndina kavle maawut mina yelavika yetiligandi. Godna waagan kwiya maawupmba ana yelavika yetigandi.

<sup>20</sup> Ndina kwuni ke wukngwa. Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa yetingwa vak ngwuk kwutaa ali ngwula. Kwuta lingwa vat apma vatna. Godna waagan ngwula maawupmba ngwandindi maa God kat ngwuk wagala ngwula. <sup>21</sup> God ngwuk kat woviyaguga tinda vak ngwutna maawut ke tivinda. Wata yelavika yeti ngwula. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ngega yaiga njimbla kat wata yelavit simbla yeti ngwula. Ndi yalaga njimbla njimbla ngwuk apma vat tingweya vak kat ngwuk kat awagapma kwigiyandi. <sup>22</sup> Maawut vililik yelavika yetiga nimba kat ngwuk miwa ay ngwula. <sup>23</sup> Ndina maawut kwunakngweyan apma vat tigiyandi. Ndina maawut kwunataa ya vitiga kavamba tindi, kwutaa lavu sagu kiyangwuk. Nat kavle maawut tiga nimba kat ndi kat nima maawut yelavita ndi kat miwa ay ngwula. Kavle vat yiga yetinja vak kat kai awa ngwula. Ndina kavle vak waavwimba liga kigin vla tigandi. Wan kavle vak waavwimba liga kigin vla tigandi. Wan kavle vak ke kwuka yetingweya. Kavle vatna. <sup>24</sup> God ngwuk kat kwutaa lindeyan ana kavle yigiyangwuk. Ngini njambwi nyanat tiga yandeya njimbla apma vat tigiyangwuk. Kavle vat ngwula maawupmba ana ligiyandi. Ngwuk solat siga tigiyangwuk. <sup>25</sup> Nina njambwi nyan God ndi kita ngega yalaa nin kat kwunatndi. God ndi njambwi nyana. Nima kwonduo tiga nyana. Tagula avo liga nyana. Apma vat tiga nyana. Tamba wupma lindi. Mbambala at wupma tigandi. Ndini at wupma ligiyandi njimbla njimbla. Ngiyambak.

## REVELESEN

### KRAIST JON KAT SIMOGWINDA NYAANGIT

<sup>1</sup> Kan nyaangit Jisas Kraist wun kat simogwiya nyaangitna. Godna njivwa kwutiga nimba kat simogwivat kat Jisas Kraist kat God mbutndi kan nyaangit. Kan nyaangit ngini yaiga vak kat mbutigandi. Wun Jon. Wun Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Kraist wandi maa ensel yalaa wun kat kan nyaangit simogwindi. <sup>2</sup> Vuwa nda wukwa nyaangit anwaa kingiya lavu nyingamba piliwukwa. Ngwuk kat mbukiyowun kan nyaangit. God waa nyaangit Jisas Kraist wun kat simogwindi maa wutaa ngwuk kat mbukiyowun.

<sup>3</sup> Kita nyan kan piliwukwa nyaangit vindeyan apma vatna. Nat nyangu piliwukwa nyaangit wuka maawupmba yelavika yetinjeyan ndi apma vat tigiyan. Kan piliwukwa vatna nyaangit tamba ngway tologandi. Sivla ana tiga yaigandi.

#### *NGEPMA SILA VILIMBA LA GODNA MBAAPMA LA NIMBA KAT APMA NANDINYA WANDI JON*

<sup>4</sup> Wun Jon wun. Esiamba liga ngepma sila vilimba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat kan nyaangit piliwutigowun. God ndinyangu kat awagapma kwilinda apma vat klangwangat waligowun. God ndi tamba tindi. Mbambala tigandi. Ngini at tigiyan. Njimbla njimbla tigiyan. Njamwi king ndaa la tigit ta kavamba Godna waagana njivwa kwutiga ensel sila vili ndina mindama sambimba tigandi. Ndinyangu kat apma vat yilinja vak klangwangat wowun. <sup>5</sup> Jisas Kraist ndinyangu kat apma vat yilinda vat klangwangat wowun. Ndi God ndinamba waa nyaangit wutaa nin kat savagu vapmba mbutiga nyana. Kiyalaa laatndi. Kan kipmamba liga kingna njambwi nyana. Nin kat nima maawut yelavika liga nin kat tiga ngaga yalaa kiyandi. Ninai kwuta la kavle vak kat kalipmak ngaga yalaa kiyandi. <sup>6</sup> Kraist nin kat kwutaa ndina kupi apma mbaapmamba taagandi. Kan mbaapmamba liga tamba God kat kwunata nimba kwuta njivwa vla God na njivwa kwutiganin. Ndi Jisas Kraist nin kat apma vat yindi. Ndi apma vat nima kwonduo tiga nyana. Apma vat kwonduo linda vak ngini njimbla njimbla tigiyan.

<sup>7</sup> Ngwuk viga awuk ngwula. Ndi nyinangwupmba liga ngaga mina ligandi. Yandi maa kipmamba tiga nimba aywaa vigiyandi ndi kat. Ndi kat sa nimbagwi ndino laataa ndi kat vigiyandi. Ngepma ngepma kava kavamba liga nimba ndi

kat vilaa vaaka nglaigandi. Kan ngwuk kat wawa vat ngini tigiyan di luwa.

<sup>8</sup> Njambwi nyan God wun kupma ligowun wandi. Wun tata liga nyan wun. Wun ngini la liga nyan wun waa wandi. Ndi ngiyambak wandi. Kwondu mbundi nyana. Tamba lindi. Mbambala tigiyan di. Ngini at tigiyan di. Njimbla njimbla tigiyan di.

### *JON KRAIST KAT VINDA VAK*

<sup>9</sup> Wun Jon wun. Ngwula kita mbaapma nyan wun. Ngwulogwi wunogwi kitamba Jisasna mbaapmamba tiga nimba nin. Nat nimba ngwuk kat kai wanja vak wuno wun kat wupma kai waligandi. God ngwuk kat apma vat yindeya vak wuno wun kat wupma yigiyandi. Ngini yaiga apma vak kat kawiga lingwa vla wuno wupma ngini apma vak kat kawiga ligowun. God waa nyaangit Jisas wun kat simogwinda nyaangit nat nimba kat tamba yiga mbutiwun. Nat nimba wutaa kai wala nimba wun kat kwutaa kaliga kalabusmba taagandi, tigowun. Patmos walinja nindi nyingi ngumba liga nimbukmba tigowun. <sup>10</sup> Sande kita Godna waagan yaa wuna mbangimba tavindi maa wuna kwupmba liga kwundi yalindi, wutwun. Wan wukwa kwundi nima kwundia. Kwuk silinja vak vla yalindi. Wukwun. <sup>11</sup> Wan kwuni kupma walindi. Viga wupma vak lavu nyingamba piliwutaa ngepma sila vilimba Godna mbaapmamba liga nimba kat agwi. Kwimin, vigandi. Wan sila vili ngepmana si kingian. Efasas, Leodisia waa walindi.

<sup>12</sup> Walindi maa wutaa kandana waliga waa lungwamataa viwun ndi kat. Lungwamataa viwan golmba kwutnja lam sila vili viwun. <sup>13</sup> Ndina nindimba kita nyan laataa lindi. Ndi ndu nyan vla tindi. Sivla waavwi kwusolaa lindi. Kwusonda sivla waavwi tagu man kapmalaa lindi. Golmba kwutnja yipmanglo mawlavamba sitndi. <sup>14</sup> la nyan vla tiwun. Yalaa wuna mbangimba ndina yaagindan taamba taagalaa wandi wun kat. Ke vaka wun kat. Wun tata liga nyan wun. Wun ngini la liga nyan wun. <sup>15</sup> Ndina man kami mbangi vla lindi. Yamba vita la gol-bras vla lindi. Nduwimba liga ndai liga nguna kak vla ndina kwundi yalindi. wukwun. <sup>16</sup> Ndina yaagindan taamba singwut sila vili kwutaa lindi. Angangi way liga yak ndina ngangamba wogwela lindi, viwun. Ndina mindama nima nandinya siliga nya vla silindi, viwun.

<sup>17</sup> Ndi kat vilaa kipmamba ndalaa tiwun. Kiyalaa Ndina nambuna yuwi sawun mina lindi. Sip sipna yuwi vla lindi. Sawun mbangi timbu vla lindi. Ndina mini ya vla vitindi, viwun. <sup>18</sup> Mbambala wun kwo ligowun. Tamba wun kiyawun. Avi mila. Wun kiyalaa liga tamba laakwun.

Ndinyangu kiya liga vak kat kwulakwun. Kiya nimba tiga kava wuleinjeya ava yambi kat viga ligowun. Wogwenjeya yambi viga ligowun. <sup>19</sup>Vima nda aywaa lavungamba piliwuk. Nat nda vima nda kan mbambala tiga nda. Nat nda vima nda ngini yaiga nda. Kan vima nda vilaa aywaa piliwuk lavu nyingamba. <sup>20</sup>Wuna yaagindan taambamba tiga singwut sila vilina angwa vat min kat mbukiyowun. Golmba kwutnja lam sila vilimba liga Godna mbaapma nimba kat viga liga ensel ndi. Lam sila vili ngepma sila vilimba liga Godna mbaapmamba liga nimba ndi waa wun kat wandi.

## 2

### *EFESAS KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Wun Jon wun kat wan njambwi nyan wandi. Efesas walinja ngepmamba liga Godna mbaapmamba liga nimba kat viga la ensel kat kupma piliwut lavu nyingamba. Kan nyaangit wun yaagindan taambamba singwut sila vili kwutaa la nyan mbutuwa nyaangitna. Wun golmba kwutnja lam sila vili ta kavamba yilaa yalaa yetiligowun.

<sup>2</sup> Kwutingwa njivwa viga ligowun. Nima njivwa kwutingwa. Wan kwutingwa njivwa ana kwiyatapman kwagalangwuk. Ngwuk kat viga ligowun. Nat njivwa kat ana yi ya ligangwuk. Viga ligowun. Ngwuk kavle vat yiga yetiliga nimba kat kai waligangwuk. Nin aposel nin waa woseka waliga nimba ndi kat viga siga naguga lingwuk. Woseka walinja vak kat tamba vingwuk. <sup>3</sup>Ngwuk tagula maawutno tiga nimba ngwuk. Wuna si waga nat nimba kat mbuka yetilingwan kat ngwuk kat kwutaa nima vat ngilindi. Nima vat yilinja vak kat vaaka wun kat ana kwagala lingwuk. <sup>4</sup>Kita nda mina ana nglaatndi. Tamba wuna nyaangit wutaa wun kat woviyaguga maawupmba lingwa vak mbambala wupma ana woviyaguga ligangwuk. Woviyaguga lingwa vat samat kwagalangwuk. Ngwuk kat tiga ngwuk kat nyaangitno tigowun. <sup>5</sup>Kwagalangwa vak kat yelavik ngwula. Mbambala yilingwa kavle vat kwagalalaa tamba yilingwa apma vapmba yeti ngwula. Wupma yilapman yilingweyan ngwuk kat yalaa ngwuk kat taagawa lam klalaa yaagigiyowun. Ngwula lam mbambala tinda kavamba ana ligiyandi ngini. <sup>6</sup>Ngwula vak kavle vat mina ana ligandi. Apma vatno tigandi. Ngwuk Nikolas walinja mbaapmamba la nimbana kavle vak kat kai waligangwuk. Wan apma vatna wupma yilingwa. Wunogwi ndi kat kai waligowun.

<sup>7</sup> Ngwuk awuk ngwula kan nyaangit. Godna waagan mbuta nyaangitna. Ndi Godna mbaapmamba tiga nimba kat mbutigandi. Wan nyaangit yigumba awuk ngwula.



Kwundu mbundi liga kavle vak kat kwulatiga nyan kat vilaa waigowun. Min God kwukna ambukapmba liga mi sik agi mba min. Wan mina sik kilaa njimbla njimbla min apma vat yetigiyamin waa piliwuk waa wun kat wandi.

*SMENA KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT*

<sup>8</sup> Smena walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimba na ensel kat kan nyaangit piliwutaa agwi ndi kat. Viga wukandi.

<sup>9</sup> Kan piliwupmeya nyaangit wuna nyaangitna. Wun tata liga nyan wun. Wun ngini la liga nyan wun. Wun kiyalaa tiga laakna nyan wun. Ngwuk Smenamba liga nimba ngwuk kat ya nima vak viga ligowun. Sanya lapman tingwa vatno viga ligowun. God ngwuk kat kwiya nima sakwat wenga ngwulamba tigandi. Nin God waa vapmba yetinga Juda nin waa waliga nimba ndi ngwuk kat kwusiliga njika waligandi. Waliga nimba ndi ngwuk kat kwusiliga njika waligandi. Walinja vak viga ligowun. Ndi God waa vat yetiga Juda ana ndi. Ndi Setena mbaapmamba liga nimba ndi. <sup>10</sup> Ngwuk kat yaiga nima kavle vat ngwuk vilaa ke vaaka. Ngwuk awuk ngwula. Seten ngwuk kat yalaa nima vat yigiyandi. Ngwula nat nimba kat kwutaa kalabusmba taagagiyandi. Kan ngwuk kat yaiga kavle vat nandinya tamba vili tiga ngiligiyandi. Ngwuk ke vaaka. Ngwuk kat siga viyanjeyan wun kat kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. Kwagalalapman yingweyan njimbla njimbla apma vat yetingweya vat kwigiyowun ngwuk kat.

<sup>11</sup> Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi. Kavle vak kat kwulatiga nimba ngini vililik wan njambi kavle yilaa linjeya vak ndi ana kavle yigiyandi waa ndi kat piliwuk wandi.

*PEGAMAM KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT*

<sup>12</sup> Wan nyan wun kat wandi. Pegamam walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimbana ensel kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa agwi mila. Viga wuka yelavika yetigandi. Wan piliwupmeya nyaangit wuna nyaangitna. Wun angangi way kwutiga yak kwuta liga nyan wun.

<sup>13</sup> Ngwutna ngepma tiga vak viga ligowun. Wan ngepma Seten viga liga ngepma. Ngwuk wun kat kwutaa yetingwa vak kavle vak kat vilaa ana kwagalangwuk. Tak ngwutnogwinala ta nyan Antipas wuna nyaangit apma vat yiga mbutnindi. Mbutindi maa ngwutna ngepma nimba ndi kat kaiwalaa ndi kat sindi. Ngwutna ngepmamba sindi. Sinja vak vilaa wun kat kwutaa yetingwa vat ana vaaka kwagalangwuk. <sup>14</sup> Yiga yetingwa vak apma vak mina ana tigandi. Ngwutna

nat vak kavle vatna. Ngwula nat nimba tamba yeta nyan Belam yetinda vla yetiligandi. Tamba Belam Isrel walinja nimba kat kavle yinjeya vak kat Belek kat simogwindi. Kavle waagan kat kelonja kiginda Belek klalaa Isrel walinja nimba kat kwindi maa kindi. Yambisik yinjeya vak Belek ndi kat simogwindi, dni yambisik yindi. <sup>15</sup> Mbambala ngwula nat nimba Belam ta vla ligandi ak. Ndi Nikolas walinja mbaapma nimbana kavle nyaangit kwutaa ligandi. <sup>16</sup> Ndinai yiga yetiga kavle vat wangwuk maa kwagalagiyandi. Mbambala kavle vak kwagala ngwula waa ana ndi kat waligangwuk. Ndi kat awa ngwula. Kavle vak kat kwagalalapman yingweyan wuna ngaangamba liga wogwegiya yamba ndi kat sigiyowun.

<sup>17</sup> Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi. Kavle vak kat kwulatiga nimba kat nyinangwupmba pagwula liga kiginda ndi kat kwigiyowun. Kita kita ndi kat sawun mbangi kambak kwigiyowun. Kita kita kambapmba kupi si piliwutaa ndi kat kwigiyowun. Kapma kapma kambapmba liga si nat nyan ana vigiyandi. Klagiga nya mina viga ligiyandi waa piliwuk wandi.

#### *TAIATAIRA KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT*

<sup>18</sup> Wan nyan wun kat wandi. Taiataira walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimbana njambwi nimba kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa angwi mila ndi kat. Viga wuka yelavika yetigandi. Wan piliwupmeya nyaangit wuna yelavika yetigandi. Wan piliwupmeya nyaangit wuna nyaangitna. Wun Godna nyan wun. Wuna mini ya vla vitigandi. Wuna man yuwa mbangi vla lindi. Yamba vita la bras vla lindi.

<sup>19</sup> Ngwula njivwa viga ligowun. Nat nimba kat kwunatingwa vak viga ligowun. Tagula vat tiga wuna njivwa kwutingwa vak viga ligowun. Mandip mandip njivwa kwutapman yilingwa vak viga ligowun. Tak kwutingwa njivwa samat njivwa. Mbambala kwukngwa njivwa nima njivwa kwukngwa. Viga ligowun.

<sup>20</sup> Yilingwa vak apma vak mina ana yiligangwuk. Kavle vat-nonana yilingwa vak kat ngwuk kat waigowun. Kita lagwa lila si Jesebel ngwutnogwinala tigali. Wun Godna nyaangit mbutiga taagwa wun waa woseka waligali. Ngwuk ana li kat kai waa ay nyila waa waligangwuk. Wan ana nglaatndi. Wuna njivwa kwutiga nimba kat yambisik yilinja vat mbuti mala wutaa ndino yambisik yilinja vat mbuti mala wutaa ndino yambisik yiligandi. Kavle waagan kat taaganja kiginda kat mbuti mala klalaa ndino kiligandi. Wan kavle vatna. <sup>21</sup> Ki kat asik ngleimba ana siwun. Li kat kawiga ligowun. Mandip

maawut yelavikiyali walaa kawiga ligowun. Li kavle vat yilila vak kat kwagalavak kat kai waa tigali. <sup>22</sup> Wuna kwundi wutapman yililangat ngi kat tiga li kat siwun maa yelogwen kat tigiyaali. Sik yambisik yetila vak kat vila lilai yeta vak vla yeta nimba ndi kat siwun maa yelogwengkat tigiyaandi. Ndi kavle glei yigiyaandi. Ana nglakkiyaandi. Kavle vat yilinja vak kwagala lapman yinjeyan ndi kat sigiyowun. <sup>23</sup> Lila nyangu nimbun kat aywaa sigiyowun. Ndi kat siweya vak vilaa wuna mbaapmamba tiga nimba yelavika ligiyaandi. Ndu lagwa maawupmamba yelavika tinja vak God viga ligandi waa yelavikiyaandi. Ngwulo yelavik ngwula. Ngwuk kat aywaa kwutingwa apma njivwa kavle njivwa kat kita kita wenga kwigiyowun.

<sup>24</sup> Taiatairamba liga nima sakwat nimba ngwuk wat taagwa yila kavle vak ana vilaa kwutaa ligangwuk. Wan kavle vat ngwuk ana viga ligangwuk. Kat kavle vat Setena angwa vakna waa walinja vakna. Ngwuk kat nima sakwat njambiya ana taagawun. Ngwuk kat njambiya kita mina taagawun. <sup>25</sup> Wan njambiya kingiyan dni. Kavle vak kat kai walaa ngwutna maawupmamba yelavika kwutaa yetingwa vak nimamba kwutaa yetin ngwula. Yetingwuk tiga ngini yaigowun. <sup>26-27</sup> Wuna nyaangit wutaa kavle vak kat kwulaka yetiga yiga nimba ngini la liga nandinya yaweya njimbla ndi kat nat nimba kat viga linjeya kwondu kwindi. Wuna nyaek wun kat kwiya vat awat ndi kat kwiweya nat nimba kat viga linjan kat. Nat kwutaa kipmamba kwutnja aw vulatiga nyan vla ligiyaandi. Kavle nimba kat wupma vyaigandi.

<sup>28</sup> Nat kita nda ndi kat kwigiyowu. Awangin walinja singwut ndi kat kwigiyowun.

<sup>29</sup> Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi waa piliwuk wandi.

### 3

#### *SADIS KAT JON PHLIWUKNA NYAANGIT*

<sup>1</sup> Wan nyan wun kat wandi. Sadis walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimba kat yiga la ensel kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa agwi mila ndi kat. Ngwuk kat kan nyaangit mbutigowun. Wun Godna waagan sila vili kat viga liga nyan wun. Ngwulai kwutiga njivwa kat viga ligowun. Nat nimba ngwuk kat vilaa apma vat tigandi waligandi. Wupma ana ligandi. Ngwuk kiyala liga nimba vla ligangwuk.

<sup>2</sup> Sindu kwaa lingwa vak kwagalalaa laak ngwula. Apma vat yetingwa vak samat vaknat. Kan vat nimamba kwunaka

yeti ngwula. Kwutingwa njivwa kat wuna njambwi nyan God vilaa waligandi. Samat samat apma vat kwutigangwuk waa waligandi. <sup>3</sup> Tak ngwuk kat mbutnja apma nyaangit ngwutna maawut yelavik ngwula. Tak wan apma nyaangit wutaa maawupmba yelavita wana kavle vat tamba kwagalangwuk. Kan mbambala apma vat yilingwa vak kat ngwuk tamba maawut tiviga kwagalangwuk. Kavle savle sindu kwaa nyan vla mbaa tilangwuk. Sikwutiga nimba ngan pogwuga yaligandi. Ngini wuno wupma yaigowun. Yaweya nandinya ngwuk ana viga ligangwuk. Ngwuk yelavik ngwula. <sup>4</sup> Ngwutna ngepma Sadismba nat apma vat yetila nimba wundigi tiga. Ndina waavwi ana kigin siligandi. Ndina kigin tapma sawun mbangi tiga waavwi kwusolaa wunogwinala kita vat yetigiyandi. Ndi apma nimba tinjan kat wun ndi kat ana kai waigowun. <sup>5</sup> Kavle vat kat kwulaka yetiga nimba ndino wupma sawun mbangi waavwi kwusolaa yetigiyandi. Njymbala njimbla apma vat yetigiya nimbana si liga lavu nyinga ngiliga ndina si. Ndina si ana silimbwigiyowun. Wun nyaekno ensel kat vilaa ndi wuna mbaapma nimba ndi waa waigowun.

<sup>6</sup> Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi waa piliwuk wandi.

### *FILADELFIA KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT*

<sup>7</sup> Wan nyan wun kat wandi. Filadelfia walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimba kat viga la ensel kat kan nyaangit lavbu nyingamba piliwutaa agwi mila ndi kat. Ngwuk kat kan nyaangit mbutigowun. Wun apma vat savagu liga nyan wun. Tamba la nyan Devit kwuta la duana ki wun kwuta ligowun. Wun wan ndua lavwimeyan nat nyan ana wan dua tivigiyandi. Wun wan dua tiviveyan nat nyan ana wan dua lavwigiyandi.

<sup>8</sup> Ngwula njivwa viga ligowun. Nat nimba ngwutna nyaangit ana wuka ligandi. Ngwuk kat viga ligowun. Wuna kwundi wutaa maawupmba yelavika liga wun kat kwutaa lilingwuk. Wuleingweya dua lavwiwun mala nat nyan ana tivigiyandi. <sup>9</sup> Ngwuk awuk ngwula. setena mbaapma nimba ndina kwundimba kwo apma vat tiga Juda nin waa waligandi. Ndi woseka waligandi. Ngini wowun maa ndi yalaa ngwutna mangandimba kwali mamba silaa ngwutna si kwutaa katsogiyandi. Ndi ngwuk kat woviyaguga liga kwunatuwa vak vigiyan. <sup>10</sup> Apma vak asik ke kwagalaga waa ngwuk kat wawa vak wukngwuk. Ngini kat tiga ngini nima vat yaiga njimbla ngwuk kat kwunakiyowun. Wan nima vat yalaa ngepma ngepma kava kava ligiya nimba

kavle yigiyandi. Yaiga nima vak kavle vat apma vak kat siga naguvat yaigandi. <sup>11</sup> Sivla liga ana yaigowun. Ya mina ligowun. Ngwula maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ke kwagalangwa. Kwagalapman yingweya ngwuk ngini apma wenga klaigangwuk. <sup>12</sup> Kavle vak kat kwulatiga nyan ndi kat kwutaa wuna njambwi nyan God ndi kat kwukweya ngayna sambi kwaalik vla tauwun, tigiya. Tauweya kavamba ndi njimbla njimbla tigiya. Ndi wan kava ana kwagalgiya. Wuna njambwi nyan Godna si ndina mbangimba piliwukiyowun. Piliwutaa wuna njambwi nyan God tiga ngepmana si ndina mbangimba piliwukiyowun. Ndina ngepma kupi ngepma. Tamba la Jerusalem walinja ngepma vla tigiya. Wan ngepma wuna njambwi nyan God nyinangwupmba keutndi maa ngaga yaigandi. Wan ngepmana si piliwutaa wuna kupi si piliwukiyowun ndina mbangimba.

<sup>13</sup> Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi waa piliwuk wandi.

#### *LEODISIA KAT JON PILIWUKNA NYAANGIT*

<sup>14</sup> Wan nyan wun kat wandi. Leodisia walinja ngepma nimba, Godna mbaapmamba ta nimba kat viga la ensel kat kan nyaangit lavu nyingamba piliwutaa agwi mila ndi kat. Ngwuk kat kan nyaangit mbutigowun. Wun njimbla njimbla tigiya nyan wun. Wun Godna vak vilaa savagu liga vak mbutiga nyan wun. God wandi mala kipmagwi nyingangwutna nda aywaa kwukwun.

<sup>15</sup> Ngwula njivwa viga ligowun. Ngwuk wuna nyaangit wutaa ana maawupmba yelavika kwutaa ligangwuk. Wuna nyaangit kat kai waa ana kwagalangwuk. Ngwuk kwuta lingwa vak kat ana yigumba yelavika ligangwuk. Ngwuk nindimba kwo liga nimba vla tigangwuk. Wuna nyaangit kat kai waa kwagalangweyan ngwula sipana. <sup>16</sup> Ngwuk wupma ana ligangwuk. Nindimba ligangwuk. Ngi kat tiga ngwuk kat kaiwalaa saviliwun, yigiyangwuk. <sup>17</sup> Ngwuk kupma waligangwuk. Nin apma vat tiganin. Nina kwanda kwanda apma vat tigandi. Kita nda kat ana kwaka ligandin waa waligangwuk. Ngwula nyaangit ana nglaatigandi. yilingwa kavle vak kat ana viga ligangwuk. Ngwuk kwanda kwanda lapman tigangwuk. Ngwuk waavwi lapman nimba bla ligangwuk. Ngwuk mini kiya nimba vbla ligangwuk. <sup>18</sup> Ngwuk kat wowun. Ngwuk apma gol yaa wunamba kla ngwula waa wowun ngwuk kat. Apma gol klangweyan sanya lapman tiga nimba vla ana tigiya. Sawun mbangi waavwi yaa wunamba kla ngwula waa wowun ngwuk kat.

Sawun mbangi waavwi klangweyan waavwi lapman nimba vla ana ligiyangwuk. Mini taaga marasin yaa wunamba kla ngwula. Ngwula minimba taagangweyan ngwula mini apma vat tigiyan di. <sup>19</sup> Nima maawut yelavika luwa nimba ndina kavle vat vilaa ndi kat kai walaa vialigowun. Ngi kat tiga ngwuk yilingwa kavle vat kwagala ngwula. Kwagalagiyandin waa woseka wun kat ke wangwa. <sup>20</sup> Wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Wun ndaamangemba liga dua vialigowun. Ngaymba liga nyan wuna kwundi wutaa dua lavwindeya ngay wuleilaa kitamba daa liga kiginda kiga ligiyaa. <sup>21</sup> Kavle vak kat kwulatiga nimba ndi kat wowun maa wuna ngwaymba daa ligiyandi. Nat nimba kat viga livat wuna nima tigitmba daa liweyan ndi wuna ngwaymba yaa daa ligiyandi. Tak yuwa vak vla yigiyandi. Tak kavle vat kat kwulataa liga wuna nyaek daa linda tigitmba ndaa liwun.

<sup>22</sup> Kan wuna nyaangit ngwuk awuk ngwula. Godna waagan ngwuk kat mbutiga nyaangitna. Godna mbaapmamba liga nimba kat ndi mbutigandi waa piliwuk wandi.

## 4

### *NYINANGWUPMBA LIGA NIMBA GODNA SI KWUTAA KAT-SOLINDI*

<sup>1</sup> Tiga liga nat kita simapvlawiwun. Nyinangwut wuleinja yambina mbapma lavwindi, viwun. Tak wukwa kwupvla walinja kwundi nat njambi wutwun. Wun kat wandi. Min wokela ngaga ya. Ngini tigiya vak min kat visimogwi kiyowun waa wandi. <sup>2</sup> Wandi maa Godna waagan wun kat kwutaa klawak kalindi. Nginangwut wuleilaa njambwi nyana tigit tindi, viwun. Njambwi nyan kita tigitmba ndaa lindi, viwun. <sup>3</sup> Wan nyan sagalanja lam vla kemandi, viwun. “Jaspa” walinja nima wenga liga kambak “konilian” walinja nima wenga liga kambak kamba la vla wupma kemandi maa wiwun. Wan tigitna sisomba timbin viyesola lindi. Timbina mgangi “emeral” walinja nima wenga liga mbangi njangwi mbangi kambak vla lindi. <sup>4</sup> Wan nima tigit nindimba lindi. Yiga wegwula lindi tigit kita ndumi kiyeli aynat nimba. Wan tigitpmba njambwi nyangu kita ndumi kiyeli aynat ndaa lindi. Ndisawun mbangi waavwi kwusolaa lindi. Ndina nambu golmba kwutnja njambwi nimba kumbula nat kumbula lindi. <sup>5</sup> Nindimba la tigit pulmba vlap vlap walindi. Ndina kap vlap vlap kwutinda vak alagumba yadi viga wutindi. Nima tigitna mindama sambimba tuway sila vili sangilaa taundi, vitindi. Wundi sila vili say tuway ndi Godna sila vili ensel ndi. <sup>6</sup> Nima tigit ta mindama sambimba sak vla la ngu kwandi. Pali kai. Mindama vilinja glas vla lindi. Wundi nima tigit kat aynat kwapimba liga nda wegwula lindi. Yuvut

yila nda ndi. Wan aynat kwapimba liga ndana mini nima sakwat tindi. Savagumba la mini kwupmba la mini wupma lindi. Ndina mbangi aywaa mini mina lindi. <sup>7</sup> Wundi aynat kwapimba liga ndanana nat kita kwapimba yeta liga “laion” vla lindi. Nat nda nyan bulmakau vla lindi. Nat kita ndu nyana mindama vla tindi. Nat nda nima ngaawi vla lindi. <sup>8</sup> Wundi aynat nda Godna si kwutaa katsoga God kat sivbu kiga min nima nyan min waa walindi. Njimbla njimbla tigiya tigitmba ndaa liga nyan kat yelavita walandi. <sup>9-10</sup> Walinja njimbla kita ndumi kiyeli aynat njambwi nimba tinja tigit kwagalalaa kwali manmba silaa nindimba la tigitmba la nyan kat yelavita ndina nambumba la hat ngay yapmba yaagilaa walandi.

<sup>11</sup> “God nina njambwi nyan min. Min apma vat tigamin. Mina si kwutaa katsoneya apma vala. Min nima nyan min waa waneyan apma vala. Min kwondu mbundi nyan min waa waneyan apma vala. Min kwondu mbundi nyan min waa waneyan apma vala. Min kipmagwi nyinangwutmba liga nda aywaa kwupmin. Wamin maa wan nda tigandi. Yuvut yindangat wamin maa wuvut yiligandi. Ngi kat tiga mina si katsoliganin” waa walindi.

## 5

### *BUK SILA VILI MINA NJAAMBIYA LIGIGA TAAGANJA BUK JON VINDI*

<sup>1</sup> Nima tigitmba ndaa la nyan ndina yaagindan taambamba buk kita kwutaa lindi, viwun. Alagu vando lindi, awlak vando lindi. Wan buk sila vili mina njaambiya ligiga taagandi, lindi. <sup>2</sup> Nima kwonduo la ensel yandi, viwun. Yalaa nima kwundimba wanda vak wutwun. Kupma wandi. “Apma tagula nyan kandana. Ndi yalaa liginja njaambiya tiga yaagilaa wan buk lavwigiya” waa walindi ensel. <sup>3</sup> Nyinangwupmba kwaka kipmamba kwaka kipma yambimba kwaka kwatevilaa lindi. Buk lavwilaa vigiyaa nyan kat kwatevilaa lindi. <sup>4</sup> Buk lavwilaa vigiyaa nyan kat kwatevilaa lindi maa wun nimamba ngla liwun. <sup>5</sup> Ngla liwun maa kita ndumi kiyeli aynat ta ndi njambwi nimbana kita nyan wun kat wandi. Ke ngla. Avi mila. Juda walinja yelangimba la tagula nyan ngiliga. Ndi kwapimba yetiliga “laion” vla ligandi. Ndi Devitna ngwatna. Kwonduo lindangat nima sakwat nimba kat kwulatndi. Sila vili njaambiya liginja buk wan njaambiya liginja buk wan njaambiya kla yagilaa ndi alipsiga lavwigiya waa wun kat wandi.

<sup>6</sup> Wandî maa nîma tîgîtna nîndîmba mat sip sip laataa lîndî maa vîwun. Tak wawa aynat yuvut yîliga nda wegwula lîndî. Kîta ndumî kiyelî aynat njambwî nîmba ndîno wegwula lîndî. Wan mat sip sip vatnyanja nyan sip sip vla lîndî. Sip sipna nambumba la kom sila vîlî mîna lîndî. Ndîna mîni sila vîlî mîna lîndî. Ndîna mîni anda nda ndî. Ndi Godna ensel sila vîlî ndî. Tak God wandî maa ndîna waagan slîa vîlî kan kîpmana kava kava yî ya lîndî. <sup>7</sup> Sip sip yîlaa nîma tîgîtna lîga yangîndan taambamba buk kwutaa la nyana buk klandî. <sup>8</sup> Klandî maa ayant ndagwî kîta ndumî kiyelî aynat njambwî nîmbo sip sipna mîndama sambîmba kwâlî manmba kîpmamba silaa sip sipna sî katsondi. Ndi kîta kîta gîta kwutaa lîndî. Apma njangu veîliga yagîmbî watîga golmba kwutnja aw kwutaa lîndî. Wan yagîmbî Godna nîmba ndî kat wagala lînja nyaangîtna. <sup>9</sup> Ndi kwâlî manmba silaa mandî kupî mbangu kwundi walîndî.

Min njambwî nyan mîn. Min njaambiya vîtîtaa wan buk kwupmeyan apma vala. Alîpsîga tîk kiyamîn. Tak mîn kat vatnyandi maa mîna yelogwen salatndî. Ndinyangu kat wenga kwîlaa nîn kat kwutaa God tîga kava kalîmîn. Kîta ngepma nîmba kat mîna ana kwutaa kalîmîn. Kîta ngepma nîmba kat mîna ana kwutaa kalîmîn. Ngepma ngepmamba lîga nîmba, kapma kapma kwundi ngambu lîga nîmba, kapma kapma mbangi lîga nîmba ndî kat aywaa kwutaa kalîmîn.

<sup>10</sup> Kwutaa kalîmîn maa Godna sî kwutaa katsonjeya njîvwa ndî kat kwîmîn. Ndi Godna njîvwa kwuta mbaapma nîmba ndî. Ngîni ndî kîpmamba lîga nîmba kat vîga lîgiyandi. Nîma njîvwa kwupmîn. Ngî kat tîga njambiya alîpsîga tîkiyamîn. waa walîndî.

*MAT SIP SIPNA SÎ KWUTAA KATSO LÎNDÎ*

<sup>11</sup> Vîga yîtega vîwun. Nîma ngleî sakwat ensel yandi maa vîwun. Yanja kak wutwun. Nîma sakwat ana nagî kiyowun. Nîma tîgît yuvut yîliga aynat nda, kîta ndumî kiyelî aynat njambwî nîmba kat wegwulaa laataa lîndî. <sup>12</sup> Laataa lîga nîma kwundîmba mbangu kwundi ndî aywaa walîndî.

Wan vatnyanja mat sip sip ndî njambwî nyana. Ngî kat tîga ndîna sî kwutaa katso lîganîn. Ndi kwondu mbundi nyana. Ndi nîma sakwat kwanda kwanda dona lîga nyana. Ndi apma njambwî nyana waa walîndî. <sup>13</sup> Wutaa nyinangwupmba lîga nda, kîpmamba lîga nda, kîpma yambîmba lîga nda, ngumba lîga nda, kava kavamba lîga nda aywaa mbangu kwundi walîndî wutwun. Kupma walîndî.

Nîma tîgîtna ndaa lîga nyano mat sip sip kat



walinin. Mbitna si kwutaa katso liganin. Mbik njambwi nyan mbit. Mbit apma nyan mbit. Mbit kwonduo liga nyan mbit. Apma vak tilimba vak ana ngiligiyandi. Njimbla njimbla wan apma vat tigiyan di.

waa walindi, wutwun. <sup>14</sup> Walindi maa wundi aynat nda awat wandi. Ngiyambak wangwuk waa wandi maa njambwi nimba kwali man silaa mbitna si kwutaa katsondi.

## 6

### *MAT SIP SIP BUK TA NJAAMBIYA SILA KITA VILITNDI*

<sup>1</sup> Mat sip sip njaambiya kita kwutaa vititndi, viwun. Vititndi mala yuvut yiliga aynat ndanana kita wan nyan wandi. Vlap vlap vla la nima kwundimba wandi. Yagwa mila wandi.

<sup>2</sup> Wandi maa sawun mbangi hos wogwendi, viwun. Hosna mbunimba kita nyan ndaa lindi. Ndina taamba nimbi nda kwutaa lindi. Ndina nambu kapamba kwutnja kwulataa nimba kumbula hat kumbulaa lindi. Ndi kao namwiya nyana. Nat nimba kat sivat yi ya yetindi.

<sup>3</sup> Mat sip sip vililik wan njaambiya vititndi maa wan aynat ndanana vililik wan nyan wandi. Yagwa mila. <sup>4</sup> Wandi maa yelogwen mbangi hos wogwendi, viwun. Kita nyan hosna mbunimba ndaa lindi. Ndina taambamba nima sivla yak kwutaa lindi. Kava kava yi ya yetindi. Yilinda kavat ta nimba yindi maa apma vat ana tilindi. Yindi maa awat sowat sivat yelavika lindi. Ndi kat walea linja vat silinja vat kwilindi.

<sup>5</sup> Kuvuk wan njaambiya vititndi maa wan aynat ndanana kuvuk wan nyan wandi. Yagwa mila wandi. Wandi maa ngik mbangi hos wogwendi, viwun. Hosna mbunimba kita nyan nda lindi. Ndina taambamba kelola kiginda kat nagi linja skel kwutaa lindi. <sup>6</sup> Wan aynat nda nindimba liga yaa kak wutwun. Wan kak kwundi vla yandi. Wan kwundi kupma wandi. Mat awmba taaga linja witmil walinja yuwi sik aw kuvuk taagandi maa dola kita yaagilaa kaligandi. Sanya nima nglei sakwat kwilaa kiginda kaligandi. Wel kat kla linja sanya nima ngu kat vla linja sanya ana niman yigiyandi waa wandi wan kwundi.

<sup>7</sup> Aynat wan njaambiya vititndi maa wan anyat ndanana aynat wan nyan wandi. Yagwa mila wandi. <sup>8</sup> Wandi maa viwun. Kamwin mbangi hos wogwendi, viwun. Kita nyan hosna mbunimba ndaa lindi. Wan nyan ndinyangu kiya liga vat kwi liga nyana. Kavle kava kat viga liga nyan ndina kwupmba yalindi. Mbitna njivwa kingiyandi. Kipmamba liga nimba kat mbaapma aynat kansalaa nat aynat wan mbaapma nimba kat aywaa sivat timbit. Nat nimba kat nimbi ndamba siga vatnyambik. Kiginda yalinda vak kemapmbik maa nat nimba

wundi kat tiga kiyandi. Nat nimba kat yelogwen kwi limbit maa kiya lindi. Kwampimba yeti la nda kat wambit waa nat nimba kat yiga vatnyandi.

<sup>9</sup> Tambanat wan nat njaambiya vititndi maa God kat kwunapmak taagandi la njambi pulumba la ndi wundumbu nima sakwat tindi, viwun. Tat God waa nyaangit yiga mbutindi maa nat nimba laataa ndi kat sindi. <sup>10</sup> Ndi nima kwundimba walegawandi. Njambwi nyan min aywaa viga ligamin. Min apma nyan min. Savagu liga nyan min. Angambala sakwat nandinya kawiga liga awat nin kat sa nimba kat sigiyamin waa wandi. <sup>11</sup> Wandi maa God sawun mbangi waavwi kita kita ndi kat kwilaa wandi. Kumba ndaa liga samat kawiga ali ngwula. Ngwutnogwina njivwa kwuta ngwutna kita mbaapma nimba kat yaa sindi maa awat ndi kat sigiyowun. Mbambala sivat tinjeya nimba ana aywaa sigandi. Wata ngini siiyandi. Ngwuk kat sinja vla ngini ngwutna mbaapma nimba si kiyandi waa ndi kat wandi.

<sup>12</sup> Mat sip sip sila kita wan njaambiya vititndi maa nima yinaw kwutndi mala viwun kipmamba. Nya yiga ngip mina lindi. Mbap yelogwen mina lili. <sup>13</sup> Nyinangwupmba la singwut pika kipma ndaindi. Ak wula liga mina sik vla mwuk viyandi maa nda vla nda lindi. <sup>14</sup> Nyinangwut ndino waavwi vla mbaka yiga nigilindi. Nima nduwi nyingi ngumba liga nimbuk tinja kava kwagalalaa mandip kava yindi. <sup>15</sup> Wan vak yindi maa kipmamba la njambwi king, nima nimba, sanya kalalaa njivwa kwutiga nimba, ndinyangu aywaa waangumba wuleilaa nduwimba liga kambak pulumba pagwula lindi. <sup>16</sup> Pagwulaa liga nduwi la kambak kat wandi. Ndai ngwula nina lak. Ndailaa nin kat pagwungwuk mala njambwi nyan nin kat ana vigiyandi. Ndina nima tigitmba ndaa liga nin kat kwatigandi. Mat sip sip min kat maawut nyingi yiga liga sivat tigandi. <sup>17</sup> Nin kat maawut nyingi yiga limba vat mbambala kak kiyandi. Nin ana kwulak kiyanin mbik kat waa walega wandi.

## 7

### *ISREL NIMBA 144,000 GODNA SIFKLANDI*

<sup>1</sup> Tiga liga ensel aynat viwun. Wundi ensel aynat aynat agwimba laataa lindi. Wundi ensel aynat kindi agwina mwuk aynat kat viga lindi. Mwuk ke kwuka waa wandi maa ana kwutindi. Kipmamba, nyingi ngumba, kwapimba ana kwutindi. <sup>2</sup> Nat ensel woli agwimba nya woke liga kavamba liga wokendi, viwun. Njambla njimbla tigiya nyan God ndina si wan ensel taambamba kwutaa lindi, viwun. Kipma nyingi ngu kat kavle yigiya ndi ensel aynat kat nima

kwundimba walega wandi, watwun. <sup>3</sup> Kupma wandi. Kipma, nyingi ngu, kwapi kat ke kavle vat yingweya. Samat kawiga ali ngwula. Godna njsvwa kwuta nimbana maagamba ndina si piliwutwun maa wan kavle vat yigiyangwuk. Piliwukwun maa wan ngini ndi kat vilaa kwunakiyandi waa walega wandi. <sup>4</sup> Godna si piliwutnda nimbana sakwat kingiyandi. 144,000 ndu lagwa. Isrel nimbana yelangi tamba vili kiyeli vililik yelangi. Kita yelangi nimbana nyan kat ana kwagalandi. Aywaa piliwutndi Godna si. <sup>5</sup> Juda walinja ndi yelangi nimba kat 12,000 nimba kat piliwutndi. Nat Ruben walinja ndi yelangi nimba kat wupma 12,000 piliwutndi Godna si. Gat walinja ndi yelangi nimba kat 12,000 nimba kat wupma Godna si piliwutndi. <sup>6</sup> Asa walinja ndi yelangi nimba kat 12,000 piliwutndi. Manasa wupma ndinondi kat 12,000 piliwutndi. <sup>7</sup> Simion wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. Livai wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. Manasa wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. <sup>8</sup> Sabyulan wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. Josep wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi. Bensamen wupma ndino ndi kat 12,000 piliwutndi.

*NIMA SAKWAT NDU LAKWA GODNA SI KWUTAA KAT-SONDI*

<sup>9</sup> Piliwutnda vak ngilindi maa nima sakwat nimba yisolaa linja vak viwun. Nima nglei sakwat nimba ndi. Alipsiga ana nagi kiyowun. Kapma kapma ngepma nimba ndi. Kapma kapma mbangi nimba ndi. Kapma kapma kwundi nimba ndi. Njambwi nyan ta tigitno mat sip sipna mindama sambimba aywaa laataa lindi, viwun. Sawun mbangi sivla waavwi kwusolaa atipma ngla kwutaa lindi viwun. <sup>10</sup> Nima kwundimba walindi. Nima tigitamba ndaa liga nina njambwi nyan God min, mino mat sip sip nin kat tamba kwunapmbik waa walindi.

<sup>11</sup> Walindi maa ensel nima sakwat laataa lindi. Nima tigitno njambwi nimbo wandi yuvut yilingwa aynat nda kat weg-wuga laataa liga Godna si kwutaa katsoga wandi. <sup>12</sup> Kupma wandi.

Ngiyambak wangwa. Nina njambwi nyana si kwusovat waliganin. Ndi nima nyana. Ndi nambu liga nyana. Ndi kat sivuk kiliganin. Ndina si nima si. Ndi tagula avo liga nyana. Ndi kao mbundi nyana. Ndi njimbla njimbla wupma ligiyandi. Apma vatna. waa walindi wundi ensel.

*WUNDI NIMBANA MBANGI KANGIT YILA VAT NGILINDI*

<sup>13</sup> Njambwi nimbana kita nyan wun kat wagalandi. Sivla sawun mbangi waavwi kwusoga la nimba anda nimba ndi. Andambapmba yandi waa wagalandi maa ndi kat wowun.

<sup>14</sup> Njambwi nyan wun kat manda kat wagalgamin. Min tamba viga ligamin ndi kat waa wowun. Wowun maa wandi. Kwo wagalawun. Ndi kat viga ligowun. Wundi nimba tak kipmamba liga kipmamba linja njimbla kavle nimba ndi kat nima vat yiga viyaga silindi. God kat yelavika kwuta yetinja vak ana vaaka kwagalandi. Mat sip sip salakna yelogwen ndina waavwi njangilindi maa sawun mbangi lindi ndina waavwi. <sup>15</sup> Njangi lindi maa God ndaa la tigitna mindama sambimba laataa liga ngan nandinya Godna ngayimba liga laataa liga Godna njivwa kwupmat tigandi. Nima tigitmba ndaa liga nyan ndi kat pagwundi maa nat nimba ana ndi kat kavle vat yigiyandi. <sup>16</sup> Ngini ana wundi kat tigiyan. Ngini ndina mbanjige ngu kigi ana yigiyandi. Ngini nya sindi, ndina mbangi ana kangan waigandi. Ngini nya sindi, ndina mbangi ana kangan waigandi. Ngini kangan waliga mwuk kwutindi, ndina mbangi ana kangan waigandi. <sup>17</sup> Nima tigit ngwayimba tiliga mat sip sip ndi kat viga ligiyandi. Kita nyan sip sip kat viga lida vla ndi kat viga ligiyandi. Sip sip apma ngu kinja vla ndinamba njimbla njimbla apma vat tinjeya vak klaigandi. Ndina minina ngu ndaindi maa God nyangakiyan. Ngini ana nglagandi.

## 8

### *MAT SIP SIP SILA VILI WAN NJAAMBIYA VITITNDI*

<sup>1</sup> Mat sip sip sila vili wan njaambiya vititndi maa nyangwut kindigin kai. Kwo lindi. Samat kwo lindi hap aua. <sup>2-3</sup> Kindigin tapman tinja njimbla ngilindi maa Godna mindama sambimba ensel sila vili laataa lindi maa viwun. Vilitinja kwuk kwutaa lindi. Kita kita ensel kwutaa lindi. Laataa lindi maa nat ensel yalaa nima njambina mindama sambimba laataa lindi. Ndi golmba kwutnja aw kwutaa lindi. Wan awmba ya vitindi, apma njangu veiliga yagimbi woke lindi. Ndi kat nima sakwat apma njangu veila mbaw kwindi maa kwutaa yamba taagandi. Godna apma nimba ndi kat wagalanja apma nyaangit wungi nima njambimba liga yagimbi vla wokendi, God wutndi. <sup>4</sup> Ensel kwuta la yagumbio nyaangitno kita vat wokendi, God wutndi. <sup>5</sup> Wan ensel njambimba vita ya kwuta awmba tuga taagalaa yisendandi maa ndaiga kipmamba ndandi. Ndandi maa nima vlap vlap kwutndi kak wutaa kembanda vak viwun. Vlap vlap kwutaa nima yinaw kwutndi kipmamba.

### *ENSEL AYNAT KWUK VILITNDI*

<sup>6</sup> Kwuk kwuta la ndi ensel sila vili mina van kwup vilik mina lindi. <sup>7</sup> Nat kita ensel kwuk vilitndi maa yipma yiliga ngu vla liga kambakno ya vita kambakno yelogweno kipmamba

ndandi. Kipma mi aywaa nagilaa mbaapma kuvut taagandi. Nat kita mbaapma ya vitndi, kavle yindi. Mbaapma vlililik kwo lindi. Kipmamba liga yuwi aywaa ya vitndi, ngilindi.

<sup>8</sup> Nat vlililik wan ensel kwuk vilitndi maa nduwi vla la nima ya vita nda aywaa luwiga ndaiga nyingi ngumba ndandi.

<sup>9</sup> Nyingi ngu la ngu mbaapma kuvuk taagandi maa nat kita mbaapma yelogwenat valindi. Vililik mbaapma kwo lindi. Nyingi ngumba yeti la nda mbaapma kuvuk taagandi maanat mbaapma mina kavle yiga kiyandi aywaa. Nyingi ngumba yiliga njaambit ndino wupma ligandi.

<sup>10-11</sup> Nat kuvuk wan enselkwuk vilitndi maa nyinangwupmba la singwuk pita tuwaymba sagalanja ya vla vika ndaiga kipmamba ndandi. Kigin ngumba ndandi. Wan singwutna si Kavle Njangu Veiliga Ngu. Kigin ngu mbaapma kuvuk taagandi maa nat kita mbaapma kavle yiga kavle njangu veindi. Kan kavle ngu ki la nimba nima sakwat kiya lindi.

<sup>12</sup> Nat aynak wan ensel kwuk vilitndi maa nya mbap singwut mbaapma kuvuk taagandi maa nat kita mbaapma kavle yindi. Nya samat kulun walaa nandinya tamba kalili. Mbap samat kuvun walaa silila njimbla ya tamba kaalandi. Singwut samat kulun walaa lindi nimamba ana silindi.

<sup>13</sup> Nima ngawi nyinangwupmba wiyaka yilindi, viwun. Ndi nima kwundimba walindi, wutwun. Kipmamba liga nimba ngwuk kat nima vat miwa yiga ligowun. Nat ensel kuvuk kwuk vilitndi maa nima kavle vat ngwuk kat yaigandi waa walindi, wutwun.

## 9

### *NAT TAMBANAT WAN ENSEL KWUK VILITNDI*

<sup>1</sup> Nat tambanat wan ensel kwuk vilitndi maa nyinangwupmba la singwut pika ndaiga kipmamba ndandi, viwun. Wan nda singwut ndu nyana. Nda limbwilaa la waanguna mbapmona ki kwutaa lindi. <sup>2</sup> Ndailaa mbapmo lavwindi maa nima ya nimbi vla vitindi, yagimbi wokendi maa nyana mindama pagwundi maa kulun walaa lindi. <sup>3</sup> Wakalavali vla liga nda yagimbimba liga wogwendi. Nima sakwatna. kwukwula ndinyangu kat vali linja vla ndino wupma valilindi.

<sup>4</sup> Kipmamba watiga yuwi nat kandi nda mi nganga ke kingwa waa ndi kat wandi. Godna si maagamba piliwut tapman tiga nimba kat mina valigiyangwuk waa ndi kat wandi. <sup>5</sup> Ndu lagwa kat vali lindi, mbak tambanat ngilindi. Ndi kat samat mina vali ngwula. Nimaba ke valiga vatnyangwa waa ndi kat wandi. Valinja nimba nima kangit yilindi maa tilindi. Kwagwula vali la vla vali lindi. <sup>6</sup> Wan vali linja njimbla ndu

lagwa kiyavak kat woviyaguga lindi. Kiyanjeya vak ana viga lindi. Kwo kavle savle kwo lindi.

<sup>7</sup>Wakalavali vla la ndana mbangi kingi vat tindi. Kao yiliga hos vla lindi. Golmba kwutnja hat vla la nda ndina nam-bumba kumbu lindi. Ndina mindama ndu nyana mindama vla lindi. <sup>8</sup>Ndina nimbi sivla mbundi. Taagwana nimbi vakna. Ndina nimbi kwapimba yetiga laiona nimbi bla lindi. <sup>9</sup>Ndina mawlava siot kapa vla lindi. Ndina wiyona kap nima nglei vat yalindi. Hos nima sakwat katris kwutaa kao kat yiga piliga yinja kak vla lindi. <sup>10</sup>Ndina ngini kwagwula vali la vla vali lindi. Mbap tambanat tiga kavle njivwa yiga kwutindi. <sup>11</sup>Ndina njambwi king ngi liga. Wan nyan ndai limbwilaa la waangu viga la nyana. Judana kwundimba ndina si “Abadon” walindi. Grikna kwundimba ndina si “Apoliyan” wandi. (Nina kwundi Kavle Vat Yiliga Nyana waa walinin.)

<sup>12</sup>Ndu lagwa kavle vat yila kita wan vak tamba ngilindi. Kavle vat vililik yaigambik.

#### *NAT SILA KITA WAN ENSEL KWUK VILITNDI*

<sup>13</sup>Nat sila kita wan ensel kwuk vilitndi maa Godna mindama sambimba golmba kwutnja njambimba yaa kwundi wutwun. Wan njambi God kat kwunapmak kat taaganja njambi. Wan njaambi way waymba kom aynat tindi. Wan kwundi komba ya lindi, wutwun. <sup>14</sup>Kwuk kwutaa liga nat sila kita wan ensel kat wandi. Wamin maa “Yufretis” walinja avisetmba nginja ensel aynat njalakiyandi waa wandi. <sup>15</sup>Wandi maa njalak ngwula wandi wan ensel. Wandi maa njalatndi. Nima njimbla kawiga lindi. Ndi kat njalatnjeya ndimwe, njalatnjeya mbak, njalatnjeya nandinya, njalatnjeya aua kat kawiga liga yelavika lindi. Nin kat njalatndi maa ndi ndu lagwa mbaapma kuvut taagalaa nat mbaapma kat vatnyagiyanin waa yelavika lindi. <sup>16</sup>Ndi kat njalatndi maa nima sakwat hosna mbunimba nda la soldia sivak yindi maa viwun. Ndina sakwat 200,000,000 nimba. Ndi kat simak vla viwun. <sup>17</sup>Hosna mbunimba ndaa la nimba mawlava siot kapa kwusondi. Nat kita yelagwen mbangi. Nat kita mbangi njangwi mbangi. Nat kita kamwin mbangi nambu vla landi. Ya, yagimbi, ya vitiga kambak ndina ngaangamba wogwendi. <sup>18</sup>Wundi soldia ndu lagwa kat mbaapma kuvut taagalaa nat kita mbaapma nimba kat aywaa vatnyandi. Nat nimba kat yamba tundi maa kiyandi. Nat nimba kat yagimbi sindi maa kiyandi. Nat nimba kat ya vita kambak viyandi maa kiyandi. <sup>19</sup>Ndina ngini ndino kwonduo lindi. Ndina ngini kamboy vla lindi. Ndina njimbwi ngini kamboyan nambu vla liga ndinyangu kat vali lindi.

<sup>20</sup>Nat nima sakwat nimba kat ana vatnyandi. Vatnya linja vak mina kwo liga viga lindi. Vilaa kavle vat yilinja vak

ana kwagala lindi. Ndi golmba kwutnja silvamba kwutnja, kapamba kwutnja, kambak kwutnja, mimba kwutnja waagan kwunatnja waagan mindama mini viga waan ana wuka lilindi. Man ana veiga yetilindi. <sup>21</sup> Nat nimba kat vatnya linja vak ana kwagalalaa lindi. Ndi kat sivu kilinja vak ana kwagalala lindi. Sik yambisik yilinja vak ana kwagalalaa lindi. Nat nimbana nda sikwutinja vak ana kwagalalaa lindi.

## 10

### *ENSEL KITA JON KAT BUK KWINDI MAA KINDI*

<sup>1</sup> Nat kita njambwi ensel nyinangwupmba liga ngaga yanda vak viwun. Meit timbu ndina mbangimba waavwi vla kwusolaa yandi, viwun. Ndina nambu njimbwimba timbin sisolaa lili. Ndina mindama ya vla silindi. Ndina man tawnja ya vita kwaalik vla lindi. <sup>2</sup> Ndina yaagindan taambamba nyaangit tiga mat buk lavwiga kwutaa lindi. Ndina yaagindan man nyingi ngumba veilaa liga ndina ambugendan man kipmamba veilaa lindi. <sup>3</sup> Ndi nima kwundimba walendi. kwapimba yeti liga "laion" waliga vla wupma walendi. Walendi maa vlap vlap sila vili njambi kwutndi. <sup>4</sup> Vlap vlap sila vili njambi kwutndi maa viwa vat piliwupmat tiwun. piliwupmat tiwun maa nyinangwupmba yaa kwundi wun kat wandi. Vlap vlap nyinangwupmba sila vili njambi kwutndi mala wupma nyaangit pagwumin. Ke piliwuka wan wun kat wandi.

<sup>5</sup> Wandi maa tak vuwa ensel nyingi nguo kipmamba veilaa la ensel yaagindan taamba katsolaa nima nyaangit Godna simba wandi. <sup>6</sup> Njimbla njimbla tiliga nyan, nyinangwutno nyinangwupmba liga kwanda kwanda kwukna nyan, kan kipma kipmana kwanda kwanda kwukna nyan, nyingi nguo ngua kwanda kwanda kwukna nyan God ndina si waga wandi. Yaiga vak ya mina ligandi, waa wandi. <sup>7</sup> Kan sila vili wan ensel kwuk vilitndi maa tamba God pagwunda vak kak kiyaigandi. Tamba ndina njivwa kwuta la profet kak kiyandeya vak vilindi. Nat nimba kai waa wandi njambwi ensel.

<sup>8</sup> Nyinangwupmba ligga yandi maa tak wukwa kwundi nat njambi wun kat wandi. Nyingi nguo kipmamba veilaa liga ensel kwuta linda buk yiga kla waa wandi. <sup>9</sup> Wandi maa ensel kat yilaa ndi kat wowun. Mat buk wun kat agwi waa wowun maa wandi. Klalaa agi. Tipmwimba wanyanyevi lisik vla ligiyandi. Kimin maa mina yaat tigimbimba ndilaa nyingi yigiyandi waa wandi. <sup>10</sup> Wandi maa mak buk kwutaa kiwun. Kiwun maa wuna tipmwimba wanyanyevi lisik vla lindi. Wuna yaat tigimbi ndailaa nyingi yindi.

<sup>11</sup> Kiwun maa nat nyan wun kat wandi. God wandi maa ngini yaiga vat mbukiyamin. Kapma kapma ngepma nimba yigiyaa vak kat mbukiyamin. Kapma kapma mbangi nimba yigiyaa vak kat mbukiyamin. Kapma kapma kwundi nimba yigiyaa vak kat mbukiyamin. Nima sakwat njambwi king yigiyaa vak kat mbukiyamin waa wun kat wandi.

## 11

### *VILILIK PALI GODNA NYAANGIT MBUPMBIK*

<sup>1</sup> Wun kat vasi vasi kwilaa wandi. Godna ngayna sivla vasi vasimba yiga nagilaa Godna njambi nagi mila. Nagilaa God kat kwunapmak ya nimbana sakwat nagi mila. <sup>2</sup> Wan ngay kwagalalaa wegwula liga kava kat ke nagiga. Wan kava Godna nimba liga kava ana ndi. Kwo kavle nimba tiga kava. Kavle kava ana ndi. Apma kava. Wan kavle nimba yalaa mbak ndumi vililik kiyeli vililik kavle njivwa kwuka yetinjlinja kava. <sup>3</sup> Wowun mala wuna nyaangit mbut tiga mbik vililik pali yiga mbuk kiyambit. Nandinya 1,260 tiga yilaa waavwi kavle bak vla sitaa yi ya yiga mbukiyambik waa wun kat wandi.

<sup>4</sup> Kipma viga liga njambwi nyan Godna mindama sambimba watiga “oliv” walinja mi vililik wumbiki nyan mbit. <sup>5</sup> Kita nyan mbik kat vat yivat wandeyan mbitna ngaangamba ya wogwegiyandi. Wogwelaa mbik kat vat yivat yaiga nimba kat wa ya vikiyandi ndi kat. Ndi kat vatnyagiyandi. <sup>6</sup> Yalaa Godna nyaangit mbupmbeya njimbla ngambumbeyan meik ana ndaigandi. Meik viga limbeya kwondu God mbik kat kwindi. God mbik kat kwondu kwindi maa ngu kat wambeyan yelogwenat vali kiyandi. God mbik kat kwondu kwindi maa ndina maawupmba yelavika wan kipmamba liga nimba kat mandip mandip yelogweno nat nima vatno yaigandi.

<sup>7</sup> Mbitna nyaangit ngilindi maa ndai limbwilaa liga waangumba yeta kavle kwapi nda wokelaa mbik kat sivat kao yigiyandi. Mbik kat kwulataa vatnyagiyandi. <sup>8</sup> Vatnyandi maa nima ngepmana ava yambimba mbitna sim tindi. Wan ngepmana si pagwuga Sodom waa Isip walina ngepma. Nina njambwi nyan kat diwai krosmba kaalanja ngepma. <sup>9</sup> Nandinya kuvut anggi nandinya apma mbitna sim ava yambimba tindi, vindi. Kapma kapma ngepma nimba, kapma kapma kwundi nimba, kapma kapma mbangi nimba aywaa yaa mbitna sim vililindi. Mbik kat vaanguvak kat kai wandi. <sup>10</sup> Kiyambit maa kipma la nimba solat siga mbangu veindi. Awat sowat wenga nda kwo kwilindi. Tamba kipma la nimba kat nima vat yilimbik. Ngi kat tiga kiyambit maa solat silindi.



<sup>11</sup> Nandinya kuvut angĩ nandinya ngilindi maa God mwuk kwindi maa mbĩtna simba wuleindi maa laapmbik. Laataa limbik maa va nimba nimamba vaaka lindi. <sup>12</sup> Vaaka liga nyinangwupmba yaa nima kwundi wutndi. Kwundi mbik kat wandi. yagwa mbila nga ya waa wandi maa mbaonala nyinangwut wokembik maa mbik kat kao ya nimba yindi. <sup>13</sup> Wokembik maa kipma nima yinaw kwutndi. Wan ngepmana nat waambu ngepma kavle yindi. Nat waamba sila ayat kwo lindi. Yinaw kwutndi maa ndinyangu 7,000 kiyandi. Nat nimba kwo liga vaaka liga nyinangwupmba liga njambwi nyan God ndina si kwutaa katsondi.

<sup>14</sup> Nat vililik wan kavle vat ngilindi. Ngwuk avimba ngwuk. Nat kuvuk wan kavle vat ya mina ligandi.

#### *NAT SILA VILI WAN ENSEL KWUK VILITNDI*

<sup>15</sup> Nat sila vili wan ensel kwuk vilitndi maa nyinangwupmba la nima kwundi nima sakwat nimamba walindi maa wutwun. Kupma walindi. Kan kipma viga la nimba tamba ngilindi. Mbambala nina njambwi nyano wandi, yaa nyano viga ligambik. Njimbla njimbla viga ligiyambik waa walindi. <sup>16</sup> Godna mindama sambimba nima tigitmba ndaa liga kita ndumi kiyeli aynat njambwi nimba ndina mindama sambimba ndalaa Godna si kwutaa katsondi. <sup>17</sup> Katsoga wandi. Njambwi nyan God min kat sivu kiliganin. Min kwonduo liga nyan min. Tamba limin. Mbambala ligamin. Mina nima kwondumba wundi nimba kat mbambala viga ligamin. Viga lima vat apma vatna. <sup>18</sup> Kipmamba la nimba tak min kat walea lindi. Mina nyingi maawupmba ndi kat kwulapmin. Tamba kiya nimba yiga yeta vak vilaa siga nagugiyamin. Mina njivwa kwuta nimba mat nyangu ndi kat apma wenga kwugiyamin. Kan kipma kat kavle ya nimba kat ndi kat kavle yigiyamin waa wandi njambwi nimba.

<sup>19</sup> Wandi maa Godna ngayna mbapmo lavwindi maa nindimba God kwiya nyaangit tiga bokis tindi, vindi. Vindi maa vlap vlap nimamba kwutndi. ndina kak wutaa kembanganda vak vindi. Nat nima sakwat kak wutndi. Vlap vlap kwutndi maa yinaw kwutndi. Yinaw kwutndi maa yipma yiliga ngu vla liga kambak nima sakwat ndandi kipmamba.

## 12

#### *TAAGWAO NIMA NGLEI MBALUO TIMBIT*

<sup>1</sup> Nyinangwutna timbumba liga nima nglei vat wogwendi, viwun. Nyinangwupmba taagwa kita tili. Waavwi kwuso linja vla lila mbangimba nya kat kwusolaa lili. lila man mbapmba veilaa lili. Lila nambumba kumbula lila hatmba singwut tamba vili kiyeli vililik tindi. <sup>2</sup> Wat taagwa nyan

tili. Nyan kwupmat tiga lila yak nima vat kangit yilindi maa walega nglala lili. <sup>3</sup> Viga liga nyinangwutna timbumba nat nda wogwendi, viwun. Nima nglei yelogwen mbangi mbalu viwun. Ndina nambu sila vili mina lindi. Ndina nambumba la kom tamba vili mina lindi. kingnana hat sila vili wan ndina sila vili nambumbalindi. <sup>4</sup> Ndina ngini nyinangwupmba la mbaapma singwut kita pwivugakalindi maa singwut kipmat ndaindi. Nat mbaapma singwut vililik kwo lindi nyinangwupmba. Nyan kwupmat ta taagwana mindama sambimbawan mbalu kawiga lindi. Nyan kwuti maa kigiyowun waa yelavika lindi. <sup>5</sup> Tiga liga nondanyan kwuti. Wan nondanyan kava kavana nimba kat aywaa nima kwonduo liga viga ligiyaa nyana. Kwuti maa wan nyan laaptaa nyinangwut wokendi. God nima tigitmba liga nima sakwat kwanda kwanda kat viga linda ngepma wokendi. <sup>6</sup> Nyan wokendi maa wat taagwa vaaka piliga ndinyangu lapman kavat yili. God ngepma kwunataa wandi mala wungi ngepmamba yiga tili. Wan ngepmamba nandinya 1,260 tili. god li kat kiginda kwilindi.

<sup>7</sup> Tiga liga nyinangwupmba liga nimba awat sowat nimbi ndamba walea lindi. maikel ndina mbaapmamba ensel wan nima mbaluna mbaapmamba la ensel walea lindi. Awat sowat nimbi ndamba silindi. <sup>8</sup> Maikelna mbaapma nimba ndi kat kwulataa kiklindi. Ndi nyinangwut kwagalalaa vaaka yindi. <sup>9</sup> Nima nglei mbalu kwutaa yaagindi, kipmat ndandi. Ndina ensel ndi kat aywaa yaagindi, kipmat ndandi. Wan nima mbalu tamba kamboyna mbangi klalaa yandi. Tamba yalaa kipmamba la nimba kat yaa woseka walindi maa ndina kwundi wutindi. Ndina si Setena. Ndi apma vat yetiga nimba kat kai waliga nyana.

<sup>10</sup> Ndandi maa nyinagnwupmba liga nima kwundi wandi, wutwun. Kupma wandi. Nima njambwi nyan nin kat kwunatnda vat viga liganin. ndina kwondu viga liganin. Ndi njambwi nyanat tinda vat viga liganin. Ay wandi, yaa nyana kwondu viga liganin. Nina mbaapma nimba kat kai wala nyan tamba yaagindi maa kipmamba ndandi. Tak nandinya ngan nandinya ngan ndi kat tiga God kat walindi. Ndi kavle nimba ndi waa walindi. Mbambala wupma kai. <sup>11</sup> Mat sip sip salakna yelogwen klalaa ndi kat kwulatndi. Wan apma nyaangit mbuka liga ndi kat kwulatndi. Wan apma nyaangit mbuka liga ndi kat kwulatndi. Nin kat anagandi vatnyagiyaa waa ana yelavika lindi. Vaat tapma tiga ndi kat kwulatndi. <sup>12</sup> Kwulatnjangat nin nyinangwupmba liga nimba ndi kat solat sigiyandin. Ngwuk kipmamba liga nimba nyingi ngumba liga nda ngwuk kat miwa yiga liganin. Seten

ngwutna k0081 ava tamba ngega yalaa ligandi. Samat tiga God wun kat vatnya kiyandi waa yelavita ndi kat nima kavle vat yigiyowun waa yelavika tigandi Seten. Ngi kat tiga ngwuk kat nima miwa yiga liganin waa wandi nyinangwupmba liga nimba.

<sup>13</sup> Wan nima mbalu kipmat ndaiga wat nondanyan kwukna taagwa kwaka yila kavat kwupmba yindi. Li kat vatnyavat yindi. <sup>14</sup> Wat tagwa kat God nima ngawina wiyo vat wiyo kwindi maa wiyaka yili. God li kat kwuta wan ndinyangu lapman ngepmamba yiga tili. Wan ngepmamba yiga mandit ndimwe kuvut nat angin ndimwe wupma lili. <sup>15</sup> wan mbalu lila kwut savagu yiga ngaanga sinandi maa nima sakwat ngu wogwendi. Wogwelaa nima avisat vla lindi. Wat taagwa ngu kilaa kiyambali walaa ngu ngwiyandi. <sup>16</sup> Kipma wat taagwa kat kwunatndi. Kipma avla mbilindi maa wan mbalu ngwiya ngu kipma yambat ndaindi. <sup>17-18</sup> Kipma yambat ndanindi maa wan mbalu wat taagwa kat kimbut yiga lindi. Kimbut yiga liga lila nat nyangu kat sivat yelavika lindi. Lila nyangu Godna kwundi wuka la nimba ndi. Jisas nima njambwi nyana waa wala nimba ndi. Nyingi ngu la tivagawimba laataa ndi kat sivat tindi.

## 13

### *KWAPIMBA YETA MBIT NDA VILILIK LAAPMBIT*

<sup>1</sup> Kwapimba yeta nda nyingi ngumba wogwega wiyandi maa viwun. Ndina nambu sila vili mina lindi. kingnana hat sila vili ndina sila vili komba kumbula lindi, viwun. Ndina nambu sila vilimba kavle si piliwutndi., lindi, viwun. God kat kai waa njika yetila nyana si piliwutndi, lindi maa viwu. <sup>2</sup> Wan kwapimba yetila nda “lapat” walinja nima pusi vla lindi. Ndina man “bea” walinja kwapi ndana man vla lindi. Ndina nimbi ngaanga “laion” walinja nima pusina nimbi ngaanga vla lindi. Nima mbolu wan kwapi nda kat ndina nima kwondu kwindi. Nima mbolu kwapi nda kat wandi. Wunai viga la nimba kat mina lak viga ligiyamin wa wandi. <sup>3</sup> Wan kwapi ndana nambu kitamba nima kawiya tindi, viwun. Mat kawiya ana ndi. Nima kawiya. Wan kaiwya wungi nyan kat vatnya vla ligandi. Ndi kat ana vatnyandi. Kawiya avla kasindi, kwo lindi. Kasindi maa kipma la nimba aywaa vilaa ngwupaliga ndalaa ndina kwupmba yiga ndina kwundi wutndi. <sup>4</sup> Nima mbolu kwapi nda kat nima kwondu kwindi maa vinjangat kipma la nimba mboluna si kwutaa katsondi. Kwapi ndana si kwutaa katsolaa wandi. Kandana kingi nyano kita lulu nyan kai. Kanda ndi kat kwulak kiyaa. Ndi kat kwulak kiya nyan kai waa wandi.

<sup>5</sup> Wan kwapi nda kwundi waga wun nima nyan wun waa God kat kai waa njitindi. Tiga liga mbak ndumi vlililik kiyeli vililik yiga yi ya God kat kai waa njitindi. <sup>6</sup> God kat kai waa njika ndina si kat viyaisandandi. Godna ngepma liga nimba kat kai waa njitindi. <sup>7</sup> Godna mbaapmamba la apma nimba kat siga kwulatndeya kwonduo lindi. Kava kavamba la nimba mandip mandip kwundi ngambuga nimba, mandip mandip mbango la nimba kat viga lindeya kwonduo lindi. <sup>8</sup> Kipmamba la nimba aywaa ndina si kwutaa katso ligiyandi. Tamba kan kipma ana lindi, wundi nimbana si vatnyanja mat sip sipna bukmba ndina si aa piliwutndi. Wan bukmba si piliwutnja nimba njimbla njimbla apma yetinjeya vak kla nimb ndi.

### *KAN NYAANGITNA ANGWA VAK VLAA YELAVIK NGWULA*

<sup>9</sup> Apma maawutno liga nyan piliwukwa nyaangit vilaa ndina nagwa vat yelavik kiyandi. <sup>10</sup> Ngwutna kita nyan kat kandi kwutaa kalivat wanjeyan ndi kat kwutaa kaligiyandi. Ngwutna kita nyan kat nat nimba yaapmba vatnyavat wanjeyan ndi kat vatnyagiyandi. Wan kavle vat yaigandi. Ngwuk Godna apma nimba kan nyaangit vilaa yelavik ngwula. God kat maawupmba yelavika lina vak ana kwagala kiyani. Nin tagula maawutno ligiyani. Nin tagula maawutno ligiyani waa yelavik ngwula. Kwapimba yetila nda kipma yambimba wogwe lindi, viwun.

<sup>11</sup> Kwapimba yetila nda kipma yambimba liga wogwe lindi, viwun. Ndina nambu kom vlililik tindi. Mat sip sipna kom vla lindi. Ndina kwundi nima mboluna kwundi vla lindi. <sup>12</sup> Kita wan kwapi da ndinyangu kat viga linda vla ndino wupma viga lindi. Viga linda vak kita wan kwapi nda viga liga apma vatna wandi. Vililik wan kwapi nda wandi maa kipmamba la nimba kita wan kwapimba yetila ndana si kwutaa katso lindi. Ndina nambumba kita nima kawiya avla ksaindi waa ndina si kwutaa katso lindi. <sup>13</sup> wan vlililik wa kwapi nda nima nglei njivwa laataa kwutinda vak vilindi. Wandi maa nyinangwupmba liga ngaga yaa ya kipmamba ndalaa vitindi. <sup>14</sup> nima njivwa kwutindi maa kita wan kwapi nda vilaa apma vatna waa walindi. Kipamba liga nimba aywaa woseka walinda nyaangit aywaa wuka lindi. Wandi ma kita wan kwapi ndana kait kwutndi. Kita wan kwapi ndana nambu yapmba viyandi, kawiya kindi. Kiga liga kasindi maa kwo lindi. <sup>15</sup> Kait kwutndi mala kwapi nda wandi maa kwutnja kait yuvut yindi. Yuvut yilaa kwundi walindi. Nat nimba wan kaik kak kwunapmak kat kaiwandi. Vililik wan kwapi nda wandi maa wundi nimba kat vatnyandi.

<sup>16</sup> Wandĩ ma kipmamba la nĩmba aywaa ndina maago yaagindan taambamba kwapĩ ndana si piliwutndi. Sanyo la nĩmba sanya lapma nĩmba ndi kat piliwutndi. Kwo njivwa kwuta nĩmba sanya klala nĩmba aywaa ndi kat piliwutndi. <sup>17</sup> Nat nĩmbana mbangimba ndina si piliwutndi. Nat nĩmbana mbangimba ndina angwa sina namba piliwutndi. Piliwutaa nima njaambiya taagandi. Si piliwut tapman yinja nĩmba ndi ana wenga kwilaa kiginda klaigandi waa njaambiya taagandi. <sup>18</sup> Wan piliwutnja nyaangit kwo liga nĩmba maawut ana yelavika ligandi. Apma maawut sika liga nĩmba ndi yelavika ligiyandi. Wan kwapimba yeti la ndana sina angwa namba ngi liga. Wan namba ndu nyana namba. Wan namba 666. Ngwuk yelavik ngwula.

## 14

### *144,000 NIMBA MANDIP KUPI MBANGU KWUNDI WAA VEINDI*

<sup>1</sup> Mat sip sip Saion walinja nambunduimba laaptaa lindi, viwun. Ndinogwinala 144,000 nĩmba laataa lindi. Mat sip sipna si ndina nyaekna si ndina maagamba piliwutndi, viwun. <sup>2</sup> Nyinangwupmba liga yaa nima kak wutwun. Pali kwutndi viya liga nguna kak vla viya lindi, wutwun. Vlap vlap kwutnaa kap vla yalindi, wukwun. Kwundi gita viya linja kwundi vla ya lindi, wukwun. <sup>3</sup> Wundi 144,000 nĩmba God nda liga tigitna mindama sambimba laataa kupi mbangu kwundi waa veilindi, wukwun. Wundi aynat yuvut yiliga ndagwi nat njambwi nĩmbo wuka lindi. Nat nĩmba wan mbangu kwundi ana alipsiga klaigandi. Wundi 144,000 nĩmba mina klalaa veilindi. Ndi tamba kipmamba yeta nĩmba ndi. God ndi kat mina wenga kwilaa kwutaa kalindi. <sup>4</sup> Wundi nĩmba taagwonana kavle vat ana yi lindi. Kai. Mat sip sip yilinda vla yilindi. Ndi tamba kipmamba yeta nĩmba ndi. God ndi kat wenga kwilaa kwutaa kalindi. Godna mat sip sipna njivwa kwutnjangat ndi kat kwutaa kalindi. <sup>5</sup> Wundi nĩmba walinja nyaangit woseka ana walindi. Kavle nda ndinogwinala ana lindi.

### *ENSEL KUVUK NYAANGIT MBUTINDI*

<sup>6</sup> Ensel kita kat viwun. Angwat nyinangwupmba wiyaka yilindi. Njĩmba njĩmba tigiya apma nyaangit kipmamba la nĩmba kat mbupmat yilindi. Kava kava nĩmba kat mbupmat yilindi. Mandit mandit kwundi ngambula nĩmba kat mbupmat yilindi. Mandit minadit mbangi nĩmba kat mbupmat yilindi. Mandit mandit mbangi nĩmba kat aywaa mbupmat yilindi. <sup>7</sup> Ndi nima kwundimba walega wandi. God kat yelavika ndina si kwutaa katso ngwula. Yalaa ndinyagu kat

sigana gundeya njimbla tamba ngway tologandi. Ngwuk vaak kiyangwuk ndi kat. Ndi tamba nyingangwut, kipma, nyingi ngu, kigin ngu kwukna nyana. Ngi kat tiga ndina si kwutaa katso ngwula waa walindi.

<sup>8</sup> Wandi maa nat ensel laaptaa wandi. Bebilon walinja nima ngepma tamba kavle yindi. Wan ngepma nimba yambisk yilinja vak ngepma ngepma kat visimogwindi maa wungi vat ndino yilindi. Kavle vat yilinja vak kilinja nima ngu vla ligandi. Ngepma ngepmamba la nimba kindi waa wandi. <sup>9</sup> Wandi maa ndina kwupmba ya kuvuk wan ensel nima kwundimba walega wandi. Kita nyan kwapi nda kat kwunatndeyan wan nyankavle yigiyandi. Kita nyan kwapi ndana si ndina maaga taambamba piliwutnjeyan wan nyan kavle yigiyandi. <sup>10</sup> Godna kimbut maawut awmba kalitnja nima ngu vla ligandi. Miwa yiga linda vat wan awmba ana salatndi. Kavle vat ya nimba kindi ma ndi kila yamba yiga tigiyan. Ndi kat wan nimamba kangana wa liga kambak ndi kat tigiyan. Mat sip sipno apma enselo kavle vat yi linja vak aywaa vigiyandi. <sup>11</sup> Ndi kat vitiga yana yagimbi nandinya ngan wokeligandi. Ndi ngan nandinya sindu ana kwaigandi. Ndina mbangi nimamba kangana waigandi. Wundi kavle nimba kwapimba la ndo ndina mi kaik kat kwunata nimba ndi. Ndina si ndina mbangimba piliwuta nimba ndi waa walindi kuvut wan ensel. <sup>12</sup> Wun Jon wun ngwuk kat wowun. Ngwuk Godna apma nimba wan nyaangit wutaa yelavik ngwula. God kat nina maawupmba yelavika lina vak ana kwagala kiyani waa yelavik ngwula. Ngwuk God waa nyaangit wuka ligangwuk. Jisas nina njambwi nyana waa yelavika lingagwuk. Apma vatna yelavikngweya.

<sup>13</sup> Nyinangwupmba liga nat kwundi ngaga yandi, wutwun. Wan kwundi wun kat wandi. Kupma piliwuk mila wandi. Godna mbaapmba liga nimba kiyanjeyan apma vatna. Yiga apma vat tigiyan waa piliwuk mila waa wun kat wandi. Wan kwundi wandi maa Godna waagan wun kat wandi. Ngiyambak wanda. Apma vat ti kiyandi. Kiyanjeya nijimba yilaa nima njivwa ana kwuk kiyandi. Yat njawiaga apma vat tigiyan. Kwutinja apma njivwa wandi Godna waagan.

*KIPMAMB WATAA LA KIGINDA KAAMAMBA KALIPMAT TINJA NJIMBLA*

<sup>14</sup> Nyinangwupmba la sawun mbangi timbu viwun. Wan timbumba kita nyan ndaa lindi. Ndina taambamba way mbundi kaama kwutaa lindi. <sup>15</sup> Viliwun maa ensel kita Godna ngaymba liga wogwendi. Wogwelaa nima kwundima timbumba ndaa la nyan kat walega wandi. Kiginda kalipmeya njimbla tamba yaandi. Yiga kalik. Kipmamba

wakna kiginda tamba ak wula ligandi waa walega wandi. <sup>16</sup> Walendi maa timbumba ndaa la nyan ndaiga kaama kwutaa wan kiginda kalitndi.

<sup>17</sup> Nyinangwupmba la Godna ngaymba la ensel way mbundi kaama kwutaa wogwendi. <sup>18</sup> Wogwendi maa God kat kwunatinja njambi waymba la nat ensel wogwendi. Wan ensel vitiga ya kat viga la ensel. Ndino way mbundi kaama kwutaa la ensel kat nima kwundimba walega wandi. Kipmamba wata liga “glep” walinja mi sik yiga kalik mila. Tamba ak wula ligandi waa walendi. <sup>19</sup> Walendi maa wutaa wan ensel yiga “glep” walinja mi sik yiga kalitndi. Kalitaa yisolaa nima tangmba taagandi. Man veinjanat taagandi. Wundi “glep” kavle nimba vla lindi. Vei kiya nyan Godna. Ndi kat kimbut yiga vei kiyandi. <sup>20</sup> Wan tang nima ngepmana alagumba lindi. Veindi maa ndina yelogwen salaka avisatna ngu vla yilindi. Ndina sivla 200 mail. Wan yelogwen wokega nduna svla vla wokega tindi.

## 15

### *ENSEL SILA VILI KAVLE NDA SILA VILI KWUTAA LINDI*

<sup>1</sup> Nyinangwupmba la nat nima vat viwun. Ensel sila vili kavle nda kwutaa lindi. Wan kavle nda sila vili ndu nyan kat vatnya linja nda. Wan kavle ndana angwa Godna kimbut maawut. Wan kavle vat ndi kat yandi maa Godna kimbut maawut ngiligiya.

<sup>2</sup> Nyingi ngu vla liga nda kat viwun. Ya vitiga glas vla lindi. Nat nima sakwat nimba nyingi nguna tivagawimba laataa lindi. Ndi tamba kwapi nda kat kwulatndi. Ndina kait kat ana kwunatndi. Ndina si ndina mbangimba ana piliwutndi. Ndi laataa God ndi kat kwiya gita kwutaa lindi. <sup>3</sup> Tamba la nyan Moses Godna njivwa nyan piliwukna mbangu kwundi viga walindi. Mat sip sip kat yelavika walindi.

Min apma nima njivwa kwutimin.

Min njambwi nyan min. Min God min. Min kwonduo liga nyan min.

Njimbla njimbla njambwi kingat tigiya min.

Min kat aywaa vaaka ligandi. Aywaa mina si kwutaa katsogiyandi.

Min njambwi nyan min.

Min apma vat min yiga yeti ligamin. yetima vak vla nat nyan wupma ana yetigiya.

<sup>4</sup> Wama nyaangit kak kiyandi maa aywaa wuka ligandi. Wutaa kava kava liga nimba yalaa mina si kwutaa katsogiyandi waa walindi.

<sup>5</sup> Wandi maa nyinangwupmba liga God tiga ngay lavwindi maa viwun. Wan ngay selmba kwutnja गया. <sup>6-7</sup> Lavwindi maa wan ngaymba liga ensel sila vili ngaymba liga wogwendi. Ndi kita kita ndu nyan kat vatnya liga wogwendi. Ndi kita kita ndu nyan kat vatnya liga aw kwutaa lindi. Ndi sivla mbundi sawun mbangi waavwi kwusola lindi. Ndina mawlavamba golmba mbangi waavwi kwusola lindi. Ndina mawlavamba golmba kwutnja let sita lidni. Wan ayat ndana kita nda ensel sila vili kwutnja awmba Godna nyingi maawut tiga vat awmba naangandi. Wan naanganda Godna nyingi maawut tiga vat mat vat ana ndi. Ndi naimba njimba tiliga nyana. <sup>8</sup> Naangandi maa Godna kwondu yagimbi vla wokega Godna ngaymba wan yagimbi wuleindi. Wan yagimbi ngay wuleiga taata lindi, ndinyangu wulei vak vla ana lindi. Wundi sila vili ensel kwuta linja kavle vat aywaa ngilindi maa ndi wuleigiyandi.

## 16

### *GODNA NYINGI MAAWUT TIGA AW SILA VILI*

<sup>1</sup> Godna ngaymba liga kwundi ensel sila vili kat nyaangit wandi, wutwun. Godna nyingi maawut tiga aw sila vili kwutaa kipmamba salik ngwula waa wandi, wukwun.

<sup>2</sup> Wandi maa wutaa nat ensel aw kwutaa kipmamba salikndi, kipmat ndandi. Ndandi maa kipmana nimbana mbangi nima kawiya kilindi, ndina mbangi kavle yindi. Kwapi ndana si ndina mbangimba piliwuta nimbo mi kaik kwunata nimbo ndina mbangimba mina wan kawiya kilindi.

<sup>3</sup> Vililik wan ensel laataa ndina aw kwutaa nyingi ngumba salatndi, nyingi ngu yelogwen vla lindi. Yelogwen tindi maa nyingi ngumba yeta nda aywaa kiyandi.

<sup>4</sup> Kuvuk wan ensel laataa ndina aw kwutaa kigin ngumba salatndi. Salatndi maa wan ngu yelogwen vla lindi. <sup>5</sup> Kigin ngu yelogen vla lindi maa vilaa kigin ngu viga la ensel laataa wandi. Yima nima vat apma vatna. Min kavle vat yiliga nyan ana min. Tamba kavle vat ana yimin. Mbambala kavle vat ana yigamin. <sup>6</sup> Tamba mina apma nyaangit mbuta nimbo mina mbaapmamba la apma nimba kat kan kipmana nimba ndi kat vatnyalindi. Vatnyalindi maa ndia yelogwen salatndi. Mbambala ndi kat ndina yelogwen ngu kinjangat wupa yimin. Apma vatna yima. Ngiyambak yima waa wandi. <sup>7</sup> Wandi maa god kat kwunatinja njambi pulumba la kwundi-wandi, wukwun. Ngiyamba wama. God min njambwi nyan min. Nima kwonduo liga nyan min. Ndinyangu kat awat yima kavle vat wovun yimin waa wandi. <sup>8</sup> Aynat wan ensel ndina aw kwutaa nyamba salatndi. Salatndi ma nya nimamba



kangan wa du lagwana mbangi ya vla vitindi. <sup>9</sup> Ndina mbangi ya vla vitindi maa ndi God kat kai wasa ndina si kwutaa viyaisandandi. God ndi kat kavle vat yilinda vak kat vilaa wan yilinja kavle vat ana kwagala lindi. God ndi njambwi nyan. Ndina nyaangit wuka ligiyanin waa ana walindi.

<sup>10</sup> Tambanat wanensel ndina aw kwutaa kwapi nda ndaa lila nima tigitmba salatndi. Salatndi maa ndinai viga la kava kulun wala lindi. Kulun wala lindi maa ndinai viga la nimba mbangi kangit yilindi maa nimbi ngliaka tigat nimbimba valilindi. <sup>11</sup> Ndina tigat nimbimba valiga liga nyingangwut tiga God kat kavle vat waa njitindi. Nin kat kangit yiliga vat nin kat kawiya kiliga vat God ndinai kwiya vatna waa njitindi. Njika liga wan yilinja kavle vat ana kwagala lindi.

<sup>12</sup> Sila kita wa ensel ndina aw kwutaa yufretis walinja nima avisatmba salatndi. Salatndi maa wan ngu aywaa kiga ngilindi. Ngilindi maa wan kipma tagula vat ta ava yambi vla lindi. Woli agwimba liga yaiga njambwi king yanjeya yambi. <sup>13</sup> Tiga liga nima mbolu, kwapi ndi, woseka waliga profet, kuvut nda kat viwun. Kavle waagan kuvut ndina ngaangamba kita kita wogwendi. Wundi kavle waagana mbangi kikikna mbangi vla lindi. <sup>14</sup> Ndi kavle nglei waagan ndi. Setena mbaapma nimba ndi. Ndi yi ya nima njivwa kwuka lilindi. Kwutinja njivwa kat vilaa nat nimba ndi kat nima nimba ndi waa walindi. Kan kipmana njambwi king kat aywaa yiga wandi. Kwonduo liga nyan God ngini yandeya nandinya ngwuk kita kavamba yisolaa ndi kat kao yiga sigiyangwuk waa njambwi king kat wandi. <sup>15</sup> Tiga liga kita nyan wun kat wandi. Avi mila. Sikwutiga nyan sikwupmak pogwuga yanda vla yaigowun. Sindu kwalapman apma vat yetigiya nyan yaweya njimbla apma vat tigiya. Apma vat yetiga yindeyan yaweya njimbla wun kat vilaa ana wup yigiyandi waa wun kat wandi wan nyan.

<sup>16</sup> Kavle waagan kuvuk wandi maa Hibruna kwundimba Amagendon walinja kavamba yisolaa God kat sivat kawiga lindi.

<sup>17</sup> Sila vili wa ensel ndina aw kwutaa mwupmba salatndi. salatndi maa Godna ngayimba la nima tigit pulumba nima kwundi wandi, wukwun. Wan kavle vak ngini la la vak tamba yandi waa wandi. <sup>18</sup> Wandi maa nimamba vlap vlap wandi, wuka viwun. Nima sakwat mandip mandip kak nyingangwupmba yandi, wukwun. Kan kipmamba nima yinaw kwutndi. Tamba kan kipma kingi njambwi yinaw ana kwutndi. Kan mbambala kwukna yinaw nima ngleia. <sup>19</sup> kwutndi maa wan nima ngepma tamba kuvuk mbilindi. Kan kipmana ngepma aywaa ngay kipmamba

ndandi. God Bebilonwalinja ngepma kat imbut yiga linda nyingi maawut ana nglilindi. Wata lindi. Ngi kat tiga nima yinaw kwutndi maa wan ngepma nimamba kavle yindi. <sup>20</sup> Nyingi ngumba la ndi nimbuk aywaa kavle yiga lsvwiga dai ngilindi. <sup>21</sup> Nyinangwupmba la kambak yipma yila ngu vla liga kambak nima sakwat kipmat ndandi. Mat kambak ana ndi. Yuwi sik tiliga bek njambwiya wan kambatna kla. Kipmamba la nimba kat wan ndaila kambak viya lindi. Kambak kat vaaka liga God kat kai waa njitindi.

## 17

### *YAMBISIK YILA TAAGWA*

<sup>1</sup> Aw kwuta la ensel sila vilina kita nyan wun kat yaa wandi. Wuna kwupmba yagwa mila. Nima vat yambisik yila taagwa nyingi ngumba ndali ligali. Tiga kavle yileya vak yaa vi mila. God li kat sindeya vak yaa vi mila. <sup>2</sup> Wan kipmana njambwi king wat taagwa yila kavle vak vla yilindi. Yambisik yilila vak kat yelavita kan kipmamba la nimba tungwengwan yiga lindi. Nima ngu nima sakwat kila tungwengwan yiga linja vla wupma ndino tungwengwan yiga lindi waa wandi.

<sup>3</sup> Walaa wun kat kwutaa ndinyangu lapman ta kipmat kalindi. Wuna mbangi ana ndi kalindi. Wuna kaik mina kwutaa kalindi. yilaa yelogwen mbangi kwapi ndana mbunimba nda la taagwa viwun. Wan kwapi ndana mbunimba nda la taagwa viwun. Wan kwapi ndana nambu sila vili mina lindi. Ndina kom tamba vili mina lindi. Ndina mbangimba nyaangit nima sakwat piliwutndi, lindi. Kan nyaangit God kat njika walinja mandik mandik nyaangitna. <sup>4</sup> Wat taagwa yelogwen mbangi waavwi kwuso lili. Lila yelaga nda golmba kwutnja nda apma kambapmba kwutnja nda, bis. Lila taamba ngu la golmba kwutnja kap kwutaa lili. Ngu nglei ana ndi. Wan kapmba la nda kavle yambisik yilila vatna. <sup>5</sup> Lila maagamba pagwula la nyaangit piliwutndi. Kupma piliwutndi. Bebilon walinja ngepma yambisik yila nimbana angwa ngepma. Kan kipmana kavle vat yila nimbana nagwa ngepma waa piliwutndi. <sup>6</sup> Wat taagwa Godna apma nimba kat Jisasna si kwutaa nat nimba kat aywaa vatnya lili. Ndina yelogwen kilaa nima ngu nima sakwat kilaa tungwengwan yiga tila nimba vla lilo wupma tili. Li kat vilaa ngipaliga ndalaa nima vak yelavikwun.

<sup>7</sup> Nima vak yelavika liwun maa ensel kita yalaa wun kat wandi. Manda kat nima vat yelavika ligamin. Vima taagwa pagwula vat visimogwi kiyowun. nambu sila vili kom tamba vlii mina li kat kwuta kalia kwapi ndana vat visimogwi kiyowun. <sup>8</sup> Vima kwapi nda tamba tindi. Mbambala ana ligandi.

Ngini angwa lapmanwaangumba liga wokendi maa God ndi kat vatnyagiyandi. Kan kipmamba la nat nimbo ndina si ana piliwutndi. Njsmba njimbla apma vat tigiya ndi nimbana sonala ana piliwutndi. Ngini kwapi nda yadi, viga ngipaliga ndalaa kan apma vatna waa waigandi. Ndi tamba lindi. Tiga liga pagwunda vat nin ana vinin. Yiga tiga liga ak yadi. Apma vatna waa waigandi.

<sup>9</sup> Mbutina nyaangit apma maawut siga liga nimba mina yelavika ligiyandi. Kwapi ndana nambu sila vili nduwi sila vili kat walindi. Wan nduwimba wat taagwa ndaa lili. <sup>10</sup> Wan nambu sila vili nat sila vili king kat walindi. Wundi sila vili kingna tambanat nimba laataa tamba kiyandi. Nat kita mbambala ligandi. Nat kita ana laapka ligandi. Ngini laak kiyandi. Laaptaa samat tiga kiya vla ligandi. <sup>11</sup> Tamba lindi mbamba ana ligandi waa walinja kwapi nda ndi kinga. Ndi sila kuvuk wan kinga. Ndi nat sila vili king ndi kita mbaapma nimba ndi. Ndi aywaa kavle yigiyandi.

<sup>12</sup> Vima kom tamba vili king tamba vili kat walindi. Ndi laataa kingna njivwa ana kwuka lindi. Ngini laataa kwuk kiyandi. Kwapi nda kingna njivwa kwuka lindeya njimbla ndino wan njivwa kwuka ligiyandi. Wan njivwa nima njimbla ana kwuka liligiyandi. Samat ana kita kwutndi maa wan njivwa ngiligiyandi. <sup>13</sup> Wundi king tamba vili kita maawut yelavika lindi. Kingna njivwa kwuka ndinyangu kat viga lina njivwa kwagalanin maa kwapi nda wan njivwa klalaa ndi viga ligiyadi waa yelavika lindi. <sup>14</sup> Ndi mat sip sip kat kao yiga ndi kat sivat yigiyandi. Mat sip sip kat kao yiga ndi kat sivat yigiyandi. Mat sip sip kat ana kwulakiyandi. Ndi ndi kat kwulaka sigiyandi. Ndi njambwi nimba kat kwulatiga nyana. Ndi kingnana njambwi nyana. Ndinogwinala yetila nimba kat ndi kat tamba yagwa wandi, ndina kwupmba yandi. Yalaa ndi kat ana kwagala kiyandi waa wun kat wandi.

<sup>15</sup> Wun kat nat njambi wandi. Yambisik yila taagwa ndala nyingi nguna angwa vak min kat mbukiyowun. Wan ngu ndinyangu ndi. Kapma kapma ngepma, kapma kapma mbangi, kapma kapma kwundi nimba ndi. <sup>16</sup> Vita kom tamba vilio kwapi ndo yambisik yila taagwa kat kai waigandi. Lila waavwi lila kwanda kwanda nda kwutaa yaagidi maa kwo ligiyali. Li kat vatnyalaa lila wimbu kilaa lila sim yamba tungiyandi. <sup>17</sup> Li kat ndina maawupmba yelavitnja vapmba ana yigiyandi. God ndina maawupmba wanda vapmba yigiyandi. God waa vapmba wutaa kita maawupmba yelavika wundi king kwuta njivwa kwapi nda kat kwigiyandi. God waa vak aywaa kwukiyandi. <sup>18</sup> Vima taagwa li ngepmat. Kan kipmamba liga ngepma kat viga liga nima ngepmat.

## 18

*BEILON WALINJA NGEPMAN KAVLE YINDI*

<sup>1</sup> Tiga liga nyinangwupmba la ensel ngaga yandi, viwun. Ndi nima kwonduo la ensel. Ndi ya vitiga lam kamba liga vla kamba lindi. Yandi maa kipma aywaa nya vla silindi, viwun. <sup>2</sup> Ndi nima kwundimba walega wandi. Kupma wandi. Nima ngepma Beilon walina ngepma tamba kavle yidi. Tamba aywaa kavle yindi. Ndu nyan ana ligandi wan ngepma. Kavle waagan mina tigandi. Kavle wunjumbu ndino yetilindi. Kigin mbundi la waavi, kavle yiga yeta waavi wupma yetilindi. <sup>3</sup> Beilonmba la nimba kavle vat yilinja vla nat ngepma ngepmana nimba vilaa ndino wupma yilindi kavle vak. Ngepma ngepmana njambwi king ndi apma vak kwagalalaa wungi yilinja kavle vapmba yilindi. Moni njivwa kwut tiga nimba beilonmba ta nimba sikwuka taagalinja vla ndino wupma sikwuka yisoga nima sakwat sanya taagalindi waa walega wandi.

<sup>4</sup> Tiga liga nyinangwupmba ngaga yaa nat kwundi wuwun. Kupma wandi. Wuna nimba wan kavle ngepma kwagala ngwula. Ndinogwinala yetiga liga kavle vat yilangwuk ndinogwinala yetingwuk maa God ndi kat sivat yindeyan ngwulogwinala mbaa silandi. <sup>5</sup> Wundi nimba kavle vat nima tivwi yisoga nyinangwut sivat woke liga nduwi vla yisolindi. Kavle vat yilinja vat god viga ligandi ndina maawut tiga vat. Godna maawut ana tiviligandi. <sup>6</sup> Wundi nimba kavle vat yilindi. Wungi kat tiga ndi kat nima vapmba ay ngwula. Ndi kavle vat yiliga nimba ndi. Ndi kat nima nglei vapmba ay ngwula. Nat nimba kat kavle vat yilinja vak kat visimogwundi. Wungi kat tiga ndi kat nima nglei vapmba ay ngwula. <sup>7</sup> Tak wundi nimba kupma yelavitindi. Nin njambwi nimba nin. Wungi kat tiga nyaangit ana wuka liganin waa yelavitindi. Ndi kat nima vat yingwuk maa nin kavle vat tiganin waga nglaga yelavikiyandi. Tak wundi nimba kupma yelavitindi. Nin njambwi nimba. Nin njambwi kwun vla liganin. Nin nima vat nglaga ana yelavika ligiyanin wa yelavika walindi. <sup>8</sup> Wupma walintangat tiga ndi ndi kita nandinyamba kavle yi kiyandi. Nima sakwat yelogwen ndi kat vitindi, kiyaigandi. Nima sakwat nimba wundi kat tiga kiyaigandi. Nat nimba nglaga miwa yiga tigiyanandi. Wan ngepma ya aywaa vitndi maa ngiligiyandi. Njambwi nyan God ndi kat sigiya nyan mat nyan ana ndi. Nima ndua. Aywaa siga tiggandi wan ngepma nimba.

<sup>9</sup> Kan kipmamba la njambwi king Beilonmba la nimba yila kavle vat ndino wupma yilindi. Apma vak kwagalalaa kavle vak yilinja vla yilindi. Wan nima ngepma ya vitindi

maa yagimbi wokendi maa vilaa nglaga mawlava viyaa wigandi. <sup>10</sup> Sivlamba liga ngepma kavle yinda vak vilaa vaaka waigandi. Nima ngepma min kat miwa yiga ligandin. Tak min nima ngepma timin. Kavle vat yilingwuk God ngwuk kat sindi, ana kitamba ngilimin waa waigandi.

<sup>11</sup> Kipmamba moni njivwa kwuta nimba vilaa nglaga ngepma kat miwa yiga ligiyandi. Tak wan ngepma nimba ndina kwanda kwanda nda sanya kwilaa klalindi. Ngini wupma ana klaigandi. Wungi kat tiga nima vak yelavika ligandi. <sup>12-13</sup> Sanya kwilaa klalinja kwanda kwanda nda kingiyan. Gol, silva, apma kambak, apma bis, apma sawun mbangi waavwi, mandip mandip apma njangu veiliga mi, elefana nimbimba kwutnja nda, nima sakwat sanyo liga mi, bras walinja kapa, ain walinja kapa, apma kambak, sinamon walinja kilinja nda, kilinja kamwin lagi, apma njangu veiliga mbaw, apma njangu veliga ngwaak, apma sanda, nima ngu wel, wit mil, bulmakau, sip sip, hos, karis, sanya klalapan kwo njivwa kwuta nimba, wan nda sanya kwilaa kla linja nda aywaa. Naat nimba kat sivak kat sanya kwilindi. <sup>14</sup> Moni njivwa kwuta nimba kupma waigandi. Ngwuk Babilonmba la nimba klaat yelavika lingwa nda tamba siliwotndi. Ngwutna ngepmbamba la apma nda tamba siliwotndi. Ngini ana tindi maa tigiyanwuk. Tamba aywaa ngilindi waa waigandi.

<sup>15</sup> Wan kwanda kwanda nda nima moni kwindi maa kla la nimba tak wan ngepma nimbanamba nima sakwat sanya klalindi. Ngepma ya vitindi maa sivla kavamba liga vigiyandi wan ngepmana yagimbi. Ngepma kavle yinda vak kat yiga vaaka nglaga waigandi. <sup>16</sup> Wan ngepma tak nima ngepma. Wan ngepma kat miwa yiga ligandin. Tak wan ngepma nimba apma sawun mbangi waavwi kwusolaa yetilindi. Mandip mandip yelogwen mbangi waavwi kwusoga yetilindi. Ndina mbangi gol, apma kambak, bis yelagala yetilindi. <sup>17</sup> Mbambala wupma kai. Aua kita ndina apma apma nda ya vitndi, ngilindi waa waigandi. Njaambit viga liga nimbo sanya kwilaa njaambipmba yiliga nimbo boskruo njaambipmba moni njivwa kwuta nimbo sivlamba tiga liga yagimbi vindi. <sup>18</sup> Yagimbi vilaa kisela wandi. Nat ngepma wungi ngepma liga vla ana ligandi. Nima nglei ngepma. Nat ngepma kat kwulaka lindi waa wandi. <sup>19</sup> Kipma klalaa ndina nambumba taagalaa kisela nglaga wandi. Wan nima ngepma kat miwa yiga ligandin. Wan ngepma njaambipmba kawilaa nima sanya klalinin. Aua kita aywaa wan ngepma vika ndandi waa kisela lindi.

<sup>20</sup> Nat nyan vilaa wandi. Ngwuk nyinangwupmba liga nimba wan ngepma kat kavle vat yinda vak vilaa solat

sigiyangwuk. Ngwuk Godna apma nimba, ngwuk aposel, ngwuk profet ngwuk solat sigiyangwuk. Ngwuk kat kavle vat yilinjangat tiga God ndi kat awat kavle vat yinda vat tamba vingwuk. Vilaa solat sigiyangwuk waa kita nyan wandi.

<sup>21</sup> Wandi maa nima ensel nima kambak kwutaa nyingi nguat yisendandi. Yuwi sik tenginya wit mil kwutiga kambak vatna. Ensel yisendalaa wandi. Kambak nyingi ngumba yisendawa vla nima ngepma Bebilon wupma nyingi ngu ndaigiyandi. Ndaindi maa ngini ngwuk Bebilon nimba ngwula ngepma ana vigiyangwuk. <sup>22</sup> Tak ngwula ngepmamba la gita viya la nimba, mbangu kwundi wala nimba, waavi kwundi wala nimba, kwuk sila nimba ngini ndina kwundi ana wukiyangwuk. Ngwula ngepmamba la apma njivwa kwuta nimba ngini aywaa ndi kat ana vigiyangwuk. Yuwi sik kambak mbandiga tengiya linda kak ngini ana wugiyangwuk. <sup>23</sup> Tak ngwula ngepmamba vitindi vingwa lam ngini ana vitindi, vigiyangwuk. Kita nyan taagwa klalaa nima kiginda kwutindi maa walinja kwundi ngini ana wukiyangwuk. Ngwul ngepmamba la sanya njivwa kwuta nimba kan kipmana njambwi nambat tindi. Ngwula ngepma nimba kavle yeno kwutnja vat wutaa liga ngepma ngepma ngepmambala nimba apma vatna yilinja waga yelavika lindi waa wandi ensel.

<sup>24</sup> Wun Jon ngwuk kat wowun. Tak Godna apma nimba ndina profet wan ngepma wuleindi maa ndi kat vatnyandi. Ngepma ngepmamba la Godna nimba apma vat yilindi, ndi kat vatnyalindi. Wungi kat tiga wan ngepma kavle yindi.

## 19

### *BEBILON KAT GOD SINDANGAT APMA VAT YAMIN WAA WANDI*

<sup>1</sup> Tiga liga nyinangwupmba liga ya nima kindigin wukwun. Nima sakwat nimba walega wanja vak wukwun. Ndi kupma wandi. God apma vatna yilinda. Nina njambwi nyan God ndi nin kat kwunata nyana. Ndi apma njambwi nyan God ndi nin kat kwunata nyana. Ndi apma vat nima kwonduo liga nyana. <sup>2</sup> Ndi apma vat savagu siga nagu ligandi. Nima vak yambisik yila taagwa kat vilaa siga nagulaa li kat sindi. Tamba yambisik yi la vak kat vilaa kan kipmamba la nimba aywaa wungi vat mina yilindi. Tak Godna njavwa kwuta nimba kat li vatnya lili. Wungi kat tiga God li kat sindi waa wandi.

<sup>3</sup> Wundi nimba nat njambi walega wandi. God apma vakna yilinda. Wan nima ngepma ya vitindi, nyinangwutnat wokeya yagimbi njimbla njimbala wokeligandi waa wandi. <sup>4</sup> Wandi maa wundi njambwi nimba kita ndumi kiyeli aynatno nat aynat yuvut yiliga ndo laataa kwali man

ndaiga kipmamba silaa Godna si kwutaa katsondi. God nima tigipmba ndaa lindi, kwutaa katsondi. God nima tigipmba ndaa lindi, kwutaa katsondi. Apma vatna yima. Apma vatna yima waa walindi. <sup>5</sup> Wandi maa ndaa linda tigit pulumba ya kwundi kupma wandi. Ngwuk Godna njsvwa kwuta nimba ngwuk Godna si kwutaa katso ngwula. Ngwuk God kat yelavika liga nimba mat nyangu njambwi nimba ngwuk aywaa Godna si kwutaa katso ngwula waa wandi.

*MAT SIP SIP TAAGWA KLANDI, NIMA KIGINDA KWUTNDI*

<sup>6</sup> Nima sakwat nimba yisolaa liga ngambulinja kindeigin vla yalindi, wukwun. Mwuk kwutndi pali viyala kindigin vla viyalindi, wukwun. Vlap vlap wandi maa nyinangwut wakala liga kwundi vla yalindi, wukwun. Wan kwundi kupma wandi. God apma vakna yinda. Nina njambwi nyan God kwonduo liga nyana. Ndi ndinyangu kat aywaa viga ligandi. <sup>7</sup> Wungi kat tiga solat siga ndina si kwutaa katsogiyandin. Mat sip sip taagwa klandeya njimbla tamba ngway tologandi. Klandeya taagwa avla mbangi yelagali. Wungi kat tiga Godna si kwutaa katsogiyandin. <sup>8</sup> God wandi maa apma kamba la sawun mbangi waavwi kwusoli. Wan kwusola apma waavwina angwa vak ngi liga. Godna apma nimba apma vat yiga yetinja vat angwa vakna waa wandi.

<sup>9</sup> Nat ensel kita laataa wun kat wandi. Kupma piliwut mila wandi. Mat sip sip taagwa klandi maa kwutnjeja nima kiginda kivak kat yagwa wandeya nimba ndi apma vat tiligiya nimba ndi waa piliwup mila waa wun kat wandi. Piliwup mila walaa ak wun kat wandi. Min kat wawa nyaangit kavle nyaangit ana ndi. Godna apma nyaangitna. Savagu liga nyaangitna waa wandi ensel. <sup>10</sup> Wandi maa ndina si kwutaa katsogiyowun waa ndina man ngandimba ndawun. Ndawun maa wun kat wandi. Wupma ke yima. Wunogwio minogwio kita lulu tiga. Minogwina liga kita mbaapma nimba Jisasna si kwutaa katsoliga nimba nin kita mbaapma nimba nin. Wuna si kwutaa ke katsoma. Godna si mina kwutaa nat nimba kat mbutina njivwa tamba la profet mbutinja njivwa vla wupma ligandi. Kita vatna.

*SAWUN MBANGI HOSNA MBUNIMBA NDA LA NYAN*

<sup>11</sup> Tiga liga nyinangwut mbapmo lavwindi, sawun mbangi hos viwun. Ndina mbunimba kita nyan nda lindi. Ndi kat apma tagula maawutno savagu maawut yelavika liga nyan min waa ndi kat walindi. Ndi vilaa savagu apma vat siga nagulaa ndi kat kao yiga lindi. <sup>12</sup> Ndina mini ya vla vitindi. Kingnana hat nima sakwat ndina nambumba kumbula lindi. Ndina mbangimba pogwula la si ndi piliwutndi. <sup>13</sup> Ndina sivla waavwi yelogwenmba sivugulaa kwusolaa lindi. Ndi kat

walinja si kingiyan. “God Waa Nyaangit.” <sup>14</sup> Nyinangwupmba liga kao mbundi nimba sawun mbangi hosna mbunimba ndaa liga ndina kwupmba yilindi. Ndino sivla waavwi sawun mbangi kigin tapman waavwi kwusolindi. <sup>15</sup> Wan njambwi nyan ndina ngaangamba way mbundi yaak wogwela lindi. Wan yaapmba kipmamba liga nimba kat siga vatnyagiyandi. Ndi kat tagula vat viga ligiyandi. Njambwi nyan God ndinyangu kat maawut nyingi yiga tinda vak wutaa ndi kat nimamba ndina lak sigiyandi. Glep walinja mi sik ndina ngu klavak veinja vak vla wupma ndi kat nima vak yigiyandi. <sup>16</sup> Wan nyana waavwi ndina ndaawamba si piliwutndi. “Nima kingna njambwi nyana. Njambwi nimba kat kwulata nyana” waa piliwutndi.

<sup>17</sup> Tiga liga nyamba laataa la ensel kat viwun. Ndi nima kwundimba walega nyinangwupmba wiyaka yetiga waavi kat wandi. Yagwa ngwula. God kwiya nima kiginda yaa agi ngwula. <sup>18</sup> Kingna wimbu kigiyangwuk. Soldiana njambwi nimbana wimbu kigiyangwuk. Njambwi nimbana wimbu kigiyangwuk. Hosna wimbu kigiyangwuk. Kwo njivwa kwuta nimba, sanya klalaa njivwa kwuta nimba, mat nyangu, nima nimba aywaa ndina wimbu kigiyangwuk waa wandi.

<sup>19</sup> Wandi maa kwapi nda, kan kipmana njambwi king, ndina kao yiga la nimba yisolaa waleavat tindi, viwun. Sawun mbangi hosna mbunimba la nyano ndina kao yiga la nimba kat waleavat tindi. <sup>20</sup> Wan nimba ngiyambak walenandi. Kwapi ndo ndina nyaangit kwutaa woseka waliga profetno mbik kat kandi kwutaa kalindi. Tak wan woseka wala nyan kwapi ndana si kwutaa katsovat nima njimvwa kwutinda njivwa vilaa ndina maawut kavle yindi. Ndina maawut kavle yindi maa kan kwapi nda njambwi nyana waa yelavika lindi. Mbik kat kwutaa ya vita kavat yisendandi. Wan kava ya vitiga kambat tiga kava. Wan ndaimban ana kiyambik. Kwo tiga mbitna mbangi kangit mina yilindi, timbik. <sup>21</sup> Sawun mbangi hosna mbunimba nda la nyan ndina ngaangamba wogwela la yaapmba mbitna kwupmba ya nimba kat aywaa siga vatnyandi. Vatyandi maa nyinangwupmba wiyaka yeta ndi waavi yalaa ndina wimbu aywaa kindi. Kuvuk ana kindi. Nima sakwatmba kindi.

## 20

### SETEN KALABUSMBA LINDA NDIMWE 1,000

<sup>1</sup> Nyinangwupmba liga ensel kita ngaga yandi, viwun. Nda limbwilaa angwa lapman ta waangu tivilinja mbapmona ki kwutaa yandi. Nat taamba Seten kat ngindeya sen kwutaa lindi. <sup>2</sup> Yalaa Seten kat kwutndi. Ndi nima mbalu vla lindi. Wan nima mbalu tamba kamboyna mbangi klalaa yandi.



Ndi apma nimba kat kai wala nyana. Ndi kat kwutaa man taamba ngilaa taagandi maa ndimwe 1,000 tigiyan di. <sup>3</sup> Ndi kat ngilaa ndai limbwilaa angwa lapman ta waangumba sandandi. Sandalaa mbapma kwaalandi. Tiga liga kipmamba tiga ndu taagwa kat woseka ana waigandi. Ndimwe 1,000 ngilindi maa ndi kat sanginja sen njalatndi maa wogwelaa samat tiga woseka waigandi.

*GODNA MBAAPMAMBA LA NIMBA KIYALAA LIGA LAAT-NDI*

<sup>4</sup> Samat tiga liga nima sakwat nima tigit viwun. Ndu lagwa kat siga nagunjeya nimba kat God wandi maa nima tigi pmba ndaa lindi. Nima sakwat nimbana wundumbu lindi maa viwun. Wundi nimba tak God waa nyaangit waga Jisasna si wandi maa nat nimba ndina nambu kalitndi maa kiyandi. Wundi nimba kwapi ndo ndina kaik kat ana kwunatndi. Kwapi ndana si ndina maaga ndina taamba ana piliwutndi. Ndi kiyalaa laataa Kraistnonala nat nimba kat king vla viga lindi. Ndimwe 1,000 tiga ndi kat viga lilindi.

<sup>5</sup> Nat kiya nimba ana laatndi. Ndi ndina kapma laapndi. Ngini ndimwe 1,000 ngilindi maa nat nimba ndino laapkiyandi. Ndi wundi nimba tak laakna nimba ndi. <sup>6</sup> Tak laakna nimba ndi apma vat tigandi. Ndinamba kavle vat ana ligandi. Ndi apma nimba ndi. Ngini nat nimba kavle yinjeya njimbla ndi ana kavle yigiyandi. Ndi Godna Kraistna njivwa kwuka ligiyandi. Kraist ndimwe 1,000 tiga ndu lagwa kat king vla viga ligaiyandi. Ndi ndinogwinala viga ligiyandi.

*SETEN NIMA VAK KAVLE YINDI*

<sup>7</sup> Ndimwe 1,000 ngilindi maa Seten kat mbapma lavwindi maa kalabus ngililaa wogweiyandi. <sup>8</sup> Wogwelaa kan kipmana kava kavamba liga nimba kat woseka waigandi. Woseka wandeya nyaangit apma vatna waa wukiyandi. God walinja Megok valinja nimba wutaa Godna mbaapma nimba kat sivat yisolaa ligiyandi. Yisolaa la nimba nima nglei sakwat ndi. Ndina sakwat nyingingu tivagawimba yisola liga yaawiya sakwat vla lindi. <sup>9</sup> Nima sakwat tinjangat kipma kapmoga yalindi. Godna mbaapma nimba god woviyaguga linda apma ngepmamba yisolaa lindi. Wundi kao yandi nimba wan ngepma aywaa wegwulaa sivat tindi. Sivata tindi maa nyinangwupmba liga ngaga yaa ya ndi kat aywaa vitindi. <sup>10</sup> Ndi kat woseka wala profet Seten ndi kat kwutaa ya vita kavat yisendandi. Wan kava nima ya vitiga kambak tiga kava. Tak kwapi ndo nima vak woseka wala nyan kat kwutaa yisendandi, limbis wungi yamba. Seten kat ngini yisendandi. Nandinya ngan njimbla njimbla ndina mbangi kangit yiligiyandi.

*NIMA KAT YANDI*

<sup>11</sup> Tiga liga njambwi king nda la sawun mbangi tigit viwun. Ndi kao mbundi nyana. Nyinangwutno kipma ndi kat vilaa vaaka yilimbit. Yilaa timbeya kava kai. <sup>12</sup> Kiya nimba njambwi nimba mat nyangu aywaa nima tigitna mindama sambimba laataa lindi maa viwun. Tamba yilinja vat vilaa piliwutnja buk aywaa lavwindi. Lavwilaa nat kita buk klalaa lavwindi. Wan buk njimbla njimbla apma vat tigiya nimbana si piliwutnja bukna. Buk lavwilaa tamba kiya nimba yindi maa piliwutnja vak vilaa ndi kat siga nagundi. <sup>13</sup> Ngumba ndailaa kiya nimbana wundumbu laataa lindi. Kiya nimba ta kavamba la nimba ndino laataa lindi. Nat kiya nimba aywaa laataa lindi. Tamba yinja vak vilaa ndi kat siga nagulindi. <sup>14</sup> Kiya nimba ta kavamba la nimbo nat kavle vat yiga yetiga kiya nimba kat kwutaa ya vitiga kavat yisendandi. Yisendanja nimba tak kiyalaa laapndi. Ndi kat yisendandi maa vlililik wan njambi kiyandi. <sup>15</sup> Njimbla njimbla apma vat tigiya nimbana si piliwutnja buk lavwilaa wundi nimbana si kat kwatindi. Si vilapman tiga nimba kat kwutaa ya vitiga kavamba yisendandi.

**21***MANDI KUPI NYINAGNWUTNO KUPI KIPMO TIGIYANDI*

<sup>1</sup> Tamba la nyinangwutno kipma ngilindi maa mandit kupi nyinangwutno kipma lindi maa viwun. Kupi kipma nyingi ngu ana lindi. Kipma mina lindi. <sup>2</sup> Tiga liga nyinangwupmba la apma ngepma laaptaa kipma ngaga yandi maa viwun. Wan ngepma Jerusalem walinja ngepma vla la kupi ngepma. Wan ngepma kavle vat ana lindi. Apma vat mina lindi. Wan ngepma God tila ngepma. Wan ngepma apma vat yelagalaa lindi. Ndu klavat ta taagwa kat yelaganja vak vla wupma yelagalaa lindi. <sup>3</sup> Ngaga yandi maa nima tigit pulumba la kwundi wandi maa wukwun. Kupma wandi. Wan ngaga yaa ngepma avi ngwula. God ta ngepma ndinyanguna nindimba ligandi. Kan kipmana ndu lagwa ndina nyanguat tigiya. God ndinyanguna nindimba ndinogwinala tigiya. <sup>4</sup> Nglandi maa ndina mini ngu nyangakiya. Ngini ana kiyagandi. Ngini kiyaganda nimba kat ana nglagandi. Ngini ndina ava mban ana kangit yigiya. Wan tambana kavle vat aywaa ngiligiyandi waa wandi.

<sup>5-6</sup> Wan kwundi wandi maa nima tigitmba ndaa la nyan wun kat wandi. Avi mila. Tamba nda avla wowun maa ngilindi. Mbambala mandip kupi nda kwukwa waa wandi. Walaa nat njambi wandi. Waweya nyaangit piliwup mila waweya nyaangit woseka ana waigowun. Wawa nyaangit ngini waweya vat tigiya. Wungi kat tiga wupma piliwup

mila waa walaa piliwukweya nyaangit mbutndi. Kan kwupmat tuwa njivwa tamba kak kiyandi. Tamba kwanda kwanda kan kipma nyinagnwut ana tindi, wun tiwun. Wupma ngini wan kwanda kwanda ngilindi maa wun kapma tat tuwa vla tigiyouwun. Ngu kat kwaka mbanjige pundi maa tigiya nimba kat apma ngu kwo kwigiyouwun. Sanya ana klaigowun. Kwiweya ngu kilaa njimbla njimbla apma vat yetigiyanndi. <sup>7</sup> Kavle vat kat kwulatiga nimba ndi kat tamba wowun. Wuna nyanguat tigiyanngwuk. Wun ngwyutna njambwi nyanat tigiyouwun waa ndi kat wowun. <sup>8</sup> Kavle nimba kat wupma ana wowun. Vaatiga nimba, wun kat maawupmba yelavitapman tiga nimba, kavle maawut yelavika liga nimba, nat nimba kat vatnya liga nimba, yambisik yiliga nimba, yeno siliga nimba, waagan kaik kat kwunatiga nimba, woseka waliga nimba ngwuk aywaa ya vitiga kavamba wuleilaa yetigiyanngwuk waa ndi kat wowun. Wan kava ya vitindi, kangan waliga kambak tiga kava. Wan wuleinja vak vililik wan njamba kiyanja waa wandi God.

#### *MANDI KUPI JERUSALEM WALINJA NGEPMAN*

<sup>9</sup> Tak ensel sila vili ndu lagwa kat vatnya liga nda awmba salitaa kwutaa lindi. Wundi sila vili enselna kita nyan wun kat yaa wandi. Yagwa mila. Mat sip sip klaiga taagwa min kat simogwigiyowun waa wandi. <sup>10</sup> Walaa wun kat kwutaa sivla mbundi wokela la nduwiat kalindi. Wuna mbangi ana kalindi. Wuna kaik mina kwutaa kalindi. kalindi maa nambu nduwimba laataa liga viwun. Nima apma ngepma God tiga kavamba laaptaa ngaga yandi viwun. Wan ngepmana si Mandip Kupi Jerusalem walinja ngepma. <sup>11</sup> God apma vat tinda vla wan ngepma ndino apma vat tindi. Nima sanyo kambak kembanda vak vla wan ngepma wupma kamba lindi. Jaspaa walinja kambak vla kamba lindi. Wan ngepma kamba linda vak kaik ngu vla lindi. <sup>12</sup> Wan ngepma sivla mbundi tivwi lindi. Wan ngepmana tivwimba la suwi yambi tamba vili kiyeli vililik suwi yambi ensel tamba vili kiyeli vililik viga lilindi. Wan suwi yambina mbapma si mina lindi. Isrel walinja nimbana yelangi tamba vili kiyeli vililikna si tamba piliwutndi, lindi. <sup>13</sup> Woli agwi ndamba la tivwina suwi yambi kuvut tindi. Malingwat agwi ndamba la tivwina suwi yambi kuvut tindi. <sup>14</sup> Wungi tivwi pulumba nima kambak tamba vlii kiyeli vililik tindi. Kwaalik vla lindi. Wungi tivwi kat wundigi kambat ndi kwutaa la. Mat sip sipna aposel tamba vili kiyeli vililikna si wungi kambapmba piliwutndi maa tindi.

<sup>15-16</sup> Wun kat waa ensel golmba kwutnja meta taambamba kwutaa lindi. Ngepmana sivla taagagasiga naguvat kwutaa lindi. Wan tivwi ta suwi yambina sivla naguvat kwutaa lindi.

Wan tivwi ta suwi yambina sivla siga naguvat tindi Tivwina sivla ndinosiga naguvat tindi. Wan ngepmana tivwiya ndina sivla kita vatna. Ndina meta taagaga ngepma la tivwiya la sivla vindi. Ndina sivla tivwiya 1,500 mail tindi. Wan ngepma wokela la sivla kita vatna. <sup>17</sup> Tivwi ndino wan tivwi kat taagaga siga nagundi. Tivwi wokela la sivla 144 meta. Meta taaga ensel ndinyangu kwukna meta taagandi.

<sup>18</sup> Ngepmana tivwi jasper walinja kambapmba kwutndi. Ngepma ta ngay golmba kwutndi. Wan gol glas vla lindi. <sup>19</sup> Tivwi kwuta la kambak tamba vili kiyeli vililik mat nima sanyo la kambapmba yelangandi. Kita wan kambak kat jaspawalinja mat kambapmba yelangandi. Vililik, wan kambak kat sapaia walinja mbapmak mbangi kambapmba yelangandi. Kuvuk wan kambak kat aget walinja sawun mbangi kambapmba eyelangandi. Aynat wan kambak kat emeral walinja ndumi mbangi kambapmba yelangandi. <sup>20</sup> Tambanat wan kambak kat sadonikis walinja yelogweno sawuno la kambapmba yelangandi. Sila kita wan kambak kat konilian walinja yelogwen mbangi kambapmba yelangandi. Sila vili wan kambak kat krisolait walinja kamwin mbangi kambapmba yelangandi. Sila kuvut wan kambak kat beril ndumi mbangi kambapmba yelangandi. Sila aynat wa kambak kat topas walinja kamwin mbangi kambapmba yelangandi. Tambak vili wan kambak kat krisopres walinja ndumi mbango kamwin mbango la kambapmba yelangandi. Tambak vili kiyeli kita wa kambak naiasin walinja mbangi njangwi mbangi kambapmba yelangandi. Tambak vili kiyeli vililik wa kambak kat ametis walinja yelogwen mbangi kambapmba yelangandi. <sup>21</sup> Suwi yambi tamba vili kiyeli vililikna mbapma nima bismba kwutndi. Mbapmo kita is kita. Wupma aywaa wundi mbapma kat kwutndi. Wan ngepmana ava yambi golmba kwutndi. Wan ava yambi kaik ngu vla lindi.

<sup>22</sup> God kat yelavipmak kat wulelinja ngay wan ngepma ana lindi. Njambwi kwondumbundi nyan Godno ndina nyan mat sip sipma kava kavamba lilimbit. <sup>23</sup> Wan ngepma nyo mbapmo silapman yimbeyan wan ngepma nimba nima vak ana yelavikiyandi. God tiga apma vat sagalandi vitiga ya vla ngepma aywaa kembandi. Mat sip sip ndi ya vitiga lam vla lindi. <sup>24</sup> Wan ngepmana vat vilaa kan kipmana kava kavamba liga nimba ndino apma vapmba yiga yetigiyandi. Kava kava liga njambwi king apma vat kwutnja apma nda wan ngepma kalilaa yiga visimogwigiyandi. <sup>25</sup> Wan ngepmana suwi yambina mbapmo nandinya ana kwalalindi. Wan ngepma ngan ndaga kulun ana walindi. Njimbla njimbla Godna ya vika lilindi maa kembera lindi. <sup>26-27</sup> Wan ngepma

kavle nimba ana wuleigiyandi. Nglambio liga nda ana kwutaa kaligiyandi. Kavle vak yiga yetiga woseka waga yetigiya nimba na yiga wan ngepma wuleigiyandi. Njimbla njimbla apma vat mina yiga yetigiya nimbana si mat sip sipna bukmba piliwutndi. Wundi nimba mina wan ngepma wuleigiyandi.

## 22

### *APMA VAT KWILIGA NGU NAT APMA VAT KWILIGA MINA NGANGA*

<sup>1-2</sup> Tat wun kat ngepma simogwia ensel wungi ngepmba la kwanda kwanda nda wun kat visimogwindi. Apma vat kwiliga ndandangı visimogwindi. Wan ngu kisik nglambi kai. Apma ngua. Glas vla liga ngua. Godno mat sip sipmo timba tigit pulumba wogwelaa ngepmana ava yambi la nindimba mbililaa ngumbi yindi. Ndandangı tingu nimbu angangimba apma vat kwiliga mi waata lindi. Wan mi tamba vlii kiyeli vililik mandik mandik sik wogwulaa lindi. Nat mbak nat mina sik vla wogwulaa lindi. Wan mina ngangamba ngepma ngepma tiga nimba kat kwunatindi. <sup>3</sup> Wan ngepma ndu lagwa kat kavle yiliga vat ngilindi. Godno mat sip sipmo mbitna nima tigipmba ndaa liga ngepmana ndu lagwa kat viga ligiyandi. Godna njivwa kwutiga nimba ndi Godna si kwutaa katsoligiyandi.

<sup>4</sup> Ndina si wuka ndina mindama viga ligiyandi. Godna si ndina maagamba piliwukiyandi. <sup>5</sup> Wan ngepma ngan ana ndalindi. Nya si lapman yindeyan lam sagilalapman yinjevan ana kulun waigandi. Njambwi nyan God ya vitiga lam vla ligiyandi. Ndinogwinana njimbla njimbla nat nimba kat king vla liga viga ligiyandi.

### *JISAS YA MINA LIGANDI*

<sup>6</sup> Ensel wun kat wandi. Min kat mbutuwa nyaangit apma nyaangitna. Woseka ana waliwun. Njambwi nyan God tamba profet kat wandi maa yalaa ndina nyaangit tamba mbutndi. Mbambala ensel kat wandi maa Godna njivwa kwutiga nimba kat ngini yaiga vat simogwivat yawun. <sup>7</sup> Njambwi nyan wandi. Avimba ngwuk. Ya mina ligowun. Kita nyan kan piliwutnda nyaangit vilaa wuka yetindeyan apma vatna waa wandi njambwi nyan waa wandi ensel.

<sup>8</sup> Wun Jon wun. Wunayi viga wutaa wan nyaangit piliwukna. Wan nda viga wutaa wun kat simogwia enselna mangandima ndalaa ndina si katsovat wowun. <sup>9</sup> Katsovat tiwun maa wun kat wandi. Wupma ke yima. Wun man kita mbaapma nimba vla liganin. Min, wun, mina kita mbaapma nimba profet, God waa nyaangit wuka liga nimba nin aywaa

kita lulu liganin. Wuna si kwutaa ke katsoma. Godna si mina kwutaa katso mila waa wandi. <sup>10</sup> Walaa wun kat at nat njambi wandi. Min vilaa wan bukmba piliwupma nyaangit ke pagwuga. Wan piliwupma vat ngini yaiga vak kat ke pagwuga. Wan vak yaiga njimbla tamba ngway tologandi. <sup>11</sup> Tamba ngini la la nandinya. Wan kavle vat yila nimba ndino wupma kavle vat yiga yetigiyandi. Nglambio la nimba ndino wupma nglambio liga vat yiga yetigiyandi. Apma vat yeti la nimba ndino wupma apma vat yiga yetigiyandi. Savagu yeti la nimba ndino wupma savagu yetigiyandi. Ndi yetinja vak ana kwagalalaa mandip vak yigiyandi. Tamba ngini la la nandinya.

<sup>12</sup> Njambwi nyan wandi. Avimba ngwuk. Tamba yavat tigowun. Yalaa kipma la nimba kwuka yilinja njivwa kat siga nagulaa ndi kat kwigiyowun. <sup>13</sup> Tamba kwanda kwanda nda ana lindi, wun kapma njambwi nyanat tiwun. Ngini kwanda kwanda tigiowun waa wandi njambwi nyan waa wandi ensel.

<sup>14</sup> Nglambi silimbwivat waavwi njangilaa ndu lagwa ndi apma vat tigiandi. Apma ngepma suwi yambi wuleilaa apma vat kwiliga mina nganga klalaa kigiandi. <sup>15</sup> Nat kavle nimba ana wuleigiyandi. Yeno kwutiga nimba, yambisik ykliga nimba, nat nimba kat vatnyaliga nimba, waagan kaik kat kwuanatiga nimba, woseka walinja vak kat woviyaguga liga nimba ndi aywaa ana wuleigiyandi. Ndi aywaa alagumba tigiandi. <sup>16</sup> Jisas wun kat wundi. Wun Jisas wun. Wun wowun maa wuna ensel min kat nyaangit mbutndi. Wuna ndina simba ndina yelangimba yawun. Wun ngambi ngan siligan awangin vla ligowun waa wandi Jisas.

<sup>17</sup> Godna waagan Jisas kat yagwa mila waa waligandi. Jisasna mbaapma nimba ndino Jisas kat yagwa mila waa waligandi. Piliwukwa nyaangit wuta nimba ngwut Jisas kat yagwa mila waa awa ngwula. Kita nyana mbanjige pundeyan apma vat kwiliga ngu yaa klaigandi. Apma vat kwiliga ngu kwo klaigandi. Sanya ana kwigiyandi.

<sup>18</sup> Wan ngini yaiga vak kat piliwukwa nyaangit va nimba ngwuk yelavik ngwula. Piliwukwa nyaangit wutaa ngwutna yelavik vapmba kita vapmba taangweyan wan apma vat ana ndi. God ngwuk kat nima vat kavle vat yigiyandi. Wan bukmba piliwukwa vak ndu lagwa kat kavle yinda vat vla ngwuk kat wupma kavle yigiyandi. <sup>19</sup> Wan ngini yaiga vak kat piliwikwa nyaangit kita nyan kai waa nat nyaangit silimbwindeyan piliwukwa apma vat, apma ngepma wuleilinja vat, God wandi maa ndi ana klaigandi.

<sup>20</sup> Piliwuka nyaangit woseka waa nyinangat kwuka ana piliwutigowun. Njambwi nyan Jisas viga ligandi. Ndi

waligandi. Samat tamba ya mina ligowun. Woseka ana wowun waa waligandi. Ndi apma vat wanda. Njambwi nyan Jisas min kwiyatapman yagwa mila.

<sup>21</sup> Ngwuk Jisasna apma nimba, njambwi nyan Jisas awa-gapma kwiya apma vat klangwangat wowun. Apma vatna.